

Sefer MattithYahu (Matthew)

Chapter 1

מְאַבְרָהָם בֶּן-דָּוִד בֶּן-יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ Matt1:1

סֵפֶר תּוֹלְדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד בֶּן-אַבְרָהָם:

1. Sepher tol'doth Yahushua haMashiyach ben-Dawid ben-'Abraham.

Matt1:1 The book of the genealogy of Yahushua the Mashiyach (the Messiah), the son of David, the son of Abraham:

<1:1> Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.

1 Biblos geneoseōs Iēsou Christou huiou Dawid huiou Abraam.

מְאַבְרָהָם בֶּן-דָּוִד בֶּן-יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ 2

יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד בֶּן-יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ

ב אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת-יִצְחָק וְיִצְחָק הוֹלִיד אֶת-יַעֲקֹב

וְיַעֲקֹב הוֹלִיד אֶת-יְהוּדָה וְאֶת-אֶחָיו:

2. 'Abraham holiyd 'eth-Yits'chaq w'Yits'chaq holiyd 'eth-Ya`aqob w'Ya`aqob holiyd 'eth-Yahudah w'eth-'echayu.

Matt1:2 Abraham was the father of Yitschak (Issac), Yitschak the father of Yaaqob (Jacob), and Yaaqob the father of Yahudah (Judah) and his brothers.

<2> Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,

Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ,

2 Abraam egennēsen ton Isaak, Isaak de egennēsen ton Iakōb,

Iakōb de egennēsen ton Ioudan kai tous adelphous autou,

יְהוּדָה בֶּן-יִצְחָק הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ 3

יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד בֶּן-יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ

ג וְיְהוּדָה הוֹלִיד אֶת-פְּרֶץ וְאֶת-זָרַח מִתָּמַר

וּפְרֶץ הוֹלִיד אֶת-חֲצֵרוֹן וְחֲצֵרוֹן הוֹלִיד אֶת-רָם:

3. wiYahudah holiyd 'eth-Perets w'et-Zerach miTamar uPherets holiyd 'eth-Chets'ron w'Chets'ron holiyd 'eth-Ram.

Matt1:3 Yahudah was the father of Perez and Zerah by Tamar, Perez was the father of Hezron, and Hezron the father of Ram.

<3> Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρης καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ,

Φάρης δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,

3 Ioudas de egennēsen ton Phares kai ton Zara ek tēs Thamar,

Phares de egennēsen ton Hesrōm, Hesrōm de egennēsen ton Aram,

יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד בֶּן-יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ הַבְּרִיט מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ 4

מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ מַטֵּי מַתִּיתְיָהוּ

ד וְרָם הוּלִיד אֶת-עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב הוּלִיד אֶת-נְחֻשֹׁן
וְנְחֻשֹׁן הוּלִיד אֶת-שְׁלֹמֹן:

4. w'Ram holiyd 'eth-`Ammiynadab w'`Ammiynadab holiyd 'eth-Nach'shon
w'Nach'shon holiyd 'eth-Sal'mon.

Matt1:4 Ram was the father of Amminadab, Amminadab the father of Nahshon,
and Nahshon the father of Salmon.

<4> Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,
Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,

4 Aram de egennēsen ton Aminadab, Aminadab de egennēsen ton Naassōn,
Naassōn de egennēsen ton Salmōn,

5
:כּוּכַל-אֶת אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא
ה וְשְׁלֹמֹן הוּלִיד אֶת-בְּעֵז מֶרְחָב
וְבְעֵז הוּלִיד אֶת-עוֹבֵד מְרוֹת וְעוֹבֵד הוּלִיד אֶת-יִשָּׂי:

5. w'Sal'mon holiyd 'eth-Bo`az meRachab
w'Bo`az holiyd 'eth-`Obed meRut w'`Obed holiyd 'eth-Yishay.

Matt1:5 Salmon was the father of Boaz by Rahab,
Boaz was the father of Obed by Ruth, and Obed the father of Jesse.

<5> Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ,
Βόες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβῆδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβῆδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,

5 Salmōn de egennēsen ton Boes ek tēs Hrachab,
Boes de egennēsen ton Iōbēd ek tēs Hrouth, Iōbēd de egennēsen ton Iessai,

6
:אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא
ו וְיִשָּׂי הוּלִיד אֶת-דָּוִד הַמֶּלֶךְ
וְדָוִד הַמֶּלֶךְ הוּלִיד אֶת-שְׁלֹמֹה מֵאִשְׁתּוֹ אֲוִרְיָה:

6. w'Yishay holiyd 'eth-Dawid hamele'k
w'Dawid hamele'k holiyd 'eth-Sh'lomoh me'esheth 'UriYah.

Matt1:6 Jesse was the father of David the king.
David was the father of Solomon by Bathsheba who had been the wife of Uriah.

<6> Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.
Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,

6 Iessai de egennēsen ton Dawid ton basilea.
Dawid de egennēsen ton Solomōna ek tēs tou Ouriou,

7
:אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא אֶתְלָא
7

ז וַיְשַׁלְּמָהּ הַוּלְיִיד אֶת־רְחֹבְעָם וּרְחֹבְעָם הַוּלְיִיד אֶת־אַבְיָהָ
וַאֲבִיָּהָ הַוּלְיִיד אֶת־אַסָּא:

7. u-Sh'lomoh holiyd 'eth-R'chab'`am uR'chab'`am holiyd 'eth-AbiYah
w'AbiYah holiyd 'eth-'Asa'.

Matt1:7 Solomon was the father of Rehoboam, Rehoboam the father of Abijah,
and Abijah the father of Asa.

<7> Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά,
Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,

7 Solomōn de egennēsen ton Hroboam, Hroboam de egennēsen ton Abia,
Abia de egennēsen ton Asaph,

חַוָּאֲסָא הַוּלְיִיד אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְיְהוֹשָׁפָט הַוּלְיִיד אֶת־יֹרָם
וְיֹרָם הַוּלְיִיד אֶת עֲזַיָּהוּ:

8. w'Asa' holiyd 'eth-Yahushaphat wiYahushaphat holiyd 'eth-Yoram
w'Yoram holiyd 'eth `UzziYahu.

Matt1:8 Asa was the father of Jehoshaphat, Jehoshaphat the father of Joram,
and Joram the father of Uzziah.

<8> Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ,
Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν,

8 Asaph de egennēsen ton Iōsaphat, Iōsaphat de egennēsen ton Iōram,
Iōram de egennēsen ton Ozian,

ט וַעֲזַיָּהוּ הַוּלְיִיד אֶת־יֹרָם וְיֹרָם הַוּלְיִיד אֶת־אַחָז
וְאַחָז הַוּלְיִיד אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ:

9. w'UzziYahu holiyd 'eth-Yotham w'Yotham holiyd 'eth-'Achaz w'Achaz holiyd 'eth-Y'chiz'qiYahu.

Matt1:9 Uzziah was the father of Jotham, Jotham the father of Ahaz, and Ahaz the father of Hezekiah.

<9> Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωθαθάμ, Ἰωθαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ,
Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν,

9 Ozias de egennēsen ton Iōatham, Iōatham de egennēsen ton Achaz, Achaz de egennēsen ton Hezekian,

י וְיְחִזְקִיָּהוּ הַוּלְיִיד אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה הַוּלְיִיד אֶת־אַמּוֹן
וְאַמּוֹן הַוּלְיִיד אֶת־יְאֹשָׁפָד:

י וְיְחִזְקִיָּהוּ הַוּלְיִיד אֶת־מְנַשֶּׁה וּמְנַשֶּׁה הַוּלְיִיד אֶת־אַמּוֹן
וְאַמּוֹן הַוּלְיִיד אֶת־יְאֹשָׁפָד:

10. wiYchiz'qiYahu holiyd 'eth-M'nasheh uM'nasheh holiyd 'eth-'Amon
w'Amon holiyd 'eth-Yo'shiYahu.

Matt1:10 Hezekiah was the father of Manasseh, Manasseh the father of Amon,
and Amon the father of Josiah.

<10> Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσή, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς,
Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν,

10 Hezekias de egennēsen ton Manassē, Manassēs de egennēsen ton Amōs,
Amōs de egennēsen ton Iōsian,

11 יְאֹזְרָבָבֶל הוֹלִיד אֶת־יְכֻנְיָהוּ וְאֶת־אֶחָיו לְעֵת גְּלוֹת בָּבֶל:
11 יְאֹזְרָבָבֶל הוֹלִיד אֶת־יְכֻנְיָהוּ וְאֶת־אֶחָיו לְעֵת גְּלוֹת בָּבֶל:

11. w'Yo'shiYahu holiyd 'eth-Y'kan'Yahu w'eth-'echayu l'eth galuth Babel.

Matt1:11 Josiah became the father of Jeconiah and his brothers,
at the time of the captivity to Babylon.

<11> Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

11 Iōsias de egennēsen ton Iechonian kai tous adelphous autou epi tēs metoikesias Babylōnos.

12 יְשַׁאֲלֵתִּיאל הוֹלִיד אֶת־יְכֻנְיָהוּ וְאֶת־זְרָבָבֶל:
12 יְשַׁאֲלֵתִּיאל הוֹלִיד אֶת־יְכֻנְיָהוּ וְאֶת־זְרָבָבֶל:
12 יְשַׁאֲלֵתִּיאל הוֹלִיד אֶת־יְכֻנְיָהוּ וְאֶת־זְרָבָבֶל:

12. w'acharey g'lotham Babelah holiyd Y'kan'Yahu 'eth Sh'al'tiy'El
uSh'al'tiy'El holiyd 'eth-Z'rubbabEl.

Matt1:12 After the captivity to Babylon: Jeconiah became the father of Shealtiel,
and Shealtiel the father of Zerubbabel.

<12> Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ,
Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ,

12 Meta de tēn metoikesian Babylōnos Iechonias egennēsen ton Salathiēl,
Salathiēl de egennēsen ton Zorobabel,

13 יְאֵלִיָּקִים הוֹלִיד אֶת־אֲבִיהוּד וְאֶת־אֲבִיהוּד הוֹלִיד אֶת־עֲזָרָא:
13 יְאֵלִיָּקִים הוֹלִיד אֶת־אֲבִיהוּד וְאֶת־אֲבִיהוּד הוֹלִיד אֶת־עֲזָרָא:
13 יְאֵלִיָּקִים הוֹלִיד אֶת־אֲבִיהוּד וְאֶת־אֲבִיהוּד הוֹלִיד אֶת־עֲזָרָא:

13. uZ'rubbabel holiyd 'eth-'Abihud wa'Abihud holiyd 'eth-'El'yaqiyim
w'El'yaqiyim holiyd 'eth `Azur.

Matt1:13 Zerubbabel was the father of Abihud, Abihud the father of Eliakim,
and Eliakim the father of Azor.

<13> Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ,

Ἐλιακὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,

13 Zorobabel de egennēsen ton Abioud, Abioud de egennēsen ton Eliakim,

Eliakim de egennēsen ton Azōr,

14
:אָזָר-אָבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד
יָד וְעִזְרָא הוֹלִיד אֶת-צָדוֹק
וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת-יָכִין וְיָכִין הוֹלִיד אֶת-אֱלִיהוּד:

14. w`Azur holiyd 'eth-Tsadoq w'Tsadoq holiyd 'eth-Yakiyn w'Yakiyn holiyd 'eth-'Eliyhud.

Matt1:14 Azor was the father of Zadok, Zadok the father of Achim, and Achim the father of Eliud.

<14> Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ,

Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιοῦδ,

14 Azōr de egennēsen ton Sadōk, Sadōk de egennēsen ton Achim, Achim de egennēsen ton Elioud,

15
:אֱלִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד אֲבִיָּוֶד
טוֹ וְאֱלִיָּוֶד הוֹלִיד אֶת-אֱלִעָזָר וְאֱלִעָזָר הוֹלִיד אֶת-מַתָּן
וּמַתָּן הוֹלִיד אֶת-יַעֲקֹב:

15. we'Eliyhud holiyd 'eth-'El'Azar w'El'Azar holiyd 'eth-Mattan uMattan holiyd 'eth-Ya`aqob.

Matt1:15 Eliud was the father of Eleazar, Eleazar the father of Matthan, and Matthan the father of Yaaqob.

<15> Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν,

Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,

15 Elioud de egennēsen ton Eleazar, Eleazar de egennēsen ton Matthan,

Matthan de egennēsen ton Iakōb,

16
:אֱשֶׁר מִמֶּנָּה נִוְלַד יְהוֹשֻׁעַ הַנִּקְרָא מִשִּׁיחַ
טז וְיַעֲקֹב הוֹלִיד אֶת-יְוֹסֵף בְּעַל מְרִיָּם
אֲשֶׁר מִמֶּנָּה נִוְלַד יְהוֹשֻׁעַ הַנִּקְרָא מִשִּׁיחַ:

16. w'Ya`aqob holiyd 'eth-Yoseph ba`al Mir'yam 'asher mimenah nolad Yahushua haniq'ra' Mashiyach.

Matt1:16 Yaaqob was the father of Yoseph the husband of Miriam, by whom Yahushua was born, who is called Mashiyach.

<16> Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας,

ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

16 Iakōb de egennēsen ton Iōsēph ton andra Marias,

ex hēs egennēthē Iēsous ho legomenos Christos.

17 אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי אַבְרָהָם עַד־דָּוִד אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי דָוִד עַד־בָּבֶל אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי
אַבְרָהָם עַד־בָּבֶל אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי דָוִד עַד־בָּבֶל אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי
אַבְרָהָם עַד־בָּבֶל אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי דָוִד עַד־בָּבֶל אַרְבָּעֵי עָשָׂר דּוֹרֵי

17. w'hineh kal-hadoroth min-'Ab'raham `ad-Dawid 'ar'ba`ah `asar doroith
umin-Dawid `ad-galuth Babel 'ar'ba`ah `asar doroith
umigaluth Babel `ad-haMashiyach 'ar'ba`ah `asar doroith.

Matt1:17 So all the generations from Abraham to David are fourteen generations;
from David to the captivity to Babylon, fourteen generations;
and from the captivity to Babylon to the Mashiyach, fourteen generations.

<17> Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες,
καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες,
καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

17 Pasai oun hai geneai apo Abraam heōs Dawid geneai dekatessares,

kai apo Dawid heōs tēs metoikesias Babylōnos geneai dekatessares

kai apo tēs metoikesias Babylōnos heōs tou Christou geneai dekatessares.

18 אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ

18. w'zeh d'bar huledeth Yahushua haMashiyach Mir'yam 'imo hay'thah m'orasah
l'Yoseph ub'terem yabo' 'eleyah nim'tse'th harah meRuach haQodesh.

Matt1:18 Now the birth of Yahushua the Mashiyach was as follows: when His mother Miriam had been
betrothed to Yoseph, before they came together she was found to be with child by the Holy Spirit.

<18> Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας
τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

18 Tou de Iēsou Christou hē genesis houtōs ēn. mnēsteutheisēs tēs mētros autou Marias

tō Iōsēph, prin ē synelthein autous heurethē en gastri echousa ek pneumatos hagiou.

19 יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ

יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֵלֶּיךָ יְהוָה דְּבַר הַלְּדֹת יְהוֹשֻׁעַ הַמָּשִׁיחַ מִרְיָם מְרִיָּם אִמּוֹ הַיְתָה מְאֹרָשָׁה
לְיוֹסֵף וּבְטָרָם יָבֵא אֵלֶיָּהּ נִמְצְאָה הָרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ

19. w'Yoseph ba`lah 'iysh tsadiyq w'lo' 'abah l'thitah l'cher'pah wayo'mer 'ashal'chenah basather.

Matt1:19 And Yoseph her husband, being a righteous man and not wanting to disgrace her,

planned to send her away secretly.

<19> Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν.

19 Iōsēph de ho anēr autēs, dikaios ōn kai mē thelōn autēn deigmatisai, eboulēthē lathra apolysai autēn.

מְזַלְמֵס יִצְחָק אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לֵהוּ אֵלֶּיךָ בְּחֵלְמֵי לַיְלָה וְלֹא־יָדָעָהּ אֵת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵלֶיךָ כִּי הוּא חֹשֵׁב כְּזֹאת וְהִנֵּה מִלְּאֲךָ יִהְיֶה נִרְאָה אֵלָיךְ בְּחֵלְמֵי לַיְלָה וְיֹאמֶר יוֹסֵף בֶּן־יַעֲקֹב אֶל־תִּירָא מִקַּחַת אֵת מְרִיָם אִשְׁתְּךָ כִּי הַנּוֹצֵר בְּקִרְבָּהּ מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא׃

20. hu' chsheb kazo'th w'hineh mal'a'k Yahúwah nir'ah 'elayu bachalom wayo'mar Yoseph ben-Dawid 'al-tiyra' miqachath 'eth Mir'yam 'ish'teak ki hanotsar b'qir'bah meRuach haQodesh hu'.

Matt1:20 But when he had considered this, behold, an angel of אֲשֶׁר־לֵהוּ appeared to him in a dream, saying, Yoseph, son of Dawid, do not be afraid to take Miriam as your wife; for that which is in her is conceived in her is of the Holy Spirit.

<20> ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.

20 tauta de autou enthymēthentos idou aggelos kyriou kat' onar ephanē autō legōn, Iōsēph huios Dawid, mē phobēthēs paralabein Mariam tēn gynaika sou; to gar en autē gennēthen ek pneumatōs estin hagiou.

וְיֹאמֶר אֵלֶיךָ בְּחֵלְמֵי לַיְלָה וְלֹא־יָדָעָהּ אֵת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵלֶיךָ כִּי הוּא חֹשֵׁב כְּזֹאת וְהִנֵּה מִלְּאֲךָ יִהְיֶה נִרְאָה אֵלָיךְ בְּחֵלְמֵי לַיְלָה וְיֹאמֶר יוֹסֵף בֶּן־יַעֲקֹב אֶל־תִּירָא מִקַּחַת אֵת מְרִיָם אִשְׁתְּךָ כִּי הַנּוֹצֵר בְּקִרְבָּהּ מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא׃

21. w'hiy' yoledeth ben w'qara'ath 'eth-sh'mo Yahushua ki hu' yoshiy'a 'eth-'amo mechato'theyhem.

Matt1:21 And she shall bear a Son; and you shall call His name Yahushua, for He shall save His people from their sins.

<21> τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

21 texetai de huion, kai kaleseis to onoma autou Iēsoun; autos gar sōsei ton laon autou apo tōn hamartiōn autōn.

אֲשֶׁר־לֵהוּ יֵלֶדֶת בֶּן וְתִקְרָא אֵת־שְׁמוֹ יְהוֹשֻׁעַ כִּי הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת־עַמּוֹ מִחַטְאֵתֵיהֶם׃

כב וְכָל-זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת אֶת-הַבַּר יְהוָה
אֲשֶׁר-הֶבֶר בְּיַד הַנְּבִיא לְאמֹר:

22. w'kal-zo'th hay'thah l'malo'th 'eth-d'bar Yahúwah 'asher-diber b'yad hanabiy' le'mor.

Matt1:22 Now all this took place to fulfill what was spoken by אַזְאָב through the prophet, saying:

<22> Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,

22 Touto de holon gegonen hina plērōthē to hrēthen hypo kyriou dia tou prophētou legontos,

כְּכָל-זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת אֶת-הַבַּר יְהוָה
אֲשֶׁר-הֶבֶר בְּיַד הַנְּבִיא לְאמֹר:

כג הִנֵּה הָעַלְמָה הָרְהָ וְיִלְדֶת בֵּן וְקָרְאוּ שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל
אֲשֶׁר פְּרוּשׁוֹ הָאֵל עִמָּנוּ:

23. hineh ha'al'mah harah w'yoledeth ben w'qar'u sh'mo `Imanu'El 'asher perusho ha'El `imanu.

Matt1:23 Behold, the virgin shall be with child and shall bear a son,
and they shall call his name Immanuel, which translated means, the El with us.

<23> Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν,
καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,
ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

23 Idou hē parthenos en gastri hexei kai texetai huion,

kai kalesousin to onoma autou Emmanouēl,

ho estin methermēneuomenon Meth' hēmōn ho theos.

אֲשֶׁר-הֶבֶר בְּיַד הַנְּבִיא לְאמֹר
כְּכָל-זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת אֶת-הַבַּר יְהוָה

כד וַיִּיקַץ יוֹסֵף מִשְׁנָתוֹ וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ מִלְאָךְ יְהוָה
וַיֵּאָסֶף אֶת-אִשְׁתּוֹ אֵל בֵּיתוֹ:

24. wayiyqats Yoseph mish'natho waya`as ka'asher tsiuahu mal'a'k Yahúwah
waye'esoph 'eth-'ish'to 'el beytho.

Matt1:24 And Yoseph awoke from his sleep and did as the angel of אַזְאָב commanded him,
and took to him his wife,

<24> ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου
καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

24 egertheis de ho Iōsēph apo tou hypnou epoiēsen hōs prosetaxen autō ho aggelos kyriou

kai parelaben tēn gynaiika autou,

כְּכָל-זֹאת הָיְתָה לְמַלְאֵת אֶת-הַבַּר יְהוָה
אֲשֶׁר-הֶבֶר בְּיַד הַנְּבִיא לְאמֹר:

כה וְלֹא יָדְעָה עַד כִּי-יִלְדָה בֵּן (אֶת-בְּכוֹרָהּ)

25. w'lo' y'da`ah `ad kiy-yal`dah ben ('eth-b'korah) wayiq'ra' 'eth-sh'mo Yahushua.

Matt1:25 but did not know her until she had brought forth (her firstborn) Son; and he called His name Yahushua.

<25> καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

25 kai ouk eginōskēn autēn heōs hou eteken huion; kai ekalesen to onoma autou Iēsoun.

Chapter 2

וַיָּבֹאוּ מִן־מִזְרָח הַמַּלְאָכִים הַבְּיָתָה לְחֶמֶת יְהוּדָה וַיִּבְרְאוּ מִגִּבְעוֹת מְרֹמְרוֹת יְרוּשָׁלַם׃ **Matt2:1**
 מַלְאָכִים מִן־מִזְרָח הַמַּלְאָכִים הַבְּיָתָה לְחֶמֶת יְהוּדָה וַיִּבְרְאוּ מִגִּבְעוֹת מְרֹמְרוֹת יְרוּשָׁלַם׃

אויהי בימי הורדוס המלך פאשר נולד יהושע

בבית-לחם יהודה ויבראו מגיבועי מרומרות ירושלם:

1. way'hiy biymey Hor'dos hamele'k ka'asher nolad Yahushua b'Beyth-lechem Yahudah wayabo'u m'gushiym me'erets miz'rach Y'rushalam.

Matt2:1 Now after Yahushua was born in Bethlehem of Judea in the days of Herod the king, behold, magi from the east arrived in Yerushalam,

<2:1> Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα

1 Tou de Iēsou gennēthentos en Bēthleem tēs Ioudaias en hēmerais Hērōdou tou basileōs, idou magoi apo ananolōn paregenonto eis Hierosolyma

וַיִּבְרְאוּ מִגִּבְעוֹת מְרֹמְרוֹת יְרוּשָׁלַם׃ **2**
 בְּיָמֵי הַמֶּלֶךְ הַיְהוּדִים אֵשֶׁר יָלַד׃

בויאמרו איהי מלך היהודים אשר ילד

כי ראינו את-פוכבו במזרח ונבראו להשתחות לו:

2. wayo'm'ru 'ayeh Mele'k haYahudim 'asher yulad ki ra'iyinu 'eth-kokabo bamiz'rach wanabo' l'hish'tachaoth lo.

Matt2:2 saying, Where is He who has been born King of the Jews? For we saw His star in the east and have come to worship Him.

<2> λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

2 legontes, Pou estin ho techtheis basileus tōn Ioudaiōn?

eidomen gar autou ton astera en tē ananolē kai ēlthomen proskynēsai autō.

וַיָּבֹאוּ מִן־מִזְרָח הַמַּלְאָכִים הַבְּיָתָה לְחֶמֶת יְהוּדָה וַיִּבְרְאוּ מִגִּבְעוֹת מְרֹמְרוֹת יְרוּשָׁלַם׃ **3**
 מַלְאָכִים מִן־מִזְרָח הַמַּלְאָכִים הַבְּיָתָה לְחֶמֶת יְהוּדָה וַיִּבְרְאוּ מִגִּבְעוֹת מְרֹמְרוֹת יְרוּשָׁלַם׃

גויהי פשמע הורדוס המלך את-הברייהם ויחברד הוא

וְכָל-יְרוּשָׁלַם עִמּוֹ:

3. way'hiy kish'mo`a Hor'dos hamele'k 'eth-dib'reyhem wayecherad hu' w'kal-Y'rushalam `imo.

Matt2:3 When Herod the king heard this, he was troubled, and all Yerushalam with him.

<3> ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ,

3 akousas de ho basileus Hērōdēs etarachthē kai pasa Hierosolyma met' autou,

וַיִּקְהַל אֶת-כָּל-רְאִישֵׁי הַכֹּהֲנִים וְסוֹפְרֵי הַעֵם
וַיִּשְׁאַל אֹתָם לֵאמֹר אֵיפֹה יֵלֵד הַמָּשִׁיחַ:

4. wayaq'hel 'eth-kal-ra'shey hakohaniym w'soph'rey ha'am wayish'al 'otham le'mor 'eyphoh yiualed haMashiyach.

Matt2:4 Gathering together all the chief priests and scribes of the people, he inquired of them asking where the Mashiyach was to be born.

<4> καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

4 kai synagagōn pantas tous archiereis kai grammateis tou laou epynthaneto par' autōn pou ho Christos gennatai.

וַיֹּאמְרוּ לוֹ בְּבֵית-לָחֶם יְהוּדָה כִּי-כֵן כָּתוּב בְּיַד הַנְּבִיאַ:

5. wayo'm'ru lo b'Beyth-lechem Yahudah kiy-ken kathub b'yad hanabiy'.

Matt2:5 They said to him, In Bethlehem of Judea; for this is what has been written by the prophet:

<5> οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

5 hoi de eipan autō, En Bēthleem tēs Ioudaias; houtōs gar gegraptai dia tou prophētou;

וַיֹּאמֶר אֵתָּה בֵּית-לָחֶם אֲרֵץ יְהוּדָה אֵינָה צְעִיר בְּאֵלְפֵי יְהוּדָה
כִּי מִמֶּה יֵצֵא מוֹשֵׁל אֲשֶׁר יְרֻעָה אֶת-עַמִּי יִשְׂרָאֵל:

6. w'atah Beyth-lechem 'erets Yahudah 'eyn'ak tsa'ir b'aluphey Yahudah ki mim'ak yetse' moshel 'asher yir`eh 'eth-`amiy Yis'ra'El.

Matt2:6 And you, Bethlehem, land of Yahudah, are by no means least among the leaders of Yahudah; for out of you shall come forth a ruler who shall shepherd My people Yisrael.

<6> Καὶ σὺ Βηθλέεμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,

ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

6 Kai sy Bēthleem, gē Iouda,
oudamōs elachistē ei en tois hēgemosin Iouda;
ek sou gar exeleusetai hēgoumenos,
hostis poimanei ton laon mou ton Israēl.

7
x03 x04 19822 1x79 72wY17 724923 419 24 7
:9Y23 349 1w4

זאז קרא הורדוס למגושים בפתר ויחקר לבעת העת
אשר נראה הכוכב:

7. 'az qara' Hor'dos lam'gushym basether wayach'qor lada`ath ha`eth 'asher nir'ah hakokab.

Matt2:7 Then Herod secretly called the magi and determined from them the exact time the star appeared.

<7> Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,

7 Tote Hērōdēs lathrā kalesas tous magous ēkribōsen par' autōn ton chronon tou phainomenou asteros,

8
1073 194-6 9823 2198 276 17422 786-x29 786w22 8
34942 26 72492 2x4 2242x-27 3232
:24-7 26-x29w36

חויש'לחם בית-לחם ויאמר לכו חקרו היטב על-דבר הנער
והיה כיתמ'און אתו והגדתם לי ואב'א
להשתחות-לו גם-אני:

8. wayish'lachem Beyth-lechem wayo'mar l'ku chiq'ru heyteb `al-d'bar hana`ar w'hayah kiy-thim'ts'un 'otho w'higad'tem liy w'abo'ah l'hish'tachaoth-lo gam-'aniy.

Matt2:8 And he sent them to Bethlehem and said, Go and search carefully for the Child; and when you have found Him, report to me, so that I may come and worship Him also.

<8> καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν, Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

8 kai pempas autous eis Bēthleem eipen, Poreuthentes exetasate akribōs peri tou paidiou;

epan de heurēte, apageilate moi, hopōs kagō elthōn proskynēsō autō.

9
249-1w4 9Y23 3232 27622 276 294-x4 707w2 2322
49-1w4 40 73276 276 81279
:423 7w 323-1w4 607 4022

טויהי כשמעם את-דברי המלך וילכו והנה הכוכב אשר-ראו
במזרח הלך לפניהם עד אשר-בא
ויעמד ממעל לאשר-היה שם הילד:

9. way'hiy k'sham'am 'eth-dib'rey hamele'k wayeleku w'hineh hakokab 'asher-ra'u bamiz'rach hala'k liph'neyhem `ad 'asher-ba' waya`amod mima`al la'asher-hayah sham hayaled.

Matt2:9 After they had heard the king, they went their way; and, lo, the star, which they had seen in the east, went on before them until it came and stood over the place where the Child was.

<9> οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

9 hoi de akousantes tou basileōs eporeuthēsan kai idou ho astēr, hon eidon en tē anatolē, proēgen autous, heōs elthōn estathē epanō hou ēn to paidion.

אָפּ-אַז אַל-אַרְבֵּי אֲשֶׁר-רָאָה אֶת-הַכּוֹכָב וַיֵּלְכוּ בְּפָנָיו עַד-כִּי יָבֹא וַיִּתְקַן עָלָיו וַיֵּשְׁבֵהוּ עַל-הַיְלֵךְ
: 10

10. wayir'u 'eth-hakokab wayis'm'chu sim'chah g'dolah `ad-m'od.

Matt2:10 When they saw the star, they rejoiced exceedingly with great joy.

<10> ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

10 idontes de ton astera echarēsan charan megalēn sphodra.

וַיִּרְאוּ אֶת-הַכּוֹכָב וַיִּשְׂמְחוּ שְׂמֹחִים מְאֹד עַד-כִּי יָבֹא וַיִּתְקַן עָלָיו וַיֵּשְׁבֵהוּ עַל-הַיְלֵךְ
: 11
וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ
וַיִּפְתְּחוּ אֶת-אֲזִיקֵיהֶם וַיִּקְרִיבוּ לוֹ מִנְחָה זָהָב וּלְבוֹנָה וְנָמֵר:

11. wayabo'u habay'thah wayim'ts'u 'eth-hayeled `im-Mir'yam 'imo wayip'lu `al-p'neyhem wayish'tachawu-lo wayiph't'chu 'eth-'ots'rotham wayaq'riybu lo min'chah zahab ul'bonah wamor.

Matt2:11 After coming into the house they saw the Child with Miriam His mother; and they fell to the ground and worshiped Him. Then, opening their treasures, they presented to Him gifts of gold, frankincense, and myrrh.

<11> καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.

11 kai elthontes eis tēn oikian eidon to paidion meta Marias tēs mētros autou, kai pesontes prosekynēsan autō kai anoixantes tous thēsauros autōn prosēnegkan autō dōra, chryson kai libanon kai smyrnan.

וַיִּבְּאוּ אֶת-הַכּוֹכָב וַיִּשְׂמְחוּ שְׂמֹחִים מְאֹד עַד-כִּי יָבֹא וַיִּתְקַן עָלָיו וַיֵּשְׁבֵהוּ עַל-הַיְלֵךְ
: 12
וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ
וַיִּפְתְּחוּ אֶת-אֲזִיקֵיהֶם וַיִּקְרִיבוּ לוֹ מִנְחָה זָהָב וּלְבוֹנָה וְנָמֵר:

12. way'tsuuu bachalom l'bil'tiy shub 'el-Hor'dos wayel'ku b'dere'k 'acher 'el-'ar'tsam.

Matt2:12 And having been warned by El in a dream not to return to Herod, the magi left for their own country by another way.

<12> καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

12 kai chrēmatisthentes kat' onar mē anakampsai pros Hērōdēn, di' allēs hodou anechōrēsan eis tēn chōran autōn.

שׁוּב לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 13
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וּפְרָשׁוּ מִן הַיָּם וּפְרָשׁוּ מִן הַיָּם וּפְרָשׁוּ מִן הַיָּם
:אֶחָד מֵהֵם יָצָא וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

יג הם הלכו משם והנה מלאך יהוה נראה אל-יוסף בחלום
לאמר קום קח את-הילד ואת-אמו וברח-לך מצרימה
והיזהרם עד-אם אמרתי אליך כי הורדוס מבקש
את-נפש הנער לקחתה:

13. hem hal'ku misham w'hineh mal'a'k Yahúwah nir'ah 'el-Yoseph bachalom le'mor qum qach 'eth-hayeled w'eth-'imo ub'rach-l'ak Mits'ray'mah weh'yeh-sham `ad-'im 'amar'tiy 'eleyak ki Hor'dos m'baqesh 'eth-nepshesh hana`ar l'qach'tah.

Matt2:13 Now when they had gone, behold, an angel of appeared to Yoseph in a dream and said, Get up! Take the Child and His mother and flee to Egypt, and remain there until I tell you; for Herod is going to search for the Child to destroy Him.

<13> Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

13 Anachōrēsantōn de autōn idou aggelos kyriou phainetai kat' onar tō Iōsēph legōn, Egertheis paralabe to paidion kai tēn mētera autou kai pheuge eis Aigypton kai isthi ekei heōs an eipō soi; mellei gar Hērōdēs zētein to paidion tou apolesai auto.

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְבָרְכֶיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 14
:יְדוּ וַיֵּקָם וַיִּקַּח אֶת-הַיֶּלֶד וְאֶת-אִמּוֹ לְלֵילָה וַיִּבְרַח מִצְרָיִם:

14. wayaqam wayiqach 'eth-hayeled w'eth-'imo lay'lah wayib'rach Mits'ray'mah.

Matt2:14 So He got up and took the Child and His mother by night, and left for Egypt.

<14> ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,

14 ho de egertheis parelaben to paidion kai tēn mētera autou nyktos kai anechōrēsen eis Aigypton,

וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם 15
:וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

טו ויהי-שם עד מות הורדוס למלאת אֶת-דְּבַר
יהוה בְּיַד הַנְּבִיא לֵאמֹר מִמִּצְרַיִם קָרָאתִי לְבָנִי:

15. way'hiy-sham `ad moth Hor'dos l'mal'th 'eth-d'bar
Yahúwah b'yad hanabiy' le'mor miMits'rayim qara'thiy lib'niy.

Matt2:15 He remained there until the death of Herod. This was to fulfill what had been spoken by אַיָּא through the prophet, saying, Out of Egypt I called My son.

<15> καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

15 kai ên ekei heôs tês teleutês Hērōdou; hina plērōthē to hrēthen hypo kyriou dia tou prophētou legontos, Ex Aigyptou ekalesa ton huion mou.

אֶתְּמַרְתָּ מִצְרַיִם יִקְרָא אֶת־בְּנִי וְיֵצֵא מִצְרַיִם לְאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֶתְּמַרְתָּ מִצְרַיִם יִקְרָא אֶת־בְּנִי וְיֵצֵא מִצְרַיִם לְאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֶתְּמַרְתָּ מִצְרַיִם יִקְרָא אֶת־בְּנִי וְיֵצֵא מִצְרַיִם לְאֶרֶץ מִצְרַיִם

טו ויבא הורדוס כי התלו בו המגושים ויקצף מאד
וישלח ויהרג את-כל-היְלָדִים אֲשֶׁר בְּבֵית-לְחֶם וּבְכָל-סְבִיבֵיהָ
לְמִבְּנֵי-שְׁנַתִּים וְלְמִטָּה לְפִי הַעֵת אֲשֶׁר חָקַר מִפִּי הַמְּגִישִׁים:

16. wayar' Hor'dos ki hethelu bo ham'gushiym wayiq'tsoph m'od
wayish'lach wayaharog 'eth-kal-hay'ladiym 'asher b'Beyth-lechem ub'kal-g'buleyah
l'miben-sh'nathayim ul'matah l'phiy ha'eth 'asher chaqar mipiy ham'gushiym.

Matt2:16 Then when Herod saw that he had been tricked by the magi, he became very enraged, and sent and slew all the male children who were in Bethlehem and all its vicinity, from two years old and under, according to the time which he had determined from the magi.

<16> Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πάσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.

16 Tote Hērōdēs idōn hoti enepaichthē hypo tōn magōn ethymōthē lian,
kai aposteilas aneilen pantas tous paidas tous en Bēthleem kai en pasi tois horiois autēs
apo dietous kai katōterō, kata ton chronon hon ekribōsen para tōn magōn.

אֶתְּמַרְתָּ הַיּוֹקֵם הַנְּאָמַר בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:
אֶתְּמַרְתָּ הַיּוֹקֵם הַנְּאָמַר בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:

17. 'az huqam hane'emar b'phiy Yir'm'Yahu hanabiy' le'mor.

Matt2:17 Then was fulfilled that which was spoken through YirmeYahu (Jeremiah) the prophet saying:

<17> τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος,

17 tote eplērōthē to hrēthen dia Ieremiou tou prophētou legontos,

אֶתְּמַרְתָּ הַיּוֹקֵם הַנְּאָמַר בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:
אֶתְּמַרְתָּ הַיּוֹקֵם הַנְּאָמַר בְּפִי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:

יח קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי וּבְכִי תִמְרוּרִים
 רָחֵל מְבַכָּה עַל-בְּנֵיהָ מֵאַנָּה לְהַנְחֵם עַל-בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנּוּ:

18. qol b'Ramah nish'ma` n'hiy ub'ki tham'ruriym
 Rachel m'bakah `al-baneyah me'anah l'hinachem `al-baneyah ki 'eynenu.

Matt2:18 A voice was heard in Ramah, mourning, weeping and great mourning,
 Rachel weeping for her children; and she refused to be comforted, because they were no more.

<18> Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη,
 κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς·
 Ῥαχήλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
 καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

18 Phōnē en Hrama ēkousthē,
 klauthmos kai odyrmos polys;
 Hrachēl klaioussa ta tekna autēs,
 kai ouk ēthelen paraklēthēnai, hoti ouk eisin.

יְהוָה יִטְוֶיהִי אַחֲרַי מוֹת הוֹרְדוֹס וְהִנֵּה מַלְאָךְ יְהוָה נֹרָאָה בְּחִלּוֹם
 אֶל-יֹוסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

19. way'hiy 'acharey moth Hor'dos w'hineh mal'a'k Yahúwah nir'ah bachalom
 'el-Yoseph b'erets Mits'rayim.

Matt2:19 But when Herod died, behold, an angel of appeared in a dream to Yoseph
 in the land of Egypt,

<19> Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ
 τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ

19 Teleutēsantos de tou Hērōdou idou aggelos kyriou phainetai kat' onar tō Iōsēph en Aigyptō

כַּוִּיֵּאמֶר אֵלָיו קוּם קַח אֶת-הַיְלֵד וְאֶת-אִמּוֹ וְלֶךְ נָשׁוּב
 אֶל-אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי מָתוּ הַמְּבַקְשִׁים אֶת-נַפְשׁ הַיְלֵד:

20. wayo'mer 'elayu qum qach 'eth-hayeled w'eth-'imo w'le'k shub 'el-'erets Yis'ra'El
 ki methu ham'baq'shiym 'eth-nephesh hayaled.

Matt2:20 saying, Get up, take the Child and His mother, and go into the land of Yisrael;
 for those who sought the Child's life are dead.

<20> λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ·
 τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

20 legōn, Egertheis paralabe to paidion kai tēn mētera autou kai poreuou eis gēn Israēl;
 tethnēkasin gar hoi zētountes tēn psychēn tou paidiou.

21 כּא וַיִּקַּם וַיִּקַּח אֶת-הַיֶּלֶד וְאֶת-אִמּוֹ וַיָּבֹא אֶרֶצָה יִשְׂרָאֵל:
כּא וַיִּקַּם וַיִּקַּח אֶת-הַיֶּלֶד וְאֶת-אִמּוֹ וַיָּבֹא אֶרֶצָה יִשְׂרָאֵל

21. wayaqam wayiqach 'eth-hayeled w'eth-'imo wayabo' 'ar'tsah Yis'ra'El.

Matt2:21 So he got up, took the Child and His mother, and came into the land of Yisrael.

<21> ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.

21 ho de egertheis parelaben to paidion kai tēn mētera autou kai eisēlthen eis gēn Israēl.

22 כּבּ וַיִּשְׁמְעוּ כִּי אֶרְכָּלוֹס מֶלֶךְ בִּיהוּדָה תַּחַת הוֹרְדוֹס אָבִיו
וַיִּירָא לָלֶכֶת שָׁמָּה וַיִּצְוָה בְּחִלּוֹם וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל-אֶרְצוֹת הַגָּלִיל:
כּבּ וַיִּשְׁמְעוּ כִּי אֶרְכָּלוֹס מֶלֶךְ בִּיהוּדָה תַּחַת הוֹרְדוֹס אָבִיו
וַיִּירָא לָלֶכֶת שָׁמָּה וַיִּצְוָה בְּחִלּוֹם וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל-אֶרְצוֹת הַגָּלִיל

22. uk'sham'o ki 'Ar'k'los mala'k biYahudah tachath Hor'dos 'abiyu

wayiyra' laleketh shamah way'tsuueh bachalom wayele'k lo 'El-'ar'tsoth haGaliyl.

Matt2:22 But when he heard that Archelaus was reigning over Judea in place of his father Herod, he was afraid to go there. Then after being warned by El in a dream, he left for the regions of Galilee,

<22> ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,

22 akousas de hoti Archelaos basileuei tēs Ioudaias anti tou patros autou Hērōdou

ephobēthē ekei apelthein; chrēmatistheis de kat' onar anechōrēsen eis ta merē tēs Galilaias,

23 כּגּ וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּעִיר הַנְּקָרְאָה נְצָרֶת לְמִלְאָה הַדָּבָר הַנִּאָּמַר
עַל-פִּי הַנְּבִיאִים כִּי נְצָרִי יִקְרָא לוֹ:
כּגּ וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּעִיר הַנְּקָרְאָה נְצָרֶת לְמִלְאָה הַדָּבָר הַנִּאָּמַר
עַל-פִּי הַנְּבִיאִים כִּי נְצָרִי יִקְרָא לוֹ

23. wayabo' wayesheb b'iyr haniq're'th N'tsareth l'mal'th hadabar hane'emar
'al-piy han'biy'iym ki Nats'riy yiqare' lo.

Matt2:23 and came and lived in a city called Nazareth. This was to fulfill what was spoken through the prophets: He shall be called a Nazarene.

<23> καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῆ τὸ ρῆθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

23 kai elthōn katōkēsen eis polin legomenēn Nazaret; hopōs plērōthē to hrēthen

dia tōn prophētōn hoti Nazōraios klēthēsetai.

Chapter 3

Matt3:1 כּא וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִבִּיטְרַי וַיֵּלֶךְ מִן-הַיַּרְדֵּן וַיֵּבֹא אֶל-יְהוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:
כּא וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ מִבִּיטְרַי וַיֵּלֶךְ מִן-הַיַּרְדֵּן וַיֵּבֹא אֶל-יְהוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל

וַיְהִי קוֹרָא בְּמִדְבָּר יְהוּדָה לֵאמֹר:

1. 1. bayamiym hahem qam Yahuchanan haMat'bil way'hiy qore' b'mid'bar Yahudah le'mor.

Matt3:1 Now in those days Yahuchanan (John) the Baptist came, preaching in the wilderness of Judea, saying,

<3:1> Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας

1 En de tais hēmerais ekeinaiis paraginetai Iōannēs ho baptistēs kēryssōn en tē erēmō tēs Ioudaiias

בְּשׁוּבוֹ כִּי מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם קָרְבָה לָבוֹא:
2 כְּזֶה הָיָה אֲשֶׁר נָבֵא עָלָיו יִשְׁעַיָּהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:

2. shubu ki mal'kuth hashamayim qar'bah labo'.

Matt3:2 Repent, for the kingdom of heaven is at hand.

<2> [καὶ] λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

2 [kai] legōn, Metanoete; ēggiken gar hē basileia tōn ouranōn.

3 קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּר פְּנֵי הַרְדֵּי יְהוּדָה יִשְׂרָאֵל מְסֻלּוֹתָיו:
גַּם כִּי זֶה הָיָה אֲשֶׁר נָבֵא עָלָיו יִשְׁעַיָּהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר:
4 יְהוָה יִשְׁעַר לָנוּ וְיִהְיֶה כָּל הַדֶּבַע וְיִהְיֶה כָּל הַדֶּבַע וְיִהְיֶה כָּל הַדֶּבַע וְיִהְיֶה כָּל הַדֶּבַע

3. ki zeh hu' 'asher niba' `alayu Y'sha`Yahu hanabiy' le'mor qol qore' bamid'bar panu dere'k Yahúwah yash'ru m'silothayu.

Matt3:3 For this is the one referred to by YeshaYahu the prophet when he said, The voice of one crying in the wilderness, make ready the way of אֵלֹהֵינוּ, make his paths straight.

<3> οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος,
Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
Ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

3 houtos gar estin ho hrētheis dia Ēsaiou tou prophētou legontos,

Phōnē boōntos en tē erēmō;

Hetoimasate tēn hodon kyriou,

eutheias poieite tas tribous autou.

4 וַיְהִי עוֹר בְּמַתְנֵיוֹ וּמֵאֲכָלוֹ חֲגָבִים וּדְבַשׁ הִיָּעַר:
ד וַיְהִי חֲתָנָן לְבוֹשׁוֹ שְׁעָר וְגַמְלִים
וּמֵאֲכָלוֹ חֲגָבִים וּדְבַשׁ הִיָּעַר:

4. w'Yahuchanan l'busho s'`ar g'maliym

w'ezor `or b'math'nayu uma'akalo chagabiyim ud'bash haya`ar.

Matt3:4 Now Yahuchanan himself had his garment of camel's hair and a leather belt around his waist; and his food was locusts and wild honey.

<4> Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, ἣ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

4 Autos de ho Iōannēs eichen to endyma autou apo trichōn kamēlou

kai zōnēn dermatinēn peri tēn osphyn autou, hē de trophē ēn autou akrides kai meli agrion.

5
 הַוַּתֵּצֵא אֶלְיוֹ יְרוּשָׁלַיִם וְכָל-יְהוּדָה וְכָל-כְּפַר הַיַּרְדֵּן :
 5 אַחַד-לַחֹם וְכֶלֶם וְעֵשֶׂת-לֶחֶם

5. watetse' 'elayu Y'rushalam w'kal-Yahudah w'kal-kikar haYar'den.

Matt3:5 Then Yerushalam was going out to him, and all Judea and all the district around the Jordan;

<5> τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου,

5 tote exeporeueto pros auton Hierosolyma kai pasa hē Ioudaia kai pasa hē perichōros tou Iordanou,

6
 וַיִּטְבְּלוּ עַל-יַדוֹ בַּיַּרְדֵּן וַיְתַוְּהוּ אֶת-חַטָּאתָם :
 6 וַיִּטְבְּלוּ עַל-יַדוֹ בַּיַּרְדֵּן וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-חַטָּאתָם

6. wayitab'lu `al-yado baYar'den wayith'wadu 'eth-chato'tham.

Matt3:6 and they were being baptized by him in the Jordan River, as they confessed their sins.

<6> καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἔξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

6 kai ebaptizonto en tō Iordanē potamō hyp' autou exomologoumenoi tas hamartias autōn.

7
 זַיְהִי כְּרִאֲוֹתוֹ רַבִּים מִן-הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְדִּיקִים נִגְשִׁים
 לְהַטְבִּיל וַיֹּאמֶר לָהֶם יְלָדֵי צְפַעוֹנִים מִי הַשְׂכִּיל אֶתְכֶם
 לְהַמְלִיט מִן-הַקִּצֵּף הַעֲתִיד לְבֹא :

7. way'hy kir'otho rabbiym min-haP'rushiym w'haTsaduqiym nigashiym l'hitabel wayo'mer lahem yal'dey tsiph`oniym miy his'kiyl 'eth'kem l'himalet min-haqetseph he`athiyd labo'.

Matt3:7 But when he saw many of the Pharisees and Sadducees coming for baptism, he said to them, You brood of vipers, who warned you to flee from the wrath to come?

<7> Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

7 Idōn de pollous tōn Pharisaiōn kai Saddoukaiōn erchomenous epi to baptisma autou eipen autois, Gennēmata echidnōn, tis hypedeixen hymin phygein apo tēs mellousēs orgēs?

8
 אַחַד-לַחֹם וְכֶלֶם וְעֵשֶׂת-לֶחֶם

ח לָכֵן עָשׂוּ פְּרִי רְאוּי לַתְּשׁוּבָה:

8. laken `aso ph'riy ra'uy lat'shubah.

Matt3:8 Therefore bear fruit in keeping with repentance;

<8> ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας

8 poiēsate oun karpon axion tēs metanoiās

9
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יָכוֹל לַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ

ט וְאֵלֵינוּ תִּתְחַשְׁבוּ בְּלִבְבְּכֶם לֵאמֹר אֲבֹתֵינוּ הוּא אָבִינוּ
כִּי אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי מִן־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה יָכוֹל הָאֱלֹהִים
לְהַקְיִים בָּנִים לְאֲבֹתֵינוּ:

9. w'al-tach'sh'bu bil'bab'kem le'mor 'ab'raham hu' 'abiynu

ki 'aniy 'omer lakem ki min-ha'abaniym ha'eleh yakol ha'Elohim l'haqiym baniym l'Ab'raham.

Matt3:9 and do not suppose that you can say to yourselves, We have Abraham for our father; for I say to you that from these stones the Elohim (El of all) is able to raise up children to Abraham.

<9> καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ.

λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 kai mē doxēte legein en heautois, Patera echomen ton Abraam.

legō gar hymin hoti dynatai ho theos ek tōn lithōn toutōn egeirai tekna tō Abraam.

10
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יָכוֹל לַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ

10. uk'bar husam hagar'zen `al-shoresh ha'etsiym w'hineh kal-`ets

'asher 'eynenu `oseh p'riy tob yikareth w'yush'la'k ba'esh.

Matt3:10 The axe is already laid at the root of the trees; therefore every tree that does not bear good fruit is cut down and thrown into the fire.

<10> ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον

μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 ēdē de hē axinē pros tēn hrizan tōn dendrōn keitai; pan oun dendron

mē poioun karpon kalon ekkoptetai kai eis pyr balletai.

11
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יָכוֹל לַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְלַעֲלֹת בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ

יא הֵן אֲנִי אֹמֵר לָכֶם בְּמִים לַתְּשׁוּבָה וְהָאֵל אֲחֵרֵי תִּזְק

מִמְּנִי אֲשֶׁר קָטְנִיתִי מִשָּׂאת נְעֻלָּיו וְהוּא יְטַבֵּל אֶתְכֶם בָּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ וּבְאֵשׁ:

11. **hen 'anoki tobel 'eth'kem bamayim lat'shubah w'haba' 'acharay chazaq mimeniy 'asher qaton'tiy mis'eth n'alayu w'hu' yit'bol 'eth'kem b'Ruach haQodesh uba'esh.**

Matt3:11 As for me, I baptize you with water for repentance, but He who is coming after me is mightier than I, and I am not fit to remove His sandals; He shall baptize you with the Holy Spirit and fire.

<11> ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν,
ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὐ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι·
αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί·

11 egō men hymas baptizō en hydati eis metanoian, ho de opisō mou erchomenos ischyroteros mou estin,
hou ouk eimi hikanos ta hypodēmata bastasai; autos hymas baptisei en pneumati hagiō kai pyri;

יְהוֹשֻׁעַ-בְּנֵי-חָוִי יְהוֹשֻׁעַ-בְּנֵי-חָוִי אָמַר לְכֹהֲנֵי הַיַּרְדֵּן וְאֶתְכֶם יְבַרְכֶה
:אֲשֶׁר יִבְרָא יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְאֵשׁ
וְאֶתְכֶם יְבַרְכֶה יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְאֵשׁ לֹא תִכְבֶּה:

12. **ub'yado hamiz'reh w'zarah 'eth-gar'no**

w'asaph 'eth-d'gano 'el-'otsaro w'eth-hamots yis'r'phenu ba'esh 'asher lo' thik'beh.

Matt3:12 His winnowing fork is in His hand, and He shall thoroughly clear His threshing floor; and He shall gather His wheat into the barn, but He shall burn up the chaff with unquenchable fire.

<12> οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ
καὶ συναξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

12 hou to ptuon en tē cheiri autou kai diakathariei tēn halōna autou

kai synaxei ton siton autou eis tēn apothēkēn, to de achyron katakausei pyri asbestō.

יְהוֹשֻׁעַ-בְּנֵי-חָוִי יָבֹא מִן-הַגָּלִיל לְיְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי לְהִטְבֵּל עֲלֵי-יָדָיו:
יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי יָבֹא מִן-הַגָּלִיל לְיְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי לְהִטְבֵּל עֲלֵי-יָדָיו:

13. **wayabo' Yahushua min-haGalil haYar'denah 'el-Yahuchanan l'hitabel 'al-yado.**

Matt3:13 Then Yahushua arrived from Galilee at the Jordan coming to Yahuchanan, to be baptized by him.

<13> Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

13 Tote paraginetai ho Iēsous apo tēs Galilaias epi ton Iordanēn pros ton Iōannēn

tou baptisthēnai hyp' autou.

יְהוֹשֻׁעַ-בְּנֵי-חָוִי יָבֹא מִן-הַגָּלִיל לְיְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי לְהִטְבֵּל עֲלֵי-יָדָיו:
יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי יָבֹא מִן-הַגָּלִיל לְיְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי לְהִטְבֵּל עֲלֵי-יָדָיו:
יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי יָבֹא מִן-הַגָּלִיל לְיְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי-חָוִי לְהִטְבֵּל עֲלֵי-יָדָיו:

14. w'Yahuchanan chasa'k 'otho le'mor 'anoki tsariy'k l'hitabel `al-yadeak w'atah ba' 'elay.

Matt3:14 But Yahuchanan tried to prevent Him, saying, I have need to be baptized by You, and do You come to me?

<14> ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;

14 ho de Iōannēs diekōluen auton legōn, Egō chreian echō hypo sou baptisthēnai, kai sy erchē pros me?

15
 15
 טו וניען יהושע ויאמר אליו הנניך לך
 כי כן נאודה לשנינו למלא כל-הצדקה ונניח לו:

15. waya`an Yahushua wayo'mer 'elayu haniychah liy ki ken na'awah lish'neynu l'male' kal-hats'daqah wayanach lo.

Matt3:15 But Yahushua answering said to him, Permit it at this time; for in this way it is fitting for us to fulfill all righteousness.” Then he permitted Him.

<15> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρόπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.

15 apokritheis de ho Iēsous eipen pros auton, Aphes arti, houtōs gar prepon estin hēmin plērōsai pasan dikaiosynēn. tote aphīēsin auton.

16
 16
 טז ויהי כִּאֲשֶׁר נִטְבַּל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְהַר וַיַּעַל מִן-הַמַּיִם וַהֲנִיחַ
 הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ-לוֹ וַיִּרְא אֶת-רוּחַ אֱלֹהִים יוֹרֵדָה כִּיּוֹנָה
 וְנָחָה עָלָיו:

16. way'hiy ka'asher nit'bal Yahushua way'maher waya'al min-hamayim w'hineh hashamayim niph't'chu-lo wayar' 'eth-Ruach 'Elohim yoredeth k'yonah w'nachah `alayu.

Matt3:16 After being baptized, Yahushua came up immediately from the water; and behold, the heavens were opened, and he saw the Spirit of Elohim descending as a dove and lighting on Him,

<16> βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν [αὐτῷ] οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν [τὸ] πνεῦμα [τοῦ] θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν [καὶ] ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν·

16 baptistheis de ho Iēsous euthys anebē apo tou hydatos; kai idou ēneōchthēsan [autō] hoi ouranoi, kai eiden [to] pneuma [tou] theou katabainon hōsei peristeran [kai] erchomenon ep' auton;

יְהִי וְהִנֵּה קוֹל מִן-הַשָּׁמַיִם אוֹמֵר זֶה בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר-רָצִיתִי בּוֹ:

17. w'hineh qol min-hashamayim 'omer zeh b'niy y'diydiy 'asher-ratsiythiy bo.

Matt3:17 and behold, a voice out of the heavens said, "This is My beloved Son, in whom I am well-pleased."

<17> καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

17 kai idou phōnē ek tōn ouranōn legousa, Houtos estin ho huios mou ho agapētos, en hō eudokēsa.

Chapter 4

וְאַז נִשְׂא הַרוּחַ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ הַמִּדְבָּרָה לְמַעַן יְנַסְהוּ הַשָּׁטָן: Matt4:1

1. 'az nasa haRuach 'eth-Yahushua hamid'barah l'ma'an y'nasehu hasatan.

Matt4:1 Then Yahushua was led up by the Spirit into the wilderness to be tempted by the devil.

<4:1> Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

1 Tote ho Iēsous anēchthē eis tēn erēmon hypo tou pneumatatos peirasthēnai hypo tou diabolou.

בַּיּוֹמֵי אַחֲרֵי צוּמוֹ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּרְעַב: 2

2. way'hiy 'acharey tsumo 'ar'ba'iyim yom w'ar'ba'iyim lay'lah wayir'ab.

Matt4:2 And after He had fasted forty days and forty nights, He then became hungry.

<2> καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν.

2 kai nēsteusas hēmeras tesserakonta kai nyktas tesserakonta, hysteron epeinasen.

וַיָּבֹא אֵלָיו הַמְּנַסֵּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּן-הָאֱלֹהִים אַתָּה הַבֵּר לָאֲבָנִים הָאֵלֶּה וְתַהְיֶינָה לֶחֶם: 3

3. wayigash 'elayu ham'naseh wayo'mar 'im ben-ha'Elohim 'atah daber la'abaniym ha'eleh w'thih'yeynah l'lachem.

Matt4:3 And the tempter came and said to Him, If You are the Son of the Elohim, command that these stones become bread.

<3> Καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

3 Kai proselthōn ho peirazōn eipen autō, Ei huios ei tou theou, eipe hina hoi lithoi houtoi artoi genōntai.

Ei huios ei tou theou, eipe hina hoi lithoi houtoi artoi genōntai.

וְאַחֲרָיִם אָמַר אֵלָיו הַמְּנַסֵּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּן-הָאֱלֹהִים אַתָּה הַבֵּר לָאֲבָנִים הָאֵלֶּה וְתַהְיֶינָה לֶחֶם: 4

4. way'hiy 'acharey tsumo 'ar'ba'iyim yom w'ar'ba'iyim lay'lah wayir'ab.

דַּוִּיעֵן וַיֹּאמֶר הֵן כָּתוּב לֹא עַל-הַלֶּחֶם לִבְהוֹי יִחְיֶה הָאָדָם
כִּי עַל-כָּל-מוֹצֵא פִי-יִהְיֶה:

4. waya`an wayo`mar hen kathub

lo' `al-halechem l'bado yich'yeh ha'adam ki `al-kal-motsa' phiy-Yahúwah.

Matt4:4 But He answered and said, "It is written,

'Man shall not live on bread alone, but on every word that proceeds out of the mouth of אַיָּאָבָּ."

<4> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Γέγραπται,
Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ
διὰ στόματος θεοῦ.

4 ho de apokritheis eipen, Gegraptai,

Ouk ep' artō monō zēsetai ho anthrōpos

all' epi panti hrēmati ekporeuomenō

dia stomatos theou.

וַאֲפָא אַבּוֹ-לֶבַח יִחְיֶה אִיָּאָבָּ 5
:וַאֲפָא אַבּוֹ אֶל-כָּל-מוֹצֵא פִי-יִחְיֶה
הַיִּשְׂרָאֵלִי הַשְּׁטָן אֶל-עִיר הַקִּדְוֶה
וַיַּעֲמִידֵהוּ עַל-פִּנְתֵי-בַיִת הַמִּקְדָּשׁ:

5. wayisa'ehu hasatan `el-`iyr haqodesh waya`amiydehu `al-pinath-gag beyth hamiq'dash.

Matt4:5 Then the devil took Him into the holy city and had Him stand on the pinnacle of the temple,

<5> Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν

καὶ ἕστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ

5 Tote paralambanei auton ho diabolos eis tēn hagian polin kai estēsen auton epi to pterygion tou hierou,

אִיָּאָבָּ אֶל-עִיר הַקִּדְוֶה 6
:וַאֲפָא אַבּוֹ אֶל-עִיר הַקִּדְוֶה אֶל-עִיר הַקִּדְוֶה
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם בֶּן-הָאֱלֹהִים אַתָּה נִפְלֵ לְמַטָּה כִּי כָתוּב
כִּי מִלְאָכָיו יִצְוֶה-לְךָ וְעַל-כַּפַּיִם יִשְׂאוּנְךָ מִן-תַּגְּרִי בְּאֶבֶן רַגְלֶךָ:

6. wayo`mer `elayu `im ben-ha'Elohim `atah n'phol l'matah

ki kathub ki mal'akayu y'tsaueh-la'k

w'`al-kapayim yisa'un'ak pen-tigoph ba'eben rag'leak.

Matt4:6 and said to Him, If You are the Son of the Elohim, throw Yourself down;

for it is written, He shall command His angels concerning you;

and on their hands they shall bear you up, so that you shall not strike your foot against a stone.

<6> καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ

καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε,

μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

6 kai legei autō, Ei huios ei tou theou, bale seauton katō; gegraptai gar hoti

Tois angelois autou enteleitai peri sou

kai epi cheirōn arousin se,

mēpote proskopsēs pros lithon ton poda sou.

7 זַיִאָמַר אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ וְעוֹד כְּתוּב לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ:
7 זַיִאָמַר אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ וְעוֹד כְּתוּב לֹא תִנְסֶה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ:

7. wayo'mer 'elayu Yahushua w'od kathub lo' th'naseh 'eth Yahúwah 'Eloheyak.

Matt4:7 Yahushua said to him, "On the other hand, it is written, You shall not put your El to the test."

<7> ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

7 ephē autō ho Iēsous, Palin gegraptai, Ouk ekpeiraseis kyrion ton theon sou.

8 חַיִּיּוֹסָרְ הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַחֵהוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד וַיַּרְאָהוּ אֶת-כָּל מַמְלְכוֹת תֵּבֵל וּכְבוֹדָן:
8 חַיִּיּוֹסָרְ הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַחֵהוּ אֶל-הַר גְּבוּהַ מְאֹד וַיַּרְאָהוּ אֶת-כָּל מַמְלְכוֹת תֵּבֵל וּכְבוֹדָן:

8. wayoseph hasatan wayisa'ehu 'el-har gaboah m'od wayar'ehu 'eth-kal mam'l'koth tebel uk'bodan.

Matt4:8 Again, the devil took Him to a very high mountain and showed Him all the kingdoms of the world and their glory;

<8> Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν

8 Palin paralambanei auton ho diabolos eis oros huyēlon lian

kai deiknysin autō pasas tas basileias tou kosmou kai tēn doxan autōn

9 טַיִאָמַר אֱלֹהֵי כָל-זֹאת לֵךְ אֶתְנַנֶּה אִם-תִּקְדֹּר וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי:
9 טַיִאָמַר אֱלֹהֵי כָל-זֹאת לֵךְ אֶתְנַנֶּה אִם-תִּקְדֹּר וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִּי:

9. wayo'mer 'elayu kal-zo'th l'ak 'et'nenah 'im-tiqod w'thish'tachaweh liy.

Matt4:9 and he said to Him, All these things I shall give You, if You fall down and worship me.

<9> καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

9 kai eipen autō, Tauta soi panta dōsō, ean pesōn proskynēsēs moi.

10 יְיָ אֱמַר אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ סוּר מִמִּנֵּי הַשָּׁטָן כִּי כְּתוּב לְיְהוָה אֱלֹהֵיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה וְאוֹתוֹ לְבַדּוֹ תַעֲבֹד:
10 יְיָ אֱמַר אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ סוּר מִמִּנֵּי הַשָּׁטָן כִּי כְּתוּב לְיְהוָה אֱלֹהֵיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה וְאוֹתוֹ לְבַדּוֹ תַעֲבֹד:

10. wayo'mer 'elayu Yahushua sur mimeniy hasatan

ki **kathub laYahúwah 'Eloheyak tish'tachaweh w'otho l'bado ta`abod.**

Matt4:10 Then Yahushua said to him, “Go from Me, Satan!
For it is written, You shall worship אַתָּא your El, and serve Him only.”

<10> τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ,
Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

10 tote legei autō ho Iēsous, Hypage, Satana; gegraptai gar,
Kyrion ton theon sou proskynēseis
kai autō monō latreuseis.

יְאָרְפֵי מִמֶּנּוּ הַשָּׁטָן וְהִנֵּה נִגְשׂוּ אֵלָיו מַלְאָכִים וַיִּשְׂרַתְּוּהוּ:
11 יֵאָדָּם אֱלֹהִים וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְבָדּוֹ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְיְהוָה יְחִיד וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְיְהוָה יְחִיד וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְיְהוָה יְחִיד

11. wayireph mimenu hasatan w'hineh nig'shu 'elayu mal'akiym way'sharathuhu.

Matt4:11 Then the devil left Him; and behold, angels came and began to minister to Him.

<11> Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

11 Tote aphiesin auton ho diabolos, kai idou aggeloi proselthon kai diēkonoun autō.

יְבֹרַח כְּשָׂמַע יְהוֹשֻׁעַ כִּי הִסְגִּירוּ אֶת-יְהוֹחָנָן
12 וַיִּבָּרֵךְ אֶל אֲרֶץ אֲשֶׁר הִנְחִילָהּ

12. way'hiy kish'mo`a Yahushua ki his'giyru 'eth-Yahuchanan wayele'k 'el 'erets haGaliyl.

Matt4:12 Now when Yahushua heard that Yahuchanan had been taken into custody,
He withdrew into Galilee;

<12> Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

12 Akousas de hoti Iōannēs paredothē anechōrēsen eis tēn Galilaian.

וַיִּצְא מִנְצָרֶת וַיֵּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּכַפְר־נַחֲוִים אֲשֶׁר עַל-שְׂפַת הַיָּם
13 בְּגִבּוּל זְבֻלוֹן וּנְפְתָלִי:

13. wayetse' miN'tsereth wayabo' wayesheb biK'phar-nachum 'asher `al-sh'phath hayam
big'bul Z'bulun w'Naph'taliy.

Matt4:13 and leaving Nazareth, He came and settled in Capernaum, which is by the sea side,
in the region of Zebulun and Naphtali.

<13> καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν
ἐν ὀρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλίμ·

13 kai katalipōn tēn Nazara elthōn katōkēsen eis Kapharnaoum tēn parathalassian

en horiois Zaboulōn kai Nephthalim;

14 יד לְמַלְאֵת הַנְּאֻמָּר עַל־פִּי יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא לְאֹמֹר:
14 יִשְׂרָאֵל כְּבָרָא יִשְׂרָאֵל כְּבָרָא יִשְׂרָאֵל כְּבָרָא יִשְׂרָאֵל

14. P'malo'th hane'emar `al-piy Y'sha`Yahu hanabiy' le'mor.

Matt4:14 This was to fulfill what was spoken through YeshaYahu (Isaiah) the prophet saying:

<14> ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος,

14 hina plērōthē to hrēthen dia Ēsaïou tou prophētou legontos,

15 טו אֶרֶץ זְבֻלוֹן וְאֶרֶץ נַפְתָּלִי הַיָּם הַיָּרְדֵּן עֵבֶר הַיַּרְדֵּן
גְּלִיל הַגּוֹיִם
15 יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל

15. 'ar'tsah Z'bulun w'ar'tsah Naph'taliy dere'k hayam `eber haYar'den G'liyl haGoyim.

Matt4:15 The land of Zebulun and the land of Naphtali, by the way of the sea, beyond the Yordan, Galilee of the Gentiles;

<15> Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλίμ,
ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

15 Gē Zaboulōn kai gē Nephthalim,
hodon thalassēs, peran tou Iordanou,
Galilaia tōn ethnōn,

16 מִן הַיָּמִים הַהֵם הָיָה אֵשׁ בְּאֶרֶץ צִלְמוֹת אֹר
צִלְמוֹת אֹר נִגְהָ עֲלֵיהֶם:
16 יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל

16. ha`am hahol'kiym bachoshe'k ra'u 'or gadol ysh'bey b'erets tsal'maweth 'or nagah `aleyhem.

Matt4:16 The people who were sitting in darkness saw a great light, and those who were sitting in the land and shadow of death, upon them a light dawned.

<16> ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει
φῶς εἶδεν μέγα,
καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

16 ho laos ho kathēmenos en skotei
phōs eiden mega,
kai tois kathēmenois en chōrā kai skiā thanatou
phōs aneteilen autois.

17 מִן־הַעֵת הַהִיא חָלַל יְהוֹשֻׁעַ לְקַרְאֵי קְרוֹאֵי
 וְאָמַר שׁוּבוּ כִּי מִלְּכֹוֹת הַשָּׁמַיִם קָרְבָה לָבוֹא׃

17. min-ha`eth hahiy' hechel Yahushua liq'ro' qaro'
 w'amor shubu ki mal'kuth hashamayim qar'bah labo'.

Matt4:17 From that time Yahushua began to preach
 and say, "Repent, for the kingdom of heaven is at hand."

<17> Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε·
 ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

17 Apo tote ērxato ho Iēsous kēryssein kai legein, Metanoeite; ēggiken gar hē basileia tōn ouranōn.

18 זָרַח אֲנֹכְחִי בְּהַתְּהַלְכוֹ עַל־יַד יַם־הַגָּלִיל וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁנֵי
 אָנָשִׁים אֲחִים שֹׁמְעוֹן הַנִּקְרָא פֶּטְרוֹס וְאַנְדְּרֵי אָחִיו
 מְשַׁלְּיָכִים מְצֹדְדָה בָּיָם כִּי דִיָּגִים הֵם׃

18. way'hiy b'hith'hal'ko `al-yad yam-haGaliyl wayar' w'hineh sh'ney 'anashiyim 'achiyim Shim'on
 haniq'ra' Phet'ros w'An'd'ray 'achiyu mash'liykiyim m'tsodah bayam ki dayagiym hem.

Matt4:18 Now as He was walking by the Sea of Galilee, He saw two brothers, Simon
 who was called Kepha, and Andrew his brother, casting a net into the sea; for they were fishermen.

<18> Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον
 Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ
 ἄλιεῖς.

18 Peripatōn de para tēn thalassan tēs Galilaias eiden duo adelphous, Simōna ton legomenon

Petron kai Andrean ton adelphon autou, ballontas amphiblēstron eis tēn thalassan; ēsan gar halieis.

19 יִטְוִיאֲמַר אֲלֵיהֶם לָכוּ אַחֲרַי וְאֲשַׁיְמְכֶם לְדִיָּגֵי אָנָשִׁים׃

19. wayo'mer 'aleyhem l'ku 'acharay wa'asiym'kem l'day'gey 'anashiyim.

Matt4:19 And He said to them, "Follow Me, and I shall make you fishers of men."

<19> καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἄλιεῖς ἀνθρώπων.

19 kai legei autois, Deute opisō mou, kai poiēsō hymas halieis anthrōpōn.

20 כּוֹנִיעֲזְבוּ מִהַרְחָה אֶת הַמְּכַמְרוֹת וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו׃

20. waya`az`bu m`herah `eth hamik`moroth wayel`ku `acharayu.

Matt4:20 Immediately they left their nets and followed Him.

<20> οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

20 hoi de eutheōs apgentes ta diktua ēkolouthēsan autō.

יָצְאוּ מִן הַטְּרָמָה וְעָזְבוּ אֶת-רֶשֶׁת הַיָּם וְעָזְבוּ אֶת-אָבִיהֶם וַיִּתְּבוּ אַחֲרָיו
כֹּה וַיְהִי כִּשְׁעָבְרוּ מִשָּׁם וַיִּרְא וַיִּקְרָא שְׁנֵי אַנְשִׁים אֲחֵים אֲחֵרִים
אֶת-יַעֲקֹב בֶּן-זְבֵדָי וְאֶת-יְהוֹנָתָן אָחִיו בְּאַנְיָה עַם-זְבֵדָי
אֲבִיהֶם וְהֵמָּה מְתַקְּנִים אֶת-מִכְרֹתָם וַיִּקְרָא אֲלֵיהֶם:

21. way`hiy k`ab`ro misham wayar` sh`ney `anashiyim `achiyim `acheriyim `eth-Ya`aqob ben-Zab`day w`eth-Yahuchanan `achiyu ba`aniyah `im-Zab`day `abiyhem w`hemah m`thaq`niym `eth-mik`m`rotham wayiq`ra` `aleyhem.

Matt4:21 Going on from there He saw two other brothers, James the son of Zebedee, and Yahuchanan his brother, in the boat with Zebedee their father, mending their nets; and He called them.

<21> Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

21 Kai probas ekeithen eiden allous duo adelphous, Iakōbon ton tou Zebedaiou kai Iōannēn ton adelphon autou, en tō ploiō meta Zebedaiou tou patros autōn katartizontas ta diktua autōn, kai ekalesen autous.

יָצְאוּ מִן הַטְּרָמָה וְעָזְבוּ אֶת-רֶשֶׁת הַיָּם וְעָזְבוּ אֶת-אָבִיהֶם וַיִּתְּבוּ אַחֲרָיו
כֹּה וַיְהִי כִּשְׁעָבְרוּ מִשָּׁם וַיִּרְא וַיִּקְרָא שְׁנֵי אַנְשִׁים אֲחֵים אֲחֵרִים
אֶת-יַעֲקֹב בֶּן-זְבֵדָי וְאֶת-יְהוֹנָתָן אָחִיו בְּאַנְיָה עַם-זְבֵדָי
אֲבִיהֶם וְהֵמָּה מְתַקְּנִים אֶת-מִכְרֹתָם וַיִּקְרָא אֲלֵיהֶם:

22. waya`az`bu m`herah `eth-ha`aniyah w`eth-`abiyhem wayel`ku `acharayu.

Matt4:22 Immediately they left the boat and their father, and followed Him.

<22> οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

22 hoi de eutheōs apgentes to ploion kai ton patera autōn ēkolouthēsan autō.

יָצְאוּ מִן הַטְּרָמָה וְעָזְבוּ אֶת-רֶשֶׁת הַיָּם וְעָזְבוּ אֶת-אָבִיהֶם וַיִּתְּבוּ אַחֲרָיו
כֹּה וַיְהִי כִּשְׁעָבְרוּ מִשָּׁם וַיִּרְא וַיִּקְרָא שְׁנֵי אַנְשִׁים אֲחֵים אֲחֵרִים
אֶת-יַעֲקֹב בֶּן-זְבֵדָי וְאֶת-יְהוֹנָתָן אָחִיו בְּאַנְיָה עַם-זְבֵדָי
אֲבִיהֶם וְהֵמָּה מְתַקְּנִים אֶת-מִכְרֹתָם וַיִּקְרָא אֲלֵיהֶם:

23. wayasab Yahushua b`kal-haGaliyl way`lamed bik`nesiyotheyhem way`baser b`sorath hamal`kuth way`rape` kal-machalah w`kal-mad`weh ba`am.

Matt4:23 Yahushua was going throughout all Galilee, teaching in their synagogues

and proclaiming the gospel of the kingdom, and healing every kind of disease and every kind of sickness among the people.

<23> Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

23 Kai periēgen en holē tē Galilaiā didaskōn en tais synagōgais autōn kai kērýssōn to euaggelion tēs basileias kai therapeuōn pasan noson kai pasan malakian en tō laō.

כָּל יָצֵא בְּכָל-אֶרֶץ סוּרְיָא וַיָּבִיאוּ אֵלָיו אֵת כָּל-הַחֹלִים הַמְעַנִּים בְּכָל-חֲלָיִם וּמְכַאֲבִים וְאֶחָזִי וְשָׂדִים וּמְכִי יָרַח וּנְכִי אֲבָרִים וַיִּרְפֵּאֵם׃

24. w'shim`o yatsa' b'kal-'erets Sur'ya' wayabiy'u 'elayu 'eth kal-hacholiym ham'unium b'kal-chalayim umak'obiym wa'achuzey shediym umukey yareach un'key 'ebariym wayir'pa'em.

Matt4:24 The news about Him spread throughout all Syria; and they brought to Him all who were ill, those suffering with various diseases and pains, demoniacs, epileptics, paralytics; and He healed them.

<24> καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους [καὶ] δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

24 kai apēlthen hē akoē autou eis holēn tēn Syrian; kai prosēnegkan autō pantas tous kakōs echontas poikilais nosois kai basanois synechomenous [kai] daimonizomenous kai selēniazomenous kai paralytikous, kai etherapeusen autous.

וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמְנִים הַמְנִים מִן-הַגָּלִיל וּמִן-עֶשְׂרַת הָעָרִים וּמִירוּשָׁלַיִם וַיְהוּדָה וּמֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃

25. wayel'ku 'acharayu hamoniym hamoniym min-haGaliyl umin-'eser he`ariym w'miYrushalam wiYahudah ume`eber laYar'den.

Matt4:25 Large crowds followed Him from Galilee and the Decapolis and Yerushalam and Judea and from beyond the Jordan.

<25> καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

25 kai ekolouthēsan autō ochloi polloi apo tēs Galilaias kai Dekapoleōs kai Hierosolymōn kai Ioudaias kai peran tou Iordanou.

Chapter 5

וַיַּרְא יֵשׁוּעַ אֲנָשִׁים רַבִּים וַיֵּלֶךְ אֵלֵיהֶם וַיֵּשֶׁב וַיֵּלֶךְ אֵלָיו תַּלְמִידָיו: Matt5:1

וַיַּרְא יֵשׁוּעַ אֲנָשִׁים רַבִּים וַיֵּלֶךְ אֵלֵיהֶם וַיֵּשֶׁב וַיֵּלֶךְ אֵלָיו תַּלְמִידָיו:

1. way'hiy kir'otho 'eth-hamon ha'am waya'al haharah wayesheb sham
wayig'shu 'elayu tal'midayu.

Matt5:1 When He saw the crowds, He went up on the mountain; and after He sat down, His disciples came to Him.

<5:1> Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος,
καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

1 Idōn de tous ochlous anebē eis to oros, kai kathisantos autou prosēlthan autō hoi mathētai autou;

וַיִּפְתַּח בְּוִפְתָּח אֶת־פִּיו וַיֹּדֶם וַיְאָמֶר: 2

2. wayiph'tach 'eth-piyu wayorem wayo'mar.

Matt5:2 He opened His mouth and began to teach them, saying,

<2> καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων,

2 kai anoixas to stoma autou edidasken autous legōn,

וְאַשְׁרֵי עֲנֵיֵי הָרוּחַ כִּי לָהֶם מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם: 3

3. 'ash'rey `anief haruach ki lahem mal'kuth hashamayim.

Matt5:3 "Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom of heaven."

<3> Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι,
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Makarioi hoi ptōchoi tō pneumati,

hoti autōn estin hē basileia tōn ouranōn.

וְאַשְׁרֵי הָאֲבֵלִים כִּי־הֵם יִנְחָמוּ: 4

4. 'ash'rey ha'abeliyim kiy-hem y'nuchamu.

Matt5:4 "Blessed are those who mourn, for they shall be comforted."

<4> μακάριοι οἱ πενθοῦντες,
ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

4 makarioi hoi penthountes,

hoti autoi paraklēthēsontai.

5 5
הַאֲשֵׁרֵי הָעֲנָוִים כִּי-הֵמָּה יִירָשׁוּ אֶרֶץ:

5. 'ash'rey ha`anawiyim kiy-hemah yiyr'shu 'arets.

Matt5:5 "Blessed are the gentle, for they shall inherit the earth."

<5> μακάριοι οἱ πραεῖς,
ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν.

5 makarioi hoi prais,
hoti autoi klēronomēsousin tēn gēn.

6 6
וְהַאֲשֵׁרֵי הָרָעֵבִים וְהַצֹּמְאִים לְצַדִּיקָה כִּי-הֵם יִשְׂבְּעוּ:

6. 'ash'rey har`ebiyim w'hats'me'iyim lats'daqah kiy-hem yis'ba`u.

Matt5:6 "Blessed are those who hunger and thirst for righteousness, for they shall be satisfied."

<6> μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην,
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

6 makarioi hoi peinōntes kai dipsōntes tēn dikaiosynēn,
hoti autoi chortasthēsontai.

7 7
זֶה אֲשֵׁרֵי הַרְחֲמָנִים כִּי-הֵם יִרְחָמוּ:

7. 'ash'rey harachamaniym kiy-hem y'ruchamu.

Matt5:7 "Blessed are the merciful, for they shall receive mercy."

<7> μακάριοι οἱ ἐλεήμονες,
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

7 makarioi hoi eleēmones,
hoti autoi eleēthēsontai.

8 8
חַאֲשֵׁרֵי בָרֵי לֵבָב כִּי-הֵם יִחְזוּ אֶת-הָאֱלֹהִים:

8. 'ash'rey barey lebab kiy-hem yechezu 'eth-ha'Elohim.

Matt5:8 "Blessed are the pure in heart, for they shall see the Elohim."

<8> μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ,
ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.

8 makarioi hoi katharoi tē kardiā,
hoti autoi ton theon opsontai.

:

ט אֲשֶׁרֵי רַדְפֵי שְׁלוֹם כִּי-בְנֵי אֱלֹהִים יִקְרָא לָהֶם:

9. 'ash'rey rod'phey shalom kiy-b'ney 'Elohim yiqare' lahem.

Matt5:9 "Blessed are the peacemakers, for they shall be called sons of Elohim."

<9> μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί,
ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
9 makarioi hoi eirēnopoioi,
hoti autoi huioi theou klēthēsontai.

:

י אֲשֶׁרֵי הַנְּרַדְפִים בְּגִלּוֹל הַצְּדָקָה כִּי לָהֶם מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

10. 'ash'rey hanir'daphiyim big'lal hats'daqah ki lahem mal'kuth hashamayim.

Matt5:10 "Blessed are those who have been persecuted for the sake of righteousness, for theirs is the kingdom of heaven."

<10> μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης,
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
10 makarioi hoi dediōgmenoi heneken dikaiosynēs,
hoti autōn estin hē basileia tōn ouranōn.

:

י אֲשֶׁרֵיכֶם כִּי-יִחַדְפוּ וְרָדְפוּ אֶתְכֶם
וְדַבְרוּ עָלֵיכֶם בְּשִׁקָּר כְּלִ-רָע בְּעִבּוּרֵי:

11. 'ash'reykem kiy-y'charaphu w'rad'phu 'eth'kem w'dib'ru `aleykem b'sheqer kal-ra` ba`aburiy.

Matt5:11 "Blessed are you when people insult you and persecute you, and falsely say all kinds of evil against you because of Me."

<11> μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν
καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν [ψευδόμενοι] ἕνεκεν ἐμοῦ.
11 makarioi este hotan oneidisōsin hymas kai diōxōsin
kai eipōsin pan ponēron kath' hymōn [pseudomenoi] heneken emou.

:

יב שִׁמְחוּ וְגִילוּ כִּי שׁוֹכְרֵכֶם רַב בְּשָׂמַיִם כִּי-כֵן רָדְפוּ
אֶת-הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֵיכֶם:

12. sim'chu w'giylu ki s'kar'kem rab bashamayim kiy-ken rad'phu 'eth-han'biy'iyim 'asher hayu liph'neykem.

Matt5:12 “Rejoice and be glad, for your reward in heaven is great; for in the same way they persecuted the prophets who were before you.”

<12> χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

12 chairete kai agalliashte, hoti ho misthos hymōn polys en tois ouranois; houtōs gar ediōxan tous prophētas tous pro hymōn.

חלוצי אשף לך אבא חלוצי-אשף רבא חלוצי אשף 13
אבא חלוצי אשף לך אבא חלוצי אשף רבא חלוצי אשף
אבא חלוצי אשף לך אבא חלוצי אשף רבא חלוצי אשף

יג אתם מלח הארץ ואם המלח היה תפל במה ימלח
הן לא יצלח עוד לכל כי אם להשליך חוצה
והיה מרמס לבני אדם:

13. ‘atem melach ha’arets w’im-hamelach hayah thaphel bameh yam’lach
hen lo’-yits’lach `od lakol ki ‘im-l’hash’liy’k chutsah w’hayah mir’mas lib’ney ‘adam.

Matt5:13 “You are the salt of the earth; but if the salt has become tasteless, how can it be made salty again? For nothing it is strong still, except to be thrown out and trampled under foot by men.”

<13> Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται;
εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

13 Hymeis este to halas tēs gēs; ean de to halas mōranthē, en tini halisthēsetai?
eis ouden ischuei eti ei mē blēthen exō katapateisthai hypo tōn anthrōpōn.

אבא חלוצי אשף לך אבא חלוצי אשף רבא חלוצי אשף 14
יד אתם אורו של-עולם עיר ישבת על-ההר לא תסתיר:

14. ‘atem ‘oro shel-‘olam `iyr yoshebeth `al-hahar lo’ thisather.

Matt5:14 “You are the light of the world. A city set on a hill cannot be hidden”

<14> Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

14 Hymeis este to phōs tou kosmou. ou dynatai polis krybēnai epanō orous keimenē;

אבא חלוצי אשף לך אבא חלוצי אשף רבא חלוצי אשף 15
אבא חלוצי אשף לך אבא חלוצי אשף רבא חלוצי אשף

טובים אין מדליקים נר לשום אותו תחת הארץ
כי אם על-המנורה להאיר לכל-אשר בבית:

15. gam ‘eyn mad’liyqiyim ner lasom ‘otho tachath ha’eyphah ki ‘im-‘al-ham’norah
l’ha’iyir l’kal-‘asher babayith.

Matt5:15 “nor does anyone light a lamp and put it under a basket, but on the lampstand, and it gives light to all who are in the house.”

<15> οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν,

καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

15 oude kaiousin lychnon kai titheasin auton hypo ton modion all' epi tēn lychnian,

kai lampei pasin tois en tē oikia.

מַעֲשֵׂיכֶם מִצְדָּקוֹתֵיכֶם לְפָנַי בְּנֵי הָאָדָם לְמַעַן יִרְאוּ מַעֲשֵׂיכֶם
וְשִׁבְּחוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וְשִׁבְּחוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם

טז כֵּן יֵאָר אֲוֹרְכֶם לְפָנַי בְּנֵי הָאָדָם לְמַעַן יִרְאוּ מַעֲשֵׂיכֶם
וְשִׁבְּחוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וְשִׁבְּחוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם

16. ken ya'er 'or'kem liph'ney b'ney ha'adam l'ma'an yir'u ma'aseykem hatobiyim w'shib'chu 'eth-'Abiykem shebashamayim.

Matt5:16 “Let your light shine before men in such a way that they may see your good works, and glorify your Father who is in heaven.”

<16> οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

16 houtōs lampsatō to phōs hymōn emprosthen tōn anthrōpōn, hopōs idōsin hymōn ta kala erga kai doxasōsin ton patera hymōn ton en tois ouranois.

יִזְעַל־תְּרַמוּ כִּי בָאתִי לְהַפֵּךְ אֶת־הַתּוֹרָה אוֹ אֶת־הַדְּבָרִי
הַנְּבִיאִים לֹא בָאתִי לְהַפֵּךְ כִּי אִם־לְמַלְאָת:

יִזְעַל־תְּרַמוּ כִּי בָאתִי לְהַפֵּךְ אֶת־הַתּוֹרָה אוֹ אֶת־הַדְּבָרִי
הַנְּבִיאִים לֹא בָאתִי לְהַפֵּךְ כִּי אִם־לְמַלְאָת:

17. 'al-'damu ki ba'thiy l'hapher 'eth-haTorah 'o 'eth-dib'rey han'biy'iym lo' ba'thiy l'hapher ki 'im-'mal'th.

Matt5:17 “Do not think that I came to abolish the Law or the Prophets; I did not come to abolish but to fulfill.”

<17> Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.

17 Mē nomisēte hoti ēlthon katalysai ton nomon ē tous prophētas; ouk ēlthon katalysai alla plērōsai.

אִם־יִשָּׁלַח אֱלֹהִים אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ

יח כִּי אָמֵן אֵמַר אָנֹכִי לְכֶם עַד כִּי־יַעֲבְרוּ הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ לֹא תַעֲבֹר יוֹד אַחַת אוֹ־קוּץ אֶחָד מִן־הַתּוֹרָה עַד
אֲשֶׁר יִקְוּם הַכּוֹל:

18. ki 'amen 'omer 'aniy lakem `ad kiy-ya`ab'ru hashamayim w'ha'arets lo' ta`abor yod 'achath 'o-qots 'echad min-haTorah `ad 'asher y'quyam hakol.

Matt5:18 “For truly I say to you, until heaven and earth pass away, not the smallest letter or stroke shall pass from the Law until all is accomplished.”

<18> ἀμήν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς
καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

18 amēn gar legō hymin; heōs an parelthē ho ouranos

kai hē gē, iōta hen ē mia keraia ou mē parelthē apo tou nomou, heōs an panta genētai.

אָלְכֵּן אֲשֶׁר יִפְּסֵךְ אֶחַת מִן־הַמִּצְוֹת הַקְּטַנּוֹת הָאֵלֶּה 19
וְיִלְמַד אֶת־בְּנֵי הָאָדָם לַעֲשׂוֹת כְּמוֹהוּ קְטוֹן יִקְרָא לוֹ
בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְיִלְמַד אֲוֹתָן לְזֶה גְדוֹל
יִקְרָא בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם

19. laken ha'iysh 'asher yapher 'achath min-hamits'oth haq'tanoth ha'eleh
wiyhlamed 'eth-b'ney ha'adam la`asoth kamohu qaton yiqare' lo b'mal'kuth hashamayim
wa'asher ya`aseh wiyhlamed 'othan lazeh gadol yiqare' b'mal'kuth hashamayim.

Matt5:19 “Whoever then annuls one of the least of these commandments,
and teaches others to do the same, shall be called least in the kingdom of heaven;
but whoever keeps and teaches them, he shall be called great in the kingdom of heaven.”

<19> ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων
καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

19 hos ean oun lyses mian ton entolon touton ton elachiston
kai didaxe houtos tous anthrōpous, elachistos klēthēsetai en tē basileiā ton ouranōn;
hos d' an poiēsē kai didaxē, houtos megas klēthēsetai en tē basileiā ton ouranōn.

אֲנִי אֹמֵר לָכֶם אִם לֹא־תִהְיֶה צְדָקַתְכֶם מְרֻבָּה
מִצְדָּקַת הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים לֹא תִבְאוּ בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם: 20

20. ki 'aniy 'omer lakem 'im lo'-thih'yeh tsid'qath'kem m'rubah mitsid'qath hasoph'riym
w'haP'rushiym lo' thabo'u b'mal'kuth hashamayim.

Matt5:20 “For I say to you that unless your righteousness surpasses the righteousness of the scribes
and Pharisees, you shall not enter in the kingdom of heaven.”

<20> λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων
καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

20 legō gar hymin hoti ean mē perisseusē hymōn hē dikaiosynē pleion ton grammateōn
kai Pharisaiōn, ou mē eiselhēte eis tēn basileian ton ouranōn.

21 חלוא שומעתם כי נאמר לראשונים לא תרצח
וואשר ירצח חייב הוא לבית דין:

21. halo' sh'ma`tem ki ne'emar lari'shoniym lo' thir'tsach
wa'asher yir'tsach chayab hu' l'beyth diyn.

Matt5:21 "You have heard that the ancients were told, 'You shall not commit murder'
and 'Whoever commits murder shall be liable to the court.'"

<21> Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις·
ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

21 Ēkousate hoti errethē tois archaiois, Ou phoneuseis; hos d' an phoneusē, enochos estai tē krisei.

22 כב ואני אמר לכם כל-אשר יקצרף על-אחיו חנם חייב
הוא לבית דין ואשר יאמר אל-אחיו רקא חייב הוא
לסנהדרין ואשר נבל יקרא לו הוא מחייב אש גיהנם:

22. wa'aniy 'omer lakem kal-'asher yiq'tsoph `al-'achiyu chinam chayab hu' l'beyth diyn
wa'asher yo'mar 'el-'achiyu Reqa' chayab hu' l'San'hed'riyn
wa'asher Nabal yiq'ra' lo hu' m'chuyab 'esh geyhinom.

Matt5:22 "But I say to you that everyone who is angry with his brother shall be guilty before the court;
and whoever says to his brother, 'You good-for-nothing, shall be guilty before the supreme court';
and whoever says, 'You fool, shall be guilty enough to go into the fiery hell'".

<22> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ·
ὅς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

22 egō de legō hymin hoti pas ho orgizomenos tō adelphō autou enochos estai tē krisei;
hos d' an eipē tō adelphō autou, Hrakā, enochos estai tō synedriō;
hos d' an eipē, Mōre, enochos estai eis tēn geennan tou pyros.

23 כג לבן אם תקריב קרבנה אל-המזבח
וזכרת כי-יש לאחיה דבר ריב עמך:

23. laken 'im-taq'riyb qar'ban'ak 'el-hamiz'bech w'zakar'at kiy-yesh l'achiyak d'bar riyb `ima'k.

Matt5:23 "Therefore if you are presenting your offering at the altar,
and there remember that your brother has something against you,"

<23> εἰς οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
κάκει μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,
23 ean oun prosperēs to dōron sou epi to thysiastērion
kakei mnēsthēs hoti ho adelphos sou echei ti kata sou,

הַשְׂפִּירָה שָׁמָּה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבָּנְךָ לְפָנֶיךָ הַמִּזְבֵּחַ 24
:שָׂמָּה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבָּנְךָ אֶת־קָרְבָּנְךָ לְפָנֶיךָ הַמִּזְבֵּחַ

כִּד הַנַּח שָׁם אֶת־קָרְבָּנְךָ לְפָנֶיךָ הַמִּזְבֵּחַ
וְלֵךְ כִּפְּרָה אֶת־פְּנֵי אֶחָיֶךָ וְאַחֲרָיֶךָ כִּן בּוֹא הַקָּרֵב אֶת־קָרְבָּנְךָ:

24. hanach sham 'eth-qar'baneak liph'ney hamiz'bech
w'le'k kaper 'eth-p'ney 'achiyak w'acharey ken bo' haq'reb 'eth-qar'baneak.

Matt5:24 "leave your offering there before the altar
and go; first be reconciled to your brother, and then come and present your offering."

<24> ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου
καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
24 aphes ekei to dōron sou emprosthen tou thysiastēriou

kai hypage prōton diallagēthi tō adelphō sou, kai tote elthōn prospere to dōron sou.

כַּחַם יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל 25
יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל
:כַּחַם יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל

כַּחַם יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל
יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל
לְשׂוֹטֵר וְהַשְׁלִיכֵת אֶל־בֵּית הַקֶּלָּא:

25. maher hith'ratseh l'iysh riyb'ak b'`od'ak badere'k 'ito pen-yas'giyr'ak 'iysh riyb'ak
'el-hashophet w'hashophet yas'giyr'ak lashoter w'hash'lak'at 'el-beyth hakele'.

Matt5:25 "Make friends quickly with your opponent while you are with him on the way,
so that your opponent deliver you to the judge, and the judge deliver you to the officer,
and you be thrown into prison."

<25> ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ,
μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτῆς τῷ ὑπηρέτῃ καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ·
25 isthi eunoōn tō antidikō sou tachy, heōs hotou ei met' autou en tē hodō, mēpote se paradō ho antidikos
tō kritē kai ho kritēs tō hypēretē kai eis phylakēn blēthēsē;

כֹּחַ אֱמֵן אֲמַר אֲנִי לָךְ לֹא תֵצֵא מִשָּׁם עַד אִם־שְׁלַמְתָּ 26
:אֶת־הַפְּרוּטָה הָאֲחֵרֹנָה

כֹּחַ אֱמֵן אֲמַר אֲנִי לָךְ לֹא תֵצֵא מִשָּׁם עַד אִם־שְׁלַמְתָּ
אֶת־הַפְּרוּטָה הָאֲחֵרֹנָה:

26. 'amen 'omer 'aniy la'k lo' thetse' misham `ad 'im-shilam'at 'eth-hap'rutah ha'acharonah.

Matt5:26 “Truly I say to you, you shall not come out of there until you have paid up the last cent.”

<26> ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

26 amēn legō soi, ou mē exelthēs ekeithen, heōs an apodōs ton eschaton kodrantēn.

27
כַּזְשִׁמְעֵתָם כִּי נֹאמַר לְרֵאשִׁינִים לֹא תִנְאָף:
27 כִּי נֹאמַר לְרֵאשִׁינִים לֹא תִנְאָף:

27. sh'ma`tem ki ne'emar lari'shoniym lo' thin'aph.

Matt5:27 “You have heard that it was said, ‘You shall not commit adultery’”;

<27> Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Οὐ μοιχεύσεις.

27 Ēkousate hoti errethē, Ou moicheuseis.

28
כַּח וְאָנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל-הַמִּסְתַּכֵּל בְּאִשָּׁה לְחַמֵּד אֹתָהּ
נֹאֵף נֹאֵפָה בְּלִבּוֹ:
28 כַּח וְאָנִי אֹמֵר לָכֶם כָּל-הַמִּסְתַּכֵּל בְּאִשָּׁה לְחַמֵּד אֹתָהּ
נֹאֵף נֹאֵפָה בְּלִבּוֹ:

28. wa'aniy 'omer lakem kal-hamis'takel b'ishah lach'mod 'othah na'oph n'aphah b'libo.

Matt5:28 “but I say to you that everyone who looks at a woman with lust for her has already committed adultery with her in his heart.”

<28> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

28 egō de legō hymin hoti pas ho blepōn gynaika pros to epithymēsai

autēn ēdē emoicheusen autēn en tē kardiā autou.

29
כִּטְוֹאֵם תִּכְשִׁילְךָ עֵינַי יְמִינְךָ נִקֵּר אֹתָהּ וְהִשְׁלִךְ מִמֶּךָ
כִּי טוֹב לְךָ אֲשֶׁר יֵאבֵד אֶחָד מֵאַבְרֵיךָ מִרְדֵּת כָּל-גּוּפְךָ
אֶל-גִּיהֵנוֹם:
29 כִּטְוֹאֵם תִּכְשִׁילְךָ עֵינַי יְמִינְךָ נִקֵּר אֹתָהּ וְהִשְׁלִךְ מִמֶּךָ
כִּי טוֹב לְךָ אֲשֶׁר יֵאבֵד אֶחָד מֵאַבְרֵיךָ מִרְדֵּת כָּל-גּוּפְךָ
אֶל-גִּיהֵנוֹם:

29. w'im tak'shiyl'ak `eyn y'miyn'ak naqer 'othah w'hash'le'k mim'ak ki tob l'ak 'asher yo'bad 'echad me'ebareyak meredeth kal-guph'ak 'el-geyhinom.

Matt5:29 “If your right eye makes you stumble, tear it out and throw it from you; for it is better for you to lose one of the parts of your body, than for your whole body to be thrown into hell.”

<29> εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν.

29 ei de ho ophthalmos sou ho dexios skandalizei se, exele auton kai bale apo sou; sympherei gar soi hina apolētai hen tōn melōn sou kai mē holon to sōma sou blēthē eis geennan.

30 זכר-ימין ידך תכשילך קצץ אותה והשליך ממך כי
טוב לך אשר יאבד אגוד מאבדך מרדת כל-גופך
אל-גיהנום:

30. w'im-yad'ak hay'maniyth tak'shiyl'ak qatsets 'othah w'hash'le'k mim'ak ki tob l'ak
'asher yo'bad 'echad me'ebareyak meredeth kal-guph'ak 'el-geyhinom.

Matt5:30 "If your right hand makes you stumble, cut it off and throw it from you; for it is better for you to lose one of the parts of your body, than for your whole body to go into hell."

<30> καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σου·
συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

30 kai ei hē dexia sou cheir skandalizei se, ekkopson autēn kai bale apo sou; sympherei gar soi
hina apolētai hen tōn melōn sou kai mē holon to sōma sou eis geennan apelthē.

31 לא ונאמר איש כי ישלח את-אשתו ונתן לה ספר כריתות:
זכר-ימין ידך תכשילך קצץ אותה והשליך ממך כי
טוב לך אשר יאבד אגוד מאבדך מרדת כל-גופך
אל-גיהנום:

31. w'ne'emar 'iysh ki y'shalach 'eth-'ish'to w'nathan lah sepher k'riythuth.

Matt5:31 "It was said, 'Whoever sends his wife away, let him give her a certificate of divorce'";

<31> Ἐρρέθη δέ, "Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

31 Errethē de, Hos an apolysē tēn gynaika autou, dotō autē apostasion.

32 זכר-ימין ידך תכשילך קצץ אותה והשליך ממך כי
טוב לך אשר יאבד אגוד מאבדך מרדת כל-גופך
אל-גיהנום:
זכר-ימין ידך תכשילך קצץ אותה והשליך ממך כי
טוב לך אשר יאבד אגוד מאבדך מרדת כל-גופך
אל-גיהנום:

32. wa'aniy 'omer lakem ham'shaleach 'eth-'ish'to bil'tiy `al-d'bar z'nuth
m'biy'ah liydey ni'uphiym w'halqeach 'eth-hag'rushah lo l'ishah no'eph hu'.

Matt5:32 "but I say to you that everyone who divorces his wife, except for the reason of unchastity, makes her commit adultery; and whoever marries a divorced woman commits adultery."

<32> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας
ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾷται.

32 egō de legō hymin hoti pas ho apolyōn tēn gynaika autou parektos logou porneias
poiēi autēn moicheuthēnai, kai hos ean apolelymenēn gamēsē moichatai.

33 זכר-ימין ידך תכשילך קצץ אותה והשליך ממך כי
טוב לך אשר יאבד אגוד מאבדך מרדת כל-גופך
אל-גיהנום:

לג עֹד שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר לְרֵאשִׁימִים לֹא תִשָּׁבַע לַשָּׁקֶר
וְשָׁלֵם לַיהוָה שְׁבַעוֹתֶיךָ:

33. `od sh'ma`tem ki ne'emar lari'shoniym lo' tishaba` lashaqer
w'shalem loYahúwah sh'bu`otheyak.

Matt5:33 “Again, you have heard that the ancients were told, You shall not make false vows,
but shall perform your oaths to אֱלֹהִים”.

<33> Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις,
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.

33 Palin ēkousate hoti errethē tois archaiois, Ouk epiorkēseis, apodōseis de tō kyriō tous horkous sou.

שְׁבַעוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִשָּׁבַעוּ
בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

לֵד וְאָנֹכִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבַעוּ כָּל־שְׁבֻעָה לֹא בְּשֵׁמִים
כִּי־כִסֵּא אֱלֹהִים הֵמָּה:

34. wa'aniy 'omer lakem lo' tishab`u kal-sh'bu`ah lo' bashamayim kiy-kise' 'Elohim hemah.

Matt5:34 “But I say to you, make no oath at all, either by heaven, for it is the throne of Elohim,”

<34> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ,

34 egō de legō hymin mē omosai holōs; mēte en tō ouranō, hoti thronos estin tou theou,

לֵד וְאָנֹכִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבַעוּ
בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

כִּי־הֵמָּה הֵם הַכִּסֵּא אֱלֹהִים
וְלֹא תִשָּׁבַעוּ בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

35. w'lo' ba'arets kiy-hadom rag'layu hiy' w'lo' biYrushalam kiy-hiy' qir'yath mele'k rab.

Matt5:35 “or by the earth, for it is the footstool of His feet, or by Yerushalam,
for it is the city of the great king.”

<35> μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα,
ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως,

35 mēte en tē gē, hoti hypopodion estin tōn podōn autou, mēte eis Hierosolyma,

hoti polis estin tou megalou basileōs,

לֵד וְאָנֹכִי אֹמֵר לָכֶם לֹא תִשָּׁבַעוּ
בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

כִּי־לֹא תִשָּׁבַעוּ בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם
כִּי־לֹא תִשָּׁבַעוּ בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

36. 'aph b'chayey ro'sh'ak 'al-tishabe`a kiy-lo' thukal lahapho'k sa`arah 'achath lil'banah 'o
lish'chorah.

Matt5:36 “Nor shall you make an oath by your head, for you cannot make one hair white or black.”

<36> μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμώσει, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν.
36 mēte en tē kephalē sou omosēs, hoti ou dynasai mian tricha leukēn poiēsai ē melainan.

כֹּל כֹּל יֵאָמֵר יֵאָמֵר מִן הַיָּמִים הַיְּשָׁרִים 37
:כֹּל יֵאָמֵר מִן הַיָּמִים הַיְּשָׁרִים 37
לֹא אֶךְ-יִהְיֶה דְבַרְכֶם הֵן הֵן לֹא לֹא
וְהַיּוֹתֵר עַל אֵלֶּה מִן-הַרְעָה הַזֹּאת:

37. 'a'k-y'hiy d'bar'kem hen hen lo' lo' w'hayother `al 'eleh min-hara` hu'.

Matt5:37 "But let your statement be, 'Yes, yes or No, no; anything beyond these is of evil.'"

<37> ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.
37 estō de ho logos hymōn nai nai, ou ou; to de perisson toutōn ek tou ponērou estin.

יָדָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 38
:יָדָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 38
לֹא שְׁמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר עֵין עֵין תַּחַת שֵׁן תַּחַת שֵׁן:

38. sh'ma`tem ki ne'emar `ayin tachath `ayin shen tachath shen.

Matt5:38 "You have heard that it was said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth."

<38> Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
38 Ēkousate hoti errethē, Ophthalmon anti ophthalmou kai odonta anti odontos.

יָדָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 39
:יָדָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 39
לֹא אֶךְ-יִהְיֶה דְבַרְכֶם לְרֵשָׁע וְהַמַּכָּה אֹתָךְ
עַל-הַקֶּלַח הַיְמָנִית הַטְּהֵ-לוּ גַם אֶת-הָאֲחֵרֶת:

39. wa'aniy 'omer lakem 'al-tith'qomamu larasha` w'hamakeh 'oth'ak
`al-hal'chiy hay'maniyth hateh-lo gam 'eth-ha'achereth.

Matt5:39 "But I say to you, do not resist an evil person; but whoever slaps you on your right cheek, turn the other to him also."

<39> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα [σου], στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
39 egō de legō hymin mē antistēnai tō ponērō; all' hostis se hrapizei
eis tēn dexian siagona [sou], strepson autō kai tēn allēn;

מִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 40
:מִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא 40
מִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא דְּמִשְׁפַּחָא
וְלִקְחַת אֶת-כִּתְנֵיָךְ תֵּן-לוּ גַם אֶת-הַמַּעֲרִיל:

40. wa'asher yach'pots lariyb `im'ak w'laqachath 'eth-kutan'teak ten-lo gam 'eth-ham`iyl.

Matt5:40 "If anyone wants to sue you and take your shirt, let him have your coat also."

<40> καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·

40 kai tō thelonti soi krithēnai kai ton chitōna sou labein, aphes autō kai to himation;

מֵאִי־וְהָאֵלֶּם אֲוֹתָךְ לְלֶכֶת עִמּוֹ הִרְךָ מִיֵּל לְךָ אֶתֹו שְׂנָיִם:
41 מֵאִי־וְהָאֵלֶּם אֲוֹתָךְ לְלֶכֶת עִמּוֹ הִרְךָ מִיֵּל לְךָ אֶתֹו שְׂנָיִם:

41. w'ha'ones 'oth'ak laleketh imo dere'k miyl le'k 'ito sh'nayim.

Matt5:41 "Whoever forces you to go with him one mile, go with him two."

<41> καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

41 kai hostis se aggareusei milion hen, hypage met' autou duo.

מִבְּהַשְׂאֵל מֵאֲתָךְ תֵּן-לוֹ וְהִבָּא לְלוֹת מִמֶּךָ אֶל-תַּשֵּׁב פָּנָיו:
42 מִבְּהַשְׂאֵל מֵאֲתָךְ תֵּן-לוֹ וְהִבָּא לְלוֹת מִמֶּךָ אֶל-תַּשֵּׁב פָּנָיו:

42. hash'el me'it'ak ten-lo w'haba' lil'oth mim'ak 'al-tasheb panayu.

Matt5:42 "Give to him who asks of you, and do not turn away from him who wants to borrow from you."

<42> τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

42 tō aitounti se dos, kai ton thelonta apo sou danisasthai mē apostraphēs

מִן־וְשָׂמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ וְשָׂנְאָתָּ אֶת-אִיְבֹֹךָ:
43 מִן־וְשָׂמַעְתֶּם כִּי נֹאמַר וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ וְשָׂנְאָתָּ אֶת-אִיְבֹֹךָ:

43. sh'ma'tem ki ne'emar w'ahab'at l're'aak w'sane'ath 'eth-'oy'beak.

Matt5:43 "You have heard that it was said, You shall love your neighbor and hate your enemy."

<43> Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

43 Ēkousate hoti errethē, Agapēseis ton plēsion sou kai misēseis ton echthron sou.

מִדְּוַאֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֶהְבּוּ אֶת-אִיְבֵיכֶם (בְּרַכּוּ
44 מִדְּוַאֲנִי אֹמֵר לָכֶם אֶהְבּוּ אֶת-אִיְבֵיכֶם (בְּרַכּוּ
אֶת-מְקַלְלֵיכֶם הַיְטִיבוּ לְשִׂנְאֵיכֶם) וְהַתְּפַלְלוּ בְּעַד
(מְכַאֲבֵיכֶם וְ) רֹדְפֵיכֶם:

44. wa'aniy 'omer lakem 'ehebu 'eth-'oy'beykem (baraku 'eth-m'qal'leykem heytiybu l'sn'eykem)
w'hith'palalu b'ad (mak'iybeykem w') rod'pheykem.

Matt5:44 "But I say to you, love your enemies. (Bless them that curse you. Do good to them that hate you.) Pray for (them which do you wrong, and) them persecute you,"

<44> ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς,

44 egō de legō hymin, agapate tous echthrous hymōn kai proseuchesthe hyper tōn diōkontōn hymas,

45 בְּרִית הַחֲדָשָׁה (New Testament) Hebrew-Greek-English color coded Interlinear – page 42

מַה לְמַעַן תִּהְיוּ בָנִים לְאַבְיֹכֶם שֶׁבַשְׁמַיִם אֲשֶׁר הוּא מְזַרְיַח שֶׁמֶשׁוֹ
 לְרַעִים וְלְטוֹבִים וּמִמְטִיר עַל-הַצְדִּיקִים וְגַם עַל-הַרְשָׁעִים:

45. l'ma`an tih'yu baniym la'Abiykem shebashamayim 'asher hu' maz'riyach shim'sho lara`iym w'latobiym umam'tiyr `al-hatsadiyaiym w'gam `al-har'sha`iym.

Matt5:45 “so that you may be sons of your Father who is in heaven; for He causes His sun to rise on the evil and on the good, and sends rain on the righteous and also on the unrighteous.”

<45> ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

45 hopōs genēsthe huioi tou patros hymōn tou en ouranois, hoti ton hēlion autou anatelelei epi ponērous kai agathous kai brechei epi dikaious kai adikous.

46 כִּי אִם-תִּאֱהָבוּ אֶת-הַיְהוֹבִיבִים מִהַשְׂכַּרְכֶּם הֲלֹא
 גַם-הַמְכֹסִים יַעֲשׂוּ-זֹאת:

46. ki 'im-t'ehabu 'eth-'ohabeykem mah-s'kar'kem halo' gam-hamok'siym ya`aso-zo'th.

Matt5:46 “For if you love those who love you, what reward do you have? Do not even the tax collectors do the same?”

<46> ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;

46 ean gar agapēsēte tous agapōntas hymas, tina misthon echete? ouchi kai hoi telōnai to auto poioussin?

47 מִזֶּוְאִם-תִּשְׁאַלּוּ לְשָׁלוֹם אֶחְיִיכֶם בְּלִבָּד מִהַשְׂבָּחָה הֲלֹא
 גַם-הַמְכֹסִים יַעֲשׂוּ-זֹאת:

47. w'im-tish'alu lish'lom 'acheykem bil'bad mah-shib'chakem halo' gam-hamok'siym ya`aso-zo'th.

Matt5:47 “If you greet only your brothers, what more are you doing than others? Do not even the Gentiles do the same?”

<47> καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;

47 kai ean aspasēsthe tous adelphous hymōn monon, ti perisson poieite?

ouchi kai hoi ethnikoι to auto poioussin?

48 מִחַ לְכֵן הָיוּ שְׁלָמִים כְּאֲשֶׁר אֲבִיכֶם שֶׁבַשְׁמַיִם שָׁלֵם הוּא:

48. laken heyu sh'lemiyim ka'asher 'Abiykem shebashamayim shalem hu'.

Matt5:48 “Therefore you are to be perfect, as your heavenly Father is perfect.”

<48> Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

48 Esethe oun hymeis teleioi hōs ho patēr hymōn ho ouranios teleios estin.

Chapter 6

שָׂאֵל xַּתְּפִילָה שֶׁאֵת עֵינַי וְעֵינֵי כָל אִישׁ מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם Matt6:1
:שָׂאֵל עֵינַי וְעֵינֵי כָל אִישׁ מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם
אֲהַשְׁמְרוּ לָכֶם מִעֲשׂוֹת צְדָקָתְכֶם לְפָנַי בְּנֵי אָדָם לְהַרְאוֹת לָהֶם
כִּי אֲנִי כֵן אֵין-לָכֶם שְׂכָר מֵאֵת אֲבִיכֶם שֶׁבַּשְׁמַיִם:

1. hisham'ru lakem me`asoth tsid'qath'kem liph'ney b'ney 'adam l'hera'oth lahem
ki 'im-ken 'eyn-lakem sakar me'eth 'Abiykem shebashamayim.

Matt6:1 “Beware of practicing your righteousness before men to be noticed by them;
otherwise you have no reward with your Father who is in heaven.”

<6:1> Προσέχετε [δὲ] τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴ γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

1 Prosechete [de] tēn dikaiosynēn hymōn mē poiein emprosthen tōn anthrōpōn pros to theathēnai autois;
ei de mē ge, misthon ouk echete para tō patri hymōn tō en tois ouranois.

אֲמַרְתִּי לָכֶם אֲלֵ-תַרְיַע לְפָנֶיךָ בְּשׂוֹפָר
כְּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַחֲנֻפִּים בְּבַתֵּי כְנִסְיֹת וּבְרַחֲבוֹת לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם
אוֹתָם הַאֲנָשִׁים אֲמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם הִמָּה נִשְׂאוּ אֵת שְׂכָרָם:

2. laken ba`asoth'ak ts'daqah 'al-tariy`a l'phaneyak basophar
ka'asher ya`aso hachanephiym b'batey k'nesiyoth ubar'choboth
l'ma'an y'halalu 'otham ha'anashiyim
'amen 'omer 'aniy lakem hemah nas'u 'eth s'karam.

Matt6:2 “So when you give alms to the poor, do not sound a trumpet before you,
as the hypocrites do in the synagogues and in the streets,
so that they may be honored by men.
Truly I say to you, they have their reward in full.”

<2> Ὄταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου,
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις,
ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

2 Hotan oun poiēs eleēmosynēn, mē salpisēs emprosthen sou,
hōsper hoi hypokritai poiou sin en tais synagōgais kai en tais hrymais,
hopōs doxasthōsin hypo tōn anthrōpōn;
amēn legō hymin, apechousin ton misthon autōn.

3 גַּאֲתָהּ בְּעִשׂוֹתֶיהָ צְדָקָה אֶל־תִּדַע שְׂמֵאלֶיהָ אֵת אֲשֶׁר עֹשֶׂה יְמִינֶיהָ:
3 w'atah ba`asoth`ak ts`daqah `al-teda` s`mo`l`ak `eth `asher `osah y`miyneak.

Matt6:3 “But when you give alms to the poor,
do not let your left hand know what your right hand is doing.”

3 <3> σου δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου,
3 sou de poiountos eleēmosynēn mē gnōtō hē aristera sou ti poiei hē dexia sou,

4 דְּלִמְעַן תִּהְיֶה צְדָקָתְךָ בְּסֵתֶר
וְאַבְיָךְ הָרְאָה בְּמִסְתָּרִים הוּא (בְּגִלּוּי) יִגְמְלֶךָ:
4 4x79 yxpa2 323x yom/ 4
:y/712 (22/79) 423 724x79 349a y294y
דְּלִמְעַן תִּהְיֶה צְדָקָתְךָ בְּסֵתֶר
וְאַבְיָךְ הָרְאָה בְּמִסְתָּרִים הוּא (בְּגִלּוּי) יִגְמְלֶךָ:

4. l`ma`an tih`yeh tsid`qath`ak basather w`Abiyak haro`eh bamis`tariym hu` (bagaluy) yig`m`leak.

Matt6:4 “so that your giving shall be in secret;
and your Father who sees what is done in secret shall reward you (openly).”

4 <4> ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

4 hopōs ē sou hē eleēmosynē en tō kryptō; kai ho patēr sou ho blepōn en tō kryptō apodōsei soi.

5 הַיּוֹכֵי תִתְפַּלֵּל אֶל־תְּהִי כַחֲנֻפִים הָאֲהָבִים לְהִתְפַּלֵּל בְּעִמְדָם
בְּבֵתֵי כְנִסְיֹת וּבְפִנּוֹת הַשְּׁוֹקִים לְמַעַן יֵרְאוּ לְבָנֵי אָדָם
אֲמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם הִמָּה נִשְׂאוּ אֵת שְׂכָרָם:
5 74709 66x36 72944 72778 23x-66 66xx 2y2
744 2796 2492 yom/ 72778 277792 272792 2x99
:74709 x4 2477 373 727 274 744 744

**5. w`ki thith`palel `al-t`hiy kachanephiym
ha`ohabiyim l`hith`palel b`am`dam b`batey k`nesiyoth ub`phinoth hash`waqiyim
l`ma`an yera`u lib`ney `adam `amen `omer `aniy lakem hemah nas`u `eth s`karam.**

Matt6:5 “When you pray, you are not to be like the hypocrites;
for they love to stand and pray in the synagogues and on the street corners
so that they may be seen by men. Truly I say to you, they have their reward in full.”

5 <5> Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί,
ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι,
ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

5 Kai hotan proseuchēsthe, ouk esesthe hōs hoi hypokritai,
hoti philousin en tais synagōgais kai en tais gōniais tōn plateiōn hestōtes proseuchesthai,
hopōs phanōsin tois anthrōpois; amēn legō hymin, apechousin ton misthon autōn.

6 וְאַתָּה כִּי תִתְפַּלֵּל בּוֹא בְּחֻדְרְךָ וְסָגַר דְלַתְךָ בְּעֵדְךָ
וְהִתְפַּלֵּל אֶל-אָבִיךָ אֲשֶׁר בַּסֵּתֵר וְאָבִיךָ הָרֹאֶה בַּמִּסְתָּרִים
הוּא (בְּגִלְיִי) יִגְמְלֶךָ:

6. w'atah ki thith'palel bo' b'ched'r'ak us'gor d'lath'ak ba`ad'ak w'hith'palel 'el-'Abiyak 'asher basather w'Abiyak haro'eh bamis'tariym hu' (bagaluy) yig'm'leak.

Matt6:6 “But you, when you pray, go into your inner room, close your door and pray to your Father who is in secret, and your Father who sees what is done in secret shall reward you (openly).”

<6> σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

6 sy de hotan proseuchē eiselthe eis to tameion sou kai kleisas tēn thyran sou proseuxai tō patri sou tō en tō kryptō; kai ho patēr sou ho blepōn en tō kryptō apodōsei soi.

7 זִבְחֵי תְּפִלָּתְכֶם אֶל-תִּפְטֻפְטוּ כַּגּוֹיִם הָאֹמְרִים בְּלִבָּבָם בְּרֹב
דְּבָרֵינוּ נִשְׁמָע:

7. ub'hith'palel'kem 'al-t'phat'p'tu kaGoyim ha'om'riym bil'babam b'rob d'bareynu nishame`a.

Matt6:7 “And when you are praying, do not use meaningless repetition as the Gentiles do, for they suppose that they shall be heard for their many words.”

<7> Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὡσπερ οἱ ἔθνηκοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.

7 Proseuchomenoi de mē battalogēsēte hōsper hoi ethnikoi, dokousin gar hoti en tē polylogiā autōn eisakousthēsontai.

8 חִוּאֵתֶם אֶל-תִּדְמוּ לָהֶם כִּי יוֹדֵעַ אָבִיכֶם כָּל-צָרְכְּכֶם
בְּטֶרֶם תִּשְׁאַלוּ מִמֶּנּוּ:

8. w'atem 'al-tidamu lahem ki yode`a 'Abiykem kal-tsar'k'kem b'terem tish'alu mimenu.

Matt6:8 “So do not be like them; for your Father knows what you need before you ask Him.”

<8> μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

8 mē oun homoiōthēte autois; oiden gar ho patēr hymōn hōn chreian echete pro tou hymas aitēsai auton.

:
9 **laken koh thith'palalu 'Abiynu shebashamayim yith'qadash sh'meak.**
ט לָכֵן כֹּה תִתְפַּלְלוּ אָבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם תִּתְקַדַּשׁ שְׁמֶךָ:

9. laken koh thith'palalu 'Abiynu shebashamayim yith'qadash sh'meak.

Matt6:9 "Pray, then, in this way: 'Our Father who is in heaven, Hallowed be Your name.'"

<9> Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

9 Houtōs oun proseuchesthe hymeis;

Pater hēmōn ho en tois ouranois,
hagiasthētō to onoma sou;

:
10 **tabo' mal'kutheak ye`aseh r'tson'ak ka'asher bashamayim gam ba'arets.**
יִתְבְּא מַלְכוּתְךָ יַעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּאֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם גַּם בְּאַרְצֶיךָ:

10. tabo' mal'kutheak ye`aseh r'tson'ak ka'asher bashamayim gam ba'arets.

Matt6:10 "Your kingdom come. Your shall be done, On earth as it is in heaven."

<10> ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

10 elthetō hē basileia sou;

genēthētō to thelēma sou,
hōs en ouranō kai epi gēs;

:
11 **'eth-lechem chuqenu ten-lanu hayom.**
יֵאָתְּ לָחֶם לְחֵם חֻקְנוּ תַן־לָנוּ הַיּוֹם:

11. 'eth-lechem chuqenu ten-lanu hayom.

Matt6:11 "Give us this day our daily bread."

<11> τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·

11 ton arton hēmōn ton epiouision dos hēmin sēmeron;

:
12 **um'chal-lanu `al-chobotheynu ka'asher machal'nu gam-'anach'nu l'chayabeynu.**
יְבוּמְחַל־לָנוּ עַל־חַבּוֹתֵינוּ כְּאֲשֶׁר מְחַלְנוּ גַם־אֲנַחְנוּ לְחַיְבֵינוּ:

12. um'chal-lanu `al-chobotheynu ka'asher machal'nu gam-'anach'nu l'chayabeynu.

Matt6:12 "And forgive us our debts, as we also have forgiven our debtors."

<12> καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

12 kai aphas hēmin ta opheilēmata hēmōn,

hōs kai hēmeis aphēkamen tois opheilētais hēmōn;

13 וְאַל-תְּבִיאֵנוּ לִיְדֵי נִסְיוֹן כִּי אִם-תְּחַלְּצֵנוּ מִן-הַרָע
 13 וְאַל-תְּבִיאֵנוּ לִיְדֵי נִסְיוֹן כִּי אִם-תְּחַלְּצֵנוּ מִן-הַרָע
 (כִּי לֹא תִמְלֹכָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן):

13. w'al-t'biy'enu liydey nisayon ki 'im-t'chal'tsenu min-hara`
 (ki l'ak hamam'lakah w'hag'burah w'hatiph'ereh l'ol'mey `olamiym 'Amen).

Matt6:13 "And do not lead us into temptation, but deliver us from evil.
 [For Yours is the kingdom and the power and the glory forever. Amen.]"

<13> καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
 ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

13 kai mē eisenegkēs hēmas eis peirasmon,
 alla hrysai hēmas apo tou ponērou.

14 יְד כִּי אִם-תְּמַחְלוּ לְבְנֵי-אָדָם עַל-חַטֹּאתֵם יִמְחַל גַּם-לָכֶם
 14 יְד כִּי אִם-תְּמַחְלוּ לְבְנֵי-אָדָם עַל-חַטֹּאתֵם יִמְחַל גַּם-לָכֶם
 אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמַיִם:

14. ki 'im-tim'chalu lib'ney-'adam gam-lakem 'Abiykem shebashamayim.

Matt6:14 "For if you forgive others for their transgressions, your Father who is in the heaven shall also forgive you."

<14> 'Eàn gar aphēte tois anthrōpois ta paraptōmata autōn, aphēsei kai hūmīn ó patēr hūmōn ó ouránios.

14 Ean gar aphēte tois anthrōpois ta paraptōmata autōn, aphēsei kai hymin ho patēr hymōn ho ouranios;

15 טו וְאִם לֹא תִמְחְלוּ לְבְנֵי אָדָם
 15 טו וְאִם לֹא תִמְחְלוּ לְבְנֵי אָדָם
 גַּם-אֲבִיכֶם לֹא-יִמְחַל לְחַטֹּאתֵיכֶם:

15. w'im lo' thim'chalu lib'ney 'adam gam-'Abiykem lo'-yim'chal l'chato'theykem.

Matt6:15 "But if you do not forgive others, then your Father shall not forgive your transgressions."

<15> èàn de mē aphēte tois anthrōpois, oude ho patēr hūmōn aphēsei ta paraptōmata hūmōn.

15 ean de mē aphēte tois anthrōpois, oude ho patēr hymōn aphēsei ta paraptōmata hymōn.

16 טז וְכִי תִצְוּמוּ אֶל-תְּהִירוּ זַעֲפִים כַּחַנְפִּים
 16 טז וְכִי תִצְוּמוּ אֶל-תְּהִירוּ זַעֲפִים כַּחַנְפִּים

הַמְשַׁנִּים אֶת-פְּנֵיהֶם לְהַרְאוֹת צָמִים לְבְנֵי אָדָם
אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם הַמָּה נִשְׂאוּ אֶת-שִׁכְרָם:

16. w'ki thatsumu 'al-tih'yu zo`aphiyim kachanephiym
ham'shaniym 'eth-p'neyhem l'hera'oth tsamiym lib'ney 'adam
'amen 'omer 'aniy lakem hemah nas'u 'eth-s'karam.

Matt6:16 “Whenever you fast, do not put on a gloomy face as the hypocrites do, for they neglect their appearance so that they shall be noticed by men when they are fasting. Truly I say to you, they have their reward in full.”

<16> Ὄταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

16 Hotan de nēsteuēte, mē ginesthe hōs hoi hypokritai

skythrōpoi, aphanizousin gar ta prosōpa autōn hopōs phanōsin tois anthrōpois nēsteuontes;
amēn legō hymin, apechousin ton misthon autōn.

17 יִזְוֹאֲתָה כִּי תִצּוּם סוּךְ אֶת-רֹאשְׁךָ וּרְחַץ אֶת-פְּנֵיךָ:
17 יִזְוֹאֲתָה כִּי תִצּוּם סוּךְ אֶת-רֹאשְׁךָ וּרְחַץ אֶת-פְּנֵיךָ:

17. w'atah ki thatsum su'k 'eth-ro'sh'ak ur'chats 'eth-paneyak.

Matt6:17 “But you, when you fast, anoint your head and wash your face”

<17> σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,

17 sy de nēsteuōn aleipsai sou tēn kephalēn kai to prosōpon sou nipsai,

18 יַחֲאֲשֶׁר לֹא-תִרְאֶה צָם לְבְנֵי אָדָם כִּי אִם-לְאָבִיךָ בְּסֵתֶר
וְאָבִיךָ הָרְאֶה בְּמִסְתָּרִים הוּא (בְּגִלּוּי) יִגְמְלֶךָ:
18 יַחֲאֲשֶׁר לֹא-תִרְאֶה צָם לְבְנֵי אָדָם כִּי אִם-לְאָבִיךָ בְּסֵתֶר
וְאָבִיךָ הָרְאֶה בְּמִסְתָּרִים הוּא (בְּגִלּוּי) יִגְמְלֶךָ:

18. 'asher lo'-thera'eh tsam lib'ney 'adam ki 'im-l'Abiyak basather
w'Abiyak haro'eh bamis'tariym hu' (bagaluy) yig'm'leak.

Matt6:18 “so that your fasting shall not be noticed by men, but by your Father who is in secret; and your Father who sees what is done in secret shall reward you (openly).”

<18> ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

18 hopōs mē phanēs tois anthrōpois nēsteuōn alla tō patri sou tō en tō kryphaiō;

kai ho patēr sou ho blepōn en tō kryphaiō apodōsei soi.

19 יֵטֵא לְתֹאצְרוֹ לָכֶם אוֹצְרוֹת בְּאָרְץ אֲשֶׁר יֹאכְלוּם שָׁם סָם וְרִקָּב
וְגַנְבִים יַחֲתְרוּ וְגַנְבוּ:
19 יֵטֵא לְתֹאצְרוֹ לָכֶם אוֹצְרוֹת בְּאָרְץ אֲשֶׁר יֹאכְלוּם שָׁם סָם וְרִקָּב
וְגַנְבִים יַחֲתְרוּ וְגַנְבוּ:

19. 'al ta'ats'ru lakem 'otsaroth ba'arets 'asher yo'k'lum sham sas w'raqab w'ganabiyim yach't'ru w'ganabu.

Matt6:19 "Do not store up for yourselves treasures on earth, where moth and rust destroy, and where thieves break in and steal."

<19> Μη θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·

19 Mē thēsaurizete hymin thēsaurous epi tēs gēs, hopou sēs kai brōsis aphanizei kai hopou kleptai dioryssousin kai kleptousin;

ⲛⲁⲧⲁⲧⲥⲁⲗⲉⲙ ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲓⲙ ⲛⲁⲕⲏⲧⲏⲣⲱ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲱⲧⲏⲥ
ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲓⲙ ⲛⲁⲕⲏⲧⲏⲣⲱ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲱⲧⲏⲥ
ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲓⲙ ⲛⲁⲕⲏⲧⲏⲣⲱ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲱⲧⲏⲥ
ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲓⲙ ⲛⲁⲕⲏⲧⲏⲣⲱ ⲱⲒⲁⲛⲁⲃⲏⲱⲧⲏⲥ

20. 'abal ta'ats'ru lakem 'otsaroth bashamayim 'asher sas w'raqab lo'-yo'k'lum sham w'ganabiyim lo' yach't'ru w'lo' yig'nobu.

Matt6:20 "But store up for yourselves treasures in heaven, where neither moth nor rust destroys, and where thieves do not break in or steal";

<20> θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν·

20 thēsaurizete de hymin thēsaurous en ouranō, hopou oute sēs oute brōsis aphanizei kai hopou kleptai ou dioryssousin oude kleptousin;

ⲛⲁⲃⲁⲧⲁⲧⲥⲁⲗⲉⲙ ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ
ⲛⲁⲃⲁⲧⲁⲧⲥⲁⲗⲉⲙ ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ

21. ki bim'qom 'asher-'otsar'kem bo sham yih'yeh gam-l'bab'kem.

Matt6:21 "for where your treasure is, there your heart shall be also."

<21> ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.

21 hopou gar estin ho thēsaurus sou, ekei estai kai hē kardia sou.

ⲕⲓ ⲃⲓⲙⲓⲕⲟⲙ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ
ⲕⲓ ⲃⲓⲙⲓⲕⲟⲙ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲥⲁⲣⲟⲩⲏⲧⲏⲥ ⲁⲥⲏⲥⲏⲣ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ ⲛⲟⲩⲕⲓⲗⲟⲙ ⲥⲁⲥ ⲱⲣⲁⲒⲁⲃ

22. ner haguph ha`ayin w'im-`eyn'ak th'miymah kal-guph'ak ye'or.

Matt6:22 "The eye is the lamp of the body; so then if your eye is clear, your whole body shall be full of light."

<22> Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ᾗ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·

22 Ho lychnos tou sōmatos estin ho ophthalmos. ean oun ē ho ophthalmos sou haplous, holon to sōma sou phōteinon estai;

23 וְאִם יַחְשֶׁה הָאֵזַר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ מִה־רַב הַחֹשֶׁךְ׃
כִּג וְאִם-עֵינֶךָ רָעָה כָּל-גּוּפֶךָ יִחְשָׁךְ׃
23 וְאִם יַחְשֶׁה הָאֵזַר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ מִה־רַב הַחֹשֶׁךְ׃

23. w'im-`eyn'ak ra'ah kal-guph'ak yech'sha'k
w'im yech'sha'k ha'or 'asher b'qir'b'ak mah-rab hachshe'k.

Matt6:23 "But if your eye is bad, your whole body shall be full of darkness.
If then the light that is in you is darkness, how great is the darkness!"

<23> εὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

23 ean de ho ophthalmos sou ponēros ē, holon to sōma sou skoteinon estai.

ei oun to phōs to en soi skotos estin, to skotos poson.

24 כִּד לֹא יוּכַל אִישׁ לְעַבֹד שְׁנַי אֲדֹנָיִם כִּי יִשָּׂא אֶת-הָאֱתָר
וַיֵּאָהֵב אֶת-הָאֱחֵר אוֹ יִדְבֹק בְּאֱתָר
וַיִּבְזֶה אֶת-הָאֱחֵר לֹא תוּכְלוּ עֲבוֹד אֶת-הָאֱלֹהִים וְאֶת-הַמָּמוֹן׃
24 כִּד לֹא יוּכַל אִישׁ לְעַבֹד שְׁנַי אֲדֹנָיִם כִּי יִשָּׂא אֶת-הָאֱתָר
וַיֵּאָהֵב אֶת-הָאֱחֵר אוֹ יִדְבֹק בְּאֱתָר
וַיִּבְזֶה אֶת-הָאֱחֵר לֹא תוּכְלוּ עֲבוֹד אֶת-הָאֱלֹהִים וְאֶת-הַמָּמוֹן׃

24. lo' yukal 'iysh la'abod sh'ney 'adoniym ki yis'na' 'eth-ha'echad w'ye'ehab 'eth ha'acher
'o yid'baq b'echad w'yib'zeh 'eth-ha'acher lo' tuk'lu 'abod 'eth-ha'Elohim w'eth-hamamon.

Matt6:24 "No one can serve two masters; for either he shall hate the one and love the other,
or he shall be devoted to one and despise the other. You cannot serve the Elohim and wealth."

<24> Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει,
ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

24 Oudeis dynatai dysi kyriois douleuein; ē gar ton hena misēsei kai ton heteron agapēsei,

ē henos anthexetai kai tou heterou kataphronēsei. ou dynasthe theō douleuein kai mamōnā.

25 כֹּה עַל-כֵּן אָמַר אֲנִי לָכֶם אֵל תִּדְאָגוּ לְנַפְשְׁכֶם לֵאמֹר מַה-נֹּאכַל
וּמַה-נִּשְׁתֶּה וּלְגוּפְכֶם לֵאמֹר מַה-נִּלְבָּשׁ
הֲלֹא הַנֶּפֶשׁ הִיא יִקְרָה מִן-הַמָּזוֹן וְהַגּוּף יִקָּר מִן-הַמַּלְבוּשׁ׃
25 כֹּה עַל-כֵּן אָמַר אֲנִי לָכֶם אֵל תִּדְאָגוּ לְנַפְשְׁכֶם לֵאמֹר מַה-נֹּאכַל
וּמַה-נִּשְׁתֶּה וּלְגוּפְכֶם לֵאמֹר מַה-נִּלְבָּשׁ
הֲלֹא הַנֶּפֶשׁ הִיא יִקְרָה מִן-הַמָּזוֹן וְהַגּוּף יִקָּר מִן-הַמַּלְבוּשׁ׃

25. `al-ken 'omer 'aniy lakem 'al tid'agu l'naph'sh'kem
le'mor mah-no'kel umah-nish'teh ul'guph'kem le'mor mah-nil'bash
halo' hanepesh hiy' y'qarah min-hamazon w'haguph yaqar min-hamal'bush.

Matt6:25 "For this reason I say to you, do not be worried about your life,

as to what you shall eat or what you shall drink; nor for your body, as to what you shall put on. Is not life more than food, and the body more than clothing?”

<25> Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε [ἢ τί πίητε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσῃσθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

25 Dia touto legō hymin, mē merimnate tē psychē hymōn ti phagēte [ē ti piēte,] mēde tō sōmati hymōn ti endysēsthe. ouchi hē psychē pleion estin tēs trophēs kai to sōma tou endymatos?

26 יִצְחָק בֶּן יִצְחָק מְבַרְכֵנוּ בְּיָמֵינוּ 26
צְחָק בֶּן יִצְחָק מְבַרְכֵנוּ בְּיָמֵינוּ
:אֵלֶיךָ מְבַרְכֵנוּ בְּיָמֵינוּ

כּוֹ הַבַּיִטּוֹ אֶל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֵאוּ הֵן לֹא יִזְרְעוּ
וְלֹא יִקְצְרוּ וְלֹא יֵאָסְפוּ לְאִסְמוֹת וְאֲבִיכֶם שֶׁבַשְׂמַיִם מְכַלֵּל
אֹתָם הֲלֹא אַתֶּם נִעְלִיתֶם עָלֵיהֶם מְאֹד:

26. habiytu 'el-`oph hashamayim ur'u hen lo' yiz'r`u w'lo' yiq'ts'ru
w'lo' ya'as'phu la'asamiym wa'Abiykem shebashamayim m'kal'kel 'otham
halo' 'atem na`aleythem `aleyhem m'od.

Matt6:26 “Look at the birds of the air, that they do not sow, nor reap nor gather into barns, and yet your Father who is in the heaven feeds them. Are you not worth much more than they?”

<26> ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συναγούσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

26 emblepsate eis ta peteina tou ouranou hoti ou speirousin oude therizousin
oude synagousin eis apothēkas, kai ho patēr hymōn ho ouranios trephei auta;
ouch hymeis mallon diapherete autōn?

27 כּוֹמֵי בְּרִאָתוֹ יוֹכֵל לְהוֹסִיף עַל-קוֹמָתוֹ אֶמְהָ אֶחָת:
27 כּוֹמֵי בְּרִאָתוֹ יוֹכֵל לְהוֹסִיף עַל-קוֹמָתוֹ אֶמְהָ אֶחָת:

27. umiy bakaem b'da'agatho yukal l'hosiyph `al-qwmatho 'amah 'echath.

Matt6:27 “And who of you by being worried can add a single hour to his life?”

<27> τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα;
27 tis de ex hymōn merimnōn dynatai prostheinai epi tēn hēlikian autou pēchyn hena?

28 אֶל-שׁוֹשְׁנֵי הַשָּׂדֶה הַצְּמָחוֹת:
28 אֶל-שׁוֹשְׁנֵי הַשָּׂדֶה הַצְּמָחוֹת:
כּח וְלִבְיֹשֶׁת לְמָה תִּדְאָגָה הַתְּבוּזָנוּ-נָא

28. w'li'lbush lamah thid'agh hith'bozanu-na' 'el-shoshaney hasadeh hatsom'choth.

Matt6:28 “And why are you worried about clothing? Observe how the lilies of the field grow; they do not toil nor do they spin,”

<28> καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν·

28 kai peri endymatos ti merimnate? katamathete ta krina tou agrou pōs auxanousin; ou kopiōsin oude nēthousin;

29
כִּט לֹא יִעֲמְלוּ וְלֹא יִטְווּ
וְאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי גַם-שָׂלֵמָה
בְּכָל-הַדָּרוּר לֹא-הָיָה לְבוּשׁ כְּאַחַת מֵהֵנָּה:

29. lo' ya'am'lu w'lo' yit'wu

wa'aniy 'omer lakem ki gam-sh'lomoh b'kal-hadaro lo'-hayah labush k'achath mehenah.

Matt6:29 “yet I say to you that not even Solomon in all his glory clothed himself like one of these.”

<29> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

29 legō de hymin hoti oude Solomōn en pasē tē doxē autou periebaletō hōs hen toutōn.

30
לְוַאֲם-כִּכָּה מִלְּבִישׁ הָאֵלֵהִים אֶת-חֲצִיר הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר הַיּוֹם צִמַּח
וּמָחָר יִשְׂלַךְ לַתּוֹךְ הַתֵּנּוּר אֵף כִּי-אֶתְכֶם קִטְנִי אֶמְוֵנָה:

30. w'im-kakah mal'biysh ha'Elohim 'eth-chatsiyar hasadeh 'asher hayom tsmeach

umachar yush'la'k l'tho'k hatanur 'aph ki-'eth'kem q'taney 'emunah.

Matt6:30 “But if the Elohim so clothes the grass of the field, which is alive today and tomorrow is thrown into the furnace, shall He not much more clothe you? You of little faith!”

<30> εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μάλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

30 ei de ton chorton tou agrou sēmeron onta kai aurion eis klibanon ballomenon ho theos houtōs amphiennysin, ou pollō mallon hymas, oligopistoi

31
לֹא לָכֵן אֶל-תִּדְאָגוּ לְאֹמַר מַה-נֹּאכַל וּמַה-נְּשִׁתָּה וּמַה-נְּלִבָּשׁ:

31. laken 'al-tid'agu le'mor mah-no'kal umah-nish'teh umah-nil'bash.

Matt6:31 “Do not worry then, saying, What shall we eat? or What shall we drink? or What shall we wear for clothing?”

<31> μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, Τί φάγωμεν; ἢ, Τί πίωμεν; ἢ, Τί περιβαλώμεθα;

31 mē oun merimnēsēte legontes Ti phagōmen? ē, Ti piōmen? ē, Ti peribalōmetha?

מְצַדְקִים אֶתְכֶם וְנֹסֵף לָכֶם כָּל־אֵלֶּה׃
אֵלֶּה-לְעַלְמֵי שָׁמַיִם יָדַע אֲבִיכֶם
אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם כִּי צְרִיכִים אַתֶּם לְכָל־אֵלֶּה׃

32. ki 'eth-kal-'eleh m'baq'shiym haGoyim halo' yode`a 'Abiykem 'asher bashamayim ki ts'riykiym 'atem l'kal-'eleh.

Matt6:32 “For the Gentiles eagerly seek all these things; for your Father who is in the heaven knows that you need all these things.”

<32> πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἁπάντων.

32 panta gar tauta ta ethnē epizētousin; oiden gar ho patēr hymōn ho ouranios hoti chrēzete toutōn hapantōn.

לֹא אַתְּ הַרְשֵׁי בְרֵאשִׁוּנָה אֶת־מַלְכוּת אֱלֹהִים
וְאֶת־צְדָקָתוֹ וְנוֹסֵף לָכֶם כָּל־אֵלֶּה׃
אֵלֶּה-לְעַלְמֵי שָׁמַיִם יָדַע אֲבִיכֶם

33. 'a'k dir'su bari'shonah 'eth-mal'kuth 'Elohim w'eth-tsid'qatho w'nosaph lakem kal-'eleh.

Matt6:33 “But seek first the kingdom of Elohim and His righteousness, and all these things shall be added to you.”

<33> ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν [τοῦ θεοῦ] καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

33 zēteite de prōton tēn basileian [tou theou] kai tēn dikaiosynēn autou, kai tauta panta prostethēsetai hymin.

לֹד לְכִן אֶל־תִּדְאָגוּ לְיוֹם מָחָר
כִּי יוֹם מָחָר הוּא יִדְאָג לּוֹ וְרִבְיָה לְצָרָה בְּשַׁעֲתָהּ׃
אֵלֶּה-לְעַלְמֵי שָׁמַיִם יָדַע אֲבִיכֶם

34. laken 'al-tid'agu l'yom machar ki yom machar hu' yid'ag lo w'dayah latsarah b'sha`'tah.

Matt6:34 “So do not worry about tomorrow; for tomorrow shall care for itself. Each day has enough trouble of its own.”

<34> μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἄρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

34 mē oun merimnēsēte eis tēn aurion, hē gar aurion merimnēsei heautēs; arketon tē hēmera hē kakia autēs.

Chapter 7

יִשְׁפֹּטוּ אֲלֵי-הַתְּשֻׁבֹּטִים לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִשְׁפֹּטוּ: Matt7:1

1. 'al-tish'photu l'ma`an 'asher lo' tishaphetu.

Matt7:1 "Do not judge so that you shall not be judged."

<7:1> Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε·

1 Mē krinete, hina mē krithēte;

וּבַמִּדָּה אֲשֶׁר אַתֶּם מִדְּרִים יִמָּד לְכֶם: Matt7:2
בְּכִי בַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר אַתֶּם שׂוֹפְטִים תִּשְׁפֹּטוּ
2 וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר אַתֶּם מִשְׁפָּטִים יִשְׁפֹּטוּ אֶתְכֶם:

2. ki bamish'pat 'asher 'atem shoph'tiym tishaphetu
ubamidah 'asher 'atem modadiym yimad lakem.

Matt7:2 "For in which judgment you judge, you shall be judged;
and in which measure you measure, it shall be measured to you."

<2> ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.

2 en hō gar krimati krinete krithēsesthe, kai en hō metrō metreite metrēthēsetai hymin.

וְלָמָּה זֶה תִּרְאֶה אֶת-הַקֵּיסָם בְּעֵין אֲחִיךָ
וְאֶל-הַקְּוֶרָה אֲשֶׁר בְּעֵינֶיךָ לֹא תִבִּיט: Matt7:3
3 וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר אַתָּה מִשְׁפָּטִים יִשְׁפֹּטוּ אֶתְכֶם
וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר אַתָּה מִשְׁפָּטִים יִשְׁפֹּטוּ אֶתְכֶם:

3. w'lamah zeh thir'eh 'eth-haqeysam b`eyn 'achiyak w'el-haqorah 'asher b`eyn'ak lo' thabiyt.

Matt7:3 "Why do you look at the speck that is in your brother's eye,
but do not notice the log that is in your own eye?"

<3> τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

3 ti de blepeis to karpfos to en tō ophthalmō tou adelphou sou,

tēn de en tō sō ophthalmō dokon ou katanoeis?

וְהִנֵּה הַקְּוֶרָה בְּעֵינֶיךָ: Matt7:4
דְּוַאֲיֶיךָ תִּיאָמַר אֶל-אֲחִיךָ הִנֵּיחָה לִּי וְאֶסְרֶיךָ אֶת-הַקֵּיסָם מֵעֵינֶיךָ
4 וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר אַתָּה מִשְׁפָּטִים יִשְׁפֹּטוּ אֶתְכֶם
וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר אַתָּה מִשְׁפָּטִים יִשְׁפֹּטוּ אֶתְכֶם:

4. w'ey'k to'mar 'el-'achiyak haniychah liy w'asiyr 'eth-haqeysam me`eyneak
w'hineh haqorah b`eyneak.

Matt7:4 “Or how can you say to your brother, ‘Let me take the speck out of your eye, and behold, the log is in your own eye?’”

<4> ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;

4 ē pōs ereis tō adelphō sou, Aphes ekbalō to karpfos ek tou ophthalmou sou, kai idou hē dokos en tō ophthalmō sou?

5 אָפּהס אַבאַל אַ קאַרפּוס אַק דעם אָפּטאַלמום דעס אַדעלפּוּס און אַ דאָקוס אַן דעם אָפּטאַלמום דעס אַדעלפּוּס

הַהֶחָנֶפֶת הַסֵּר בְּרֵאשׁוֹנָה אֶת־הַקְּוֶרָה מֵעֵינֶךָ וְאַחֲרַי כֵּן רְאֵה תְרֵאֶה לְהִסִּיר אֶת־הַקִּיסָם מֵעֵין אֲחֵיךָ:

5. hechaneph haser bari'shonah 'eth-haqorah me`eyn'ak w'acharey ken ra'oh thir'eh l'hasiyar 'eth-haqeysam me`eyn 'achiyak.

Matt7:5 “You hypocrite, first take the log out of your own eye, and then you shall see clearly to take the speck out of your brother’s eye.”

<5> ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

5 hypokrita, ekbale prōton ek tou ophthalmou sou tēn dokon

kai tote diablepseis ekbalein to karpfos ek tou ophthalmou tou adelphou sou.

6 אַל־תִּתְּנוּ אֶת־הַקֹּדֶשׁ לְבָלָיִם וְאַל־תִּשְׂלִיכוּ בְּנֵינֵיכֶם לְפָנֵי הַחֲזִירִים כִּי־יִרְמְסוּם בְּרַגְלֵיהֶם וּפְנֵי וְטָרְפוּ אֶתְכֶם:

6. 'al-tit'nu 'eth-haqodesh lak'labiyim w'al-tash'liyku ph'niyneykem liph'ney hachazyriym pen-yir'm'sum b'rag'leyhem uphanu w'tar'phu 'eth'kem.

Matt7:6 “Do not give what is holy to dogs, and do not throw your pearls before swine, or they shall trample them under their feet, and turn and tear you to pieces.”

<6> Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶν μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξουσιν ὑμᾶς.

6 Mē dōte to hagion tois kysin mēde balēte tous margaritas hymōn emprosthen tōn choirōn,

mēpote katapatēsousin autous en tois posin autōn kai straphentes hrēxōsin hymas.

7 זְשַׁאֲלוּ וַיִּנָּתֵן לָכֶם דְּרִשׁוּ וְתִמְצְאוּ וְדַקְּקוּ וַיִּפָּתַח לָכֶם:

7. sha'alu w'yinathen lakem dir'shu w'thim'tsa'u diph'qu w'yipathach lakem.

Matt7:7 “Ask, and it shall be given to you; seek, and you shall find; knock, and it shall be opened to you.”

<7> Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὕρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν·

7 Aiteite kai dothēsetai hymin, zēteite kai heurēsete, krouete kai anoigēsetai hymin;

יְלֵךְ הַכֹּל אֲשֶׁר יִשְׁאַל יִקְבַּל וְהַדֹּרֵשׁ יִמְצָא וְהַדֹּכֵךְ יִפְתָּח לוֹ׃ 8

8. **ki kal-hasho'el y'qabel w'hadoresh yim'tsa' w'hadopheq yipathach lo.**

Matt7:8 “For everyone who asks receives, and he who seeks finds, and to him who knocks it shall be opened.”

<8> πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκεῖ καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

8 pas gar ho aitōn lambanei kai ho zētōn heuriskei kai tō krouonti anoigēsetai.

וְיֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ בָּנוּ לֶחֶם וְנָתַן-לוֹ אֶבֶן׃ 9

9. **hayesh bakem 'iysh 'asher yish'al mimenu b'no lachem w'nathan-lo 'aben.**

Matt7:9 “Or what man is there among you who, when his son asks for a bread, shall give him a stone?”

<9> ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

9 ē tis estin ex hymōn anthrōpos, hon aitēsei ho huios autou arton, mē lithon epidōsei autō?

וְאִם יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ דָּג הֲיִתֵּן-לוֹ גְּחָשׁ׃ 10

10. **w'ki yish'al mimenu dag hayiten-lo nachash.**

Matt7:10 “Or if he asks for a fish, he shall not give him a snake, shall he?”

<10> ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 ē kai ichthyn aitēsei, mē ophin epidōsei autō?

יֵשׁ אֵתֶם הַרְעִים יִדְעִים לָתֵת מַתָּנוֹת טוֹבוֹת לְבָנֵיכֶם
אִם כִּי-אֲבִיכֶם שְׂפִשְׁמִים יִתֵּן אֶדְ-טוֹב לְשֹׂאֲלִים מֵאֵתוֹ׃ 11

11. **hen 'atem hara'iyim yod'iyim latheth matanoth toboth lib'neykem 'aph kiy-'Abiykem shebashamayim yiten 'a'k-tob lasho'aliym me'ito.**

Matt7:11 “If you then, being evil, know how to give good gifts to your children, how much more shall your Father who is in heaven give what is good to those who ask Him!”

<11> εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτούουσιν αὐτόν.

11 ei oun hymeis ponēroi ontes oidate domata agatha didonai tois teknois hymōn,

posō mallon ho patēr hymōn ho en tois ouranois dōsei agatha tois aitousin auton.

וְאַתֶּם הַרְעִים יִדְעִים לָתֵת מַתָּנוֹת טוֹבוֹת לְבָנֵיכֶם
אִם כִּי-אֲבִיכֶם שְׂפִשְׁמִים יִתֵּן אֶדְ-טוֹב לְשֹׂאֲלִים מֵאֵתוֹ׃ 12

יב לְכֵן כֹּל אֲשֶׁר תִּרְצוּ שְׂיַעֲשׂוּ לָכֶם בְּנֵי הָאָדָם עֲשׂוּ
לָהֶם גַּם-אַתֶּם כִּי-זֹאת הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים:

**12. laken kol 'asher tir'tsu sheya`aso lakem b'ney ha'adam `aso lahem gam-'atem
kiy-zo'th haTorah w'han'biy'iyim.**

Matt7:12 “In everything, therefore, you treat people the same way you want them to treat you,
for this is the Law and the Prophets.”

<12> Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

**12 Panta oun hosa ean thelēte hina poiōsin hymin hoi anthrōpoi, houtōs kai hymeis poieite autois;
houtos gar estin ho nomos kai hoi prophētai.**

יָדָבִיר יִבְאֵר בְּפֶתַח הַצָּר כִּי רַחֵב הַפֶּתַח וּמְרוּחַת הַרְרָה הָאֲבִירִין
וְרַבִּים אֲשֶׁר יִבְאֵר בּוֹ:

**13. bo'u bapethach hatsar ki rachab hapethach
um'ruuachath dere'k ha'abadon w'rabiym 'asher yabo'u bo.**

Matt7:13 “Enter through the narrow gate; for the gate is wide
and the way is broad that leads to destruction, and there are many who enter through it.”

<13> Εἰσελθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη
καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς·

**13 Eiselthate dia tēs stenēs pylēs; hoti plateia hē pylē
kai eurychōros hē hodos hē apagousa eis tēn apōleian kai polloi eisin hoi eiserchomenoi di' autēs;**

יִדְוָצַר הַפֶּתַח וּמוֹצֵק הַרְרָה הַחַיִּים וּמַעֲטִים הֵם אֲשֶׁר יִמְצְאוּהָ:
אֲבִירִין יִבְאֵר בְּפֶתַח הַצָּר כִּי רַחֵב הַפֶּתַח וּמְרוּחַת הַרְרָה הָאֲבִירִין

14. w'tsar hapethach umutsaq dere'k hachaiym um'`atiym hem 'asher yim'ts'uah.

Matt7:14 “For the gate is small and the way is narrow that leads to life, and there are few who find it.”

<14> τί στενή ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν
καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

**14 ti stenē hē pylē kai tethlimmenē hē hodos hē apagousa eis tēn zōēn
kai oligoi eisin hoi heuriskontes autēn.**

טו הַשְּׂמְרוּ לָכֶם מִנְּבִיאֵי הַשֶּׁקֶר הַבָּאִים אֵלֵיכֶם בְּלְבוּשׁ כְּבָשִׂים
וּבְקֶרֶם זְאֵבִים טְרַפִּים הֵמָּה:

15. hisham'ru lakem min'biy'ey hashaqer haba'iyim 'aleykem bil'bush k'basiym

ub'qir'bam z'ebiyim tor'phiym hemah.

Matt7:15 “Beware of the false prophets, who come to you in sheep’s clothing, but inwardly are ravenous wolves.”

<15> Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες.

15 Prosechete apo tōn pseudoprophētōn, hoitines erchontai pros hymas en endymasin probatōn, esōthen de eisin lykoi harpages.

יִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם

16. haker takiyru 'otham b'phir'yam

haye'as'phu `anabiyim min-haqotsiym 'o th'eniym min-habar'qaniym.

Matt7:16 “You shall know them by their fruits.

Grapes are not gathered from thorn bushes nor figs from thistles, are they?”

<16> ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

16 apo tōn karpōn autōn epignōsesthe autous.

mēti syllegousin apo akanthōn staphylas ē apo tribolōn syka?

יִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם

17. ken kal-`ets tob `oseh p'riy tob w'hanish'chath `oseh p'riy ra`.

Matt7:17 “So every good tree bears good fruit, but the bad tree bears bad fruit.”

<17> οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρπούς καλοὺς ποιεῖ,

τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρπούς πονηροὺς ποιεῖ.

17 houtōs pan dendron agathon karpous kalous poiei, to de sapron dendron karpous ponērous poiei.

יִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם
וְיִשְׁכַּח אֶת־הַצִּדִּיקִים מִן־הַפְּרִיָּם

18. `ets tob lo'-yukal `asoth p'riy ra` w'`ets nish'chath lo' ya`aseh p'riy tob.

Matt7:18 “A good tree cannot produce bad fruit, nor can a bad tree produce good fruit.”

<18> οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπούς πονηροὺς ποιεῖν

οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρπούς καλοὺς ποιεῖν.

18 ou dynatai dendron agathon karpous ponērous poiein oude dendron sapron karpous kalous poiein.

19 וְכָל-עֵץ אֲשֶׁר-לֹא יַעֲשֶׂה פְּרִי טוֹב יִקָּרֵץ וְיִשְׂלַךְ בְּאֵשׁ:
19

19. w'kal-`ets 'asher-lo' ya`aseh p'riy tob yikareth w'yush'la'k ba'esh.

Matt7:19 "Every tree that does not bear good fruit is cut down and thrown into the fire."

<19> πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

19 pan dendron mē poioun karpon kalon ekkoptetai kai eis pyr balletai.

20 כִּלְכֵן בְּפְרֵיהֶם תִּפְיְרוּ אוֹתָם:
20

20. laken b'phir'yam takiyru 'otham.

Matt7:20 "So then, you shall know them by their fruits."

<20> ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

20 ara ge apo tōn karpōn autōn epignōsesthe autous.

21 כֹּל אֲשֶׁר יֹאמַר לִי אֲדֹנָי אֲדֹנָי יָבוֹא בְּמַלְכוּת
הַשָּׁמַיִם כִּי אִם-הָעֹשֶׂה רְצוֹן אָבִי שֶׁבַּשְׁמַיִם:
21

21. lo' kal-ha'omer liy 'Adoniy 'Adoniy yabo' b'mal'kuth hashamayim
ki 'im-ha`oseh r'tson 'Abiy shebashamayim.

Matt7:21 "Not everyone who says to Me, My Master, My Master, shall enter the kingdom of heaven, but he who does the shall of My Father who is in heaven shall enter."

<21> Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ou pas ho legōn moi, Kyrie kyrie, eiseleusetai eis tēn basileian tōn ouranōn,

all' ho poiōn to thelēma tou patros mou tou en tois ouranois.

22 כִּבְיָאָה וְהִקְיָה בַיּוֹם הַהוּא יֹאמְרוּ רַבִּים אֵלַי אֲדֹנָי אֲדֹנָי הָאֵל
בְּשֵׁמִךָ נִבְּאֵנוּ וּבְשֵׁמִךָ נִגְרַשְׁנוּ וְנִשְׁנֵנוּ שְׂדֵיִם וּבְשֵׁמִךָ נִפְלְאוֹת רַבּוֹת:
22

22. w'hayah bayom hahu' yo'm'ru rabbiym 'elay 'Adoniy 'Adoniy halo' b'shim'ak nibe'nu
ub'shim'ak gerash'nu shediym ub'shim'ak `asiynu niph'la'oth raboth.

Matt7:22 "Many shall say to Me on that day, My Master, My Master, did we not prophesy in Your name, and in Your name cast out demons, and in Your name perform many miracles?"

<22> πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξέβαλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

22 polloi erousin moi en ekeinē tē hēmera, Kyrie kyrie, ou tō sō onomati eprophēteusamen kai tō sō onomati daimonia exebalomen, kai tō sō onomati dynameis pollas epoiēsamen?

23 יָדַעְתִּי אֶתְכֶם סוּרוּ
מִמֶּנִּי פְעֻלֵי אֲוֹן:
כִּי אֲזַ אֶעֱנֶה-בָּם לֵאמֹר מֵעוֹלָם לֹא יָדַעְתִּי אֶתְכֶם סוּרוּ
מִמֶּנִּי פְעֻלֵי אֲוֹן:

23. 'az 'e`eneh-bam le'mor me`olam lo' yada`tiy 'eth'kem suru mimeniy po`aley 'awen.

Matt7:23 "And then I shall declare to them, saying, I never knew you; Depart from Me, you who practice of lawlessness."

<23> καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

23 kai tote homologēsō autois hoti Oudepote egnōn hymas; apochōreite ap' emou hoi ergazomenoi tēn anomian.

24 כִּד לְכֹן כָּל-הַשְּׂמִיעַ אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהִים וְעָשָׂה אֹתָם
אֲבָרְמָהוּ לְאִישׁ חָכָם אֲשֶׁר-בָּנָה אֶת-בֵּיתוֹ עַל-הַצֵּיִר:
כִּי לְכֹן כָּל-הַשְּׂמִיעַ אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהִים וְעָשָׂה אֹתָם
אֲבָרְמָהוּ לְאִישׁ חָכָם אֲשֶׁר-בָּנָה אֶת-בֵּיתוֹ עַל-הַצֵּיִר:

24. laken kal-hashome`a 'eth-d'baray 'eleh w' asah 'otham 'adamehu l'iysh chakam 'asher-banah 'eth-beytho `al-hatsur.

Matt7:24 "Therefore everyone who hears these words of Mine and acts on them, may be compared to a wise man who built his house on the rock."

<24> Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.

24 Pas oun hostis akouei mou tous logous toutous kai poiei autous, homoiōthēsetai andri phronimō, hostis ōkodomēsen autou tēn oikian epi tēn petran;

25 כִּי וַיָּרֶד הַגֶּשֶׁם וַיִּשְׁטְפוּ הַנְּחָלִים וַיִּנְשְׁבוּ הַרוּחֹת
וַיִּגְעוּ בַּבַּיִת הַהוּא וְלֹא נָפַל כִּי יִסָּד עַל-הַצֵּיִר:
כִּי וַיָּרֶד הַגֶּשֶׁם וַיִּשְׁטְפוּ הַנְּחָלִים וַיִּנְשְׁבוּ הַרוּחֹת
וַיִּגְעוּ בַּבַּיִת הַהוּא וְלֹא נָפַל כִּי יִסָּד עַל-הַצֵּיִר:

25. wayered hageshem wayish't'phu han'chaliym way'nash'bu haruchoth wayig`u babayith hahu' w'lo' naphal ki yusad `al-hatsur.

Matt7:25 "And the rain fell, and the floods came, and the winds blew and slammed against that house; and yet it did not fall, for it had been founded on the rock."

<25> καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

25 kai katebē hē brochē kai ēlthon hoi potamoi kai epneusan hoi anemoi

kai prosepesan tē oikiā ekeinē, kai ouk epesen, tethemeliōto gar epi tēn petran.

אִישׁ אֶחָד מִכָּל הָעָם הָאֵלֶּה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה
:לְעֵשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה 26

כּוֹ וְכָל-הַשְּׂמִיעַ אֶת-דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה יִדְמָה
לְאִישׁ בֹּעֵר אֲשֶׁר-בָּנָה אֶת-בֵּיתוֹ עַל-הַחֹל:

26. w'kal-hashome`a 'eth-d'baray 'eleh
w'lo' ya`aseh 'otham yid'meh l'iysh ba`ar 'asher-banah 'eth-beytho `al-hachol.

Matt7:26 “Everyone who hears these words of Mine
and does not act on them, shall be like a foolish man who built his house on the sand.”

<26> καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον·

26 kai pas ho akouōn mou tous logous toutous

kai mē poiōn autous homoiōthēsetai andri mōrō, hostis ōkodomēsen autou tēn oikian epi tēn ammon;

כִּזְוִיָּה וְיִשְׁטָפוּ הַנְּחָלִים וַיִּנְשְׁבוּ הָרוּחוֹת
:אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה 27

וַיִּפְגְּעוּ בְּבֵית הַחַוָּא וַיִּפֹּל וַתְּהִי מִפִּלְתּוֹ גְּדוּלָּה:

27. wayered hageshem wayish't'phu han'chaliym way'nash'bu haruchoth
wayiph'g`u babayth hahu' wayipol wat'hiy mapal'to g'dolah.

Matt7:27 “The rain fell, and the floods came, and the winds blew
and slammed against that house; and it fell and great was its fall.”

<27> καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

27 kai katebē hē brochē kai ēlthon hoi potamoi kai epneusan hoi anemoi

kai prosekopsan tē oikiā ekeinē, kai epesen kai ēn hē ptōsis autēs megalē.

אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה 28
:אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת דְּבַר יְהוָה 28

כַּח וַיְהִי כְּכֹלֹת יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶת-דְּבָרֵי הָאֵלֶּה
וַיִּשְׁתּוֹמְמוּ הָמוֹן הָעָם עַל-תּוֹרָתוֹ:

28. way'hiy k'kaloth Yahushua` l'daber 'eth-had'bariym ha'eleh
wayish'tomem hamon ha`am `al-toratho.

Matt7:28 When Yahushua had finished speaking these words, the crowds were amazed at His teaching;

<28> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

28 Kai egeneto hote etelesen ho Iēsous tous logous toutous, exeplēssonto hoi ochloi epi tē didachē autou;

29 כִּי הָיָה מְלַמֵּד אֹתָם כְּאִישׁ שְׁלִטוֹן וְלֹא כַּסּוֹפְרִים:

29. ki hayah m'lamed 'otham k'iysh shil'ton w'lo' kasoph'riym.

Matt7:29 for He was teaching them as one having authority, and not as their scribes.

<29> ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

29 ēn gar didaskōn autous hōs exousian echōn kai ouch hōs hoi grammateis autōn.

Chapter 8

Matt8:1 אֲוִיָּרָד מִן-הַהָר וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו הַמִּוֶּן עִם רַב:

1. wayered min-hahar wayele'k 'acharayu hamon `am rab.

Matt8:1 When He came down from the mountain, large crowds followed Him.

<8:1> Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

1 Katabantos de autou apo tou orous ēkolouthēsan autō ochloi polloi.

2 בְּוַהֲנָה אִישׁ מִצְרָע בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה-לוֹ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-תִּרְצֶה תִּטְהַרְנִי:

2. w'hineh 'iysh m'tsora` ba' wayish'tachu-lo wayo'mar 'Adoniy 'im-tir'tseh tukal l'tahareniy.

Matt8:2 And a leper came to Him and bowed down before Him, and said, My Master, if You are shalling, You can make me clean.

<2> καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι.

2 kai idou lepros proselthōn prosekynei autō legōn, Kyrie, ean thelēs dynasai me katharisai.

3 גַּוִּישְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת-יָדוֹ וַיַּגֵּעַ-בּוֹ וַיֹּאמֶר חֲפִיךָ אֲנֹכִי טָהוֹר וּבְרִגַע נִרְפְּאָה צָרְעָתוֹ:

3. wayish'lach Yahushua' 'eth-yado wayiga`-bo wayo'mer chaphets 'anoki t'har ub'rega` nir'p'ah tsara`to.

Matt8:3 Yahushua stretched out His hand and touched him, saying, "I am shalling; be cleansed." And immediately his leprosy was cleansed.

<3> καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

3 kai ekteinas tēn cheira hēpsato autou legōn, Thelō, katharisthēti;

kai eutheōs ekatharisthē autou hē lepra.

אָבִיבַר אֶלְיָו יְהוֹשֻׁעַ רָאָה אֶל־תְּסַפֵּר לְאִישׁ וְלִי הִרְאָה
אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַקָּרְבָּן אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה לְעֵדוּת לָהֶם:

4. wayo'mer 'elayu Yahushua r'eh 'al-t'saper l'iysh w'le'k hera'eh 'el-hakohen w'hiq'rab'at 'eth-haqar'ban 'asher tsiuah Mosheh l'eduth lahem.

Matt8:4 And Yahushua said to him, "See that you tell no one; but go, show yourself to the priest and present the offering that Moshe commanded, as a testimony to them."

<4> καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

4 kai legei autō ho Iēsous, Hora mēdeni eipēs, alla hypage seauton deixon tō hierēi kai prosenegkon to dōron ho prosetaxen Mōusēs, eis martyrion autois.

אֶחָד אָבִיבַר אֶל־כְּפָר־נְחֻם וַיִּגַּשׁ אֶלְיָו שָׁר־מֵאָה אֶחָד
וַיִּתְחַנֵּן לוֹ לֵאמֹר:

5. way'hiy k'bo'o 'el-K'phar-nachum wayigash 'elayu sar-me'ah 'echad wayith'chanen-lo le'mor.

Matt8:5 And when He entered Capernaum, a centurion came to Him, imploring Him,

<5> Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν

5 Eiselthontos de autou eis Kapharnaoum prosēlthen autō hekatontarchos parakalōn auton

וְאֶדְנֵי הַנְּהָ נַעְרִי נִפְּל לְמִשְׁכָּב בְּבֵיתִי וְהוּא נֹכַח אֲבָרִים
וּמַעֲנָה עַד־מָאֹד:

6. 'Adoniy hineh na'ariy naphal l'mish'kab b'beythiy w'hu' n'keh 'ebariyum um'`uneh `ad-m'od.

Matt8:6 and saying, My Master, my servant is lying in bed paralyzed at home, fearfully tormented.

<6> καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.

6 kai legōn, Kyrie, ho pais mou beblētai en tē oikiā paralytikos, deinōs basanizomenos.

זֹרֵי אֶמַר יְהוֹשֻׁעַ אֶלְיָו אָבִיבַר וְרַפְּאֵתִיו:

7. wayo'mer Yahushua 'elayu 'abo' ur'pha'thiyu.

Matt8:7 Yahushua said to him, "I shall come and heal him."

<7> καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐγὼ ἔλθων θεραπεύσω αὐτόν.

7 kai legei autō, Egō elthōn therapeusō auton.

9W4Y 2X6Y 2Y44 9Y42Y 34Y3-9W Y03Y 8
:290Y 479Y 99 4Y-99 99 2X9Y 6H9 49X

חֲוִיעַן שַׁר-הַמַּאָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי נִקְלָתִי מֵאֲשֶׁר
תָּבֹא בְּצִלְ קוֹרְתִי רַק דַּבֵּר-נָא דְבַר וְנִרְפָּא נַעֲרִי:

8. waya`an sar-hame`ah wayo`mar `Adoniy n`qalthiy me`asher
tabo` b`tsel qorathiy raq daber-na` dabar w`nir`pa` na`ariy.

Matt8:8 But the centurion answered and said, My Master, I am not worthy
for You to come under my roof, but just say the word, and my servant shall be healed.

<8> καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμι ἰκανὸς
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς, ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

8 kai apokritheis ho hekatontarchos ephē, Kyrie, ouk eimi hikanos

hina mou hypo tēn stegēn eiselhēs, alla monon eipe logō, kai iathēsetai ho pais mou.

36W4Y X4X 9W4 W24 2Y4 2Y 9
Y63Y Y6 3E6 2X9Y4Y 49H 2W4 242 X4X W2-Y1Y
:3W0Y X4E-3W0 24906Y 49Y 4Y9 3E6Y

טָכִי אֲנֹכִי אִישׁ אֲשֶׁר תַּחַת מְמֻשָּׁלָה
וְגַם-יֵשׁ תַּחַת יָדִי אֲנִישֵׁי צָבָא וַאֲמַרְתִּי לָזֶה לֵךְ וְהָלַךְ
וְלָזֶה בּוֹא וּבָא וְלַעֲבָדִי עֲשֵׂה-זֹאת וְעָשָׂה:

9. ki `anoki `iysh `asher tachath mem`shalah
w`gam-yesh tachath yadiy `an`shey tsaba` w`amar`tiy lazeh le`k
w`hala`k w`lazez bo` uba` ul`ab`diy `aseh-zo`th w`asah.

Matt8:9 For I also am a man under authority,
with soldiers under me; and I say to this one, Go!
and he goes, and to another, Come! and he comes, and to my slave, Do this! and he does it.

<9> καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας,
καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται,
καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 kai gar egō anthrōpos eimi hypo exousian, echōn hyp' emauton stratiōtas,

kai legō toutō, Poreuthēti, kai poreuetai, kai allō, Erchou, kai erchetai,

kai tō doulō mou, Poiēson touto, kai poiei.

Y29H4 Y2Y633-64 9Y42Y 3YX2Y 0WY32 0YW3Y 10
:X4EY 399 3Y2Y4 2X4H4-66 649W39-Y1 Y6Y 2Y4 9Y4 9Y4

וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְמָה וַיֹּאמֶר אֶל-הַלְלֵכִים אַחֲרָיו
אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם גַּם-בְּיִשְׁרָאֵל לֹא-מִצְאָתִי אֶמְוֶנָה רַבָּה כְּזֹאת:

10. wayish`ma` Yahushuà wayith`mah wayo`mer `el-hahol`kiym `acharayū

'amen 'omer 'aniy lakem gam-b'Yis'ra'El lo'-matsa'thiy 'emunah rabah kazo'th.

Matt8:10 Now when Yahushua heard this, He marveled and said to those who were following, "Truly I say to you, I have not found such great faith with anyone in Yisrael."

<10> ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν,
Ἄμην λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὗρον.

10 akousas de ho Iēsous ethaumasen kai eipen tois akolouthousin

Amēn legō hymin, par' oudeni tosauteñ pistin en tō Israēl heuron.

11
:יבא אברהם יצחק ויעקב
במלכות השמים
ויסבו עמ-אברהם ויצחק ויעקב
במלכות השמים

11. wa'aniy 'omer lakem rabbiym yabo'u mimiz'rach umima`arab
w'yasebu `im-'Ab'raham w'Yits'chaq w'Ya`aqob b'mal'kuth hashamayim.

Matt8:11 "I say to you that many shall come from east and west,
and recline at the table with Abraham, Isaac and Jacob in the kingdom of heaven";

<11> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσιν
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν,

11 legō de hymin hoti polloi apo anatonōn kai dysmōn hēxousin

kai anaklithēsontai meta Abraam kai Isaak kai Iakōb en tē basileiā tōn ouranōn,

12
:יבא אברהם יצחק ויעקב
במלכות השמים
ויסבו עמ-אברהם ויצחק ויעקב
במלכות השמים

12. 'abal b'ney hamal'kuth hemah y'gorasu 'el-hachshe'k hachiytson
sham tih'yeh hay'lalah wacharoq hashinayim.

Matt8:12 "but the sons of the kingdom shall be cast out into the outer darkness;
there shall be weeping and gnashing of teeth."

<12> οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

12 hoi de huioi tēs basileias ekblēthēsontai eis to skotos to exōteron;

ekei estai ho klauthmos kai ho brygmōs tōn odontōn.

13
:יבא אברהם יצחק ויעקב
במלכות השמים
ויסבו עמ-אברהם ויצחק ויעקב
במלכות השמים

13. wayo'mer Yahushua 'el-sar-hame'ah le'k w'ke'emunath'ak ken yih'yeh-la'k

wayeraphe' na`aro basha`ah hahiy'.

Matt8:13 And Yahushua said to the centurion, "Go; it shall be done for you as you have believed." And the servant was healed in that hour.

<13> καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη, Ὑπάγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς [αὐτοῦ] ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

13 kai eipen ho Iēsous tō hekatontarchē, Hypage, hōs episteusas genēthētō soi. kai iathē ho pais [autou] en tē hōrā ekeinē.

פּוֹרְטָן אֶפְרַיִם וְיִשְׂרָאֵל 14
:אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם
יְדוּבָא יְהוֹשֻׁעַ בֵּיתָהּ פְּטָרוֹס
וַיֵּרָא אֶת-חַמּוֹתָיו נֹפְלֹת לְמִשְׁכַּב וְחֹלֵת קַדְחָת:

14. wayabo' Yahushua beythah Phet'ros wayar' 'eth-chamotho nopheleth l'mish'kab w'cholath qadachath.

Matt8:14 When Yahushua came into Kepha's home, He saw his mother-in-law lying sick in bed with a fever.

<14> Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν.

14 Kai elthōn ho Iēsous eis tēn oikian Petrou eiden tēn pentheran autou beblēmenēn kai pyressousan;

אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם 15
:טוּ וַיִּגַע בְּיָדָהּ וַתִּרְף מִמְנָה הַקַּדְחָת וַתִּקָּם וַתִּשְׁרָתֶם:

15. wayiga` b'yadah watireph mimenah haqadachath w'taqam wat'sharathem.

Matt8:15 He touched her hand, and the fever left her; and she got up and waited on Him.

<15> καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ.

15 kai hēpsato tēs cheiros autēs, kai aphēken autēn ho pyretos, kai ēgerthē kai diēkonei autō.

אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם 16
:אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם
טוּ וַיְהִי לַעֲת עָרַב וַיָּבִיאוּ אֵלָיו רַבִּים אֲחֻזַּי שְׂדִיִּים
וַיִּגְרֹשׁ אֶת-הַרוּחֹת בְּדָבָר פִּיּו וַיִּרְפָּא אֶת כָּל-הַחֹלִיִּים:

16. way'hiy l`eth `ereb wayabiy'u 'elayu rabbiym 'achuzey shediym way'garesh 'eth-haruchoth bid'bar piyu way'rape' 'eth kal-hacholiym.

Matt8:16 When evening came, they brought to Him many who were demon-possessed; and He cast out the spirits with his word, and healed all who were ill.

<16> Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν,

16 Opsias de genomenēs prosēnegkan autō daimonizomenous pollous;

kai exebalen ta pneumata logō kai pantas tous kakōs echontas etherapeusen,

יְנַחֵם הַיְהוָה אֶת־כָּל־עַוְוֹתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ 17
יְנַחֵם הַיְהוָה אֶת־כָּל־עַוְוֹתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְנַחֵם הַיְהוָה אֶת־כָּל־עַוְוֹתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְנַחֵם הַיְהוָה אֶת־כָּל־עַוְוֹתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ

17. I'mal'th 'eth 'asher diber Y'sha`Yahu hanabiy' le'mor chalayenu hu' nasa' umak'obeynu s'balam.

Matt8:17 This was to fulfill what was spoken through YeshaYahu the prophet, saying: He Himself took our infirmities and carried away our diseases.

<17> ὁπως πληρωθη̅ το̅ ρη̅θεν̅ δια̅ Ἰη̅σου̅ το̅υ̅ προφη̅του̅ λε̅γοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

17 hopōs plērōthē to hrēthen dia Ēsaiou tou prophētou legontos,

Autos tas astheneias hēmōn elaben kai tas nosous ebastasen.

יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ 18
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ

18. way'hiy kir'oth Yahushua hamon `am rab s'biybothayu way'tsaw la`abor misham 'el-`eber hayam.

Matt8:18 Now when Yahushua saw a great crowd around Him, He gave orders to depart to the other side of the sea.

<18> Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη̅σο̅υ̅ς ὄχλον̅ περὶ̅ αὐτὸν̅ ἐκέλευσεν̅ ἀπελθεῖν̅ εἰς̅ τὸ̅ πέραν̅.

18 Idōn de ho Iēsous ochlon peri auton ekeleusen apelthein eis to peran.

יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ 19
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ
יְהוָה יִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְיִשְׁׁמַחֵנוּ מִכָּל־חַטֹּאתֵינוּ

19. wayigash 'elayu 'achad hasoph'riym wayo'mer 'elayu Moreh 'el'kah 'achareyak 'el kal-'asher tele'k.

Matt8:19 Then a scribe came and said to Him, Teacher, I shall follow You wherever You go.

<19> καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου εἶαν ἀπέρχῃ.

19 kai proselthōn heis grammateus eipen autō, Didaskale, akolouthēsō soi hopou ean aperchē.

20 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ לְשׁוֹעָלִים יֵשׁ-חֹרִים
וְלְעוֹף הַשָּׁמַיִם קְנִיִּים וּבֶן-הָאָדָם אֵינן לוֹ מָקוֹם לְהִנָּח אֶת-רֹאשׁוֹ׃

20. wayo'mer 'elayu Yahushua lasu`aliym yesh-choriyim ul`oph hashamayim qiniym
uBen-ha'Adam 'eyn lo maqom l'haniyach 'eth-ro'sho.

Matt8:20 Yahushua said to him, "The foxes have holes and the birds of the air have nests, but the Son of Man has nowhere to lay His head."

<20> καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν.

20 kai legei autō ho Iēsous, Hai alōpekes phōleous echousin kai ta peteina tou ouranou kataskēnōseis, ho de huios tou anthrōpou ouk echei pou tēn kephalēn klinē.

21 כֹּא וְאִישׁ אַחֵר מִן-הַתְּלָמִידִים אָמַר אֵלָיו אֲדֹנָי
הִנִּיחָה-לִּי וְאֵלֶיךָ בְּרֹאשׁוֹנָה לְקַבֵּר אֶת-אָבִי׃

21. w'iysh 'acher min-hatal'miydiym 'amar 'elayu 'Adoniy
haniychah-liy w'ele'k bari'shonah liq'bor 'eth-'abiy.

Matt8:21 Another of the disciples said to Him, My Master, permit me first to go and bury my father.

<21> ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν [αὐτοῦ] εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

21 heteros de tōn mathētōn [autou] eipen autō, Kyrie, epitrepson moi prōton apelthein kai thapsai ton patera mou.

22 כִּב וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ לֵךְ אַחֲרָי
וְהַנַּח לַמֵּתִים לְקַבֵּר אֶת-מֵתֵיהֶם׃

22. wayo'mer 'elayu Yahushua le'k 'acharay w'hanach lamethiym liq'bor 'eth-methyhem.

Matt8:22 But Yahushua said to him, "Follow Me, and allow the dead to bury their own dead."

<22> ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

22 ho de Iēsous legei autō, Akolouthei moi kai apheres tous nekrous thapsai tous heautōn nekrous.

23 כִּג וַיִּרְדּוּ אֶל-הַקְּאָנְיָה וַיִּרְדּוּ אֵתוֹ תְּלָמִידָיו׃

23. wayered 'el-ha'aniyah wayer'du 'ito tal'miydayu.

Matt8:23 When He got into the boat, His disciples followed Him.

<23> Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

23 Kai embanti autō eis to ploion ēkolouthēsan autō hoi mathētai autou.

כד וְהִנֵּה סַעַר גָּדוֹל הָיָה בַיָּם
עַד-אַשֶׁר כָּסּוּ הַגַּלִּים אֶת-הָאֲנִיָּה וְהוּא נִשָּׁן:
24 וְהִנֵּה סַעַר גָּדוֹל הָיָה בַיָּם
עַד-אַשֶׁר כָּסּוּ הַגַּלִּים אֶת-הָאֲנִיָּה וְהוּא נִשָּׁן:

24. w'hineh sa`ar gadol hayah bayam `ad-`asher kisu hagaliym `eth-ha'aniyah w'hu' yashen.

Matt8:24 And behold, there arose a great storm on the sea,

so that the boat was being covered with the waves; but He Himself was asleep.

<24> καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ,

ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.

24 kai idou seismos megas egeneto en tē thalassē,

hōste to ploion kalyptesthai hypo tōn kymatōn, autos de ekatheuden

כֹּה וַיְהִי כִּשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וַיִּנְעִירוּ אוֹתוֹ לְאָמֹר
הוֹשִׁיעֵנו אֲדֹנָיֵנוּ אֲבָדָנוּ:
25 וַיְהִי כִּשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וַיִּנְעִירוּ אוֹתוֹ לְאָמֹר
הוֹשִׁיעֵנו אֲדֹנָיֵנוּ אֲבָדָנוּ:

25. wayig'shu `elayu tal'miydayu waya`iyru `otho le'mor hoshiy`enu `Adoneynu `abad'nu.

Matt8:25 And they came to Him and woke Him, saying, Save us, Our Master; we are perishing!

<25> καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα.

25 kai proselthontes ēgeiran auton legontes, Kyrie, sōson, apollymetha.

כּוֹ וַיִּאָמֶר אֲלֵיהֶם קִטְנֵי אַמּוּנָה מַה תְּהַרְדִּים אֶתֶם וַיִּקֶּם
וַיִּגְעַר בָּרוּחֹת וּבַיָּם וַתֵּהִי הַמָּמָה רַבָּה:
26 וַיִּגְעַר בָּרוּחֹת וּבַיָּם וַתֵּהִי הַמָּמָה רַבָּה:

26. wayo'mer `aleyhem q'taney `emunah mah charediym `atem

wayaqam wayig`ar baruchoth ubayam wat'hiy d'mamah rabah.

Matt8:26 He said to them, "Why are you afraid, you men of little faith?"

Then He got up and rebuked the winds and the sea, and it became perfectly calm.

<26> καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι;

τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

26 kai legei autois, Ti deiloi este, oligopistoi?

tote egertheis epetimēsen tois anemois kai tē thalassē, kai egeneto galēnē megalē.

27 וַיִּגְעַר בָּרוּחֹת וּבַיָּם וַתֵּהִי הַמָּמָה רַבָּה:
27 וַיִּגְעַר בָּרוּחֹת וּבַיָּם וַתֵּהִי הַמָּמָה רַבָּה:

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמְעֵנוּ:

כַּזְבִּיתָמָהוּ הָאֲנָשִׁים וַיֹּאמְרוּ מִי אֵפוֹא הוּא אֲשֶׁר גַּם-הַרְוִיחוֹת וְהֵימָּם אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמְעֵנוּ:

27. wayith'm'hu ha'anashiym wayo'm'ru miy 'epho' hu' 'asher gam-haruchoth w'hayam 'elayu yish'ma`un.

Matt8:27 The men were amazed, and said, What kind of a man is this, that even the winds and the sea obey Him?

<27> οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

27 hoi de anthrōpoi ethaumasán legontes, Potapos estin houtos hoti kai hoi anemoi kai hē thalassa autō hypakouousin?

28 כַּחַוְיָהִי כְּבָאוֹ אֶל-עֵבֶר הַיָּם אֶל-אֶרֶץ הַגְּדָרִים וַיִּפְגְּשוּהוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים אֲחֻזֵּי שִׂדִּים יִצְאִים מִבְּתֵי הַקְּבָרוֹת וְהָמָּה רַגְזָנִים מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא-יָכֹל אִישׁ לַעֲבֹר בַּדֶּרֶךְ הַהוּא:

28. way'hiy k'bo'o 'el-'eber hayam 'el-'erets haGad'riyim wayiph'g'shuhu sh'ney 'anashiym 'achuzey shediym yots'iym mibatey haq'baroth w'hemah rag'zaniym m'od `ad 'asher lo'-yakol 'iysh la`abor badere'k hahu'.

Matt8:28 When He came to the other side into the country of the Gadarenes, two men who were demon-possessed met Him as they were coming out of the tombs. They were so extremely violent that no one could pass by that way.

<28> Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χालεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

28 Kai elthontos autou eis to peran eis tēn chōran tōn Gadarēnōn hypēntēsan autō duo daimonizomenoi ek tōn mnēmeiōn exerchomenoi, chalepoi lian, hōste mē ischuein tina parelthein dia tēs hodou ekeinēs.

29 כַּטְוְהִנָּה הֵם צִעֲקִים לְאָמֹר מָה לָּנוּ וְלָךְ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הָאֱלֹהִים הַבָּאתָ הַלֵּם לְעַנּוּתֵנוּ בְּלֹא עֵת:

29. w'hineh hem tso`aqiym le'mor mah lanu wala'k Yahushua ben ha'Elohim haba'ath halom l'anotheru b'lo' `eth.

Matt8:29 And they cried out, saying, What do we have with each other, Yahushua Son of the Elohim? Have You come here to torment us before the time?

<29> καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ;
ἦλθες ὥδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

29 kai idou ekraخان legontes, Ti hēmin kai soi, huie tou theou? ēlthes hōde pro kairou basanisai hēmas?

יְשָׁם עֵדָר חֲזִירִים רַבִּים רְעִים הַרְחֵק מֵהֶם:
יְשָׁם עֵדָר חֲזִירִים רַבִּים רְעִים הַרְחֵק מֵהֶם: 30

30. w'sham `eder chazyiryim rabbiym ro`iyim har'cheq mehem.

Matt8:30 Now there was a herd of many swine feeding at a distance from them.

<30> ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

30 ēn de makran ap' autōn agelē choirōn pollōn boskomenē.

לֹא וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלָיו הַשְּׂדִים לֵאמֹר
אִם תִּגְרְשֵׁנוּ תִּנְחַ לָנוּ לְבוֹא בְּעֵדָר הַחֲזִירִים:
לֹא וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלָיו הַשְּׂדִים לֵאמֹר 31
אִם תִּגְרְשֵׁנוּ תִּנְחַ לָנוּ לְבוֹא בְּעֵדָר הַחֲזִירִים:

31. wayith'chananu `elayu hashediym le'mor 'im t'garashenu t'nah lanu labo' b`eder hachazyiryim.

Matt8:31 The demons began to entreat Him, saying,
If You are going to cast us out, send us into the herd of swine.

<31> οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες,
Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

31 hoi de daimones parekaloun auton legontes,

Ei ekballeis hēmas, aposteilon hēmas eis tēn agelēn tōn choirōn.

לְבוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לְכוּ וַיִּצְאוּ וַיִּבְאוּ בְּעֵדָר הַחֲזִירִים
וְהִנֵּה הַשְּׂפָעֵר כָּל-עֵדָר הַחֲזִירִים מִן-הַמּוֹרָד אֶל-הַיָּם
וַיָּמוּתוּ בַּמַּיִם:
לְבוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם לְכוּ וַיִּצְאוּ וַיִּבְאוּ בְּעֵדָר הַחֲזִירִים 32
וְהִנֵּה הַשְּׂפָעֵר כָּל-עֵדָר הַחֲזִירִים מִן-הַמּוֹרָד אֶל-הַיָּם
וַיָּמוּתוּ בַּמַּיִם:

32. wayo'mer `aleyhem leku wayets'u wayabo'u b`eder hachazyiryim
w'hineh his'ta`er kal-`eder hachazyiryim min-hamorad `el-hayam wayamuthu bamayim.

Matt8:32 And He said to them, Go! And they came out and went into the swine,
and the whole herd rushed down the steep bank into the sea and perished in the waters.

<32> καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἵπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπήλθον εἰς τοὺς χοίρους·
καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.

32 kai eipen autois, Hypagete. hoi de exelthontes apēlthon eis tous choirous;

kai idou hōrmēsen pasa hē agelē kata tou krēmnu eis tēn thalassan kai apethanon en tois hydasin.

יְשָׁם עֵדָר חֲזִירִים רַבִּים רְעִים הַרְחֵק מֵהֶם: 33

לג ויגורו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו ויגידו

ואת אשר נעשה לאחוזי השדים:

33. wayanusu haro`iym wayabo`u ha`iyrah wayagiydu `eth-hakol w`eth `asher na`asah la`achuzey hashediym.

Matt8:33 The herdsmen ran away, and went to the city and reported everything, including what had happened to the demoniacs.

<33> οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

33 hoi de boskontes ephygon, kai apelthontes eis tēn polin apēggeilan panta kai ta tōn daimonizomenōn.

לד ויהנה כּל־העיר יצאָה לַקְרֵאת יְהוֹשֻׁעַ וְכָרְאוּתָם אֹתוֹ וַיִּבְקְשׂוּ מִמֶּנּוּ לַעֲבֹר מִגְבוּלָם:

34. w`hineh kal-ha`iyr yats`ah liq`ra`th Yahushua` w`kir`otham `otho way`baq`shu mimenu la`abor mig`bulam.

Matt8:34 And behold, the whole city came out to meet Yahushua; and when they saw Him, they implored Him to leave their region.

<34> καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

34 kai idou pasa hē polis exēlthen eis hypantēsīn tō Iēsou, kai idontes auton parekalesan hopōs metabē apo tōn horiōn autōn.

Chapter 9

ואיךר באגניָה ויעבר ויבא אל־עירו: Matt9:1

1. wayered ba`aniyah waya`abor wayabo` `el-`iyro.

Matt9:1 Getting into a boat, He crossed over the sea and came to His own city.

<9:1> Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

1 Kai embas eis ploion dieperasen kai ēlthen eis tēn idian polin.

בְּוִהְנָה הֵם מְבִיאִים אֵלָיו אִישׁ נֹכַח אַבְרָהִים וְהוּא מְשַׁכֵּב עַל־הַמָּטָה וַיְהִי כִּרְאוֹת יְהוֹשֻׁעַ אֶת־אֲמוֹנְתָם וַיֹּאמֶר

אֶל-נֶכְחַ הָאֲבָרִים תִּזְק בְּנִי נִסְלָחוּ-לְךָ חַטָּאתֶיךָ:

2. w'hineh hem m'biy'iyim 'elayu 'iysh n'keh 'ebariym w'hu' mush'kab `al-hamitah way'hiy kir'oth Yahushua 'eth-'emunatham wayo'mer 'el-n'keh ha'ebariym chazaq b'niy nis'l'chu-l'ak chato'theyak.

Matt9:2 And they brought to Him a paralytic lying on a bed. Seeing their faith, Yahushua said to the paralytic, "Take courage, son; your sins are forgiven."

<2> καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

2 kai idou prosepheron autō paralytikon epi klinēs beblēmenon.

kai idōn ho Iēsous tēn pistin autōn eipen tō paralytikō,

Tharsei, teknon, aphantai sou hai hamartiai.

אֶל-נֶכְחַ אֲנָשִׁים מִן-הַסּוֹפְרִים אָמְרוּ בְּלִבָּם מִגֵּדָה הוּא:
3 אֲנָשִׁים מִן-הַסּוֹפְרִים אָמְרוּ בְּלִבָּם מִגֵּדָה הוּא:

3. w'hineh 'anashiym min-hasoph'riym 'am'ru bil'babam m'gadeph hu'.

Matt9:3 And some of the scribes said to themselves, This fellow blasphemes.

<3> καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ.

3 kai idou tines tōn grammateōn eipan en heautois, Houtos blasphemēi.

דַּוְדָּהוּשָׁע רָאָה אֶת-מַחְשְׁבֹתָם וַיֹּאמֶר לָמָּה תַחֲשְׁבוּ רָעָה בְּלִבְבְּכֶם:
4 דַּוְדָּהוּשָׁע רָאָה אֶת-מַחְשְׁבֹתָם וַיֹּאמֶר לָמָּה תַחֲשְׁבוּ רָעָה בְּלִבְבְּכֶם:

4. w'Yahushua ra'ah 'eth-mach'sh'botham wayo'mar lamah thach'sh'bu ra'ah bil'bab'kem.

Matt9:4 And Yahushua knowing their thoughts said, "Why are you thinking evil in your hearts?"

<4> καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἵνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

4 kai idōn ho Iēsous tas enthymēseis autōn eipen, Hinati enthymeisthe ponēra en tais kardiais hymōn?

הַכִּי מַחַ הַנֶּקֶל הָאָמַר נִסְלָחוּ-לְךָ חַטָּאתֶיךָ אִם-אָמַר קוּם
5 הַכִּי מַחַ הַנֶּקֶל הָאָמַר נִסְלָחוּ-לְךָ חַטָּאתֶיךָ אִם-אָמַר קוּם

5. ki mah hanaqel he'amor nis'l'chu-l'ak chato'theyak 'im-'amor qum hith'hale'k.

Matt9:5 "Which is easier, to say, Your sins are forgiven, or to say, Get up, and walk?"

<5> τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε καὶ περιπάτει;

5 ti gar estin eukopōteron, eipein, Aphantai sou hai hamartiai, ē eipein, Egeire kai peripatei?

וַיֹּאמֶר הָאָמַר קוּם וַיֵּלֶךְ וְהָאָמַר נִסְלָחוּ-לְךָ חַטָּאתֶיךָ
6 וַיֹּאמֶר הָאָמַר קוּם וַיֵּלֶךְ וְהָאָמַר נִסְלָחוּ-לְךָ חַטָּאתֶיךָ

כָּו מְיָרָם מְבַרְכֵי אֵלֶיךָ אֲנִי-לֹא אֲמַרְכֶם מְבַרְכֵי אֱלֹהִים אֲנִי
:yxbg-lk yk-yly yxby-xk

וְאֵךְ לְמַעַן תִּדְעוּן כִּי בֶן-הָאָדָם יֵשׁ-לוֹ הַשְׁלֵטָן בְּאַרְצוֹ
לְסַלֵּחַ לַחַטָּאִים וַיֹּאמֶר אֵל-נֹכַח הָאֲבָרִים קוּם שֵׁא
אֶת-מִטַּתְךָ וְלֶךְ-לְךָ אֶל-בֵּיתְךָ:

6. 'a'k l'ma'an ted'un ki Ben-ha'Adam yesh-lo hashal'tan ba'arets lis'loach lachata'iyim wayo'mer 'el-n'keh ha'ebaryim qum sa' 'eth-mitath'ak w'le'k-l'ak 'el-beythek.

Matt9:6 “But so that you may know that the Son of the Man has authority on earth to forgive sins”, then He said to the paralytic, “Get up, pick up your bed and go to your house.”

<6> ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας - τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ, Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

6 hina de eidēte hoti exousian echei ho huios tou anthrōpou epi tēs gēs aphienai hamartias - tote legei tō paralytikō, Egertheis aron sou tēn klinēn kai hypage eis ton oikon sou.

7 זַיְקָם וַיֵּלֶךְ לְבֵיתוֹ
yxbg yk-yly yqby

7. wayaqam wayele'k l'beytho.

Matt9:7 And he got up and went to your house.

<7> καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

7 kai egertheis apēlthen eis ton oikon autou.

8 וַיֵּשׂוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָתַן שְׁלֵטָן אֵלֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ
yxbg-lk-xk yhsawby ymyyaxwby ykq yoa yymayy 8
:ybk yly yqby yxby yxby yxby

חֲוֵה־מִזֵּן הָעָם רָאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ אֶת-הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר נָתַן שְׁלֵטָן אֵלֶיךָ לְבָנֵי אָדָם:

8. wahamon ha'am ra'u wayish'tomamu way'shab'chu 'eth-ha'Elohim 'asher nathan shal'tan kازه lib'ney 'adam.

Matt9:8 But when the crowds saw this, they were awestruck, and glorified the Elohim, who had given such authority to men.

<8> ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

8 idontes de hoi ochloi ephobēthēsan kai edoxasan ton theon ton donta exousian toiautēn tois anthrōpois.

9 וַיִּשְׁמְעוּ מִתְּיָהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לְכָה אַחֲרַי וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו
yymayy-xk-gg swb wbk kqby ymyy omyayy ysgg yqby 9
:ybk yly yqby yxby yxby yxby yxby yxby yxby yxby

טוֹיָהוּ בְעֵבֶר יְהוֹשֻׁעַ מִשָּׁם וַיֵּרָא אִישׁ יֹשֵׁב בְּבֵית-הַמְּכָס
וַיִּשְׁמָו מִתְּיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְכָה אַחֲרַי וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו:

9. way'hiy ba`abor Yahushuà misham wayar' 'iysh yosheb b'beyth-hamekes ush'mo Mattith'Yahu wayo'mer 'elayu l'kah 'acharay wayaqam wayele'k 'acharayu.

Matt9:9 As Yahushua went on from there, He saw a man called MattithYahu, sitting in the tax collector's booth; and He said to him, "Follow Me!" And he got up and followed Him.

<9> Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

9 Kai paragōn ho Iēsous ekeithen eiden anthrōpon kathēmenon epi to telōnion, Maththaion legomenon, kai legei autō, Akolouthei moi. kai anastas ēkolouthēsen autō.

יְהִי בְּהַסְבּוֹ בְּבֵיתוֹ וְהִנֵּה מוֹכְסִים
וְחַטָּאִים רַבִּים בָּאוּ וַיִּסְבּוּ עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְתַלְמִידָיו:
יְהִי בְּהַסְבּוֹ בְּבֵיתוֹ וְהִנֵּה מוֹכְסִים
וְחַטָּאִים רַבִּים בָּאוּ וַיִּסְבּוּ עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְתַלְמִידָיו:
יְהִי בְּהַסְבּוֹ בְּבֵיתוֹ וְהִנֵּה מוֹכְסִים
וְחַטָּאִים רַבִּים בָּאוּ וַיִּסְבּוּ עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְתַלְמִידָיו:
יְהִי בְּהַסְבּוֹ בְּבֵיתוֹ וְהִנֵּה מוֹכְסִים
וְחַטָּאִים רַבִּים בָּאוּ וַיִּסְבּוּ עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְתַלְמִידָיו:

10. way'hiy bahasibo b'beytho w'hineh mok'siyim w'chata'iyim rabbiyim ba'u wayasebu `im-Yahushuà w'thal'miydayu.

Matt9:10 Then it happened that as He was reclining at the table in the house, behold, many tax collectors and sinners came and were dining with Yahushua and His disciples.

<10> Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

10 Kai egeneto autou anakeimenou en tē oikia, kai idou polloi telōnai kai hamartōloi elthontes synanekeinto tō Iēsou kai tois mathētais autou.

יֵאָמְרוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיֵּאמְרוּ אֵל־תַּלְמִידָיו
מִדּוּעַ יֹאכַל מוֹרִיכֶם עִם־הַמּוֹכְסִים וְהַחַטָּאִים:
יֵאָמְרוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיֵּאמְרוּ אֵל־תַּלְמִידָיו
מִדּוּעַ יֹאכַל מוֹרִיכֶם עִם־הַמּוֹכְסִים וְהַחַטָּאִים:
יֵאָמְרוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיֵּאמְרוּ אֵל־תַּלְמִידָיו
מִדּוּעַ יֹאכַל מוֹרִיכֶם עִם־הַמּוֹכְסִים וְהַחַטָּאִים:

11. wayir'u haP'rushiyim wayo'm'ru 'el-tal'miydayu madua` yo'kal Moreykem `im-hamok'siyim w'hachata'iyim.

Matt9:11 When the Pharisees saw this, they said to His disciples, Why is your Teacher eating with the tax collectors and sinners?

<11> καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

11 kai idontes hoi Pharisaioi elegon tois mathētais autou, Dia ti meta tōn telōnōn kai hamartōlōn esthie ho didaskalos hymōn?

יְבִישְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲזִיקִים אֵינָם צָרִיכִים לָרֶבֶא
כִּי אִם־הַחֹלִיִּים:
יְבִישְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲזִיקִים אֵינָם צָרִיכִים לָרֶבֶא
כִּי אִם־הַחֹלִיִּים:
יְבִישְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם הַחֲזִיקִים אֵינָם צָרִיכִים לָרֶבֶא
כִּי אִם־הַחֹלִיִּים:

12. wayish'ma` Yahushua wayo'mer 'aleyhem hachazaqiyim 'eynam ts'riykiym l'rophe' ki 'im-hacholiym.

Matt9:12 But when Yahushua heard this, He said, "It is not those who are healthy who need a physician, but those who are sick."

<12> ο δε ακουσας ειπεν, Ου χρεϊαν εχουσιν οι ισχυοντες ιατρου αλλ' οι κακως εχοντες.

12 ho de akousas eipen, Ou chreïan echousin hoi ischuontes iatrou all' hoi kakōs echontes.

כְּלַי כְּחַיִּים אֵינִי מְבַרְכֵם כִּי אֵינִי מְבַרְכֵם כִּי אֵינִי מְבַרְכֵם
כְּלַי כְּחַיִּים אֵינִי מְבַרְכֵם כִּי אֵינִי מְבַרְכֵם
כְּלַי כְּחַיִּים אֵינִי מְבַרְכֵם כִּי אֵינִי מְבַרְכֵם
כְּלַי כְּחַיִּים אֵינִי מְבַרְכֵם כִּי אֵינִי מְבַרְכֵם

יגוֹאֲתֶם צְאִי וְלִמְדוּ מָה הוּא וְשָׁנְאָמַר חֶסֶד חֲבִצְתִּי וְלֹא
זָבַח כִּי לֹא-בָאתִי לְקַרְא אֶת-הַצְּדִיקִים
כִּי אִם-אֶת-הַחַטָּאִים (לְתַשׁוּבָה):

13. w'atem ts'u w'lim'du mah hu' shene'emar chesed chaphats'tiy w'lo' zabach ki lo'-ba'thiy liq'ro' 'eth-hatsadiyqiym ki 'im-'eth-hachata'iym (lith'shubah).

Matt9:13 "But go and learn what this means: 'I desire compassion, and not sacrifice,' for I did not come to call the righteous, but sinners (to repentance)."

<13> πορευθέντες δε μάθετε τί ἐστίν, "Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

13 poreuthentes de mathete ti estin, Eleos thelō kai ou thysian;

ou gar ēlthon kalesai dikaious alla hamartōlous.

יְדוּ וְיִגְשׁוּ אֵלָיו תְּלַמְּדוּ מִיָּדוֹ וְיִשְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרָיו
יְדוּ וְיִגְשׁוּ אֵלָיו תְּלַמְּדוּ מִיָּדוֹ וְיִשְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרָיו
יְדוּ וְיִגְשׁוּ אֵלָיו תְּלַמְּדוּ מִיָּדוֹ וְיִשְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרָיו
יְדוּ וְיִגְשׁוּ אֵלָיו תְּלַמְּדוּ מִיָּדוֹ וְיִשְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרָיו

מִדְּבַר אֲנִיחָנוּ וְהִפְרִישִׁים צְמִים הַרְבֵּה וְתַלְמִידָיו אֵינִם צְמִים:

14. wayig'shu 'elayu tal'miydey Yahuchanan wayo'm'ru madu`a 'anach'nu w'haP'rushiym tsamiym har'beh w'thal'miydeyak 'eynam tsamiym.

Matt9:14 Then the disciples of Yahuchanan came to Him, asking, Why do we and the Pharisees fast much, but Your disciples do not fast?

<14> Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν [πολλά], οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν;

14 Tote proserchontai autō hoi mathētai Iōannou legontes,

Dia ti hēmeis kai hoi Pharisaioi nēsteuomen [polla], hoi de mathētai sou ou nēsteuousin?

לָמַדְתֶּם לָאֵלֹהִים לְהִתְאַבֵּל
לָמַדְתֶּם לָאֵלֹהִים לְהִתְאַבֵּל
לָמַדְתֶּם לָאֵלֹהִים לְהִתְאַבֵּל
לָמַדְתֶּם לָאֵלֹהִים לְהִתְאַבֵּל

טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אֵיךְ יוֹכְלוּ בְּנֵי הַחֲפָה לְהִתְאַבֵּל

בְּעוֹד הַחֲתָן עִמָּהֶם הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְלִקַּח מֵאַתָּם הַחֲתָן
וְאָז יִצְוּמוּ:

**15. wayo'mer 'aleyhem Yahushua' 'ey'k yuk'lu b'ney hachupah l'hith'abel
b'`od hechathan `imahem hineh yamiym ba'iyim w'luqach me'itam hechathan w'az yatsumu.**

Matt9:15 And Yahushua said to them, "The attendants of the bridegroom cannot mourn as long as the bridegroom is with them, can they?"

But the days shall come when the bridegroom is taken away from them, and then they shall fast."

<15> καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.

15 kai eipen autois ho Iēsous, Mē dynantai hoi huiioi tou nymphōnos penthein eph'

hoson met' autōn estin ho nymphios?

eleusontai de hēmerai hotan aparthē ap' autōn ho nymphios, kai tote nēsteusousin.

אָלֹס אָלְמַו-לוֹ וְאֵחַ זָכָלֹ מְזַמְּמֵ אֶתְכֶם 16
:וְאָז אֶחָד מֵהַיָּמִים אָלְמַו אֶתְכֶם זָכָלֹ אֶתְכֶם זָכָלֹ
טַז אֵין אָדָם מְשִׁים טָלְאֵי חֲדָשׁ עַל-שְׂמֹלֶה בְּלָה
כִּי יִנְתַּק הַטָּלְאֵי מִן-הַשְּׂמֹלֶה וְיִתְרַחֵב הַקָּרַע:

**16. 'eyn 'adam mesiyim t'la'y chadash `al-shim'lah balah
ki yinatheq hat'la'y min-hasim'lah w'yith'racheb haqera`.**

Matt9:16 "But no one puts a patch of unshrunk cloth on an old garment; for the patch pulls away from the garment, and a worse tear results."

<16> οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

16 oudeis de epiballei epiblēma hrakous agnaphou epi himatiō palaiō;

airei gar to plērōma autou apo tou himatiou kai cheiron schisma ginetai.

וְאֵין אָדָם מְשִׁים טָלְאֵי חֲדָשׁ עַל-שְׂמֹלֶה בְּלָה 17
וְהַיָּמִים יִנְתַּק הַטָּלְאֵי מִן-הַשְּׂמֹלֶה וְיִתְרַחֵב הַקָּרַע
:וְאֵין אָדָם מְשִׁים טָלְאֵי חֲדָשׁ עַל-שְׂמֹלֶה בְּלָה
יִזְוּ אֵין נוֹתְנִים יֵין חֲדָשׁ בְּנֹאֲדוֹת בְּלִים פֶּן-יִבְקָעוּ הַנֹּאֲדוֹת
וְהַיָּין יִשְׁפָּךְ וְהַנֹּאֲדוֹת יִאֲבְדוּ אֲבָל נוֹתְנִים
אֶת-הַיָּין הַחֲדָשׁ בְּנֹאֲדוֹת חֲדָשִׁים וְשְׂנִיָּהֶם יִחְדָּו יִשְׁמְרוּ:

**17. w'eyn noth'niym yayin chadash b'no'doth baliym pen-yibaq`u hano'doth
w'hayayin yishaphe'k w'hano'doth yo'bedu 'abal noth'niym
'eth-hayayin hechadash b'no'doth chadashiym ush'neyhem yach'daw yishameru.**

Matt9:17 "Nor do people put new wine into old wineskins; otherwise the wineskins burst, and the wine pours out and the wineskins are ruined; but they put new wine into fresh wineskins, and both are preserved together."

<17> οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

17 oude ballousin oinon neon eis askous palaious; ei de mē ge, hrēgnyntai hoi askoi kai ho oinos ekcheitai kai hoi askoi apollyntai alla ballousin oinon neon eis askous kainous, kai amphoterai syntērountai.

אִתְּךָ אֵינִי אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת 18
כִּי-כִּי כִּי-כִּי כִּי-כִּי אֵינִי אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת
אֵינִי אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת

יְהוֹנָתָן הָיָא מְדַבֵּר אֶלְיָהֶם אֶת־הַבְּרִיּוֹת הָאֵלֶּה וְהֵנָּה אֶחָד
הַשָּׂרִים בָּא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לּוֹ וַיֹּאמֶר עֲתָה זֶה מֵתָה בְּתִי בְּאֵן-נָא
וְשִׁים אֶת־יָדְךָ עַלֶּיהָ וְתַחְיָה:

18. way'hiy hu' m'daber 'aleyhem 'eth-had'bariyim ha'eleh
w'hineh 'achad hasariym ba' wayish'tachu-lo
wayo'mar `atah zeh methah bitiy bo'-na' w'siyim 'eth-yad'ak `aleyah w'thich'yeh.

Matt9:18 While He was saying these things to them, a synagogue official came and bowed down before Him, and said, My daughter has just died; but come and lay Your hand on her, and she shall live.

<18> Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἰς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

18 Tauta autou lalountos autois idou archōn heis elthōn prosekynei autō legōn hoti Hē thygatēr mou arti eteleutēsen; alla elthōn epithes tēn cheira sou ep' autēn, kai zēsetai.

וַיַּעֲלֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְּלוּ אַחֲרָיו וַיִּלְךָ אַחֲרָיו הוּא וְתַלְמִידָיו:
וַיַּעֲלֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְּלוּ אַחֲרָיו וַיִּלְךָ אַחֲרָיו הוּא וְתַלְמִידָיו 19

19. wayaqam Yahushua wayele'k 'acharayu hu' w'thal'miydayu.
Matt9:19 Yahushua got up and followed after him, with His disciples.

<19> καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
19 kai egertheis ho Iēsous ēkolouthēsen autō kai hoi mathētai autou.

אָמַן אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת 20
אֵינִי אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת
כִּי-כִּי כִּי-כִּי כִּי-כִּי אֵינִי אֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת וְאֶלְכָּה מִן־הַבַּיִת
נְשֵׂא מַאֲחֲרָיו וְתַגַּע בְּכַנֵּף בְּגָדוֹ:

20. w'hineh 'ishah zabath dam sh'teym `es'reh shanah
nig'shah me'acharayu watiga` bik'naph big'do.

Matt9:20 And a woman who had been suffering from a hemorrhage for twelve years, came up behind Him and touched the fringe of His cloak;

<20> Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

20 Kai idou gynē haimorroousa dōdeka etē proselthousa opisthen hēpsato tou kraspedou tou himatiou autou;

21 כּאִפִּי אָמַרְתָּה בְּלִבָּהּ רַק אִם־אֶגַּע בְּבִגְדוֹ אֶחְשָׁע׃
21 ki 'am'rah b'libah raq 'im-'ega` b'big'do 'iusha`a.

Matt9:21 for she was saying to herself, If I only touch His garment, I shall get well.

<21> ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι.

21 elegen gar en heautē, Ean monon hapsōmai tou himatiou autou sōthēsomai.

22 כּבִּיבִיא יְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְא אֶתְהּ וַיֹּאמֶר
חֲזֹקי בְּתִי אֲמוּנָתְךָ הוֹשִׁיעָה לְךָ וַתִּשָׁע הָאִשָּׁה מִן־הַשַּׁעַה הַהִיא׃
22 wayiphen Yahushua wayar` 'othah wayo'mar
chiz'qiy bitiy 'emunathe`k hoshiy`ah la`k watiuasha` ha'ishah min-hasha`ah hahiy`.

Matt9:22 But Yahushua turning and seeing her said, “Daughter, take courage; your faith has made you well.” And the woman was made well from that hour.

<22> ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

22 ho de Iēsous strapheis kai idōn autēn eipen, Tharsei, thygater; hē pistis sou sesōken se. kai esōthē hē gynē apo tēs hōras ekeinēs.

23 כּגַּוְיָבִיא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית הַשָּׂר וַיִּרְא אֶת הַמְּחַלְלִים בַּחֲלִילִים
וְאֶת־הָעָם הַהוֹמֶה וַיֹּאמֶר׃
23 wayabo` Yahushua `el-beyth hasar wayar` 'eth ham`chalaliym bachaliyliym
w'eth-ha`am hahomeh wayo'mar.

Matt9:23 When Yahushua came into the official’s house, and saw the flute-players and the crowd making a noise,

<23> Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον

23 Kai elthōn ho Iēsous eis tēn oikian tou archontos kai idōn tous aulētas kai ton ochlon thoryboumenon

24 יָצַח יָפְחָהוּכְזָי כְּזָא אָמַרְזָי יָכַ אָלְכְזָא אָמַרְזָי כְּלָ כְּזָ אָמַרְזָי יָאֲזָפּ 24
כַּד סוּרוּ מִפֶּה כִּי לֹא מָתָה הַיְלִדָּה אֲךָ יִשְׁנָה הִיא וְיִשְׁחַקּוּ לָּוּ:

24. suru mipoh ki lo' methah hayal'dah 'a'k y'shenah hiy' wayis'chaqu lo.

Matt9:24 He said, "Leave; for the girl has not died, but is asleep." And they began laughing at Him.

<24> ἔλεγεν, Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

24 elegen, Anachōreite, ou gar apethanen to korasion alla katheudei. kai kategelōn autou.

25 אָמַרְזָי כְּזָכְזָי מְאִמְזָי מְסֵא-אֲכַ יָכַכְזָי אָמַרְזָי כְּזָכְזָי 25
:אָמַרְזָי מְפִאֲזָי אָלְכְזָי אָמַרְזָי

כִּה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הוֹצִיאָו אֶת-הָעַם מִשָּׁם וַיִּבֵּא הַבֵּיתָה
וַיֵּאחֶז בְּיָדָהּ וַתָּקָם הַנַּעֲרָה:

25. way'hiy ka'asher hotsiy'u 'eth-ha'am misham wayabo' habay'thah
wayo'chez b'yadah wataqam hana'arah.

Matt9:25 But when the crowd had been sent out from there, He entered the house and took her by the hand, and the girl got up.

<25> ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

25 hote de exēblēthē ho ochlos eisēlthōn ekratēsen tēs cheiros autēs, kai ēgerthē to korasion.

26 כְּזָאָא רַגְלָא-לְזָזָא אֲכַ אָמַרְזָי אָמַרְזָי 26
כּוּ וַתֵּצֵא הַשְּׂמוּעָה הַזֹּאת בְּכָל-הָאָרֶץ הַהִיא:

26. watetse' hash'mu'ah hazo'th b'kal-ha'arets hahiy'.

Matt9:26 This news spread throughout all that land.

<26> καὶ ἐξηλθεν ἡ φήμη αὐτῆ εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

26 kai exēlthen hē phēmē hautē eis holēn tēn gēn ekeinēn.

27 מְזָאֲזָי מְזָאֲזָי כְּזָא יָכַאֲזָי יָצַחְזָי מְאִמְזָי אָמַרְזָי אָמַרְזָי 27
:אָמַרְזָי אָמַרְזָי מְזָאֲזָי מְזָאֲזָי אָמַרְזָי

כַּזּוֹנֵעֵבֶר יְהוֹשֻׁעַ מִשָּׁם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו שְׁנֵי אָנָשִׁים עִוְרִים
וְהֵמָּה צֹעֲקִים וְאֹמְרִים חַנְּנוּ בְּן-דָּוִד:

27. waya`abor Yahushua misham wayel'ku 'acharayu sh'ney 'anashiyim `iw'riym
w'hemah tso`aqiyim w'om'riym chanenu ben-David.

Matt9:27 As Yahushua went on from there, two blind men followed Him, crying out, and saying, Have mercy on us, Son of David!

<27> Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν [αὐτῷ] δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυὶδ.

27 Kai paragonti ekeithen tō Iēsou ēkolouthēsan [autō] duo typhloi krazontes kai legontes,

Eleēson hēmas, huios Daid.

28 מֵאֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ 28
מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ
מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ

כְּחֹכְמוֹתָיו הַבִּיטָה נִגְשׂוּ אֵלָיו הָעִוְרִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 יְהוֹשֻׁעַ הַמְּאִמְיָנִים אַתֶּם כִּי יֵשׁ-לְאֵל יְדֵי לַעֲשׂוֹת זֹאת
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֵן אֲדֹנָיִנוּ:

28. uk'bo'o habay'thah nig'shu 'elayu ha'iw'riym
wayo'mer 'aleyhem Yahushuaà hama'amiyniym 'atem ki yesh-l'el yadiy la'asoth zo'th
wayo'm'ru 'elayu hen 'Adoneynu.

Matt9:28 When He entered the house, the blind men came up to Him,
 and Yahushua said to them, “Do you believe that I am able to do this?”
 They said to Him, Yes, Our Master.

<28> ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί,
 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε.

28 **elthonti de eis tēn oikian prosēlthon autō hoi typhloi,**
 kai legei autois ho Iēsous, Pisteuete hoti dynamai touto poiēsai? legousin autō, Nai kyrie.

29 כִּי יִגַּע בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר יְהוָה לָכֶם כְּאִמּוֹנְתְכֶם: 29
כִּי יִגַּע בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר יְהוָה לָכֶם כְּאִמּוֹנְתְכֶם:

29. wayiga` b'eyneyhem wayo'mar y'hiy lakem ke'emunath'kem.

Matt9:29 Then He touched their eyes, saying, “It shall be done to you according to your faith.”

<29> τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.

29 **tote hēpsato tōn ophthalmōn autōn legōn, Kata tēn pistin hymōn genēthētō hymin.**

30 וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם 30
וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ אֵינֵיהֶם

לְוַתִּפְקַחְנָה עֵינֵיהֶם וַיִּגְעֶר-בָּם יְהוֹשֻׁעַ
 וַיֹּאמֶר רְאוּ פֶן-יִגְדַע לְאִישׁ:

30. watipaqach'nah `eyneyhem wayig`ar-bam Yahushuaà wayo'mar r'u pen-yiuada` l'iysh.

Matt9:30 And their eyes were opened. And Yahushua sternly warned them, saying,
 “See that no one knows about this!”

<30> καὶ ἠνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων,
 Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω.

30 kai **ēneōchthēsan autōn hoi ophthalmoi.** kai enebrimēthē autois ho Iēsous legōn,
 Horate mēdeis ginōsketō.

31 אֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ 31
אֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ מֵאֵלֶּיךָ

לא וְהִמָּה בְּצֵאתָם הַשְּׁמִיעוּ אֶת-שְׁמִיעוֹ בְּכָל-הָאָרֶץ הַהִיא:

31. w'hemah b'tse'tham hish'miy`u 'eth-sham`o b'kal-ha'arets hahiy'.

Matt9:31 But they went out and spread His name about Him throughout all that land.

<31> οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῆ ἐκείνῃ.

31 hoi de exelthontes diephēmisan auton en holē tē gē ekeinē.

32 אָמַרְתִּים אֲנִי אֶלְיָו אִישׁ אֶלֶם אֶחָזוּ שֵׁד: 32
לֵב הַמָּה יִצְאֵו וְהִנֵּה הַבִּיאֵו אֶלְיָו אִישׁ אֶלֶם אֶחָזוּ שֵׁד:

32. hemah yatsa'u w'hineh hebiy'u 'elayu 'iysh 'ilem 'achuz shed.

Matt9:32 As they were going out, a mute, demon-possessed man was brought to Him.

<32> Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

32 Autōn de exerchomenōn idou prosēnegkan autō anthrōpon kōphon daimonizomenon.

33 וַיֹּאמְרוּ מֵעוֹלָם לֹא-נִרְאָתָה כֹּזֵאת בְּיִשְׂרָאֵל: 33
לֵב וַיִּגְרַשׁ אֶת-הַשֵּׁד וְהָאֶלֶם הִחַל לְדַבֵּר וַיִּתְמָה הַמּוֹן הָאֲנָשִׁים
וַיֹּאמְרוּ מֵעוֹלָם לֹא-נִרְאָתָה כֹּזֵאת בְּיִשְׂרָאֵל:

33. way'garesh 'eth-hashed w'ha'ilem hechel l'daber wayith'mah hamon ha'anashiym wayo'm'ru me`olam lo'-nir'athah kazo'th b'Yis'ra'El.

Matt9:33 After the demon was cast out, the mute man began to speak; and the crowds were amazed, and were saying, Nothing like this has ever been seen in Yisrael.

<33> καὶ ἐκβλήθentos τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.

33 kai ekblēthentos tou daimoniou elalēsen ho kōphos. kai ethaumasán hoi ochloi legontes, Oudepote ephanē houtōs en tō Israēl.

34 לֵד וְהַפְּרוֹשִׁים אָמְרוּ עַל-יְדֵי שֵׁר הַשְּׂדִים מְגִרֵשׁ הוּא אֵת הַשְּׂדִים: 34
לֵב וַיִּסָּב יְהוֹשֻׁעַ בְּכָל-הָעָרִים וְהַכְּפָרִים וַיְלַמֵּד בְּכִנְסֵי־וַיְהִי וַיִּבְשָׂר בְּשׁוֹרֵת הַמַּלְכוּת וַיִּרְפָּא כָּל-מַחְלָה וְכָל-מַדּוּה בָּעָם:

34. w'hap'rushiym 'am'ru `al-y'dey sar hashediym m'garesh hu' 'eth hashediym.

Matt9:34 But the Pharisees were saying, He casts out the demons by the ruler of the demons.

<34> οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

34 hoi de Pharisaioi elegon, En tō archonti tōn daimoniōn ekballei ta daimonia.

35 וַיִּבְשָׂר בְּשׁוֹרֵת הַמַּלְכוּת וַיִּרְפָּא כָּל-מַחְלָה וְכָל-מַדּוּה בָּעָם: 35
לֵב וַיִּסָּב יְהוֹשֻׁעַ בְּכָל-הָעָרִים וְהַכְּפָרִים וַיְלַמֵּד בְּכִנְסֵי־וַיְהִי וַיִּבְשָׂר בְּשׁוֹרֵת הַמַּלְכוּת וַיִּרְפָּא כָּל-מַחְלָה וְכָל-מַדּוּה בָּעָם:

35. wayasab Yahushua b'kal-he`ariym w'hak'phariym way'lamed bik'nesiyotheyhem

way'baser b'sorath hamal'kuth way'rape' kal-machalah w'kal-mad'weh ba'am.

Matt9:35 Yahushua was going through all the cities and villages, teaching in their synagogues and proclaiming the gospel of the kingdom, and healing every kind of disease and every kind of sickness among the people.

<35> Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

35 Kai periēgen ho Iēsous tas poleis pasas kai tas kōmas didaskōn en tais synagōgais autōn kai kēryssōn to euaggelion tēs basileias kai therapeuōn pasan noson kai pasan malakian.

מַתְּעַלְפִים לְוַבְרָאוֹתוֹ אֶת-הַהַמְנִים נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עֲלֵיהֶם כִּי הֵם מְתַעַלְפִים וְנִדְחִים כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם רֹעֵה׃

36. ubir'otho 'eth-hahamoniym nik'm'ru rachamayu `aleyhem ki hem mith'al'phiym w'nidachiyim katso'n 'asher 'eyn-lahem ro`eh.

Matt9:36 Seeing the people, He felt compassion for them, because they were distressed and dispirited like sheep who have no shepherd.

<36> Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

36 Idōn de tous ochlous esplagchnisthē peri autōn, hoti ēsan eskylmenoi kai errimmenoi hōsei probata mē echonta poimena.

לֹא אֶזְיַדְבָּר לְתַלְמִידָיו וַיֹּאמֶר רַב הַקְּצִיר וְהַפְּעֻלִים מְעַטִּים׃

37. 'az y'daber l'thal'miydayu wayo'mar rab haqatsiyir w'hapo'aliym m`atiym.

Matt9:37 Then He said to His disciples, "The harvest is indeed plentiful, but the workers are few."

<37> τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

37 tote legei tois mathētais autou, Ho men therismos polys, hoi de ergatai oligoi;

לֶחֶם לֶכֶן הַתְּחַנְנֵנוּ אֶל-בְּעַל הַקְּצִיר לְשַׁלְּחַ פְּעֻלִים לְקַצֵּירוֹ׃

38. laken hith'chananu 'el-ba'al haqatsiyir lish'loach po'aliym liq'tsiyro.

Matt9:38 "Therefore beseech the master of the harvest to send out workers into his harvest."

<38> δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

38 deēthēte oun tou kyriou tou therismou hopōs ekbalē ergatas eis ton therismon autou.

Chapter 10

מַתְּעַלְפִים לְוַבְרָאוֹתוֹ אֶת-הַהַמְנִים נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עֲלֵיהֶם כִּי הֵם מְתַעַלְפִים וְנִדְחִים כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם רֹעֵה׃ Matt10:1

אויקרא אליו את-שנים עשר תלמידיו ויתן להם
שלטן על-רוחות הטמאָה לגרשם ולרפוא כל-חלי וכל-מְדוּהָ:

1. wayiq'ra' 'elayu 'eth-sh'neym `asar tal'miydayu wayiten lahem shal'tan `al-ruchoth hatum'ah
l'garashem w'ir'po' kal-chaliy w'kal-mad'weh.

Matt10:1 He summoned His twelve disciples and gave them authority over unclean spirits,
as to cast them out, and to heal every kind of disease and every kind of sickness.

<10:1> Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων
ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

1 Kai proskalesamenos tous dōdeka mathētas autou edōken autois exousian pneumatōn akathartōn
hōste ekballein auta kai therapeuein pasan noson kai pasan malakian.

בואלה שמות שנים עשר השליחים הראשון שמעון הנקרא
פטרס ואנדרי אחיו יעקב בן-זבדי ויהוחנן אחיו:

2. w'eleh sh'moth sh'neym `asar hash'liychiym hari'shon Shim'on haniq'ra' Phet'ros
w'An'd'ray 'achiyu Ya`aqob ben-Zab'day w'Yahuchanan 'achiyu.

Matt10:2 Now the names of the twelve apostles are these: The first, Simon, who is called Kepha,
and Andrew his brother; and James the son of Zebedee, and Yahuchanan his brother;

<2> Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος
καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,

2 Tōn de dōdeka apostolōn ta onomata estin tauta; prōtos Simōn ho legomenos Petros
kai Andreas ho adelphos autou, kai Iakōbos ho tou Zebedaiou kai Iōannēs ho adelphos autou,

גפילפוס ובר-תלמי תומא ומתתיהו המוכס יעקב בן-חלפי
ו (לבי המכנה) תדי:

3. Philypos uBar-tal'may Toma' uMattith'Yahu hamokes
Ya`aqob ben-Chal'phay w' (Labbay ham'kuneh) Thaday.

Matt10:3 Philip and Bartholomew; Thomas and MattithYahu the tax collector;
James the son of Alphaeus and (Lebbeus, who was called) Thaddaeus;

<3> Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ
Θαδδαῖος,

3 Philippos kai Bartholomaios, Thōmas kai Maththaios ho telōnēs, Iakōbos ho tou Halphaiou kai
Thaddaios,

ד שְׁמֵעוֹן הַקִּנְי וַיהוּדָה אִישׁ-קְרִיּוֹת הוּא הַמֵּסֵר אֹתוֹ:

4. **Shim'on haQananay wiYahudah 'lysh-q'riyoth hu' hamoser 'otho.**

Matt10:4 Simon the Zealot, and Judas Iscariot, the one who betrayed Him.

<4> Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

4 **Simōn** ho **Kananaios** kai **Ioudas** ho **Iskariōtēs** ho kai paradous **auton**.

וַיִּצְוּ אֹתָם לֵאמֹר אַל-הִלְכֶם הַדֶּקֶד הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:
הָאֵת-שְׁנַיִם הָעֹשֵׂר הָאֵלֶּה שְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
וְיָצְאוּ אַחֲרָיו אֶל-הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:

5. **'eth-sh'neym he`ashar ha`eleh shalach Yahushua`
way'tsaw 'otham le'mor 'el-dere'k haGoyim 'al-teleku
w'el-'iyr haShom'roniym 'al-tabo'u.**

Matt10:5 These twelve Yahushua sent out after instructing them, saying,
“Do not go in the way of the Gentiles, and do not come in any city of the Samaritans;”

<5> Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων,
Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε·

5 **Toutous** tous **dōdeka** **apesteilen** ho **Iēsous** **paraggeilas** **autois** **legōn**,
Eis **hodon** **ethnōn** **mē** **apelthēte** kai **eis** **polin** **Samaritōn** **mē** **eiselthēte**;

וְלִכְּוֹ אֶל-הַצִּיָּאן הָאֲבֻדוֹת אֲשֶׁר לְבֵית-יִשְׂרָאֵל:
וְיָצְאוּ אַחֲרָיו אֶל-הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:

6. **I'ku 'el-hatso'n ha'ob'doth 'asher I'beyth-Yis'ra'El.**

Matt10:6 “but rather go to the lost sheep of the house of Yisrael.”

<6> πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

6 **poreuesthe** de **mallon** **pros** **ta** **probata** **ta** **apolōlota** **oikou** **Israēl**.

זִבְּלִכְתְּכֶם קְרִיאוּ לְאֵמֹר מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם קְרִיבָה לְבוֹא:
וְיָצְאוּ אַחֲרָיו אֶל-הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:

7. **ub'lek't'kem qir'u le'mor mal'kuth hashamayim qar'bah labo'.**

Matt10:7 “And as you go, preach, saying, ‘The kingdom of heaven is at hand.’”

<7> πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

7 **poreuomenoi** de **kēryssete** **legontes** **hoti** **Ēggiken** **hē** **basileia** **tōn** **ouranōn**.

וְיָצְאוּ אַחֲרָיו אֶל-הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:
וְיָצְאוּ אַחֲרָיו אֶל-הַגּוֹיִם אַל-תִּלְכוּ
וְאֶל-עִיר הַשְּׂמֵרוֹנִים אַל-תְּבֹאוּ:

הַרְפֵּאוּ אֶת הַחֹלִיִּים טְהַרוּ אֶת הַמְצַרְעִים הַקִּיְמוּ אֶת הַמֵּתִים
וְאֶת הַשְּׂדֵיִם גְּרִשׁוּ חֲנָם לְקַחְתֶּם חֲנָם תִּתְּנוּ:

8. riph'u 'eth hacholiym taharu 'eth ham'tsora`iym haqiymu 'eth hamethiym
w'eth hashediyim gareshu chinam l'qach'tem chinam titenu.

Matt10:8 "Heal the sick, raise the dead, cleanse the lepers, cast out demons.

Freely you received, freely give."

<8> ἀσθενούντας θεραπεύετε, νεκρούς ἐγείρετε, λεπρούς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε.
δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

8 asthenountas therapeuete, nekrous egeirete, leprous katharizete, daimonia ekballete;

dōrean elabete, dōrean dote.

ט לֹא-תִקְחוּ זָהָב וְלֹא כֶסֶף וְלֹא נְחֹשֶׁת בְּחִגּוּרֵיכֶם:
9 לֹא-תִקְחוּ זָהָב וְלֹא כֶסֶף וְלֹא נְחֹשֶׁת בְּחִגּוּרֵיכֶם:

9. lo'-thiq'chu zahab w'lo' keseph w'lo' n'chsheth bachagoreykem.

Matt10:9 "Do not acquire gold, or silver, or copper for your money belts,"

<9> Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,

9 Mē ktēsēsthe chryson mēde argyron mēde chalkon eis tas zōnas hymōn,

יֹלֵא תְרַמִּיל לְדַרְךְךָ וְלֹא שְׂתִי כְתָנֹת וְלֹא נַעֲלָיִם וְלֹא מַטָּה
כִּי-רֵאשִׁי לַפְּעַל הִי מַחֲתוֹ:
10 יֹלֵא תְרַמִּיל לְדַרְךְךָ וְלֹא שְׂתִי כְתָנֹת וְלֹא נַעֲלָיִם וְלֹא מַטָּה
כִּי-רֵאשִׁי לַפְּעַל הִי מַחֲתוֹ:

10. w'lo' thar'miyl ladere'k w'lo' sh'tey kutanoth w'lo' na`alayim w'lo' mateh
kiy-ra'uy lapo`el dey mich'yatho.

Matt10:10 "or a bag for your journey, or even two coats, or sandals, or a staff;
for the worker is worthy of his support."

<10> μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον·
ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

10 mē pēran eis hodon mēde duo chitōnas mēde hypodēmata mēde hrabdon;

axios gar ho ergatēs tēs trophēs autou.

יֵא וְכָל-עִיר וְכִפָּר אֲשֶׁר תָּבֵאוּ שְׁמָהּ דִּרְשׁוּ מִי הוּא הַגִּנְיָן לְזָהָב
בְּתוֹכָהּ וְשָׁם שְׁבוּ עַד צֵאתְכֶם:
11 יֵא וְכָל-עִיר וְכִפָּר אֲשֶׁר תָּבֵאוּ שְׁמָהּ דִּרְשׁוּ מִי הוּא הַגִּנְיָן לְזָהָב
בְּתוֹכָהּ וְשָׁם שְׁבוּ עַד צֵאתְכֶם:

11. w'kal-`iyr uk'phar 'asher tabo'u shamah dir'shu miy hu' hagin lazeh b'thokah
w'sham sh'bu `ad tse'th'kem.

Matt10:11 "Into whatever city or village you come into, inquire who is worthy in it,
and stay there until you leave that city."

<11> εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξιός ἐστιν·
κάκει μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

11 eis hēn d' an polin ē kōmēn eiselhēte, exetasate tis en autē axios estin;
kakei meinate heōs an exelthēte.

יב וּבְבוֹאֲכֶם אֶל-הַבַּיִת שֶׁאֵלַי-לוֹ לְשָׁלוֹם:
יב וּבְבוֹאֲכֶם אֶל-הַבַּיִת שֶׁאֵלַי-לוֹ לְשָׁלוֹם: 12

12. ub'bo'akem 'el-habayith sha'alu-lo l'shalom.

Matt10:12 "As you come to the house, give it your greeting."

<12> εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·

12 eiserchomenoi de eis tēn oikian aspasasthe autēn;

יג וְהָיָה אִם-הִגִּיז הַבַּיִת יְבוֹא עָלָיו שְׁלוֹמְכֶם
וְאִם-אֵינְנֹה הִגִּיז שְׁלוֹמְכֶם אֲלֵיכֶם יָשׁוּב:
יג וְהָיָה אִם-הִגִּיז הַבַּיִת יְבוֹא עָלָיו שְׁלוֹמְכֶם 13
וְאִם-אֵינְנֹה הִגִּיז שְׁלוֹמְכֶם אֲלֵיכֶם יָשׁוּב:

13. w'hayah 'im-hagun habayith yabo' `alayu sh'lom'kem
w'im-'eynenu hagun sh'lom'kem 'aleykem yashub.

Matt10:13 "If the house is worthy, give it your blessing of peace.
But if it is not worthy, take back your blessing of peace."

<13> καὶ ἐὰν μὲν ᾗ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν,
ἐὰν δὲ μὴ ᾗ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

13 kai ean men ē hē oikia axia, elthatō hē eirēnē hymōn ep' autēn,
ean de mē ē axia, hē eirēnē hymōn pros hymas epistraphētō.

יד וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יִקְבֹּל אֶתְכֶם וְלֹא יִשְׁמַע לְדְבָרֵיכֶם
וַיֵּצְאוּתֶם מִן-הַבַּיִת הַהוּא וּמִן-הָעִיר הַהִיא
וַיַּעֲרֹתֶם אֶת-עַפְרֹת הַגְּלִיכֶם:
יד וְכֹל אֲשֶׁר לֹא-יִקְבֹּל אֶתְכֶם וְלֹא יִשְׁמַע לְדְבָרֵיכֶם 14
וַיֵּצְאוּתֶם מִן-הַבַּיִת הַהוּא וּמִן-הָעִיר הַהִיא
וַיַּעֲרֹתֶם אֶת-עַפְרֹת הַגְּלִיכֶם:

14. w'kol 'asher lo'-y'qabel 'eth'kem w'lo' yish'ma' l'dib'reykem
wiytsa'them min-habayith hahu' umin-ha'iyr hahiy'
un`ar'tem 'eth-`aphar rag'leykem.

Matt10:14 "Whoever does not receive you, nor heed your words,
as you go out of that house or that city, shake the dust off your feet."

<14> καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

14 kai hos an mē dexētai hymas mēde akousē tous logous hymōn,
exerchomenoi exō tēs oikias ē tēs poleōs ekeinēs ektinaxate ton koniorton tōn podōn hymōn.

15
אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם כִּי יִקַּל לְאֶרֶץ-סְדוֹם
וְעִמּוֹרָה בְיוֹם הַדִּין מִן-הָעִיר הַזֹּאת:

15. 'amen 'omer 'aniy lakem ki yeqal l'erets-'s'dom wa`Amorah b'yom hadiyn min-ha'iyr hahiy'.

Matt10:15 "Truly I say to you, it shall be more tolerable for the land of Sodom and Gomorrah in the day of judgment than for that city."

<15> ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρα κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνη.

15 amēn legō hymin, anektoteron estai gē Sodomōn kai Gomorrōn en hēmeraḡ kriseōs ē tē polei ekeinē.

16
טֹהַר אֲנֹכִי שְׁלַח אֶתְכֶם כְּבָשִׂים בֵּין זְאֵבִים
לְכֵן הָיוּ עֲרוּמִים כְּנִחָשִׁים וְתַמִּימִים כְּיוֹנִים:

16. hineh 'anoki sholeach 'eth'kem kish'loach k'basiym beyn z'ebiyim laken heyu `arumiym kan'chashiym uth'miyumiym kayoniym.

Matt10:16 "Behold, I send you out as sheep in the midst of wolves; so be shrewd as serpents and innocent as doves."

<16> Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

16 Idou egō apostellō hymas hōs probata en mesō lykōn;
ginesthe oun phronimoi hōs hoi opheis kai akeraioi hōs hai peristerai.

17
יִזְוְהַשְׁמְרוּ לָכֶם מִבְּנֵי הָאָדָם כִּי יִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְסִנְהֶדְרֵיֹת
וַיִּכּוּ אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים בְּכַנְסֵיֹתֵיהֶם:

17. w'hisham'ru lakem mib'ney ha'adam ki yim's'ru 'eth'kem l'san'hed'riyoth w'yaku 'eth'kem bashotiyim bik'nesiyotheyhem.

Matt10:17 "But beware of men, for they shall hand you over to the courts and scourge you in their synagogues";

<17> προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

17 prosechete de apo tōn anthrōpōn; paradōsousin gar hymas eis synedria kai en tais synagōgais autōn mastigōsousin hymas;

18 יחולפני משלמים ומלכים תובאוי למענני לעדות להם ולגוים:
18. w'lip'h'ney mosh'liym um'lakiym tub'u l'ma`aniy l'eduth lahem w'laGoyim.

Matt10:18 “and you shall even be brought before governors and kings for My sake, as a testimony to them and to the Gentiles.”

<18> και ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

18 kai epi hēgemonas de kai basileis achthēsesthe heneken emou eis martyrion autois kai tois ethnesin.

19 יטובי ומסרו אתכם אל-תדאגו איך תדברו ומה תדברו
כי ינתן לכם בשעה ההיא את אשר תדברון:
19. w'ki yim's'ru 'eth'kem 'al-tid'agu 'ey'k t'dab'ru umeh t'daberu
ki yinathen lakem basha`ah hahiy' 'eth 'asher t'daberun.

Matt10:19 “But when they hand you over, do not worry about how or what you are to say; for it shall be given you in that hour what you are to say.”

<19> ὅταν δὲ παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε·

19 hotan de paradōsin hymas, mē merimnēsēte pōs ē ti lalēsēte;
dothēsetai gar hymin en ekeinē tē hōrā ti lalēsēte;

20 כפי לא אתם הם המדברים
כי רוח אביכם הוא המדבר בפיכם:
20. ki lo' 'atem hem ham'dab'riym ki Ruach 'Abiykem hu' ham'daber b'phiykem.

Matt10:20 “For it is not you who speak, but it is the Spirit of your Father who speaks in you.”

<20> οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

20 ou gar hymeis este hoi lalountes alla to pneuma tou patros hymōn to laloun en hymin.

21 כא ואח ומסר את-אחיו למות ואב ומסר את-בנו
וקמו בנים באבותם וימיתו אותם:
21. w'ach yim'sor 'eth-'achiyu lamaweth w'ab yim'sor 'eth-b'no
w'qamu baniym ba'abotham w'yamiythu 'otham.

Matt10:21 “Brother shall betray brother to death, and a father his child;

Matt10:21 “Brother shall betray brother to death, and a father his child;

and children shall rise up against parents and cause them to be put to death.”

<21> παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον,
καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

21 **paradōsei de adelphos adelphon eis thanaton kai patēr teknon,**
kai epanastēsontai tekna epi goneis kai thanatōsousin autous.

כב וְהִיָּתָם שְׂנוֹאִים לְכָל-אָדָם לְמַעַן שְׂמִי
וְהַמַּחְכֶּה עַד-עֵת קֵץ הוּא יִשָּׁע:

22. **wih'iythem s'nu'iyim l'kal-'adam l'ma'an sh'miy w'ham'chakeh `ad-`eth qets hu' yiuashe`a.**

Matt10:22 “You shall be hated by all because of My name,
but it is the one who has endured to the end who shall be saved.”

<22> καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·
ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

22 kai esesthe misoumenoi hypo pantōn dia to onoma mou; ho de hypomeinas eis telos houtos sōthēsetai.

כג וְאִם-יִרְדּוּ אֲתֶכֶם בְּעִיר אַחַת נוֹסוּ לְעִיר אַחֶרֶת
כִּי אֲמַן אָמַר אֲנִי לָכֶם לֹא תִכְלוּ לְעַבֹּר עָרֵי יִשְׂרָאֵל עַד
כִּי-יָבוֹא בֶן-הָאָדָם:

23. **w'im-yir'd'phu `eth'kem b'iyr 'achath nusu l'iyr 'achereth ki 'amen 'omer 'aniy lakem
lo' th'kalu la`abor `arey Yis'ra'El `ad kiy-yabo' Ben-ha'Adam.**

Matt10:23 “But whenever they persecute you in one city, flee to the next; for truly I say to you,
you shall not finish going through the cities of Yisrael until the Son of Man comes.”

<23> ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

23 hotan de diōkōsin hymas en tē polei tautē, pheugete eis tēn heteran; amēn gar legō hymin,
ou mē telesēte tas poleis tou Israēl heōs an elthē ho huios tou anthrōpou.

כד אִין תִּלְמִיד בַּעֲלָה עַל-מוֹרְהוֹ וְעָבַד עַל-אֲדֹנָיו:

24. **'eyn tal'miyd na`aleh `al-morehu w'`ebed `al-'adonayu.**

Matt10:24 “A disciple is not above his teacher, nor a slave above his master.”

<24> Οὐκ ἔστιν μαθητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

24 Ouk estin mathētēs hyper ton didaskalon oude doulos hyper ton kyrion autou.

25 יִשְׁמַעְלֶיךָ אֲנִי אֶפְעַל כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 :אֲנִי אֶפְעַל כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 כֹּה יִהְיֶה לְתַלְמִיד לְהִיּוֹת כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 אִם-לְבַעַל הַבַּיִת קָרְאוּ בְעַל-זְבוּל אִף כִּי-לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ:

25. dayo latal'miyd lih'yoth k'morehu w'la`ebed lih'yoth k'adonayu
'im-l'ba'al habayith qar'u Ba'al-z'bul 'aph kiy-l'an'shey beytho.

Matt10:25 "It is enough for the disciple that he become like his teacher, and the slave like his master.
 If they have called the head of the house Beelzebul,
 how much more shall they malign the members of his household!"

<25> ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.
 εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ.

25 arketon tō mathētē hina genētai hōs ho didaskalos autou kai ho doulos hōs ho kyrios autou.
 ei ton oikodespotēn Beelzeboul epekalesan, posō mallon tous oikiakous autou.

26 אַל תִּירָאוּ אֹתָם כִּי אֵין דְּבַר מְכֻסֶּה
 :אֲשֶׁר לֹא יִגָּלֶה וְאֵין נֶעְלָם אֲשֶׁר לֹא יוֹדֵעַ
 כֹּה יִהְיֶה לְתַלְמִיד לְהִיּוֹת כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 אִם-לְבַעַל הַבַּיִת קָרְאוּ בְעַל-זְבוּל אִף כִּי-לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ:

26. `al-ken lo' thiyru' u mip'neyhem ki 'eyn dabar m'kuseh 'asher lo' yigaleh w'eyn ne`lam
'asher lo' yiuade`a.

Matt10:26 "Therefore do not fear them, for there is nothing concealed that shall not be revealed,
 or hidden that shall not be known."

<26> Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται
 καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

26 Mē oun phobēthēte autous; ouden gar estin kekalymmenon ho ouk apokalyphthēsetai
 kai krypton ho ou gnōsthēsetai.

27 אֲנִי אֶפְעַל כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 :אֲנִי אֶפְעַל כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 כֹּה יִהְיֶה לְתַלְמִיד לְהִיּוֹת כְּמִוְדָּהוּ וְלִעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּאֲדֹנָיו
 אִם-לְבַעַל הַבַּיִת קָרְאוּ בְעַל-זְבוּל אִף כִּי-לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ:

27. 'eth 'asher 'aniy 'omer lakem bachshe'k dab'ru ba'or
wa'asher yilachesh l'az'neykem hash'miy`u me'al hagagoth.

Matt10:27 "What I tell you in the darkness, speak in the light;
 and what you hear whispered in your ear, proclaim upon the housetops."

<27> ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτί,
 καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.

27 ho legō hymin en tē skotiā eipate en tō phōti, kai ho eis to ous akouete kēryxate epi tōn dōmatōn.

28 וְאַל-תִּירָאוּ מִן-הַהוֹרְגִים אֶת-הַגּוּף
כִּי לֹא-יִוְכַל לְהַרְגֵם אֶת-הַנֶּפֶשׁ
וְאִשְׁרֵי-יִוְכַל לְאַבֵּד גַּם אֶת-הַנֶּפֶשׁ גַּם אֶת-הַגּוּף בְּגֵיהֶנּוֹם:

28. w'al-tiyr'u min-hahor'giym 'eth-haguph w'eth-hanephesh lo'-yuk'lu laharog
'a'k tiyr'u 'eth 'asher-yukal l'abed gam 'eth-hanephesh gam 'eth-haguph b'geyhinom.

Matt10:28 "Do not fear those who kill the body but are unable to kill the soul;
but rather fear Him who is able to destroy both soul and body in hell."

<28> καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι·
φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ.

28 kai mē phobeisthe apo tōn apoktennontōn to sōma, tēn de psychēn mē dynamenōn apokteinai;
phobeisthe de mallon ton dynamenon kai psychēn kai sōma apolesai en geennē.

29 אִם-יִמָּכַר שְׁנֵי צִפְּרִיִּים בְּאַסֶּר
וְאֶחָת מֵהֶנָּה לֹא תִפּוֹל אֶרְצָהּ מִבְּלַעֲדֵי אַבְיָכֶם:

29. halo' thimakar'nah sh'tey tsipariym b'isar
w'achath mehenah lo' tipol 'ar'tsah mibal'adey 'Abiykem.

Matt10:29 "Are not two sparrows sold for a cent?
And yet not one of them shall fall to the ground apart from your Father."

<29> οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;
καὶ ἐν ἓξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

29 ouchi duo strouthia assariou pōleitai? kai hen ex autōn ou peseitai epi tēn gēn aneu tou patros hymōn.

30 לְאֵתָם גַּם-שְׁעָרוֹת רֵאשֵׁיכֶם נִמְנוֹת כִּלְפָן:
כִּי כָל-אַתְּמֵיכֶם מְצֻפְּרִים רַבּוֹת:

30. w'atem gam-sa'aroth ro'sh'kem nim'noth kulan.

Matt10:30 "But the very hairs of your head are all numbered."

<30> ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.

30 hymōn de kai hai triches tēs kephalēs pasai ērithmēmenai eisin.

31 לֹא לִכֵּן אֲל-תִירָאוּ הֵנָּה יִקְרְתֶם מִצִּפְּרִים רַבּוֹת:
כִּי אַתְּמֵיכֶם מְצֻפְּרִים רַבּוֹת:

31. laken 'al-tiyr'a'u hineh y'qar'tem mitsipariym rabboth.

Matt10:31 "So do not fear; you are more valuable than many sparrows."

<31> μὴ οὖν φοβείσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

31 **mē oun phobeisthe; pollōn strouthiōn diapherete hymeis.**

יג-אדזכ זאכא זגגל זג אדזכ אכז-לז זא 32
:זזזזזז זגז זגגל זגז-זג
לב הן כל-אשר יודה בי לפני האדם אודה-בו
גם-אני לפני אבי שבשמים:

32. hen kal-'asher yodeh biy liph'ney ha'adam 'odeh-bo gam-'aniy liph'ney 'Abiy shebashamayim.

Matt10:32 “Therefore everyone who confesses Me before men,
I shall also confess him before My Father who is in heaven.”

<32> Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν [τοῖς] οὐρανοῖς·

32 **Pas oun hostis homologēsei en emoi emprosthen tōn anthrōpōn,**
homologēsō kagō en autō emprosthen tou patros mou tou en [tois] ouranois;

זאכא זגגל זג זחזז אכזז 33
:זזזזזז זגז זגגל זגז-זג יג-זחזז
לגואשר יכחש בי לפני האדם
אכחש-בו גם-אני לפני אבי שבשמים:

33. wa'asher y'kachesh biy liph'ney ha'adam 'akachesh-bo gam-'aniy liph'ney 'Abiy shebashamayim.

Matt10:33 “But whoever denies Me before men,
I shall also deny him before My Father who is in heaven.”

<33> ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ἀρνήσομαι καγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν [τοῖς] οὐρανοῖς.

33 **hostis d' an arnēsētai me emprosthen tōn anthrōpōn,**
arnēsomai kagō auton emprosthen tou patros mou tou en [tois] ouranois.

זגזז זזזז זזזז זזזז זזזז זזזז 34
:זזזזזז זזז זזזז זזזז זזזז זזזז
לד אל-תחשבו כי באתי להטיל שלום בארץ
לא באתי להטיל שלום כי אם-חרב:

34. 'al-tach'sh'bu ki ba'thiy l'hatiy shalom ba'arets lo' ba'thiy l'hatiy shalom ki 'im-chareb.

Matt10:34 “Do not think that I came to bring peace on the earth;
I did not come to bring peace, but a sword.”

<34> Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν·
οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.

34 **Mē nomisēte hoti ēlthon balein eirēnēn epi tēn gēn; ouk ēlthon balein eirēnēn alla machairan.**

35 כַּי בָּאֲתִי לְהַפְרִיד בֵּין אִישׁ וּבֵין בֵּת
וְאִמָּה וּבֵין כְּלָה וּבְמֹתָהּ:
35 כַּי בָּאֲתִי לְהַפְרִיד בֵּין אִישׁ וּבֵין בֵּת
וְאִמָּה וּבֵין כְּלָה וּבְמֹתָהּ:

35. ki ba'thiy l'haph'riyd beyn 'iysh w'abiyu ubeyn bath w'imah ubeyn kalah wachamothah.

Matt10:35 “For I came to set a man against his father, and a daughter against her mother, and a daughter-in-law against her mother-in-law”;

<35> ἦλθον γὰρ διχάσαι
ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς
καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς,

35 ēlthon gar dichasai
anthrōpon kata tou patros autou
kai thygatera kata tēs mētros autēs
kai nymphēn kata tēs pentheras autēs,

36 לְוְאֵיבֵי אִישׁ אֲנָשִׁי בֵיתוֹ:
36 לְוְאֵיבֵי אִישׁ אֲנָשִׁי בֵיתוֹ:

36. w'oy'bey 'iysh 'an'shey beytho.

Matt10:36 “and a man’s enemies shall be the members of his household.”

<36> καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
36 kai echthroi tou anthrōpou hoi oikiakoi autou.

37 לֹא הָאֵהָב אֶת-אָבִיו וְאֶת-אִמּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כְּדִי לִי
וְהָאֵהָב אֶת-בְּנוֹ וּבְתוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כְּדִי לִי:
37 לֹא הָאֵהָב אֶת-אָבִיו וְאֶת-אִמּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כְּדִי לִי
וְהָאֵהָב אֶת-בְּנוֹ וּבְתוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כְּדִי לִי:

37. ha'oheb 'eth-'abiyu w'eth-'imo yother mimeniy 'eyno k'day liy
w'ha'oheb 'eth-b'no ubito yother mimeniy 'eyno k'day liy.

Matt10:37 “He who loves father or mother more than Me is not worthy of Me; and he who loves son or daughter more than Me is not worthy of Me.”

<37> Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος,
καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·

37 Ho philōn patera ē mētera hyper eme ouk estin mou axios,
kai ho philōn huion ē thygatera hyper eme ouk estin mou axios;

38 לֹא-וְאִשְׁרָ לֹא-יִקַּח אֶת-צְלוּבוֹ וְהָלַךְ אַחֲרָי אֵינוֹ כְּדִי לִי:
38 לֹא-וְאִשְׁרָ לֹא-יִקַּח אֶת-צְלוּבוֹ וְהָלַךְ אַחֲרָי אֵינוֹ כְּדִי לִי:

38. wa'asher lo'-yiqach 'eth-ts'lubo w'hala'k 'acharay 'eyno k'day liy.

Matt10:38 “And he who does not take his cross and follow after Me is not worthy of Me.”

<38> καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.

38 kai hos ou lambanei ton stauron autou kai akolouthei opisō mou, ouk estin mou axios.

אָגאַגאַבּ זַוַּגַּג-אַבּ אַבּוּאַ 39
:אַגאַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ זַוַּגַּג-אַבּ אַגאַבּוּאַ
לֵט הַמֵּצֵא אֶת-נַפְשׁוֹ יִאֲבֶדְנָה
וְהַמֵּאבֵּד אֶת-נַפְשׁוֹ לְמַעַנִי הוּא יִמְצָאָנָה:

39. hamotse' 'eth-naph'sho y'ab'denah w'ham'abed 'eth-naph'sho l'ma'aniy hu' yim'tsa'enah.

Matt10:39 “He who has found his life shall lose it, and he who has lost his life for My sake shall find it.”

<39> ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν,
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

39 ho heurōn tēn psychēn autou apolesei autēn,

kai ho apolesas tēn psychēn autou heneken emou heurēsei autēn.

לְגַפּוּ אַבּוּאַ אַבּוּאַ לְגַפּוּ אַבּוּאַ 40
:אַבּוּאַ לְגַפּוּ אַבּוּאַ אַבּוּאַ לְגַפּוּ אַבּוּאַ
מִהַמְקַבֵּל אֶתְכֶם אֹתִי הוּא מְקַבֵּל
וְהַמְקַבֵּל אֹתִי הוּא מְקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי:

40. ham'qabel 'eth'kem 'othiy hu' m'qabel w'ham'qabel 'othiy hu' m'qabel 'eth 'asher sh'lachaniy.

Matt10:40 “He who receives you receives Me, and he who receives Me receives Him who sent Me.”

<40> Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

40 Ho dechomenos hymas eme dechetai, kai ho eme dechomenos dechetai ton aposteilanta me.

הַפּוּ אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ 41
:הַפּוּ אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ
מֵאֵי הַמְקַבֵּל נְבִיא לְשֵׁם נְבִיא שְׂכָר נְבִיא יִקָּח
וְהַמְקַבֵּל צַדִּיק לְשֵׁם צַדִּיק שְׂכָר צַדִּיק יִקָּח:

41. ham'qabel nabi' l'shem nabi' s'kar nabi' yiqach w'ham'qabel tsadiyq l'shem tsadiyq s'kar tsadiyq yiqach.

Matt10:41 “He who receives a prophet in the name of a prophet shall receive a prophet’s reward; and he who receives a righteous man in the name of a righteous man shall receive a righteous man’s reward.”

<41> ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.

41 ho dechomenos prophētēn eis onoma prophētou misthon prophētou lēmpsetai,

kai ho dechomenos dikaiōn eis onoma dikaiou misthon dikaiou lēmpsetai.

אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ אַבּוּאַ 42

מב והמשקה את-אחד הקטנים האלה רק כוס מים קרים
לשם תלמיד אמן אמר אני לכם פי לא-יאבד שקרו:

42. w'hamash'qeh 'eth-'achad haq'taniym ha'eleh raq kos mayim qariym l'shem tal'miyd
'amen 'omer 'aniy lakem ki lo'-yo'bad s'karo.

Matt10:42 “And whoever in the name of a disciple gives to one of these little ones even a cup of cold water to drink, truly I say to you, he shall not lose his reward.”

<42> καὶ ὅς ἂν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 kai hos an potisē hena tōn mikrōn toutōn potērion psychrou monon eis onoma mathētou, amēn legō hymin, ou mē apolesē ton misthon autou.

Chapter 11

וַיְכַל יֵשׁוּעַ לְאָמְרוֹת אֶת-תּוֹלְדָיו וַיֵּצֵא מִן-שָׁמָּה לְלַמֵּד וּלְקַרְאֵ בְּעָרֵיהֶם: Matt11:1
א ויהי ככלות יהושע לצוות את-תלמידיו
ויילך משם ללמד ולקרא בעריהם:

1. way'hiy k'kaloth Yahushua l'tsauoth 'eth-sh'neym `asar tal'miydayu
wayele'k misham l'lamed w'liq'ro' b`areyhem.

Matt11:1 When Yahushua had finished giving instructions to His twelve disciples, He departed from there to teach and preach in their cities.

<11:1> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσωσιν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

1 Kai egeneto hote etelesen ho Iēsous diatassōn tois dōdeka mathētais autou, metebē ekeithen tou didaskein kai kēryssein en tais polesin autōn.

ב ויהי חנן שמע בבית הסהר את-מעשי המשיח
וישלח שנים מתלמידיו: 2
ב ויהי חנן שמע בבית הסהר את-מעשי המשיח
וישלח שנים מתלמידיו:

2. w'Yahuchanan shama` b'beyth hasohar 'eth-ma`asey haMashiyach
wayish'lach sh'nayim mital'miydayu.

Matt11:2 Now when Yahuchanan, in the prison, heard of the works of the Mashiyach, he sent word by his disciples

<2> Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

2 Ho de Iōannēs akousas en tō desmōtēriō ta erga tou Christou pempsas dia tōn mathētōn autou

3: 4146 3747-74 493 423 3x43 2264 47472 3
גַּוְיֵאמֵר אֲלֵיוּ הַאֲתָה הוּא הַבָּא אִם-נִחְכֶּה לְאַחֵר:

3. wayo'mer 'elayu ha'atah hu' haba' 'im-n'chakeh l'acher.

Matt11:3 and said to Him, Are You the Expected One, or shall we look for someone else?

<3> εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

3 eipen autō, Sy ei ho erchomenos ē heteron prosdokōmen?

4: 4146 24713 276 736 47472 0w233 7032 4
:7x41 4w4-x42 7x07w 4w4-x4

דְּוַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּאמֶר לָהֶם לָכוּ הַגִּידוּ לִיהוֹחָנָן
אֶת-אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם וְאֶת-אֲשֶׁר רִאִיתֶם:

4. waya'an Yahushua wayo'mer lahem l'ku hagi ydu l'Yahuchanan
'eth-'asher sh'ma'tem w'eth-'asher r'iythem.

Matt11:4 Yahushua answered and said to them, "Go and report to Yahuchanan what you hear and see":

<4> καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,

Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·

4 kai apokritheis ho Iēsous eipen autois, Poreuthentes apageilate Iōannē ha akouete kai blepete;

5: 729307 720912 727637 724477 724120 5
:729w9x7 727702 72777 72x72 72072w 72w942

הָעִוְרִים רְאִים וּפְסָחִים מְהַלְכִים מְצַרְעִים מְטֹהָרִים
וְחֹרְשִׁים שׁוֹמְעִים וַיְמַתִּים קְמִים וַעֲנִיִּים מְתַבְּשָׁרִים:

5. `iw'riym ro'iyim uphis'chiym m'hal'kiym m'tsora'iyim m'tohariym w'cher'shiym shom'iyim
umethiym qamiym wa`aniyiyim mith'bash'riym.

Matt11:5 "the blind receive sight and the lame walk, the lepers are cleansed and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them."

<5> τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

5 typhloi anablepousin kai chōloi peripatousin, leproi katharizontai kai kōphoi akouousin,

kai nekroi egeirontai kai ptōchoi euaggelizontai;

6: 72 6w7-46 4w4 w443 729w42 6
וְאַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא-יִכְשַׁל בִּי:

6. w'ash'rey ha'iysh 'asher lo'-yikashel biy.

Matt11:6 "And blessed is he who does not take offense at Me."

<6> καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

6 kai makarios estin hos ean mē skandalisthē en emoi.

7 אֲשֶׁר יָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

זֶה הָיָה הַלְכוֹתוֹ וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

7. hemah hal'ku w'Yahushua hechel l'daber 'el-hamon ha'am `al-'odoth Yahuchanan wayo'mar mah-zeh y'tsa'them hamid'barah lir'oth haqaneh 'asher yino` baruach.

Matt11:7 As these men were going away, Yahushua began to speak to the crowds about Yahuchanan, "What did you go out into the wilderness to see? A reed shaken by the wind?"

<7> Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

7 Toutōn de poreuomenōn ērxato ho Iēsous legein tois ochlois peri Iōannou,

Ti exēlthate eis tēn erēmon theasasthai? kalamon hypo anemou saleuomenon?

8 אֲשֶׁר יָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

זֶה הָיָה הַלְכוֹתוֹ וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

8. 'o mah-zeh y'tsa'them lir'oth ha'iysh labush big'dey `adaniym hineh halb'shiym `adaniym b'batey ham'lakiym hemah.

Matt11:8 "But what did you go out to see? A man dressed in soft clothing? Those who wear soft clothing are in kings' palaces!"

<8> ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

8 alla ti exēlthate idein? anthrōpon en malakois ēmphiesmenon?

idou hoi ta malaka phorountes en tois oikois tōn basileōn eisin.

9 אֲשֶׁר יָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

זֶה הָיָה הַלְכוֹתוֹ וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם
וְיָצְאוּ לָרְאֹתָם לְרֵאֵי הַיָּדָיִם

9. w'atah mah-zeh y'tsa'them lir'oth 'im lir'oth 'iysh nabiyy' 'aken 'omer 'aniy lakem 'aph-gadol hu' minabiy'.

Matt11:9 "But what did you go out to see? A prophet? Yes, I tell you, and one who is more than a prophet."

<9> ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

9 alla ti exēlthate idein? prophētēn? nai legō hymin, kai perissoteron prophētou.

10 יִבְנֶה וְרִכְּזָה לְפָנָיו
 וְיִבְנֶה וְרִכְּזָה לְפָנָיו
 וְיִבְנֶה וְרִכְּזָה לְפָנָיו
 וְיִבְנֶה וְרִכְּזָה לְפָנָיו

יְכִי זֶה הוּא אֲשֶׁר כָּתוּב עָלָיו הִנְנִי שֹׁלֵחַ מִלְּאָכִי לְפָנָיו
 וּבְנֶה וְרִכְּזָה לְפָנָיו:

10. **ki zeh hu' 'asher kathub `alayu hin'niy sholeach mal'aki l'phaneyak uphinah dar'k'ak l'phaneyak.**

Matt11:10 “This is the one about whom it is written, ‘Behold, I send My messenger before Your face, who shall prepare Your way before You.’”

<10> οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται,
 Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
 ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

10 **houtos** estin peri **hou** gegraptai,
 Idou egō apostellō ton aggelon mou pro **prosōpou** sou,
 hos **kataskeuasei tēn hodon sou emprosthen** sou.

11 יֵאֱמֵן אֱמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם לֹא קָם בְּיִלּוּדֵי אִשָּׁה גְדוֹל מִיּוֹחָנָן
 הַמְטָבִיל וְהַקָּטָן בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם יְגַדֵּל מִמֶּנּוּ:

יֵאֱמֵן אֱמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם לֹא קָם בְּיִלּוּדֵי אִשָּׁה גְדוֹל מִיּוֹחָנָן
 הַמְטָבִיל וְהַקָּטָן בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם יְגַדֵּל מִמֶּנּוּ:

11. **'amen 'omer 'aniy lakem lo' qam biyludey 'ishah gadol miYahuchanan haMat'bil w'haqaton b'mal'kuth hashamayim yig'dal mimenu.**

Matt11:11 “Truly I say to you, among those born of women there has not arisen anyone greater than Yahuchanan the Baptist! Yet the one who is least in the kingdom of heaven is greater than he.”

<11> ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

11 **amēn legō** hymin; **ouk egēgertai** en gennētois **gynaikōn** meizōn **Iōannou tou baptistou**;
 ho de mikroteros en **tē basileiā tōn ouranōn** meizōn **autou** estin.

12 יְבִי וּמִיָּמֵי יְהוֹחָנָן הַמְטָבִיל וְעַד-הַנֵּה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם נֹתֶפֶט
 בְּיַד חַזְקָה וְחַמְסֵת חִקִּים יִחְטְבוּהָ:

יְבִי וּמִיָּמֵי יְהוֹחָנָן הַמְטָבִיל וְעַד-הַנֵּה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם נֹתֶפֶט
 בְּיַד חַזְקָה וְחַמְסֵת חִקִּים יִחְטְבוּהָ:

12. **umiymey Yahuchanan haMat'bil w`ad-henah mal'kuth hashamayim nith'p'sah b'yad chazaqah w'hamith'chaz'qiyim yach't'phuah.**

Matt11:12 “From the days of Yahuchanan the Baptist until now the kingdom of heaven suffers violence, and violent men take it by force.”

<12> ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.

12 **apo** de **tōn hēmerōn Iōannou tou baptistou heōs arti hē basileia tōn ouranōn** biazetai,

kai **biastai** harpazousin autēn.

13 יג פי כל-הנביאים וְהַתּוֹרָה עַד-יְהוֹחָנָן נְבִיאָהוּ
:יכג טוּי כַּל-הַנְּבִיאִים וְהַתּוֹרָה עַד-יְהוֹחָנָן נְבִיאָהוּ

13. **ki kal-han'biy'iyim w'haTorah `ad-Yahuchanan niba'u.**

Matt11:13 “For all the prophets and the Law prophesied until Yahuchanan.”

<13> πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν·

13 **pantes gar hoi prophētai kai ho nomos heōs Iōannou eprophēteusan;**

14 יד ואם-תִּרְצוּ לְקַבֵּל הַנְּבִיא הַזֶּה הוּא אֱלִיָּהוּ הַעֹתִיד לְבוֹא׃
:יד וְאִם-תִּרְצוּ לְקַבֵּל הַנְּבִיא הַזֶּה הוּא אֱלִיָּהוּ הַעֹתִיד לְבוֹא׃

14. **w'im-tir'tsu l'qabel hineh hu' 'EliYahu he`athiyd labo'.**

Matt11:14 “And if you are shalling to accept it, Yahuchanan himself is EliYahu who was to come.”

<14> καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

14 kai ei thelete dexasthai, autos estin Ēlias ho mellōn erchesthai.

15 טו מי אשר אֲזַנְנִים לוֹ לְשִׁמְעַי וְשִׁמְעֵי׃
:טו מִי אֲשֶׁר אֲזַנְנִים לוֹ לְשִׁמְעַי וְשִׁמְעֵי׃

15. **miy 'asher 'az'nayim lo lish'mo`a yish'ma`.**

Matt11:15 “He who has ears to hear, let him hear.”

<15> ὁ ἔχων ὦτα ἀκούετω.

15 **ho echōn ōta akouetō.**

16 טז ואֵל-מי אֲדַבֵּר אֶת-הַדִּוֵּר הַזֶּה הַיּוֹמָה הוּא
:טז וְאֵל-מִי אֲדַבֵּר אֶת-הַדִּוֵּר הַזֶּה הַיּוֹמָה הוּא
לְיִלְדֵימ הַיְשׁוּבִים בַּשּׁוּקִים וְקוֹרְאִים לְחֻבְרֵיהֶם לֵאמֹר׃

16. **w'el-miy 'adameh 'eth-hador hazeh domeh hu' lay'ladiym hayosh'biym bash'waqiyim w'qor'iyim l'chab'reyhem le'mor.**

Matt11:16 “But to what shall I compare this generation? It is like children sitting in the market places, who call out to the other children,”

<16> Τίνοι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις

16 **Tini de homoiōsō tēn genean tautēn? homoia estin paidiois kathēmenois en tais agorais ha prosphōnounta tois heterois**

17 יז חַלְלֵנוּ לָכֶם בַּחֲלִילִים וְלֹא רִקְדָתֶם קוֹנְנֵנוּ לָכֶם קִנְיָה
:יז חַלְלֵנוּ לָכֶם בַּחֲלִילִים וְלֹא רִקְדָתֶם קוֹנְנֵנוּ לָכֶם קִנְיָה

17. **chilal'nu lakem bachaliyliym w'lo' riqad'tem qonanu lakem qiynah w'lo' s'phad'tem.**

Matt11:17 and say, “We played the flute for you, and you did not dance; we sang a dirge, and you did not mourn.”

<17> λέγουσιν,

Ἡὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε,
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

17 legousin,

Ēulēsamen hymin kai ouk orchēsasthe,
ethrēnēsamen kai ouk ekopsasthe.

יְחִי כִּי-בָא-יְהוָה וְהוּא לֹא אֹכֵל וְלֹא שׂוֹתֵה וְיֵאמְרוּ שֵׁד בּוֹ: 18
יְחִי כִּי-בָא-יְהוָה וְהוּא לֹא אֹכֵל וְלֹא שׂוֹתֵה וְיֵאמְרוּ שֵׁד בּוֹ:

18. **kiy-ba'-Yahuchanan w'hu' lo' 'okel w'lo' shotheh wayo'm'ru shed bo.**

Matt11:18 “For Yahuchanan came neither eating nor drinking, and they say, ‘He has a demon!’”

<18> ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον ἔχει.

18 ēlthen gar Iōannēs mēte esthiōn mēte pinōn, kai legousin, Daimonion echei.

יֵשׁוּעַ וְהוּא אָכַל וְשָׂתָה וְיֵאמְרוּ אֵיךְ זֶה יֵשׁוּעַ בֶּן-הָאָדָם וְהוּא מוֹכֵסִים וְחַטָּאִים וְנִצְדָקָה הַחֲכָמָה בְּבִנְיָהּ: 19
יֵשׁוּעַ וְהוּא אָכַל וְשָׂתָה וְיֵאמְרוּ אֵיךְ זֶה יֵשׁוּעַ בֶּן-הָאָדָם וְהוּא מוֹכֵסִים וְחַטָּאִים וְנִצְדָקָה הַחֲכָמָה בְּבִנְיָהּ:

19. **wayabo' Ben-ha'Adam 'okel w'shotheh w'hem 'om'riym hineh 'iysh zolel w'sobe' w'oheb mok'siym w'chata'iyim w'nits'd'qah hachak'mah b'baneyah.**

Matt11:19 “The Son of Man came eating and drinking, and they say, ‘Behold, a gluttonous man and a drunkard, a friend of tax collectors and sinners! Yet wisdom is vindicated by her deeds.’”

<19> ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἴδου ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

19 ēlthen ho huios tou anthrōpou esthiōn kai pinōn, kai legousin, Idou anthrōpos phagos kai oinopotēs, telōnōn philos kai hamartōlōn. kai edikaiōthē hē sophia apo tōn ergōn autēs.

כִּאֲזַי הִחֵל לְהוֹכִיחַ הָעָרִים אֲשֶׁר-רַב גְּבוּרוֹתָיו נַעֲשׂוּ בְּתוֹכָן וְלֹא שָׁבוּ: 20
כִּאֲזַי הִחֵל לְהוֹכִיחַ הָעָרִים אֲשֶׁר-רַב גְּבוּרוֹתָיו נַעֲשׂוּ בְּתוֹכָן וְלֹא שָׁבוּ:

20. **'az hechel l'hokiyach he`ariym 'asher-rob g'burothayu na`aso b'thokan w'lo' shabu.**

Matt11:20 Then He began to denounce the cities in which most of His miracles were done, because they did not repent.

<20> Τότε ἤρξατο ὀνειδίξειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·

20 Tote ērxato oneidizein tas poleis en hais egenonto hai pleistai dynameis autou, hoti ou metenoēsan;

אָמַךְ אַפְרָיִם אֶשְׂרָאֵל כִּי שֶׁלְּפָנֶיךָ הָיָה יִצְחָק וְעַתָּה הָיָה דְּמָעָה 21
אָמַךְ יִצְחָק אֶשְׂרָאֵל כִּי שֶׁלְּפָנֶיךָ הָיָה דְּמָעָה וְעַתָּה הָיָה יִצְחָק
אָמַךְ יִצְחָק אֶשְׂרָאֵל כִּי שֶׁלְּפָנֶיךָ הָיָה יִצְחָק וְעַתָּה הָיָה דְּמָעָה

כִּי אֶשְׂרָאֵל לְךָ כִּי הָיָה לְךָ בֵּית־צִיּוֹן אֲשֶׁר נִבְצָרָה לָּךְ וְגִבּוֹרֹת אֲשֶׁר נִבְצְרוּ בְּךָ לָּךְ לֹא נִבְצְרוּ וְגִבּוֹרֹת לָּךְ נִבְצְרוּ וְגִבּוֹרֹת לָּךְ נִבְצְרוּ וְגִבּוֹרֹת לָּךְ נִבְצְרוּ

21. ‘oy la’k Koraziyn ‘oy la’k Beyth-tsay’dah ki hag’buroth ‘asher na`aso b’qir’b’ken lu b’Tsor ub’Tsiydon na`aso halo’-k’bar shabu b’maq wa’epher.

Matt11:21 “Woe to you, Chorazin! Woe to you, Bethsaida! For if the miracles had occurred in Tyre and Sidon which occurred in you, they would have repented long ago in sackcloth and ashes.”

<21> Οὐαί σοι, Χοραζὶν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ μετενόησαν.

21 Ouai soi, Chorazin, ouai soi, Bēthsaida; hoti ei en Tyrō kai Sidōni egenonto hai dynameis hai genomenai en hymin, palai an en sakkō kai spodō metenoēsan.

אַבֵּל אָמַרְתָּ לָּךְ מִיּוֹם הַדִּיּוֹן יִקַּל לָּצֹר וְצִיּוֹן מִיּוֹם הַדִּיּוֹן יִקַּל לָּצֹר 22
אַבֵּל אָמַרְתָּ לָּךְ מִיּוֹם הַדִּיּוֹן יִקַּל לָּצֹר וְצִיּוֹן מִיּוֹם הַדִּיּוֹן יִקַּל לָּצֹר

22. ‘abal ‘aniy ‘omer lakem ki b’yom hadiyn yeqal l’Tzor w’Tsiydon mikem.

Matt11:22 “Nevertheless I say to you, it shall be more tolerable for Tyre and Sidon in the day of judgment than for you.”

<22> πλήν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.

22 plēn legō hymin, Tyrō kai Sidōni anektoton estai en hēmera kriseōs ē hymin.

כָּפַרְתָּ נַחֲוָה הַמְרוֹמָמָה עַד־הַשָּׁמַיִם עַד־הַשָּׁמַיִם תִּפְרָח וְעַתָּה תִּפְרָח 23
כָּפַרְתָּ נַחֲוָה הַמְרוֹמָמָה עַד־הַשָּׁמַיִם עַד־הַשָּׁמַיִם תִּפְרָח וְעַתָּה תִּפְרָח

כִּי הָיָה לָּךְ נִבְצָרָה לְךָ בְּסוּדוֹם נִבְצְרוּ וְעַתָּה תִּפְרָח וְעַתָּה תִּפְרָח
כִּי עָתָה עֲמַדָּה עַל־תְּלָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה

23. w’at’ K’phar-nachum ham’romamah `ad-hashamayim `ad-Sh’ol turadiy ki hag’buroth ‘asher na`aso b’thoke’k lu bi’dom na`aso ki `atah `am’dah `al-tilah `ad-hayom hazeh.

Matt11:23 “And you, Capernaum, shall not be exalted to heaven, shall you? You shall descend to Sheol; for if the miracles had occurred in Sodom which occurred in you, it would have remained to this day.”

<23> καὶ σύ, Καφαρναούμ,
μη ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ;

ἕως ἄδου καταβήσῃ·

ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

23 kai sy, Kapharnaoum,

mē heōs ouranou huyōthēsē?

heōs hādou katabēsē;

hoti ei en Sodomois egenēthēsan hai dynameis hai genomenai en soi, emeinen an mechri tēs sēmeron.

מְיָדָי אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי בַיּוֹם הַדִּין יִקַּל לְאַדְמַת סְדוֹם
:מִמֶּנָּה 24

כִּד אֲבָל אֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי בַיּוֹם הַדִּין יִקַּל לְאַדְמַת סְדוֹם
:מִמֶּנָּה

24. ‘abal ‘aniy ‘omer lakem ki b’yom hadiyn yeqal l’ad’math S’dom mime’k.

Matt11:24 “Nevertheless I say to you that it shall be more tolerable for the land of Sodom in the day of judgment, than for you.”

<24> πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

24 plēn legō hymin hoti gē Sodomōn anektoteron estai en hēmerā kriseōs ē soi.

כִּה בָּעֵת הַהִיא עָנָה יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר אֲוִיָּה אֲדוֹן הַשָּׁמַיִם
וְהָאֲרֶץ כִּי הִסְתַּרְתָּ אֶת-אֲלֹהֵי מִן-הַחֲכָמִים וְהַנְּבוֹנִים
וְגַלִּיתָם לְעוֹלָלָיִם 25

כִּה בָּעֵת הַהִיא עָנָה יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר אֲוִיָּה אֲדוֹן הַשָּׁמַיִם
וְהָאֲרֶץ כִּי הִסְתַּרְתָּ אֶת-אֲלֹהֵי מִן-הַחֲכָמִים וְהַנְּבוֹנִים
וְגַלִּיתָם לְעוֹלָלָיִם

25. ba`eth hahiy' `anah Yahushua w'amar 'od'ak 'Abiy 'Adon hashamayim w'ha'arets ki his'tara't 'eth-'eleh min-hachakamiym w'han'boniym w'giliytham la`olaliym.

Matt11:25 At that time Yahushua answered and said, “I praise You, Father, Master of heaven and earth, that You have hidden these things from the wise and intelligent and have revealed them to infants.”

<25> Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·

25 En ekeinō tō kairō apokritheis ho Iēsous eipen, Exomologoumai soi, pater, kyrie tou ouranou

kai tēs gēs, hoti ekruuas tauta apo sophōn kai synetōn kai apekaluuas auta nēpiois;

כִּי הָיָה רָצוֹן לְפָנָיִךְ 26

כִּי הָיָה רָצוֹן לְפָנָיִךְ

26. hen 'Abiy ki ken hayah ratson l'phaneyak.

Matt11:26 “Yes, Father, for this way was well-pleasing in Your sight.”

<26> ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.

26 nai ho patēr, hoti houtōs eudokia egeneto emprosthen sou.

27 כַּל־אִשְׁרֵי־אֵלֹהִים אֵלֵי אֲבִי וְאֵינִי מְכִיר אֶת־הַבֵּן בְּלִתי הָאָב
וְאֵינִי מְכִיר אֶת־הָאָב בְּלִתי הַבֵּן וְאִשְׁרֵי־הַבֵּן לְגִלוֹת לוֹ׃

27. **hakol nim'sar-liy me'eth 'Aby w'eyn makiyr 'eth-haBen bil'tiy ha'Ab**
w'eyn makiyr 'eth-ha'Ab bil'tiy haBen wa'asher yach'pots haBen l'galoth lo.

Matt11:27 “All things have been handed over to Me by my Father;
and no one knows the Son except the Father; nor does anyone know the Father except the Son,
and anyone to whom the Son shalls to reveal Him.”

<27> Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ,
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἔαν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

27 **Panta moi paredothē hypo tou patros mou, kai oudeis epiginōskei ton huion ei mē ho patēr,**
oude ton patera tis epiginōskei ei mē ho huiois kai hō ean boulētai ho huiois apokaluuai.

28 כַּחַסְדֵּי אֱלֹהִים כָּל־הַעֲמֹלִים וְהַטְּעוֹנִים וְאֲנִי אָנִיחַ לָכֶם׃

28. **p'nu 'elay kal-ha`ameliym w'hat'`uniym wa'aniy 'aniyach lakem.**

Matt11:28 “Come to Me, all who are weary and heavy-laden, and I shall give you rest.”

<28> Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

28 **Deute pros me pantēs hoi kopiōntes kai pephortismenoi, kagō anapausō hymas.**

29 כָּטֹמְרוֹסְכֶם אֶת־עָלֵי וְלִמְדוּ מִמֶּנִּי כִּי־עָנֹו
וְשָׂפַל רוּחַ אֲנִיחֶם וְמֵצֵאוּ מִרְגֻזָּע לְנַפְשֹׁתֵיכֶם׃

29. **qab'lu `aleykem 'eth-`uliy w'lim'du mimeniy**
kiy-`anaw ush'phal ruach 'anoki umits'u mar'go`a l'naph'shotheykem.

Matt11:29 “Take My yoke upon you and learn from Me,
for I am gentle and humble in heart, and you shall find rest for your souls.”

<29> ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ’ ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι πραῦς εἰμι
καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν·

29 **arate ton zygon mou eph' hymas kai mathete ap' emou, hoti praus eimi**
kai tapeinos tē kardia, kai heurēsete anapausin tais psychais hymōn;

30 לִכִּי עָלֵי נְעִים וְקֵל מְשָׁאִי׃

30. **ki `uliy na'iyim w'qal masa'iy.**

Matt11:30 “For My yoke is easy and My burden is light.”

<30> ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

Chapter 12

×גוּאָ אַזְעֵב אֶתְכֶם וְאַתֶּם תֵּעָבְרוּ אֵלַי וְאֶתְכֶם תֵּעָבְרוּ אֶתְכֶם
:יְלַחֲצוּ אֶתְכֶם וְאֶתְכֶם תֵּעָבְרוּ אֵלַי וְאֶתְכֶם תֵּעָבְרוּ אֵלַי

אֲבֵעַת הַהֵיא עָבַר יְהוֹשֻׁעַ בֵּין הַקָּמָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וְתִלְמִידָיו רָעִבוּ וַיִּחְלְפוּ לְקַטֹּף מִלֵּילֹת וַיֵּאכְלוּ:

1. ba`eth hahiy' `abar Yahushua beyn haqamah b'yom haShabbat
w'thal'miydayu ra`ebu wayachelu liq'toph m'liyloth wayo'kelu.

Matt12:1 At that time Yahushua went through the grainfields on the Shabbat,
and His disciples became hungry and began to pick the heads of grain and eat.

<12:1> Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων·
οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχους καὶ ἐσθίειν.

1 En ekeinō tō kairō eporeuthē ho Iēsous tois sabbasin dia tōn sporimōn;
hoi de mathētai autou epeinasan kai ērxanto tillein stachuas kai esthiein.

אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה בַשַּׁבָּת:
בְּוִירְאוֹ הַפְּרוֹנְשִׁים וַיֵּאמְרוּ לוֹ הֲנִה תִלְמִידֶיךָ עֹשִׂים אֵת

2. wayir'u hap'rushiym wayo'm'ru lo hineh tal'miydeyak `osiyim `eth `asher lo' ye`aseh baShabbat.

Matt12:2 But when the Pharisees saw this, they said to Him,
Look, Your disciples do what is not lawful to do on a Shabbat.

<2> οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ,
Ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

2 hoi de Pharisaioi idontes eipan autō,
Idou hoi mathētai sou poiousin ho ouk exestin poiein en sabbatō.

אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה בַשַּׁבָּת:
גַּוְיָאֵמַר אֲלֵיהֶם הֲלֹא קָרָאתֶם אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד כְּאֲשֶׁר

3. way'omer `aleyhem halo' q'ra'them `eth `asher `asah David ka'asher ra`eb hu' wa'anashayu.

Matt12:3 But He said to them, “Have you not read what David did when he became hungry,
he and his companions,”

<3> ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
3 ho de eipen autois, Ouk anegnōte ti epoiēsen Daud hote epeinasen kai hoi met' autou,

4 אֲשֶׁר בָּא אֶל-בַּיִת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכַל אֶת-לֶחֶם הַפְּנִים
 אֲשֶׁר אֵינָנּוּ מִתֵּר לוֹ וְלֹאֲנָשָׁיו לְאָכַל רַק לַכֹּהֲנִים לְבָדָם:

**4. 'asher ba' 'el-beyth ha'Elohim wayo'kal 'eth-lechem hapaniym
 'asher 'eynenu mutar lo w'la'anashayu le'ekol raq lakohaniym l'badam.**

Matt12:4 “how he came into the house of the Elohim, and they ate the consecrated bread, which was not lawful for him to eat nor for those with him, but for the priests alone?”

<4> πὼς εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον,
 ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις;

4 pōs eisēlthen eis ton oikon tou theou kai tous artous tēs protheseōs ephagon,
 ho ouk exon ēn autō phagein oude tois met' autou ei mē tois hierousin monois?

5 הַוְהֵלֵא קָרְאתֶם בַּתּוֹרָה כִּי בַשַּׁבָּתוֹת יַחֲלֹו הַכֹּהֲנִים
 אֶת-הַשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ וַאֲיֵן לָהֶם עֲוֹן:

**5. wahalō' q'ra'them baTorah ki baShabbatot y'chal'lu hakohaniym 'eth-haShabbat bamiq'dash
 w'eyn lahem `aon.**

Matt12:5 “Or have you not read in the Law, that on the Sabbats the priests in the temple break the Shabbat and they are innocent?”

<5> ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν
 καὶ ἀναίτιοί εἰσιν;

5 ē ouk anegnōte en tō nomō hoti tois sabbasin hoi hierais en tō hierō to sabbaton bebēlousin
 kai anaitioi eisin?

6 וַאֲנִי אֹמֵר לָכֶם כִּי יֵשׁ-פֹה גְדוֹל מִן-הַמִּקְדָּשׁ:

6. wa'aniy 'omer lakem ki yesh-poh gadol min-hamiq'dash.

Matt12:6 “But I say to you that something greater than the temple is here.”

<6> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ᾧδε.

6 legō de hymin hoti tou hierou meizon estin hōde.

7 זָלוּ יְדַעְתֶּם מַה-הוּא שְׁנֵאֵמַר חֶסֶד חַפְצֹתַי
 וְלֹא זָבַח לֹא הָרְשַׁעְתֶּם אֶת הַנְּקִיָּים:

**7. w'lu y'da`tem mah-hu' shene'emar chesed chaphats'tiy w'lo' zabach
 lo' hir'sha`tem 'eth han'qiyim.**

Matt12:7 “But if you had known what this means, ‘I desire compassion, and not a sacrifice,’ you would not have condemned the innocent.”

<7> εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστίν, Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.
7 ei de egnōkeite ti estin, Eleos thelō kai ou thysian, ouk an katedikasate tous anaitious.

8 כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא וְגַם־אֶדְרוֹן הַשַּׁבָּת׃
8 כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא וְגַם־אֶדְרוֹן הַשַּׁבָּת׃

8. **ki Ben-ha'Adam hu' gam-'Adon haShabbat.**

Matt12:8 “For the Son of Man is also Master of the Shabbat.”

<8> κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
8 kyrios gar estin tou sabbatou ho huios tou anthrōpou.

9 טוֹעֵבֵר מִשָּׁם אֶל־בַּיִת הַכְּנֶסֶת שְׁלָהֶם׃
9 טוֹעֵבֵר מִשָּׁם אֶל־בַּיִת הַכְּנֶסֶת שְׁלָהֶם׃

9. **waya`abor misham 'el-beyth hak'neseth shelahem.**

Matt12:9 Departing from there, He went into their synagogue.

<9> Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
9 Kai metabas ekeithen elthen eis ten synagōgēn autōn;

10 יְהִינֶה־נָשָׁם אִישׁ וְיָדוֹ יִבְשָׁה וַיִּשְׁאַלְוּהוּ הַמִּתְרַ לְרַפְּאֵ
בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילֹת הַדְּבָרִים׃
10 יְהִינֶה־נָשָׁם אִישׁ וְיָדוֹ יִבְשָׁה וַיִּשְׁאַלְוּהוּ הַמִּתְרַ לְרַפְּאֵ
בַּשַּׁבָּת לְמַעַן יִמָּצְאוּ עָלָיו עֲלִילֹת הַדְּבָרִים׃

10. **w'hineh-sham 'iysh w'yado y'besah wayish'aluhu hamutar lir'po' baShabbat l'ma'an yim'ts'u `alayu `aliyloth d'bariyim.**

Matt12:10 And a man was there whose hand was withered. And they questioned Him, asking, Is it lawful to heal on the Shabbat? so that they might accuse Him.

<10> καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

10 kai idou anthrōpos cheira echōn xēran. kai epērōtēsan auton legontes,

Ei exestin tois sabbasin therapeusai? hina katēgorēsōsin autou.

11 יֵאָמֵר אֲלֵיהֶם הֲיֵשׁ בְּכֶם אָדָם אֲשֶׁר־לוֹ כְּבֶשׂ אֶת־הַדָּבָר וְנָפַל בְּבוֹר בַּשַּׁבָּת וְלֹא־יִחְזִיק בּוֹ וַיַּעֲלֵנוּ׃
11 יֵאָמֵר אֲלֵיהֶם הֲיֵשׁ בְּכֶם אָדָם אֲשֶׁר־לוֹ כְּבֶשׂ אֶת־הַדָּבָר וְנָפַל בְּבוֹר בַּשַּׁבָּת וְלֹא־יִחְזִיק בּוֹ וַיַּעֲלֵנוּ׃

11. **way'omer 'aleyhem hayesh bakem 'adam 'asher-lo kebes 'echad w'naphal b'bor baShabbat w'lo'-yachaziq bo w'ya'alenu.**

Matt12:11 And He said to them, “What man is there among you who has a sheep, and if it falls into a pit on the Shabbat, shall he not take hold of it and lift it out?”

<11> ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἐν καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

11 ho de eipen autois, Tis estai ex hymōn anthrōpos hos hexei probaton hen kai ean empesē touto tois sabbasin eis bothynon, ouchi kratēsei auto kai egerei?

:xgwg agy⊗ xγwο/ gxy ηγ/ wgya-ny yaf afz-ayz 12
יב ומה-יקר אדם מן-הכבש לכן מתר לעשות טובה בשבת:

12. umah-yaqar ‘adam min-hakebes laken mutar la`asoth tobah baShabbat.

Matt12:12 “How much more valuable then is a man than a sheep! So then, it is lawful to do good on the Shabbat.”

<12> πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος πρόβατου. ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.

12 posō oun diapherei anthrōpos probatou. hōste exestin tois sabbasin kalōs poiein.

kgxy axf Ⓜwgy yaf-xf Ⓜw wafaf-af agyay 13
:xgaf yafy gwy
יג ויאמר אל-האיש פשוט את-ידך ויפשוט אתה ותפא
ותשב כידו האחרת:

13. way’omer ‘el-ha’iysh p’shot ‘eth-yadeah wayiph’shot ‘othah wateraphe’ watashab k’yado ha’achereth.

Matt12:13 Then He said to the man, “Stretch out your hand!” He stretched it out, and it was restored to normal, like the other.

<13> τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη.

13 tote legei tō anthrōpō, Ekteinon sou tēn cheira. kai exeteinen kai apekatestathē hygiēs hōs hē allē.

:yagaf yaflo yhoaxay yawyaqay yafay 14
יד ויצאו הפרושים ויתעצו עָלָיו לְאַבְדוֹ:

14. wayets’u haP’rushiyim wayith’ya`atsu `alayu l’ab’do.

Matt12:14 But the Pharisees went out and conspired against Him, as to how they might destroy Him.

<14> ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ’ αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

14 exelthontes de hoi Pharisaioi symboulion elabon kat’ autou hopōs auton apolesōsin.

ga yof yya yafay yafay yawya qayay owayaf ofay 15
:yaf yafay

טו וידע יהושע ויסר משם ויגלף אחריו המון עם רב
וירפאם כלם:

15. wayeda` Yahushua wayasar misham wayele`k ‘acharayu hamon `am rab wayir’pa’em kulam.

Matt12:15 But Yahushua, aware of this, withdrew from there. Many multitudes followed Him, and He healed them all,

<15> Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ [ὄχλοι] πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας

15 Ho de Iēsous gnous anechōrēsen ekeithen. kai ēkolouthēsan autō [ochloi] polloi, kai etherapeusen autous pantas

16
:יָצָא מִשָּׁם וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים
טז וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים

16. wayig`ar bam way'tsaw `aleyhem shel' y'galuhu.

Matt12:16 and warned them not to tell who He was.

<16> καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν,

16 kai epetimēsen autois hina mē phaneron auton poiēsōsin,

17
:וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים
יז לְמַלְאָת אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר:

17. l'mal'th `eth `asher diber Y'sha`Yahu hanabiy' le'mor.

Matt12:17 This was to fulfill what was spoken through YeshaYahu the prophet, saying,

<17> ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος,

17 hina plērōthē to hrēthen dia Ēsaiou tou prophētou legontos,

18
:וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים
יח הֵן עֲבָדַי בְּחַרְתִּי בּוֹ יְדִידֵי רְצָתָה נְפֹשֵׁי נְתַתִּי רוּחִי עָלָיו

וּמְשַׁפֵּט לְגוֹיִם יוֹצֵיא:

18. hen `ab'diy bachar'tiy bo y'diydiy rats'thah naph'shiy nathatiy Ruchiy `alayu umish'pat laGoyim yotsiy'.

Matt12:18 Behold, My servant whom I have chosen; My beloved in whom My soul is well-pleased; I shall put My Spirit upon Him, and He shall proclaim justice to the Gentiles.

<18> Ἴδου ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα,

ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·

θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,

καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

18 Idou ho pais mou hon hēretisa

ho agapētos mou eis hon eudokēsen hē psychē mou;

thēsō to pneuma mou ep' auton,

kai krisin tois ethnesin apaggelei.

19
:וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים וַיִּתְּרֹם מִן הַמַּדְּיָנִים

יט לא יצעק ולא ישא ולא ישמיע בחוץ קולו:

19. lo' yits'`aq w'lo' yisa' w'lo' yash'miy`a bachuts qolo.

Matt12:19 He shall not quarrel, nor cry out; nor shall anyone hear His voice in the streets.

<19> οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει,
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

19 ouk erisei oude kraugasei,
oude akousei tis en tais plateiais tēn phōnēn autou.

אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען 20
:אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען

כַּקָּנָה רָצוּיִן לֹא יִשְׁבּוֹר וּפְנִשְׁתָּה כִּהָּה לֹא יִכְבָּנָה
עַד-יוֹצִיא לְנֶצַח מִשְׁפָּט:

20. qaneh ratsuts lo' yish'bor uphish'tah kehah lo' y'kabenah `ad-yotsiy' lanetsach mish'pat.

Matt12:20 A battered reed He shall not break off, and a smoldering wick He shall not put out, until He leads justice to victory.

<20> κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει,
ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

20 kalamon syntetrimmenon ou kateaxei
kai linon typhomenon ou sbesei,
heōs an ekbalē eis nikos tēn krisin.

אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען 21
:אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען

21. w'lish'mo Goyim y'yachelu.

Matt12:21 And in His name the Gentiles shall hope.

<21> καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν.

21 kai tō onomati autou ethnē elpiousin.

אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען 22
:אָנאָן אַל אַקווען אַן אַקווען אַן אַקווען אַל אַקווען אַן אַקווען

כַּבְּאֵז הוּבֵא אֱלִירוֹ אֵישׁ עִוֵּר וְאֵלִים אֲשֶׁר אֶחָזוּ שֵׁד
וַיִּרְפְּאֵהוּ וַיְדַבֵּר הָאֵלִים וְגַם רָאָה:

22. 'az huba' 'elayu 'iysh `iuer w'ilem 'asher 'achazo shed
wayir'pa'ehu way'daber ha'ilem w'gam ra'ah.

Matt12:22 Then a demon-possessed man who was blind and mute was brought to Him, and He healed him, so that the mute man spoke and saw.

<22> Τότε προσηνήχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός,

καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.

22 Tote prosēnechthē autō daimonizomenos typhlos kai kōphos,
kai etherapeusen auton, hōste ton kōphon lalein kai blepein

אֵת-לְמַדְּתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם 23
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד:

23. wayith'm'hu kal-hamon ha`am wayo'm'ru haki zeh ben-Dawid.

Matt12:23 All the crowds were amazed,
and were saying, This man cannot be the Son of David, can he?

<23> καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυίδ;

23 kai existanto pantes hoi ochloi kai elegon, Mēti houtos estin ho huios Dawid?

וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם 24
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד:
כִּי אֶם-עַל-יְדֵי בְּעַל זְבוּל שֵׁר הַשָּׂדִים:
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד:

24. wayish'm`u haP'rushiym wayo'm'ru `eyn zeh m'garesh `eth-hashediym
ki `im-`al-y`dey Ba`al z`bul sar hashediym.

Matt12:24 But when the Pharisees heard this, they said, This man casts out demons only by Beelzebul the ruler of the demons.

<24> οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

24 hoi de Pharisaioi akousantes eipon, Houtos ouk ekballei ta daimonia ei mē en tō Beelzeboul archonti tōn daimoniōn.

כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם 25
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם
כִּי-יָבִיא בָּן-דָּוִד וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם וְיָדְעוּ אֶת-לְבָבוֹתָם

25. w'Yahushua yada `eth-mach'sh'botham wayo'mer `aleyhem kal-mam'lakah hanechelaqah
`al-`ats'mah techareb w'kal-`iyr wabayith hanechelaqiyim `al-`ats'mam lo' yikonu.

Matt12:25 And knowing their thoughts Yahushua said to them, “Any kingdom divided against itself is laid waste; and any city or house divided against itself shall not stand.”

<25> εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.

25 eidōs de tas entymēseis autōn eipen autois, Pasa basileia meristheisa kath' heautēs erēmoutai kai pasa polis ē oikia meristheisa kath' heautēs ou stathēsetai.

יִשְׂרָאֵל-לֹ ִפְלֹגוּ מִיָּד-וּמִיָּד וְאֵלֶיךָ מִיָּד 26
:יִשְׂרָאֵל מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד

כֹּוּ וְהִשְׁטָן אִם-יִגְרֹשׁ אֶת-הַשְׁטָן נִחְלָק עַל-עַצְמוֹ
וְאֵיכָכָה תִכּוֹן מַמְלַכְתּוֹ:

26. w'hasatan 'im-y'garesh 'eth-hasatan nechelaq `al-`ats'mo w'eykakah thikon mam'lak'to.

Matt12:26 "If Satan casts out Satan, he is divided against himself; how then shall his kingdom stand?"

<26> καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη·
πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

26 kai ei ho **Satanas** ton **Satanan** ekballei, **eph' heauton** emeristhē; **pōs oun stathēsetai** hē basileia autou?

כֹּוּ מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד 27
:מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד

כֹּוּ אִם-אֲנִי מִגְרֹשׁ אֶת-הַשְּׂדֵיִם בְּבַעַל-זְבוּל בְּנִיכֶם בְּמִי
יִגְרֹשׁוּ אַתֶּם עַל-כֵּן הֲמָה יִהְיוּ שֹׁפְטֵיכֶם:

27. w'im-'aniy m'garesh 'eth-hashediym b'Ba`al-z'bul b'neykem b'miy y'garashu 'otham
`al-ken hemah yih'yu shoph'teykem.

Matt12:27 "If I by Beelzebul cast out demons, by whom do your sons cast them out?
For this reason they shall be your judges."

<27> καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν;
διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.

27 kai ei **egō en** Beelzeboul ekballō **ta daimonia**, **hoi huiioi hymōn en tini** ekballousin?

dia **touto** autoi **kritai esontai** hymōn.

כֹּוּ מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד 28
:מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד

כֹּוּ אִם בְּרוּחַ אֱלֹהִים אֲנִי מִגְרֹשׁ אֶת-הַשְּׂדֵיִם הִנֵּה הַגִּיעָה
אֵלֵיכֶם מַלְכוּת אֱלֹהִים:

28. w'im b'Ruach 'Elohim 'aniy m'garesh 'eth-hashediym hineh higy`ah 'aleykem mal'kuth
ha'Elohim.

Matt12:28 "But if I cast out demons by the Spirit of Elohim,
then the kingdom of the Elohim has come upon you."

<28> εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια,
ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

28 ei de en **pneumati theou** egō ekballō **ta daimonia**, **ara ephthasen** eph' **hymas** hē **basileia** tou **theou**.

כֹּוּ מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד 29
:מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד

כט אז איך יוכל איש לבוא לבית הגבור ולגזל את-פליו
 אם-לא יאסר בראשונה את-הגבור ואחר ישסה
 את-ביתו:

29. 'o 'ey'k yukal 'iysh labo' l'beyth hagibor w'lig'zol 'eth-kelayu
 'im-lo' ye'esor bari'shonah 'eth-hagibor w'achar yish'seh 'eth-beytho.

Matt12:29 "Or how can anyone come in the strong man's house and carry off his property, unless he first binds the strong man? And then he shall plunder his house."

<29> ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

29 ē pōs dynatai tis eiselthein eis tēn oikian tou ischyrou kai ta skeuē autou harpasai, ean mē prōton dēsē ton ischyron? kai tote tēn oikian autou diarpasei.

כט אז איך יוכל איש לבוא לבית הגבור ולגזל את-פליו
 אם-לא יאסר בראשונה את-הגבור ואחר ישסה את-ביתו:

30. kal 'asher 'eynenu 'itiy hu' l'neg'diy wa'asher 'eynenu m'kanes 'itiy hu' m'phazer.

Matt12:30 "He who is not with Me is against Me; and he who does not gather with Me scatters."

<30> ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

30 ho mē ōn met' emou kat' emou estin, kai ho mē synagōn met' emou skorpizei.

כט אז איך יוכל איש לבוא לבית הגבור ולגזל את-פליו
 אם-לא יאסר בראשונה את-הגבור ואחר ישסה את-ביתו:

31. 'al-ken 'aniy 'omer lakem kal-chet' w'giduph yisalach la'adam
 'a'k-giduph haRuach lo' yisalach la'adam.

Matt12:31 "Therefore I say to you, any sin and blasphemy shall be forgiven people, but blasphemy against the Spirit shall not be forgiven."

<31> Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.

31 Dia touto legō hymin, pasa hamartia kai blasphemia apethēsetai tois anthrōpois, hē de tou pneumatōs blasphemia ouk apethēsetai.

כט אז איך יוכל איש לבוא לבית הגבור ולגזל את-פליו
 אם-לא יאסר בראשונה את-הגבור ואחר ישסה את-ביתו:

וְהַמְקַרֵּף אֶת־רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא יִפְלֹחַ לוֹ לֹא־בְעוֹלָם הַזֶּה
וְלֹא־לְעוֹלָם הַבָּא:

32. w'kol 'asher y'daber d'bar cher'pah b'Ben-ha'Adam yisalach lo w'ham'chareph
'eth-Ruach haQodesh lo' yisalach lo lo'-ba`olam hazeh w'lo'-la`olam haba'.

Matt12:32 "Whoever speaks a word against the Son of Man, it shall be forgiven him; but whoever speaks against the Holy Spirit, it shall not be forgiven him, neither in this age nor in the age to come."

<32> καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

32 kai hos ean eipē logon kata tou huiou tou anthrōpou, apethēsetai autō; hos d' an eipē kata tou pneumatou tou hagiou, ouk apethēsetai autō oute en toutō tō aiōni oute en tō mellonti.

33
:חֲסִי אֶת־עֵץ הַטֹּב וְאֶת־פְּרִי הַטֹּב
לֹא אֶמְרֵם לְעֵץ טוֹב וְלִפְרִי טוֹב אִם אֶמְרוּ לְעֵץ רָע
וְלִפְרִי רָע כִּי בְפִרְיוֹ נִכְרָה הָעֵץ:

33. 'im'ru la`ets tob ul'phir'yo tob 'o 'im'ru la`ets nish'chath ul'phir'yo nish'chath
ki b'phir'yo nikar ha`ets.

Matt12:33 "Either make the tree good and its fruit good, or make the tree bad and its fruit bad; for the tree is known by its fruit."

<33> ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

33 Ē poiēsate to dendron kalon kai ton karpon autou kalon, ē poiēsate to dendron sapron kai ton karpon autou sapron; ek gar tou karpou to dendron ginōsketai.

34
:אֵיךָ יִדְבַר הַלֵּב הַרְעִים
כִּי־מִשְׁפַּעַת הַלֵּב יִדְבַר הַפֶּה:

34. yal'dey tsiph`oniyim 'eykah thuk'lu l'daber tob w'atem ra`iym
kiy-mishiph`ath haleb y'daber hapeh.

Matt12:34 "You brood of vipers, how can you, being evil, speak what is good? For the mouth speaks out of that which fills the heart."

<34> γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

34 gennēmata echidnōn, pōs dynasthe agatha lalein ponēroi ontes? ek gar tou perisseumatou tēs kardias to stoma lalei.

35
:אֵיךָ יִדְבַר הַלֵּב הַרְעִים
כִּי־מִשְׁפַּעַת הַלֵּב יִדְבַר הַפֶּה:

לה איש טוב מאוצר לבו הטוב מוציא את-הטוב
ואיש רע מאוצר הרע מוציא רע:

35. 'iysh tob me'otsar libo hatob motsiy' 'eth-hatob w'iysh ra` me'otsar hara` motsiy' ra`.

Matt12:35 "The good man brings out of his good treasure what is good;
and the evil man brings out of his evil treasure what is evil."

<35> ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά,
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

35 ho agathos anthrōpos ek tou agathou thēsauroy ekballei agatha,
kai ho ponēros anthrōpos ek tou ponērou thēsauroy ekballei ponēra.

36
לֹא יִצְטָנֵן אִמְרָן לְכֶם כָּל-מִלָּה בְּטִלָּה אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ בְּיַד הָאָדָם
יִתְנֶן עֲלֶיהָ חֲשׁבוֹן בְּיוֹם הַדִּין:

36. wa'aniy 'omer lakem kal-milah b'telah 'asher y'dab'ru b'ney ha'adam
yit'nu `aleyah chesh'bon b'yom hadiyn.

Matt12:36 "But I tell you that every careless word that people speak,
they shall give an accounting for it in the day of judgment."

<36> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργόν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως·

36 legō de hymin hoti pan hrēma argon ho lalēsousin hoi anthrōpoi
apodōsousin peri autou logon en hēmerā kriseōs;

37
לֹא כִי מִדְבָרֶיהָ תִצְדָק וּמִדְבָרֶיהָ תִחַיֵּב:

37. ki mid'bareyak titsadeq umid'bareyak t'chuyab.

Matt12:37 "For by your words you shall be justified, and by your words you shall be condemned."

<37> ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

37 ek gar tōn logōn sou dikaiōthēsē, kai ek tōn logōn sou katadikasthēsē.

38
לֹחַ וַיַּעֲנוּ אֲנָשִׁים מִן-הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים
וַיֹּאמְרוּ רַבִּי חָפְצָנוּ לְרֹאוֹת אוֹת עַל-יְדֶךָ:

38. waya`anu 'anashiym min-hasoph'riym w'haP'rushiym
wayo'm'ru Moreh chaphats'nu lir'oth 'oth `al-yadeak.

Matt12:38 Then some of the scribes and Pharisees answered saying to Him,
Teacher, we want to see a sign from You.

<38> Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες,
Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

38 Tote apekrithēsan autō tines tōn grammateōn kai Pharisaiōn legontes,
Didaskale, thelomen apo sou sēmeion idein.

×Υ₴ Υ₴-ωφϣ ρ₴ϣϣΥ 09 9Υ₴ ϣ₴₴₴₴ ϣ₴₴₴Υ ϣ₴₴Υ 39
:₴₴ϣϣ₴ ϣ₴Υ₴ ×Υ₴-ϣ₴₴ ϴ×₴ϣ Υ₴-ϣ₴×₴₴ ₴₴ ×Υ₴Υ
לֹט וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם דּוֹר רָע וּמְנַאֲף מִבְּקֶשׁ-לוֹ אוֹת
וְאוֹת לֹא יִנָּתֵן-לוֹ בְּלִהְיֵי אִם-אוֹת יוֹנָה הַנְּבִיא:

39. waya`an way'omer 'aleyhem dor ra`um'na'eph m'baqesh-lo 'oth
w'oth lo' yinathen-lo bil'tiy 'im-'oth Yonah hanabiy'.

Matt12:39 But He answered and said to them, “An evil and adulterous generation craves for a sign;
and yet no sign shall be given to it but the sign of Jonah the prophet”;

<39> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ,
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

39 ho de apokritheis eipen autois, Genea ponēra kai moichalis sēmeion epizētei,
kai sēmeion ou dothēsetai autē ei mē to sēmeion Iōna tou prophētou.

₴ω₴ωΥ ϣ₴₴₴₴ ₴ω₴ω ρ₴₴₴ ϴ0ϣϣ ϣ₴Υ₴ ₴₴₴ 9ω₴ϣ ϴϣ 40
ϣ₴₴₴₴ ₴ω₴ω ₴ϣ₴₴₴ ϣ₴₴ ϣ₴₴₴₴-ϣ ϣ₴₴₴ ϣϣ ×Υ₴₴₴
:×Υ₴₴₴ ₴ω₴ωΥ

מִכִּי כַּאֲשֶׁר הָיָה יוֹנָה בְּמַעַי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
לַיְלֹת כֵּן יִהְיֶה בֶן-הָאָדָם בְּלֵב הָאָדָמָה שְׁלֹשָׁה יָמִים
וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת:

40. ki ka'asher hayah Yonah bim'`ey hadag sh'loshah yamiym ush'loshah leylloth
ken yih'yeh Ben-ha'Adam b'leb ha'adamah sh'loshah yamiym ush'loshah leylloth.

Matt12:40 “for just as Jonah was three days and three nights in the belly of the sea monster,
so shall the Son of the Man be three days and three nights in the heart of the earth.”

<40> ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας,
οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

40 hōsper gar ēn Iōnas en tē koiliā tou kētous treis hēmeras kai treis nyktas,
houtōs estai ho huīos tou anthrōpou en tē kardiā tēs gēs treis hēmeras kai treis nyktas.

Υ₴₴Υ0₴ω₴₴Υ ₴₴₴ 9Υ₴₴-ϣ0 ϣ₴ωϣ₴ Υ₴ϣ0₴ ϣ₴Υ₴ϣ ϴωϣ₴ 41
:₴Υ₴ϣ ϴΥ₴1 ₴₴-₴₴₴Υ ϣ₴Υ₴ ×₴₴9ϣ ϴϣω ϣ₴ ϴϣ
מֵא אֲנָשִׁי נִינְוָה יַעֲמְדוּ לְמַנְשַׁפֵּט עִם-הַדּוֹר הַזֶּה וַיִּרְשָׁעוּהוּ
כִּי הֵם שָׁבוּ בְּקַרְיַאת יוֹנָה וְהָיָה-פֶה גָדוֹל מִיוֹנָה:

41. 'an'shey Nin'weh ya'am'du l'mish'pat `im-hador hazeh w'yar'shiy`uhu
ki hem shabu biq'riy'ath Yonah w'hineh-phoh gadol miYonah.

Matt12:41 “The men of Nineveh shall stand up with this generation at the judgment, and shall condemn it because they repented at the preaching of Jonah; and behold, something greater than Jonah is here.”

<41> ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
καὶ κατακρινούσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

41 andres Nineuitai anastēsontai en tē krisei meta tēs geneas tautēs

kai katakrinousin autēn, hoti metenoēsan eis to kērygma Iōna, kai idou pleion Iōna hōde.

42
יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי אָדָם אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ

מב מלכת תימן תעמד למשפט עם-הדור הזה ותשבענו
כי באה מקצות הארץ לשמע את-הכמת שלמה
והנה-פה גדול משלמה:

42. mal'kath teyman ta`amod l'mish'pat `im-hador hazeh w'thar'shiy`enu ki ba'ah miq'tsoth ha'arets lish'mo`a `eth-chak'math Sh'lomoh w'hineh-phoh gadol miSh'lomoh.

Matt12:42 “The Queen of the South shall rise up with this generation at the judgment and shall condemn it, because she came from the ends of the earth to hear the wisdom of Solomon; and behold, something greater than Solomon is here.”

<42> βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

42 basilissa notou egerthēsetai en tē krisei meta tēs geneas tautēs kai katakrinei autēn, hoti ēlthen ek tōn peratōn tēs gēs akousai tēn sophian Solomōnos kai idou pleion Solomōnos hōde.

43
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ

מג והרוח הטמא צארי צאתה מן-הארץ
תשיטט במקומות ציה לבקש-לה מנוח ולא תמצא:

43. w'haruach hat'me'ah `acharey tse'thah min-ha'adam t'shotet bim'qomoth tsiyah l'baqesh-lah manoach w'lo' thim'tsa'.

Matt12:43 “Now when the unclean spirit goes out of a man, it passes through waterless places seeking rest, and does not find it.”

<43> Ὄταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ οὐχ εὕρισκει.

43 Hotan de to akatharton pneuma exelthē apo tou anthrōpou, dierchetai di' anydrōn topōn zētoun anapausin kai ouch heuriskei.

44
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ
אֵלֶּיךָ וְעַתָּה אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא יָדָעְתָּ אֵלֶיךָ

מד אָז הַתְּאָמַר אָשׁוּבָה אֶל־בֵּיתִי אֲשֶׁר יֵצְאָתִי מִשָּׁם וּבָאָה
וּמְצָאָה אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר:

44. 'az to'mar 'ashubah 'el-beythiy 'asher yatsa'thiy misham
uba'ah umats'ah 'otho m'phuneh um'tu'ta' um'hudar.

Matt12:44 "Then it says, 'I shall return to my house from which I came';
and when it comes, it finds it unoccupied, swept, and put in order."

<44> τότε λέγει, Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον·
καὶ ἔλθὼν εὕρισκει σχολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

44 tote legei, Eis ton oikon mou epistrepso hothen exelthon;

kai elthon heuriskei scholazonta sesarōmenon kai kekosmēmenon.

אָשׁוּבָה מִשָּׁם וּבָאָה וּמְצָאָה אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר 45
אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר
אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר אֶתֹּו מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר

מֵהַיָּמִים וְאַחֲרַיִם וְלִקְחָה עִמָּה שִׁבְעַת רֵיחֹות אֲחֵרוֹת רְעוֹת מְבֻנָּה
וּבָאִי וְשָׁכְנִי שָׁם וְהִיָּתָה אַחֲרֵיתָהּ הָאֲדָם הַהוּא רְעָה
מֵהַיָּמִים כִּן יִהְיֶה גַם־לְדוֹר הַרְּעָה הַזֶּה:

45. w'achar tele'k w'laq'chah `imah sheba` ruchoth 'acheroth ra`oth mimenah uba'u w'shak'nu
sham w'hay'thah 'achariyth ha'adam hahu' ra`ah mere'shiytho ken yih'yeh gam-lador hara` hazeh.

Matt12:45 "Then it goes and takes along with it seven other spirits more wicked than itself,
and they go in and live there; and the last state of that man becomes worse than the first.
That is the way it shall also be with this evil generation."

<45> τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

45 tote poreuetai kai paralambanei meth' heautou hepta hetera pneumata ponērotera heautou

kai eiselhonta katoikei ekei; kai ginetai ta eschata tou anthrōpou ekeinou cheirona tōn prōtōn.

houtōs estai kai tē geneā tautē tē ponēra.

וְאַחֲרַיִם וְלִקְחָה עִמָּה שִׁבְעַת רֵיחֹות אֲחֵרוֹת רְעוֹת מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר 46
וְאַחֲרַיִם וְלִקְחָה עִמָּה שִׁבְעַת רֵיחֹות אֲחֵרוֹת רְעוֹת מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר

מֵהַיָּמִים וְאַחֲרַיִם וְלִקְחָה עִמָּה שִׁבְעַת רֵיחֹות אֲחֵרוֹת רְעוֹת מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר
וְאַחֲרַיִם וְלִקְחָה עִמָּה שִׁבְעַת רֵיחֹות אֲחֵרוֹת רְעוֹת מְבֻנָּה וּמְטֻאָטָא וּמְהַדָּר

46. `odenu m'daber 'el-hamon ha'am w'hineh 'imo
w'echayu `am'du bachuts w'hem m'baq'shiym l'daber 'ito.

Matt12:46 While He was still speaking to the crowds, behold, His mother
and brothers were standing outside, seeking to speak to Him.

<46> Ἐπὶ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

46 **Eti autou lalountos tois ochlois idou hē mētēr**

kai hoi adelphoi autou heistēkeisan exō zētountes autō lalēsai.

כִּי הָיוּ אֲדֹמְיָוֹתָיו עֹמְדִים בְּחוּץ
מִן הָעָם וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו
וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

47. **wayugad 'elayu le'mor hineh 'im'k w'acheyak `om'diyim bachuts um'baq'shiym l'daber 'ita'h.**

Matt12:47 Someone said to Him, Behold,

Your mother and Your brothers are standing outside seeking to speak to You.

[<47> εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἴδου ἡ μήτηρ σου

καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.]

47 **eipen de tis autō, Idou hē mētēr sou kai hoi adelphoi sou exō hestēkasin zētountes soi lalēsai.]**

מִי וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו
וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

מִי וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו
וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

48. **waya`an way'omer 'el-ha'iysh hamagiyd lo miy hiy' 'imiy umiy hem 'echay.**

Matt12:48 But He answered to the one who was telling Him

and said, “Who is My mother and who are My brothers?”

<48> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου

καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

48 **ho de apokritheis eipen tō legonti autō, Tis estin hē mētēr mou kai tines eisin hoi adelphoi mou?**

וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו
וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

49. **wayet yado `al-tal'miydayu wayo'mar hineh 'imiy w'echay.**

Matt12:49 And stretching out His hand toward His disciples,

He said, “Behold My mother and My brothers!”

<49> καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἴδου ἡ μήτηρ μου

καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

49 **kai ekteinas tēn cheira autou epi tous mathētas autou eipen, Idou hē mētēr mou kai hoi adelphoi mou.**

וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו
וְרֹדְפִים לְדַבֵּר אֵלָיו

50. **ki kal ha`oseh r'tson 'Abiy shebashamayim hu' 'ach w'achoth w'em liy.**

Matt12:50 “For whoever does the shall of My Father who is in heaven,

he is My brother and sister and mother.”

<50> ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

50 hostis gar an poiēsē to thelēma tou patros mou tou en ouranois autos mou adelphos kai adelphē kai mētēr estin.

Chapter 13

כַּזְּשֵׁי-יָמָיו ִוְיָצֵא אֶת-בָּתוֹ מִן-הַבַּיִת ִוְיָשֵׁב עַל-הַיָּם Matt13:1

אִוְיָהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיֵּצֵא יְהוֹשֻׁעַ מִן-הַבַּיִת וַיֵּשֶׁב עַל-הַיָּם:

1. way'hiy bayom hahu' wayetse' Yahushua min-habayith wayesheb `al-hayam.

Matt13:1 In that day Yahushua went out of the house and was sitting by the sea.

<13:1> Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν·

1 En tē hēmerā ekeinē exelthōn ho Iēsous tēs oikias ekathēto para tēn thalassan;

בַּיּוֹמָהּ הַהוּא ִוְיִקְהָלוּ אֵלָיו הַמּוֹן עִם רַב וַיֵּרָד אֶל-הָאֲנָפִיחַ וַיֵּשֶׁב בָּהּ ִוְכָל-הָעָם עֹמְדִים עַל-שֵׁפֶת הַיָּם:

2. wayiqahalu `elayu hamon `am rab wayered `el-ha'aniyah wayesheb bah w'kal-ha`am `om'diym `al-s'phath hayam.

Matt13:2 And large crowds gathered to Him, so He got into a boat and sat down, and the whole crowd was standing on the beach.

<2> καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

2 kai synēchthēsan pros auton ochloi polloi, hōste auton eis ploion embanta kathēsthai, kai pas ho ochlos epi ton aigialon heistēkei.

וַיִּזְרַע לְזָרַע: ִוְיִזְרַע מִן-הַזֵּרַע וַיֵּצֵא אֶת-הַזֵּרַע מִן-הַבַּיִת ִוְיִזְרַע עַל-הַיָּם ִוְיִזְרַע עַל-הַיָּם ִוְיִזְרַע עַל-הַיָּם 3

3. wayereb l'daber `aleyhem bim'shaliym le'mor hineh hazore`a yatsa' liz'ro`a.

Matt13:3 And He spoke many things to them in parables, saying, “Behold, the sower went out to sow”;

<3> καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἴδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

3 kai elalēsen autois polla en parabolais legōn, Idou exēlthen ho speirōn tou speirein.

דַּוְיִזְרַע וַיִּפֹּל מִן-הַזֵּרַע עַל-יַד הַדָּרָה וַיִּבְאֵר הָעוֹף וַיִּאֲכַלְהוּ: ִוְיִזְרַע עַל-הַיָּם ִוְיִזְרַע עַל-הַיָּם 4

4. wayiz'ra` wayipol min-hazera` `al-yad hadare'k wayabo'u ha`oph wayo'k'luhu.

Matt13:4 and as he sowed, some seeds fell beside the road, and the birds came and ate them up."

<4> καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά.

4 kai en tō speirein auton ha men epesen para tēn hodon, kai elthonta ta peteina katephagen auta.

אָפּוֹת אֶבְרָתָא מִן-חַזְרָא אֶל-יַד הַדָּרֵעַ וְאֵבֹוּ חַא־וֹפּ וְאֵוֹק־לֵהוּ 5
:אֶבְרָתָא פִּשְׁוֹ יַלְדָּא אֶבְרָתָא אֶבְרָתָא אֶבְרָתָא

הַיִּישׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-מְקוֹם הַסְּלָעִים אֲשֶׁר אֵין שָׁם אֲדָמָה הַרְבֵּה
וַיִּמָּהֵר לְצַמֹּחַ כִּי אֵין לוֹ עֹמֵק אֲדָמָה:

5. w'yesh 'asher naphal `al-m'qom has'la'iym 'asher 'eyn sham 'adamah har'beh
way'maher lits'moach ki 'eyn lo `omeq 'adamah.

Matt13:5 "Others fell on the rocky places, where they did not have much soil;
and immediately they sprang up, because they had no depth of soil."

<5> ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν,
καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

5 alla de epesen epi ta petrōdē hopou ouk eichen gēn pollēn,

kai eutheōs exaneteilen dia to mē echein bathos gēs;

וַיִּהְיֶה כִּזְרוֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּבָּשׂ כִּי אֵין-לוֹ שֹׁרֶשׁ: 6
:וַיִּהְיֶה כִּזְרוֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּצְרַב וַיִּבָּשׂ כִּי אֵין-לוֹ שֹׁרֶשׁ:

6. way'hiy kiz'roach hashemesh wayitsareb wayybash ki 'eyn-lo shoresh.

Matt13:6 "But when the sun had risen, they were scorched;
and because they had no root, they withered away."

<6> ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη.

6 hēliou de anateilantos ekaumatisthē kai dia to mē echein hrizan exēranthē.

וַיִּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקִּנְצִים וַיַּעֲלוּ הַקִּנְצִים וַיִּמְעַקְּהוּ: 7
:וַיִּשׁ אֲשֶׁר נָפַל בֵּין הַקִּנְצִים וַיַּעֲלוּ הַקִּנְצִים וַיִּמְעַקְּהוּ:

7. w'yes 'asher naphal beyn haqotsiym waya`alu haqotsiym way'ma`akuhu.

Matt13:7 "Others fell among the thorns, and the thorns came up and choked them out."

<7> ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἀκανθαὶ καὶ ἐπνίξαν αὐτά.

7 alla de epesen epi tas akanthas, kai anebēsan hai akanthai kai epnixan auta.

וַיִּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה וַיִּתֵּן פְּרִי זָה מֵאָה שְׁעָרִים
וַזָּה נִשְׁמָשׁ וַזָּה נִשְׁלָטִים:

וַיִּשׁ אֲשֶׁר נָפַל עַל-הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה וַיִּתֵּן פְּרִי זָה מֵאָה שְׁעָרִים
וַזָּה נִשְׁמָשׁ וַזָּה נִשְׁלָטִים:

8. w'yesh 'asher naphal `al-ha'adamah hatobah wayiten periy zeh me'ah sh'ariym w'zeh shishiyim w'zeh sh'loshiyim.

Matt13:8 "And others fell on the good soil and yielded a crop, some a hundredfold, some sixty, and some thirty."

<8> ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

8 alla de epesen epi tēn gēn tēn kalēn kai edidou karpon, ho men hekaton, ho de hexēkonta, ho de triakonta.

9 טמי אשר לו אזנים לשמע ישמע:
9 טמי אשר לו אזנים לשמע ישמע:

9. miy 'asher lo 'az'nayim lish'mo`a yish'ma`.

Matt13:9 "He who has ears, let him hear."

<9> ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

9 ho echōn ōta akouetō.

10 יויגשו אליו התלמידים ויאמרו למה זה במשלים תדבר אליהם:
10 יויגשו אליו התלמידים ויאמרו למה זה במשלים תדבר אליהם:

10. wayig'shu 'elayu hatal'miydiym wayo'm'ru lamah zeh bim'shaliym t'daber 'aleyhem.

Matt13:10 And the disciples came and said to Him, Why do You speak to them in parables?

<10> Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

10 Kai proselthontes hoi mathētai eipan autō, Dia ti en parabolais laleis autois?

11 יאויען ויאמר כי לכם נתן לדעת את-סודות מלכות השמים וליהם לא נתן:
11 יאויען ויאמר כי לכם נתן לדעת את-סודות מלכות השמים וליהם לא נתן:

11. waya`an way'omer ki lakem nitan lada`ath 'eth-sodoth mal'kuth hashamayim w'lahem lo' nitan.

Matt13:11 Yahushua answering said them, "To you it has been granted to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it has not been granted."

<11> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

11 ho de apokritheis eipen autois, hOti hymin dedotai gnōnai ta mystēria tēs basileias tōn ouranōn, ekeinois de ou dedotai.

12 יל ואלוהים יתן לכם חכמה ואלוהים יתן לכם חכמה ואלוהים יתן לכם חכמה
12 יל ואלוהים יתן לכם חכמה ואלוהים יתן לכם חכמה ואלוהים יתן לכם חכמה

יבִּי מִי שְׁיֵשׁ-לוֹ נָתַן יִנְתֵּן לוֹ
וַיַּעֲדִיף וּמִי שֶׁאֵין לוֹ גַם מִה-שְׁיֵשׁ-לוֹ יִנְטֹל מִמֶּנּוּ:

12. **ki miy sheyesh-lo nathon yinathen lo w'ya`adiyph umiy she'eyn lo gam mah-sheyesh-lo yinatel mimenu.**

Matt13:12 “For whoever has, to him more shall be given, and he shall have an abundance; but whoever does not have, even what he has shall be taken away from him.”

<12> ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.

12 hostis gar echei, dothēsetai autō kai perisseuthēsetai; hostis de ouk echei, kai ho echei arthēsetai ap’ autou.

יִגַּעַל-כֵּן בְּמִשְׁלִים אֲדַבֵּר אֲלֵיהֶם כִּי בְּרֵאֲתָם לֹא יִרְאוּ
וּבְשִׁמְעָם לֹא יִשְׁמְעוּ אֶף-לֹא יִבְיִנוּ:

13. **`al-ken bim'shaliym `adaber `aleyhem ki bir'otham lo' yir'u ub'sham`am lo' yish'm`u `aph-lo' yabiynu.**

Matt13:13 “Therefore I speak to them in parables; because while seeing they do not see, and while hearing they do not hear, nor do they understand.”

<13> διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν,

13 dia touto en parabolais autois lalō, hoti blepontes ou blepousin kai akouontes ouk akouousin oude syniousin,

יִדְוֹתְקִינָם בְּהֶם נְבוֹאָת יִשְׁעִיָּהוּ הָאֲמָרָת שְׁמְעוּ שְׁמוֹעַ
וְאֶל-תִּבְיִנוּ וּרְאוּ רְאוּ וְאֶל-תִּדְעוּ:

14. **uth'quyam bahem n'bu'ath Y'sha`Yahu ha'omereth shim`u shamo`a w'al-tabiynu ur'u ra'o w'al-teda`u.**

Matt13:14 “In their case the prophecy of YeshaYahu is being fulfilled, which says, ‘You shall keep on hearing, but shall not understand; You shall keep on seeing, but shall not perceive;’”

<14> καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἣ λέγουσα, Ἄκοῦ ἄκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

14 kai anaplēroutai autois hē prophēteia Ēsaiou hē legousa, Akoē akousete kai ou mē synēte, kai blepontes blepsete kai ou mē idēte.

15 וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ
וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ
וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ
וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּבְרָא לָהֶם עֵינָיִם וְאָזְנוֹת וַיִּשְׁמְעוּ

טו כִּי הַשְׁמֵן לִב־הָעַם הַזֶּה וְאָזְנוֹת הַכֹּבֵד וְעֵינָיו הִשְׁעוּ
פֶּן־יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹתָיו יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְשָׁב
וּרְפָא לוֹ:

15. ki hash'men leb-ha`am hazeh w'az'nayu hak'bed w`eynayu hashha` pen-yir'eh b`eynayu
ub'az'nayu yish'ma` ul'babo yabiyn washab w'rapha' lo.

Matt13:15 “For the heart of this people has become dull, with their ears they scarcely hear, and they have closed their eyes, otherwise they would see with their eyes, hear with their ears, and understand with their heart and return, and I would heal them.”

<15> ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν
καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

15 epachynthē gar hē kardia tou laou toutou,
kai tois ōsin bareōs ēkousan
kai tous ophthalmous autōn ekammysan,
mēpote idōsin tois ophthalmois
kai tois ōsin akousōsin
kai tē kardiā synōsin kai epistrepsōsin
kai iasomai autous.

16 טַז וְאַתֶּם אֲשֶׁר־יְעִינֵיכֶם כִּי תִרְאִינָה וְאָזְנֵיכֶם כִּי תִשְׁמַעְנָה:
טז וְאַתֶּם אֲשֶׁר־יְעִינֵיכֶם כִּי תִרְאִינָה וְאָזְנֵיכֶם כִּי תִשְׁמַעְנָה:
טז וְאַתֶּם אֲשֶׁר־יְעִינֵיכֶם כִּי תִרְאִינָה וְאָזְנֵיכֶם כִּי תִשְׁמַעְנָה:
טז וְאַתֶּם אֲשֶׁר־יְעִינֵיכֶם כִּי תִרְאִינָה וְאָזְנֵיכֶם כִּי תִשְׁמַעְנָה:

16. w'atem 'ash'rey `eyneykem ki thir'eynah w'az'neykem ki thish'ma`nah.

Matt13:16 “But blessed are your eyes, because they see; and your ears, because they hear.”

<16> ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.

16 hymōn de makarioi hoi ophthalmoi hoti blepousin kai ta ōta hymōn hoti akouousin.

17 יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ

יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ
יִזְכְּרוּ אֲנִי אֵת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָכֶם נְבִיאִים וְצַדִּיקִים רַבִּים נִכְסְפוּ

אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים:

17. **kiy-**'amen **'omer 'aniy lakem n'biy'iym w'tsadiyqiym rabbiym** **nik's'phu lir'oth 'eth 'asher 'atem ro'iym w'lo' ra'u w'lish'mo`a 'eth 'asher 'atem shom'iym w'lo' shame`u.**

Matt13:17 “For truly I say to you that many prophets and righteous men desired to see what you see, and did not see it, and to hear what you hear, and did not hear it.”

<17> ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

17 **amēn gar legō hymin hoti polloi prophētai kai dikaioi epethymēsan idein ha blepete kai ouk eidan, kai akousai ha akouete kai ouk ēkousan.**

יחלֶּבֶן אַתֶּם שׁוֹמְעִים-נָא אֶת מִשְׁלַּל הַזִּירְעָה:
18 09253 6w7 x4 4y-207w 7x4 7y6 18

18. **laken 'atem shim`u-na' 'eth m'shal hazore`a.**

Matt13:18 “Hear then the parable of the sower.”

<18> Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος.

18 **Hymeis oun akousate tēn parabolēn tou speirantos.**

יֵט כָּל-אִישׁ שׁוֹמֵעַ אֶת-דִּבְרֵי הַמַּלְכוּת וְלֹא יְבִינְהוּ
וְבֵא הָרָע וְחָטַף אֶת-הַזִּירְעָה בְּלִבָּבוֹ הוּא הַנִּזְרָע עַל-יַד הַדֶּרֶךְ:
19 237777 462 x2y673 994-x4 07w w74-6y 19
:y943 47-60 09273 423 29969 02923-x4 7082 093 492

19. **kal-'iysh shome`a 'eth-d'bar hamal'kuth w'lo' y'biynehu uba' hara` w'chataph 'eth-hazaru`a bil'babo hu' haniz'ra` `al-yad hadare`k.**

Matt13:19 “When anyone hears the word of the kingdom and does not understand it, the evil one comes and snatches away what has been sown in his heart. This is the one on whom seed was sown beside the road.”

<19> παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.

19 **pantos akouontos ton logon tēs basileias kai mē synientos erchetai ho ponēros kai harpazei to esparmenon en tē kardiā autou, houtos estin ho para tēn hodon spareis.**

כּוֹהַנִזְרָע עַל-מְקוֹם הַסִּלְעִים הוּא הַשׁוֹמֵעַ אֶת-הַדֶּבֶר
וּמִיָּד יִקְחֶנּוּ בְּשִׁמְחָה:
20 9943-x4 07w3 423 770673 7277-60 09273y 20
:387w9 27877 4772

20. **w'haniz'ra` `al-m'qom has'la`iym hu' hashome`a 'eth-hadabar umiyad yiqachenu b'sim'chah.**

Matt13:20 “The one on whom seed was sown on the rocky places, this is the man who hears the word and immediately receives it with joy”;

<20> ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων

καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν,

20 ho de **epi ta petrōdē** spareis, **houtos estin ho ton logon akouōn**

kai **euthys meta charas lambanōn auton,**

אָהרֶן חַיִּיבֵי אֶת־עַצְמוֹתָם בְּחֵן אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה וְהֵאָדָּרָה
:וְהֵאָדָּרָה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה

כֹּאֲלוֹ אֵין שֹׁרֶשׁ תַּחְתָּיו וְיָקוּם רַק לְשָׁעָה וּבְהִיּוֹת צָרָה
וְרָדִיפָה בְּגִלְלֵי הַדְּבָרִים יִפְשַׁל כְּרָגָע:

21. w'lo 'eyn shoresh tach'tayu w'yaqum raq l'sha`ah ubih'yoth tsarah ur'diyphah big'lal hadabar yikashel k'raga`.

Matt13:21 “yet he has no firm root in himself, but is only temporary, and when affliction or persecution arises because of the word, immediately he falls away.”

<21> οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.

21 **ouk echei de hrizan en heautō alla proskairōs estin, genomenēs de thlipseōs ē diōgmou dia ton logon euthys skandalizetai.**

אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה וְהֵאָדָּרָה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה
:וְהֵאָדָּרָה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה

כֹּב וְהֵנְזָרַע אֶל־הַקִּצְיִים הוּא הַשְּׂמִיעַ אֶת־הַדְּבָרִים וְהֵאָדָּרָה
הַעוֹלָם הַזֶּה וְנִכְלִי הָעֵשֶׂר יִמְעָכוּ אֶת־הַדְּבָרִים וּפְרִי לֹא־יִהְיֶה לוֹ:

22. w'haniz'ra` 'el-haqotsiyim hu' hashome`a 'eth-hadabar w'da'agath ha`olam hazeh w'nik'ley ha`osher y'ma`aku 'eth-hadabar uph'riy lo'-yih'yeh lo.

Matt13:22 “And the one on whom seed was sown among the thorns, this is the man who hears the word, and the worry of this world and the deceitfulness of wealth choke the word, and it becomes unfruitful.”

<22> ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται.

22 ho de **eis tas akanthas** spareis, **houtos estin ho ton logon akouōn,** kai **hē merimna tou aiōnos kai hē apatē tou ploutou sympnigei ton logon kai akarpos ginetai.**

אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה וְהֵאָדָּרָה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה
:וְהֵאָדָּרָה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־הֵאָדָּרָה

כֹּב וְהֵנְזָרַע עַל־הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הוּא הַשְּׂמִיעַ אֶת־הַדְּבָרִים
וּמִבֵּין אֵתוֹ אֶף־יִעֲשֶׂה פְרִי וְנָתַן זֶה מֵאָה שְׁעָרִים
זֶה שְׂשִׂים וְזֶה שְׁלֹשִׁים:

23. w'haniz'ra` 'al-ha'adamah hatobah hu' hashome`a 'eth-hadabar umebiyn 'otho 'aph-ya`aseh pheriy w'nathan zeh me'ah sh'ariym w'zeh shishiyim w'zeh sh'loshiyim.

Matt13:23 “And the one on whom seed was sown on the good soil,

this is the man who hears the word and understands it;
who indeed bears fruit and brings forth, some a hundredfold, some sixty, and some thirty.”

<23> ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς,
ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

23 ho de epi tēn kalēn gēn spareis, houtos estin ho ton logon akouōn kai synieis,
hos dē karpophorei kai poiei ho men hekaton, ho de hexēkonta, ho de triakonta.

24
וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם הַיּוֹמָה לְאָדָם אֲשֶׁר זָרַע זָרַע טוֹב בְּשָׂדֵהוּ׃
כִּד וַיִּשֶׂם לְפָנֵיהֶם מִשָּׁל אַחֵר
וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם הַיּוֹמָה לְאָדָם אֲשֶׁר זָרַע זָרַע טוֹב בְּשָׂדֵהוּ׃

24. wayasem liph'neyhem mashal 'acher
way'omar mal'kuth hashamayim domah l'adam 'asher zara` zera` tob b'sadehu.

Matt13:24 He presented another parable to them,
saying, “The kingdom of heaven may be compared to a man who sowed good seed in his field.”

<24> Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων,
Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

24 Allēn parabolēn parethēken autois legōn,
Hōmoiōthē hē basileia tōn ouranōn anthrōpō speiranti kalon sperma en tō agrō autou.

25
וַיִּזְרַע זִיגְנִין בֵּין הַחֲטָיִם וַיֵּלֶךְ לוֹ׃
כֹּה וַיְהִי בְּהִיּוֹת הָאֲנָשִׁים יִשְׁנִים וַיָּבֹא אֵיבוֹ
וַיִּזְרַע זִיגְנִין בֵּין הַחֲטָיִם וַיֵּלֶךְ לוֹ׃

25. way'hiy bih'yoth ha'anashiym y'sheniym wayabo' 'oy'bo
wayiz'ra` zuniyn beyn hachitiym wayele'k lo.

Matt13:25 “But while his men were sleeping, his enemy came
and sowed tares among the wheat, and went away.”

<25> ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς
καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπήλθεν.

25 en de tō katheudein tous anthrōpous ēlthen autou ho echthros
kai epespeiren zizania ana meson tou sitou kai apēlthen.

26
כּוֹכְאֵשׁוֹר פָּרַח הַדָּשָׂא וַיַּעַשׂ פָּרִי וַיִּרְאוּ גַם-הַזִּיגְנִין׃
וַיִּזְרַע זִיגְנִין בֵּין הַחֲטָיִם וַיֵּלֶךְ לוֹ׃

26. w'ka'asher parach hadeshe' waya`as periy wayera'u gam-hazuniyn.

Matt13:26 “But when the wheat sprouted and bore grain, then the tares became evident also.”

<26> ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

26 hote de eblastēsen ho chortos kai karpon epoiēsen, tote ephanē kai ta zizania.

יְהוֹנָדָב יְבֻלָּהּ יִשְׂרָאֵל אֲבֹתָיִם - לֹא זָרָה טוֹב זָרָה בְּשָׂדֶךָ וּמֵאַיִן לוֹ הַזֵּינִינִי
:יְהוֹנָדָב יְבֻלָּהּ יִשְׂרָאֵל אֲבֹתָיִם :לֹא זָרָה טוֹב זָרָה בְּשָׂדֶךָ וּמֵאַיִן לוֹ הַזֵּינִינִי

27. wayig'shu `ab'dey ba`al-habayith wayo'm'ru `elayu 'Adoneynu halo'-zera` tob zara`ta b'sadeak ume'ayin lo hazuniyn.

Matt13:27 “The slaves of the landowner came and said to him, ‘Our Master, did you not sow good seed in your field? How then does it have tares?’”

<27> προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῶ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;

27 proselthontes de hoi douloi tou oikodespotou eipon autō, Kyrie, ouchi kalon sperma espeiras en tō sō agrō? pothen oun echei zizania?

יְבֻלָּהּ יִשְׂרָאֵל אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם
:יְבֻלָּהּ יִשְׂרָאֵל אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם אֲבֹתָיִם
כַּח וַיֹּאמֶר לָהֶם אִישׁ אֵיב עָשָׂה זֹאת וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַעֲבָדִים
הַתְּחַפְּזִי כִּי-יִגְלַף וּנְלַקֵּט אֹתָם:

28. way'omer lahem 'iysh 'oyeb `asah zo'th wayo'm'ru `elayu ha`abadiym hathach'pots kiy-nele`k un'laqet `otham.

Matt13:28 “And he said to them, ‘An enemy has done this!’ The slaves said to him, ‘Do you want us, then, to go and gather them up?’”

<28> ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

28 ho de ephē autois, Echthros anthrōpos touto epoiēsen. hoi de douloi legousin autō, Theleis oun apelthontes syllexōmen auta?

כַּח וַיֹּאמֶר לֹא פָּן-תִּלְקְטוּ אֶת-הַזֵּינִינִי וְשָׂרְשָׁתָם גַּם אֶת-הַחֲטִימִים
:כַּח וַיֹּאמֶר לֹא פָּן-תִּלְקְטוּ אֶת-הַזֵּינִינִי וְשָׂרְשָׁתָם גַּם אֶת-הַחֲטִימִים

29. wayo'mer lo' pen-t'laq'tu `eth-hazuniyn w'sherash'tem gam `eth-hachitiym.

Matt13:29 “But he said, ‘No’; for while you are gathering up the tares, you may uproot the wheat with them.”

<29> ὁ δὲ φησιν, Οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

29 ho de phēsin, Ou, mēpote syllegontes ta zizania ekrizōsēte hama autois ton siton.

כַּח וַיֹּאמֶר לֹא פָּן-תִּלְקְטוּ אֶת-הַזֵּינִינִי וְשָׂרְשָׁתָם גַּם אֶת-הַחֲטִימִים
:כַּח וַיֹּאמֶר לֹא פָּן-תִּלְקְטוּ אֶת-הַזֵּינִינִי וְשָׂרְשָׁתָם גַּם אֶת-הַחֲטִימִים
לְהַנִּיחַם אֹתָם וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ
לְהַנִּיחַם אֹתָם וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ

הַקְצִיר וְאָמַרְתִּי לְקוֹצְרֵי לֶקֶטוּ בְּרֵאשׁוֹנָה אֶת-הַזִּינִין
וְאִגְדוּ אֹתָם אֲגָדוֹת לְשָׂרְפָם וְאֵת הַחֲטִיִּם אִסְפוּ לְאוֹצְרֵי:

30. haniychu 'otham w'yig'd'lu sh'neyhem yachad `ad-haqatsiyar
w'hayah b`eth haqatsiyar w'amar'tiy laqots'riym laq'tu bari'shonah 'eth-hazuniyn
w'ig'du 'otham 'agudoth l'sar'pham w'eth hachitiym 'is'phu l'otsariy.

Matt13:30 “Allow both to grow together until the harvest;
and in the time of the harvest I shall say to the reapers, ‘First gather up the tares
and bind them in bundles to burn them up; but gather the wheat into my barn.’”

<30> ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα ἕως τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς
θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δῆσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά,
τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

30 aphete synauxanesthai amphotera heōs tou therismou,
kai en kairō tou therismou erō tois theristais, Syllexate prōton ta zizania
kai dēsate auta eis desmas pros to katakausai auta,
ton de siton synagagete eis tēn apothēkēn mou.

אִשְׁמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין וְאִשְׁמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין 31
:יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל
לֹא וְיִשְׂמַח לְכַנּוּסֵיהֶם מִשָּׁל אַחֵר וַיֹּאמֶר מִלְכוּת הַשָּׁמַיִם דּוֹמָה
לְגֵרְגָר שָׁל-חֲרָדָל אֲשֶׁר לְקַחוּ אִישׁ וַיִּזְרַע בְּשָׂדֵהוּ:

31. wayasem liph'neyhem mashal 'acher way'omar mal'kuth hashamayim domah
l'gar'gar shel-char'dal 'asher l'qacho 'iysh wayiz'ra` b'sadehu.

Matt13:31 He presented another parable to them, saying, “The kingdom of heaven is compared
to a mustard seed, which a man took and sowed in his field”;

<31> Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

31 Allēn parabolēn parethēken autois legōn, Homoia estin hē basileia tōn ouranōn kokkō sinapeōs,
hon labōn anthrōpos espeiren en tō agrō autou;

כִּי יִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין וְכִי יִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין 32
וְיִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין וְיִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין וְיִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין וְיִשְׂמַח בְּכִנּוּסֵי הַזֵּינִין
:יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

לֵב וְהוּא קָטָן מִכָּל-הַזֵּרְעִים וְכִאֲשֶׁר צָמַח גָּדוֹל הוּא
מִן-הַיִּרְקוֹת וְהָיָה לְעֵץ עַד-אֲשֶׁר יָבֹאוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם וְקִנְּנוּ
בְּעִנְפָיו:

32. w'hu' qaton mikal-hazero`iym w'ka'asher tsamach gadol hu' min-hay'raqoth
w'hayah l'ets `ad-'asher yabo'u`oph hashamayim w'qin'nu ba`anaphayu.

Matt13:32 “and this is smaller than all other seeds, but when it is full grown, it is larger than the garden
plants and becomes a tree, so that the birds of the air come and nest in its branches.”

<32> ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῆ μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνετα δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

32 ho mikroteron men estin pantōn tōn spermatōn, hotan de auxēthē meizon tōn lachanōn estin kai ginetai dendron, hōste elthein ta peteina tou ouranou kai kataskēnoun en tois kladois autou.

אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה מִלְּכֹוֹת הַשָּׁמַיִם הוֹמָה
אֵו הַמֶּטֶר מִלְּכֹוֹת הַשָּׁמַיִם אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה מִלְּכֹוֹת הַשָּׁמַיִם
:יְלֹו הַמֶּטֶר-מִלְּכֹוֹת

לְגוֹיִשָּׁא עוֹד מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה מִלְּכֹוֹת הַשָּׁמַיִם הוֹמָה
לְשֹׂאֵר אִשָּׁר לְקַחְתּוֹ אִשָּׁה וַתִּטְמֵן בְּשֵׁלֶשׁ סָאִים קֶמַח עַד
כִּי-יִחַמֵּן כָּלֹו:

33. wayisa' `od m'shalo way'omer 'aleyhem mal'kuth hashamayim domah lis'or 'asher l'qachatu 'ishah watit'mon bish'lish s'iyim qemach `ad kiy-yech'mats kulo.

Matt13:33 He spoke another parable to them, "The kingdom of heaven is compared to leaven, which a woman took and hid in three pecks of flour until it was all leavened."

<33> Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

33 Allēn parabolēn elalēsen autois; Homoia estin hē basileia tōn ouranōn zymē, hēn labousa gynē enekruuen eis aleurou sata tria heōs hou ezymōthē holon.

מִשְׁלֹו אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר
:אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר אִשָּׁר אַחַד מִשְׁלֹוֹת הַמֶּטֶר

לְדַכָּל-אֶלָה הַדָּבָר יְהוֹשִׁעַ בְּמִשְׁלָיִם אֶל-הַמִּוֵּן הַעַם
וּבְבִלִי מִשְׁלַל לֹא הַדָּבָר אֶל־יְהוָה הַדָּבָר:

34. kal-'eleh diber Yahushua bim'shaliym 'el-hamon ha'am ubib'liy mashal lo' diber 'aleyhem dabar.

Matt13:34 All these things Yahushua spoke to the crowds in parables, and He did not speak to them without a parable.

<34> Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς,

34 Tauta panta elalēsen ho Iēsous en parabolais tois ochlois kai chōris parabolēs ouden elalei autois

כִּי לְמַלְאֵת אֵת אֲשֶׁר הַדָּבָר הַנְּבִיאָ לֵאמֹר אֶפְתָּחָה בְּמִשְׁלַל פִּי
:אֲבִיעָה חִירוֹת מִנִּי-קֶדֶם:

לְמַלְאֵת אֵת אֲשֶׁר הַדָּבָר הַנְּבִיאָ לֵאמֹר אֶפְתָּחָה בְּמִשְׁלַל פִּי
אֲבִיעָה חִירוֹת מִנִּי-קֶדֶם:

35. l'mal'th 'eth 'asher diber hanabiy' le'mor 'eph't'chah b'mashal piy 'abiy`ah chiydoth miniy-qedem.

Matt13:35 This was to fulfill what was spoken through the prophet, saying,

I shall open **My mouth** in parables; I shall utter things hidden **since** the foundation of the world.

<35> ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥήθην διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
Ἄνοιξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς [κόσμου].

35 **hopōs plērōthē to hrēthen dia tou prophētou legontos,**
Anoixō en parabolais to stoma mou,
ereuxomai kekrymmena apo katabolēs [kosmou].

יְהוָה יִפְתָּח אֶת־פִּי בַּמִּשְׁלָּה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
תְּלַמִּידָיו וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ

36. **'az shilach Yahushuà 'eth-hamon ha`am wayabo' habay'thah wayig'shu 'elayu tal'miydayu wayo'm'ru ba'er-na' lanu 'eth-m'shal zuney hasadeh.**

Matt13:36 Then He left the crowds and went into the house. And His disciples came to Him and said, Explain to us the parable of the tares of the field.

<36> Τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

36 **Tote apheis tous ochlous elthen eis ten oikian. kai proselthon autō hoi mathētai autou legontes,**
Diasaphēson hēmin tēn parabolēn tōn zizaniōn tou agrou.

לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ

37. **waya`an way'omer 'aleyhem hazore`a 'eth-hazera` hatob hu' Ben-ha'Adam.**

Matt13:37 And He answered and said unto them, “The one who sows the good seed is the Son of Man,”

<37> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,
37 **ho de apokritheis eipen, Ho speirōn to kalon sperma estin ho huioi tou anthrōpou,**

לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ
לְאֵזְרָנוּ שְׁלַח יְהוָה וְיִשְׁעֵי אֶת־הַמִּזְמוֹן הַזֶּה וְיִבְרָא הַבְּרִיתָהּ וְיִגְשָׁנוּ אֲלֵינוּ

38. **w'hasadeh hu' ha`olam w'hazera` hatob b'ney hamal'kuth hem w'hazuniyn b'ney hara`hemah.**

Matt13:38 “and the field is the world; and as for the good seed, these are the sons of the kingdom; and the tares are the sons of the evil one”;

<38> ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος, τὸ δὲ καλὸν σπέρμα οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,

38 **ho de agros estin ho kosmos, to de kalon sperma houtoi eisin hoi huioi tēs basileias;**
ta de zizania eisin hoi huioi tou ponērou,

39. מְלַחֵם לְפָנָיִם הַשָּׂטָן וְהַקְּצִיר הוּא הַשָּׂטָן הַזֶּה וְהַקְּצִירִים הֵם הַמְּלַאֲכִים
 39. מְלַחֵם לְפָנָיִם הַשָּׂטָן וְהַקְּצִיר הוּא הַשָּׂטָן הַזֶּה וְהַקְּצִירִים הֵם הַמְּלַאֲכִים

39. w'ha'oyeb 'asher z'ra'am hu' hasatan w'haqatsiyar hu' qets ha'olam w'haqots'riym hem hamal'akiym.

Matt13:39 “and the enemy who sowed them is the devil, and the harvest is the end of the age; and the reapers are angels.”

<39> ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος, ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θεριστὰὶ ἄγγελοὶ εἰσιν. <

39 ho de echthros ho speiras auta estin ho diabolos, ho de therismos synteleia aiōnos estin, hoi de theristai aggeloi eisin.

40. מְהֵרָה יִקָּטְפוּ הַדְּגָנִים וְהַקְּצִירִים יִקָּטְפוּן
 40. מְהֵרָה יִקָּטְפוּ הַדְּגָנִים וְהַקְּצִירִים יִקָּטְפוּן
 וְנִשְׂרְפוּ בְּאֵשׁ כֵּן יִהְיֶה לְקֵץ הָעוֹלָם הַזֶּה

40. w'hineh ka'asher y'luq'tu hazuniyn w'nis'r'phu ba'esh ken yih'yeh l'qets ha'olam hazeh.

Matt13:40 “So just as the tares are gathered up and burned with fire, so shall it be at the end of this age.”

<40> ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ [κατα]καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·

40 hōsper oun syllegetai ta zizania kai pyri [kata]kaietai, houtōs estai en tē synteleia tou aiōnos;

41. בְּנֵי אָדָם יִשְׁלַח אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנָשִׁים וְיִקְרְבוּ אֶת-מְלַאֲכֵי הַשָּׁמַיִם וְיִקְרְבוּ אֶת-כָּל-הַמְּכַשְׁלוֹת וְאֶת-כָּל-פְּעֻלֵי הָאָוֶן

41. Ben-ha'Adam yish'lach 'eth-mal'akayu w'liq'tu mimal'kutho 'eth kal-hamak'sheloth w'eth kal-po'aley ha'awen.

Matt13:41 “The Son of Man shall send forth His angels, and they shall gather out of His kingdom all stumbling blocks, and those who commit lawlessness,”

<41> ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν

41 apostelei ho huios tou anthrōpou tous aggelous autou, kai syllexousin ek tēs basileias autou panta ta skandala kai tous poiountas tēn anomian

42. מְהֵרָה יִקָּטְפוּ הַדְּגָנִים וְהַקְּצִירִים יִקָּטְפוּן

Matt13:45 “Again, the kingdom of heaven is like a merchant seeking fine pearls,”

<45> Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·
45 Palin homoia estin hē basileia tōn ouranōn anthrōpō emporō zētounti kalous margaritas;

יָלַף אֶת־יָמָיו אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 46
:אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 46
מִן־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 46

46. w'ka'asher matsa' mar'galiyth 'achath y'qarah m'od hala'k wayim'kor 'eth-kal-'asher-lo wayiqen 'othah.

Matt13:46 “and upon finding one pearl of great value, he went and sold all that he had and bought it.”

<46> εὐρὼν δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

46 heurōn de hena polytimon margaritēn apelthōn pepraken panta hosa eichen kai ēgorasen auton.

מִן־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 47
:אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 47
מִן־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּן אֹתָהּ: 47

47. `od domah mal'kuth hashamayim l'mik'mereth 'asher hash'l'kah layam umiyniyim shoniym ye'as'phu l'thokah.

Matt13:47 “Again, the kingdom of heaven is like a dragnet cast into the sea, and gathering fish of every kind”;

<47> Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

47 Palin homoia estin hē basileia tōn ouranōn sagēnē blētheisē eis tēn thalassan kai ek pantos genous synagagousē;

וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּרֶגֶת וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ: 48
:וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּרֶגֶת וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ: 48
וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּרֶגֶת וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ: 48

48. w'ka'asher nim'l'ah he`elu 'othah 'el-s'phath hayam wayesh'bu wayil'q'tu 'eth-hamiyniyim hatobiym l'tho'k hakeliym w'eth hara'iyim hish'liyku.

Matt13:48 “and when it was filled, they drew it up on the beach; and they sat down and gathered the good fish into containers, but the bad they threw away.”

<48> ἦν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

48 hēn hote eplērōthē anabibasantes epi ton aigialon kai kathisantes synelexan ta kala eis aggē, ta de sapra exō ebalon.

יְהוָה יֵצֵא אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְיִקַּח אֶת-הַרְשָׁעִים מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים׃
מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים יִקַּח אֶת-הַרְשָׁעִים׃
49

49. ken yih'yeh l'qets ha`olam hamal'akiym yets'u w'hib'diylu 'eth-har'sha`iym mito'k hatsadiyqiym.

Matt13:49 "So it shall be at the end of the age; the angels shall come forth and take out the wicked from among the righteous,"

<49> οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων

49 houtōs estai en tē synteleiā tou aiōnos; exeleusontai hoi aggeloi kai aphoriosisin tous ponērous ek mesou tōn dikaiōn

וְיִשְׂלֹחַ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֶת-הַרְשָׁעִים מִתּוֹךְ הַצְּדִיקִים׃
נְהַשְׁלִיכוּם אֶל-תַּנּוּר הָאֵשׁ וְתִהְיֶה הִלָּלָה וְחִרְק הַשָּׁנָיִם׃
50

50. w'hish'liyukum 'el-tanur ha'esh sham tih'yeh hay'lalah wacharoq hashinayim.

Matt13:50 "and shall throw them into the furnace of fire; there shall be weeping and gnashing of teeth."

<50> καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

50 kai balousin autous eis tēn kaminon tou pyros; ekei estai ho klauthmos kai ho brygmos tōn odontōn.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ הַתְּבַיְנוּ אֵת-כָּל-אֵלֶּה וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו הֵן אֲדַבְּרִינּוּ׃
51

51. wayo'mer 'aleyhem Yahushua hathabiygnu 'eth-kal-'eleh wayo'm'ru 'elayu hen 'Adoneynu.

Matt13:51 He said to them, "Have you understood all these things?" They said to Yahushua, Yes, Our Master.

<51> Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί.

51 Synēkate tauta panta? legousin autō, Nai.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַל-כֵּן כָּל-סוּפֵר מְלֻמָּד לְמַלְכוּת
נְבִיאִים׃
52

נְבִיאִים יִסְפְּרוּ עַל-כֵּן כָּל-סוּפֵר מְלֻמָּד לְמַלְכוּת׃

הַשְּׂמִימִים הַדּוֹמָה לְאִישׁ בַּעַל-בַּיִת הַמּוֹצִיא מֵאֻצְרוֹ הַדְּשׁוֹת
וְגַם יְשָׁנוֹת:

52. wayo'mer 'aleyhem `al-ben kal-sopher m'lumad l'mal'kuth hashamayim domeh l'iysh ba'al-bayith hamotsiy' me'otsaro chadashoth w'gam y'shanoth.

Matt13:52 And He said to them, "Therefore every scribe who has become a disciple of the kingdom of heaven is like a head of a household, who brings out of his treasure things new and old."

<52> ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

52 ho de eipen autois, Dia touto pas grammateus mathēteutheis tē basileiā tōn ouranōn homoios estin anthrōpō oikodespotē, hostis ekballei ek tou thēsaurou autou kaina kai palaiā.

נְגִידֵי כְּכֹלוֹת יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶת-הַמִּשְׁלִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם:
53

53. way'hiy k'kaloth Yahushua l'daber 'eth-ham'shaliym ha'eleh waya`abor misham.

Matt13:53 When Yahushua had finished speaking these parables, He departed from there.

<53> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκεῖθεν.

53 Kai egeneto hote etelesen ho Iēsous tas parabolās tautas, metēren ekeithen.

וַיָּבֹא אֶל-אֲרָצוֹ וַיְלַמֵּד אֹתָם בְּבֵית הַכְּנִסְתַּת שְׁלֵהֶם
וַיִּשְׁתַּחֲמָמוּ וַיֹּאמְרוּ מֵאֵינן לְזֶה הַחֲכָמָה הַזֶּה אֵת וְהַגְּבוּרֹת:
54

54. wayabo' 'el-'ar'tso way'lamed 'otham b'beyth hak'neseth shelahem wayish'tomamu wayo'm'ru me'ayin lazeh hachak'mah hazo'th w'hag'buroth.

Matt13:54 He came to His hometown and began teaching them in their synagogue, so that they were astonished, and said, Where did this man get this wisdom and these miraculous powers?

<54> καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;

54 kai elthōn eis tēn patrida autou edidasken autous en tē synagōgē autōn, hōste ekplēssesthai autous kai legein, Pothen toutō hē sophia hautē kai hai dynameis?

וְהָאֵלֶּה הוּא בֶן-הַחֲרָשׁ הַלֵּא שֵׁם אִמּוֹ מֵרִים
וְאָחָיו יַעֲקֹב וַיּוֹסִי וְשִׁמְעוֹן וַיְהוּדָה:
55

55. halo' zeh hu' ben-hecharash halo' shem 'imo Mir'yam w'echayu Ya`aqob w'Yosey w'Shim'on wiYahudah.

Matt13:55 Is not this the carpenter's son? Is not His mother called Miriam, and His brothers, James and Yoseph and Simon and Judas?

<55> οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;

55 **ouch** houtos estin ho tou tektonos huios? **ouch** hē mētēr autou legetai Mariam
kai hoi adelphoi autou Iakōbos kai Iōsēph kai Simōn kai Ioudas?

אֵלֶּכָּה-לָּךְ יָלַדְתְּ אֶתְךָ מִן־מִטְרֵי הַשָּׁמַיִם לָּךְ אֵלֶּכָּה יִלְדוּ אֶתְךָ מִן־מִטְרֵי הַשָּׁמַיִם 56
נוֹאֲחִיּוֹתָיו הֲלֹא כֻּלָּן אֶתְנֶנּוּ הֵן וּמֵאֵין אֵיבּוֹא לוֹ כָּל-אֵלֶּה:

56. **w'ach'yothayu halo' kulan** 'itanu hen ume'ayin 'eypho' lo kal-'eleh.

Matt13:56 And **His sisters**, are they not all with us? **Where then did this man get all these things?**

<56> καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

56 kai **hai adelphai** autou **ouchi pasai pros hēmas** eisin? **pothen oun toutō tauta panta?**

כִּי־גִיָּעָה מִן־כִּי־מִשְׁלַח־יְהוֹשֻׁעַ לְיָדָיו לְעָשׂוֹת מִצְוֹתָיו וּבֵיתוֹ 57
נִזְבְּיָהִי לָהֶם לְמִכְשׁוֹל וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם אֵין הַנְּבִיא

נִקְלָה אִם-לֹא בְּאַרְצוֹ וּבְבֵיתוֹ:
נְזַבְּיָהִי לָהֶם לְמִכְשׁוֹל וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם אֵין הַנְּבִיא
נִקְלָה אִם-לֹא בְּאַרְצוֹ וּבְבֵיתוֹ:

57. **way'hiy lahem l'mik'shol wayo'mer Yahushua** 'aleyhem
'eyn hanabiy' niq'leh 'im-lo' b'ar'tso ub'beytho.

Matt13:57 And they took offense at Him. But Yahushua said to them,
“A prophet is not without honor except in his hometown and in his own household.”

<57> καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

57 kai **eskandalizonto** en autō. ho de **Iēsous** eipen autois,

Ouk estin **prophētēs** atimos ei mē en tē **patridi** kai en tē **oikiā** autou.

כִּי־לֹא־עָשָׂה שָׁם גְּבוּרֹת רַבּוֹת מִפְּנֵי חֶסֶר אֱמוּנָתָם: 58
כִּי־לֹא־עָשָׂה שָׁם גְּבוּרֹת רַבּוֹת מִפְּנֵי חֶסֶר אֱמוּנָתָם:

58. **w'lo'-`asah sham g'buroth rabboth mip'ney choser** 'emunatham.

Matt13:58 And He did not do many miracles there because of their unbelief.

<58> καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

58 kai **ouk** epoiēsen ekei **dynameis pollas** dia tēn **apistian** autōn.

Chapter 14

אֵתְּהִיא שָׁמַע הוֹרְדוֹס שְׂרָר־רְבַע הַמְּדִינָה אֵת שְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ: Matt14:1

אֵתְּהִיא שָׁמַע הוֹרְדוֹס שְׂרָר־רְבַע הַמְּדִינָה אֵת שְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ:

1. **ba`eth hahiy' shama`** Hor'dos **sar-roba` ham'diy nah** 'eth **shema`** Yahushua.

Matt14:1 At that time Herod the tetrarch heard the news about Yahushua,

<14:1> 'En ékeinō tō kairō ēkousen 'Hērōdēs ó tetraárchēs tēn ákoēn 'Iησοῦ,
1 En ekeinō tō kairō ēkousen Hērōdēs ho tetraarchēs tēn akoēn Iēsou,

2
בְּיָמָיו אָמַר אֶל-נְעָרָיו זֶה הוּא יְהוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל
אֲשֶׁר נִעֹזַר מִן-הַמַּתִּים עַל-כֵּן הַכֹּחֹת פְּעֻלֵּים בּוֹ:

2. wayo'mer 'el-n`arayu zeh hu' Yahuchanan haMat'bil 'asher ne`or min-hamethiyim
'al-ken hakochoth po`aliym bo.

Matt14:2 and said to his servants, This is Yahuchanan (John) the Baptist; he has risen from the dead, and that is why miraculous powers are at work in him.

<2> καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

2 kai eipen tois paisin autou, Houtos estin Iōannēs ho baptistēs; autos ēgerthē apo tōn nekrōn kai dia touto hai dynameis energousin en autō.

3
גַּם כִּי הוֹרְדוֹס תָּפַשׁ אֶת-יְהוֹחָנָן וַיֹּאסְרֵהוּ
וַיִּשְׁמְחֵהוּ בְּבֵית הַסֵּהַר בְּגִלְל הוֹרְוֹדִיָּה אֲשֶׁת פִּילְפּוֹס אָחִיו:

3. ki Hor'dos taphas 'eth-Yahuchanan waya'as'rehu
way'siyimehu b'beyth hasohar big'lal Horod'yah 'esheth Phiylipos 'achiyu.

Matt14:3 For when Herod had Yahuchanan arrested, he bound him and put him in prison because of Herodias, the wife of his brother Philip.

<3> Ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν [αὐτὸν] καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

3 Ho gar Hērōdēs kratēsas ton Iōannēn edēsen [auton] kai en phylakē apetheto dia Hērōdiada tēn gynaika Philippou tou adelphou autou;

4
דַּכִּי אָמַר יְהוֹחָנָן אֶלְיוֹ אֲסוּרָה הִיא לָךְ:

4. ki 'amar Yahuchanan 'elayu 'asurah hiy' la'k.

Matt14:4 For Yahuchanan had been saying to him, It is not lawful for you to have her.

<4> ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ, Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν.

4 elegen gar ho Iōannēs autō, Ouk exestin soi echein autēn.

5
הַיּוֹבִבֶשׁ לְהַרְגוֹ וַיִּירָא אֶת-הַהַמּוֹן כִּי לְנָבִיא הִשְׁבָּחָהוּ:

5. way'baqesh l'har'go wayiyra 'eth-hehamon ki l'nabiy' chashabuhu.

Matt14:5 Although Herod wanted to put him to death, he feared the crowd, because they regarded him as a prophet.

<5> καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
5 kai **thelōn** auton apokteinai **ephobēthē** ton ochlon, hoti **hōs prophētēn** auton eichon.

וַיְהִי בְיוֹם הַלֵּדַת הוֹרְדוֹס וַתִּרְקַד בַּת־הוֹרְדוּדְיָה בְּתוֹכָם
וַתִּיטַב בְּעֵינֵי הוֹרְדוֹס:

6. way'hiy b'yom huledeth Hor'dos wat'raqed bath-Horod'yah b'thokam watiytab b'eyney Hor'dos.

Matt14:6 But when Herod's birthday came, the daughter of Herodias danced before them and pleased Herod,

<6> γενεσίους δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ,
6 genesiois de **genomenois** tou Hērōdou **ōrchēsato** hē thygatēr tēs **Hērōdiados** en tō mesō kai **ēresen** tō Hērōdē,

זַוַיִּשְׁבַּע לָהּ וַיֹּאמֶר מַה־תִּשְׂאֵל בְּנִשְׁךָ וְאֶתֵּן לָךְ:

7. wayishaba` lah wayo'mar mah-tish'al naph'she'k w'eten la'k.

Matt14:7 so much that he promised with an oath to give her whatever she asked.

<7> ὅθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται.
7 **hothen meth' horkou** hōmologēsēn autē dounai ho ean aitēsētai.

חַוַּאמְהָ שָׁמָּה אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיהָ וַתִּשְׂאֵל לֵאמֹר תִּנְהַלֵּי
בִּפְהַי בְּקַעֲרָה אֶת־רֹאשׁ יְהוֹחָנָן הַמַּטְבִּיל:

8. w'imah samah 'eth-had'baryim b'phiyah watish'al le'mor t'nah-liy phoh baq'`arah 'eth-ro'sh Yahuchanan haMat'bil.

Matt14:8 Having been informed by her mother before, she said, Give me here on a platter the head of Yahuchanan the Baptist.

<8> ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
8 hē de **probibastheisa** hypo tēs mētros autēs,

Dos moi, phēsin, hōde epi pinaki tēn kephalēn Iōannou tou baptistou.

וַיִּזְכַּר יֵשׁוּעַ אֶת־כָּל־אֵלֶּים
וַיִּזְכַּר אֶת־כָּל־אֵלֶּים:

טויצער למלך אף בעבור השבועה והמסבים עמו צנה
לתת לה:

9. wayetser lamele'k 'a'k ba`abur hash'bu`ah w'ham'subiyim `imo tsiuah latheth lah.

Matt14:9 Although he was grieved, the king commanded it to be given because of his oaths, and because of his dinner guests.

<9> καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι,
9 kai lypētheis ho basileus dia tous horkous kai tous synanakeimenous ekeleusen dothēnai,

10 יויש'לח וישא את ראש יהוחנן מעליו בבית הסהר:
אאאא אכגג זכסז טחחצאז וכד-כד כזזז חכזז 10

10. wayish'lach wayisa' 'eth-ro'sh Yahuchanan me`alayu b'beyth hasohar.

Matt14:10 He sent and had Yahuchanan beheaded in the prison.

<10> καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν [τόν] Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
10 kai pempsas apekephalisen [ton] Iōannēn en tē phylakē.

יא וביאהו אל אמה:
אאאא אכגג זכסז אאאא זכד-כד זכזזזז 11
אאא-כד זכזזזז
יא וביאהו את ראשו בקערה ויתנו ביהי הנערה
ותביאהו אל אמה:

11. wayabiy'u 'eth-ro'sho baq`arah wayit'nu biydey hana`arah wat'biy'ehu 'el-'imah.

Matt14:11 And his head was brought on a platter and given to the girl, and she brought it to her mother.

<11> καὶ ἤνεχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
11 kai ēnechthē hē kephalē autou epi pinaki kai edothē tō korasiō, kai ēnegken tē mētri autēs.

יב ויגשו תלמידיו וישאו את גופתו ויקברוהו
ויכרו ויגידו ליהושע:
זכזזזז אאאאזזזז זכד-כד זכזזזז 12
:אאאאכ זכזזזז
יב ויגשו תלמידיו וישאו את גופתו ויקברוהו
ויכרו ויגידו ליהושע:

12. wayig'shu tal'miydayu wayis'u 'eth-g'wiyatho wayiq'b'ruah wayel'ku wayagiydu l'Yahushua.

Matt14:12 His disciples came and took away the body and buried it; and they went and reported to Yahushua.

<12> καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτό[ν]
καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

12 kai proselthontes hoi mathētai autou ēran to ptōma kai ethapsan auto[n]
kai elthontes apēggeilan tō Iēsou.

אאאא זכזזזז-כד אכזזזז זכזז אאזזזז זכד-כד זכזזזז 13

יגויהי כשמעו את-זאת ויסר משם באגניה אל-מקום הרבה
ואין-איש אתו וישמעו המון העם
ויילכו אחריו ברגליהם מן-הערים:

13. way'hiy k'sham'`o 'eth-zo'th wayasar misham ba'aniyah 'el-m'qom char'bah w'eyn-'iysh 'ito wayish'm`u hamon ha`am wayel'ku 'acharayu b'rag'leyhem min-he`ariym.

Matt14:13 Now when Yahushua heard about Yahuchanan, He withdrew from there in a boat to a secluded place by Himself; and when the people heard of this, they followed Him on foot from the cities.

<13> Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἴδιαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.

13 Akousas de ho Iēsous anechōrēsen ekeithen en ploiō eis erēmon topon kat' idian; kai akousantes hoi ochloi ēkolouthēsan autō pezē apo tōn poleōn.

יד ויצא יהושע וירא המון עם-רב
ויקמו מעירו להם וירפא את-החלשים אשר בהם:

14. wayetse' Yahushua wayar' hamon `am-rab wayehemu me`ayu lahem way'rape' 'eth-hachalashiyim 'asher bahem.

Matt14:14 When He went ashore, He saw a large crowd, and felt compassion for them and healed their sickness which is in them.

<14> καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

14 kai exelthōn eiden polyn ochlon kai esplagchnisthē ep' autois kai etherapeusen tous arrōstous autōn.

טו ויהי לעת ערב ויגשו אליו תלמידיו
ויאמרו המקום הרב וגם-נטה היום שלחה את-המון העם
ויילכו אל-הכפרים לקנות להם אכל:

15. way'hiy l'`eth `ereb wayig'shu 'elayu tal'miydayu wayo'm'ru hamaqom chareb w'gam-natah hayom shal'chah 'eth-hamon ha`am w'yel'ku 'el-hak'phariym liq'noth lahem 'okel.

Matt14:15 When it was evening, the disciples came to Him and said, This place is desolate and the hour is already late; so send the crowds away, that they may go into the villages and buy food for themselves.

<15> ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρηλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους,

ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

15 opsiās de genomenēs prosēlthon autō hoi mathētai legontes, Erēmos estin ho topos kai hē hōra ēdē parēlthen; apolyson tous ochlous, hina apelthontes eis tas kōmas agorasōsin heautois brōmata.

מאכל מן-העם יקח ויביא להם לאכול
מאכל מן-העם יקח ויביא להם לאכול 16
:מאכל

טז ויאמר אליהם אינם צריכים ללכת ותנו-אתם להם
לאכול:

16. wayo'mer 'aleyhem 'eynam ts'riykiym lalaketh t'nu-'atem lahem le'ekol.

Matt14:16 But Yahushua said to them, "They do not need to go away; you give them something to eat!"

<16> ὁ δὲ [Ἰησοῦς] εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

16 ho de [hIēsous] eipen autois, Ou chreian echousin apelthein, dote autois hymeis phagein.

מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול
מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול 17
:מאכל

יז ויאמרו אליו איך לנו פה כי אם-חמשת פתרות-להם
ושני דגים:

17. wayo'm'ru 'elayu 'eyn-lanu phoh ki 'im-chamesheth kik'roth-lechem ush'ney dagiym.

Matt14:17 They said to Him, We have here only five loaves and two fish.

<17> οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

17 hoi de legousin autō, Ouk echomen hōde ei mē pente artous kai duo ichthuas.

מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול
מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול 18
:מאכל

18. wayo'mar habiy'um 'elay henah.

Matt14:18 And He said, "Bring them here to Me."

<18> ὁ δὲ εἶπεν, Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.

18 ho de eipen, Pherete moi hōde autous.

מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול
מאכל-חמשת פת ודגים שתיים יביא להם לאכול 19
:מאכל

יט ויצו את-העם לשבת על-הדשא ויקח את-חמשת
פתרות-הלקח ואת-שני הדגים וישא עיניו השמימה
ויברך ויפרס ויתן את-הלקח לתלמידים והתלמידים נתנו לעם:

19. way'tsaw 'eth-ha'am lashebeth `al-hadeshe' wayiqach 'eth-chamesheth kik'roth-halechem
w'eth-sh'ney hadagiym wayisa' `eynayu hashamay'mah way'bare'k wayiph'ros
wayiten 'eth-halechem latal'miydiym w'hatal'miydiym nath'nu la`am.

Matt14:19 Ordering the people to sit down on the grass, He took the five loaves and the two fish, and looking up toward heaven, He blessed the food, and breaking the loaves He gave them to the disciples, and the disciples gave them to the crowds,

<19> καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

19 kai keleusas tous ochlous anaklithēnai epi tou chortou, labōn tous pente artous kai tous duo ichthuas, anablepsas eis ton ouranon eulogēsen kai klasas edōken tois mathētais tous artous, hoi de mathētai tois ochlois.

20
כַּוִּיִּאֲכָלוּ כֻּלָּם וַיִּשְׂבְּעוּ
וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפֶּתוֹתַיִם הַנּוֹתְרִים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי סֵלִים מִלֵּאִים:

20. wayo'k'lu kulam wayis'ba'u wayis'u min-hap'thothiyim hanothariym sh'neym `asar saliyim m'le'iyim.

Matt14:20 and they all ate and were satisfied. They picked up what was left over of the broken pieces, twelve full baskets.

<20> καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
20 kai ephagon pantes kai echortasthēsan, kai ēran to perisseuon tōn klasmatōn dōdeka kophinous plēreis.

כֹּא וְהָאֲכָלִים כְּחֻמְשַׁת אֲלָפִים אִישׁ מִלְּבַד הַנְּשִׂיִם וְהַטַּף:
21
כַּבּ וַיִּאָּזֶן יְהוֹשֻׁעַ בְּתַלְמִידָיו לְרֶדֶת בְּאַנְיָה לְעֵבֶר לַפְּנֵיו
אֶל־עֵבֶר הַיָּם עַד אֲשֶׁר־יִשְׁלַח אֶת־הָעָם:

21. w'ha'ok'liym kachamesheth 'alaphiyim 'iysh mil'bad hanashiym w'hataph.

Matt14:21 There were about five thousand men who ate, besides women and children.

<21> οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
21 hoi de esthiontes ēsan andres hōsei pentakischilioi chōris gynaikōn kai paidiōn.

כַּבּ וַיִּאָּזֶן יְהוֹשֻׁעַ בְּתַלְמִידָיו לְרֶדֶת בְּאַנְיָה לְעֵבֶר לַפְּנֵיו
אֶל־עֵבֶר הַיָּם עַד אֲשֶׁר־יִשְׁלַח אֶת־הָעָם:
22
כַּבּ וַיִּאָּזֶן יְהוֹשֻׁעַ בְּתַלְמִידָיו לְרֶדֶת בְּאַנְיָה לְעֵבֶר לַפְּנֵיו
אֶל־עֵבֶר הַיָּם עַד אֲשֶׁר־יִשְׁלַח אֶת־הָעָם:

22. waya'ets Yahushuà b'thal'miydayu laredeth ba'aniyah la`abor l'phanayu `el-`eber hayam `ad `asher-y'shalach `eth-ha`am.

Matt14:22 Immediately He made the disciples get into the boat and go ahead of Him to the other side, while He sent the crowds away.

<22> Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον

καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους.

22 Kai eutheōs ēnagkasen tous mathētas embēnai eis to ploion

kai proagein auton eis to peran, heōs hou apolysē tous ochlous.

ללך אצל אדם אחר לומר שם-אם חלוצים 23

:אמר יאמר להם שם-אם חלוצים

כגוֹשֶׁלַח אֶת-הָעָם וַיַּעַל הַהָרָה בְּדָר לְהַתְפַּלֵּל

וַיְהִי-עֶרֶב וְהוּא לְבִדּוֹ שָׁמָּה:

23. way'shalach 'eth-ha`am waya`al haharah badad l'hith'palel

way'hiy-`ereb w'hu' l'bado shamah.

Matt14:23 After He had sent the crowds away, He went up on the mountain by Himself to pray; and when it was evening, He was there alone.

<23> καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἴδιαν προσεύξασθαι.

ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.

23 kai apolysas tous ochlous anebē eis to oros kat' idian proseuxasthai.

opsias de genomenēs monos ēn ekei.

:אמר יאמר ער אחרים והגלים כי הרחוק לנגדך 24

כד והאניה באה עד חצי הים והגלים כי הרחוק לנגדך:

24. w'ha'aniyah ba'ah `ad chatsiy hayam w'hagaliym yit'r'phuah ki haruach l'neg'dah.

Matt14:24 But the boat was already a long distance from the land, battered by the waves; for the wind was contrary.

<24> τὸ δὲ πλοῖον ἤδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων,

ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

24 to de ploion edē stadious pollous apo tēs gēs apeichen basanizomenon hypo tōn kymatōn,

ēn gar enantios ho anemos.

והוא באה עד חצי הים והגלים כי הרחוק לנגדך 25

:אמר יאמר ער אחרים והגלים כי הרחוק לנגדך

כה ויהי באשׁמרת הרביעית ויבא אליהם יהושע

והוא על פני הים:

25. way'hiy b'ash'moreth har'biy`iyth wayabo' `aleyhem Yahushua w'hu' m'hale'k `al-p'ney hayam.

Matt14:25 And in the fourth watch of the night He came to them, walking on the sea.

<25> τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

25 tetartē de phylakē tēs nyktos elthen pros autous peripatōn epi tēn thalassan.

והוא באה עד חצי הים והגלים כי הרחוק לנגדך 26

:אמר יאמר ער אחרים והגלים כי הרחוק לנגדך

כו והתלמידים ראו אותו על פני הים ויבקהו

וַיֹּאמְרוּ מִרְאֵה-רוּחַ הוּא וַיִּצְעֲקוּ מִפָּחַד:

26. w'hatal'miydiym ra'u 'otho m'hale'k `al-p'ney hayam wayibahalu wayo'm'ru mar'eh-Ruach hu' wayits`aqu mipachad.

Matt14:26 When the disciples saw Him walking on the sea, they were terrified, and said, It is a spirit! And they cried out in fear.

<26> οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

26 hoi de mathētai idontes auton epi tēs thalassēs peripatounta etarachthēsan legontes hoti Phantasma estin, kai apo tou phobou ekraxan.

כַּיְגֹא־כַּיּוּ יִפְחַח אִשְׁתֵּי אֲנָשִׁים וַיִּצְעֲקוּ מִפָּחַד 27
:יִכְרַח-לֵב אִשְׁתֵּי

כַּזְוִימְהַר יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר חֲזִקוּ פִּי-אֲנִי הוּא
אֶל-תִּירָאוּ:

27. way'maher Yahushua way'daber 'aleyhem le'mor chiz'qu kiy-'aniy hu' 'al-tiyra'u.

Matt14:27 But immediately Yahushua spoke to them, saying, "Take courage, it is I; do not be afraid."

<27> εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν [ὁ Ἰησοῦς] αὐτοῖς λέγων, Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

27 euthys de elalēsen [ho Iēsous] autois legōn, Tharseite, egō eimi; mē phobeisthe.

כַּיְגֹא־כַּיּוּ אִשְׁתֵּי אֲנָשִׁים וַיִּצְעֲקוּ מִפָּחַד 28
:יִכְרַח-לֵב אִשְׁתֵּי

כַּח וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֲלֵיו אִם-אַתָּה הוּא אֲדַנִּי
צִוְהֵנָּה וְאַבֵּא אֵלַיךָ עַל-הַמַּיִם:

28. waya`an Pet'ros wayo'mer 'elayu 'im-'atah hu' 'Adoniy tsaueh-na' w'abo' 'eleyak `al-hamayim.

Matt14:28 Kepha answered and said to Him, My Master, if it is You, command me to come to You on the water.

<28> ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἔλθειν πρὸς σέ ἐπὶ τὰ ὕδατα.

28 apokritheis de autō ho Petros eipen, Kyrie, ei sy ei, keleuson me elthein pros se epi ta hydata.

אֲנָשִׁים וַיִּצְעֲקוּ מִפָּחַד 29
:יִכְרַח-לֵב אִשְׁתֵּי

כַּט וַיֹּאמֶר בּוֹא וַיֵּרֶד פֶּטְרוֹס מִן-הָאֲנָפִי
וַיִּהְיֶה עַל-פְּנֵי הַמַּיִם לְבוֹא אֶל-יְהוֹשֻׁעַ:

29. wayo'mer bo' wayered Pet'ros min-ha'aniyah way'hale'k `al-p'ney hamayim labo' 'el-Yahushua.

Matt14:29 And He said, "Come!" And Kepha got out of the boat, and walked on the water and came toward Yahushua.

<29> ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου [ὁ] Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

29 ho de eipen, Elthe. kai katabas apo tou ploiou [ho] Petros periepatēsen epi ta hydata kai ēlthen pros ton Iēsoun.

כָּאֵתְּרָא כָּאֵתְּרָא אֶפְסֵחַ זָרַח הַיָּמִין-אֶתְּרָא זָרַח אֶתְּרָא 30
:זָרַח אֶתְּרָא זָרַח אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא
לְוַיְהִי כִּי רָאָתוּ אֶת-הַרְוּחַ כִּי הִזְקָה הָיָא וַיִּירָא
וַיִּחַל לְטָבֵעַ וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הוֹשִׁיעֵנִי:

30. way'hiy kir'otho 'eth-haruach ki chazaqah hiy' wayiyra' wayachel lit'bo`a wayits`aq wayo'mar 'Adoniy hoshiy`eniy.

Matt14:30 But seeing the wind, he became frightened, and beginning to sink, he cried out saying, My Master, save me!

<30> βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον [ισχυρὸν] ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων, Κύριε, σῶσόν με.

30 blepōn de ton anemon [ischyron] ephobēthē

kai arxamenos katapontizesthai ekraxen legōn, Kyrie, sōson me.

זָרַח אֶתְּרָא זָרַח אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא 31
:זָרַח אֶתְּרָא זָרַח אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא
לְוַיִּמְהַר יְהוֹשֻׁעַ וַיְהַשְׁלַח אֶת-יָדוֹ וַיַּחְזֶק-בּוֹ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו קָטַן אֱמוּנָתְךָ מֵהַלָּךְ כִּי חָלַק לְבָבְךָ:

31. way'maher Yahushua wayish'lach 'eth-yado wayachazeq-bo wayo'mer 'elayu q'ton 'emunah mah-l'ak ki chalaq libeak.

Matt14:31 Immediately Yahushua stretched out His hand and took hold of him, and said to him, "You of little faith, why did you doubt?"

<31> εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίσταςας;

31 eutheōs de ho Iēsous ekteinas tēn cheira epelabeto autou kai legei autō, Oligopiste, eis ti edistasas?

אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא 32
:אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא
לְבָבָם עָלוּ אֶל-הַאֲנָנִיָּה וְהַרְוּחַ שָׁכַח:

32. hem `alu 'el-ha'aniyah w'haruach shakakah.

Matt14:32 When they got into the boat, the wind stopped.

<32> καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

32 kai anabantōn autōn eis to ploion ekopasen ho anemos.

אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא 33
:אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא אֶתְּרָא

לְגַוְאֲנִישֵׁי הָאֲנָנְיָה בְּנִשׁוּ
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ וַיֹּאמְרוּ אָבֶל בֶּן-אֱלֹהִים אַתָּה:

33. w'an'shey ha'aniyah nig'shu wayish'tachawu-lo wayo'm'ru 'abal ben-'Elohim 'atah.

Matt14:33 And those who were in the boat worshiped Him, saying,
You are certainly the Son of Elohim!

<33> οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

33 hoi de en tō ploiō prosekynēsan autō legontes, Alēthōs theou huios ei.

34 יִצְחָק וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם 34

לֵד וַיִּעַבְרוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם

34. waya`ab'ru 'eth-hayam wayabo'u 'ar'tsah gineysar.

Matt14:34 When they had crossed over, they came to the land at Gennesaret.

<34> Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.

34 Kai diaperasantes ēlthon epi tēn gēn eis Gennēsaret.

35 כָּל-יָמָיו וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם 35
וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם

לְהַוְיָבוֹאוֹת אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם וַיִּבְרָאוּ אֶת-הַיָּם

וַיִּשְׁלַחוּ אֶל-כָּל-סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיִּבְרָאוּ אֶת-כָּל-הַחֹלִיִּים:

35. wayakiyru 'otho 'an'shey hamaqom hahu' wayish'l'chu 'el-kal-s'biybotheyhem wayabiy'u 'elayu 'eth kal-hacholiym.

Matt14:35 And when the men of that place recognized Him, they sent word into all that surrounding district and brought to Him all who were sick;

<35> καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας

35 kai epignontes auton hoi andres tou topou ekeinou apesteilan eis holēn tēn perichōron ekeinēn kai prosēnegkan autō pantas tous kakōs echontas

36 וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ רַק לְנֹגַעַ בְּכַנְף בְּגָדוֹ וְכָל-הַנִּגְעִים נִוְשְׁעוּ: 36
וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ רַק לְנֹגַעַ בְּכַנְף בְּגָדוֹ וְכָל-הַנִּגְעִים נִוְשְׁעוּ:

36. way'baq'shu mimenu raq lin'go`a bik'naph big'do w'kal-hanog`iym nosha`u.

Matt14:36 and they implored Him that they might just touch the fringe of His cloak;
and as many as touched it were cured.

<36> καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

36 kai parekaloun auton hina monon hapsōntai tou kraspedou tou himatiou autou;
kai hosoi hēpsanto diesōthēsan.

Chapter 15

מַלְאָכָיו וְיָבֹאוּ אֵלָיו מִיְרוּשָׁלַם׃ Matt15:1

אָז בָּאוּ אֵלָיו הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים אֲשֶׁר מִיְרוּשָׁלַם׃

1. 'az ba'u 'el-Yahushua hasoPh'riym w'hap'rushiym 'asher miYrushalam.

Matt15:1 Then the Pharisees and scribes came to Yahushua from Yerushalam and said,

<15:1> Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες,

1 Tote proserchontai tō Iēsou apo Hierosolymōn Pharisaioi kai grammateis legontes,

וַיֹּאמְרוּ מַדּוּ אַתְּ מַלְאָכָיו וְיָבֹאוּ אֵלָיו מִיְרוּשָׁלַם׃ 2

בְּיָמָיו וְיָבֹאוּ אֵלָיו מִיְרוּשָׁלַם׃

בְּיָמָיו וְיָבֹאוּ אֵלָיו מִיְרוּשָׁלַם׃

כִּי אֵינֶם נֹטְלִים יְדֵיהֶם לְסַעוּדָה׃

2. wayo'm'ru madu`a tal'miydeyak `ob'riym 'eth qabalath haz'qeniym
ki 'eynam not'liym y'deyhem las'`udah.

Matt15:2 Why do Your disciples break the tradition of the elders?

For they do not wash their hands when they eat bread.

<2> Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;

οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας [αὐτῶν] ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

2 Dia ti hoi mathētai sou parabainousin tēn paradosin tōn presbyterōn?

ou gar niptontai tas cheiras [autōn] hotan arton esthiōsin.

וַיֹּאמֶר וַיֵּצֵא אֹתָם מִתּוֹךְ הַמָּוֶל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַדּוּ אַתְּם עֹבְרִים

אֶת־מִצְוֹת אֱלֹהִים לְמַעַן קַבְּלֶתְכֶם׃

אֶת־מִצְוֹת אֱלֹהִים לְמַעַן קַבְּלֶתְכֶם׃

3. waya`an wayo'mer 'aleyhem
madu`a gam-'atem `ob'riym 'eth-mits'wath 'Elohim l'ma`an qabalath'kem.

Matt15:3 And He answered and said to them,

“Why do you yourselves transgress the commandment of Elohim for the sake of your tradition?”

<3> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,

Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

3 ho de apokritheis eipen autois,

Dia ti kai hymeis parabainete tēn entolēn tou theou dia tēn paradosin hymōn?

דְּכִי הָאֱלֹהִים צִוָּה לֵאמֹר כִּבְדוּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ 4

כִּי הָאֱלֹהִים צִוָּה לֵאמֹר כִּבְדוּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ

דְּכִי הָאֱלֹהִים צִוָּה לֵאמֹר כִּבְדוּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ

4. **ki ha'Elohim tsiuah le'mor kated 'eth-'abiyak w'eth-'imeak um'qalel 'abiyu w'imo moth yumath.**

Matt15:4 “For the Elohim commanded, saying, ‘Honor your father and mother,’ and, ‘he who speaks evil of father or mother is to be put to death.’”

<4> ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν, Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ.

4 **ho gar theos eipen, Tima ton patera kai tēn mētera, kai, Ho kakologōn patera ē mētera thanatō teleutatō.**

5
 יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 :יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
 קָרָבָן מִדֵּ-נִשְׁאָפָה נְהַנֶּה לִּי אֲיִנוּ חֲיִב בְּכַבּוּד אָבִיו וְאִמּוֹ:

5. **w'atem 'om'riym ha'omer l'abiyu ul'imo qar'ban mah-sha'atah neheneh liy 'eyno chayab b'kibud 'abiyu w'imo.**

Matt15:5 “But you say, ‘Whoever says to his father or mother, Whatever I have that would help you has been given to Elohim,’”

<5> ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὅς ἂν εἴπη τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς,

5 **hymeis de legete, Hos an eipē tō patri ē tē mētri, Dōron ho ean ex emou ōphelēthēs,**

6
 וְהִפְרִי אֶת-דְּבַר הָאֱלֹהִים לְמַעַן קַבְּלֶתְכֶם:
 וְהִפְרִי אֶת-דְּבַר הָאֱלֹהִים לְמַעַן קַבְּלֶתְכֶם:

6. **watapheru 'eth-d'bar ha'Elohim l'ma'an qabalath'kem.**

Matt15:6 “he is not to honor his father or his mother. And by this you invalidated the word of the Elohim for the sake of your tradition.”

<6> οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

6 **ou mē timēsei ton patera autou; kai ēkyrōsate ton logon tou theou dia tēn paradosin hymōn.**

7
 זְחִנְפִּים הֵיטֵב נִבְּא עָלֵיכֶם יִשְׁעֵיהֶוּ לֵאמֹר:
 זְחִנְפִּים הֵיטֵב נִבְּא עָלֵיכֶם יִשְׁעֵיהֶוּ לֵאמֹר:

7. **chanephiym heyteb niba' `aleykem Y'sha`Yahu le'mor.**

Matt15:7 “You hypocrites, rightly did YeshaYahu prophesy of you, saying”

<7> ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων,

7 **hypokritai, kalōs eprophēteusen peri hymōn Ēsaías legōn,**

8
 חֲנַשׁ הָעַם הַזֶּה בְּפִיו וּבְשִׁפְתָיו כְּבָדוּנִי וְלִבָּם רָחַק מִמֶּנִּי:
 חֲנַשׁ הָעַם הַזֶּה בְּפִיו וּבְשִׁפְתָיו כְּבָדוּנִי וְלִבָּם רָחַק מִמֶּנִּי:

8. **nigash ha`am hazeh b'phiyu ubis'phathayu kib'duniy w'libam rachaq mimeniy.**

Matt15:8 “This people honors Me with their lips, but their heart is far away from Me.”

<8> Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσιν με τιμᾷ,
ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ.
8 Ho laos houtos tois cheilesin me timā,
hē de kardia autōn porrō apechei ap’ emou;

ⲉⲛⲁⲓⲙⲏⲙ ⲙⲓⲧⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ 9
טוֹתְהִי יִרְאַתָּם אֶתִי מִצְוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה:

9. wat’hiy yir’atham ‘othiy mits’wath ‘anashiym m’lumadah.

Matt15:9 “But in vain do they worship Me, teaching as doctrines the precepts of men.”

<9> μάτην δὲ σέβονται με
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
9 matēn de sebontai me
didaskontes didaskalias entalmata anthrōpōn.

ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ 10
יְוִיבְרָא אֶל-הַעַם וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ וְהִבִּינוּ:

10. wayiq’ra’ ‘el-ha`am wayo’mer lahem shim’ u w’habiyneu.

Matt15:10 After He called the crowd, He said to them, “Hear and understand.”

<10> Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε.
10 Kai proskalesamenos ton ochlon eipen autois, Akouete kai syniete;

ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ 11
ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ
יֵא לֹא הַנִּכְנָס אֶל-הַפֶּה יְטַמֵּא אֶת-הָאָדָם
כִּי אִם-הַיּוֹצֵא מִן-הַפֶּה הוּא מְטַמֵּא אֶת-הָאָדָם:

**11. lo’ hanik’nas ‘el-hapeh y’tame’ ‘eth-ha’adam
ki ‘im-hayotse’ min-hapeh hu’ m’tame’ ‘eth-ha’adam.**

Matt15:11 “It is not what enters into the mouth that defiles the man,
but what proceeds out of the mouth, this defiles the man.”

<11> οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινῶι τὸν ἄνθρωπον,
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινῶι τὸν ἄνθρωπον.
11 ou to eiserchomenon eis to stoma koinoi ton anthrōpon,
alla to ekporeuomenon ek tou stomatos touto koinoi ton anthrōpon.

ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ 12
ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ ⲛⲏⲥⲏⲩⲱⲦⲏⲥ
יְבִי וַיִּגְּשׁוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו וַיֹּאמְרוּ

הַיְדַעְתָּ כִּי הַפְּרוּשִׁים שָׁמְעוּ אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּכְשְׁלוּ-בּוֹ:

12. wayig'shu 'elayu tal'miydayu wayo'm'ru
hayada`at ki haP'rushiym sham`u 'eth-hadabar hazeh wayikash'lu-bo.

Matt15:12 Then the disciples came and said to Him,
Do You know that the Pharisees were offended when they heard this statement?

<12> Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ,
Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;

12 Tote proselthontes hoi mathētai legousin autō,
Oidas hoti hoi Pharisaioi akousantes ton logon eskandalisthēsan

13 יג וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
כָּל-מִטֶּע אֲשֶׁר לֹא נָטַע אָבִי שֶׁבְּשָׂמַיִם עָקוּר יֵעָקֵר:

13. waya`an wayo'mar kal-mata`'asher lo` nata` 'Abiy shebashamayim`aqor ye`aqer.

Matt15:13 But He answered and said,
“Every plant which My heavenly Father did not plant shall be uprooted.”

<13> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.

13 ho de apokritheis eipen, Pasa phyteia hēn ouk ephyteusen ho patēr mou ho ouranios ekrizōthēsetai.

יד הַנִּיחֻ אוֹתָם מִדְּרִיכִים עֲוֹרִים הַמָּה לַעֲוֹרִים
וְכִי-יִדְרִיךְ עֹרֵר אֶת-הָעֹרֵר וְנָפְלוּ וְשָׁחָתוּ אֵל-הַשָּׁחַת:

14. haniychu 'otham mad'riykiym `iw'riym hemah la`iw'riym
w'biy-yad'riy`k `iuer 'eth-ha`iuer w'naph'lu sh'neyhem 'el-hashachath.

Matt15:14 “Let them alone; they are blind guides of the blind.
And if a blind man guides a blind man, both shall fall into a pit.”

<14> ἄφετε αὐτούς· τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοί [τυφλῶν].
τυφλὸς δὲ τυφλὸν εἰς ὁδηγῆν, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.

14 aphete autous; typhloi eisin hodēgoi [typhlōn];
typhlos de typhon ean hodēgē, amphoterōi eis bothnon pesountai.

טו וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּאַר לָנוּ אֶת-הַמָּשָׁל הַזֶּה:
15

15. waya`an Pet'ros wayo'mer 'elayu ba'er lanu 'eth-hamashal hazeh.

Matt15:15 Kepha answered and said to Him, Explain this parable to us.

<15> Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν [ταύτην].

15 Apokritheis de ho Petros eipen autō, Phrason hēmin tēn parabolēn [tautēn].

16 טז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ עֲדָנָה גַם-אֲתֶם לֹא תִשְׁפִּילוּ:
16 טז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ עֲדָנָה גַם-אֲתֶם לֹא תִשְׁפִּילוּ:

16. wayo'mer Yahushua `adenah gam-'atem lo' thas'kiylu.

Matt15:16 Yahushua said, "Are you still lacking in understanding also?"

<16> ὁ δὲ εἶπεν, Ἀκμῆν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

16 ho de eipen, Akmēn kai hymeis asynetoi este?

17 וְיִשְׁפֹךְ מִשֹּׁם לְמוֹצָאוֹת:
17 וְיִשְׁפֹךְ מִשֹּׁם לְמוֹצָאוֹת:

יִזְהַעוּד לֹא תִדְעוּ כִּי כָל-הַבָּא אֶל-הַפֶּה יוֹרֵד אֶל-הַכְּפֹרֶשׁ
יִזְהַעוּד לֹא תִדְעוּ כִּי כָל-הַבָּא אֶל-הַפֶּה יוֹרֵד אֶל-הַכְּפֹרֶשׁ

17. ha`od lo' thed`u ki kal-haba' `el-hapeh yored `el-hakeres w'yishaphe'k misham l'motsa'oth.

Matt15:17 "Do you not understand that everything that goes into the mouth passes into the stomach, and is cast out into the draught?"

<17> οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

17 ou noeite hoti pan to eisporeuomenon eis to stoma eis tēn koilian chōrei kai eis aphedrōna ekballetai

18 יַחֲאָבֵל הַיּוֹצֵא מִן-הַפֶּה יוֹצֵא מִן-הַלֵּב וְהוּא מְטַמֵּא אֶת-הָאָדָם:
18 יַחֲאָבֵל הַיּוֹצֵא מִן-הַפֶּה יוֹצֵא מִן-הַלֵּב וְהוּא מְטַמֵּא אֶת-הָאָדָם:

18. `abal hayotse' min-hapeh yotse' min-haleb w'hu' m'tame' `eth-ha'adam.

Matt15:18 "But the things that proceed out of the mouth come from the heart, and those defile the man."

<18> τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

18 ta de ekporeuomena ek tou stomatos ek tēs kardias exerchetai, kakeina koinoi ton anthrōpon.

19 יִטְפִּי מִן-הַלֵּב יוֹצֵאוֹת מַחְשְׁבוֹת רָע רְצִיחוֹת נְאוּפִים
19 יִטְפִּי מִן-הַלֵּב יוֹצֵאוֹת מַחְשְׁבוֹת רָע רְצִיחוֹת נְאוּפִים

זְנוּנִים גְּנֻבוֹת עֵדוּת שֶׁקֶר וְגִדּוּפִים:
זְנוּנִים גְּנֻבוֹת עֵדוּת שֶׁקֶר וְגִדּוּפִים:

19. ki min-haleb yots'oth mach'sh'both ra' r'tsiychoth ni'uphiym z'nuniym g'neboth `eduth sheqer w'giduphiym.

Matt15:19 "For out of the heart come evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, slanders."

<19> ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

19 ek gar tēs kardias exerchontai dialogismoi ponēroi, phonoi, moicheiai,

porneiai, klopai, pseudomartyriai, blasphemiai.

20
כְּאֵלֶּהָ הֵם הַמְטַמְּאִים אֶת־הָאָדָם
אֲבָל אֲכִילָהּ בֶּלֵא נְטִילַת יָדַיִם לֹא תִטְמָא אֶת־הָאָדָם:

20. 'eleh ham ham'tam'iyam 'eth-ha'adam
'abal 'akiylah b'lo' n'tiylath yadayim lo' t'tame' 'eth-ha'adam.

Matt15:20 "These are the things which defile the man;
but to eat with unwashed hands does not defile the man."

<20> ταῦτά ἐστιν τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον,
τὸ δὲ ἀνίπτους χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

20 tauta estin ta koinounta ton anthrōpon, to de aniptoiois chersin phagein ou koinoi ton anthrōpon.

21
כֹּא וַיֵּצֵא יְהוֹשֻׁעַ מִשָּׁם וַיִּסָּר אֶל־גְּלִילוֹת צוּר וְצִידוֹן:

21. wayetse' Yahushua misham wayasar 'el-g'liylot Tsor w'Tsiydon.

Matt15:21 Yahushua went away from there, and withdrew into the district of Tyre and Sidon.

<21> Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

21 Kai exelthōn ekeithen ho Iēsous anechōrēsen eis ta merē Tyrou kai Sidōnos.

22
כִּבְיָהָ אִשָּׁה כְּנַעֲנִית יֹצֵאת מִן־הַגְּבוּלֹת הָהֵם וּתְצַעֵק אֵלָיו
לֵאמֹר חַנְּנִי אֲדֹנָי בֶּן־דָּוִד כִּי בָתִּי מְעַנָּה מְאֹד עַל־יְדֵי שָׂדֵד:

22. w'hineh 'ishah K'na'aniyth yotse'th min-hag'buloth hahem watits'`aq 'elayu
le'mor chaneniy 'Adoniy ben-Dawid ki bitiy m'unah m'od `al-y'dey shed.

Matt15:22 And a Canaanite woman from that region came out and began to cry out,
saying, Have mercy on me, My Master, Son of David; my daughter is cruelly demon-possessed.

<22> καὶ ἰδοὺ γυνή Χαναanaία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν
λέγουσα, Ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

22 kai idou gynē Chananaia apo tōn horiōn ekeinōn exelthousa ekrazen

legousa, Eleēson me, kyrie huios Daud; hē thygatēr mou kakōs daimonizetai.

23
וַיִּבְקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לֵאמֹר שְׁלַחָהּ כִּי־צִעֲקָתָהּ הִיא אֲחֵרִינּוּ:

23. w'lo'-`anah 'othah dabar wayig'shu thal'miydayu

way'baq'shu mimenu le'mor shal'cheah kiy-tso`eqeth hiy' 'achareynu.

Matt15:23 But He did not answer her a word. And His disciples came and implored Him, saying, Send her away, because she keeps shouting at us.

<23> ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.

23 ho de ouk apekrithē autē logon. kai proselthontes hoi mathētai autou ērōtoun auton legontes, Apolyson autēn, hoti krazei opisthen hēmōn.

חַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ לְמֹר שָׁלְחָהּ כִּי-תְסֹאֲרֶתְהּ חַיָּה 'אַחֲרֵינוּ 24
:לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 24

כִּד וְנִעַן וַיֹּאמֶר לֹא שִׁלַּחְתִּי בְלַתִּי אֶל-הַצֹּאֵן הַאֲבֹדֹת
אֲשֶׁר לְבֵית יִשְׂרָאֵל:

24. waya`an wayo'mar lo' shulach'tiy bil'tiy 'el-hatso'n ha'ob'doth 'asher l'beyth Yis'ra'El.

Matt15:24 But He answered and said, “I was sent only to the lost sheep of the house of Yisrael.”

<24> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

24 ho de apokritheis eipen, Ouk apestalēn ei mē eis ta probata ta apolōlota oikou Israēl.

:לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 25
כִּה וַיָּחִיא בְּאֶה וַתִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַתֹּאמֶר אֲדֹנָי עֲזְרָנִי 25

25. w'hiy' ba'ah watish'tachu lo wato'mar 'Adoniy `az'reniy.

Matt15:25 But she came and began to bow down before Him, saying, My Master, help me!

<25> ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι.

25 hē de elthousa prosekynei autō legousa, Kyrie, boēthei moi.

לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 26
:לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 26

כִּו וְנִעַן וַיֹּאמֶר לֹא-טוֹב לָקַחַת אֶת-לֶחֶם הַבָּנִים
וְלְהַשְׁלִיכוֹ לְפָנַי צְעִירֵי הַכְּלָבִים:

26. waya`an wayo'mar lo'-tob laqachath 'eth-lechem habaniym ul'hash'liyko liph'ney ts'iyrey hak'labiym.

Matt15:26 And He answered and said, “It is not good to take the children’s bread and throw it to the dogs.”

<26> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

26 ho de apokritheis eipen, Ouk estin kalon labein ton arton tōn teknōn kai balein tois kynariois.

לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 27
:לְחַדְשָׁהּ מִמֵּנֵנוּ 27

כִּז וַתֹּאמֶר כִּן אֲדֹנָי אָפֶס כִּי-גַם-צְעִירֵי הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ

מִן־הַפֶּרוּרִים הַנִּפְלִים מֵעַל־שֻׁלְחַן אֲדֹנֵיהֶם:

27. wato'mar ken 'Adoniy 'ephes kiy-gam-ts'iyrey hak'labiym yo'k'lu min-haperuriym hanoph'liym me'al-shul'chan 'adoneyhem.

Matt15:27 But she said, Yes, My Master; but even the dogs feed on the crumbs which fall from their masters' table.

<27> ἡ δὲ εἶπεν, Ναὶ κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

27 hē de eipen, Nai kyrie, kai gar ta kynaria esthiei apo tōn psichiōn tōn piptontōn apo tēs trapezēs tōn kyriōn autōn.

28
כַּחֲוֵי עֹשֵׂי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִשָּׁה רַבָּה אֱמוּנָתְךָ
יְהִי־לְךָ כִּרְצוֹנְךָ וַתִּרְפָּא בִּתְּךָ מִן־הַשָּׁעָה הַהִיא:

28. waya`an Yahushua wayo'mer 'eleyah 'ishah rabbah 'emunathe'k y'hiy-la'k kir'tsone'k wateraphe' bitah min-hasha`ah hahiy'.

Matt15:28 Then Yahushua answered and said to her, “O woman, your faith is great; it shall be done for you as you wish.” And her daughter was healed from that hour.

<28> τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

28 tote apokritheis ho Iēsous eipen autē, Ō gynai, megalē sou hē pistis; genēthētō soi hōs theleis. kai iathē hē thygatēr autēs apo tēs hōras ekeinēs.

29
כַּטּוֹרְוֹת וַיֵּצֵא אֶל־יָם הַגָּלִיל וַיַּעַל הַהָרָה וַיֹּשֶׁב שָׁם:

29. waya`abor Yahushua misham wayabo' 'el-yam haGaliyl waya`al haharah wayesheb sham.

Matt15:29 Departing from there, Yahushua went along by the Sea of Galilee, and having gone up on the mountain, He was sitting there.

<29> Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.

29 Kai metabas ekeithen ho Iēsous ēlthen para tēn thalassan tēs Galilaias, kai anabas eis to oros ekathēto ekei.

30
לְוַיְבֹאוּ אֵלָיו הַמִּוֶּן עִם רֵב וְעַמָּהֶם פְּסָחִים עֹרִים אֲלֵמִים

קָטָעִים וְרַבִּים פָּהָמָה וַיְפִילוּם לְרַגְלֵי יְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְפְּאֵם:

30. wayabo'u 'elayu hamon `am rab w'imahem pis'chiym `iw'riym 'il'miym qit'iyim w'rabbiym kahemah wayapiylum l'rag'ley Yahushua wayir'pa'em.

Matt15:30 And large crowds came to Him, bringing with them those who were lame, crippled, blind, mute, and many others, and they laid them down at His feet; and He healed them.

<30> καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κυλλούς, κωφούς, καὶ ἑτέρους πολλοὺς καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·

30 kai prosēlthon autō ochloi polloi echontes meth' heautōn chōlous, typhlous, kyllous, kōphous, kai heterous pollous kai erripsan autous para tous podas autou, kai etherapeusen autous;

31 wayith'm'hu ha'am bir'otham 'eth-ha'il'miym m'dab'riym w'haqit'iyim b'riy'iyim w'hapis'chiym m'hal'kiym w'ha'iw'riym ro'iyim way'shab'chu 'eth-'Elohey Yis'ra'El.

31. wayith'm'hu ha'am bir'otham 'eth-ha'il'miym m'dab'riym w'haqit'iyim b'riy'iyim w'hapis'chiym m'hal'kiym w'ha'iw'riym ro'iyim way'shab'chu 'eth-'Elohey Yis'ra'El.

Matt15:31 So the crowd marveled as they saw the mute speaking, the crippled restored, and the lame walking, and the blind seeing; and they glorified the Elohey of Yisrael.

<31> ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφούς λαλοῦντας, κυλλούς ὑγιεῖς καὶ χωλούς περιπατοῦντας καὶ τυφλούς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

31 hōste ton ochlon thaumasai blepontas kōphous lalountas, kyllous hygieis

kai chōlous peripatountas kai typhlous blepontas; kai edoxasan ton theon Israēl.

32 wayiq'ra' Yahushua 'el-tal'miydayu wayo'mar nik'm'ru rachamay `al-ha'am kiy-zeh `am'dam `imadiy sh'losheth yamiym w'eyn lahem mah-le'ekol w'eyneniy chaphets l'shal'cham r`ebiyim pen-yith'al'phu badare'k.

32. wayiq'ra' Yahushua 'el-tal'miydayu wayo'mar nik'm'ru rachamay `al-ha'am kiy-zeh `am'dam `imadiy sh'losheth yamiym w'eyn lahem mah-le'ekol w'eyneniy chaphets l'shal'cham r`ebiyim pen-yith'al'phu badare'k.

Matt15:32 And Yahushua called His disciples to Him, and said, "I feel compassion for the people, because they have remained with Me now three days and have nothing to eat; and I do not want to send them away hungry, for they might faint on the way."

<32> Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

32 Ho de Iēsous proskalesamenos tous mathētas autou eipen, Splagchnizomai epi ton ochlon, hoti edē hēmerai treis prosmenousin moi kai ouk echousin ti phagōsin; kai apolysai autous nēsteis ou thelō, mēpote eklythōsin en tē hodō.

33 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַתְּלִמִּידִים מַאֲזֵן לָנוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לֶחֶם לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־הַמּוֹן רַב כֵּזֶה:

33. wayo'm'ru 'elayu hatal'miydiym me'ayin lanu bamid'bar dey-lechem l'has'biy`a 'eth-hamon rab kazeh.

Matt15:33 The disciples said to Him, Where would we get so many loaves in this desolate place to satisfy such a large crowd?

<33> καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

33 kai legousin autō hoi mathētai, Pothen hēmin en erēmiā artoi tosoutoi hōste chortasai ochlon tosouton?

34 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם כַּמָּה כִּכְרוֹת לֶחֶם לָכֶם וַיֹּאמְרוּ שִׁבְעַ וּמַעֲט דָגִים קְטַנִּים:

34. wayo'mer Yahushua 'aleyhem kamah kik'roth lechem lakem wayo'm'ru sheba`um`at dagiym q'taniym.

Matt15:34 And Yahushua said to them, "How many loaves do you have?" And they said, Seven, and a few small fish.

<34> καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν, Ἑπτὰ καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

34 kai legei autois ho Iēsous, Posous artous echete? hoi de eipan, Hepta kai oligā ichthydia.

35 לְהַוִּיצוֹ אֶת־הַמּוֹן הָעָם וַיִּשְׁבוּ לָאָרֶץ:

35. way'tsaw 'eth-hamon ha'am wayesh'bu la'arets.

Matt15:35 And He directed the people to sit down on the ground;

<35> καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν

35 kai paraggeilas tō ochlō anapesein epi tēn gēn

36 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם אֵלָיו אֵלֵיכֶם וַיִּשְׁבוּ לָאָרֶץ:

וַיִּקַּח אֶת־שֶׁבַע כִּפּוֹת הַלֶּחֶם וְאֵת הַדָּגִים וַיְבָרֶךְ
וַיַּפְרֹס וַיִּתֵּן אֶל־הַתּוֹלְמִידִים וְהַתּוֹלְמִידִים נָתְנוּ לָעָם:

**36. wayiqach 'eth-sheba` kik'roth halechem w'eth hadagiym way'bare'k
wayiph'ros wayiten 'el-hatal'miydiym w'hatal'miydiym nath'nu la`am.**

Matt15:36 and He took the seven loaves and the fish; and giving thanks,
He broke them and started giving them to the disciples, and the disciples gave them to the people.

<36> ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

36 elaben tous hepta artous kai tous ichthuas kai eucharistēsas eklasen kai edidou tois mathētais,
hoi de mathētai tois ochlois.

וַיֵּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפִּתּוֹתִים הַנּוֹתְרִים
לְזַיְאֹכְלוֹ כֶּלֶם וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׂאוּ מִן־הַפִּתּוֹתִים הַנּוֹתְרִים
שֶׁבַע דוּדִים מְלֵאִים:

37. wayo'k'lu kulam wayis'ba`u wayis'u min-hap'thothiyim hanothariym shib'ah dudiym m'le'iyim.

Matt15:37 And they all ate and were satisfied,
and they picked up what was left over of the broken pieces, seven large baskets full.

<37> καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν.
καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

37 kai ephagon pantes kai echortasthēsan. kai to perisseuon tōn klasmatōn ēran hepta spyridas plēreis.

לַח וְהֵאֲכִלִים אַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ מִלֶּבֶד הַנְּשִׂים וְהַטָּף:
לַח וְהֵאֲכִלִים אַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ מִלֶּבֶד הַנְּשִׂים וְהַטָּף:
שְׁבַע אֲלָפִים אִישׁ מִלֶּבֶד הַנְּשִׂים וְהַטָּף:

38. w'ha'ok'liym 'ar'ba`ath 'alaphiyim 'iysh mil'bad hanashiym w'hataph.

Matt15:38 And those who ate were four thousand men, besides women and children.

<38> οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

38 hoi de esthiontes ēsan tetrakischilioi andres chōris gynaikōn kai paidiōn.

לְטַוּשְׁלַח אֶת־הָעָם וַיֵּרֶד בְּאֲנִיָּה וַיָּבֹא אֶל־גְּבוּל מַגְדָּן:
לְטַוּשְׁלַח אֶת־הָעָם וַיֵּרֶד בְּאֲנִיָּה וַיָּבֹא אֶל־גְּבוּל מַגְדָּן:
לְטַוּשְׁלַח אֶת־הָעָם וַיֵּרֶד בְּאֲנִיָּה וַיָּבֹא אֶל־גְּבוּל מַגְדָּן:

39. way'shalach 'eth-ha`am wayered ba'aniyah wayabo' 'el-g'bul Mag'dan.

Matt15:39 And sending away the crowds, He got into the boat and came to the region of Magadan.

<39> Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

39 Kai apolysas tous ochlous enebē eis to ploion kai ēlthen eis ta horia Magadan.

Chapter 16

יַחַדְפָּיִל מְבַרְכֵי אֱלֹהֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי Matt16:1
 מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי
 אֲוִיגְשׁוּ הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדִיקִים לְנִסּוֹתוֹ
 וַיִּשְׁאַלּוּ מֵאֵתוֹ לְהַרְאוֹתָם אֹת מִן־הַשָּׁמַיִם׃

**1. wayig'shu haP'rushiym w'haTsaduqiym l'nasotho
 wayish'alu me'ito l'har'otham 'oth min-hashamayim.**

**Matt16:1 The Pharisees and Sadducees came up,
 and testing Him, they asked Him to show them a sign from heaven.**

<16:1> Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες
 ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.

**1 Kai proselthontes hoi Pharisaioi kai Saddoukaioi peirazontes
 epērōtēsan auton sēmeion ek tou ouranou epideixai autois.**

יַחַדְפָּיִל מְבַרְכֵי אֱלֹהֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי 2
 מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי

בַּוַּיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּעֶרֶב תֹּאמְרוּ יוֹם־צַח יִהְיֶה כִּי אָדָמוֹ
 הַשָּׁמַיִם׃

2. waya`an wayo'mer lahem ba`ereb to'm'ru yom-tsach yih'yeh ki 'ad'mu hashamayim.

**Matt16:2 But He answered and said to them, “When it is evening, you say, ‘It shall be fair weather,
 for the sky is red.’”**

<2> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός·
 2 ho de apokritheis eipen autois, [hOpsias genomenēs legete, Eudia, pyrrazei gar ho ouranos;

מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי 3
 מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי מְבַרְכֵי

גַּוְבַבְכֶּךָ תֹּאמְרוּ הַיּוֹם סַעַר כִּי־אָדָמוֹ וְהַתְּקַדְדָּרוֹ הַשָּׁמַיִם
 תִּנְפְּיִם אֲתֵם מְפִירִים אֶת־פְּנֵי הַשָּׁמַיִם וְאֹתוֹת הָעֵתִים לֹא
 תִּפְּרֹוּ׃

**3. ubaboqer to'm'ru hayom sa`ar kiy-'ad'mu w'hith'gad'ru hashamayim chanephiym 'atem
 makiyriym 'eth-p'ney hashamayim w'othoth ha`itiym lo' thakiyru.**

**Matt16:3 “And in the morning, ‘There shall be a storm today, for the sky is red and threatening.’ Do
 you know how to discern the appearance of the sky, but cannot discern the signs of the times?”**

<3> καὶ πρωῒ, Σήμερον χειμῶν, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ
 γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;]

**3 kai prōi, Sēmeron cheimōn, pyrrazei gar stygnazōn ho ouranos. to men prosōpon tou ouranou
 ginōskete diakrinein, ta de sēmeia tōn kairōn ou dynasthe?]**

4 כִּי־יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל יִשְׁׁרָאֵל
 דְּדוֹר רַע וּמְנַאֲף מְבַקֵּשׁ-לוֹ אֹתוֹת וּמוֹתוֹת לֹא יִנָּתֵן-לוֹ בְּלִתִּי
 אִם-אֹתוֹת יוֹנָה הַנְּבִיא וַיַּעֲזְבֵם וַיֵּלֶךְ לֹו:

4. dor ra`um'na'eph m'baqesh-lo 'oth w'oth lo' yinathen-lo bil'tiy 'im-'oth Yonah hanabiy' waya`az'bem wayele'k lo.

Matt16:4 “An evil and adulterous generation seeks after a sign; and a sign shall not be given it, except the sign of Jonah.” And He left them and went away.

<4> Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

4 Genea ponēra kai moichalis sēmeion epizētei, kai sēmeion ou dothēsetai autē ei mē to sēmeion Iōna. kai katalipōn autous apēlthen.

5 הַיְיָבוֹאוּ הַתְּלַמִּידִים אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְהֵם שָׁכְחוּ לְקַחַת אִתָּם לֶחֶם:
 5 וַיָּבֹאוּ הַתְּלַמִּידִים אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְהֵם שָׁכְחוּ לְקַחַת אִתָּם לֶחֶם:

5. wayabo'u hatal'miydiym 'el-'eber hayam w'hem shak'chu laqachath 'itam lachem.

Matt16:5 And the disciples came to the other side of the sea, but they had forgotten to bring any bread.

<5> Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

5 Kai elthontes hoi mathētai eis to peran epelathonto artous labein.

6 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם רְאוּ וְהִשְׁמְרוּ לְכֶם מִשָּׂאֵר הַפְּרוֹשִׁים
 6 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם רְאוּ וְהִשְׁמְרוּ לְכֶם מִשָּׂאֵר הַפְּרוֹשִׁים

6. wayo'mer Yahushua`aleyhem r'u w'hisham'ru lakem mis'or haP'rushiym w'haTsaduqiym.

Matt16:6 And Yahushua said to them, “Watch out and beware of the leaven of the Pharisees and Sadducees.”

<6> ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρατε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

6 ho de Iēsous eipen autois, Horate kai prosechete apo tēs zymēs tōn Pharisaiōn kai Saddoukaion.

7 זַיְיחְשְׁבוּ כֹה וְכֹה בְּקִרְבָּם וַיֹּאמְרוּ עַל-דְּבַר שְׁלֵא-לְקַחְנוּ
 7 זַיְיחְשְׁבוּ כֹה וְכֹה בְּקִרְבָּם וַיֹּאמְרוּ עַל-דְּבַר שְׁלֵא-לְקַחְנוּ

7. wayach'sh'bu koh wakoh b'qir'bam wayo'm'ru `al-d'bar shel'-laqach'nu 'itanu lachem.

Matt16:7 They began to discuss this among themselves, saying, He said that because we did not bring any bread.

הַשְׁמְרוּ לָכֶם מִשְׂאֵר הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדִיקִים:

11. 'ey'k lo' thabiyenu ki lo' `al-halechem 'amar'tiy 'aleyhem
hisham'ru lakem mis'or haP'rushiym w'haTsaduqiyim.

Matt16:11 "How is it that you do not understand that I did not speak to you concerning bread?
But beware of the leaven of the Pharisees and Sadducees."

<11> πὼς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν;
προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

11 pōs ou noeite hoti ou peri artōn eipon hymin?

prosechete de apo tēs zymēs tōn Pharisaiōn kai Saddoukaiōn.

יבֹאז הַבִּינוּ כִּי לֹא אָמַר לָהֶם לְהִשְׁמֹר מִשְׂאֵר הַקְּחִים
כִּי אִם-מִלְמוּד הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדִיקִים:

12. 'az hebiynu ki lo' 'amar lahem l'hishamer mis'or halechem
ki 'im-milimud hap'rushiym w'hatsaduqiyim.

Matt16:12 Then they understood that He did not say to beware of the leaven of bread,
but of the teaching of the Pharisees and Sadducees.

<12> τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων
ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

12 tote synēkan hoti ouk eipen prosechein apo tēs zymēs tōn artōn

alla apo tēs didachēs tōn Pharisaiōn kai Saddoukaiōn.

יַגִּידוּהִי כְּבוֹא יְהוֹשֻׁעַ אֶל-גְּלִילוֹת קַיְסָרִיָּה שֶׁל-פִּיִּלִּיפּוֹס
וַיִּשְׁאַל אֶת-תַּלְמִידָיו לֵאמֹר מָה-אֹמְרִים לִי בְנֵי אָדָם מִי
הוּא בֶן-הָאָדָם:

13. way'hiy k'bo' Yahushua' el-g'liylloth Qeyasariyh shel-Phiylipos

wayish'al 'eth-tal'miydayu le'mor mah-'om'riym liy b'ney 'adam miy hu' Ben-ha'Adam.

Matt16:13 Now when Yahushua came into the district of Caesarea Philippi, He was asking His disciples,
"Who do people say that the Son of Man is?"

<13> Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλιππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων,
Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

13 Elthōn de ho Iēsous eis ta merē Kaisareias tēs Philippou ērōta tous mathētas autou legōn,

Tina legousin hoi anthrōpoi einai ton huion tou anthrōpou?

יַבֹּאז הַבִּינוּ כִּי לֹא אָמַר לָהֶם לְהִשְׁמֹר מִשְׂאֵר הַקְּחִים
כִּי אִם-מִלְמוּד הַפְּרוּשִׁים וְהַצְּדִיקִים:

יד ויאמרו יש אמרים יהוה חנן המטביל הוא ויש אמרים
אלהו ואחרים אמרים יהוה או אחר מן הנביאים:

14. wayo'm'ru yesh 'om'riym Yahuchanan haMat'bil hu' w'yesh 'om'riym 'EliYahu wa'acheriym 'om'riym Yir'm'Yahu 'o 'echad min-han'biy'iym.

Matt16:14 And they said, Some say Yahuchanan the Baptist; and others, EliYahu; but still others, YirmeYahu, or one of the prophets.

<14> οἱ δὲ εἶπαν, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν.

14 hoi de eipan, Hoi men Iōannēn ton baptistēn, alloi de Ēlian, heteroi de Ieremian ē hena tōn prophētōn.

טו ויאמר אליהם ואתם מה תאמרו לי מי אני:

15. wayo'mer 'aleyhem w'atem mah-to'm'ru liy miy 'aniy.

Matt16:15 He said to them, "But who do you say that I am?"

<15> λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

15 legei autois, Hymeis de tina me legete einai?

טז ויען שמעון פטרוס ויאמר אתה הוא המשיח
בן אלהים חיים:

16. waya`an Shim'on Pet'ros wayo'mar 'atah hu' haMashiyach ben-'Elohim chayiyim.

Matt16:16 Simon Kepha answered, You are the Mashiyach, the Son of the living Elohim.

<16> ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

16 apokritheis de Simōn Petros eipen, Sy ei ho Christos ho huios tou theou tou zōntos.

יז ויען ויאמר אליו אשכיה שמעון בר יונה כי בשר
ודם לא גלה לך את זאת כי אם אבי שבשמים:

17. waya`an wayo'mer 'elayu 'ash'reyak Shim'on bar-Yonah kiy-basar wadam lo' gilah-l'ak 'eth-zo'th ki 'im-'Aby shebashamayim.

Matt16:17 And Yahushua answered and said to him, "Blessed are you, Simon Barjona, because flesh and blood did not reveal this to you, but My Father who is in heaven."

<17> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 apokritheis de ho Iēsous eipen autō, Makarios ei, Simōn Bariōna,

hoti sarx kai haima ouk apekaluuen soi all' ho patēr mou ho en tois ouranois.

18 אבנה את-קהלתי וְשַׁעְרֵי שְׂאוֹל לֹא יִגְבְּרוּ עָלֶיהָ:
יהוּגַם-אֲנִי אֹמֵר לְךָ כִּי אֶתָּה פֶּטְרוֹס וְעַל-הַצּוּר הַזֶּה
אֶבְנֶה אֶת-קְהַלְתִּי וְעַל-הַצּוּר הַזֶּה

18. w'gam-'aniy 'omer l'ak ki 'atah Pet'ros w' al-hatsur hazeh 'eb'neh 'eth-q'hilathiy w'sha'arey Sh'ol lo' yig'b'ru `aleyah.

Matt16:18 "I also say to you that you are Kepha, and upon this rock I shall build My assembly; and the gates of Sheol shall not overpower it."

<18> καὶ γὰρ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

18 kagō de soi legō hoti sy ei Petros, kai epi tautē tē petrā oikodomēsō mou tēn ekklēsian kai pylai hādou ou katischysousin autēs.

19 יטוֹאֲתֶן לְךָ אֶת-מַפְתְּחוֹת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וְכֹל-אֲשֶׁר תֹּאסֹר
עַל-הָאָרֶץ אֲסוּר יִהְיֶה בַּשָּׁמַיִם וְכֹל-אֲשֶׁר תִּתִּיר
עַל-הָאָרֶץ מִתָּר יִהְיֶה בַּשָּׁמַיִם:
19 אֶפְתָּח לְךָ אֶת-מַפְתְּחֵי מַלְכוּת-הַשָּׁמַיִם וְכֹל-אֲשֶׁר תִּבְדֹּק עַל-הָאָרֶץ יִבְדֹּק עַל-הַשָּׁמַיִם וְכֹל-אֲשֶׁר תִּבְדֹּק עַל-הַשָּׁמַיִם יִבְדֹּק עַל-הָאָרֶץ

19. w'eten l'ak 'eth-maph't'choth mal'kuth hashamayim w'kal-'asher te'esor `al-ha'arets 'asur yih'yeh bashamayim w'kal-'asher tatiyr `al-ha'arets mutar yih'yeh bashamayim.

Matt16:19 "I shall give you the keys of the kingdom of heaven; and whatever you bind on earth shall have been bound in heaven, and whatever you loose on earth shall have been loosed in heaven."

<19> δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

19 dōsō soi tas kleidas tēs basileias tōn ouranōn, kai ho ean dēsēs epi tēs gēs estai dedemenon en tois ouranois, kai ho ean lysēs epi tēs gēs estai lelymenon en tois ouranois.

20 כִּאֲזַ צְנָה עַל-תְּלִמִּידָיו אֲשֶׁר לֹא יִסְפְּרוּ לְאִישׁ
כִּי הוּא הַמָּשִׁיחַ:
20 וְכֹל-אֲשֶׁר תִּבְדֹּק עַל-הָאָרֶץ יִבְדֹּק עַל-הַשָּׁמַיִם וְכֹל-אֲשֶׁר תִּבְדֹּק עַל-הַשָּׁמַיִם יִבְדֹּק עַל-הָאָרֶץ

20. 'az tsiuah `al-tal'miydayu 'asher lo' y'sap'ru l'iysh ki hu' haMashiyach.

Matt16:20 Then He warned the disciples that they should tell no one that He was the Mashiyach.

<20> τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

20 tote diesteilato tois mathētais hina mēdeni eipōsin hoti autos estin ho Christos.

21 יִשְׁמַעְיֵאל אֶל־רֵאִי אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת
וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת
וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת

כֹּאֲמֵן־הָעֵת הַזֹּאת הַחֵל יְהוֹשֻׁעַ לְהַגִּיד לְתַלְמִידָיו
כִּי צָרִיךְ הוּא לָלֶכֶת יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲנֶה הַרְבֵּה מִיָּדֵי הַזְּקֵנִים
וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וַיַּהַרְגוּ וַיְבִיאוּם הַשְּׁלִישִׁי קוֹם יְקוּם:

**21. min-ha`eth hahiy' hechel Yahushua l'hagiyd l'thal'miydayu
ki tsariy'k hu' laleketh Y'rushalam wiy`uneh har'beh miydey haz'qeniym
w'ra'shey hakohaniym w'hasoph'riym w'yehareg ubayom hash'lishi qom yaqum.**

Matt16:21 From that time Yahushua began to show His disciples
that He must go to Yerushalam, and suffer many things from the elders
and chief priests and scribes, and be killed, and be raised up on the third day.

<21> Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν
εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

**21 Apo tote ērxato ho Iēsous deiknuein tois mathētais autou
hoti dei auton eis Hierosolyma apelthein kai polla pathein apo tōn presbyterōn
kai archiereōn kai grammateōn kai apoktanthēnai kai tē tritē hēmerā egerthēnai.**

22 כִּי יִשְׁמַעְיֵאל אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת
וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת וְעַתָּה אֶת־עַמּוּדֵי הַבַּיִת

כֹּאֲמֵן וַיִּקְחֵהוּ פֶּטְרוֹס וַיִּתְּחַל לְגַעַר־בּוֹ לֵאמֹר חָס לָךְ אֲדֹנָי
אֲל־יְהִי־לָךְ כִּזֹּאת:

22. wayiqachehu Phet'ros wayachel lig`ar-bo le'mor chas l'ak 'Adoniy 'al-y'hiy-l'ak kazo'th.

Matt16:22 Kepha took Him aside and began to rebuke Him, saying, My Master forbid it!
This shall never happen to You.

<22> καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἰλεῶς σοι, κύριε·
οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

**22 kai proslabomenos auton ho Petros ērxato epitiman autō legōn, Hileōs soi, kyrie;
ou mē estai soi touto.**

23 כִּי לִבִּי לְדַבְרֵי בְנֵי־אָדָם וְלֹא לְדַבְרֵי אֱלֹהִים:

כֹּאֲמֵן וַיִּפְתֵּן וַיֹּאמֶר לְפֶטְרוֹס סוּר מֵעָלַי הַשָּׁטָן מִכְּשׁוֹל אֶתָּה לִי
כִּי לִבִּי לְדַבְרֵי בְנֵי־אָדָם וְלֹא לְדַבְרֵי אֱלֹהִים:

**23. wayiphen wayo'mer l'Phet'ros sur me`alay hasatan mik'shol 'atah liy
ki lib'ak l'dib'rey b'ney-'adam w'lo' l'dib'rey 'Elohim.**

Matt16:23 But He turned and said to Kepha, “Get behind Me, Satan! You are a stumbling block to Me; for you are not setting your mind on Elohim’s interests, but man’s.”

<23> ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

23 ho de strapheis eipen tō Petrō, Hypage opisō mou, Satana; skandalon ei emou, hoti ou phroneis ta tou theou alla ta tōn anthrōpōn.

כד ויאמר יהושע אל-תלמידיו איש כי-יחפין ללכת אחרי
יכחש בעצמו ונשא את-צלובו וקלך אחרי:

24. wayo'mer Yahushua 'el-tal'miydayu 'iysh kiy-yach'pots laleketh 'acharay y'kachesh b'ats'mo w'nasa' 'eth-ts'lubo w'hala'k 'acharay.

Matt16:24 Then Yahushua said to His disciples, “If anyone wishes to come after Me, he must deny himself, and take up his cross and follow Me.”

<24> Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι.

24 Tote ho Iēsous eipen tois mathētais autou, Ei tis thelei opisō mou elthein, aparnēsasthō heauton kai aratō ton stauron autou kai akoloutheitō moi.

כה כי הקפין להציל את-נפשו תאבד נפשו ממנו
והמאבד נפשו למעני הוא ימצאנה:

25. ki hechaphets l'hatsiyl 'eth-naph'sho to'bad naph'sho mimenu w'ham'abed naph'sho l'ma'aniy hu' yim'tsa'enh.

Matt16:25 “For whoever wishes to save his life shall lose it; but whoever loses his life for My sake shall find it.”

<25> ὅς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὕρήσει αὐτήν.

25 hos gar ean thelē tēn psychēn autou sōsai apolesei autēn; hos d' an apolesē tēn psychēn autou heneken emou heurēsei autēn.

כו כי מה-יועיל האדם שיקנה את-כל-העולם והשחית
את-נפשו או מה-יתן האדם פדיון נפשו:

26. ki mah-yo`iyl ha'adam sheyiq'neh 'eth-kal-ha`olam w'hish'chiyth 'eth-naph'sho 'o mah-yiten ha'adam pid'yon naph'sho.

Matt16:26 “For what shall it profit a man if he gains the whole world and forfeits his soul? Or what shall a man give in exchange for his soul?”

<26> τί γὰρ ὠφελήθησεται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

26 ti gar ὄphelēthēsetai anthrōpos ean ton kosmon holon kerdēsē tēn de psychēn autou zēmiōthē? ē ti dōsei anthrōpos antallagma tēs psychēs autou?

יְכַלֵּךְ לְמַעַן יִשְׂכַּח אֶת-כָּל-עוֹלָם וְאֶת-כָּל-בָּרִיאַת יְדָיִם וְיִשְׂכַּח אֶת-כָּל-בָּרִיאַת יְדָיִם 27
:יִשְׂכַּח אֶת-כָּל-בָּרִיאַת יְדָיִם וְיִשְׂכַּח אֶת-כָּל-בָּרִיאַת יְדָיִם

כִּזְכֹּרֶת בְּנֵי-הָאָדָם עֲתִיד לָבוֹא בְּכָבוֹד אָבִיו עִם-מַלְאָכָיו
וְאֵז יִשְׁלַם לְכָל-אִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ:

27. ki Ben-ha'Adam `athiyd labo' bik'bod 'Abiyu `im-mal'akayu w'az y'shalem l'kal-'iysh k'ma'asehu.

Matt16:27 “For the Son of Man is going to come in the glory of His Father with His angels, and shall then repay every man according to his deeds.”

<27> μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἕκαστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

27 mellei gar ho huioi tou anthrōpou erchesthai en tē doxē tou patros autou meta tōn aggelōn autou, kai tote apodōsei hekastō kata tēn praxin autou.

אָמֵן אֶמַר אֲנִי לְכֶם כִּי יֵשׁ בְּעַמּוּדֵי פֹה אֲשֶׁר
לֹא-יִטְעַמוּ טַעַם מִיְתָה עַד כִּי-יֵרָאוּ אֶת-בְּנֵי-הָאָדָם בָּא
בְּמַלְכוּתוֹ: 28
:אָמֵן אֶמַר אֲנִי לְכֶם כִּי יֵשׁ בְּעַמּוּדֵי פֹה אֲשֶׁר

לֹא-יִטְעַמוּ טַעַם מִיְתָה עַד כִּי-יֵרָאוּ אֶת-בְּנֵי-הָאָדָם בָּא
בְּמַלְכוּתוֹ:

28. 'amen 'omer 'aniy lakem ki yesh ba`om'diyim poh 'asher lo'-yit`amu ta`am miythah `ad kiy-yir'u 'eth-Ben-ha'Adam ba' b'mal'kutho.

Matt16:28 “Truly I say to you, there are some of those who are standing here who shall not taste death until they see the Son of Man coming in His kingdom.”

<28> ἀμὲν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

28 amēn legō hymin hoti eisin tines tōn hōde hestōtōn hoitines ou mē geusōntai thanatou heōs an idōsin ton huion tou anthrōpou erchomenon en tē basileiā autou.

Chapter 17

Ἔτι ἄρα ἔφη ὁ κύριος ἡρώδης τετάρτου καὶ οὐκ ἔδεικται αὐτῷ ὅτι ἔμελλεν ἰδέσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. 1
:ἔμελλεν ἰδέσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ

אִוּמְקֵן שֵׁשֶׁת יָמִים לָקַח לוֹ יְהוֹשֻׁעַ אֶת-פֶּטְרוֹס
וְאֶת-יַעֲקֹב וְאֶת-יְהוֹחָנָן אֶחָיו וַיַּעֲלֵם בְּדָד עַל-הַר גְּבוּהָ:

1. umiqets shesheth yamiym laqach lo Yahushua 'eth-Pet'ros w'eth-Ya`aqob
2. w'eth-Yahuchanan 'achiyu waya`alem badad `al-har gaboah.

Matt17:1 Six days later Yahushua took with Him Kepha and James and Yahuchanan his brother, and led them up on a high mountain by themselves.

<17:1> Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

1 Kai meth' hēmeras hex paralambanei ho Iēsous ton Petron kai Iakōbon kai Iōannēn ton adelphon autou kai anapherei autous eis oros huyēlon kat' idian.

וַיֵּשְׁתַּנָּה לְעֵינֵיהֶם וַיִּזְהָרוּ וַיִּבְגְּדוּ
בְּבָגְדֵי כְּאוֹר הַלְּבָיִנוּ:

2. wayish'taneh l'eyneyhem wayaz'hiyru phanayu kashemesh ub'gadayu ka'or hil'biynu.

Matt17:2 And He was transfigured before them; and His face shone like the sun, and His garments became as white as light.

<2> καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

2 kai metemorphōthē emprosthen autōn, kai elampsen to prosōpon autou hōs ho hēlios, ta de himatia autou egeneto leuka hōs to phōs.

וַיֵּשְׁתַּנָּה נִרְאֵהוּ אֶלֵיהֶם מִנְּשֵׁה וְאֶלֵיהֶוּ וְהֵם מִבְּגָדֵיהֶם אֶתוֹ:
גִּוְהִנֵּה נִרְאֵהוּ אֶלֵיהֶם מִנְּשֵׁה וְאֶלֵיהֶוּ וְהֵם מִבְּגָדֵיהֶם אֶתוֹ:

3. w'hineh nir'u 'aleyhem Mosheh w'EliYahu w'hem midab'riym 'ito.

Matt17:3 And behold, Moshe and EliYahu appeared to them, talking with Him.

<3> καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ.

3 kai idou ōphthē autois Mōusēs kai Ēlias syllalountes met' autou.

וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶל-יְהוֹשֻׁעַ אֲדֹנָי טוֹב לָנוּ לְהִיּוֹת
כִּי אֵם-טוֹב בְּעֵינֵינוּ נַעֲשֶׂה כִּי שְׁלֹשׁ סִבּוֹת לָךְ אֵחָת
וְלִמְנַשֶּׁה אֵחָת וְלִיאֲלֵיהֶוּ אֵחָת:

4. waya`an Pet'ros wayo'mer 'el-Yahushua 'Adoniy tob lanu lih'yoth poh 'im-tob b'eyneyak na`aseh poh shalsho sukkoth l'ak 'achath ul'Msheh 'achath ul'EliYahu 'echath.

Matt17:4 Kepha answered and said to Yahushua, My Master, it is good for us to be here; if You wish, I shall make three tabernacles here, one for You, and one for Moshe, and one for EliYahu.

<4> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ᾧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν.

4 apokritheis de ho Petros eipen tō Iēsou, Kyrie, kalon estin hēmas hōde einai; ei theleis, poiēsō hōde treis skēnas, soi mian kai Mōusei mian kai Ēliā mian.

5
:העודנו מדבר והנה ענן-אור הצל עליהם והנה קול מתוך
הענן אמר זה-בני ידידי אשר רציתי בו אליו תשמעו:

5. `odenu m'daber w'hineh `anan-'or hetsal `aleyhem w'hineh qol mito'k he`anan `omer zeh-b'niy y'diydiy `asher ratsiythiy bo `elayu tish'ma`un.

Matt17:5 While he was still speaking, a bright cloud overshadowed them, and behold, a voice out of the cloud said, "This is My beloved Son, with whom I am well-pleased; listen to Him!"

<5> ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.

5 eti autou lalountos idou nephelē phōteinē epeskiasen autous, kai idou phōnē ek tēs nephelēs legousa, Houtos estin ho huios mou ho agapētos, en hō eudokēsa; akouete autou.

6
:ויהי כשמע התלמידים ויפלו על-פניהם ויראו מואד:

6. way'hiy kish'mo`a hatal'miydiym wayip'lu `al-p'neyhem wayiyr'u m'od.

Matt17:6 When the disciples heard this, they fell face down to the ground and were afraid tremendously.

<6> καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

6 kai akousantes hoi mathētai epesan epi prosōpon autōn kai ephobēthēsan sphodra.

7
:זריגש יהושע ויגע-בם ויאמר קומו אל-תיראו:

7. wayigash Yahushuà wayiga`-bam wayo'mar qumu `al-tiyra'u.

Matt17:7 And Yahushua came to them and touched them and said, "Get up, and do not be afraid."

<7> καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.

7 kai prosēlthen ho Iēsous kai hapsamenos autōn eipen, Egerthēte kai mē phobeisthe.

8
:חוישאוי עיניהם ולא ראו איש בלתי יהושע לבהו:

8. wayis'u `eyneyhem w'lo' ra'u 'iysh bil'tiy Yahushuà l'bado.

Matt17:8 And lifting up their eyes, they saw no one except Yahushua Himself alone.

<8> ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον.

8 eparantes de tous ophthalmous autōn oudena eidon ei mē auton Iēsoun monon.

יֵשׁוּעַ אָמַר לָהֶם אַל תִּגְדְּלוּ אֵת הַדֵּיבָר הַזֶּה עַד אֲשֶׁר יִבְרָא הַבָּרְאשִׁית
:אֵת יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר יִבְרָא הַבָּרְאשִׁית עַד אֲשֶׁר יִבְרָא הַבָּרְאשִׁית
:אֵת יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר יִבְרָא הַבָּרְאשִׁית עַד אֲשֶׁר יִבְרָא הַבָּרְאשִׁית

9. ub'rid'tam min-hahar tsiuah `aleyhem Yahushua le'mor
lo' thagiydu l'iysh 'eth-d'bar hamar'eh `ad 'im-qam Ben-ha'Adam me'im hamethiyim.

Matt17:9 As they were coming down from the mountain, Yahushua commanded them, saying, "Tell the vision to no one until the Son of Man has risen from the dead."

9 Καὶ καταβαίνοντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων,
Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆ.

9 Kai katabainontōn autōn ek tou orous eneteilato autois ho Iēsous legōn,

Mēdeni eipēte to horama heōs hou ho huiois tou anthrōpou ek nekrōn egerthē.

וַיִּשְׁאַלְהוּ תַלְמִידָיו לֵאמֹר מַה-זֶּה אֲמַרְיִם הַסּוֹפְרִים
:אֲלֵיָהוּ בּוֹא בּוֹא בְּרֵאשִׁית
:אֲלֵיָהוּ בּוֹא בּוֹא בְּרֵאשִׁית

10. wayish'aluhu thal'miydayu le'mor
mah-zeh 'om'riym hasoph'riym 'EliYahu bo' yabo' bari'shonah.

Matt17:10 And His disciples inquired Him and asked Him, Why then do the scribes say that EliYahu must come first?

10 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες,
Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

10 kai epērōtēsan auton hoi mathētai legontes,

Ti oun hoi grammateis legousin hoti Ēlian dei elthein prōton?

וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֲנִי אֲבִיב אֶת-כָּל
:הַבְּרֵאשִׁית (וְיָבִיב אֶת-כָּל)
:הַבְּרֵאשִׁית (וְיָבִיב אֶת-כָּל)

11. waya`an Yahushua wayo'mer `aleyhem `aken 'EliYahu yabo' (bari'shonah) w'heshiyb 'eth-hakol.

Matt17:11 And He answered and said, "EliYahu indeed shall (first) come and restore all things";

11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

11 ho de apokritheis eipen, Ēlias men erchetai kai apokatastēsei panta;

וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֲנִי אֲבִיב אֶת-כָּל
:הַבְּרֵאשִׁית (וְיָבִיב אֶת-כָּל)
:הַבְּרֵאשִׁית (וְיָבִיב אֶת-כָּל)

יבֹאֲבַל אֵמַר אֲנִי לָכֶם אֵלְיָהוּ כְּבָר בָּא וְלֹא הִכִּירָהוּ
וַיַּעֲשׂוּ-בּו כְּרִצּוֹנָם וְכֵן גַּם-בֶּן-הָאָדָם יַעֲנֶה עַל-יָדָם:

12. 'abal 'omer 'aniy lakem 'EliYahu k'bar ba' w'lo' hikiyruhu
waya`aso-bo kir'tsonam w'ken gam-Ben-ha'Adam y`uneh `al-yadam.

Matt17:12 “but I say to you that EliYahu already came, and they did not recognize him,
but did to him whatever they wished. So also the Son of Man is going to suffer at their hands.”

<12> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ’ αὐτῶν.

12 legō de hymin hoti Ēlias ēdē ēlthen, kai ouk epegnōsan auton alla epoiēsan en autō hosa ēthelēsan;
houtōs kai ho huios tou anthrōpou mellei paschein hyp' autōn.

יגֹאֲז הַבִּינּוּ הַתְּלִמִּידִים כִּי עַל-יְהוֹחָנָן הַמְּטַבֵּיל הִדְבָּר אֲלֵיהֶם:
13 'az hebiynu hatal'miydiym ki `al-Yahuchanan haMat'bil diber 'aleyhem.

13. 'az hebiynu hatal'miydiym ki `al-Yahuchanan haMat'bil diber 'aleyhem.

Matt17:13 Then the disciples understood that He had spoken to them about Yahuchanan the Baptist.

<13> τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

13 tote synēkan hoi mathētai hoti peri Iōannou tou baptistou eipen autois.

יד וַיְהִי כְּבוֹאָם אֶל-הַמּוֹן הָעָם וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אִישׁ וַיִּכְרַע
עַל-בְּרַכְיֹו לְנַגְדּוֹ:
14 way'hiy k'bo'am `el-hamon ha`am wayigash `elayu 'iysh wayik'ra` `al-bir'kayu l'neg'do.

14. way'hiy k'bo'am `el-hamon ha`am wayigash `elayu 'iysh wayik'ra` `al-bir'kayu l'neg'do.

Matt17:14 When they came to the crowd, a man came up to Him, falling on his knees before Him
and saying,

<14> Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν

14 Kai elthontōn pros ton ochlon prosēlthen autō anthrōpos gonypetōn auton

טו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי רַחֵם-נָא עַל-בְּנִי כִּי-מְכַה יָרַח הוּא וְחָלְיוֹ רָע
כִּי-פְעָמִים רַבּוֹת הוּא נִפֵּל בְּאֵשׁ וּפְעָמִים רַבּוֹת אֶל-תּוֹךְ הַמַּיִם:
15 wayo'mar 'Adoniy rachem-na' `al-b'niy kiy-mukeh yareach hu' w'chal'yo ra`
kiy-ph`amiym rabboth hu' nophel ba'esh uph`amiym rabboth `el-to'k hamayim.

15. wayo'mar 'Adoniy rachem-na' `al-b'niy kiy-mukeh yareach hu' w'chal'yo ra`
kiy-ph`amiym rabboth hu' nophel ba'esh uph`amiym rabboth `el-to'k hamayim.

Matt17:15 My Master, have mercy on my son, for he is a lunatic and is very ill;
for he often falls into the fire and often into the water.

<15> καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαῖζεται καὶ κακῶς πάσχει·
πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

15 kai legōn, **Kyrie**, eleēson mou ton huion, hoti selēniazetai kai kakōs paschei; pollakis gar piptei eis to pyr kai pollakis eis to hydōr.

16 טַוּאָבִיא אֶתּוֹ אֶל-תְּלַמִּידָיָהּ וְלֹא יָכְלוּ לְרַפְּאוֹ לוֹ:
 16 יְלֹדֵי אֶתְּלָמִידָיו וְלֹא יָכְלוּ לְרַפְּאוֹתוֹ

16. wa'abiy' 'otho 'el-tal'miydeyak w'lo' yak'lu lir'po' lo.

Matt17:16 I brought him to Your disciples, and they could not cure him.

<16> καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεύσαι.

16 kai prosēnegka auton tois mathētais sou, kai ouk ēdynēthēsan auton therapeusai.

17 רַב־מַתִּי אֶהְיֶה עִמָּכֶם עַד-מָתִי אֲשָׂא אֶתְכֶם הַבֵּיאוּ אֹתוֹ אֵלַי הַנְּחָה:
 17 יִזְוִיעֵן יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר הוּי הַדּוֹר חָסֵר אֲמוּנָה וּפְתִילָתָל עַד-מָתִי

17. waya`an Yahushua w'yo`mer hoy dor chasar 'emunah uph'thal'tol `ad-mathay 'eh'yeh `imakem `ad-mathay 'esa' 'eth'kem habiy'u 'otho 'elay henah.

Matt17:17 And Yahushua answered and said, “You unbelieving and perverted generation, how long shall I be with you? How long shall I put up with you? Bring him here to Me.”

<17> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

17 apokritheis de ho Iēsous eipen, Ō genea apistos kai diestrammenē, heōs pote meth' hymōn esomai? heōs pote anexomai hymōn? pherete moi auton hōde.

18 וַיִּגְעַר-בּוֹ יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּצֵא הַדֵּם מִמֶּנּוּ וַיִּרְפֵּא הַנַּעַר מִן-הַשָּׁעָה הַהִיא:
 18 יְהוֹשֻׁעַ אָמַר בְּעַד-הַשָּׁעָה הַזֹּאת יֵצֵא הַדֵּם מִמֶּנּוּ וְיִרְפָּא הַנַּעַר מִן-הַשָּׁעָה הַזֹּאת

18. wayig`ar-bo Yahushua wayetse' hashed mimenu wayeraphe' hana`ar min-hasha`ah habiy'.

Matt17:18 And Yahushua rebuked him, and the demon came out of him, and the boy was cured from that hour.

<18> καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

18 kai epetimēsen autō ho Iēsous kai exēlthen ap' autou to daimonion kai etherapeuthē ho pais apo tēs hōras ekeinēs.

19 יֵט וַיִּגְשׁוּ הַתְּלַמִּידִים אֶל-יְהוֹשֻׁעַ וַהֲוֹא לְבַדּוֹ וַיֹּאמְרוּ מַהֲוֶע
 19 וַיִּגְשׁוּ הַתְּלַמִּידִים אֶל-יְהוֹשֻׁעַ וַהֲוֹא לְבַדּוֹ וַיֹּאמְרוּ מַהֲוֶע

19. wayig'shu hatal'miydiym 'el-Yahushua w'hu' l'bado wayo'm'ru madu`a 'anach'nu lo' yakol'nu l'garasho.

Matt17:19 Then the disciples came to Yahushua privately and said, Why could we not drive it out?

<19> Τότε προσελθόντες οί μαθηταί τῷ Ἰησοῦ κατ' ἴδιαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

19 Tote proselthontes hoi mathētai tō Iēsou kat' idian eipon,

Dia ti hēmeis ouk ēdynēthēmen ekbalein auto?

כִּי־אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי חֹסֶר אֲמוּנַתְכֶם כִּי אֲמַן אֵמַר אָנֹכִי
לָכֶם אִם־יֵשׁ בְּכֶם אֲמוּנָה כְּגֵרָגֶר הַחֶרֶדֶל וְאָמַרְתֶּם אֶל־הַהָר הִזֵּה
הֲעֵתֵק מִזֵּה שָׁמָּה וְנִעְתָּק מִמְּקוֹמוֹ וְאֵין דָּבָר אֲשֶׁר יִבְצֹר מִכֶּם:

20. wayo'mer Yahushua 'aleyhem mip'ney choser 'emunath'kem ki 'amen 'omer 'aniy lakem 'im-yesh bakem 'emunah k'gar'gar hachar'dal wa'amar'tem 'el-hahar hazeh he`atheq mizeh shamah w'ne`taq mim'qomo w'eyn dabar 'asher yibatser mikem.

Matt17:20 And He said to them, “Because of the littleness of your faith; for truly I say to you, if you have faith the size of a mustard seed, you shall say to this mountain, ‘Move from here to there,’ and it shall move; and nothing shall be impossible to you.”

<20> ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν.

20 ho de legei autois, Dia tēn oligopistian hymōn; amēn gar legō hymin, ean echēte pistin hōs kokkon sinapeōs, ereite tō orei toutō, Metaba enthen ekei, kai metabēsetai; kai ouden adynatēsei hymin.

כִּי־יִחְמִין הַזֵּה לֹא יֵצֵא כִּי אִם־בְּתַפְלָה וּבְצוּם:
כִּי־אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי חֹסֶר אֲמוּנַתְכֶם כִּי אֲמַן אֵמַר אָנֹכִי

21. w'hamiyn hazeh lo' yetse' ki 'im-bith'philah ub'tsom.

Matt17:21 [“But this kind does not go out except by prayer and fasting.”]

כִּי־אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי חֹסֶר אֲמוּנַתְכֶם כִּי אֲמַן אֵמַר אָנֹכִי
לָכֶם אִם־יֵשׁ בְּכֶם אֲמוּנָה כְּגֵרָגֶר הַחֶרֶדֶל וְאָמַרְתֶּם אֶל־הַהָר הִזֵּה
הֲעֵתֵק מִזֵּה שָׁמָּה וְנִעְתָּק מִמְּקוֹמוֹ וְאֵין דָּבָר אֲשֶׁר יִבְצֹר מִכֶּם:

22. way'hiy b`ab'ram b'erets haGaliyl wayo'mer 'aleyhem Yahushua `athiyd Ben-ha'Adam l'himaser biydey 'anashiym.

Matt17:22 And while they were gathering together in the land of Galilee, Yahushua said to them, “The Son of Man is going to be delivered into the hands of men”;

<22> Συστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,

22 Systrephomenōn de autōn en tē Galilaiā eipen autois ho Iēsous, Mellei ho huios tou anthrōpou paradidosthai eis cheiras anthrōpōn,

אֲבָיִם יִגְרְחוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּאֶרֶץ גַּלִּילָא וְיִשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי אָדָם לְיָדָיו
כַּגְּוִיָּהּ רְגֻלָּהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוֹם קוֹם וְיִתְעַצְּבוּ מְאֹד׃

23. wayahar'guhu ubayom hash'lishi qom yaqum wayith'ats'bu m'od.

Matt17:23 “and they shall kill Him, and He shall be raised on the third day.”

And they were deeply grieved.

<23> καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

23 kai apoktenousin auton, kai tē tritē hēmerā egerthēsetai. kai elypēthēsan sphodra.

וַיָּבִיאוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי אָדָם לְיָדָיו בְּאֶרֶץ גַּלִּילָא וְיִשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי אָדָם לְיָדָיו
כַּגְּוִיָּהּ רְגֻלָּהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוֹם קוֹם וְיִתְעַצְּבוּ מְאֹד׃
מִחֲצִית הַשָּׁקָל וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא יִתֵּן מוֹרֵיכֶם אֶת־מִחֲצִית הַשָּׁקָל׃

24. way'hiy k'bo'am 'el-K'phar-nachum wayig'shu 'el-Pet'ros gaba'ey machatsiyth hashaqel wayo'm'ru halo' yiten moreykem 'eth-machatsiyth hashaqel.

Matt17:24 When they came to Capernaum, those who collected the two-drachma tax came to Kepha and said, Does your teacher not pay the two-drachma tax?

<24> Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσήλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ [τὰ] δίδραχμα;

24 Elthontōn de autōn eis Kapharnaoum prosēlthon hoi ta didrachma lambanontes tō Petrō

kai eipan, Ho didaskalos hymōn ou telei [ta] didrachma?

וַיָּבִיאוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי אָדָם לְיָדָיו בְּאֶרֶץ גַּלִּילָא וְיִשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּנֵי אָדָם לְיָדָיו
כַּגְּוִיָּהּ רְגֻלָּהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי קוֹם קוֹם וְיִתְעַצְּבוּ מְאֹד׃
כַּה וַיֹּאמְרוּ יִתֵּן וּבְבוֹאוֹ הַבַּיְתָה קִיָּם אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לְשֹׂאֵל
וַיֹּאמֶר מִה־בְּעֵתָהּ שְׂמַעוֹן מַלְכֵי הָאָרֶץ מִמֵּי יִקְחוּ מִכֶּסֶּם
וּמִסּ מֵאֵת בְּנֵיהֶם אוֹ מֵאֵת הַזָּרִים׃

25. wayo'mer yiten ub'bo'o habay'thah qidem 'otho Yahushua lish'ol wayo'mar mah-da't'ak Shim'on mal'key ha'arets mimiy yiq'chu mekes umas me'eth b'neyhem 'o me'eth hazariym.

Matt17:25 He said, Yes. And when he came into the house, Yahushua spoke to him first, saying, “What do you think, Simon? From whom do the kings of the earth collect customs or poll-tax, from their sons or from strangers?”

<25> λέγει, Ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων,
Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλος ἢ κῆνσον;
ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

25 *legei, Nai. kai elthonta eis tēn oikian proephthasen auton ho Iēsous legōn, Ti soi dokei, Simōn?*
hoi basileis tēs gēs apo tinōn lambanousin telē ē kēnson? apo tōn huiōn autōn ē apo tōn allotriōn?

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו מַה־לְּךָ יְהוֹשֻׁעַ
כֹּוֹנֵי־אֱמֹר פְּטוֹרוֹם אֱלֵיוּ מֵאֵת הַזְּרִימִים וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ
אֵם־כֵּן אֵפוֹא הַבְּנִים פְּטוֹרִים הֵמָּה:

26. *wayo'mer Pet'ros 'elayu me'eth hazariym wayo'mer lo Yahushua*
'im-ken 'epho' habaniym p'turiym hemah.

Matt17:26 When **Kepha** said, **From** strangers, **Yahushua** said **to him** again,
“**Then the sons** are exempt.”

<26> εἰπόντος δέ, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
26 *eipontos de, Apo tōn allotriōn, ephē autō ho Iēsous, Ara ge eleutheroi eisin hoi huioi.*

כִּזְוֵאוֹלָם לְמַעַן אֲשֶׁר־לֹא־נִהְיֶה לָהֶם לְמַכְשׁוֹל לֵךְ
אֶל־הַיָּם וְהַשְׁלִכְתָּ חֶכְהָ אֶל־תּוֹכוֹ וְאֵת־הַדָּג הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר
יַעֲלֶה שָׂאֵהוּ וְכִאֲשֶׁר תִּפְתַּח אֶת־פִּיו תִּמְצָא בוֹ מִטְבַּע
אוֹתוֹ קַח וְשִׁקְלֵתָ עַל יָדֵי יַעֲלֵה יְהֵךְ:

27. *w'ulam l'ma'an 'asher-lo'-nih'yeh lahem l'mik'shol le'k 'el-hayam*
w'hish'lak'at chakah 'el-toko w'eth-hadag hari'shon 'asher ya'aleh sa'ehu
w'ka'asher tiph'tach 'eth-piyu tim'tsa' bo mat'be`a 'otho qach w'shaqal'at `al yadiy w'al yadeak.

Matt17:27 “**However**, so that **we do not** offend them, **go to the sea** and **throw in** a hook,
and **take the first fish** that comes up; and **when you open its mouth**, you shall find a shekel.
Take that and **give it to them for you and Me.**”

<27> ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον
καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα·
ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

27 *hina de mē skandalisōmen autous, poreutheis eis thalassan bale agkistron kai ton anabanta prōton*
ichthyn aron, kai anoixas to stoma autou heurēseis statēra; ekeinon labōn dos autois anti emou kai sou.

Chapter 18

18:1 אֵל בְּשָׂעָה הַהִיא נִגְשׁוּ הַתְּלָמִידִים אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 וַיֹּאמְרוּ מִי אֵפֹא הַגָּדוֹל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

1. basha`ah hahiy' nig'shu hatal'miydiym 'el-Yahushua` wayo'm'ru miy 'epho' hagadol b'mal'kuth hashamayim.

Matt18:1 At that time the disciples came to Yahushua and said, Who then is greatest in the kingdom of heaven?

<18:1> Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

1 En ekeinē tē hōrā prosēlthon hoi mathētai tō Iēsou legontes, Tis ara meizōn estin en tē basileiā tōn ouranōn?

2 בַּיּוֹקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אָלָיו יָלַד קָטָן וַיַּעֲמִידֵהוּ בְּתוֹכָם:

2. wayiq'ra' Yahushua` elayu yeled qatan waya`amiydehu b'thokam.

Matt18:2 And He called a little child to Himself and set him before them,

<2> καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν

2 kai proskalesamenos paidion estēsen auto en mesō autōn

3 גַּוְיֵאמַר אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם אִם־לֹא תִשׁוּבוּ לְהִיּוֹת כְּיִלְדֵי־הַיָּם לֹא תִבְאוּ אֶל־מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

3. wayo'mar 'amen 'omer 'aniy lakem 'im-lo' thashubu lih'yoth kay'ladiym lo' thabo'u 'el-mal'kuth hashamayim.

Matt18:3 and said, “Truly I say to you, unless you are converted and become like children, you shall not enter in the kingdom of heaven.”

<3> καὶ εἶπεν, Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

3 kai eipen, Amēn legō hymin, ean mē straphēte kai genēsthe hōs ta paidia,

ou mē eiselhēte eis tēn basileian tōn ouranōn.

4 דְּלֶכֶן כָּל־הַמְּשִׁיבִיל אֶת־עַצְמוֹ כִּי־יֵלֵךְ הַזֶּה הוּא הַגָּדוֹל בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם:

4. laken kal-hamash'piyl 'eth-`ats'mo kayeled hazeh hu' hagadol b'mal'kuth hashamayim.

Matt18:4 “Whoever then humbles himself as this child, he is the greatest in the kingdom of heaven.”

<4> ὁστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο,
οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

4 hostis **oun** **tapeinōsei** **heauton hōs to paidion touto,** **houtos estin ho meizōn en tē basileiā tōn ouranōn.**

5 :6999 423 7x24 7799 329 484 462 699929 5
הִהְמַקְבִּיל יֶלֶד אֶחָד כְּזֶה בְשֵׁמִי אוֹתִי הוּא מְקַבֵּל:

5. w’ham’qabel yeled ‘echad kazeh bish’miy ‘othiy hu’ m’qabel.

Matt18:5 “And whoever receives one such child in My name receives Me”;

<5> καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἐν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

5 kai hos ean **dexētai hen paidion** **toiouto epi tō onomati mou,** **eme dechetai.**

6 79 72727473 3643 727093-77 484-x4 677773 6
:72 x27279 0902 24472-60 979-867 36x27 26 827
וְהַמְכַשִּׁיל אֶת-אֶחָד מִן-הַקְטַנִּים הָאֵלֶּה הַמְאַמְיִנִים בִּי
נֹחַ לוֹ שִׁיתָלֶּה פְּלַח-רֶכֶב עַל-צְוָארוֹ וְטַבַּע בְּמַצְוִלוֹת יָם:

6. hamak’shiyl ‘eth-‘echad min-haq’taniyim ha’eleh hama’amiyniyim biy noach lo sheyitaleh
phelach-rekeb `al-tsaua’ro w’tuba` bim’tsuloth yam.

Matt18:6 “but whoever causes one of these little ones who believe in Me to stumble, it would be better for him to have a heavy millstone hung around his neck, and to be drowned in the depth of the sea.”

<6> “Ὁς δ’ ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα
κρεμασθῇ μύλος ὀνικός περι τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

6 Hos d’ an **skandalisē hena tōn mikrōn toutōn tōn pisteuontōn eis eme,** **sympherei autō**

hina kremasthē mylos onikos peri ton trachēlon autou kai katapontisthē en tō pelagei tēs thalassēs.

7 694 2492 429 726773 27 726773-77 7606 224 7
:67773 4292 242-60 974 4233 7246 224
זַאֲוִי לְעוֹלָם מִן-הַמְכַשִּׁילִים כִּי הַמְכַשִּׁילִים בּוֹא יִבְאוּ אֲבָל
אוֹי לְאִישׁ הַהוּא אֲשֶׁר עַל-יָדוֹ יִבּוֹא הַמְכַשִּׁיל:

7. ‘oy la’olam min-hamik’sholiyim ki hamik’sholiyim bo’ yabo’u
‘abal ‘oy la’iysh hahu’ ‘asher `al-yado yabo’ hamik’shol.

Matt18:7 “Woe to the world because of its stumbling blocks! For it is inevitable that stumbling blocks come; but woe to that man through whom the stumbling block comes!”

<7> οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
δι’ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

7 ouai tō kosmō **apo tōn skandalōn;** **anagkē gar elthein ta skandala,**

plēn ouai tō anthrōpō di’ hou to skandalon erchetai.

8 77 96329 324 229 9619 24 242 96277x-742 8

כַּחַם יָדְךָ אֶעֱדָיִם אוֹתָהּ וְהִשָּׂלָה מִמֶּנּוּ
מִכַּף-יְדְךָ אֶעֱדָיִם אוֹתָהּ וְהִשָּׂלָה מִמֶּנּוּ

חַוּא-תִכְשִׁילָהּ יְדְךָ אוֹ רַגְלָהּ קָצִיץ אוֹתָהּ וְהִשָּׂלָה מִמֶּנּוּ
טוֹב לָהּ לָבוֹא לְחַיִּים פְּסַח אוֹ קִטַע מִהַיּוֹת לָהּ שְׁתֵּי יָדָיִם
אוֹ-שְׁתֵּי רַגְלָיִם וְתִשָּׂלָה אֶל-אֵשׁ עוֹלָם:

8. w'im-tak'shiyl'ak yad'ak 'o rag'l'ak qatsets 'othah w'hash'le'k mimeaa tob l'ak labo' lachayiym
piseach 'o qite`a mih'yoth l'ak sh'tey yadayim 'o-sh'tey rag'layim w'thush'la'k 'el-'esh `olam.

Matt18:8 "If your hand or your foot causes you to stumble, cut it off and throw it from you;
it is better for you to come into crippled or lame,
than to have two hands or two feet and be cast into the eternal fire."

<8> Eì de` hē cheir sou ē ho pous sou skandalizei se, ekkopson auton kai bale apo sou.
kalon soi estin eiselthein eis tēn ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλὸν
ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι eis to pyr to aiōnion.

8 Ei de hē cheir sou ē ho pous sou skandalizei se, ekkopson auton kai bale apo sou; kalon soi estin
eiselthein eis tēn zōēn kyllon ē chōlon ē duo cheiras ē duo podas echonta blēthēnai eis to pyr to aiōnion.

יָדְךָ אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם
יָדְךָ אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם אֶעֱדָיִם
כַּחַם יָדְךָ אֶעֱדָיִם אוֹתָהּ וְהִשָּׂלָה מִמֶּנּוּ

טוֹב לָהּ לָבוֹא לְחַיִּים בְּעֵין אַחַת מִהַיּוֹת לָהּ שְׁתֵּי עֵינָיִם וְתִשָּׂלָה
אֶל-אֵשׁ גִּיהֵנוֹם:

9. w'im-`eyn'ak thak'shiyl'ak naqer 'othah w'hash'le'k mimeaa tob l'ak labo' lachayiym
b`ayin 'achath mih'yoth l'ak sh'tey `eynayim w'thush'la'k 'el-'esh geyhinom.

Matt18:9 "If your eye causes you to stumble, pluck it out and throw it from you.
It is better for you to enter life with one eye, than to have two eyes and be cast into the fiery hell."

<9> kai ei ho ophthalmos sou skandalizei se, exele auton kai bale apo sou.
kalon soi estin monophthalmon eis tēn ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
eis tēn γέενναν τοῦ πυρός.

9 kai ei ho ophthalmos sou skandalizei se, exele auton kai bale apo sou; kalon soi estin monophthalmon
eis tēn zōēn eiselthein ē duo ophthalmous echonta blēthēnai eis tēn geennan tou pyros.

יְרֵאוּ פֶּן-תִּבְזוּ אֶחָד הַקִּטְנִים הָאֵלֶּה פִּי אָמַר אֲנִי לָכֶם
מִלְּאַכְיָהֶם רְאִים תָּמִיד אֶת-פִּנֵּי אָבִי שׁוֹבְשָׁמַיִם:

10. r'u pen-tib'zu 'achad haq'taniym ha'eleh ki 'omer 'aniy lakem mal'akeyhem ro'iyim tamiyd 'eth-
p'ney 'Abiy shebashamayim.

Matt18:10 “See that you do **not** despise one of these little ones, for I say to you that their angels in heaven continually see the face of My Father who is in heaven.”

<10> Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπousi τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

10 Horate mē kataphronēsēte henos tōn mikrōn toutōn; legō gar hymin hoti hoi aggeloi autōn en ouranois dia pantos blepousi to prosōpon tou patros mou tou en ouranois.

(אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל) 11

יֵאָדָּם (כִּי בֶן-הָאָדָם בָּא לְהוֹשִׁיעַ אֶת-הָאָבֶד):

11. (ki Ben-ha'Adam ba' l'hoshiy`a 'eth-ha'obed).

Matt18:11 [“For the Son of Man has come to save that which was lost.”]

אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל 12
אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל
אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל

יֵב מֵהַדְּעָתְכֶם כִּי-יִהְיֶה לְאִישׁ מֵאָה כִּבְשִׁים וְאֶבֶד אֶחָד
מֵהֶם הֲלֹא יֵעָזֵב אֶת-הַתְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה עַל-הַהָרִים וְהִלְךְ
לְבַקֵּשׁ אֶת-הָאָבֶד:

12. mah-da`t'kem kiy-yih'yu l'iysh me'ah k'basiym w'abad 'echad mehem halo' ya`azob 'eth-hatish`iym w'thish`ah `al-hehariym w'hala'k l'baqesh 'eth-ha'obed.

Matt18:12 “What do you think? If any man has a hundred sheep, and one of them has gone astray, does he not leave the ninety-nine on the mountains and go and search for the one that is straying?”

<12> Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῆ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

12 Ti hymin dokei? ean genētai tini anthrōpō hekaton probata kai planēthē hen ex autōn, ouchi aphēsei ta enenēkonta ennea epi ta orē kai poreutheis zētei to planōmenon?

אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל 13
אֲנִי אֶגֶדְךָ אֶת-פְּנֵי אֲבִיךָ הַשָּׁמַיִם לְכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה אַתָּה חַי וְכֹלֵל

יֵג וְהִקָּה כְּאִשֶּׁר יִמְצָאָהּ אֶמֶן אֶמֶר אָנֹכִי לְכֶם כִּי-יִשְׂמַח
עָלָיו יוֹתֵר מֵעַל הַתְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה אֲשֶׁר לֹא אָבְדָה:

13. w'hayah ka'asher yim'tsa'ehu 'amen 'omer 'aniy lakem kiy-yis'mach `alayu yother me'al hatish`iym w'thish`ah 'asher lo' 'abadu.

Matt18:13 “If it turns out that he finds it, truly I say to you, he rejoices over it more than over the ninety-nine which have not gone astray.”

<13> καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

13 kai ean genētai heurein auto, amēn legō hymin hoti chairei ep' autō mallon ē epi tois enenēkonta ennea tois mē peplanēmenois.

14 כִּי אֶפְסֵד מִיָּדְךָ אֶת אֶתְנֵיךָ וְאֶתְנֵיךָ מִיָּדְךָ אֶתְנֵיךָ וְאֶתְנֵיךָ מִיָּדְךָ אֶתְנֵיךָ
מִיָּדְךָ אֶתְנֵיךָ וְאֶתְנֵיךָ מִיָּדְךָ אֶתְנֵיךָ וְאֶתְנֵיךָ מִיָּדְךָ אֶתְנֵיךָ

יֵד כֵּן אֵינְנוּ רְצוֹן מִלְּפָנֶי אָבִיכֶם שֶׁבַשְׂמַיִם שִׁיאֲבֹד אֶחָד
מִן־הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה:

14. **ken 'eynenu ratson miliph'ney 'Abiykem shebashamayim sheyo'bad 'echad min-haq'taniym ha'eleh.**

Matt18:14 “So it is **not** the shall of your Father who is in heaven that one of these little ones perish.”

<14> οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς
ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων.

14 **houtōs ouk estin thelēma emprosthen tou patros hymōn tou en ouranois hina apolētai hen tōn mikrōn toutōn.**

15 וְאִם יִשְׁמַע אֶלְיָךָ קַנְיַתְךָ לְךָ אֶחֱיָךְ וְהוֹכַחְתָּ אֹתוֹ בֵּינְךָ לְבֵינִי
וְאִם יִשְׁמַע אֶלְיָךָ קַנְיַתְךָ לְךָ אֶחֱיָךְ וְהוֹכַחְתָּ אֹתוֹ בֵּינְךָ לְבֵינִי

וְאִם יִשְׁמַע אֶלְיָךָ קַנְיַתְךָ לְךָ אֶחֱיָךְ וְהוֹכַחְתָּ אֹתוֹ בֵּינְךָ לְבֵינִי
וְאִם יִשְׁמַע אֶלְיָךָ קַנְיַתְךָ לְךָ אֶחֱיָךְ וְהוֹכַחְתָּ אֹתוֹ בֵּינְךָ לְבֵינִי

15. **w'ki yecheta'-l'ak 'achiyak le'k w'hokach'at 'otho beyn'ak l'beyno w'im-yish'ma`'eiyak qaniyath l'ak 'achiyak.**

Matt18:15 “If your brother sins, go and show him his fault between you and him only; if he listens to you, you have won your brother.”

<15> Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ [εἰς σε] ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου.
ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

15 **Ean de hamartēsē [eis se] ho adelphos sou, hypage elegxon auton metaxy sou kai autou monou. ean sou akousē, ekerdēsas ton adelphon sou;**

16 וְאִם לֹא יִשְׁמַע אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ
אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ

אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ
אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ אֶתְנֵיךָ

16. **w'im-lo' yish'ma` w'laqachata `im'ak `od 'echad 'o sh'nayim ki `al-piy sh'nayim 'o sh'loshah `ediyim yaqum kal-dabar.**

Matt18:16 “But if he does not listen to you, take one or two more with you, so that by the mouth of two or three witnesses every fact may be confirmed.”

<16> ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο,
ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

16 **ean de mē akousē, paralabe meta sou eti hena ē duo, hina epi stomatos duo martyrōn ē triōn stathē pan hrēma;**

17 וְאִם-לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִגַּדְתָּ אֶל-הַקְּהָל
 וְאִם-לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִגַּדְתָּ אֶל-הַקְּהָל
 וְאִם-לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִגַּדְתָּ אֶל-הַקְּהָל
 וְאִם-לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהִגַּדְתָּ אֶל-הַקְּהָל

17. w'im-lo' yish'ma` 'aleyhem w'higad'at 'el-haqahal
 w'im-lo' yish'ma` gam-'el-haqahal w'hayah l'ak k'goy uk'mokes.

Matt18:17 “If he refuses to listen to them, tell it to the assembly;
 and if he refuses to listen even to the assembly, let him be to you as a Gentile and a tax collector.”

<17> εὐὰν δὲ παρακούση αὐτῶν, εἶπέ τῆ ἐκκλησίᾳ·
 εὐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούση, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελῶνης.

17 ean de parakousē autōn, eipe tē ekklēsiā;
 ean de kai tēs ekklēsiās parakousē, estō soi hōsper ho ethnikos kai ho telōnēs.

18 יְהִי אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר-תִּאָסְרוּ עַל-הָאָרֶץ אֲסוּר
 יְהִי אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר-תִּתְּירוּ עַל-הָאָרֶץ מְתוּר
 יְהִי אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר-תִּאָסְרוּ עַל-הָאָרֶץ אֲסוּר
 יְהִי אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְכֶם כֹּל אֲשֶׁר-תִּתְּירוּ עַל-הָאָרֶץ מְתוּר

18. 'amen 'omer 'aniy lakem kol 'asher-ta'as'ru `al-ha'arets 'asur yih'yeh bashamayim
 w'kol 'asher-tatiyru `al-ha'arets mutar yih'yeh bashamayim.

Matt18:18 “Truly I say to you, whatever you bind on earth shall have been bound in heaven;
 and whatever you loose on earth shall have been loosed in heaven.”

<18> Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῶ,
 καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῶ.

18 Amēn legō hymin; hosa ean dēsēte epi tēs gēs estai dedemena en ouranō,
 kai hosa ean lysēte epi tēs gēs estai lelymena en ouranō.

19 יְטוּעוּד אֲמַר אֲנִי לְכֶם שְׁנַיִם מִכֶּם כִּי-יְהִיוּ לִב אֶחָד בְּאָרֶץ
 עַל-כָּל-דְּבַר אֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ בּוֹא יְבוֹא לָהֶם מֵאֵת אָבִי שְׂבִשְׂמַיִם
 יְטוּעוּד אֲמַר אֲנִי לְכֶם שְׁנַיִם מִכֶּם כִּי-יְהִיוּ לִב אֶחָד בְּאָרֶץ
 עַל-כָּל-דְּבַר אֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ בּוֹא יְבוֹא לָהֶם מֵאֵת אָבִי שְׂבִשְׂמַיִם

19. w`od 'omer 'aniy lakem sh'nayim mikem kiy-yih'yu leb 'echad ba'arets `al-kal-dabar
 'asher yish'alu bo' yabo' lahem me'eth 'Abiy shebashamayim.

Matt18:19 “Again I say to you, that if two of you agree on earth about anything
 that they may ask, it shall be done for them by My Father who is in heaven.”

<19> Πάλιν [ἀμὴν] λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς
 πράγματος οὐ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

19 Palin [amēn] legō hymin hoti ean duo symphōnēsōsin ex hymōn epi tēs gēs peri pantos pragmatos
 hou ean aitēsōntai, genēsetai autois para tou patros mou tou en ouranois.

20 כִּי בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ שְׁנַיִם אִו שְׁלֹשָׁה בְּשִׁמִּי שֵׁם
20 כִּי בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ שְׁנַיִם אִו שְׁלֹשָׁה בְּשִׁמִּי שֵׁם

20. ki b'kal-maqom 'asher ye'as'phu sh'nayim 'o sh'loshah bish'miy sham 'aniy b'thokam.

Matt18:20 "For where two or three have gathered together in My name, I am there in their midst."

<20> οὐ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἶμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

20 hou gar eisin duo ē treis synēgmenoi eis to emon onoma, ekei eimi en mesō autōn.

21 כִּי וַיִּגַּשׁ אֵלָיו פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר לֹא אֶפְדֶּה לְךָ עַד־שִׁבְעִים וְשֵׁשׁ
21 כִּי וַיִּגַּשׁ אֵלָיו פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר לֹא אֶפְדֶּה לְךָ עַד־שִׁבְעִים וְשֵׁשׁ

כַּמָּה פְּעָמִים יִחַטְּאֶ-לִי אַחֵי וּמַחְלָתִי לֹא הָעֵד שִׁבְעַת פְּעָמִים:
כַּמָּה פְּעָמִים יִחַטְּאֶ-לִי אַחֵי וּמַחְלָתִי לֹא הָעֵד שִׁבְעַת פְּעָמִים:

21. wayigash 'elayu Pet'ros wayo'mer lo 'Adoniy

kamah p`amiym yecheta'-liy 'achiy umachal'tiy lo ha`ad sheba` p`amiym.

Matt18:21 Then Kepha came and said to Him, My Master,

how often shall my brother sin against me and I forgive him? Up to seven times?

<21> Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Κύριε,

ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

21 Tote proselthōn ho Petros eipen autō, Kyrie,

posakis hamartēsei eis eme ho adelphos mou kai aphēsō autō? heōs heptakis?

22 כִּב וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ לֹא־אֶמַר לְךָ עַד־שִׁבְעִים פְּעָמִים כִּי
22 כִּב וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ לֹא־אֶמַר לְךָ עַד־שִׁבְעִים פְּעָמִים כִּי

עַד־שִׁבְעִים וְשֵׁשׁ:
עַד־שִׁבְעִים וְשֵׁשׁ:

22. wayo'mer 'elayu Yahushua lo '-omar l'ak `ad-sheba` p`amiym ki `ad-shib`iym washeba`.

Matt18:22 Yahushua said to him, "I do not say to you, up to seven times, but up to seventy times seven."

<22> λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

22 legei autō ho Iēsous, Ou legō soi heōs heptakis alla heōs hebdomēkontakis hepta.

23 כִּי עַל־כֵּן הַמְּלָכּוֹת הַשָּׁמַיִם לְמִלְכָּךְ בְּשֵׁר וְדָם שֶׁהָיָה
23 כִּי עַל־כֵּן הַמְּלָכּוֹת הַשָּׁמַיִם לְמִלְכָּךְ בְּשֵׁר וְדָם שֶׁהָיָה

יִוֹרֵד לְחִשְׁבוֹן עִם־עַבְדְּךָ:
יִוֹרֵד לְחִשְׁבוֹן עִם־עַבְדְּךָ:

23. `al-ken domah mal'kuth hashamayim l'mele'k basar

wadam shehayah yored l'chesh'bon `im-`abadayu.

Matt18:23 "For this reason the kingdom of heaven may be compared to a king

who wished to settle accounts with his slaves.”

<23> Διὰ τοῦτο ὠμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

23 Dia touto hōmoiōthē hē basileia tōn ouranōn anthrōpō basilei,
hos ēthelēsen synarai logon meta tōn doulōn autou.

בְּחַיָּה אֶבְרָהָם אָמַר וְכָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ עָשָׂה לִּי
כִּדְבָרֶיךָ וְכָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר הִחֵלְתָּ לַחֲשֹׁב הוּבָא לְפָנָיו אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה חַיִּב
לוֹ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים כֶּכָּרִי כֶּסֶף:

24. w'ka'asher hechel l'chasheb huba' l'phanayu
'iysh 'asher hayah chayab lo `asereth 'alaphiym kik'rey kaseph.

Matt18:24 “When he had begun to settle them,
one who owed him ten thousand talents was brought to him.”

<24> ἀρχαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηnéχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.

24 arxamenou de autou synairein prosēnechthē autō heis ophiletēs myriōn talantōn.

וְכִּי־אָמַרְתִּי לְךָ עָשָׂה לִּי כִּדְבָרֶיךָ וְכָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר הִחֵלְתָּ לַחֲשֹׁב הוּבָא לְפָנָיו אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה חַיִּב
לוֹ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים כֶּכָּרִי כֶּסֶף:

25. w'lo' hayah-lo l'shalem way'tsaw 'adonayu lim'kor 'otho
w'eth-'ish'to w'eth-banayu w'eth-kal-'asher-lo wiyshalem.

Matt18:25 “But since he did not have the means to repay, his master commanded him to be sold,
along with his wife and children and all that he had, and repayment to be made.”

<25> μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι
καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι.

25 mē echontos de autou apodounai ekeleusen auton ho kyrios prathēnai

kai tēn gynaika kai ta tekna kai panta hosa echei, kai apodothēnai.

כִּי־אָמַרְתִּי לְךָ עָשָׂה לִּי כִּדְבָרֶיךָ וְכָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר הִחֵלְתָּ לַחֲשֹׁב הוּבָא לְפָנָיו אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה חַיִּב
לוֹ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים כֶּכָּרִי כֶּסֶף:

26. wayipol ha`ebed `al-panayu w'yish'tachu lo le'mor 'Adoniy
ha'are'k-liy 'apeak wa'ashalem l'ak hakol.

Matt18:26 “So the slave fell to the ground and prostrated himself before him, saying, ‘My Master,
have patience with me and I shall repay you everything.’”

<26> πεσὼν οὖν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων,

Μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.

26 pesōn oun ho doulos prosekynei autō legōn, Makrothymēson ep’ emoi, kai panta apodōsō soi.

כַּף זַל לַחֲמִצֵּי זָאָרִיכֵי כַּזָּאָ אֲגֹאֵ זַלְאָ כֹּסֵי זַמְּאָרֵי 27
:זִגְזֵחַ

כַּזְוִיָּהֶמוּ מְעִי אֲדֹנָי הָעֶבֶד הַהוּא וַיִּפְטְרֵהוּ וַיִּמְחַל לוֹ אֶת
חֻבּוֹ:

27. wayehemu m`ey ‘adoney ha`ebed hahu’ wayiph’t`rehu wayim’chol lo ‘eth chobo.

Matt18:27 “And the master of that slave felt compassion and released him and forgave him the debt.”

<27> σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ.

27 splaghnistheis de ho kyrios tou doulou ekeinou apelysen auton kai to daneion aphēken autō.

כַּזָּאָ זַזְאָגְחֵי אֵחָ כַּחֲמִצֵּי זַזְגִּלְחֵי כַּזָּאָ אֲגֹאֵ כַּחֲזֵי 28
כַּף זַלְוֹ אֲמַלְ זָאָרִיכֵי זַגְפ־חֲזֵי זַזְאָגְזֵא אֵכֵי זַלְג־זֵחַ
:זַלְגֵחַ אֵכֵא אֲמַלְ

כַּח וַיֵּצֵא הָעֶבֶד הַהוּא מִלְּפָנָיו וַיִּמְצֵא אֶחָד מִחֲבֵרָיו וַחֲבֵר
חֵב-לוֹ מֵאָה דִינָרִים וַיִּתְּזֶק-בּוֹ וַיִּתְּנָהוּ לְאֹמֵר שְׁלֵם אֶת
אֲשֶׁר אִתָּךְ חֵב לִי:

28. wayetse’ ha`ebed hahu’ mil’phanayu wayim’tsa’ ‘echad mechaberayu w’hu’ chayab-lo me’ah diynariym wayachazeq-bo wayach’n’qehu le’mor shalem ‘eth ‘asher ‘atah chayab liy.

Matt18:28 “But that slave went out from His sight and found one of his fellow slaves who owed him a hundred denarii; and he seized him and began to choke him, saying, ‘Pay back what you owe.’”

<28> ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων, Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις.

28 exelthōn de ho doulos ekeinos heuren hena tōn syndoulōn autou, hos ōpheilen autō hekaton dēnaria, kai kratēsas auton epnigen legōn, Apodos ei ti opheileis.

זַלְג־זָאָ אֲמַלְ זַזְגֵי אֲפֻזֵי זַזְלֶרֶא זַזְגִּלְחֵי זַזְגֵחַ זַזְזֵי 29
:זַזְאָ זַלְ אֲמַלְכַזְ זַזְאָ

כַּטְוִיָּפֵל חֲבֵרוֹ לְפָנָיו רָגַלְוֹ וַיִּבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ לְאֹמֵר הָאֶרֶץ-לִי
אֶפֶק וְאֲשַׁלְמָה לָּךְ הַכֹּל:

29. wayipol chabero liph’ney rag’layu way’baqesh mimenu le’mor ha’are’k-liy ‘apeak wa’ashal’mah l’ak hakol.

Matt18:29 “So his fellow slave fell to the ground and began to plead with him, saying, ‘Have patience with me and I shall repay you.’”

<29> πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων, Μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι.

29 pesōn oun ho syndoulos autou parekalei auton legōn, Makrothymēson ep’ emoi, kai apodōsō soi.

יָצַח-אֶת-יְדָיו וַיִּשְׁלֶם-לוֹ אֶת-חֹבוֹ 30
:יִצְחָק-אֶת יְדָיו וַיִּשְׁלֶם לֹ אֶת-חֹבוֹ 30

30. w'hu' me'en wayele'k wayaniychehu bamish'mar `ad shey'shalem-lo 'eth-chobo.

Matt18:30 "But he was unshalling and went and threw him in prison until he should pay back what was owed."

<30> ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδοῦ τὸ ὀφειλόμενον.

30 ho de ouk ēthelen alla apelhōn ebalen auton eis phylakēn heōs apodō to ophailomenon.

אֲנִי וְהַעֲבָדִים חִבְּרֵי רָאִי אֶת-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיַּעֲצֹבוּ מְאֹד וַיָּבֵאוּ וַיְגִידוּ לְאָדֹנָיהֶם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה: 31
אֲנִי וְהַעֲבָדִים חִבְּרֵי רָאִי אֶת-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיַּעֲצֹבוּ מְאֹד וַיָּבֵאוּ וַיְגִידוּ לְאָדֹנָיהֶם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה: 31

31. w'ha`abadiym chaberayu ra'u 'eth-'asher na`asah waye`ats'bu m'od wayabo'u wayagiydu la`adoneyhem 'eth-kal-'asher na`asah.

Matt18:31 "So when his fellow slaves saw what had happened, they were deeply grieved and came and reported to their master all that had happened."

<31> ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

31 idontes oun hoi syndouloi autou ta genomena elypēthēsan sphodra

kai elthontes diesaphēsan tō kyriō heautōn panta ta genomena.

לֹב וַיִּקְרָא אֵלָיו אָדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אֶתָּה עֹבֵד בְּלִיעַל אֶת-כָּל-הַחֹב הַהוּא מְחַלְתִּי לָךְ יַעַן אֲשֶׁר-בִּקְשָׁתָּ מִמֶּנִּי: 32
לֹב וַיִּקְרָא אֵלָיו אָדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אֶתָּה עֹבֵד בְּלִיעַל אֶת-כָּל-הַחֹב הַהוּא מְחַלְתִּי לָךְ יַעַן אֲשֶׁר-בִּקְשָׁתָּ מִמֶּנִּי: 32

32. wayiq'ra' 'elayu 'adonayu wayo'mer lo 'atah `ebed b'liya`al 'eth-kal-hachob hahu' machal'tiy l'ak ya`an 'asher-biqash'at mimeniy.

Matt18:32 "Then summoning him, his master said to him, 'You wicked slave, I forgave you all that debt because you pleaded with me.'"

<32> τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

32 tote proskalesamenos auton ho kyrios autou legei autō, Doule ponēre,

pasan tēn ophailēn ekeinēn aphēka soi, epei parekalesas me;

לֹגְהָא הָיָה גַם-עֲלֶיךָ לְרַחֵם עַל חִבְּרֵךְ פְּאֲשֶׁר רַחַמְתִּי-אֲנִי עֲלֶיךָ: 33
לֹגְהָא הָיָה גַם-עֲלֶיךָ לְרַחֵם עַל חִבְּרֵךְ פְּאֲשֶׁר רַחַמְתִּי-אֲנִי עֲלֶיךָ: 33

33. halo' hayah gam-`aleyak l'rachem `al chabereak ka'asher richam'tiy-'aniy `aleyak.

Matt18:33 “Should you not also have had mercy on your fellow slave, in the same way that I had mercy on you?”

<33> οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ γὼ σὲ ἠλέησα;
33 ouk edei kai se eleēsai ton syndoulon sou, hōs kagō se ēlēsa?

40 מַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא 34
:מַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא דְמַלְאָכָא
לְדַ וּבִקְצָה אֲדָנָיו וַיִּתְּנֵהוּ בְיַד הַנְּגִשִׁים עַד
כִּי-יִשְׁלַם אֶת-כָּל-חֻבּוֹ:

34. wayiq'tsoph 'adonayu wayit'nehu b'yad hanog'siym `ad kiy-y'shalem 'eth-kal-chobo.

Matt18:34 “And his master, moved with anger, handed him over to the torturers until he should repay all that was owed him.”

<34> καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῶ πάν τὸ ὀφειλόμενον.

34 kai orgistheis ho kyrios autou paredōken auton tois basanistais heōs hou apodō pan to ophailomenon.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ 35
:(אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ)
לְהַכְּתִיבָה יַעֲשֶׂה לָכֶם גַּם-אָבִי שֶׁבַשְׂמַיִם אִם-לֹא תִמְחַלּוּ
אִישׁ לְאָחִיו בְּכָל-לִבְבָכֶם (עַל-חַטֹּאתֵיכֶם):

35. kakah ya`aseh lakem gam-'Abiy shebashamayim 'im-lo' thim'chalu 'iysh l'achiyu b'kal-l'bab'kem (al-chato'tham).

Matt18:35 “My Father who is in the heaven shall also do the same to you, if each of you does not forgive his brother from your heart (for their sin).”

<35> Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

35 Houtōs kai ho patēr mou ho ouranios poiēsei hymin, ean mē aphēte hekastos tō adelphō autou apo tōn kardiōn hymōn.

Chapter 19

אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ Matt19:1
:אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ
אִוְיָהִי כְכֹלֹת יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיֵּסַע מִן-הַגָּלִיל וַיֵּבֹא אֶל-גִּבּוֹל יְהוּדָה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן:

1. way'hiy b'kaloth Yahushua l'daber 'eth had'bariym ha'eleh wayisa` min-haGaliyl wayabo' 'el-g'bul Yahudah b`eber haYar'den.

Matt19:1 When Yahushua had finished these words, He departed from Galilee and came into the region of Judea beyond the Jordan;

<19:1> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

1 Kai egeneto hote etelesen ho Iēsous tous logous toutous, metēren apo tēs Galilaias kai ēlthen eis ta horia tēs Ioudaias peran tou Iordanou.

בְּוַיִּלְכוּ אַחֲרָיו הַמִּוֶּן עִם־רַב וַיִּרְפְּאֵם שָׁם
2 יְשׁוּעָה מֵעַתָּה יָצֵא מִגַּלִּילָא וְיָבֵא אֶל־יַרְדֵּן

2. wayel'ku 'acharayu hamon `am-rab wayir'pa'em sham.

Matt19:2 and large crowds followed Him, and He healed them there.

<2> καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

2 kai ēkolouthēsan autō ochloi polloi, kai etherapeusen autous ekei.

גַּוְיָנְשׁוּ אֲלֵיו הַפְּרוֹשִׁים לְנִסּוֹתָו
3 יְשׁוּעָה מֵעַתָּה יָצֵא מִגַּלִּילָא וְיָבֵא אֶל־יַרְדֵּן
4 אֶל־כָּל־הָעָם וְיִרְפֵּם שָׁם

וַיֹּאמְרוּ הַיּוֹכֵל אֵיךְ לְשַׁלַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ עַל־כֵּף־דָּבָר:

3. wayig'shu 'elayu haP'rushiym l'nasotho wayo'm'ru hayukal 'iysh l'shalach 'eth-'ish'to `al-kal-dabar.

Matt19:3 Some Pharisees came to Him, testing Him and asking, Is it lawful for a man to divorce his wife for any reason at all?

<3> Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

3 Kai prosēlthon autō Pharisaioi peirazontes auton

kai legontes, Ei exestin anthrōpō apolysai tēn gynaika autou kata pasan aitian?

4 דְּוַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הֲלֹא קָרָאתֶם כִּי מֵרֵאשִׁית הִיִּצְרָר זָכָר
וַיִּבְרָא בָרָא אֹתָם:

4. waya`an wayo'mer 'aleyhem halo' q'ra'them ki mero'sh hayotser zakar un'qebah bara' otham.

Matt19:4 And He answered and said, "Have you not read that He who created them from the beginning made them male and female,"

<4> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

4 ho de apokritheis eipen, Ouk anegnōte hoti ho ktisas ap' archēs arsen kai thēly epoiēsen autous?

5 הַיּוֹאֲמָר עַל־כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
6 וְיִלְכָד אִתָּהּ וְיִבְרָאוּ בָרָא אֹתָם

וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר אֶחָד:

5. w'omer `al-ken ya`azab-'iysh 'eth-'abiyu w'eth-'imo
w'dabaq b'ish'to w'hayu sh'neyhem l'basar 'echad.

Matt19:5 and said, "For this reason a man shall leave his father and mother and be joined to his wife, and the two shall become one flesh?"

<5> καὶ εἶπεν, Ἔνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

5 kai eipen, Heneka toutou kataleipsei anthrōpos ton patera kai tēn mētera kai kollēthēsetai tē gynaiiki autou, kai esontai hoi duo eis sarka mian.

6 אֶחָד אִישׁ יַעֲזֹב אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְיִדְבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר אֶחָד:

וְאֵם-כֵּן אֵינָם עוֹד שְׁנַיִם כִּי אִם-בְּשָׂר אֶחָד
לְכֵן אֵת אֲשֶׁר חָבַר הָאֱלֹהִים אֶל-יַפְרֵד הָאָדָם:

6. 'im-ken 'eynam `od sh'nayim ki 'im-basar 'echad
laken 'eth 'asher chiber ha'Elohim 'al-yaph'red ha'adam.

Matt19:6 "So they are no longer two, but one flesh.
What therefore the Elohim has joined together, let no man separate."

<6> ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

6 hōste ouketi eisin duo alla sarx mia. ho oun ho theos synezeuxen anthrōpos mē chōrizetō.

7 זַיִן אָמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צִוָּה מֹשֶׁה לְתֵת-לָּהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְלִשְׁלָחָהּ:

7 זַיִן אָמְרוּ אֵלָיו וְלָמָּה זֶה צִוָּה מֹשֶׁה לְתֵת-לָּהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת
וְלִשְׁלָחָהּ:

7. wayo'm'ru 'elayu w'lamah zeh tsiuah Mosheh latheth-lah sepher k'riythuth ul'shal'chah.

Matt19:7 They said to Him, Why then did Moshe command to give her a certificate of divorce and send her away?

<7> λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολύσαι [αὐτήν];

7 legousin autō, Ti oun Mōusēs eneteilato dounai biblion apostasiou kai apolysai [autēn]?

8 חַיִּי אָמַר אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי קָשִׁי לְבַבְכֶם הֵנִיחַ לָכֶם מֹשֶׁה
לְשַׁלַּח אֶת-נְשֵׁיכֶם וּמֵרָאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן:

חַיִּי אָמַר אֲלֵיהֶם מִפְּנֵי קָשִׁי לְבַבְכֶם הֵנִיחַ לָכֶם מֹשֶׁה
לְשַׁלַּח אֶת-נְשֵׁיכֶם וּמֵרָאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן:

8. wayo'mer 'aleyhem mip'ney q'shiy l'bab'kem hiniyach lakem Mosheh l'shalach 'eth-n'sheykem
umero'sh lo' hayah hadabar ken.

Matt19:8 He said to them, "Because of your hardness of heart Moshe permitted you to divorce your wives; but from the beginning it has not been this way."

<8> λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ’ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.

8 legei autois hoti Mousēs pros tēn sklērokardian hymōn epetrepsen hymin apolysai tas gynaikas hymōn, ap’ archēs de ou gegonen houtōs.

×ΥΓϞ 194-60 467 Υ×ω4-×4 Η6ω7α 776 194 274Υ 9
:(4Υ3 747 3ωΥ173-×4 4ω73Υ) 4Υ3 747 ×944 4ω7Υ
טוֹאֲנִי אֹמֵר לְכֶם הַמְשַׁלַּח אֶת-אִשְׁתּוֹ שְׁלֵא עַל-דִּבְרֵי זְנוּת
וְנִשָּׂא אַחֶרֶת נְאֻם הוּא (וְהַנִּשָּׂא אֶת-הַגְּרוּשָׁה נְאֻם הוּא):

9. wa’aniy ‘omer lakem ham’shaleach ‘eth-‘ish’to shel’ `al-d’bar z’nuth w’nose’ ‘achereth no’eph hu’ (w’hanose’ ‘eth-hag’rushah no’eph hu’).

Matt19:9 “And I say to you, whoever divorces his wife, except for prostitution, and marries another woman commits adultery (and marries her which is divorced does commit adultery).”

<9> λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται.

9 legō de hymin hoti hos an apolysē tēn gynaika autou mē epi porneia kai gamēsē allēn moichatai.

ω243 87ω7 35-74 724276×3 2264 29742Υ 10
:3ω4 ×466 9Υ8 46 2×ω4-×4
יְיָ אֹמֵר אֶלְיֹו הַתְּלַמִּידִים אִם-זֶה מְשַׁפֵּט הָאִישׁ
אֶת-אִשְׁתּוֹ לֹא טוֹב לְקַחַת אִשָּׁה:

10. wayo’m’ru ‘elayu hatal’miydiym ‘im-zeh mish’pat ha’iysh ‘eth-‘ish’to lo’ tob laqachath ‘ishah.

Matt19:10 The disciples said to Him, If the relationship of the man with his wife is like this, it is better not to marry.

<10> λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ], Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμήσαι.

10 legousin autō hoi mathētai [autou], Ei houtōs estin hē aitia tou anthrōpou meta tēs gynaikos, ou sympherei gamēsai.

353 1943-×4 697 744-67 6722 46 73264 1942Υ 11
:736 7×7-1ω4 364 74-27
יֵאֵי אֹמֵר אֲלֵיהֶם לֹא יוּכַל כָּל-אָדָם קְבֹל אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה
כִּי-אִם אֵלֶּה אֲשֶׁר-נָתַן לָהֶם:

11. wayo’m’er ‘aleyhem lo’ yukal kal-‘adam qabel ‘eth-hadabar hazeh kiy-‘im ‘eleh ‘asher-nitan lahem.

Matt19:11 But He said to them, “Not all men can accept this statement, but only those to whom it has been given.”

<11> ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον [τουτοῦ] ἀλλ’ οἷς δέδοται.

11 ho de eipen autois, **Ou pantes chōrousin ton logon [touton] all' hois dedotai.**

12 מְבַרְכֵי אֲבָרָם וְעַל-יְדֵי אָדָם וְיֵשׁ סְרִיסִים לְמַעַן מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם מִי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל יְקַבֵּל׃
מְבַרְכֵי אֲבָרָם וְעַל-יְדֵי אָדָם וְיֵשׁ סְרִיסִים לְמַעַן מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם מִי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל יְקַבֵּל׃

יְבִישׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר נוֹלְדוּ כֵן מִבֶּטֶן אִמָּם וְיֵשׁ סְרִיסִים
הַמְסֻרִים עַל-יְדֵי אָדָם וְיֵשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ עַצְמָם
לְמַעַן מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם מִי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל יְקַבֵּל׃

12. yesh sariysiyim 'asher nol'du ken mibeten 'imam

**w'yesh sariysiyim ham'sorasiyim `al-y'dey 'adam w'yesh sariysiyim 'asher ser'su `ats'mam
l'ma`an mal'kuth hashamayim miy sheyukal l'qabel y'qabel.**

Matt19:12 “For there are eunuchs who were born that way from their mother’s womb; and there are eunuchs who were made eunuchs by men; and there are also eunuchs who made themselves eunuchs for the sake of the kingdom of heaven. He who is able to accept this, let him accept it.”

<12> εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

12 eisin gar eunouchoi hoitines ek koilias mētros egennēthēsan houtōs,

kai eisin eunouchoi hoitines eunouchisthēsan hypo tōn anthrōpōn, kai eisin eunouchoi hoitines

eunouchisan heautous dia tēn basileian tōn ouranōn. ho dynamenos chōrein chōreitō.

13 יְגֵאָז וְיָבִיאוּ אֵלָיו יְלָדִים לְמַעַן יְשִׁים עֲלֵיהֶם אֶת-יְדָיו וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיִּגְעְרוּ-בָם הַתְּלָמִידִים׃
יְגֵאָז וְיָבִיאוּ אֵלָיו יְלָדִים לְמַעַן יְשִׁים עֲלֵיהֶם אֶת-יְדָיו וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיִּגְעְרוּ-בָם הַתְּלָמִידִים׃

יְגֵאָז וְיָבִיאוּ אֵלָיו יְלָדִים לְמַעַן יְשִׁים עֲלֵיהֶם אֶת-יְדָיו וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיִּגְעְרוּ-בָם הַתְּלָמִידִים׃

**13. 'az yabiy'u 'elayu y'ladiym l'ma`an yasiym `aleyhem 'eth-yadayu w'yith'palal
wayig`aru-bam hatal'miydiym.**

Matt19:13 Then some children were brought to Him so that He might lay His hands on them and pray; and the disciples rebuked them.

<13> Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

13 Tote prosēnechthēsan autō paidia hina tas cheiras epithē autois kai proseuxētai;

hoi de mathētai epetimēsan autois.

14 יָד וְיָהוֹשֻׁעַ אָמַר הַנִּיחוּ לְיְלָדִים וְאַל-תִּמְנְעוּם מִבֹּאֵ אֵלָי כִּי לְאַלְהָ מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם׃
יָד וְיָהוֹשֻׁעַ אָמַר הַנִּיחוּ לְיְלָדִים וְאַל-תִּמְנְעוּם מִבֹּאֵ אֵלָי כִּי לְאַלְהָ מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם׃

יָד וְיָהוֹשֻׁעַ אָמַר הַנִּיחוּ לְיְלָדִים וְאַל-תִּמְנְעוּם מִבֹּאֵ אֵלָי כִּי לְאַלְהָ מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם׃

14. w'Yahushuà 'amar haniychu lay'ladiym w'al-tim'na`um mibo' 'elay ki l'eleh mal'kuth hashamayim.

Matt19:14 But Yahushua said, "Let the children alone, and do not hinder them from coming to Me; for the kingdom of heaven belongs to such as these."

<14> ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

14 ho de Iēsous eipen, Aphete ta paidia kai mē kōluete auta elthein pros me, tōn gar toioutōn estin hē basileia tōn ouranōn.

15 וַיֵּשְׁם אֶת-יָדָיו עַל־יְהֵם וַיַּעֲבֹר מִשָּׁם:

15. wayasem 'eth-yadayu `aleyhem waya`abor misham.

Matt19:15 After laying His hands on them, He departed from there.

<15> καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

15 kai epitheis tas cheiras autois eporeuthē ekeithen.

16 וַיֵּשְׂא אֶת-יָדָיו וַיְבָרֶכֶת אֹתָם וַיִּסָּפֵר אֵלֵיהֶם וַיֵּצֵא אֹתָם מִשָּׁם:

16. w'hineh-'iysh nigash 'elayu wayo'mar Moreh (hatob) mah hatob 'asher 'e`eseh w'eq'neh chayey `olam.

Matt19:16 And someone came to Him and said, (Good) Teacher, what good thing shall I do that I may obtain eternal life?

<16> Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν, Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον;

16 Kai idou heis proselthōn autō eipen, Didaskale, ti agathon poiēsō hina schō zōēn aiōnion?

17 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה-טוֹב תַּעֲשֶׂה לְךָ לְבִיאַתְּ לְחַיִּים כִּי אֶחָד מִצְוֹת הַמִּצְוֹת:

17. wayo'mer 'elayu mah-zeh tish'aleny `al-hatob 'eyn-tob ki 'im-'echad w'hu' ha'Elohim w'im-cheph'ts'ak labo' lachayiyim sh'mor 'eth-hamits'oth.

Matt19:17 And He said to him, "Why are you asking Me about what is good? There is only One who is good; but if you wish to enter into life, keep the commandments."

<17> ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός.

εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

17 ho de eipen autō, Ti me erōtās peri tou agathou? heis estin ho agathos;
ei de theleis eis tēn zōēn eiselthein, tērēson tas entolas.

הר־גַּם כֹּל מִי אֶלֶף וּפְתָאֵב אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵינָהּ אֲשֶׁר יִצְלַח אֲשֶׁר־עָשָׂה 18
:אִפְּשֶׁ אִם אֲמַלְכֶם כֹּל מִי־גַּם כֹּל מִי־גַּם כֹּל
יְהוֹשִׁיעַ אֲמַר אֲלֵיו מַה הִנֵּה וַיֹּאמֶר יְהוֹשִׁיעַ אֲלֵהּ הֵן לֹא תִרְצַח
לֹא תִנְאָף לֹא תִגְנֹב לֹא תַעֲנֶה עַד שִׁקֵּר:

18. wayo'mer 'elayu mah henah wayo'mer Yahushua 'eleh hen lo' thir'tsach
lo' thin'aph lo' thig'nob lo' tha'aneh `ed shaqer.

Matt19:18 Then he said to Him, “Which ones? And Yahushua said, “You shall not commit murder;
You shall not commit adultery; You shall not steal; You shall not bear false witness”;

<18> λέγει αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Τὸ Οὐ φονεύσεις,
Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις,

18 legei autō, Poias? ho de Iēsous eipen, To Ou phoneuseis,
Ou moicheuseis, Ou klepseis, Ou pseudomartyrēseis,

:עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה עֲשֶׂה 19
יִטְכַּח אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ וְאֶת־הַבֵּית לְרַעַךְ כְּמוֹךָ:

19. kabad 'eth-'abiyak w'eth-'iymeak w'ahab'at l're'aak kamoak.

Matt19:19 “Honor your father and mother; and You shall love your neighbor as yourself.”

<19> Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

19 Tima ton patera kai tēn mētera, kai, Agapēseis ton plēsion sou hōs seauton.

כִּי־אָמַר אֲלֵיו הִבְחֹר אֶת־כָּל־אֲלֵה שְׁמַרְתִּי מִנְעוּרַי
וְמָה חָסַרְתִּי עוֹד:

20. wayo'mer 'elayu habachur 'eth-kal-'eleh shamar'tiy min`uray umeh chasar'tiy `od.

Matt19:20 The young man said to Him, All these things I have kept from my youth up;
what am I still lacking?

<20> λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;

20 legei autō ho neaniskos, Panta tauta ephylaxa; ti eti hysterō?

אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְעוּרַי אֲשֶׁר־עָשָׂה מִנְעוּרַי אֲשֶׁר־עָשָׂה מִנְעוּרַי 21
:אֲשֶׁר־עָשָׂה מִנְעוּרַי אֲשֶׁר־עָשָׂה מִנְעוּרַי אֲשֶׁר־עָשָׂה מִנְעוּרַי
כֹּא וַיֹּאמֶר יְהוֹשִׁיעַ אֲלֵיו אִם־הִפְצַחְךָ לְהִיּוֹת שָׁלֵם לְךָ מְכֹר
אֶת־רִכְשְׁךָ וְנָתַתָּ לְעֲנִיִּים וְהָיָה לְךָ אוֹצָר בְּשָׂמִים וְשׁוֹב

כֹּא וַיֹּאמֶר יְהוֹשִׁיעַ אֲלֵיו אִם־הִפְצַחְךָ לְהִיּוֹת שָׁלֵם לְךָ מְכֹר
אֶת־רִכְשְׁךָ וְנָתַתָּ לְעֲנִיִּים וְהָיָה לְךָ אוֹצָר בְּשָׂמִים וְשׁוֹב

21. wayo'mer Yahushua 'elayu 'im-cheph'ts'ak lih'yoth shalem le'k m'kor 'eth-r'kush'ak w'nathata la`aniyim w'hayah l'ak 'otsar bashamayim w'shub halom w'halak'at 'acharay.

Matt19:21 Yahushua said to him, “If you wish to be complete, go and sell your possessions and give to the poor, and you shall have treasure in heaven; and come here, follow Me.”

<21> ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

21 ephē autō ho Iēsous, Ei theleis teleios einai, hypage pōlēson sou ta hyparchonta kai dos [tois] ptōchois, kai hexeis thēsauron en ouranois, kai deuro akolouthei moi.

יְצַדֵּק וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כְּבֹד וְיִהְיֶה כְּשֹׁמֵעַ הַבְּחִיר אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:

22. way'hiy kish'mo`a habachur 'eth-hadabar hazeh wayith`atseb wayela'k ki n'kasiym rabbiym hayu lo.

Matt19:22 But when the young man heard this statement, he went away grieving; or he was one who owned much property.

<22> ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

22 akousas de ho neaniskos ton logon apēlthen lypoumenos; ēn gar echōn ktēmata polla.

יְצַדֵּק וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כְּבֹד וְיִהְיֶה כְּשֹׁמֵעַ הַבְּחִיר אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:

כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:

23. wayo'mer Yahushua 'el-tal'miydayu 'amen 'omer 'aniy lakem qasheh le'ashiyr labo' 'el-mal'kuth hashamayim.

Matt19:23 And Yahushua said to His disciples, “Truly I say to you, it is hard for a rich man to enter into the kingdom of heaven.”

<23> Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

23 Ho de Iēsous eipen tois mathētais autou,

Amēn legō hymin hoti plousios dyskolōs eiseleusetai eis tēn basileian tōn ouranōn.

יְצַדֵּק וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כְּבֹד וְיִהְיֶה כְּשֹׁמֵעַ הַבְּחִיר אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וְיִתְעַצֵּב וְיִלְךְ
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:

כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:
כִּי נִכְסִים רַבִּים הָיוּ לוֹ:

24. w'`od 'aniy 'omer lakem naqel lagamal la`abor b'neqeb hamachat

mibo' `ashiy'r 'el-mal'kuth ha'Elohim.

Matt19:24 “Again I say to you, it is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of the Elohim.”

<24> πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

24 palin de legō hymin, eukopōteron estin kamēlon dia trypēmatos hraphidos dielthein ē plousion eiselthein eis tēn basileian tou theou.

אָפּוּא יוּכַל לְהַנְשִׁיעַ׃
כִּהַּ וְהַתְּלַמִּידִים כְּשִׁמְעָם זֹאת הִשְׁתּוֹמְמוּ מְאֹד
וַיֹּאמְרוּ מִי אֶפְשֵׁא יוּכַל לְהַנְשִׁיעַ׃ 25

25. w'hatal'miydiym k'sham'`am zo'th hish'tomamu m'od wayo'm'ru miy 'epho' yukal l'hiuashe`a.

Matt19:25 When the disciples heard this, they were very astonished and said, Then who can be saved?

<25> ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

25 akousantes de hoi mathētai exeplēssonto sphodra legontes, Tis ara dynatai sōthēnai?

וַיַּקְדֵּשׁוּן לָהֶם מִבְּנֵי אָדָם יִפְלֵא הַדָּבָר
וּמִקְדָּשֵׁי הַיָּם לֹא יִפְלֵא כָּל-הַדָּבָר׃ 26

26. wayabet-bam Yahushua wayo'mer lahem mib'ney 'adam yipale' hadabar umeha'Elohim lo' yipale' kal-dabar.

Matt19:26 And looking at them Yahushua said to them, “With people this is impossible, but with the Elohim all things are possible.”

<26> ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.

26 emblepsas de ho Iēsous eipen autois, Para anthrōpois touto adynaton estin, para de theō panta dynata.

כִּזְוִיעַן פְּטָרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִי אֲנַחְנוּ עֲזָבְנוּ אֶת-הַכֹּל
וַנִּלְךָ אַחֲרֶיךָ וּמַה-יִּהְיֶה חֵלְקֵנוּ׃ 27

27. waya`an Pet'ros wayo'mer 'elayu hen 'anach'nu `azab'nu 'eth-hakol wanele'k 'achareyak umah-yih'yeh chel'qenu.

Matt19:27 Then Kepha answered and said to Him, Behold, we have left everything and followed You; what then shall there be for us?

<27> Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

27 Tote apokritheis ho Petros eipen autō, Idou hēmeis aphēkamen panta kai ēkolouthēsamen soi; ti ara estai hēmin?

יְהוֹשֻׁעַ אָמַר אֲלֵיהֶם אָמֵן אֲנִי לָכֶם אֵתֶם הַחֲלָכִים
כְּפָי-לוֹ מִדְּבַר-יְהוֹשֻׁעַ אָמַר אֲלֵיהֶם אָמֵן אֲנִי לָכֶם אֵתֶם הַחֲלָכִים
כְּפָי-לוֹ מִדְּבַר-יְהוֹשֻׁעַ אָמַר אֲלֵיהֶם אָמֵן אֲנִי לָכֶם אֵתֶם הַחֲלָכִים
כְּפָי-לוֹ מִדְּבַר-יְהוֹשֻׁעַ אָמַר אֲלֵיהֶם אָמֵן אֲנִי לָכֶם אֵתֶם הַחֲלָכִים

כח ויאמר יהושע אליהם אמן אני לכם אתם החלכים
אחרי בהתחדש הבריאה כאשר ישב בן-האדם על-כסא
כבודו גם-אתם תושבו על-שנים עשר כסאות לשפט
את-שנים עשר שבטי ישראל:

28. wayo'mer Yahushua' aleyhem 'amen 'omer 'aniy lakem 'atem hahol'kiym 'acharay b'hith'chadesh hab'riy'ah ka'asher yesheb Ben-ha'Adam `al-kise' k'bodo gam-'atem tesh'bu `al-sh'neym `asar kis'oth lish'pot 'eth-sh'neym `asar shib'tey Yis'ra'El.

Matt19:28 And Yahushua said to them, "Truly I say to you, that you who have followed Me, in the regeneration when the Son of Man shall sit on His glorious throne, you also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Yisrael."

<28> ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

28 ho de Iēsous eipen autois, Amēn legō hymin hoti hymeis hoi akolouthēsantes moi en tē paliggenesiā, hotan kathisē ho huios tou anthrōpou epi thronou doxēs autou, kathēseste kai hymeis epi dōdeka thronous krinontes tas dōdeka phylas tou Israēl.

כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים וְאָחֻוֹת וְאָב וְאִמָּה וְיִלְדָּם
וּבְנֵים וּשְׂדוֹת לְמַעַן שְׁמִי הוּא יִקַּח מֵאָה שְׁעָרִים וְחָיִי עוֹלָם יִרְשׁ׃
כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים וְאָחֻוֹת וְאָב וְאִמָּה וְיִלְדָּם
וּבְנֵים וּשְׂדוֹת לְמַעַן שְׁמִי הוּא יִקַּח מֵאָה שְׁעָרִים וְחָיִי עוֹלָם יִרְשׁ׃

29. w'kal-'iysh 'asher `azab batiyim w'achiym wa'achayoth w'ab wa'em w'esheth ubaniym w'sadoth l'ma'an sh'miy hu' yiqach me'ah sh'`ariym w'chayey `olam yiyrash.

Matt19:29 "And everyone who has left houses or brothers or sisters or father or mother or children or farms for My name's sake, shall receive many times as much, and shall inherit eternal life."

<29> καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

29 kai pas hostis aphēken oikias ē adelphous ē adelphas ē patera ē mētera ē tekna ē agrous heneken tou onomatou mou, hekatontaplasiona lēmpsetai kai zōēn aiōnion klēronomēsei.

כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר עָזַב בָּתָּיִם וְאָחִים וְאָחֻוֹת וְאָב וְאִמָּה וְיִלְדָּם וּבְנֵים וּשְׂדוֹת לְמַעַן שְׁמִי הוּא יִקַּח מֵאָה שְׁעָרִים וְחָיִי עוֹלָם יִרְשׁ׃

לְוְאֵלֶם רַבִּים מִן־הָרֵאשׁוֹנִים יִהְיוּ אַחֲרוֹנִים
וּמִן־הָאַחֲרוֹנִים הָרֵאשׁוֹנִים:

30. w'ulam rabbiym min-hari'shoniym yih'yu 'acharoniym umin-ha'acharoniym ri'shoniym.

Matt19:30 “But many who are first shall be last; and the last, first.”

<30> Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

30 Polloi de esontai prōtoi eschatoi kai eschatoi prōtoi.

Chapter 20

Matt20:1
אֶפְרַיִם מַלְכֵי הַמְּלָכִים לְאִישׁ בְּעַלְ-בַּיִת
אֲשֶׁר הִשְׁפִּים בְּבֹקֶר וַיֵּצֵא לְשֹׁכְרֵי פְּעֻלִּים לְכַרְמוֹ:

**1. ki domah mal'kuth hashamayim l'iysh ba'al-bayith
'asher hish'kiym baboqer wayetse' lis'kor po'aliym l'kar'mo.**

Matt20:1 “For the kingdom of heaven is like a landowner who went out early in the morning to hire laborers for his vineyard.”

<20:1> Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

1 Homoia gar estin hē basileia tōn ouranōn anthrōpō oikodespotē, hostis exēlthen hama prōi mishthōsasthai ergatas eis ton ampelōna autou.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִינָּה לַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־כַּרְמוֹ:
2 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִינָּה לַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־כַּרְמוֹ:

2. wayiph'saq im hapo'aliym diy nar layom wayish'lachem 'el-kar'mo.

Matt20:2 “When he had agreed with the laborers for a denarius for the day, he sent them into his vineyard.”

<2> συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 symphōnēsas de meta tōn ergatōn ek dēnariou tēn hēmeran apesteilen autous eis ton ampelōna autou.

3 גַּוְיֵצֵא בְּשָׁעָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְא אֲחֵרִים עֹמְדִים בְּטִלִּים בַּשּׁוּק:
3 גַּוְיֵצֵא בְּשָׁעָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְא אֲחֵרִים עֹמְדִים בְּטִלִּים בַּשּׁוּק:

3. wayetse' basha'ah hash'liyshiyth wayar' 'acheriym om'diym b'teliym bashuq.

Matt20:3 “And he went out about the third hour and saw others standing idle in the market place”;

<3> καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς

3 kai exelthōn peri tritēn hōran eiden allous hestōtas en tē agorā argous

⊗ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ ⲛⲏⲛⲓⲥ 4
:ⲛⲏⲛⲓⲥ
דְּוַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ גַם-אֲתֶם אֶל-כַּרְמִי וְאֲנִי אֶתֵּן לָכֶם כַּמִּשְׁפֵּט
וַיֵּלְכוּ:

4. wayo'mer lahem l'ku gam-'atem 'el-kar'miy wa'aniy 'eten lakem kamish'pat wayeleku.

Matt20:4 "and to those he said, 'You also go into the vineyard, and whatever is right I shall give you.' And so they went."

<4> καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν.
4 kai ekeinois eipen, Hypagete kai hymeis eis ton ampelōna, kai ho ean ē dikaion dōsō hymin.

ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 5
ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 5

5. wayetse' gam basha`ah hashishiyth gam bat'shiy`iyth uaya`as kadabar hazeh.

Matt20:5 "Again he went out about the sixth and the ninth hour, and did the same thing."

<5> οἱ δὲ ἀπηλθον. πάλιν [δὲ] ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
5 hoi de apēlthon. palin [de] exelthōn peri hektēn kai enatēn hōran epoiēsen hōsautōs.

ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 6
ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 6
וַיֵּצֵא גַם בְּשֶׁעָה הַשְּׁשִׁית גַּם בְּתִשְׁעֵית וַיַּעַשׂ כְּכָבֵד הַזֶּה:
וַיֵּצֵא בְּשַׁעַת עֶשְׂתִּי עֶשְׂרֵה וַיִּמְצָא אַחֵרִים עֹמְדִים
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָמָּה אֲתֶם עֹמְדִים פֶּה בְּטִלִּים כָּל-הַיּוֹם:

6. wayetse' bish`ath `ash'tey `es'reh wayim'tsa' `acheriym `om'diym wayo'mer `aleyhem lamah `atem `om'diym poh b'teliym kal-hayom.

Matt20:6 "And about the eleventh hour he went out and found others standing around; and he said to them, 'Why have you been standing here idle all day long?'"

<6> περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ᾧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
6 peri de tēn hendekatēn exelthōn heuren allous hestōtas kai legei autois, Ti hōde hestēkate holēn tēn hēmeran argoi?

ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 7
ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ ⲓⲛⲏⲛⲓⲥ 7
זְוַיֹּאמְרוּ לוֹ כִּי לֹא-שָׂכַר אֹתָנוּ אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ
גַם-אֲתֶם אֶל-הַכַּרְם וּשְׂכַרְכֶּם יִתֵּן לָכֶם:

7. wayo'm'ru lo ki lo'-sakar `othanu `iysh wayo'mer `aleyhem l'ku gam-'atem `el-hakerem w's'kar'kem yutan lakem.

Matt20:7 "They said to him, 'Because no one hired us.' He said to them, 'You go into the vineyard too.'"

<7> λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα.

7 legousin autō, Hoti oudeis hēmas emisthōsato. legei autois, Hypagete kai hymeis eis ton ampelōna.

מַעֲלֵם-אֶת-הַפְּעֻלִים 8
וַתֵּן לָהֶם אֶת-שְׂכָרָם הַחֵל בְּאַחֲרוֹנִים וְכֵלָה בְּרֵאשׁוֹנִים:
מַעֲלֵם-אֶת-הַפְּעֻלִים 8
וַתֵּן לָהֶם אֶת-שְׂכָרָם הַחֵל בְּאַחֲרוֹנִים וְכֵלָה בְּרֵאשׁוֹנִים:

8. way'hiy ba`ereb wayo`mer ba`al hakerem `el-p`qiydo
q`ra' `eth-hapo`aliym w`then lahem `eth-s`karam hachel ba`acharoniym w`kaleh bari`shoniym.

Matt20:8 "When evening came, the owner of the vineyard said to his foreman,
'Call the laborers and pay them their wages, beginning with the last group to the first.'"

<8> ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.

8 opsias de genomenēs legei ho kyrios tou ampelōnos tō epitropō autou,

Kaleson tous ergatas kai apodos autois ton misthon arxamenos apo tōn eschatōn heōs tōn prōtōn.

טוֹיבֵיבְּאוֹ הַנְּשֻׁכָּרִים בְּנִשְׁעַת אַחַת עֶשְׂרִי 9
וַיִּקְחוּ אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:
טוֹיבֵיבְּאוֹ הַנְּשֻׁכָּרִים בְּנִשְׁעַת אַחַת עֶשְׂרִי 9
וַיִּקְחוּ אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:

9. wayabo`u hanis`kariym bish`ath `achath `es`reh wayiq`chu `iysh `iysh diynar `echad.

Matt20:9 "When those hired about the eleventh hour came, each one received a denarius."

<9> καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.

9 kai elthontes hoi peri tēn hendekatēn hōran elabon ana dēnariion.

יֹוֹבְבֵיבְּאוֹ הַרְאֲשׁוֹנִים הָמוּ בְּנִפְשָׁם כִּי יִקְחוּ יוֹתֵר 10
וַיִּקְחוּ גַם-הֵם אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:
יֹוֹבְבֵיבְּאוֹ הַרְאֲשׁוֹנִים הָמוּ בְּנִפְשָׁם כִּי יִקְחוּ יוֹתֵר 10
וַיִּקְחוּ גַם-הֵם אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:

10. ub`bo` hari`shoniym dimu b`naph`sham ki yiq`chu yother
wayiq`chu gam-hem `iysh `iysh diynar `echad.

Matt20:10 "When those hired first came, they thought that they would receive more;
but each of them also received a denarius."

<10> καὶ ἐλθόντες οἱ πρώτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται·
καὶ ἔλαβον [τὸ] ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.

10 kai elthontes hoi prōtoi enomisan hoti pleion lēmpsontai; kai elabon [to] ana dēnariion kai autoi.

מַעֲלֵם-אֶת-הַפְּעֻלִים 11
וַיִּקְחוּ אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:
מַעֲלֵם-אֶת-הַפְּעֻלִים 11
וַיִּקְחוּ אֵישׁ אֵישׁ הַיָּנָר אֶחָד:

יֵאָדְוִי בְּקִחְתָּם וּבִלְוֹנוּ עַל-בְּעַל הַבַּיִת לֵאמֹר:

11. way'hiy b'qach'tam wayilonu `al-ba`al habayith le'mor.

Matt20:11 "When they received it, they grumbled at the landowner,"

<11> λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότης

11 labontes de egoggyzon kata tou oikodespotou

12 אֵלֶּה הָאֲחֵרֹנִים לֹא עָשׂוּ כִּי אִם-שָׁעָה אֶחָדָה וְאַתָּה הַשְׂוִיתָ אֹתָם לָנוּ אֲשֶׁר סָבְלָנוּ אֶת-טֶרֶחַ הַיּוֹם וְחֶמּוֹ:

12. 'eleh ha'acharoniym lo' `aso ki 'im-sha`ah 'echath w'atah hish'wiyath 'otham lanu 'asher sabal'nu 'eth-torach hayom w'chumo.

Matt20:12 saying, "These last men have worked only one hour, and you have made them equal to us who have borne the burden and the scorching heat of the day."

<12> λέγοντες, Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.

12 legontes, Houtoi hoi eschatoi mian hōran epoiēsan, kai isous hēmin autous epoiēsas tois bastasasi to baros tēs hēmeras kai ton kausōna.

13 יִגְוִיעֶן וַיֹּאמֶר אֶל-אֶחָד מֵהֶם רַעִי לֹא הוֹנִיתִי אֹתְךָ הֲלֹא דִינָר פְּסֻקָה עָמִי:

13. waya`an wayo'mer 'el-'echad mehem re`iy lo' honeythiy 'otha'k halo' diynar pasaq'at `imiy.

Matt20:13 "But he answered and said to one of them, 'Friend, I am doing you no wrong; did you not agree with me for a denarius?'"

<13> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;

14 יֵד קַח אֶת-שְׁלֶךָ וּלֵךְ וְאֲנִי רְצוֹנִי שְׂאֵתֵךְ לָזֶה הָאֲחֵרוֹן כְּמוֹךָ:

14. qach 'eth-shel'ak wale'k wa'aniy r'tsoniy she'eten lazeh ha'acharon kamoak. Matt20:14 "Take what is yours and go, but I wish to give to this last man the same as to you."

<14> ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.

15 אֵלֶּה הָאֲחֵרֹנִים לֹא עָשׂוּ כִּי אִם-שָׁעָה אֶחָדָה וְאַתָּה הַשְׂוִיתָ אֹתָם לָנוּ אֲשֶׁר סָבְלָנוּ אֶת-טֶרֶחַ הַיּוֹם וְחֶמּוֹ:

טו הלא אוכל לעשות בְּשִׁלִּי פְּרָצוֹנִי הָאֵם-תִּרְעַ עֵינֶיךָ
עַל-אַשֶׁר טוֹב אָנִי:

15. halo' 'ukal la`asoth b'sheliy kir'tsoniy ha'im-tera `eyn'ak `al-'asher tob 'aniy.

Matt20:15 "Is it not lawful for me to do what I wish with what is my own?
Or is your eye envious because I am generous?"

<15> [ḥ] οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς;
ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστίν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
15 [ē] ouk exestin moi ho thelō poiēsai en tois emois?
ē ho ophthalmos sou ponēros estin hoti egō agathos eimi?

יַבְּבִיב מִיָּדְךָ וְכִי־תִקַּח לְבָבְךָ עַל-מִנְיָתְךָ אָמַרְתָּ עַל-מִנְיָתְךָ כִּי־תִקַּח לְבָבְךָ עַל-מִנְיָתְךָ
(כִּי־תִקַּח לְבָבְךָ עַל-מִנְיָתְךָ אָמַרְתָּ עַל-מִנְיָתְךָ)
טז כֵּן יְהִי־וְהָאֲחֵרֹנִים הָאֲשֻׁנִּים וְהָרְאשֹׁנִים יְהִי־וְאֲחֵרֹנִים
(כִּי־רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים הַנִּבְחָרִים):

16. ken yih'yu ha'acharoniyim ri'shoniym w'hari'shoniym yih'yu 'acharoniyim
(kiy-rabbiym hem haq'ru'iyim um`atiym hanib'chariyim).

Matt20:16 "So the last shall be first, and the first last. (For many are called, and few are chosen)"

<16> Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
16 Houtōs esontai hoi eschatoi prōtoi kai hoi prōtoi eschatoi.

יְהִי־וְהָאֲחֵרֹנִים הָאֲשֻׁנִּים וְהָרְאשֹׁנִים יְהִי־וְאֲחֵרֹנִים
הַעֲשֹׂר לְבָבָם וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּדֶרֶךְ:
יז וַיְהִי כַעֲלֹת יְהוֹשֻׁעַ יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח אֵלָיו אֶת-שְׁנָיִם
הַעֲשֹׂר לְבָבָם וַיֹּאמֶר לָהֶם בְּדֶרֶךְ:

17. way'hiy ka`aloth Yahushua` Y'rushalam wayiqach 'elayu 'eth-sh'neym he`asar l'badam
wayo'mer lahem badare'k.

Matt20:17 As Yahushua was about to go up to Yerushalam, He took the twelve disciples aside by
themselves, and on the way He said to them,

<17> Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα [μαθητὰς] κατ' ἰδίαν
καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς,
17 Kai anabainōn ho Iēsous eis Hierosolyma parelaben tous dōdeka [mathētas] kat' idian
kai en tē hodō eipen autois,

יַחַד הִנְנּוּ עִלִּים יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן-הָאָדָם יִמָּסֵר לְרַאשֵׁי
הַכְּהֻנִּים וְלִסּוֹפְרִים וְהָרְשִׁיעָהוּ לָמוֹת:
18 יַחַד הִנְנּוּ עִלִּים יְרוּשָׁלַיִם וּבֶן-הָאָדָם יִמָּסֵר לְרַאשֵׁי
הַכְּהֻנִּים וְלִסּוֹפְרִים וְהָרְשִׁיעָהוּ לָמוֹת:

18. hin'nu `oliym Y'rushalay'mah uBen-ha'Adam yimaser

I'ra'shey hakohaniym w'lasoph'riym w'hir'shiy`uhu lamuth.

Matt20:18 “Behold, we are going up to Yerushalam; and the Son of Man shall be delivered to the chief priests and scribes, and they shall condemn Him to death,”

<18> Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ

18 Idou anabainomen eis Hierosolyma, kai ho huios tou anthrōpou paradothēsetai tois archiereusin kai grammateusin, kai katakrinousin auton thanatō

יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם 19
יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם

יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם
יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם
יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם

19. umas'ru 'otho laGoyim I'hathel bo ul'hakoth 'otho bashotiyim w'lits'lob 'otho ubayom hash'lishi yaqum.

Matt20:19 “and shall hand Him over to the Gentiles to mock and scourge and crucify Him, and on the third day He shall be raised up.”

<19> καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

19 kai paradōsousin auton tois ethnesin eis to empaixai kai mastigōsai kai staurōsai, kai tē tritē hēmera egerthēsetai.

יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם 20
יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם

כִּי אֲזַנְּנָה אֶלְיֹו אִם בְּנִי זָבְדִי עִם-בְּנֵיהָ וְתִשְׁתַּחֲוֶה לּוֹ
לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דְבָר:

20. 'az nig'shah 'elayu 'em b'ney Zab'day `im-baneyah watish'tachu lo I'baqesh mimenu dabar.

Matt20:20 Then the mother of the sons of Zebedee came to Him with her sons, bowing down and making a request of Him.

<20> Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ.

20 Tote prosēlthen autō hē mētēr tōn huiōn Zebedaiou meta tōn huiōn autēs proskynousa kai aitousa ti ap' autou.

יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם וְיִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם 21
יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם יְהוָה יִשְׁמַרְכֶם

כִּי וַיֹּאמֶר אֶלְיָהָ מַה-בְּקָשְׁתְּךָ וְתֹאמַר אֶלְיֹו אֶמְרָנָא וַיִּשְׁבּוּ
שְׁנֵי-בְנֵי הָאֵלֶּה אֶחָד לִימִינָךְ וְאֶחָד לְשְׂמְאֵלְךָ בְּמַלְכוּתְךָ:

21. wayo'mer 'elayah mah-baqashathe'k wato'mer 'elayu 'emar-na' w'yesh'bu sh'ney-banay ha'eleh 'echad liymiyn'ak w'echad lis'mo'l'ak b'mal'kutheak.

Matt20:21 And He said to her, “What do you wish?” She said to Him, Command that in Your kingdom these two sons of mine may sit one on Your right and one on Your left.

<21> ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

21 ho de eipen autē, Ti theleis? legei autō, Eipe hina kathisōsin houtoi hoi duo huioi mou heis ek dexiōn sou kai heis ex euōnymōn sou en tē basileiā sou.

לְעַלְמָא מְשַׁלְתָּא קַמָּךְ כְּמַשְׁכַּחְתָּא כְּלִי קַמְּךָ עֹמְדָא עֹמְדָא 22
יְחַדְּשׁוּן אֶתְּךָ עִמָּךְ קַמָּךְ פְּרֻיָּא-כְּמַשְׁכַּחְתָּא יְחַדְּשׁוּן
:לְעַלְמָא יְחַדְּשׁוּן יְחַדְּשׁוּן עִמָּךְ עִמָּךְ קַמָּךְ אֶתְּךָ עִמָּךְ
כּבּ וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר שְׁאַלְתֶּם הַיְכֹל
תּוֹכְלוּ לְשִׁתּוֹת אֶת-הַכּוֹס אֲשֶׁר אֲנִי עֹתִיד לְשִׁתּוֹתוֹ
וּלְהַטְבִּיל טְבִילָה אֲשֶׁר אֲנִי נֹטֵבֵל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו נּוֹכֵל:

22. waya`an Yahushua wayo`mer lo` y`da`tem`eth`asher sh`el`tem hayakol tuk`lu lish`toth`eth`hakos`asher`aniy`athiyd lish`totho ul`hitabel t`biylah`asher`aniy nit`bal wayo`m`ru`elayu nukal.

Matt20:22 But Yahushua answered and said, “You do not know what you are asking. Are you able to drink the cup that I am about to drink?” They said to Him, We are able.

<22> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.

22 apokritheis de ho Iēsous eipen, Ouk oidate ti aiteisthe. dynamethe
dynasthe piein to potērion ho egō mellō pinein? legousin autō, Dynametha.

עִמָּךְ קַמָּךְ אֶתְּךָ עִמָּךְ (יְחַדְּשׁוּן אֶתְּךָ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ 23
אֶתְּךָ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ עִמָּךְ
כּבּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֵן אֶת-כּוֹסֵי תְּשִׁיתוּ (וּטְבִילָה אֲשֶׁר אֲנִי
נֹטֵבֵל הַטְּבִילוּ) וְשִׁבֶת לִימִינִי וְלִשְׂמֹאלִי אֵין בְּיָדִי לְתַתָּה
בְּלִתי לְאֲשֶׁר הוֹכֵן לָהֶם מֵאֵת אָבִי:

23. wayo`mer`aleyhem hen`eth`kosiy thish`tu (ut`biylah`asher`aniy nit`bal titabelu) w`shebeth liymiyniy w`lis`mo`liy`eyn b`yadiy l`thitah bil`tiy la`asher hukan lahem me`eth`Abiy.

Matt20:23 He said to them, “My cup you shall drink, (and you shall be baptized with the baptism that I shall be baptized); but to sit on My right and on My left, this is not Mine to give, but it is for those for whom it has been prepared by My Father.”

<23> λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν [τοῦτο] δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἡτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

23 legei autois, To men potērion mou piesthe, to de kathisai ek dexiōn mou kai ex euōnymōn ouk estin emon [touto] dounai, all’ hois hētoimastai hypo tou patros mou.

24 way'hiy ka'asher sham'u-zo'th ha'asarah wayik'asu 'el-sh'ney ha'achiyim.
כד ויהי כאֲשֶׁר שָׁמְעוּ-זאת העֲשָׂרָה ויִכְעֶסוּ אֶל-שְׁנֵי הָאֲחִים:

24. way'hiy ka'asher sham'u-zo'th ha'asarah wayik'asu 'el-sh'ney ha'achiyim.

Matt20:24 And when they heard this, the ten became indignant with the two brothers.

<24> Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

24 Kai akousantes hoi deka eġanaktēsan peri tōn duo adelphōn.

25 waYahushua qara' lahem wayo'mar 'atem y'da'tem kiy-sarey haGoyim rodiym bahem w'hag'doliym shol'tiyim `aleyhem.
כה ויהושֻׁעַ קָרָא לָהֶם וַיֹּאמֶר אַתֶּם יִדְעוּתֶם כִּי-שָׂרֵי הַגּוֹיִם רֹדִים בָּהֶם וְהַגְּדוֹלִים שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם:

25 waYahushua qara' lahem wayo'mar 'atem y'da'tem kiy-sarey haGoyim rodiym bahem w'hag'doliym shol'tiyim `aleyhem.

25. waYahushua qara' lahem wayo'mar 'atem y'da'tem kiy-sarey haGoyim rodiym bahem w'hag'doliym shol'tiyim `aleyhem.

Matt20:25 But Yahushua called them to Himself and said, "You know that the rulers of the Gentiles lord it over them, and their great men exercise authority over them."

<25> ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

25 ho de Iēsous proskalesamenos autous eipen, Oidate hoti hoi archontes tōn ethnōn katakyrieuousin autōn kai hoi megaloi katexousiazousin autōn.

25 ho de Iēsous proskalesamenos autous eipen, Oidate hoti hoi archontes tōn ethnōn katakyrieuousin autōn kai hoi megaloi katexousiazousin autōn.

26 w'atem 'al-y'hiy ken beyneykem ki hechaphets lih'yoth gadol b'qir'b'kem y'hiy lakem lim'shareth.
כּו וְאַתֶּם אֶל-יְהִי כֵן בֵּינֵיכֶם כִּי הֶחָפֵץ לְהִיּוֹת גָּדוֹל בְּקִרְבְּכֶם יְהִי לְכֶם לְמִשְׁרָת:

26 w'atem 'al-y'hiy ken beyneykem ki hechaphets lih'yoth gadol b'qir'b'kem y'hiy lakem lim'shareth.

26. w'atem 'al-y'hiy ken beyneykem ki hechaphets lih'yoth gadol b'qir'b'kem y'hiy lakem lim'shareth.

Matt20:26 "It is not this way among you, but whoever wishes to become great among you shall be your servant,"

<26> οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος,

26 ouch houtōs estai en hymin, all' hos ean thelē en hymin megas genesthai estai hymōn diakonos,

27 w'hechaphets lih'yoth l'ro'sh b'qir'b'kem y'hiy lakem `abed.
כז וְהֶחָפֵץ לְהִיּוֹת לְרֹאשׁ בְּקִרְבְּכֶם יְהִי לְכֶם עֶבֶד:

27 w'hechaphets lih'yoth l'ro'sh b'qir'b'kem y'hiy lakem `abed.

Matt20:27 "and whoever wishes to be first among you shall be your slave";

<27> καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ἔσται ὑμῶν δοῦλος.

27 kai hos an thelē en hymin einai prōtos estai hymōn doulos;

27 kai hos an thelē en hymin einai prōtos estai hymōn doulos;

:שׁוֹמֵר אֶת-חַיֵּי אֶת-נַפְשׁוֹ כִּי-לֹא בָּא לְמַעַן אֲשֶׁר-יִשְׁרְתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת
 וּלְתַת אֶת-נַפְשׁוֹ כְּפֹר תַּחַת רַבִּים:

28. ka'asher Ben-ha'Adam lo' ba' l'ma`an 'asher-y'shar'thuhu ki 'im-l'shareth w'latheth 'eth-naph'sho kopher tachath rabbiym .

Matt20:28 “just as the Son of Man did not come to be served, but to serve, and to give His life a ransom for many.”

<28> ὡςπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

28 hōsper ho huios tou anthrōpou ouk ēlthen diakonēthēnai alla diakonēsai kai dounai tēn psychēn autou lytron anti pollōn.

:שׁוֹמֵר אֶת-חַיֵּי אֶת-נַפְשׁוֹ כִּי-לֹא בָּא לְמַעַן אֲשֶׁר-יִשְׁרְתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת
 כִּי-לֹא בָּא לְמַעַן אֲשֶׁר-יִשְׁרְתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת:

29. way'hiy k'tse'tham miY'riycho wayele'k 'acharayu hamon `am-rab.

Matt20:29 As they were leaving Jericho, a large crowd followed Him.

<29> Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

29 Kai ekporeuomenōn autōn apo Ierichō ēkolouthēsen autō ochlos polys.

:שׁוֹמֵר אֶת-חַיֵּי אֶת-נַפְשׁוֹ כִּי-לֹא בָּא לְמַעַן אֲשֶׁר-יִשְׁרְתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת
 לְוַהֲנָה שְׁנֵי-עוֹרֵים יֹשְׁבִים עַל-יַד הַדֶּרֶךְ וַיִּשְׁמְעוּ כִּי
 יְהוֹשֻׁעַ עֹבֵר וַיִּצְעֲקוּ לֵאמֹר חַנְּנֻנוּ נָא אֲדֹנָינוּ בֶן-דָּוִד:

30. w'hineh sh'ney-`iw'riym yosh'biym `al-yad hadare'k wayish'm'`u ki Yahushua` `ober wayits'`aqu le'mor chanenu-na' 'Adoneynu ben-Dawid.

Matt20:30 And two blind men sitting by the road, hearing that Yahushua was passing by, cried out saying, Our Master, have mercy on us, Son of David!

<30> καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, [κύριε,] υἱὸς Δαυίδ.

30 kai idou duo typhloi kathēmenoi para tēn hodon akousantes hoti Iēsous paragei, ekraxan legontes, Eleēson hēmas, [kyrie], huios Dawid.

:שׁוֹמֵר אֶת-חַיֵּי אֶת-נַפְשׁוֹ כִּי-לֹא בָּא לְמַעַן אֲשֶׁר-יִשְׁרְתוּהוּ כִּי אִם-לְשָׂרֵת
 לְוַהֲנָה שְׁנֵי-עוֹרֵים יֹשְׁבִים עַל-יַד הַדֶּרֶךְ וַיִּשְׁמְעוּ כִּי
 יְהוֹשֻׁעַ עֹבֵר וַיִּצְעֲקוּ לֵאמֹר חַנְּנֻנוּ נָא אֲדֹנָינוּ בֶן-דָּוִד:

31. wayig`ar-bam ha`am l'hachashotham w'hem tsa`aqu `od wayo'm'ru 'Adoneynu chanenu-na' ben-Dawid.

Matt20:31 The crowd sternly told them to be quiet, but they cried out saying all the more, Our Master, Son of David, have mercy on us!

<31> ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἐκραξαν λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς Δαυίδ.

31 ho de ochlos epetimēsen autois hina siōpēsōsin; hoi de meizon ekraxan legontes, Eleēson hēmas, kyrie, huios Daudid.

אָוֹכְלוֹס יְחַדְּשׁוּן אֲוֹתוֹם לְהַשְׁמִיטָם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם 32

לְבַרְכֵם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם לְבַרְכֵם:

32. waya`amod Yahushua wayiq'ra' lahem wayo'mar mah-tir'tsu she'e`eseh lakem.

Matt20:32 And Yahushua stopped and called them, and said, “What do you want Me to do for you?”

<32> καὶ στάς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;

32 kai stas ho Iēsous ephōnēsen autous kai eipen, Ti thelete poiēsō hymin?

וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם 33

לְבַרְכֵם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם

33. wayo'm'ru 'elayu 'Adoneynu 'asher tipaqach'nah `eyneynu.

Matt20:33 They said to Him, our Master, we want our eyes to be opened.

<33> λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

33 legousin autō, Kyrie, hina anoigōsin hoi ophthalmoi hēmōn.

וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם 34

וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם

לְבַרְכֵם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם

וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם

34. w'rachamey Yahushua nik'maru wayiga` b'`eyneyhem uphith'om niph'q'chu `eyneyhem wayel'ku 'acharayu.

Matt20:34 Moved with compassion, Yahushua touched their eyes; and immediately they regained their sight and followed Him.

<34> σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

34 splanchnistheis de ho Iēsous hēpsato tōn ommatōn autōn, kai eutheōs aneblepsan kai ēkolouthēsan autō.

Chapter 21

וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם וְהֵיוּ מְבַרְכִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵיהֶם Matt21:1

אֲוִיָּהִי כַּאֲשֶׁר קָרְבוּ לִירוּשָׁלַיִם וַיִּבְאוּ בֵּית-פֶּגֶז
אֶל-הַר הַזֵּיתִים וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ שְׁנַיִם מִן-הַתְּלָמִידִים:

1. way'hiy ka'asher qar'bu liY'rushalam wayabo'u Beyth-pagey 'el-har hazeythiym
wayish'lach Yahushua sh'nayim min-hatal'miydiym.

Matt21:1 When they had approached Yerushalam and had come to Bethphage, at the Mount of Olives,
then Yahushua sent two of the disciples,

<21:1> Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν,
τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς

1 Kai hote ēggisan eis Hierosolyma kai ēlthon eis Bēthphagē eis to Oros tōn Elaiōn,
tote Iēsous apesteilen duo mathētās

בַּיּוֹמָא אֲלִיהֶם לְכוּ אֶל-הַכֶּפֶר אֲשֶׁר מִמּוֹלְכֶם שָׁם תִּמְצְאוּ
אֶתֹן אֲסוּרָה וְעִיר עֲמָה הַתִּירוּ אֹתָם וְהִבִּיאוּ אֵלַי:

2. wayo'mer 'aleyhem l'ku 'el-hak'phar 'asher mimul'kem
sham tim'ts'u 'athon 'asurah w'ayir imah hatiryu 'otham wahabiy'u 'elay.

Matt21:2 saying to them, “Go into the village opposite you,
and immediately you shall find a donkey tied there and a colt with her; untie them and bring them to Me.”

<2> λέγων αὐτοῖς, Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

2 legōn autois, Poreuesthe eis tēn kōmēn tēn katenanti hymōn,
kai euthēōs heurēsete onon dedemenēn kai pōlon met' autēs; lysantes agagete moi.

וְכִי-יֹאמֶר אִישׁ אֲלֵיכֶם דָּבָר וְאָמַרְתֶּם הָאֲדוֹן צָרִיךְ לָהֶם
וּמִידָּד יִשְׁלָחֵם:

3. w'kiy-yo'mar 'iysh 'aleykem dabar wa'amar'tem ha'Adon tsariy'k lahem umiyad y'shal'chem.

Matt21:3 “If anyone says anything to you, you shall say, ‘The Master has need of them,’ and immediately he shall send them.”

<3> καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.
3 kai ean tis hymin eipē ti, ereite hoti Ho kyrios autōn chreian echei; euthys de apostelei autous.

דְּוְכַל-זֹאת הִיָּתָה לְמַלְאֵת מַה-שֶׁנֶּאָמַר בְּיַד הַנְּבִיאָ לְאָמֹר:

4. w'kal-zo'th hayathah l'mal'th mah-shene'emar b'yad hanabiy' le'mor.

Matt21:4 This took place to fulfill what was spoken through the prophet saying,

<4> Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,

4 Touto de gegonen hina plērōthē to hrēthen dia tou prophētou legontos,

5
5
הַאֲמָרוּ לְבַת-צִיּוֹן הִנֵּה מַלְכֶךָ יָבוֹא לָךְ עָנִי וְרֹכֵב
עַל-חֲמֹר וְעַל-עֵיִר בֶּן-אַתְנֹנֹת:

5. 'im'ru l' bath-Tsiyon hineh mal'ke'k yabo' la'k `aniy
w'rokeb `al-chamor w' `al-`ayir ben-`athonoth.

Matt21:5 Say to the daughter of Zion, Behold your king is coming to you, gentle,
and mounted on a donkey, even on a colt, the foal of a beast of burden.

<5> Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
'Ιδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι
πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον
καὶ ἐπὶ πῶλον υἴὸν ὑπόζυγιου.

5 Eipate tē thygatri Siōn,
Idou ho basileus sou erchetai soi
praus kai epibebēkōs epi onon
kai epi pōlon huion hypozygiou.

6
וַיֵּלְכוּ הַתּוֹלְמִידִים וַיַּעֲשׂוּ כַאֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם יְהוֹשֻׁעַ:

6. wayel'ku hatal'miydiym waya`aso ka'asher tsiuah `otham Yahushua.

Matt21:6 The disciples went and did just as Yahushua had instructed them,

<6> πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς

6 poreuthentes de hoi mathētai kai poiēsantes kathōs synetaxen autois ho Iēsous

7
7
וַיָּבִיאוּ אֶת-הָאֲתוֹן וְאֶת-הָעֵיִר וַיְשִׂימוּ עָלֵיהֶם אֶת-בְּגָדֵיהֶם
וַיּוֹשִׁיבוּהוּ עָלֵיהֶם:

7. wayabiy'u `eth-ha'athon w'eth-ha`ayir wayasiymu `aleyhem `eth-big'deyhem
wayoshiybuhu `aleyhem.

Matt21:7 and brought the donkey and the colt, and laid their coats on them; and He sat on the coats.

<7> ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια,
καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

7 ēgagon tēn onon kai ton pōlon kai epethēkan ep' autōn ta himatia, kai epekathisen epanō autōn.

8 וְרַב הַהֶמוֹן פָּרְשׁוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם עַל־הַדֶּקֶה וְאַחֵרִים
 כָּרְתוּ סְעִיפֵי עֵצִים וַיִּשְׁטְחוּם עַל־הַדֶּקֶה׃
 8 וְרַב הַהֶמוֹן פָּרְשׁוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם עַל־הַדֶּקֶה וְאַחֵרִים
 כָּרְתוּ סְעִיפֵי עֵצִים וַיִּשְׁטְחוּם עַל־הַדֶּקֶה׃

8. w'rob hehamon par'so 'eth-big'deyhem `al-hadare'k
w'acheriym kar'thu s'`iyphey `etsiym wayish'tachum `al-hadare'k.

Matt21:8 Most of the crowd spread their coats in the road,
 and others were cutting branches from the trees and spreading them in the road.

<8> ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ,
 ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννουσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

8 ho de pleistos ochlos estrōsan heautōn ta himatia en tē hodō,
 alloi de ekopton kladous apo tōn dendrōn kai estrōnnuon en tē hodō.

9 וְהָמוֹן הָעָם הַהֹלְכִים לְפָנָיו וְאַחֲרָיו קָרְאוּ לֵאמֹר
 הוֹשַׁע־נָא לְבֶן־דָּוִד בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה הוֹשַׁע־נָא
 בְּמִרוֹמִים׃

טוֹהֶמוֹן הָעָם הַהֹלְכִים לְפָנָיו וְאַחֲרָיו קָרְאוּ לֵאמֹר
 הוֹשַׁע־נָא לְבֶן־דָּוִד בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה הוֹשַׁע־נָא
 בְּמִרוֹמִים׃

9. wahamon ha`am hahol'kiym l'phanayu w'acharayu qar'u le'mor
Hosha`-na' l'ben-David baru'k haba' b'shem Yahúwah Hosha`-na' bam'romiym.

Matt21:9 The crowds going ahead of Him, and those who followed, were shouting,
 Hosanna to the Son of David; Blessed is he who comes in the name of אֱלֹהִים; Hosanna in the highest!

<9> οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες,
 Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ·
 Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
 Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

9 hoi de ochloi hoi proagontes auton kai hoi akolouthountes ekrazon legontes,
 Hōsanna tō huiō Daud;
 Eulogēmenos ho erchomenos en onomati kyriou;
 Hōsanna en tois huuistois.

10 וַיְהִי כִּבְּאוֹ יְרוּשָׁלַם וַתִּהְיֶה כָּל־הָעִיר וַיִּיאָמְרוּ מִי זֶה׃
 10 וַיְהִי כִּבְּאוֹ יְרוּשָׁלַם וַתִּהְיֶה כָּל־הָעִיר וַיִּיאָמְרוּ מִי זֶה׃

10. way'hiy b'bo'o Y'rushalam watehom kal-ha'iyer wayo'm'ru miy zeh.

Matt21:10 When He had entered Yerushalam, all the city was stirred, saying, Who is this?

<10> καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος;
 10 kai eiselthontos autou eis Hierosolyma esleisthē pasa hē polis legousa, Tis estin houtos?

11 וַיֹּאמְרוּ הַמֶּנְחֵם זֶה הוּא הַנָּבִיא יְהוֹשֻׁעַ מִנְצֻרֶת אֲשֶׁר בְּגַלִּילָה׃
11 wayo'm'ru hamon ha'am zeh hu' hanabiy' Yahushua miN'tsereth 'asher baGaliyl.

Matt21:11 And the crowds were saying, This is the prophet Yahushua, from Nazareth in Galilee.

<11> οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.

11 hoi de ochloi elegon, Houtos estin ho prophētēs Iēsous ho apo Nazareth tēs Galilaias.

12 וַיָּבֵא יְהוֹשֻׁעַ אֶל-מִקְדָּשׁ הָאֱלֹהִים וַיִּגְרֹשׁ מִשָּׁם אֵת
כָּל-הַמּוֹכְרִים וְהַקּוֹנִים בַּמִּקְדָּשׁ וַיַּהַפְּךָ אֶת-שִׁלְחָנוֹת
הַשִּׁלְחָנִים וְאֶת-מְשֻׁבוֹת מִכְרֵי הַיּוֹנִים׃
12 wayabo' Yahushua 'el-miq'dash ha'Elohim way'garesh misham 'eth kal-hamok'riym
w'haqoniym bamiq'dash wayahapho'k 'eth-shul'chanoth hashul'chaniym
w'eth-mosh'both mok'rey hayoniym.

Matt21:12 And Yahushua entered the temple and drove out from there all those who were buying and selling in the temple, and overturned the tables of the moneychangers and the seats of those who were selling doves.

<12> Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς,

12 Kai eisēlthen Iēsous eis to hieron kai exebalen pantas tous pōlountas kai agorazontas en tō hierō, kai tas trapezas tōn kollybistōn katestrepsen kai tas kathedras tōn pōlountōn tas peristeras,

13 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲזֵן כְּתוּב כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא
וְאַתֶּם שֹׂמְתֶם אֹתוֹ לְמַעְרַת פָּרִיזָיִים׃
13 wayo'mer 'aleyhem hen kathub ki beythiy beyth t'philah yiqare'
w'atem sam'tem 'otho lim'arath pariytsiym.

Matt21:13 And He said to them, “It is written, ‘My house shall be called a house of prayer’; but you are making it a robber’s den.”

<13> καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται,
Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται,
ὕμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.

13 kai legei autois, Gegraptai,
Ho oikos mou oikos proseuchēs klēthēsetai,
hymeis de auton poieite spēlaion lēstōn.

14 וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו עִוְרִים וּבְסוּחִים בְּמִקְדָּשׁ וַיִּרְפְּאֵם׃
14 וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו עִוְרִים וּבְסוּחִים בְּמִקְדָּשׁ וַיִּרְפְּאֵם׃

14. wayig'shu 'elayu 'iw'riym uphis'chiym bamiq'dash wayir'pa'em.

Matt21:14 And the blind and the lame came to Him in the temple, and He healed them.

<14> Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

14 Kai prosēlthon autō typhloi kai chōloi en tō hierō, kai etherapeusen autous.

15 טו וַיְהִי כִּרְאוֹת רְאֵשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים אֵת הַנְּבִלָאוֹת
אֲשֶׁר עָשָׂה וְאֵת הַיְלָדִים הַצֹּעֲקִים בְּמִקְדָּשׁ וְאֹמְרִים
הוֹשַׁע־נָא לְבֶן-דָּוִד וַיַּחַר לָהֶם׃
15 טו וַיְהִי כִּרְאוֹת רְאֵשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים אֵת הַנְּבִלָאוֹת
אֲשֶׁר עָשָׂה וְאֵת הַיְלָדִים הַצֹּעֲקִים בְּמִקְדָּשׁ וְאֹמְרִים
הוֹשַׁע־נָא לְבֶן-דָּוִד וַיַּחַר לָהֶם׃

15. way'hiy kir'oth ra'shey hakohaniym w'hasoph'riym 'eth haniph'la'oth 'asher 'asah w'eth hay'ladiym hatso`aqiy bamiq'dash w'om'riym Hosha`-na' l'ben-Dawid wayichar lahem.

Matt21:15 But when the chief priests and the scribes saw the wonderful things that He had done, and the children who were shouting in the temple saying, Hosanna to the Son of David, they became indignant

<15> ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, ἠγανάκτησαν

15 idontes de hoi archiereis kai hoi grammateis ta thaumasia ha epoiēsen

kai tous paidas tous krazontas en tō hierō kai legontas, Hōsanna tō huiō Dawid, ēganaktēsan

16 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲשִׁמַּע אֲתָהּ אֶת-אֲשֶׁר אֹמְרִים אֵלֶּה
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם שְׁמַע אֲנֹכִי הַכִּי לֹא קִרְאתֶם מִפִּי
עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יְסֻדָּתָ עַז׃
16 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲשִׁמַּע אֲתָהּ אֶת-אֲשֶׁר אֹמְרִים אֵלֶּה
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵיהֶם שְׁמַע אֲנֹכִי הַכִּי לֹא קִרְאתֶם מִפִּי
עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יְסֻדָּתָ עַז׃

16. wayo'm'ru 'elayu hashome`a 'atah 'eth-'asher 'om'riym 'eleh wayo'mer Yahushua` 'aleyhem shome`a 'anoki haki lo' q'ra'them mipiy `olaliym w'yon'qiy yisad'at `oz.

Matt21:16 and said to Him, Do You hear what these children are saying?

And Yahushua said to them, "Yes; have you never read,

'Out of the mouth of infants and nursing babies You have prepared praise for Yourself?'"

<16> καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

16 kai eipan autō, Akoueis ti houtoi legousin? ho de Iēsous legei autois, Nai. oudepote anegnōte hoti

Ek stomatos nēpiōn kai thēlazontōn katērtisō aīnon?

17 waya`az`bem wayetse' `el-michuts la`iyr `el-Beyth-hiyniy wayalen sham.
יז וניעזבם ויציא אל-מחויץ לעיר אל-בית-היני ויילן שם:

17. waya`az`bem wayetse' `el-michuts la`iyr `el-Beyth-hiyniy wayalen sham.

Matt21:17 And He left them and went out of the city to Bethany, and spent the night there.

<17> Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

17 Kai katalipōn autous exēlthen exō tēs poleōs eis Bēthanian kai ēulisthē ekei.

18 ubaboqer shab `el-ha`iyr w`hu' ra`eb.
יח ובבקר שב אל-העיר והוא רעב:

18. ubaboqer shab `el-ha`iyr w`hu' ra`eb.

Matt21:18 Now in the morning, when He was returning to the city, He became hungry.

<18> Πρωὶ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν.

18 Prōi de epanagōn eis tēn polin epeinasen.

19 wayar' t`enah `achath `al-hadare`k wayiq`rab `eleyah w`lo`-matsa' bah m`umah bil'tiy he`aliym wayo`mer `eleyah me`atah lo`-yih`yeh mime`k p`riy `ad`-olam watiybash hat`enah pith`om.
19 יט ויבא תאנה אחת על-הדרך ויקרב אליה ולא-מצא בה מאומה בלתי העלים ויאמר אליה מעתה לא-יהיה ממך פרי עד-עולם ותיבש התאנה פתאם:

19. wayar' t`enah `achath `al-hadare`k wayiq`rab `eleyah w`lo`-matsa' bah m`umah bil'tiy he`aliym wayo`mer `eleyah me`atah lo`-yih`yeh mime`k p`riy `ad`-olam watiybash hat`enah pith`om.

Matt21:19 Seeing a lone fig tree by the road, He came to it and found nothing on it except leaves only; and He said to it, "No longer shall there ever be any fruit from you." And at once the fig tree withered.

<19> καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν

καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ,

Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

19 kai idōn sykēn mian epi tēs hodou ēlthen ep' autēn kai ouden heuren en autē ei mē phylla monon,

kai legei autē, Mēketi ek sou karpos genētai eis ton aiōna. kai exēranthē parachrēma hē sykē.

20 wayir'u hatal'miydiym wayith'm`hu wayo`m`ru `ey`k yab`shah hat`enah pith`om.
כ ויראו התלמידים ויתמהו ויאמרו איך יבשה התאנה פתאם:

20. wayir'u hatal'miydiym wayith'm`hu wayo`m`ru `ey`k yab`shah hat`enah pith`om.

Matt21:20 Seeing this, the disciples were amazed and asked, How did the fig tree wither all at once?

<20> καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אֱמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם אִם-תִּהְיֶה
 בְּכֶם אֱמוּנָה וְלֹא חֶלֶק לְבָכֶם כְּמַעֲשֵׂה הַתְּאֵנָה הַזֹּאת
 תַּעֲשׂוּ וְאֵף תֹּאמְרוּ אֶל-הַהָר הַזֶּה הִנְשֵׂא וְנַעֲתֶקֶת
 אֶל-תּוֹךְ הַיָּם וְהָיָה כֵן׃

21. waya`an Yahushua wayo`mer `aleyhem `amen `omer `aniy lakem `im-tih`yeh bakem `emunah w`lo` chalaq lib`kem k`ma`aseh hat`enah hazo`th ta`aso w`aph to`m`ru `el-hahar hazeh hinase` w`ne`taq`at `el-tok hayam w`hayah ken.

Matt21:21 And Yahushua answered and said to them, “Truly I say to you, if you have faith and do not doubt, you shall not only do what was done to this fig tree, but even if you say to this mountain, ‘Be taken up and cast into the sea,’ it shall happen.”

<21> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·

21 apokritheis de ho Iēsous eipen autois, Amēn legō hymin, ean echēte pistin kai mē diakrithēte, ou monon to tēs sykēs poiēsete, alla kan tō orei toutō eipēte, Arthēti kai blēthēti eis tēn thalassan, genēsetai;

22
 כָּבֹד וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׂאָלוּ בַּתְּפִלָּה וְאִתָּם מֵאֱמִינִים יִבֹּא לָכֶם׃

22. w`kol `asher tish`alu bat`philah w`atem ma`amiy niym yabo` lakem.

Matt21:22 “And all things you ask in prayer, believing, you shall receive.”

<22> καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

22 kai panta hosa an aitēsēte en tē proseuchē pisteuontes lēmpsesthe.

23
 כַּגִּבּוֹר וְיִבֹּא אֶל-הַמְּקוֹדֵשׁ וְיִלְמַד שָׁם וְהָאֲשִׁי הַכֹּהֲנִים וְזִקְנֵי
 הָעָם בָּגָשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ בְּאֵי-זוֹ רְשׁוּת אַתָּה עוֹשֶׂה אֵלֶּה
 וַיְמַר נִתֵּן לְךָ הַרְשׁוּת הַזֹּאת׃

23. wayabo` `el-hamiq`dash way`lamed sham w`ra`shey hakohaniym w`ziq`ney ha`am nig`shu `elayu wayo`m`ru b`ey-zo r`shuth `atah `oseh `eleh umiy nathan l`ak har`shuth hazo`th.

Matt21:23 When He entered the temple, the chief priests and the elders of the people came to Him there while He was teaching, and said, By what authority are You doing these things,

and who gave You this authority?

<23> Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
23 Kai elthontos autou eis to hieron prosēlthon autō didaskonti hoi archiereis kai hoi presbyteroi tou laou legontes, En poia exousia tauta poieis? kai tis soi edōken tēn exousian tautēn?

אָנֹכִי אֶלְיָהוּ אֵלֶיךָ וְיִשְׁאַלְךָ אֶתְכֶם דָּבָר
אֶחָד אֲשֶׁר אִם-תִּגְדָּו אֶתֹּו לִי גַם-אֲנִי אֲגִיד לָכֶם בְּאֵי-זוֹ
רְשׁוֹת אֲנִי עֹשֶׂה אֵלֶיךָ:

24. waya`an Yahushua wayo`mer `aleyhem gam-`aniy `esh`alah `eth`kem dabar `echad `asher `im-tagiydu `otho liy gam-`aniy `agiyd lakem b`ey-zo r`shuth `aniy `oseh `eleh.

Matt21:24 Yahushua answered and said to them, "I shall also ask you one thing, which if you tell Me, I shall also tell you by what authority I do these things."

<24> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγω λόγον ἓνα, ὃν εἰάν εἴπητέ μοι κάγω ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

24 apokritheis de ho Iēsous eipen autois, Erōtēsō hymas kagō logon hena, hon ean eipēte moi kagō hymin erō en poia exousia tauta poiō;

כִּה טְבִילַת יְהוֹחָנָן מֵאֵין הַיְתָה הַמְשָׁמִים אִם-מִבְּנֵי אָדָם
וַיְחִשְׁבוּ בְלִבָּם לֵאמֹר:

25. t`biylath Yahuchanan me`ayin hay`thah hamishamayim `im-mib`ney `adam wayach`sh`bu bil`babam le`mor.

Matt21:25 "The baptism of Yahuchanan was from what source, from heaven or from men?" And they began reasoning among themselves, saying, If we say, From heaven, He shall say to us, Then why did you not believe him?

<25> τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

25 to baptisma to Iōannou pothen ēn? ex ouranou ē ex anthrōpōn? hoi de dielogizonto en heautois legontes, Ean eipōmen, Ex ouranou, erei hēmin, Dia ti oun ouk episteusate autō?

כֹּו אִם-נִאֶמֶר מְשָׁמִים וְאָמַר אֲלֵינוּ מִדּוּעַ אֵפְרָא לֹא
אָמַרְנוּ אֵלֶיךָ וְיִשְׁאַלְךָ אֶתְכֶם דָּבָר אֶחָד אֲשֶׁר אִם-תִּגְדָּו אֶתֹּו לִי גַם-אֲנִי אֲגִיד לָכֶם בְּאֵי-זוֹ
רְשׁוֹת אֲנִי עֹשֶׂה אֵלֶיךָ:

הַאֲמַנְתֶּם בּוֹ וְאִם-נֹאמַר מִבְּנֵי אָדָם יִרְאִים אֲנִיחֶנּוּ אֶת-הַמּוֹן
הָעָם כִּי-כֻלָּם חֹשְׁבִים אֶת-יְהוֹחָנָן לְנָבִיא:

26. 'im-no'mar mishamayim w'amar 'eleynu madu'a 'epho' lo' he'eman'tem bo
w'im-no'mar mi'b'ney 'adam y're'iyim 'anach'nu 'eth-hamon ha'am
kiy-kulam chosh'biym 'eth-Yahuchanan l'nabiy'.

Matt21:26 But if we say, From men, we fear the people;
for they all regard Yahuchanan as a prophet.

<26> εὐὰν δὲ εἶπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον,
πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.

26 ean de eipōmen, Ex anthrōpōn, phoboumetha ton ochlon,
pantes gar hōs prophētēn echousin ton Iōannēn.

כִּזְוִיעַנּוּ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִדְעֶנּוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
גַּם-אֲנִי לֹא אֹמֵר לָכֶם מָה רְשׁוּתִי כִּי אֶעֱשֶׂה אֵלֶּה:

27. waya`anu 'eth-Yahushua wayo'm'ru lo' yada`nu
wayo'mer 'aleyhem gam-'aniy lo' 'omar lakem mah r'shuthiy ki 'e`eseh 'eleh.

Matt21:27 And answering Yahushua, they said, We do not know.
He also said to them, "Neither shall I tell you by what authority I do these things."

<27> καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν, Οὐκ οἶδαμεν.
ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

27 kai apokrihentes tō Iēsou eipan, Ouk oidamen.
ephē autois kai autos, Oude egō legō hymin en poiā exousiā tauta poiō.

כַּחֲאֲבֵל מַה-הִעֲתַכֶּם אִישׁ הָיָה וְלוֹ שְׁנַי בָּנִים וַיִּגַּשׁ
אֶל-הָרִאשׁוֹן וַיֹּאמֶר בְּנֵי לֵךְ הַיּוֹם וְעֲבֹד בְּכַרְמִי:

28. 'abal mah-da`t'kem 'iysh hayah w'lo sh'ney baniym wayigash 'el-hari'shon
wayo'mer b'niy le'k hayom wa`abod b'kar'miy.

Matt21:28 "But what do you think? A man had two sons, and he came to the first
and said, 'Son, go work today in the vineyard.'"

<28> Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο. καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν,
Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.

28 Ti de hymin dokei? anthrōpos eichen tekna duo. kai proselthōn tō prōtō eipen,
Teknon, hypage sēmeron ergazou en tō ampelōni.

29

כט ויען ויאמר לא חפצתי ואחרי-כן נחם וילך:

29. waya`an wayo`mer lo' chaphats'tiy w'acharey-ken nicham wayela'k.

Matt21:29 "And he answered and said, 'I shall not'; but afterward he regretted it and went."

<29> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω, ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπήλθεν.

29 ho de apokritheis eipen, Ou thelō, hysteron de metamelētheis apēlthen.

30 ויען ויאמר הנני אדוני ולא הקדך
ויען ויאמר הנני אדוני ולא הקדך
ויען ויאמר הנני אדוני ולא הקדך

30. wayigash 'el-hashenyi way'daber kazo'th gam-'elayu waya`an wayo`mer hin'niy 'Adoniy w'lo' hala'k.

Matt21:30 "The man came to the second and said the same thing to him; and he answered and said, 'I shall, My Master'; but he did not go."

<30> προσελθὼν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ, κύριε, καὶ οὐκ ἀπήλθεν.

30 proselthōn de tō heterō eipen hōsautōs. ho de apokritheis eipen, Egō, kyrie, kai ouk apēlthen.

31 לא מי משניהם עשה את-רצון אביו ויאמרו אליו הלא אשון
ויען ויאמר להם יהושע אמן אמר אני לכם המוכסים
והזונות יקדמו אתכם לבוא אל-מלכות האלהים:

31. miy mish'neyhem `asah 'eth-r'tson 'abiyu wayo'm'ru 'elayu hari'shon wayo`mer lahem Yahushuā 'amen 'omer 'aniy lakem hamok'siym w'hazonoth y'qad'mu 'eth'kem labo' 'el-mal'kuth ha'Elohim.

Matt21:31 "Which of the two did the shall of his father?"

They said to him, The first. Yahushua said to them, "Truly I say to you that the tax collectors and prostitutes shall get into the kingdom of the Elohim before you."

<31> τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

31 tis ek tōn duo epoiēsen to thelēma tou patros? legousin, Ho prōtos. legei autois ho Iēsous, Amēn legō hymin hoti hoi telōnai kai hai pornai proagousin hymas eis tēn basileian tou theou.

32 לב כי יהיחנן בא אליכם בדרך צדקה ולא האמנתם לו
לב כי יהיחנן בא אליכם בדרך צדקה ולא האמנתם לו
לב כי יהיחנן בא אליכם בדרך צדקה ולא האמנתם לו

וְהַמְּוֹכְסִים וְהַזִּזְנוֹת הֵם הֶאֱמִינוּ לוֹ וְאַתֶּם רְאִיתֶם וְלֹא
נִחַמְתֶּם אַחֲרָי-כֵן לְהֶאֱמִין לוֹ:

**32. ki Yahuchanan ba' 'aleykem b'derek ts'daqah w'lo' he'eman'tem lo w'hamok'siyam
w'hazonoth hem he'emiyinu lo w'atem r'iythem w'lo' nicham'tem 'acharey-ben l'ha'amiyn lo.**

Matt21:32 “For Yahuchanan came to you in the way of righteousness and you did not believe him;
but the tax collectors and prostitutes, they, did believe him;
and you, seeing this, did not even feel remorse afterward so as to believe him.”

<32> ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης,
καὶ οὐκ ἐπίστευσάτε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
ὕμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

**32 ēlthen gar Iōannēs pros hymas en hodō dikaiosynēs, kai ouk episteusate autō, hoi de telōnai
kai hai pornai episteusan autō; hymeis de idontes oude metemelēthēte hysteron tou pisteusai autō.**

33 מִשְׁלַּח אֶת-בְּנָיָהוּ אֶת-הַחֹרֵטִים וְאֶת-הַזִּזְנוֹת
וְאֶת-הַמְּוֹכְסִים וְאֶת-הַזִּזְנוֹת הֵם הֶאֱמִינוּ לוֹ וְאַתֶּם רְאִיתֶם וְלֹא
נִחַמְתֶּם אַחֲרָי-כֵן לְהֶאֱמִין לוֹ:

לְגַשְׁמֵעוֹ מִשְׁלַח אַחֲרָי אִישׁ בְּעַל-בַּיִת הָיָה אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם
וַיַּעַשׂ גָּדֵר סָבִיב לוֹ וַיַּחְצֹב יָקָב וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ
וַיִּתְּנֶהוּ אֶל-כֹּרְמִים וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ מִרְחוֹק:

**33. shim'`u mashal 'acher 'iysh ba'al-bayith hayah 'asher nata`kerem waya`as gader sabiyb lo
wayach'tsob yeqeb wayiben mig'dal b'thoko wayit'nehu 'el-kor'miyim wayele'k b'dere'k merachok.**

Matt21:33 “Listen to another parable. There was a landowner who planted a vineyard
and put a wall around it and dug a wine press in it, and built a tower,
and rented it out to vine-growers and went on a journey.”

<33> Ἀλλήν παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα
καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὄρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησεν πύργον
καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν.

**33 Allēn parabolēn akousate. Anthrōpos ēn oikodespotēs hostis ephyteusen ampelōna
kai phragmon autō periethēken kai ōryxen en autō lēnon kai ōkodomēsen pyrgon
kai exedeto auton geōrgois kai apedēmēsen.**

34 מִשְׁלַּח אֶת-בְּנָיָהוּ אֶת-הַחֹרֵטִים וְאֶת-הַזִּזְנוֹת
וְאֶת-הַמְּוֹכְסִים וְאֶת-הַזִּזְנוֹת הֵם הֶאֱמִינוּ לוֹ וְאַתֶּם רְאִיתֶם וְלֹא
נִחַמְתֶּם אַחֲרָי-כֵן לְהֶאֱמִין לוֹ:

לְדַוְיָהוּ בְּהַגִּיעַ עֵת הַבְּצִיר וַיִּשְׁלַח עֲבָדָיו אֶל-הַכֹּרְמִים
לְקַחַת אֶת-פְּרִיָו:

34. way'hiy b'hagiy`a`eth habatsiyr wayish'lach`abadayu 'el-hakor'miyim laqachath 'eth-pir'yo.

Matt21:34 “When the harvest time approached,
he sent his slaves to the vine-growers to receive his produce.”

<34> ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν,
ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ.

34 hote de ēggisen ho kairos tōn karpōn,

apesteilen tous doulous autou pros tous geōrgous labein tous karpous autou.

יָגֵדוּ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיַדְּעוּ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיִשְׁלֹחַ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו 35
:יָגֵדוּ אֶת-אֶחָד

לֵאמֹר וַיִּחַזְקוּ הַכֹּהֲמִים בְּעַבְדָּיו אֶת-אֶתְּהָ הַכּוֹף וְאֶת-אֶתְּהָ הַרְגוּ
וְאֶת-אֶתְּהָ סָקְלוּ:

35. wayachazyqu hakor'miyim ba`abadayu 'eth-zeh hiku w'eth-zeh har'gu w'eth-zeh saqalu.

Matt21:35 “The vine-growers took his slaves and beat one, and killed another, and stoned a third.”

<35> καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

35 kai labontes hoi geōrgoi tous doulous autou hon men edeiran, hon de apekteinan, hon de elithobolēsan.

וַיִּשְׁלַח אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיַדְּעוּ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיִשְׁלֹחַ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו 36
:וְיִשְׁלַח אֶת-אֶחָד

לְוַיּוֹסֵף שְׁלֹחַ עַבְדָּים אֲחֵרִים רַבִּים מִן-הַרְאֲשׁוֹנִים
וְגַם-לָהֶם עָשׂוּ כֵן:

36. wayoseph sh'loach `abadiym 'acheriym rabbiym min-hari'shoniym w'gam-lahem `aso ken.

Matt21:36 “Again he sent another group of slaves larger than the first;
and they did the same thing to them.”

<36> πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

36 palin apesteilen allous doulous pleionas tōn prōtōn, kai epoiēsan autois hōsautōs.

וַיִּשְׁלַח אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיַדְּעוּ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיִשְׁלֹחַ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו 37
:וְיִשְׁלַח אֶת-אֶחָד

לְזַבְּאֲחֵרוֹנָה שְׁלֹחַ אֲלֵיהֶם אֶת-בְּנוֹ כִּי אָמַר מִפְּנֵי בְנֵי יַגְוֵרוּ:

37. uba'acharonah shalach 'aleyhem 'eth-b'no ki 'amar mip'ney b'niy yaguru.

Matt21:37 “But afterward he sent his son to them, saying, ‘They shall respect in front of my son.’”

<37> ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

37 hysteron de apesteilen pros autous ton huion autou legōn, Entrapēsontai ton huion mou.

וַיִּשְׁלַח אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיַדְּעוּ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו וְיִשְׁלֹחַ אֶת-אֶחָד מֵעֲבָדָיו 38
:וְיִשְׁלַח אֶת-אֶחָד

לֵאמֹר וַיְהִי כִּרְאוֹת הַכֹּהֲמִים אֶת-הַבֵּן וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו
זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ לָכֵן וַנְּהַרְגֵהוּ וְנִאֲחֲזֵה בְּנַחְלָתוֹ:

38. way'hiy kir'oth hakor'miyim 'eth-haben wayo'm'ru 'iysh 'el-'achiyu zeh hu' hayoresh l'ku
w'nahar'gehu w'no'chazah b'nachalatho.

Matt21:38 “But when the vine-growers saw the son, they said among themselves, ‘This is the heir; come, let us kill him and seize his inheritance.’”

<38> οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,

38 **hoi de geōrgoi idontes ton huion eipon en heautois, Houtos estin ho klēronomos;**
deute **apokteinōmen auton kai schōmen tēn klēronomian autou,**

יֶחֱזִיקוּ בוֹ וַיִּדְחֻהוּ אֶל־מְחוּץ לְכַרְמֵם וַיַּהַרְגוּ אֹתוֹ׃
39 wayachazyiqu bo wayid'chaphuhu 'el-michuts lakarem wayahar'gu 'otho.

39. wayachazyiqu bo wayid'chaphuhu 'el-michuts lakarem wayahar'gu 'otho.

Matt21:39 “They took him, and threw him out of the vineyard and killed him.”

<39> καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.

39 **kai labontes auton exebalon exō tou ampelōnos kai apekteinan.**

מִוֹעֵתָה פִּי־יָבוֹא בְעַל הַכֶּרֶם מַה־יַּעֲשֶׂה לְכַרְמֵי־הַהֵם׃
40 w'`atah kiy-yabo' ba`al hakarem mah-ya`aseh lakor'miyim hahem.

40. w'`atah kiy-yabo' ba`al hakarem mah-ya`aseh lakor'miyim hahem.

Matt21:40 “Therefore when the owner of the vineyard comes, what shall he do to those vine-growers?”

<40> ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

40 **hotan oun elthē ho kyrios tou ampelōnos, ti poiēsei tois geōrgois ekeinois?**

מֵאֵי־יֵאָמְרוּ אֵלָיו יָרַע לָרַעִים וַיֵּאָבְדוּם וְאֵת־הַכֶּרֶם יִתֵּן לְכַרְמֵי־אֲחֵרִים אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לוֹ אֶת־פְּרִיֹו בְעֵתוֹ׃
41 wayo'm'ru 'elayu yara`lara`iyim wiy'ab'dem w'eth-hakerem yiten l'kor'miyim 'acheriyim 'asher yashiybu lo 'eth-pir'yo b'`ito.

41. wayo'm'ru 'elayu yara`lara`iyim wiy'ab'dem w'eth-hakerem yiten l'kor'miyim 'acheriyim 'asher yashiybu lo 'eth-pir'yo b'`ito.

Matt21:41 They said to Him, He shall bring those wretches to a wretched end, and shall rent out the vineyard to other vine-growers who shall pay him the proceeds at the proper seasons.

<41> λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

41 **legousin autō, Kakous kakōs apolesei autous kai ton ampelōna ekdōsetai allois geōrgois,**
hoitines **apodōsousin autō tous karpous en tois kairois autōn.**

מִבְּיֵאָמֵר אֵלֵיהֶם יְהוֹנָשֵׁעַ הַכִּי לֹא־קָרְאתֶם בְּפִתּוּבַיִם אֶבֶן׃
42 legousin autō, Kakous kakōs apolesei autous kai ton ampelōna ekdōsetai allois geōrgois, hoitines apodōsousin autō tous karpous en tois kairois autōn.

מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הַיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה מֵאֵת יְהוָה הַיְתָה זֵאת
הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ:

42. wayo'mer 'aleyhem Yahushua haki lo'-q'ra'them bak'thubiyim 'eben ma'asu haboniym hay'thah l'ro'sh pinah me'eth Yahúwah hay'thah zo'th hiy' niph'la'th b'eyneynu.

Matt21:42 Yahushua said to them, “Did you never read in the Scriptures, ‘The stone which the builders rejected, this became the chief corner stone; this came about from אַיָּאָ, and it is marvelous in our eyes?’”

<42> λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη
καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

42 legei autois ho Iēsous, Oudepote anegnōte en tais graphais,
Lithon hon apedokimasan hoi oikodomountes,
houtos egenēthē eis kephalēn gōnias;
para kyriou egeneto hautē
kai estin thaumastē en ophthalmois hēmōn?

אֵיךְ אֶלְמָאָ אֲרָאָה אֶתְכֶם מֵעַתָּה אֲנִי אֶמְרָא לְכֶם כִּי־תִקַּח מִכֶּם מַלְכוּת הָאֱלֹהִים
וְתִסַּב לְגוֹי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־פְּרִיָּהּ: 43

מֵעַל־כֵּן אֲנִי אֶמְרָא לְכֶם כִּי־תִקַּח מִכֶּם מַלְכוּת הָאֱלֹהִים
וְתִסַּב לְגוֹי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־פְּרִיָּהּ:

43. `al-ken 'aniy 'omer lakem kiy-thuqach mikem mal'kuth ha'Elohim
w'thisob l'goy asher ya'aseh 'eth-pir'yah.

Matt21:43 “Therefore I say to you, the kingdom of the Elohim shall be taken away from you and given to a people, producing the fruit of it.”

<43> διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

43 dia touto legō hymin hoti arthēsetai aph' hymōn hē basileia tou theou
kai dothēsetai ethnei poiounti tous karpous autēs.

(אֲנִי אֶמְרָא לְכֶם כִּי־תִקַּח מִכֶּם מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְתִסַּב לְגוֹי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־פְּרִיָּהּ) 44

מֵד (וְהַנִּפְלֵא אֶל־הָאֲבָן הַהִיא יִשְׁבֵּר וְאֲשֶׁר תִּפֹּל עָלָיו תִּשְׁחָקָהוּ):

44. (w'hanophel 'al-ha'eben hahiy' yishaber wa'asher tipol `alayu tish'chaqehu).

Matt21:44 “And he who falls on this stone shall be broken to pieces; but on whomever it falls, it shall scatter him like dust.”

[<44> Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.]

[44 Kai ho pesōn epi ton lithon touton synthlasthēsetai; eph' hon d' an pesē likmēsei auton.]

יָבִינּוּ כִּי עָלִיהֶם הַדָּבָר׃
מִה וַיְהִי כִשְׁמַע רְאִישֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים אֶת־מִשְׁלֵי
וַיְבִינּוּ כִּי עָלִיהֶם הַדָּבָר׃ 45

45. way'hiy kish'mo`a ra'shey hakohaniym w'hap'rushiym 'eth-m'shalayu wayabiynu ki `aleyhem diber.

Matt21:45 When the chief priests and the Pharisees heard His parables, they understood that He was speaking about them.

<45> Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·

45 Kai akousantes hoi archiereis kai hoi Pharisaioi tas parabolās autou egnōsan hoti peri autōn legei;

מִו וַיִּבְקָשׁוּ לְתַפְּשׁוּ וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי רֶב־הָעָם כִּי לְנָבִיא הִשְׁבָּחָהּ׃
46

46. way'baq'shu l'thaph'so wayiyr'u mip'ney rab-ha`am ki l'nabiy' chashabuhu.

Matt21:46 When they sought to seize Him, they feared in front of the people, because they considered Him to be a prophet.

<46> καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

46 kai zētountes auton kratēsai ephobēthēsan tous ochlous, epei eis prophētēn auton eichon.

Chapter 22

אֲוִי־סָף יַהֲוִישֻׁעַ הַדָּבָר אֶל־יְהוּדָה בְּמִשְׁלֵים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר׃
Matt22:1

1. wayoseph Yahushua` daber 'aleyhem bim'shaliym waya`an wayo`mar.

Matt22:1 And answering Yahushua spoke to them again in parables, saying,

<22:1> Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων,

1 Kai apokritheis ho Iēsous palin eipen en parabolais autois legōn,

בְּדוֹמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְמַלְךָ בֶּשֶׁר וְרָם
אֲשֶׁר־עָשָׂה חֲתָנָה לְבָנוֹ׃
2

2. domah mal'kuth hashamayim l'mele'k basar wadam 'asher-`asah chathunah lib'no.

Matt22:2 “The kingdom of heaven may be compared to a king who gave a wedding feast for his son.”

<2> Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

2 Hōmoiōthē hē basileia tōn ouranōn anthrōpō basilei, hostis epoiēsen gamous tō huiō autou.

3

גויִשְׁלַח אֶת-עֲבָדָיו לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים אֶל-הַחֲתָנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא:

3. wayish'lach 'eth-`abadayu liq'ro' haq'ru'iyim 'el-hachathunch w'lo' 'abu labo'.

Matt22:3 “And he sent out his slaves to call those who had been invited to the wedding feast, and they were unshalling to come.”

<3> καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν.

3 kai apesteilen tous doulous autou kalesai tous keklēmenous eis tous gamous, kai ouk ēthelon elthein.

מְעַבְדָיו אֶת-הַקְרוֹיָאִים אֶל-הַחֲתָנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא
לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים אֶל-הַחֲתָנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא
:אֶת-הַחֲתָנָה לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים

דְּוִיִּסְף שְׁלַח עֲבָדָיו אֶת-הַקְרוֹיָאִים לְאָמַר אֲמָרוּ אֶל-הַקְרוֹיָאִים
הִנֵּה עָרַכְתִּי אֶת-סְעוּדָתִי שְׂוָרִי וּמְרִיאֵי טְבוּחִים וְהַכֹּל
מוֹכֵן בָּאוּ אֶל-הַחֲתָנָה:

4. wayoseph sh'loach `abadiym 'acheriym le'mor 'im'ru 'el-haq'ru'iyim hineh `arak'tiy 'eth-s`udathiy sh'waray um'riy'ay t'buchiym w'hakol mukan bo'o 'el-hachathunch.

Matt22:4 “Again he sent out other slaves saying, ‘Tell those who have been invited, Behold, I have prepared my dinner; my oxen and my fattened livestock are all butchered and everything is ready; come to the wedding feast.’”

<4> πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων, Εἶπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἴδου τὸ ἀριστόν μου ἤτοιμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

4 palin apesteilen allous doulous legōn, Eipate tois keklēmenois, Idou to ariston mou hētoimaka, hoi tauroi mou kai ta sitista tethymena kai panta hetoima; deute eis tous gamous.

אֶת-הַחֲתָנָה לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים אֶל-הַחֲתָנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא
לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים אֶל-הַחֲתָנָה וְלֹא אָבוּ לָבוֹא
:אֶת-הַחֲתָנָה לְקַרְאֵ הַקְרוֹיָאִים

הַיְהוָה לֹא-שָׁתוּ לְבָם לְזֹאת וַיִּלְכוּ לָהֶם לָהֶם אֶל-שְׂדֵהוּ
וְזֶה אֶל-מִסְחָרוֹ:

5. w'hem lo'-shathu libam lazo'th wayel'ku lahem zeh 'el-sadehu w'zeh 'el-mis'charo.

Matt22:5 “But they paid no attention and went their way, one to his own farm, another to his business,”

<5> οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὅς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὅς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

5 hoi de amelēsantes apēlthon, hos men eis ton idion agron, hos de epi tēn emporian autou;

וְהַנְּשָׂאִים תִּפְּשׂוּ אֶת-עֲבָדָיו וַיִּתְּעַלְלוּ בָם וַיַּהַרְגוּם
וְהַנְּשָׂאִים תִּפְּשׂוּ אֶת-עֲבָדָיו וַיִּתְּעַלְלוּ בָם וַיַּהַרְגוּם
:וְהַנְּשָׂאִים תִּפְּשׂוּ אֶת-עֲבָדָיו וַיִּתְּעַלְלוּ בָם וַיַּהַרְגוּם

6. w'hanish'ariym taph'so 'eth-`abadayu wayith`al'lu bam wayahar'gum.

Matt22:6 “and the rest seized his slaves and mistreated them and killed them.”

<6> οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

6 hoi de loipoi kratēsantes tous doulous autou hybrisan kai apekteinan.

7 זויקצף המלך וישלח צבאותיו ויאבד את המרצחים ההם
ואת עירם שרף באש:

7. wayiq'tsoph hamele'k wayish'lach tsib'othayu way'abed 'eth-ham'rats'chiym hahem w'eth-`iyram saraph ba'esh.

Matt22:7 "But the king was enraged, and he sent his armies and destroyed those murderers and set their city on fire."

<7> ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπηρσεν.

7 ho de basileus ōrgisthē kai pempsas ta strateumata autou apōlesen tous phoneis ekeinous kai tēn polin autōn enepresen.

8 חאז אמר אל עבדיו הן החתנה מוכנה
והקרואים לא היו ראויים לה:

8. 'az 'amar 'el-`abadayu hen hachathunah mukanah w'haq'ru'iyim lo' hayu r'uyim lah.

Matt22:8 "Then he said to his slaves, 'The wedding is ready, but those who were invited were not worthy.'"

<8> τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἑτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι·

9 ט לכן לכו נא לראשי הדרכים
וכל איש אשר תמצאו קראו אל החתנה:

9. laken l'ku-na' l'pra'shey had'rakiym w'kal-'iysh 'asher tim'ts'u qir'u 'el-hachathunah.

Matt22:9 "Go therefore to the main highways, and as many as you find there, invite to the wedding feast."

<9> πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν καὶ ὅσους εἶν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 י ויצאו העבדים ההם אל הדרכים ויאספו את כל

אֲשֶׁר מָצְאוּ גַם-רָעִים וְגַם-טוֹבִים וַיִּמְלֵא בֵּית-הַחֲתָנָה מְסֻבִּים:

10. wayets'u ha`abadiym hahem 'el-had'rakiym waya'as'phu 'eth-kol
'asher mats'u gam-ra`iyim gam-tobiym wayimale' beyth-hachathunah m'subiyim.

Matt22:10 "Those slaves went out into the streets and gathered together all they found, both evil and good; and the wedding hall was filled with dinner guests."

<10> καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.

10 kai exelthontes hoi douloi ekeinoi eis tas hodous synēgagon pantas hous heuron, ponērous te kai agathous; kai eplēsthē ho gamos anakeimenōn

וַיֵּצֵאוּ הַעֲבָדִים הַהֵם אֶל-הַדְּרָכִים וַיִּקְרְבוּ אֲשֶׁר מָצְאוּ
בְּכָל-הָעָרִים וַיִּמְלֵא בֵּית-הַחֲתָנָה מְסֻבִּים:

וַיֵּצֵאוּ הַעֲבָדִים הַהֵם אֶל-הַדְּרָכִים וַיִּקְרְבוּ אֲשֶׁר מָצְאוּ
בְּכָל-הָעָרִים וַיִּמְלֵא בֵּית-הַחֲתָנָה מְסֻבִּים:

11. way'hiy k'bo' hamele'k lir'oth 'eth-ham'subiyim wayar' bahem 'iysh
'asher 'eynenu labush big'dey chathunah.

Matt22:11 "But when the king came in to look over the dinner guests, he saw a man there who was not dressed in wedding clothes,"

<11> εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου,

11 eiselthōn de ho basileus theasasthai tous anakeimenous eiden ekei anthrōpon ouk endedymenon endyma gamou,

וַיֵּבֹא מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְרַאֲוֹת אֶת-הַמְּסֻבִּים וַיִּרְאֶה בָּהֶם אִישׁ
אֲשֶׁר אֵינְנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חֲתָנָה:

וַיֵּבֹא מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְרַאֲוֹת אֶת-הַמְּסֻבִּים וַיִּרְאֶה בָּהֶם אִישׁ
אֲשֶׁר אֵינְנוּ לְבוּשׁ בְּגָדֵי חֲתָנָה וַיִּשָּׂא אֹתוֹ אֶל-הַחֲשֵׁךְ וַיִּתְּנֵהוּ שָׁם תְּהֵינָה הַיְלָלָה

12. wayo'mer 'elayu re'iy 'ey'k ba'ath henah w'eyn `aleyak big'dey chathunah waye'alam.

Matt22:12 "and he said to him, 'Friend, how did you come in here without wedding clothes?' And the man was speechless."

<12> καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσηλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμωθη.

12 kai legei autō, Hetaire, pōs eisēlthes hōde mē echōn endyma gamou? ho de ephimōthē.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁבְּתִים אֲסֵרוּ יְדָיו וְהַגְּלִיוּ וַיִּנְשָׂא אֹתוֹ
אֶל-הַחֲשֵׁךְ וַיִּתְּנֵהוּ שָׁם תְּהֵינָה הַיְלָלָה

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁבְּתִים אֲסֵרוּ יְדָיו וְהַגְּלִיוּ וַיִּנְשָׂא אֹתוֹ
אֶל-הַחֲשֵׁךְ וַיִּתְּנֵהוּ שָׁם תְּהֵינָה הַיְלָלָה

13. wayo'mer hamele'k lam'sharathiyim 'is'ru yadayu w'rag'layu un'sa'them w'hish'lak'tem 'otho 'el-hachshe'k hachiytson sham tih'yeh hay'lalah wacharoq hashinayim.

Matt22:13 “Then the king said to the servants, “Take and bind him hand and foot, and throw him into the outer darkness; in that place there shall be weeping and gnashing of teeth.””

<13> τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις, Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 tote ho basileus eipen tois diakonois, Dēsantes autou podas kai cheiras

ekbalete auton eis to skotos to exōteron; ekei estai ho klauthmos kai ho brygmos tōn odontōn.

יֵד כִּי רַבִּים הֵם הַקְּרוֹאִים וּמְעַטִּים הַנִּבְחָרִים: 14

יד כי רבים הם הקרואים ומעטים הנבחרים:

14. ki rabbiym hem haq'ru'iyim um'`atiym hanib'chariyim.

Matt22:14 “For many are called, but few are chosen.”

<14> πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

14 polloi gar eisin klētoi, oligoi de eklektoi.

טו וַיִּלְכוּ הַפְּרוֹשִׁים וַיִּתְעַצְּפוּ אִיךָ יִכְשִׁילְהוּ בְּדַבַּר פִּיּוֹ: 15

טו וילכו הפרושים ויתעצפו איך יכשילהו בדבר פיו:

15. wayel'ku haP'rushiym wayith'ya`atsu 'ey'k yak'shiyluhu bid'bar piyu.

Matt22:15 Then the Pharisees went and plotted together how they might trap Him in what He said.

<15> Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

15 Tote poreuthentes hoi Pharisaioi symboulion elabon hopōs auton pagideusōsin en logō.

טז וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו אֶת־תַּלְמִידֵיהֶם וְעַמָּהֶם אֲנִישֵׁי הַיְהוּדָאִים לֵאמֹר
מִוְכָה יִבְעָנִי כִּי־אִישׁ אַתָּה וְאַתָּה־הַיְהוּדִי אֵלֶּהִים תּוֹרָה בְּאַמַּת
וְלֹא תִגּוֹר מִפְּנֵי אִישׁ כִּי אֵינְךָ מִכִּיר פְּנֵי אָדָם:

טז וישלחו אליו את-תלמידיהם ועממהם אנשי יהודים לאמר מוכה יבעני כי-איש אתה ואתה-היהודי אלהים תורה באמת ולא תגור מפני איש כי אינך מכיר פני אדם:

16. wayish'l'chu 'elayu 'eth-tal'miydeyhem w'imahem 'an'shey Hor'dos le'mor Moreh yada`nu kiy-'iysh 'emeth 'atah w'eth-dere'k 'Elohim toreh be'emeth w'lo' thagur mip'ney 'iysh ki 'eyn'ak makiyr p'ney 'adam.

Matt22:16 And they sent their disciples to Him, along with the Herodians, saying, Teacher, we know that You are truthful and teach the way of Elohim in truth, and defer to no one; for You are not partial to any.

<16> καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

16 kai **apostellousin autō** tous mathētas autōn meta tōn Hērōdianōn legontes,
Didaskale, oidamen hoti alēthēs ei kai tēn hodon tou theou en alētheiā didaskeis,
kai **ou melei** soi peri oudenos; **ou** gar blepeis eis prosōpon anthrōpōn.

17
יִזְלַכְּן הַגִּידָה-נָא לָנוּ מֵהַ-דְּעֻתְךָ הַמִּתָּר לְתַת-מַס לְקִיסָר
אִם-לֹא:

17. **laken hagiydah-na' lanu mah-da`teak hamutar latheth-mas l'Qeysar 'im-lo'.**

Matt22:17 Tell us then, what do You think? Is it lawful to give a poll-tax to Caesar, or not?

<17> εἰπέ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;

17 eipe oun hēmin ti soi dokei; exestin dounai kēnson Kaisari ē ou?

18
יַחֲוִיהוֹשֻׁעַ יָדַע אֶת-רָעָתָם וַיֹּאמֶר הַחֲנֻפִּים מֵהַ-תְּנִסוּנִי:

18. **w'Yahushua yada`eth-ra`atham wayo'mar hachanephiym mah-t`nasuniy.**

Matt22:18 But Yahushua perceived their malice, and said, “Why are you testing Me, you hypocrites?”

<18> γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;

18 gnous de ho Iēsous tēn ponērian autōn eipen, Ti me peirazete, hypokritai?

19
יֵט הַרְאוּנִי אֶת-מַטְבַּע הַמָּס וַיְבִיאוּ לוֹ דִּינָר:

19. **har'uniy 'eth-mat'be`a hamas wayabiy'u lo diynar.**

Matt22:19 “Show Me the coin used for the poll-tax.” And they brought Him a denarius.

<19> ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

19 epideixate moi to nomisma tou kēnsou. hoi de prosēnegkan autō dēnaron.

20
כַּוִּיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַצְּבֹרָה הַזֹּאת וְהַמִּכְתָּב אֲשֶׁר עָלָיו נְשֹׁל-מִי הֵם:

20. **wayo'mer 'aleyhem hatsurah hazo`th w'hamik'tab 'asher `alayu shel-miy hem.**

Matt22:20 And He said to them, “Whose likeness and inscription is this?”

<20> καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή;

20 kai legei autois, Tinos hē eikōn hautē kai hē epigraphē?

21
כַּאֲוִיֹּאמְרוּ אֲלָיו נְשֹׁל-קִיסָר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכֵן תִּגְנוּ
לְקִיסָר אֵת אֲשֶׁר לְאֵלֹהִים וְלֵאֵלֹהִים אֵת אֲשֶׁר לְאֵלֹהִים:

21. **wayo'm'ru 'elayu shel-Qeysar wayo'mer 'aleyhem**

laken t'nu l'Qeysar 'eth 'asher l'Qeysar w'l'E'lohiym 'eth 'asher l'E'lohiym.

Matt22:21 They said to Him, Caesar's. Then He said to them,
“Then render to Caesar the things that are Caesar's; and to Elohim the things that are Elohim's.”

<21> λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος.

τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

21 legousin autō, Kaisaros. tote legei autois, Apodote oun ta Kaisaros Kaisari kai ta tou theou tō theō.

כב וְיִשְׁמְעוּ וְיִתְמָהוּ וְיִפְרִיחֻהוּ וְיִלְכּוּ׃
:יַצְרֵךְ יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק 22

22. wayish'm`u wayith'mahu wayaniychuhu wayeleku.

Matt22:22 And hearing this, they were amazed, and leaving Him, they went away.

<22> καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπήλθαν.

22 kai akousantes ethaumasán, kai aphantés auton apēlthán.

כג בְּיוֹם הַחַוָּא נִגְשׂוּ אֵלָיו צְדוּקִים
וְהֵם הָאֹמְרִים אֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים וְיִשְׁאַלּוּ אֹתוֹ לֵאמֹר׃
:יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק 23

23. bayom hahu' nig'shu 'elayu Tsaduqiym

w'hem ha'om'riym 'eyn t'chiyath hamethiym wayish'alu 'otho le'mor.

Matt22:23 On that day some Sadducees
who say there is no resurrection came to Yahushua and questioned Him,

<23> Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι,

λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν

23 En ekeinē tē hēmera prosēlthon autō Saddoukaioi, legontes mē einai anastasin, kai epērōtēsan auton

כד מוֹרֶה הֵן מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ כִּי-יָמוּת וּבְנִים אֵין-לוֹ
וַיָּבֶם אֲחֵיו אֶת-אִשְׁתּוֹ וְהָקִים זָרַע לְאָחִיו׃
:יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק יִצְחָק 24

24. Moreh hen Mosheh 'amar 'iysh kiy-yamuth ubaniym 'eyn-lo

w'yibem 'achiyu 'eth-'ish'to w'heqiyim zera` l'achiyu.

Matt22:24 asking, Teacher, Moshe said, If a man dies having no children,
his brother as next of kin shall marry his wife, and raise up children for his brother.

<24> λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα,

ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

24 legontes, Didaskale, Mōusēs eipen, Ean tis apothanē mē echōn tekna,

epigambreusei ho adelphos autou tēn gynaiika autou kai anastēsei sperma tō adelphō autou.

אָװף פֿאַרן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן ברידער און דער ערשטער
 :זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן
 כה ואֶתְּנוּ הָיָה שְׁבַע אֶחָיִים וְהָרְאִישׁוֹן נָשָׂא אִשָּׁה
 וְיָמָת וְזָרַע אֵין לוֹ וַיַּעֲזֹב אֶת־אִשְׁתּוֹ לְאָחִיו:

25. w'itanu hayu shib`ah 'achiym w'hari'shon nasa' 'ishah wayamath w'zera` 'eyn lo waya`azob 'eth-'ish'to l'achiyu.

Matt22:25 Now there were seven brothers with us; and the first married and died, and having no children left his wife to his brother;

<25> ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφήκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ·

25 ēsan de par' hēmin hepta adelphoi; kai ho prōtos gēmas eteleutēsen, kai mē echōn sperma aphēken tēn gynaika autou tō adelphō autou;

:אָװף אַזױסן אַרױף דער דריטער און דער צװיטער און דער ערשטער
 כּוּכְמוֹ-כֵן גַם הַשֵּׁנִי וְכֵן גַם הַשְּׁלִישִׁי עַד הַשְּׁבַע:

26. wk'mo-ken gam hasheniy w'ken gam hash'liyshiy `ad hashib`ah.

Matt22:26 so also the second, and the third, down to the seventh.

<26> ὁμοίως καὶ ὁ δεῦτερος καὶ ὁ τρίτος ἕως τῶν ἑπτὰ.

26 homoiōs kai ho deuterōs kai ho tritos heōs tōn hepta.

:אָװף אַזױסן אַרױף דער דריטער און דער צװיטער און דער ערשטער
 כּוּכְמוֹ-כֵן גַם הַשֵּׁנִי וְכֵן גַם הַשְּׁלִישִׁי עַד הַשְּׁבַע:

27. w'acharey kulam methah gam-ha'ishah.

Matt22:27 Last of all, the woman died.

<27> ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.

27 hysteron de pantōn apethanen hē gynē.

אָװף אַזױסן אַרױף דער דריטער און דער צװיטער און דער ערשטער
 :אָװף אַזױסן אַרױף דער דריטער און דער צװיטער און דער ערשטער
 כה וְעַתָּה בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים לְמִי מִן־הַשְּׁבַע תִּהְיֶה לְאִשָּׁה
 כִּי לְכָלֶם הָיְתָה:

28. w`atah bith'chiyath hamethiyim l'miy min-hashib`ah tih'yeh l'ishah ki l'kulam hayathah.

Matt22:28 In the resurrection, therefore, whose wife of the seven shall she be?

For they all had married her.

<28> ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν·

28 en tē anastasei oun tinos tōn hepta estai gynē? pantes gar eschon autēn;

זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן
 :זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן זענען געװן זעבן אָנערן

כט וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם טְעִים אַתֶּם בְּאַשֶׁר אֵינְכֶם
יֹדְעִים אֶת־הַכְּתוּבִים וְלֹא אֶת־גְּבוּרַת הָאֱלֹהִים:

29. waya`an Yahushuà wayo`mer lahem

to`iyim `atem ba`asher `eyn`kem yod`iyim `eth-hak`thubiyim w`lo` `eth-g`burath ha`Elohim.

Matt22:29 But Yahushua answered and said to them,

“You are mistaken, in which you do not understand the Scriptures nor the power of the Elohim.”

<29> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,

Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ·

29 apokritheis de ho Iēsous eipen autois, Planasthe mē eidotes tas graphas mēde tēn dynamin tou theou;

אָפּוֹקְרִיטְהַיִס דֵּה הַיֵּשׁוּעַ עֵיפֵן אֲוֵטוֹיִס 30

פְּלַנְאַסְתְּהֵם מְהַיֵּדוֹטֵס תַּס גְּרַפְחַס מְדֵה תֵּן דִּינַמִּין תּוֹ תְּהוּ

לְכִי בְּתַחֲנִית הַמִּתִּים לֹא־יִשְׂאוּ נְשִׂים וְלֹא תִנְשְׂאוּנָה

כִּי יְהִיוּ כְּמַלְאַכֵי אֱלֹהִים בְּשָׂמַיִם:

30. ki bith`chiyath hamethiyim lo`-yis`u nashiyim w`lo` thinase`nah

ki yih`yu k`mal`akey `Elohim bashamayim.

Matt22:30 “For in the resurrection they neither marry nor are given in marriage,

but are like angels in heaven.”

<30> ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ’ ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν.

30 en gar tē anastasei oute gamousin oute gamizontai, all’ hōs aggeloi en tō ouranō eisin.

אֵלֵינוּ עַל־דְּבַר תַּחֲנִית הַמִּתִּים הֲלֹא קָרְאַתֶּם אֶת־הַנִּבְאָמָר לְכֶם 31

מִפִּי הָאֱלֹהִים לֵאמֹר:

לֹא וְעַל־דְּבַר תַּחֲנִית הַמִּתִּים הֲלֹא קָרְאַתֶּם אֶת־הַנִּבְאָמָר לְכֶם

מִפִּי הָאֱלֹהִים לֵאמֹר:

31. w`al-d`bar t`chiyath hamethiyim halo` q`ra`them `eth-hane`emar lakem mipiy ha`Elohim le`mor.

Matt22:31 “But regarding the resurrection of the dead,

have you not read what was spoken to you by Elohim saying”

<31> περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος,

31 peri de tēs anastaseōs tōn nekrōn ouk anegnōte to hrēthen hymin hypo tou theou legontos,

לֵב אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב 32

וְהוּא אֵינְנִי אֱלֹהֵי הַמִּתִּים כִּי אִם־אֱלֹהֵי הַחַיִּים:

וְהוּא אֵינְנִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב

וְהוּא אֵינְנִי אֱלֹהֵי הַמִּתִּים כִּי אִם־אֱלֹהֵי הַחַיִּים:

32. `anoki `Elohey `Ab`raham w`Elohey Yits`chaq w`Elohey Ya`aqob

w`hu` `eynenu `Elohey hamethiyim ki `im-`Elohey hachayiyim.

Matt22:32 “I am the El of Abraham, and the El of Yitschak, and the El of Yaaqov?”

He is not the El of the dead but the El of the living.”

<32> Ἐγὼ εἶμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;
οὐκ ἔστιν [ὁ] θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.

32 Egō eimi ho theos Abraam kai ho theos Isaak kai ho theos Iakōb?

ouk estin [ho] theos nekrōn alla zōntōn.

:YXqYx-Lo YyYxwzy yoy yzya oywzy 33
לגוישמע המון העם וישתוממו על-תורתו:

33. wayish'ma` hamon ha`am wayish'tomamu `al-toratho.

Matt22:33 When the crowds heard this, they were astonished at His teaching.

<33> καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

33 kai akousantes hoi ochloi exeplessonto epi tē didachē autou.

:YAHZ YAOZY YZFYAHZ ZJ qYF zy yoywy yzwYqYqY 34
לד והפרושים כשמעם כי סבר פי הצדיקים וינערו ויחזרו:

34. w'haP'rushiym k'sham`am ki sakar piy haTsaduqiyim wayiua`adu yach'daw.

Matt22:34 But when the Pharisees heard that He had silenced the Sadducees, they gathered themselves together.

<34> Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό,

34 Hoi de Pharisaioi akousantes hoti ephimōsen tous Saddoukaious synēchthēsan epi to auto,

:qYkL YxYqYl yYy AHk yYH YqLkwy 35
לה וישאלוהו חכם אחד מהם לנסותו לאמר:

35. wayish'alehu chakam 'echad mehem l'nasotho le'mor.

Matt22:35 One of them, a lawyer, asked Him a question, testing Him,

<35> καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν [νομικὸς] πειράζων αὐτόν,

35 kai epērōtēsen heis ex autōn [nomikos] peirazōn auton,

:qYxY qLYq YZY yZy kZy YZ-Zk qYy 36
לו מורה אי-זו היא מצוה גדולה בתורה:

36. Moreh 'ey-zo hiy' mits'wah g'dolah baTorah.

Matt22:36 Teacher, which is the great commandment in the Law?

<36> Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

36 Didaskale, poia entolē megalē en tō nomō?

YqL-LYy yZqL qYqy xk xYqY YZk oYyqy qYkzy 37
לזויאמר יהושע אליו ואהבת את יהוה אלהיך בכל-לבבך
:yoy-lyy yzy

37. wayo'mer Yahushuà 'elayu w'ahab'at 'eth Yahúwah 'Eloheyak b'kal-l'bab'ak ub'kal-naph'sh'ak ub'kal-mada`eak.

Matt22:37 And He said to him, “You shall love **אָזְאָז** your El with all your heart, and with all your soul, and with all your mind.”

<37> ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·

37 ho de ephē autō, Agapēseis kyrion ton theon sou en holē tē kardiā sou kai en holē tē psychē sou kai en holē tē dianoiā sou;

אָזְאָז אֶל־יְהוָה אֶת־כָּל־לִבְּךָ אֶת־כָּל־נַפְשְׁךָ אֶת־כָּל־מַדְעֶךָ 38
לֹא זֹאת הִיא הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה וְהָאֲשֵׁר־נִשְׁנָה:

38. zo'th hiy' hamits'wah hag'dolah w'hari'shonah.

Matt22:38 “This is the great and foremost commandment.”

<38> αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.

38 hautē estin hē megalē kai protē entolē.

אֲשֵׁר־נִשְׁנָה כְּמוֹתָהּ לָהּ וְאֲתֵּהְבָתָ לָרֵעֶךָ כְּמוֹתָהּ: 39
לֹט וְהַשְּׁנִיית הַיּוֹמָה לָהּ וְאֲתֵּהְבָתָ לָרֵעֶךָ כְּמוֹתָהּ:

39. w'hasheniyth domah lah w'ahab'at l're`aak kamoak.

Matt22:39 “The second is like it, ‘You shall love your neighbor as yourself.’”

<39> δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

39 deuthera de homoia autē, Agapēseis ton plēsion sou hōs seauton.

אֲשֵׁר־נִשְׁנָה כְּמוֹתָהּ לָהּ וְאֲתֵּהְבָתָ לָרֵעֶךָ כְּמוֹתָהּ: 40
מִבְּשֵׁרֵי הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה תְּלוּיָהּ כָּל־הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים:

40. bish'tey hamits'oth ha'eleh t'luyah kal-haTorah w'han'biy'iyim.

Matt22:40 “On these two commandments depend the whole Law and the Prophets.”

<40> ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

40 en tautais tais dysin entolais holos ho nomos krematai kai hoi prophētai.

מֵאֲוִיָּהּ בְּהַקְהֵל הַפְּרִוּשִׁים וַיִּשְׁאַלֵם יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: 41
אָזְאָז אֶת־כָּל־לִבְּךָ אֶת־כָּל־נַפְשְׁךָ אֶת־כָּל־מַדְעֶךָ 41

41. way'hiy b'hiqahel haP'rushiym wayish'alem Yahushuà le'mor.

Matt22:41 Now while the Pharisees were gathered together, Yahushua asked them a question saying

<41> Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς

41 Synēgmenōn de tōn Pharisaiōn epērōtēsen autous ho Iēsous

אָזְאָז אֶת־כָּל־לִבְּךָ אֶת־כָּל־נַפְשְׁךָ אֶת־כָּל־מַדְעֶךָ 42

מב מה-תאמרו למְשִׁיחַ בֶּן-מִי הוּא וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
בֶּן-דָּוִד:

42. mah-to'm'ru laMashiyach ben-miy hu' wayo'm'ru 'elayu ben-Dawid.

Matt22:42 "What do you think about the Mashiyach, whose son is He?"

They said to Him, The son of David.

<42> λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστίν; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυίδ.

42 legōn, Ti hymin dokei peri tou Christou? tinos huios estin? legousin autō, Tou Dawid

43
מג וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וַאֲיֵךְ קָרָא-לוֹ דָּוִד בְּרוּחַ אֱדוֹן בְּאַמְרוֹ:

43. wayo'mer 'aleyhem w'ey'k qara'-lo Dawid baRuach 'Adon b'am'ro.

Matt22:43 He said to them, "Then how does David in the Spirit call Him 'The Master,' saying,"

<43> λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων,

43 legei autois, Pōs oun Dawid en pneumatikalei auton kyrion legōn,

44
מִדְּנֵאָם יִהְיֶה לְאֲדֹנָי שִׁב לְיָמֵינִי
עַד-אֲשֵׁית אֲנִי בְיָךְ הָדָם לְרַגְלֶיךָ:

44. n'um Yahúwah l'Adoniy sheb liymiyniy `ad-'ashiyth 'oy'beyak hadom l'rag'leyak.

Matt22:44 "My Master, 'Sit at My right hand,

until I put your enemies beneath your feet?"

<44> Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου,

Káthou ek dexiṓn mou,

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;

44 Eipen kyrios tō kyriō mou,

Kathou ek dexiōn mou,

heōs an thō tous echthrous sou hypokatō tōn podōn sou?

45
מַה וְעַתָּה אִם-דָּוִד קָרָא לוֹ אֱדוֹן אֲיֵךְ הוּא בְּנִי:

45. w'`atah 'im-Dawid qore' lo 'Adon 'ey'k hu' b'no.

Matt22:45 "If David then calls Him 'The Master,' how is he His son?"

<45> εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν;

45 ei oun Dawid kalei auton kyrion, pōs huios autou estin?

46

וְלֹא-יָכַל אִישׁ לְעֲנוֹת אֹתוֹ דְבָר
וְלֹא-עָרַב עוֹד אִישׁ אֶת-לְבוֹ מִן-הַיּוֹם הַהוּא לְשֵׁאל אֹתוֹ:

46. w'lo'-yakol 'iysh la'anoth 'otho dabar
w'lo'-`arab `od 'iysh 'eth-libo min-hayom hahu' lish'ol 'otho.

Matt22:46 No one was able to answer Him a word,
nor did anyone dare from that day on to ask Him another question.

<46> καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον
οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτήσαι αὐτὸν οὐκέτι.

46 kai oudeis edynato apokrithēnai autō logon
oude etolmēsen tis ap' ekeinēs tēs hēmeras eperōtēsai auton ouketi.

Chapter 23

וְאַז יַבְרַךְ יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הַמּוֹן הָעָם וְאֶל-תַּלְמִידָיו לֵאמֹר:
Matt23:1

1. 'az y'daber Yahushua' 'el-hamon ha'am w'el-tal'miydayu le'mor.

Matt23:1 Then Yahushua spoke to the crowds and to His disciples,

<23:1> Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ

1 Tote ho Iēsous elalēsen tois ochlois kai tois mathētais autou

וְהַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים יֹשְׁבִים עַל-כִּסֵּא מֹשֶׁה:
2

2. hasoph'riym w'haP'rushiym yosh'biym `al-kise' Mosheh.

Matt23:2 saying, "The scribes and the Pharisees have seated themselves in the chair of Moshe";

<2> λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

2 legōn, Epi tēs Mōuseōs kathedras ekathisan hoi grammateis kai hoi Pharisaioi.

וְאַתֶּם עוֹשִׂים כְּמַעֲשֵׂיהֶם כִּי אַמְרֵיהֶם הֵם וְאֵינֶם עוֹשִׂים:
3

3. laken kol 'asher-yo'm'ru lakem shim'ru wa`aso raq hisham'ru me`asoth k'ma`aseyhem
ki 'om'riym hem w'eynam `osiyem.

Matt23:3 "therefore all that they tell you, do and observe, but do not do according to their deeds;
for they say things and do not do them."

<3> πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε·
λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.

3 panta oun hosa ean eipōsin hymin poiēsate kai tēreite, kata de ta erga autōn mē poieite;
legousin gar kai ou poiousin.

מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:

4. ki 'os'riym mas'oth k'bediym w'om'siym `al-sh'kem ha'anashiym
w'hem 'eynam rotsiym l'haniy`am 'aph b'ets'ba`am.

Matt23:4 “They bind heavy burdens and grievous to be borne, and lay them on men’s shoulders, but they themselves are unshalling to move them with so much as a finger.”

<4> δεσμεύουσιν δὲ φορτία βάρεια [καὶ δυσβάστακτα] καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά.

4 desmeuousin de phortia barea [kai dysbastakta] kai epittheasin epi tous omous ton anthrōpōn,
autoi de tō daktylō autōn ou thelousin kinēsai auta.

הַוְעִשִׂים אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם לְהַרְאוֹת בָּהֶם לְבְנֵי אָדָם
כִּי מִרְחִיבִים אֶת-תְּפִלֵּיהֶם וּמְאָרִיכִים אֶת-צִיצִיֹתֵיהֶם:
הַוְעִשִׂים אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם לְהַרְאוֹת בָּהֶם לְבְנֵי אָדָם
כִּי מִרְחִיבִים אֶת-תְּפִלֵּיהֶם וּמְאָרִיכִים אֶת-צִיצִיֹתֵיהֶם:

5. w'osiym 'eth-kal-ma`aseyhem l'hera'oth bahem lib'ney 'adam
ki mar'chiybiym 'eth-t'phileyhem uma'ariykiym 'eth-tsiytsiyotheyhem.

Matt23:5 “But they do all their deeds to be noticed by men;
for they broaden their phylacteries and lengthen the tassels of their garments.”

<5> πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις·
πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα,

5 panta de ta erga autōn poiousin pros to theathēnai tois anthrōpōis;
platynousin gar ta phylaktēria autōn kai megalynousin ta kraspeda,

וְאֹהֲבִים לְהִסָּב רֵאשִׁנִּים בְּסְעוּדוֹת
וּלְשֶׁבֶת רֵאשִׁנִּים בְּבִתֵּי כְנִסְיֹת:
וְאֹהֲבִים לְהִסָּב רֵאשִׁנִּים בְּסְעוּדוֹת
וּלְשֶׁבֶת רֵאשִׁנִּים בְּבִתֵּי כְנִסְיֹת:

6. w'ohabiym l'haseb ri'shoniym bas'`udoth w'lashebeth ri'shoniym b'batey k'nesiyoth.

Matt23:6 “They love the place of honor at banquets and the chief seats in the synagogues,”

<6> φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς

6 philousin de tēn prōtoklisian en tois deipnois kai tas prōtokathedrias en tais synagōgais

מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:
מְבַרְכִים אֶת-שְׂכָמָם הָאֲנָשִׁים וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהִנְיֵעַם אֶת בְּאֶזְבָּעָם:

זוּשִׁישְׂאוֹ בְּשֻׁלוֹמָם בְּשׁוּקִים וְשִׁקְרָאוֹ לָהֶם בְּנֵי הָאָדָם
רַבִּי רַבִּי:

7. w'sheyish'alu bish'lomam bash'waqiyim w'sheyiq'r'u lahem b'ney ha'adam Rabbiy Rabbiy.

Matt23:7 “and respectful greetings in the market places, and being called Rabbi by men.”

<7> καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, Ῥαββί.

7 kai tous aspasmous en tais agorais kai kaleisthai hypo tōn anthrōpōn, Hrabbi.

חכמא מרבי קרא אהא כע כגא מרבי קרא חכמא-לכא מרבי 8
:מרבי מרבי מרבי

חִוְּאַתֶּם אֶל-יִקְרָא לָכֶם רַבִּי כִּי אֶחָד הוּא מוֹרִיכֶם הַמְּשִׁיחַ
וְאַתֶּם אֲחִים כָּלְכֶם:

8. w'atem 'al-yiqare' lakem Rabbiy ki 'echad hu' Moreykem haMashiyach
w'atem 'achiyim kul'kem.

Matt23:8 “But do not be called Rabbi; for One is your Teacher, and you are all brothers.”

<8> ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε, Ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.

8 hymeis de mē klēthēte, Hrabbi; heis gar estin hymōn ho didaskalos, pantes de hymeis adelphoi este.

חכמא מרבי קרא אהא כע כגא מרבי קרא חכמא-לכא מרבי 9
:מרבי מרבי מרבי
טוּאַל-תִּקְרָאוּ אָב לְאִישׁ מִכֶּם בְּאָרֶץ
כִּי אֶחָד הוּא אָבִיכֶם אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם:

9. w'al-tiq'r'u 'ab l'iysh mikem ba'arets ki 'echad hu' 'Abiykem 'asher bashamayim.

Matt23:9 “Do not call anyone on earth your father; for One is your Father, He who is in heaven.”

<9> καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος.

9 kai patera mē kalesēte hymōn epi tēs gēs, heis gar estin hymōn ho patēr ho ouranios.

חכמא מרבי קרא אהא כע כגא מרבי קרא חכמא-לכא מרבי 10
:מרבי מרבי מרבי
יגַם אֶל-יִקְרָא לָכֶם מוֹרֶה כִּי מוֹרֶה אֶחָד לָכֶם הַמְּשִׁיחַ:

10. gam 'al-yiqare' lakem moreh ki Moreh 'echad lakem haMashiyach.

Matt23:10 “Do not be called leaders; for One is your Leader, that is, the Mashiyach.”

<10> μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστιν εἷς ὁ Χριστός.

10 mēde klēthēte kathēgētai, hoti kathēgētēs hymōn estin heis ho Christos.

חכמא מרבי קרא אהא כע כגא מרבי קרא חכמא-לכא מרבי 11
:מרבי מרבי מרבי
יֵאוּחַדוֹל בְּכֶם יְהִי לָכֶם לְמִשְׁרֵת:

11. w'hagadol bakem y'hiy lakem lim'shareth.

Matt23:11 “But the greatest among you shall be your servant.”

<11> ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.

11 ho de meizōn hymōn estai hymōn diakonos.

יב כָּל-הַמְרוֹמֵם אֶת-עַצְמוֹ יִשְׁפַּל וְהַמְשַׁפִּיל אֶת-עַצְמוֹ יִרְוּמָם: 12

12. kal-ham'romem 'eth-`ats'mo yishaphel w'hamash'piyl 'eth-`ats'mo y'romam.

Matt23:12 “Whoever exalts himself shall be humbled; and whoever humbles himself shall be exalted.”

<12> ὁστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 hostis de huyōsei heauton tapeinōthēsetai kai hostis tapeinōsei heauton huyōthēsetai.

יג אָבֵל אוֹי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִּים כִּי סֹגְרִים
אַתֶּם מִפְּנֵי הָאֲדָם אֵת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם הֵן אַתֶּם לֹא-תָבֹאוּ
בָּהּ וְאַתֶּם הַבָּאִים לֹא תִנְיָחוּ לְבוֹא: 13

13. 'abal 'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym ki sog'riym 'atem mip'ney ha'adam 'eth mal'kuth hashamayim hen 'atem lo'-tabo'u bah w'eth haba'iyim lo' thaniychu labo'.

Matt23:13 “But woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites, because you shut off the kingdom of heaven from people; for you do not enter in yourselves, nor do you allow those who are entering to go in.”

<13> Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

13 Ouai de hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti kleiete tēn basileian tōn ouranōn emprosthen tōn anthrōpōn; hymeis gar ouk eiserchesthe oude tous eiserchomenous aphiete eiselthein.

יד (וְאוֹי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים כִּי-בִלְעִים
אַתֶּם אֶת-בְּתֵי הָאֲלֻמְנוֹת וּמֵאֲרִיכִים בְּתַפְלָה לְמַרְאֵה עֵינַיִם
תַּחַת זֹאת מְשַׁפֵּט גָּדוֹל יִתֵּר מְאֹד תִּשְׁפֹּטוּ): 14

14. (w'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym kiy-bol'iyim 'atem 'eth-batey ha'al'manoth uma'ariykiym bith'philah l'mar'eh `eynayim tachath zo'th mish'pat gadol yether m'od tishaphetu).

Matt23:14 [“Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites, because you devour widows’ houses, and for a pretense you make long prayers; therefore you shall receive greater condemnation.”]

15 מַעַל כַּיָּד מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם
מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם
מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם

טו אוי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִּים כִּי-סוֹבְבִים
אַתֶּם בָּיִם וּבִיבְנֵי שָׂה לְמַעַן גִּיר אִישׁ אֶחָד וְכִי יִתְגַּיֵּר
תַּעֲשֵׂוּ אוֹתוֹ לְבֶן-גֵּיהֵנוֹם כְּכֶם:

15. 'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym kiy-sobabiym 'atem bayam ubayabashah l'ma`an gayer 'iysh 'echad w'ki yith'gayar ta`aso 'otho l'ben-geyhinom kiph'layim kakem.

Matt23:15 "Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites, because you travel around on sea and land to make one proselyte; and when he becomes one, you make him twice as much a son of hell as yourselves."

<15> Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἷὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

15 Ouai hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti periagete ten thalassan

kai ten xēran poiēsai hena prosēlyton, kai hotan genētai poieite auton huion geennēs diploteron hymōn.

16 מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם
מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם

טז אוי לְכֶם מִנְהִיגִים עוֹרֵרִים הָאֹמְרִים הַנִּשְׁבַּע בְּהִיכָל
אֵין-זֵאת מְאוּמָה וְהַנִּשְׁבַּע בְּזָהָב הַהִיכָל חַיֵּב:

16. 'oy lakem man'hiygiym `iw'riym ha'om'riym hanish'ba` baheykal 'eyn-zo'th m'umah w'hanish'ba` biz'hab haheykal chayab.

Matt23:16 "Woe to you, blind guides, who say, 'Whoever swears by the temple, that is nothing; but whoever swears by the gold of the temple is obligated.'"

<16> Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες, "Ὁς ἂν ὀμώσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμώσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

16 Ouai hymin, hodēgoi typhloi hoi legontes, Hos an omosē en tō naō, ouden estin;

hos d' an omosē en tō chrysō tou naou, opheilei.

17 מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם
מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם מַעַל אֶתְכֶם

יז כְּסִילִים וְעוֹרֵרִים כִּי מֵהַהוּא הַגָּדוֹל אֵם-הַתְּיָהָב אִו
הַהִיכָל הַמְקֻדָּשׁ אֵת-הַתְּיָהָב:

17. k'siyliym w'iw'riym ki mah-hu' hagadol 'im-hazahab 'o haheykal ham'qadesh 'eth-hazahab.

Matt23:17 "You fools and blind men! Which is more important, the gold or the temple that sanctified the gold?"

<17> μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάσας τὸν χρυσόν;

17 mōroi kai typhloi, tis gar meizōn estin, ho chrysos ē ho naos ho hagiastas ton chryson?

18 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃
18 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃
18 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃

18. wa'amar'tem hanish'ba` bamiz'beach 'eyn m'umah
w'hanish'ba` baqar'ban 'asher-`alayu chayab.

Matt23:18 “And, ‘Whoever swears by the altar, that is nothing,
but whoever swears by the offering on it, he is obligated.’”

<18> καί, “Ὁς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστίν·
ὁς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

18 kai, Hos an omosē en tō thysiastēriō, ouden estin; hos d' an omosē en tō dōrō tō epanō autou, opheilei.

19 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃
19 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃
19 וְהַנְשָׁבַע בַּקֶּרְבָן אֲשֶׁר-עָלָיו חַיֵּב׃

19. k'siyliym w'iw'riym ki mah-hu' hagadol 'im-haqar'ban
'o hamiz'beach ham'qadesh 'eth-haqar'ban.

Matt23:19 “You blind men, which is more important, the offering,
or the altar that sanctifies the offering?”

<19> τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;

19 typhloi, ti gar meizon, to dōron ē to thysiastērion to hagiazon to dōron?

20 כִּלְכֵן הַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃
20 כִּלְכֵן הַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃
20 כִּלְכֵן הַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃

20. laken hanish'ba` bamiz'beach nish'ba` bo ub'kol 'asher `alayu.

Matt23:20 “Therefore, whoever swears by the altar, swears both by the altar and by everything on it.”

<20> ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

20 ho oun omosas en tō thysiastēriō omnuei en autō kai en pasi tois epanō autou;

21 כֹּא וְהַנְשָׁבַע בַּהֵיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׂוֹכֵן בּוֹ׃
21 כֹּא וְהַנְשָׁבַע בַּהֵיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׂוֹכֵן בּוֹ׃
21 כֹּא וְהַנְשָׁבַע בַּהֵיכָל נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְשׂוֹכֵן בּוֹ׃

21. w'hanish'ba` baheykal nish'ba` bo ubasoken bo.

Matt23:21 “And whoever swears by the temple,
swears both by the temple and by Him who dwells within it.”

<21> καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν,

21 kai ho omosas en tō naō omnuei en autō kai en tō katoikounti auton,

22 וְהַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃
22 וְהַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃
22 וְהַנְשָׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבְכֹל אֲשֶׁר עָלָיו׃

כב וְהִנְשָׁפַע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֹסֵא אֱלֹהִים וּבִישֵׁב עָלָיו:

22. w'hanish'ba` bashamayim nish'ba` b'kise' 'Elohim ubayosheb `alayu.

Matt23:22 "And whoever swears by heaven, swears both by the throne of Elohim and by Him who sits upon it."

<22> καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

22 kai ho omosas en tō ouranō omnuei en tō thronō tou theou kai en tō kathēmenō epanō autou.

כב 23
וְהִנְשָׁפַע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֹסֵא אֱלֹהִים וּבִישֵׁב עָלָיו
וְהִנְשָׁפַע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֹסֵא אֱלֹהִים וּבִישֵׁב עָלָיו
וְהִנְשָׁפַע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֹסֵא אֱלֹהִים וּבִישֵׁב עָלָיו
וְהִנְשָׁפַע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע בְּכֹסֵא אֱלֹהִים וּבִישֵׁב עָלָיו

כג אוי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִים

כִּי מְעַשְׂרִים אַתֶּם אֶת-הַמִּנְתָּא וְאֶת-הַשֶּׁבֶת וְאֶת-הַכֶּמֶן וְתַנְיָחוּ
אֶת הַחֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה אֶת-הַמְּשָׁפֵט וְאֶת-הַחֶסֶד וְאֶת-הָאֱמוּנָה
וְהָיָה לְכֶם לַעֲשׂוֹת אֶת אֲלֵה וְלֹא לְהַנִּיחַ גַּם-אֶת-אֲלֵה:

23. 'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym ki m'`as'riym 'atem 'eth-hamin'ta' w'eth-hashebeth w'eth-hakamon wataniychu 'eth hachamuroth baTorah 'eth-hamish'pat w'eth-hacheded w'eth-ha'emunah w'hayah lakem la`asoth 'eth 'eleh w'lo' l'haniyach gam-'eth-'eleh.

Matt23:23 "Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you tithe mint and dill and cummin, and have neglected the weightier provisions of the law: justice and mercy and faithfulness; but these are the things you should have done without neglecting the others."

<23> Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα [δὲ] ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

23 Ouai hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti apodekatouto to hēduosmon kai to anēthon kai to kyminon kai aphēkate ta barytera tou nomou, tēn krisin kai to eleos kai tēn pistin; tauta [de] edei poiēsai kakeina mē aphienai.

כד 24
כִּד מְנַהֲיָגִים עֲוִירִים הַמְּסַנְנִים אֶת הַיֵּתוּשׁ וּבִלְעֵים אֶת הַגָּמֶל:
כִּד מְנַהֲיָגִים עֲוִירִים הַמְּסַנְנִים אֶת הַיֵּתוּשׁ וּבִלְעֵים אֶת הַגָּמֶל:

24. man'hiygiym `iu'riym ham'sananiym 'eth hayatush ubol'`iym 'eth hagamal.

Matt23:24 "You blind guides, who strain out a gnat and swallow a camel!"

<24> ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

24 hodēgoi typhloi, hoi diulizontes ton kōnōpa, tēn de kamēlon katapinontes.

כה 25
כֹּה אוי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי מְטַהְרִים אַתֶּם
כֹּה אוי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי מְטַהְרִים אַתֶּם

כז אוי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי מְטַהְרִים אַתֶּם

אֶת-הַכּוֹס וְאֶת-הַקַּעֲרָה מְחויֵן וְתוֹכָן מְלֵא גַזְל וְגֵרָגְרָנוֹת:

25. 'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym ki m'tahariym 'atem 'eth-hakos w'eth-haq'`arah michuts w'thokan male' gazel w'gar'g'ranuth.

Matt23:25 "Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you clean the outside of the cup and of the dish, but inside they are full of robbery and self-indulgence."

<25> Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

25 Ouai hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti katharizete to exōthen tou potēriou kai tēs paropsidos, esōthen de gemousin ex harpagēs kai akrasias.

כּוֹ פְרוֹשׁ עֵינֵי טַהַר בְּרֵאשׁוֹנָה אֶת-תּוֹךְ הַכּוֹס לְמַעַן תִּטָּהַר
גַּם-מְחויֵן: 26

26. Pharush `iuer taheh bari'shonah 'eth-to'k hakos l'ma`an titaher gam-michuts.

Matt23:26 "You blind Pharisee, first clean the inside of the cup and of the dish, so that the outside of it may become clean also."

<26> Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρὸν.

26 Pharisaiē typhle, katharison prōton to entos tou potēriou, hina genētai kai to ektos autou katharon.

כּזֹאוֹי לָכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִים כִּי-דְמִים אַתֶּם
לְקַבְרִים הַמְּסֻיָּדִים הַנִּרְאִים נְאֻם מְחויֵן וְתוֹכָם מְלֵא
עֲצָמוֹת מֵתִים וְכָל-טְמֵאָה: 27

27. 'oy lakem hasoph'riym w'haP'rushiym hachanephiym kiy-domiym 'atem laq'bariym ham'suyadiym hanir'iyim na'iyim michuts w'thokam male' `ats'moth methiym w'kal-tum'ah.

Matt23:27 "Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you are like whitewashed tombs which on the outside appear beautiful, but inside they are full of dead men's bones and all uncleanness."

<27> Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

27 Ouai hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti paromoiazete taphois kekoniamenous, hoitines exōthen men phainontai hōraioi, esōthen de gemousin osteōn nekrōn kai pasēs akatharsias.

כּח כָּכָה צְדִיקִים אַתֶּם לְמַרְאֵה עֵינֵי בְנֵי אָדָם
28

28. **kakah tsadiyqiyim 'atem l'mar'eh `eyney b'ney 'adam w'thokakem male' chanupah wa'awen.**

Matt23:28 “So you, too, outwardly appear righteous to men, but inwardly you are full of hypocrisy and lawlessness.”

<28> οὕτως καὶ ὑμεῖς ἕξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

28 **houtōs kai hymeis exōthen men phainesthe tois anthrōpois dikaioi, esōthen de este mestoi hypokriseōs kai anomias.**

כט אַזי לְכֶם הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוֹשִׁים הַחֲנֻפִּים כִּי בּוֹנִים אֲתֶם
קִבְרֵי הַנְּבִיאִים וְהַיְהוּדִים אֶת-צִיּוֹנִי קִבְרוֹת הַצְּדִיקִים:

29. **'oy lakem hasoph'riym w'hap'rushiym hachanephiym ki boniym 'atem qib'rey han'biy'iym wat'yapu 'eth-tsiyuney qib'roth hatsadiyqiyim.**

Matt23:29 “Woe to you, scribes and Pharisees, hypocrites! For you build the tombs of the prophets and adorn the monuments of the righteous,”

<29> Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,

29 **Ouai hymin, grammateis kai Pharisaioi hypokritai, hoti oikodomeite tous taphous tōn prophētōn kai kosmeite ta mnēmeia tōn dikaiōn,**

לְאֹמְרֵיהֶם אִם-הֵינּוּ בְיָמֵי אֲבוֹתֵינוּ
לֹא-הִיְתָה יְהוּדָה עִמָּהֶם לְשִׁפְךְ דַּם הַנְּבִיאִים:

30. **wa'amar'tem 'im-hayiynu biymey 'abotheynu lo'-hay'thah yadenu `imahem lish'pok dam han'biy'iym.**

Matt23:30 and say, “If we had been living in the days of our fathers, we would not have been partners with them in shedding the blood of the prophets.”

<30> καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

30 **kai legete, Ei ēmetha en tais hēmerais tōn paterōn hēmōn, ouk an ēmetha autōn koinōnoi en tō haimati tōn prophētōn.**

לֹא וְהִנֵּה אַתֶּם מְעִידִים בְּעַצְמְכֶם שְׂבָנִים אַתֶּם לְרוֹצְחֵי הַנְּבִיאִים:
כִּי אַתֶּם מְעִידִים בְּעַצְמְכֶם שְׂבָנִים אַתֶּם לְרוֹצְחֵי הַנְּבִיאִים:

31. **w'hineh 'atem m'iydiyim b'ats'm'kem shebaniym 'atem l'rots'chey han'biy'iym.**

Matt23:31 “So you testify against yourselves, that you are sons of those who murdered the prophets.”

<31> ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

31 hōste martyreite heautois hoti huiοi este tōn phoneusantōn tous prophētas.

לִב וּבְכֵן מִלְאוּ אֶתְּם סֵאת אַבּוֹתֵיכֶם: 32

32. ub'ken mal'u 'atem s'ath 'abotheykem.

Matt23:32 "Fill up, then, the measure of the guilt of your fathers."

<32> καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

32 kai hymeis plērōsate to metron tōn paterōn hymōn.

לִגְנֹחַשִׁים וְיִלְדֵי צִפְעוֹנִים אֵיךְ תִּמְלְטוּ מִדֵּיַן גִּיהֵנוֹם: 33

33. n'chashiyim yal'dey tsiph'oniyim 'ey'k timal'tu midiyng eyhinom.

Matt23:33 "You serpents, you brood of vipers, how shall you escape the sentence of hell?"

<33> ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

33 opheis, gennēmata echidnōn, pōs phygēte apo tēs kriseōs tēs geennēs?

לָד לָכֵן הַנְּגִי שְׁלַח לְכֶם נְבִיאִים וְחֻכְמִים וְסוֹפְרִים 34
וּמַהֲם תִּהְרְגוּ וְתִצְלְבוּ וּמֵהֶם תִּכְנֹסוּ יוֹתֵיכֶם
וְתִרְדְּפוּם מֵעִיר לְעִיר:

34. laken hin'niy sholeach lakem n'biy'iyim wachakamiyim w'soph'riym umehem tahar'gu w'thiths'l'bu umehem taku bashotiyim bik'nesiyotheykem w'thir'd'phum me'iyrla'iyrl.

Matt23:34 "Therefore, behold, I am sending you prophets and wise men and scribes; some of them you shall kill and crucify, and some of them you shall scourge in your synagogues, and persecute from city to city,"

<34> διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς·

ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

34 dia touto idou egō apostellō pros hymas prophētas kai sophous kai grammateis; ex autōn apokteneite kai staurōsete kai ex autōn mastigōsete en tais synagōgais hymōn kai diōxete apo poleōs eis polin;

לָח לְמַעַן יָבֹא עָלֵיכֶם כָּל־דָּם נְקִי הַנְּשָׁפָךְ בְּאֶרֶץ 35

מִדָּם-הַבֶּל הַצְדִּיק עַד-זֶם זְכַרְיָה בֶן-בְּרֵכְיָה אֲשֶׁר
רָצַחְתֶּם אוֹתוֹ בֵּין הַהֵיכָל וְלַמִּזְבֵּחַ:

35. l'ma`an yabo' `aleykem kal-dam naqiy hanish'pa'k ba'arets midam-Hebel hatsadiyq `ad-dam Z'kar'Yah ben-Berek'Yah 'asher r'tsach'tem 'otho beyn haheykal w'lamiz'beach.

Matt23:35 “so that upon you may fall the guilt of all the righteous blood shed on earth, from the blood of righteous Abel to the blood of Zechariah, the son of Berechiah, whom you murdered between the temple and the altar.”

<35> ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

35 hopōs elthē eph' hymas pan haima dikaion ekchynnomenon epi tēs gēs
apo tou haimatos Habel tou dikaiou heōs tou haimatos Zachariou huiou Barachiou,
hon ephoneusate metaxy tou naou kai tou thysiastēriou.

36
לֹא אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם בֹּא יְבֹא כָל-אֲלֵה עַל-הַדּוֹר הַזֶּה:

36. 'amen 'omer 'aniy lakem bo' yabo' kal-'eleh `al-hador hazeh.

Matt23:36 “Truly I say to you, all these things shall come upon this generation.”

<36> ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

36 amēn legō hymin, hēxei tauta panta epi tēn genean tautēn.

37
לֹא יִרְוֹשְׁלָיִם וְיִרְוֹשְׁלָיִם הַהֹרֶגֶת אֶת-הַנְּבִיאִים וְהַסֹּקֵלֶת אֶת
הַשְּׁלוּחִים אֲלֵיהָ כַּמָּה פְּעָמִים חֲפֹצְתִי לְקַבֵּץ אֶת-בְּנֵיהֶּן
כַּתְּרָנְגֵלֶת הַמִּקְבָּצֶת אֶת-אֲפֹרֹתֶיהָ תַּחַת כַּנְּפֵיהָ וְלֹא אֲבִיתֶם:

37. Y'rushalayim Y'rushalayim hahoregeth 'eth-han'biy'iyim w'hasoqeleteth 'eth hash'luchiym 'eleyah kamah p`amiym chaphats'tiy l'qabets 'eth-banayi'k katar'n'goleteth ham'qabetseth 'eth-'eph'rocheyah tachath k'napheyah w'lo' 'abiythem.

Matt23:37 “Yerushalam, Yerushalam, who kills the prophets and stones those who are sent to her! How often I wanted to gather your children together, the way a hen gathers her chicks under her wings, and you were unshalling.”

<37> Ἰερουσαλήμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.

37 Ierusalēm Ierusalēm, hē apokteinousa tous prophētas
kai lithobolousa tous apestalmenous pros autēn, posakis ēthelēsa episynagagein ta tekna sou,
hon tropon ornis episynagei ta nossia autēs hypo tas pterygas, kai ouk ēthelēsate.

38 הנה ביתכם יעזב לכם שמים:
38 hineh beyth'kem ye`azeb lakem shamem.

38. hineh beyth'kem ye`azeb lakem shamem.

Matt23:38 “Behold, your house is being left to you desolate!”

<38> ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

38 idou aphietai hymin ho oikos hymōn erēmos.

39 לט כי אני אומר לכם מעתה לא תראוני עד אשר
תאמרו ברוך ה' בא בשם יהוה:
39 ki 'aniy 'omer lakem me`atah lo' thir'uniy `ad 'asher to'm'ru baruk haba' b'shem-Yahúwah.

39. ki 'aniy 'omer lakem me`atah lo' thir'uniy `ad 'asher to'm'ru baruk haba' b'shem-Yahúwah.

Matt23:39 “For I say to you, from now on you shall not see Me until you say,
‘Blessed is He who comes in the name of יהוה!’”

<39> λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἄπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε,
Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

39 legō gar hymin, ou mē me idēte ap' arti heōs an eipēte,

Eulogēmenos ho erchomenos en onomati kyriou.

Chapter 24

Matt24:1 ויציא יחושע מן המקדש ללקת להרבו
ויגשו תלמידיו להראותו את בניני המקדש:
1. wayetse'-Yahushuà min-hamiq'dash laleketh l'dar'ko
wayig'shu tal'miydayu l'har'otho 'eth-bin'y'ney hamiq'dash.

1. wayetse'-Yahushuà min-hamiq'dash laleketh l'dar'ko

wayig'shu tal'miydayu l'har'otho 'eth-bin'y'ney hamiq'dash.

Matt24:1 Yahushua came out from the temple and was going away
when His disciples came up to point out the temple buildings to Him.

<24:1> Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο,
καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

1 Kai exelthōn ho Iēsous apo tou hierou eporeueto,

kai prosēlthon hoi mathētai autou epideixai autō tas oikodomas tou hierou.

2 בויען יחושע ויאמר אליהם הראיתם את כל אלה אמן
2 בויען יחושע ויאמר אליהם הראיתם את כל אלה אמן

אָמַר אֲנִי לָכֶם לֹא-תִשָּׂאָר פֶּה אֶבֶן עַל-אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:

2. waya`an Yahushua wayer 'aleyhem har'iythem 'eth-kal-'eleh
'amen 'omer 'aniy lakem lo'-thisha'er poh 'eben `al-'eben 'asher lo' thith'paraq.

Matt24:2 And He answered and said to them, "Do you not see all these things?
Truly I say to you, not one stone here shall be left upon another, which shall not be torn down."

<2> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀφῆθῃ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.

2 ho de apokritheis eipen autois, Ou blepete tauta panta?

amēn legō hymin, ou mē aphethē hōde lithos epi lithon hos ou katalythēsetai.

גַּוְיָשֵׁב עַל-הַר הַיְיִתִּים וַיִּנְשֹׂא אֶלְיוֹ הַתְּלִמִּידִים לְבַדָּם
וַיֹּאמְרוּ אֶמָר-נָא לָנוּ מַתִּי תִהְיֶה זֹאת וּמָה אֹת בּוֹאֵךְ
וְאֹת קֵץ הָעוֹלָם:

3. wayesheb `al-har hazeythiyw wayig'shu 'elayu hatal'miydiym l'badam
wayo'm'ru 'emar-na' lanu mathay tih'yeh zo'th umah 'oth bo'aak w'oth qets ha`olam.

Matt24:3 As He was sitting on the Mount of Olives, the disciples came to Him privately, saying, Tell us,
when shall these things happen, and what shall be the sign of Your coming, and of the end of the age?

<3> Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
κατ' ἰδίαν λέγοντες, Εἰπέ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται
καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος;

3 Kathēmenou de autou epi tou Orous tōn Elaiōn prosēlthon autō hoi mathētai kat' idian legontes,
Eipe hēmin pote tauta estai kai ti to sēmeion tēs sēs parousias kai synteleias tou aiōnos?

דַּוְיָעַן יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם רְאוּ פֶן-יִתְּעָה אֶתְכֶם אִישׁ:
וַיֹּאמֶר אֲנִי לָכֶם לֹא-תִשָּׂאָר פֶּה אֶבֶן עַל-אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:

4. waya`an Yahushua wayer lahem r'u pen-yath'eh 'eth'kem 'iysh.

Matt24:4 And Yahushua answered and said to them, "See to it that no one misleads you."

<4> καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

4 kai apokritheis ho Iēsous eipen autois, Blepete mē tis hymas planēsē

הַכִּי רַבִּים יָבֹאוּ בְּשֵׁמי לְאֹמַר אֲנִי הוּא הַמְּשִׁיחַ וְהִתְעוּ רַבִּים:
וַיֹּאמֶר אֲנִי לָכֶם לֹא-תִשָּׂאָר פֶּה אֶבֶן עַל-אֶבֶן אֲשֶׁר לֹא תִתְּפָרֵק:

5. ki rabbiym yabo'u bish'miy le'mor 'aniy hu' haMashiyach w'hith`u rabbiym .

Matt24:5 "For many shall come in My name, saying, 'I am the Mashiyach,' and shall mislead many."

<5> πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

5 polloi gar eleusontai epi tō onomati mou legontes, Egō eimi ho Christos, kai pollous planēsousin.

יְלֻעֻסוּן-עַל-יְמֵי יְהוָה אֲשֶׁר-יָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה
וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה
כִּי-הָיוּ תְהִינָה כָּל-זֹאת אֲךָ עֲדֵן אֲיֵן הַקֶּץ:

6. w'atem `athiydiym lish'mo`a mil'chamoth ush'mu`oth mil'chamah r'u pen-tibahelu
kiy-hayo thih'yeh kal-zo'th 'a'k `aden 'eyn haqets.

Matt24:6 “You shall be hearing of wars and rumors of wars. See that you are not frightened, for those things must take place, but that is not yet the end.”

<6> μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἐστὶν τὸ τέλος.

6 mellēsete de akouein polemous kai akoas polemōn; horate mē throeisthe;
dei gar genesthai, all' oupō estin to telos.

אֲשֶׁר-יָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה
וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה
זְכִיר יְקוּם גּוֹי עַל-גּוֹי וּמַמְלָכָה עַל-מַמְלָכָה
וְהָיָה רָעַב וְדָבָר וְרַעַשׁ הַנָּה וְהַנָּה:

7. ki yaqum goy `al-goy umam'lakah `al-mam'lakah
w'hayah ra`ab w'deber wara`ash henah wahrenah.

Matt24:7 “For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom, and in various places there shall be famines and pestilence and earthquakes.”

<7> ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν
καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·

7 egerthēsetai gar ethnos epi ethnos kai basileia epi basileian kai esontai limoi kai seismoi kata topous;

חֹךְ-לְאֵלָה רַק רֵאשִׁית הַחֲבָלִים:
אֲשֶׁר-יָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה

8. w'kal-'eleh raq re'shiyth hachabaliym.

Matt24:8 “But all these things are merely the beginning of birth pangs.”

<8> πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

8 panta de tauta archē ōdinōn.

טָאז יְסֻיִרוּ אֶתְכֶם לְצָרָה וְהַמִּיתוּ אֶתְכֶם
אֲשֶׁר-יָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה
וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה וְיָבִיאוּ אֶת-כָּל-בְּרִית-יְהוָה

וְהִיְתָם שְׂנוֹאִים לְכָל-הַגּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי:

9. 'az yas'giyru 'eth'kem latsarah w'hemiythu 'eth'kem wih'iythem s'nu'iyim l'kal-hagoyim l'ma'an sh'miy.

Matt24:9 “Then they shall deliver you to tribulation, and shall kill you, and you shall be hated by all nations because of My name.”

<9> τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

9 tote paradōsousin hymas eis thlipsin kai apoktenousin hymas, kai esesthe misoumenoi hypo pantōn tōn ethnōn dia to onoma mou.

יִשְׁנְאוּ וְיִקְטְלוּ וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי
וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם כָּל-הָעַמִּים לְמַעַן שְׁמִי

וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם כָּל-הָעַמִּים לְמַעַן שְׁמִי
וְיִקְטְלוּ וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

10. w'az yikash'lu rabbiym umas'ru 'iysh 'eth-re'ehu w'san'u 'iysh 'eth-'achiyu.

Matt24:10 “At that time many shall fall away and shall betray one another and hate one another.”

<10> καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

10 kai tote skandalisthēsontai polloi kai allēlous paradōsousin kai misēsousin allēlous;

וְרַבִּימַי יִפְּלוּ וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

11. un'biy'ey sheqer rabbiym yaqumu w'hith'u rabbiym .

Matt24:11 “Many false prophets shall arise and shall mislead many.”

<11> καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς·

11 kai polloi pseudoprophētai egerthēsontai kai planēsousin pollous;

וְרַבִּימַי יִפְּלוּ וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

12. umip'ney 'asher yir'beh hapesha` taphug 'ahabath harabbiym .

Matt24:12 “Because lawlessness is increased, most people’s love shall grow cold.”

<12> καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

12 kai dia to plēthynthēnai tēn anomian psygēsetai hē agapē tōn pollōn.

וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

וְיִשְׂנוּאֶתְכֶם וְיִמְסְרוּ אֶתְכֶם לְכָל-גּוֹיִם לְמַעַן שְׁמִי

13. w'ham'chakeh `ad-`eth qets hu' yiuashe`a.

Matt24:13 “But the one who endures to the end, he shall be saved.”

<13> ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

13 ho de hypomeinas eis telos houtos sōthēsetai.

14
יד ותקרא בשורת המלכות הזאת בכל הארץ
לעדות לכל הגוים ואחר יבוא הקץ:

14. wathiqare' b'sorath hamal'kuth hazo'th b'kal-ha'arets
l'eduth l'kal-hagoyim w'achar yabo' haqets.

Matt24:14 “This gospel of the kingdom shall be preached in the whole world as a testimony to all the nations, and then the end shall come.”

<14> καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλη τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

14 kai kērychthēsetai touto to euaggelion tēs basileias en holē tē oikoumenē
eis martyrion pasin tois ethnesin, kai tote hēxei to telos.

15
טו לכן פאשר תראו את-שקוין משמים אפר דניאל
הנביא עומד במקום קדוש הקרא יבין:

15. laken ka'asher tir'u 'eth-shiquts m'shomem 'asher 'amar
Daniy'El hanabiy' `omed b'maqom qadosh haqore' yabiyn.

Matt24:15 “Therefore when you see the abomination of desolation which was spoken of through Daniel the prophet, standing in the holy place, let the reader understand,”

<15> Ὄταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ρηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω,

15 Hotan oun idēte to bdelygma tēs erēmōseōs to hrēthen
dia Daniēl tou prophētou hestos en topō hagiō, ho anaginōskōn noeitō,

16
טז אז נוס ינוסו אנשי יהודה אל-הקרים:

16. 'az nos yanusu 'an'shey Yahudah 'el-hehariym.

Matt24:16 “then those who are in Judea must flee to the mountains”;

<16> τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
16 tote hoi en tē Ioudaiā pheugetōsan eis ta orē,

17
יז ואשר על-הגג אל-יהד לשאת דבר מביתו:

17. wa'asher `al-hagag 'al-yered lase'th dabar mibeytho.

Matt24:17 “Whoever is on the housetop must not go down to get the things out that are in his house.”

<17> ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
17 ho epi tou dōmatos mē katabatō arai ta ek tēs oikias autou,

יְהוֹאֲשֵׁר בְּשָׂדֶה אֶל-יָשׁוּב הַבַּיְתָה לְשִׂאת אֶת-מַלְבוּשׁוֹ׃
:יְוָיִט גִּבְרֵי שָׂדֵה אֶל-יָשׁוּב הַבַּיְתָה לְשִׂאת אֶת-מַלְבוּשׁוֹ׃ 18

18. wa'asher basadeh 'al-yashob habay'thah lase'th 'eth-mal'busho.

Matt24:18 "Whoever is in the field must not turn back to get his cloak."

<18> καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
18 kai ho en tō agrō mē epistrepsatō opisō arai to himation autou.

יְטוֹאֵי לְהָרוֹת וְלַמֵּינִיקוֹת בְּיָמֵי הַהֵם׃
:יְטוֹאֵי לְהָרוֹת וְלַמֵּינִיקוֹת בְּיָמֵי הַהֵם׃ 19

19. w'oy leharoth w'lameyniyqoth bayamiym hahem.

Matt24:19 "But woe to those who are pregnant and to those who are nursing babies in those days!"

<19> οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
19 ouai de tais en gastri echousais kai tais thēlazousais en ekeinai tais hēmerais.

כִּי אַף הַתְּפִלָּלוֹ שְׁלֵא תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֹרֶף וְלֹא בַשַּׁבָּת׃
:כִּי אַף הַתְּפִלָּלוֹ שְׁלֵא תִהְיֶה מְנוּסַתְכֶם בַּחֹרֶף וְלֹא בַשַּׁבָּת׃ 20

20. 'a'k hith'palalu shel' tih'yeh m'nusath'kem bachoreph w'lo' baShabbat.

Matt24:20 "But pray that your flight shall not be in the winter, or on a Shabbat."

<20> προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω.
20 proseuchesthe de hina mē genētai hē phygē hymōn cheimōnos mēde sabbatō.

כִּי אֲזַ תִּהְיֶה צָרָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר כְּמוֹהָ לֹא-נִהְיְתָה
מֵרַאשִׁית הָעוֹלָם וְעַד-עַתָּה וְכְמוֹהָ לֹא תוֹסֶף׃
:כִּי אֲזַ תִּהְיֶה צָרָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר כְּמוֹהָ לֹא-נִהְיְתָה
מֵרַאשִׁית הָעוֹלָם וְעַד-עַתָּה וְכְמוֹהָ לֹא תוֹסֶף׃ 21

21. ki 'az tih'yeh tsarah g'dolah 'asher kamoah lo'-nih'y'thah mere'shiyth haolam w'ad-`atah w'kamoah lo' thosiph.

Matt24:21 "For then there shall be a great tribulation, such as has not occurred since the beginning of the world until now, nor ever shall."

<21> ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

21 estai gar tote thlipsis megalē hoia ou gegonen ap' archēs kosmou heōs tou nyn oud' ou mē genētai.

כִּב וְלֹאֵי נִקְצְרוּ הַיָּמִים הַהֵם לֹא יִנְצֵל כָּל-בְּשָׂר׃
:כִּב וְלֹאֵי נִקְצְרוּ הַיָּמִים הַהֵם לֹא יִנְצֵל כָּל-בְּשָׂר׃ 22

אַךְ לְמַעַן הַבְּחִירִים יִקְצְרוּ הַיָּמִים הָהֵם:

**22. w'lule' niq'ts'ru hayamiym hahem lo' yinatsel kal-basar
'a'k l'ma'an hab'chiryim yiqats'ru hayamiym hahem.**

Matt24:22 "Unless those days had been cut short, no life would have been saved; but for the sake of the elect those days shall be cut short."

<22> καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ·
διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

22 kai ei mē ekolobōthēsan hai hēmerai ekeinai, ouk an esōthē pasa sarx;
dia de tous eklektous kolobōthēsontai hai hēmerai ekeinai.

חֲזַרְוּ אֶת-יְמֵי הַבְּחִירִים וְיִקְצְרוּ יְמֵי הַבְּחִירִים 23
:יְמֵי הַבְּחִירִים יִקְצְרוּ
כַּגּוֹבְיֵי-יְאֹמֵר אֲלֵיכֶם אִישׁ בְּעֵת הַהִיא הִנֵּה-פֹה הַמְּשִׁיחַ
אוֹ הַנּוֹ-נָשִׂים אֲל־תִּאֱמִינּוּ:

23. w'kiy-yo'mar 'aleykem 'iysh ba'eth hahiy' hineh-phoh haMashiyach 'o hino-sham 'al-ta'amiynu.

Matt24:23 "Then if anyone says to you at that time, 'Behold, here is the Mashiyach,' or 'There He is,' do not believe him.'"

<23> τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἴδου ὡδε ὁ Χριστός, ἢ, Ὡδε, μὴ πιστεύσητε·

23 tote ean tis hymin eipē, Idou hōde ho Christos, ē, Hōde, mē pisteusēte;

כִּי יִקְוֹמוּ מְשִׁיחֵי שְׂקָר וּנְבִיאֵי שְׂקָר וַיִּתְּנוּ אֹתוֹת וּמֹפְתִים לְמַעַן הַתְּעוֹת אֶת-הַבְּחִירִים אִם-יּוֹכְלוּ: 24
:יְמֵי הַבְּחִירִים יִקְצְרוּ
כַּד כִּי יִקְוֹמוּ מְשִׁיחֵי שְׂקָר וּנְבִיאֵי שְׂקָר וַיִּתְּנוּ אֹתוֹת וּמֹפְתִים
וּמֹפְתִים לְמַעַן הַתְּעוֹת אֶת-הַבְּחִירִים אִם-יּוֹכְלוּ:

**24. ki yaquumu M'shiychey sheqer un'biy'ey sheqer w'yit'nu 'othoth g'doloth
umoph'thiym l'ma'an hath'oth 'aph 'eth-hab'chiryim 'im-yukalu.**

Matt24:24 "For false Messiahs and false prophets shall arise and shall show great signs and wonders, so as to mislead, if possible, even the elect."

<24> ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς.

24 egerthēsontai gar pseudochristoi kai pseudoprophētai kai dōsousin sēmeia megalai
kai terata hōste planēsai, ei dynaton, kai tous eklektous.

כֹּה הִנֵּה מֵרֵאשִׁית הַגְּדֻלְתִּי לָכֶם: 25
:יְמֵי הַבְּחִירִים יִקְצְרוּ

25. hineh mero'sh higad'tiy lakem.

Matt24:25 "Behold, I have told you in advance."

<25> ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν.

יִצְאֵם-לְךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ 26
 יִצְאֵם-לְךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ

כֹּל לֵבָן כִּי-יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם הֲנֹו בַּמִּדְבָּר אֶל-תֵּיצְאוּ
 הֲנֹו בַּחֲדָרִים אֶל-תֵּאֱמִינוּ:

26. laken **kiy-yo'm'ru** 'aleykem hino bamid'bar 'al-tetse'u hino bachadariym 'al-ta'amiynu.

Matt24:26 “So if they say to you, ‘Behold, He is in the wilderness,’ do not go out, or, ‘Behold, He is in the inner rooms,’ do not believe them.”

<26> εὐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἴδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε·
 Ἴδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε·

26 ean oun **ipōsin hymin**, Idou en tē erēmō estin, mē exelthēte; Idou en tois tameiois, mē pisteusēte;

אֵלֶיךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ 27
 אֵלֶיךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ

כֹּז כִּי כִפְרָק הַיּוֹצֵא מִמְזָחַח וּמֵאִיר עַד-הַמְעַרְב
 כֵּן יִהְיֶה גַם-בְּיוֹאוֹ שֶׁל-בֶּן-הָאָדָם:

27. **ki kabaraq hayotse' mimiz'rach ume'iyar `ad-hama` arab**
ken yih'yeh gam-bo'o shel-Ben-ha'Adam.

Matt24:27 “For just as the lightning comes from the east and flashes even to the west, so shall the coming of the Son of Man be.”

<27> ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
 οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·

27 hōsper gar hē astrapē exerchetai apo anamolōn kai phainetai heōs dysmōn,
 houtōs estai hē parousia tou huiou tou anthrōpou;

אֵלֶיךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ 28
 כַּח כִּי בְאֲשֶׁר הֶחֱלָל נֶפֶשׁ יִקָּבְצוּ הַנְּשָׂרִים:

28. **ki ba'asher hechalal sham yiqab'tsu han'shariym.**

Matt24:28 “Wherever the corpse is, there the vultures shall gather.”

<28> ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

28 hopou ean ē to ptōma, ekei synachthēsontai hoi aetoi.

אֵלֶיךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ 29
 אֵלֶיךָ אִם-יֹאמְרוּ לְךָ אֵלֶיךָ

כַּטּוּמִיד אֲחָרֵי צָרַת הַיָּמִים הָהֵם תִּתְחַשֵּׁף הַשָּׁמַשׁ וְהִירָח לֹא יִגִּידוּ
 אֲזֵרוּ וְהַכּוֹכָבִים יִפְּלוּ מִן-הַשָּׁמַיִם וְחִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוּטְטוּ:

29. **umiyad 'acharey tsarath hayamiym hahem tech'sha'k hashemesh**
w'hayareach lo' yagiyah 'oro w'hakokabiym yip'lu min-hashamayim

wachayaley hashamayim yith'motatu.

Matt24:29 “But immediately after the tribulation of those days the sun shall be darkened, and the moon shall not give its light, and the stars shall fall from the sky, and the powers of the heavens shall be shaken.”

<29> Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων
ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

29 Eutheōs de meta tēn thlipsin tōn hēmerōn ekeinōn

ho hēlios skotisthēsetai,
kai hē selēnē ou dōsei to pheggos autēs,
kai hoi asteres pesountai apo tou ouranou,
kai hai dynameis tōn ouranōn saleuthēsontai.

כָּל־מְשַׁחֲוֹת הַשָּׁמַיִם וְכָבוֹד רַב׃
לְאֹז יִרְאֶה אֹת בְּנֵי־הָאָדָם בְּשָׁמַיִם וְסַפְדוּ כָּל־מְשַׁחֲוֹת הַשָּׁמַיִם׃
וְרָאוּ אֶת־בְּנֵי־הָאָדָם בָּא עַם־עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם בְּגִבּוֹרָה וְכָבוֹד רַב׃

30. 'az yera'eh 'oth Ben-ha'Adam bashamayim w'saph'du kal-mish'p'choth ha'arets w'ra'u 'eth-Ben-ha'Adam ba' `im-`ananey hashamayim big'burah w'kabod rab.

Matt24:30 “And then the sign of the Son of Man shall appear in the sky, and then all the tribes of the earth shall mourn, and they shall see the Son of Man coming with the clouds of the sky with power and great glory.”

<30> καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·

30 kai tote phanēsetai to sēmeion tou huiou tou anthrōpou en ouranō,

kai tote kopsontai pasai hai phylai tēs gēs kai opsontai ton huion tou anthrōpou erchomenon
epi tōn nephelōn tou ouranou meta dynamēōs kai doxēs pollēs;

לֹא וְשָׁלַח אֶת־מַלְאָכָיו בְּקוֹל שׁוֹפָר גָּדוֹל וְקַבְצוּ׃
אֶת־בְּחִירָיו מֵאַרְבַּע הַרְוּחוֹת לְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצְּהַ הַשָּׁמַיִם׃
כָּל־מְשַׁחֲוֹת הַשָּׁמַיִם וְכָבוֹד רַב׃

31. w'shalach 'eth-mal'akayu b'qol shophar gadol w'qib'tsu 'eth-b'chiyrayu me'ar'ba` haruchoth l'miq'tseh hashamayim w'ad q'tseh hashamayim.

Matt24:31 “And He shall send forth His angels with a great trumpet and they shall gather together His elect from the four winds, from one end of the sky to the other.”

<31> καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν

τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως [τῶν] ἄκρων αὐτῶν.

31 kai **apostelei tous aggelous autou meta salpiggos megalēs, kai episynaxousin tous eklektous autou ek tōn tessarōn anemōn ap' akrōn ouranōn heōs [tōn] akrōn autōn.**

אָפּוֹסְטֵלֵי תּוֹס אַגְּגֵלוֹס אוֹתוֹ מֵעִם סַלְפִּיגּוֹס מֵגַלָּה, כַּאִשְׁרֵי יִסְבְּחוּ אֶת הַקְּרוֹבִים אֲשֶׁר אֵין אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן 32
:הַקְּרוֹבִים אֲשֶׁר אֵין אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן

לֵב וּמִן-הַתְּאֵנָה לְמִדּוֹ אֶת-הַמְּשָׁל הַזֶּה כִּי אֲשֶׁר יֵרָטֵב עֲנָפָהּ
וּפְרָחֶיהָ יֵצְאוּ יַדְעֵתֶם כִּי קָרוֹב הַקָּיִץ:

32. umin-hat'edah lim'du 'eth-hamashal hazeh ka'asher yir'tab `anaphah uphar'chu `aleyah y'da `tem ki qarob haqayits.

Matt24:32 “Now learn this parable from the fig tree: when its branch has already become tender and puts forth its leaves, you know that summer is near;”

<32> Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·

32 Apo de tēs sykēs mathete tēn parabolēn; hotan ēdē ho klados autēs genētai hapalos kai ta phylla ekphyē, ginōskete hoti eggys to theros;

אֲשֶׁר אֵין אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן 33
:אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן

לֵב כֵּן גַּם-אֲתֶם בְּרֵאוֹתְכֶם אֶת-כָּל-אֲלֵה דָעוּ
כִּי-קָרוֹב הוּא בְּפִתְחָ:

33. ken gam-'atem bir'oth'kem 'eth-kal-'eleh d'u kiy-qarob hu' bapathach.

Matt24:33 “So, you too, when you see all these things, recognize that He is near, right at the door.”

<33> οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

33 houtōs kai hymeis, hotan idēte panta tauta ginōskete hoti eggys estin epi thyras.

אֲשֶׁר אֵין אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן 34
:אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן

לֵב אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם כִּי לֹא יַעֲבֹר הַדּוֹר הַזֶּה
עַד אֲשֶׁר-יֵהִיוּ כָל-אֲלֵה:

34. 'amen 'omer 'aniy lakem ki lo' ya`abor hador hazeh `ad 'asher-yih'yu kal-'eleh.

Matt24:34 “Truly I say to you, that this generation shall not pass away until all these things take place.”

<34> ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

34 amēn legō hymin hoti ou mē parelthē hē genea hautē heōs an panta tauta genētai.

אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן 35
:אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן אֶתְּוֹן

לֵה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יַעֲבֹרוּ וְדְבָרֵי לֹא יַעֲבֹרוּן:

35. hashamayim w'ha'arets ya`aboru ud'baray lo' ya`aborun.

Matt24:35 “Heaven and earth shall pass away, but My words shall not pass away.”

<35> ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

35 ho ouranos kai hē gē pareleusetai, hoi de logoi mou ou mē parelthōsin.

כָּל-יְמֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יֵשׁוּבִים וְלֹא יֵשׁוּבִים הַלְּוָנִים וְהַמַּלְאָכִים וְהַבְּרָשִׁיִּים וְהַבְּרָשִׁיִּים וְהַבְּרָשִׁיִּים 36
:יֵשׁוּבִים וְלֹא יֵשׁוּבִים הַלְּוָנִים וְהַמַּלְאָכִים וְהַבְּרָשִׁיִּים וְהַבְּרָשִׁיִּים וְהַבְּרָשִׁיִּים

לוֹ וְהַיּוֹם הַהוּא וְהַשָּׁעָה הַהִיא אֵין אִישׁ יוֹדֵעַ גַּם-לֹא
מִלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם גַּם-לֹא הֵבֵן בְּלִתִּי אָבִי לְבַדּוֹ:

36. w'hayom hahu' w'hasha`ah hahiy' 'eyn 'iysh yode`a gam-lo' mal'akey hashamayim gam-lo' haBen bil'tiy 'Abiy l'bado.

Matt24:36 "But of that day and hour no one knows, not even the angels of heaven, nor the Son, but the Father alone."

<36> Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ μόνος.

36 Peri de tēs hēmeras ekeinēs kai hōras oudeis oiden, oude hoi aggeloi tōn ouranōn oude ho huios, ei mē ho patēr monos.

לְזִכְרֵי נֹחַ כִּן יְהִיָּה גַם-בּוֹאֹו שְׁלֵבֵן-הָאָדָם: 37
שְׁלֵבֵן-הָאָדָם: 37

37. w'kiymey Noach ken yih'yeh gam-bo'o shel-Ben-ha'Adam.

Matt24:37 "For the coming of the Son of Man shall be just like the days of Noah."

<37> ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 hōsper gar hai hēmerai tou Nōe, houtōs estai hē parousia tou huiou tou anthrōpou.

לְחַכֵּי כַּאֲשֶׁר לְפָנֵי יָמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ אֲכָלִים
וְשָׂתוּם נְשָׂאִים וְנִתְּנִים וְנָשִׂים לְאֲנָשִׁים עַד-הַיּוֹם
אֲשֶׁר-בָּא נֹחַ אֶל-הַתֵּבָה: 38
שְׂתוּם וְנָשִׂים וְנִתְּנִים וְנָשִׂים לְאֲנָשִׁים עַד-הַיּוֹם
אֲשֶׁר-בָּא נֹחַ אֶל-הַתֵּבָה: 38

38. ki ka'asher liph'ney y'mey hamabul hayu 'ok'liym w'shothiym nos'iym nashiym w'noth'niym nashiym la'anashiym `ad-hayom 'asher-ba' Noach 'el-hatebah.

Matt24:38 "For as in those days before the flood they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until the day that Noah entered the ark,"

<38> ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις [ἐκείναις] ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,

38 hōs gar ēsan en tais hēmerais [ekeinaiis] tais pro tou kataklysmou trōgontes kai pinontes, gamountes kai gamizontes, achri hēs hēmeras eisēlthen Nōe eis tēn kibōton,

אֲשֶׁר-בָּא נֹחַ אֶל-הַתֵּבָה: 39

:שׁוֹמְרֵי טוֹרָה וּמִצְוֹת
 לֹא יָדְעוּ עַד-בּוֹא הַמַּבּוּל וַיִּמַּח אֶת-כָּל־כֵּן יְהִי
 גַּם-בּוֹאוֹ שְׁלֵל-בֵּן-הָאָדָם:

39. w'lo' yad'u `ad-bo' hamabul wayimach 'eth-kulam ken yih'yeh gam-bo'o shel-Ben-ha'Adam.

Matt24:39 “and they did not understand until the flood came and took them all away; so shall also the coming of the Son of Man be.”

<39> καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται [καὶ] ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

39 kai ouk egnōsan heōs ēlthen ho kataklysmos kai ēren hapantas, houtōs estai [kai] hē parousia tou huiou tou anthrōpou.

:שׁוֹמְרֵי טוֹרָה וּמִצְוֹת
 מֵאֵז יְהִיוּ שְׁנַיִם בַּשָּׂדֶה וַיִּאָּסֶף אֶחָד וַיְהִי אֶחָד יָצֵב
 40

40. 'az yih'yu sh'nayim basadeh w'ye'aseph 'echad w'ha'echad ya`azeb.

Matt24:40 “Then there shall be two men in the field; one shall be taken and one shall be left.”

<40> τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται.

40 tote duo esontai en tō agrō, heis paralambanetai kai heis aphietai;

:שׁוֹמְרֵי טוֹרָה וּמִצְוֹת
 מֵאֵשׁ שְׁתֵּים טוֹחֲנוֹת בַּרְחִים וַתִּאָּסֶף אַחַת וְאַחַת תֵּעָזֵב
 41

41. sh'tayim tochanoth barechayim w'the'aseph 'achath w'achath te`azeb.

Matt24:41 “Two women shall be grinding at the mill; one shall be taken and one shall be left.”

<41> δύο ἀλήθουσai ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται.

41 duo alēthousai en tō mylō, mia paralambanetai kai mia aphietai.

:שׁוֹמְרֵי טוֹרָה וּמִצְוֹת
 מִבְּלִי שְׂקִידוֹ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאִי-זוֹ שָׁעָה יָבֹא אֲדֹנָיְכֶם
 42

42. laken sh'qodu ki 'eyn'kem yod'iyim b'ey-zo sha`ah yabo' 'Adoneykem.

Matt24:42 “Therefore be on the alert, for you do not know which day Your Master is coming.”

<42> γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

42 grēgoreite oun, hoti ouk oidate poiā hēmera ho kyrios hymōn erchetai.

:שׁוֹמְרֵי טוֹרָה וּמִצְוֹת
 מִן-אֶת-זֹאת דָּעוּ אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בְּעַל הַבַּיִת בְּאִי-זוֹ
 43

43. w'eth-zo'th d'u 'asher lu-yada` ba`al habayith b'ey-zo 'ash'murah yabo' haganab kiy-`atah shaqad w'lo' hiniyach lach'tor 'eth-beytho.

Matt24:43 “Therefore, you know what day and what hour the Son of Man is coming.”

Matt24:43 “But be sure of this, that if the head of the house had known at what time of the night the thief was coming, he would have been on the alert and would not have allowed his house to be broken into.”

<43> ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

43 ekeino de ginōskete hoti ei ēdei ho oikodespotēs poiā phylakē ho kleptēs erchetai, egrēgorēsen an kai ouk an eiasen diorychthēnai tēn oikian autou.

44 לַכֵּן הָיָה נְכוֹנִים גַּם-אַתֶּם כִּי בְשַׁעַה אֲשֶׁר לֹא תִדְמֹוּ יָבוֹא בֶן-הָאָדָם: 44
כֹּחַ עָלְכֶם לֵבֵן מְרַחֵם מְרַחֵם עָלְכֶם עַד אֲשֶׁר יָבֹא בֶן-אָדָם: 44
מִדְּלֵי אֲשֶׁר יָבֹא בֶן-אָדָם: 44

44. laken heyu n'koniym gam-'atem ki b'sha`ah 'asher lo' th'damu yabo' Ben-ha'Adam.

Matt24:44 “For this reason you also must be ready; for the Son of Man is coming at an hour when you do not think He shall.”

<44> διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

44 dia touto kai hymeis ginesthe hetoimoi, hoti hē ou dokeite hōra ho huios tou anthrōpou erchetai.

45 מִהֵנָּה הוּא אֲפוֹא הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן וְהַנְּבוֹן אֲשֶׁר הִפְקִידוֹ אֲדָנָיו עַל-עֲבָדָיו לָתֵת לָהֶם אֶת-אֲכֻלָּם בְּעֵתוֹ: 45
מִהֵנָּה הוּא אֲפוֹא הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן וְהַנְּבוֹן אֲשֶׁר הִפְקִידוֹ אֲדָנָיו עַל-עֲבָדָיו לָתֵת לָהֶם אֶת-אֲכֻלָּם בְּעֵתוֹ: 45
מִהֵנָּה הוּא אֲפוֹא הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן וְהַנְּבוֹן אֲשֶׁר הִפְקִידוֹ אֲדָנָיו עַל-עֲבָדָיו לָתֵת לָהֶם אֶת-אֲכֻלָּם בְּעֵתוֹ: 45

45. miy hu' 'epho' ha`ebed hane`eman w'hanabon 'asher hip'qiyo 'adonayu `al-'abadayu latheth lahem 'eth-'ak'lam b'`ito.

Matt24:45 “Who then is the faithful and sensible slave whom his master put in charge of his household to give them their food at the proper time?”

<45> Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

45 Tis ara estin ho pistos doulos kai phronimos

hon katestēsen ho kyrios epi tēs oiketeias autou tou dounai autois tēn trophēn en kairō?

46 מוֹאֲשְׁרֵי הָעֶבֶד אֲשֶׁר יָבוֹא אֲדָנָיו וְיִמְצְאוּהוּ עֹשֶׂה כֵּן: 46
מִי אֲשֶׁר יָבֹא בֶן-אָדָם: 46
מִי אֲשֶׁר יָבֹא בֶן-אָדָם: 46

46. 'ash'rey ha`ebed 'asher yabo' 'adonayu w'yim'tsa'ehu `oseh ken.

Matt24:46 “Blessed is that slave whom his master finds so doing when he comes.”

<46> μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα·

46 makarios ho doulos ekeinos hon elthōn ho kyrios autou heurēsei houtōs poiounta;

47 מִזֶּאֱמָן אָמַר אֲנִי לָכֶם כִּי יִפְקִידְהוּ עַל-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ: 47
מִזֶּאֱמָן אָמַר אֲנִי לָכֶם כִּי יִפְקִידְהוּ עַל-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ: 47
מִזֶּאֱמָן אָמַר אֲנִי לָכֶם כִּי יִפְקִידְהוּ עַל-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ: 47

47. 'amen 'omer 'aniy lakem ki yaph'qiydehu `al-kal-'asher-lo.

Matt24:47 "Truly I say to you that he shall put him in charge of all his possessions."

<47> ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

47 amēn legō hymin hoti epi pasin tois hyparchousin autou katastēsei auton.

:כַּיְיָ֙ אֱמֵן֙ לֵאמֹר֙ הֵעָבֵד֙ הָרַע֙ בְּלִבּוֹ֙ מְאַחֵר֙ אֶדְנִי֙ לְבוֹא֙׃
מח ואם יאמר העבד הרע בלבו מאחר אדני לבוא׃

48. w'im-yo'mar ha`ebed hara` b'libo m'acher 'Adoniy labo'.

Matt24:48 "But if that evil slave says in his heart, 'My Master is not coming for a long time,'"

<48> εὖν δὲ εἶπη ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει μου ὁ κύριος,

48 ean de eipē ho kakos doulos ekeinos en tē kardia autou, Chronizei mou ho kyrios,

:מִי־בְּיָדֵי־אֲנִי־אֶכְלֶה֙ וְשָׂתֵה֙ עִם־הַסּוֹבְאִים׃
מט והכה את חבריו ואכל ושתי עם הסובאים׃

49. w'hikah 'eth-chaberayu w'akal w'shathah `im-hasob'iyim.

Matt24:49 "and begins to beat his fellow slaves and eat and drink with drunkards";

<49> καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίη δὲ καὶ πίνη μετὰ τῶν μεθύοντων,

49 kai arxētai typtein tous syndoulous autou, esthiē de kai pinē meta tōn methuontōn,

אֲרִי־בְּיָדֵי־אֲנִי־אֶכְלֶה֙ וְשָׂתֵה֙ עִם־הַסּוֹבְאִים׃
אֲרִי־בְּיָדֵי־אֲנִי־אֶכְלֶה֙ וְשָׂתֵה֙ עִם־הַסּוֹבְאִים׃

נבוא יבוא אדני העבד ההוא ביום לא יצפה
ובשעה לא ידע׃

50. bo' yabo' 'adoney ha`ebed hahu' b'yom lo' y'tsapeh ub'sha`ah lo' yeda`.

Matt24:50 "the master of that slave shall come on a day when he does not expect him and at an hour which he does not know,"

<50> ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει,

50 hēxei ho kyrios tou doulou ekeinou en hēmera hē ou prosdokā kai en hōrā hē ou ginōskei,

אֲרִי־בְּיָדֵי־אֲנִי־אֶכְלֶה֙ וְשָׂתֵה֙ עִם־הַסּוֹבְאִים׃
אֲרִי־בְּיָדֵי־אֲנִי־אֶכְלֶה֙ וְשָׂתֵה֙ עִם־הַסּוֹבְאִים׃

נא וישסף אתו וישים את חלקו עם החנפים שם תהיה הילקל
ובחלק השנים׃

51. wiyshaseph 'otho wayasiym 'eth-chel'qo `im-hachanephiym sham tih'yeh hay'lalah wacharoq hashinayim.

Matt24:51 "and shall cut him in pieces and assign him a place with the hypocrites; in that place there shall be weeping and gnashing of teeth."

<51> καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει.

ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 kai dichotomēsei auton kai to meros autou meta tōn hypokritōn thēsei;

ekei estai ho klauthmos kai ho brygmōs tōn odontōn.

Chapter 25

ⲕⲣⲱⲗⲟ ⲓⲱⲟⲗ ⲙⲉⲗⲙⲱⲛ ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕ ⲈⲚ Ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ
ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲕⲁⲓⲁⲓⲁⲗ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲕⲁⲓⲁⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ

ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ

1. 'az tid'meh mal'kuth hashamayim l'`eser `alamoth 'asher laq'chu 'eth-nerotheyhen watetse'nah liq'ra'th hechathan.

Matt25:1 “Then the kingdom of heaven shall be comparable to ten virgins, who took their lamps and went out to meet the bridegroom.”

<25:1> Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.

1 Tote homoiōthēsetai hē basileia tōn ouranōn deka parthenois, haitines labousai tas lampadas heautōn exēlthon eis hypantēsīn tou nymphiou.

ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ
ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ

2. chamesh mehen chakamoth w'chamesh k'siyloth.

Matt25:2 “Five of them were foolish, and five were prudent.”

<2> πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

2 pente de ex autōn ēsan mōrai kai pente phronimoi.

ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ
ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ

3. watiqach'nah hak'siyloth 'eth-haneroth w'lo'-laq'chu `imahen shamen.

Matt25:3 “For when the foolish took their lamps, they took no oil with them,”

<3> αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον.

3 hai gar mōrai labousai tas lampadas autōn ouk elabon meth' heautōn elaion.

ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ
ⲕⲣⲱⲗⲱ ⲛⲓⲁⲕⲓⲁⲗ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲛⲓⲛⲓ

4. w'hachakamoth laq'chu shemen bik'leyhen w'eth nerotheyhen.

Matt25:4 “but the prudent took oil in flasks along with their lamps.”

<4> αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν.

4 hai de phronimoi elabon elaion en tois aggeiois meta tōn lampadōn heautōn.

5 הַיּוֹכֵזֵשׁ אַחַר הַחַתָּן לָבוֹא וּתְנַמְנֶמֶה כֻּלָּן וּתְרַדְמֶנָּה:
5 ἡ ἰοκῆζῆσ ἀχὴρ ἅχῃρ ἡχῃθᾶν ἡχῃθᾶν ἡχῃθᾶν ἡχῃθᾶν ἡχῃθᾶν

5. w'ka'asher 'echar hechathan labo' watanom'nah kulan wateradam'nah.

Matt25:5 “Now while the bridegroom was delaying, they all got drowsy and began to sleep.”

<5> χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

5 chronizontos de tou nymphiou enystaxan pasai kai ekatheudon.

6 וַיִּשְׁמַע קוֹל תְּרוּעָה הַיָּהּ הַחַתָּן צֹאֲיִנָּה לִקְרֹאתוֹ:
6 וַיִּשְׁמַע קוֹל תְּרוּעָה הַיָּהּ הַחַתָּן צֹאֲיִנָּה לִקְרֹאתוֹ:
6 וַיִּשְׁמַע קוֹל תְּרוּעָה הַיָּהּ הַחַתָּן צֹאֲיִנָּה לִקְרֹאתוֹ:

6. way'hiy bachatsoth halay'lah wayishama` qol t'ru`ah hineh hechathan ts'eynah liq'ra'tho.

Matt25:6 “But at midnight there was a shout, ‘Behold, the bridegroom! Come out to meet him.’”

<6> μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἴδου ὁ νυμφίος, ἔξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν [αὐτοῦ].

6 mesēs de nyktos kraugē gegonen, Idou ho nymphios, exerchesthe eis apantēsin [autou].

7 זָאָז הִתְעוֹרְרוּ כָּל-הַעֲלָמוֹת הַהֵן וּתְיַטְבְּנָה אֶת-נִרְוֹתֵיהֶן:
7 זָאָז הִתְעוֹרְרוּ כָּל-הַעֲלָמוֹת הַהֵן וּתְיַטְבְּנָה אֶת-נִרְוֹתֵיהֶן:
7 זָאָז הִתְעוֹרְרוּ כָּל-הַעֲלָמוֹת הַהֵן וּתְיַטְבְּנָה אֶת-נִרְוֹתֵיהֶן:

7. 'az hith`oraru kal-ha`alamoth hahen wateytab'nah 'eth-nerotheyhen.

Matt25:7 “Then all those virgins rose and trimmed their lamps.”

<7> τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν.

7 tote ēgerthēsan pasai hai parthenoi ekeinai kai ekosmēsan tas lampadas heautōn.

8 חַוֵּת אֲמַרְנָה הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת תִּנָּח לָנוּ מִשְׁמֶנֶךָ כִּי יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:
8 חַוֵּת אֲמַרְנָה הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת תִּנָּח לָנוּ מִשְׁמֶנֶךָ כִּי יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:
8 חַוֵּת אֲמַרְנָה הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת תִּנָּח לָנוּ מִשְׁמֶנֶךָ כִּי יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:

8. wato'mar'nah hak'siyloth 'el-hachakamoth tenah lanu misham'n'ken ki yik'bu nerotheynu.

Matt25:8 “The foolish said to the prudent, ‘Give us some of your oil, for our lamps are going out.’”

<8> αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

8 hai de mōrai tais phronimois eipan, Dote hēmin ek tou elaiou hymōn,

hoti hai lampades hēmōn sbennyntai.

9 וַיַּגִּיד אֶל-הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:
9 וַיַּגִּיד אֶל-הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:
9 וַיַּגִּיד אֶל-הַכְּסִילוֹת אֵל-הַחֲכָמוֹת אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ אֲנֵנוּ יִכְבוּ נִרְוֹתֵינוּ:

טוֹתֵעֲנִינָה הַחֲכָמוֹת לֵאמֹר לֹא כֵן פֶּן-לֹא יִסְפִּיק לָנוּ
וְלָכֵן כִּי אִם-לִכְנָה אֶל-הַמוֹכְרִים וּקְנִינָה לָכֵן:

9. wata`aneynah hachakamoth le'mor lo' ken pen-lo' yas'poyq lanu
w'laken ki 'im-lek'nah 'el-hamok'riym uq'neynah laken.

Matt25:9 “But the prudent answered saying, ‘No, there shall not be enough for us and you too; go instead to the dealers and buy some for yourselves.’”

<9> ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

9 apekrithēsan de hai phronimoi legousai, Mēpote ou mē arkesē hēmin kai hymin;
poreuesthe mallon pros tous pōlountas kai agorasate heautais.

כָּשׁוּ יִסְפִּיק לָנוּ וְלָכֵן כִּי אִם-לִכְנָה אֶל-הַמוֹכְרִים וּקְנִינָה לָכֵן:

יְוִיְהִי הַנָּחַת הַלְּכוֹת לְקִנּוֹת וְהַחֲתָן בָּא
וַתִּבְאֶנָּה הַנְּכֹנֹת עִמּוֹ אֶל-הַחֲתָנָה וַתִּסְגֵּר הַדָּלֶת:

10. way'hiy henah hol'koth liq'noth w'hechathan ba'
watabo'nah han'konoth `imo 'el-hachathunah watisager hada leth.

Matt25:10 “And while they were going away to make the purchase, the bridegroom came, and those who were ready went in with him to the wedding feast; and the door was shut.”

<10> ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

10 aperchomenōn de autōn agorasai ēlthen ho nymphios,
kai hai hetoimoi eisēlthon met' autou eis tous gamous kai ekleisthē hē thyra.

אֶתְחַלְּמוּ אַחֵר בָּאוּ גַם-יִתֵּר הַעֲלָמוֹת
וַתִּבְאֶנָּה אֶתְחַלְּמוּ אַחֵר בָּאוּ גַם-יִתֵּר הַעֲלָמוֹת

וַתִּבְאֶנָּה אֶתְחַלְּמוּ אַחֵר בָּאוּ גַם-יִתֵּר הַעֲלָמוֹת
וַתִּבְאֶנָּה אֶתְחַלְּמוּ אַחֵר בָּאוּ גַם-יִתֵּר הַעֲלָמוֹת

11. w'achar ba'u gam-yether ha`alamoth wato'mar'nah 'Adoneynu 'Adoneynu p'thach-lanu.

Matt25:11 “Later the other virgins also came, saying, ‘Our Master, Our Master, open up for us.’”

<11> ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν.

11 hysteron de erchontai kai hai loipai parthenoi legousai, Kyrie kyrie, anoixon hēmin.

יְבִינְעֵן וַיֵּאמֶר אָמֵן אֵמַר אֲנִי לָכֵן לֹא יָדַעְתִּי אֶתְכֶן:
יְבִינְעֵן וַיֵּאמֶר אָמֵן אֵמַר אֲנִי לָכֵן לֹא יָדַעְתִּי אֶתְכֶן:

12. way'an wayo'mar 'amen 'omer 'aniy laken lo' yada`tiy 'eth'ken.

Matt25:12 “But he answered and said, ‘Truly I say to you, I do not know you.’”

<12> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

12 ho de apokritheis eipen, Amēn legō hymin, ouk oida hymas.

13
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה

יג לְכֵן שִׁקְדוּ כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
(אֲשֶׁר יָבֹא בָּהּ בֶּן-הָאָדָם):

13. laken sh'qodu ki 'eyn'kem yod'iyim 'eth-hayom w'eth-hasha'ah
(‘asher yabo’ bah Ben-ha’Adam).

Matt25:13 “Be on the alert then, for you do not know the day nor the hour,
(when the Son of Man shall come).”

<13> Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

13 Grēgoreite oun, hoti ouk oidate tēn hēmeran oude tēn hōran.

14
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה

יד כִּי הַדָּבָר דִּמָּה לְאִישׁ נֹסֵעַ לְמִרְחֹק
אֲשֶׁר קָרָא אֶל-עַבְדָּיו וַיִּפְקֹד בְּיָדָם אֶת-רִכּוּשׁוֹ:

14. ki hadabar domeh l'iysh nose'a l'merachoaq
(‘asher qara’ ‘el-‘abadayu wayaph’qed b'yadam ‘eth-r’kusho).

Matt25:14 “For it is just like a man about to go on a journey,
who called his own slaves and entrusted his possessions to them.”

<14> Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους
καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,

14 Hōsper gar anthrōpos apodēmōn ekalesen tous idious doulous
kai paredōken autois ta hyparchonta autou,

15
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה
אֵין יוֹדְעִים אֶת-הַיּוֹם וְאֶת-הַשָּׁעָה

טו וַיִּתֵּן לְזֶה חֲמִשָּׁה כְּפָרַיִם וְלְזֶה שְׁתַּיִם
וְלְזֶה אֶחָת לְכָל-אִישׁ לְפִי יְכָלְתּוֹ וַיִּמְהַר וַיִּסַּע מִשָּׁם:

15. wayiten lazeh chamesh kikariym w'lazeh sh'taym
w'lazeh 'echath l'kal-'iysh l'phiy y'kal'to way'maher wayisa` misham.

Matt25:15 “To one he gave five talents, to another, two,
and to another, one, each according to his own ability; and immediately he went on his journey.”

<15> καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο,
ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως

15 kai hō men edōken pente talanta, hō de duo,
hō de hen, hekastō kata tēn idian dynamin, kai apedēmēsen. eutheōs

16 וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ הַלֵּקֵחַ הַחֲמִשָּׁה טַלָּנְטִים וַיִּסְחַר בָּהֶן
וַיַּעַשׂ חֲמִשׁ כִּכְרִים אַחֲרוֹת׃
16 וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ הַלֵּקֵחַ הַחֲמִשָּׁה טַלָּנְטִים וַיִּסְחַר בָּהֶן
וַיַּעַשׂ חֲמִשׁ כִּכְרִים אַחֲרוֹת׃

16. **wayele'k ha'iysh halqeach chamesh kikariym wayis'char bahen waya`as chamesh kikariym 'acheroth.**

Matt25:16 “Immediately the one who had received the five talents went and traded with them, and gained five more talents.”

<16> πορευθείς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἤργασατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε·
16 poreutheis ho ta pente talanta labōn ērgasato en autois kai ekerdēsen alla pente;

17 יִזְכֹּן הַלֵּקֵחַ שְׁתַּיִם בְּהוֹא הַרְוִיחַ שְׁתַּיִם אַחֲרוֹת׃
17 יִזְכֹּן הַלֵּקֵחַ שְׁתַּיִם בְּהוֹא הַרְוִיחַ שְׁתַּיִם אַחֲרוֹת׃

17. **w'ken halqeach sh'tayim gam-hu' hir'wiyach sh'tayim 'acheroth.**

Matt25:17 “In the same manner the one who had received the two talents also they gained two more.”

<17> ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο.
17 hōsautōs ho ta duo ekerdēsen alla duo.

18 יַחְזֹק הָאִשׁ הַלֵּקֵחַ הָאֶחָד וַיִּחְפֹּר בְּאֲדָמָה וַיִּטֵּמֵן אֶת-כֶּסֶף אֲדֹנָיו׃
18 יַחְזֹק הָאִשׁ הַלֵּקֵחַ הָאֶחָד וַיִּחְפֹּר בְּאֲדָמָה וַיִּטֵּמֵן אֶת-כֶּסֶף אֲדֹנָיו׃

18. **w'loqech ha'achath hala'k wayach'por ba'adamah wayit'mon 'eth-keseeph 'adonayu.**

Matt25:18 “But he who received the one talent went away, and dug a hole in the ground and hid his master's money.”

<18> ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν γῆν καὶ ἔκρυπεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
18 ho de to hen labōn apelthōn ōryxen gēn kai ekruuen to argyrion tou kyriou autou.

19 יָטוּאֲחָרֵי יָמִים רַבִּים בָּא אֲדֹנָי הָעֲבָדִים הָהֵם וַיַּעַשׂ חֲשׁוֹבוֹן עִמָּהֶם׃
19 יָטוּאֲחָרֵי יָמִים רַבִּים בָּא אֲדֹנָי הָעֲבָדִים הָהֵם וַיַּעַשׂ חֲשׁוֹבוֹן עִמָּהֶם׃

19. **w'acharey yamiym rabbiym ba' 'adoney ha`abadiym hahem waya`as chesh'bon `imahem.**

Matt25:19 “Now after a long time the master of those slaves came and settled accounts with them.”

<19> μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν.
19 meta de polyn chronon erchetai ho kyrios tōn doulōn ekeinōn kai synairei logon met' autōn.

20 וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים אֲרֵבָתִים אֲרֵבָתִים אֲרֵבָתִים וַיִּשְׁאָל הַיְהוָה אֹתָן וַיֹּאמְרֵן אֲנִי עָבָדְתִּיךָ כְּאֵת אֲרֵבָתִים וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה׃
20 וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים אֲרֵבָתִים אֲרֵבָתִים אֲרֵבָתִים וַיִּשְׁאָל הַיְהוָה אֹתָן וַיֹּאמְרֵן אֲנִי עָבָדְתִּיךָ כְּאֵת אֲרֵבָתִים וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה וְלֹא עָשִׂיתִי לְךָ מְצִיטָה׃

כַּוְיַגַּשׁ הַלְקַח חֲמֵשׁ הַכְּפָרִים וַיָּבֵא חֲמֵשׁ כְּפָרִים אַחֲרוֹת
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי חֲמֵשׁ כְּפָרִים הַכְּקִדְתָּ בְיָדִי
הִנֵּה חֲמֵשׁ כְּפָרִים אַחֲרוֹת הִרְוַחְתִּי בָהֶן:

20. wayigash halqeach chamesh hakikariym wayabe' chamesh kikariym 'acheroth wayo'mar 'Adoniy chamesh kikariym hiph'qad'at b'yadiy hineh chamesh kikariym 'acherkoth hir'wach'tiy bahen.

Matt25:20 “The one who had received the five talents came up and brought five more talents, saying, ‘My Master, you entrusted five talents to me. See, I have gained with them five more talents.’”

<20> καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα.

20 kai proselthōn ho ta pente talanta labōn prosēnegken alla pente talanta legōn,

Kyrie, pente talanta moi paredōkas; ide alla pente talanta ekerdēsa.

וַיָּבֵא חֲמֵשׁ כְּפָרִים אַחֲרוֹת וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי חֲמֵשׁ כְּפָרִים הַכְּקִדְתָּ בְיָדִי
הִנֵּה חֲמֵשׁ כְּפָרִים אַחֲרוֹת הִרְוַחְתִּי בָהֶן:
כִּי בְמַעַט נִאֲמַן הָיִיתָ וְעַל-הַרְבֵּה אֶכְפְּיָהּ בּוֹא לְשִׂמְחַת אֲדֹנָיִךְ:

21. wayo'mer 'elayu 'adonayu hetiyboath la'asoth `ebed tob w'ne'eman ki bim'at ne'eman hayiytah w'al-har'beh 'aph'qiyeak bo' l'sim'chath 'adoneyak.

Matt25:21 “His master said to him, ‘Well done, good and faithful slave. You were faithful with a few things, I shall put you in charge of many things; enter into the joy of your master.’”

<21> ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δουλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

21 ephē autō ho kyrios autou, **Eu**, doule agathe kai piste, epi oliga ēs pistos,

epi pollōn se katastēsō; eiselthe eis tēn charan tou kyriou sou.

כַּוְיַגַּשׁ גַּמ-לֹקַח חֲכִיקָרַיִם וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי חֲכִיקָרַיִם הַכְּקִדְתָּ בְיָדִי
הִנֵּה חֲכִיקָרַיִם אַחֲרוֹת הִרְוַחְתִּי בָהֶן:
כִּי בְמַעַט נִאֲמַן הָיִיתָ וְעַל-הַרְבֵּה אֶכְפְּיָהּ בּוֹא לְשִׂמְחַת אֲדֹנָיִךְ:

22. wayigash gam-loqeach hakikarayim wayo'mar 'Adoniy kikarayim hiph'qad'at b'yadiy hineh kikarayim hir'wach'tiy bahen.

Matt25:22 “Also the one who had received the two talents came up and said, ‘My Master, you entrusted two talents to me. See, I have gained with them two more talents.’”

<22> προσελθὼν [δὲ] καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.

22 proselthōn [de] kai ho ta duo talanta eipen,

Kyrie, duo talanta moi paredōkas; ide alla duo talanta ekerdēsa.

23 כגוֹיֵאמֵר אֶלָּיו אֲדֹנָיו הֵטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת עֲבָד טוֹב וְנֶאֱמַן
:יָצִיאֲךָ מֵעֲבָדֶיךָ לְעֵשֶׂת יָמֶיךָ וְעַל־הַרְבֵּה אֶפְקִיחֶךָ בּוֹא לְשִׂמְחַת אֲדֹנָיֶךָ:

23. wayo'mer 'elayu 'adonayu hetiybotah la`asoth `ebed tob w'ne'eman bamiz`ar ne'eman hayiytah w`al-har'beh 'aph'qiydeak bo' l'sim'chath 'adoneyak.

Matt25:23 "His master said to him, 'Well done, good and faithful slave. You were faithful with a few things, I shall put you in charge of many things; enter into the joy of your master.'"

<23> ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

23 ephē autō ho kyrios autou, Eu, doule agathe kai piste, epi oliga ēs pistos, epi pollōn se katastēsō; eiselthe eis tēn charan tou kyriou sou.

24 כד וַיִּגַּשׁ גַּם־הַלֵּיקָח אֶת־הַכֶּכֶר הָאֶחָד
וַיֵּאמֶר אֲדֹנָי יְדֻעַתֶּיךָ כִּי־אִישׁ קָשָׁה אֶתָּה קִצֵּר בְּאַשְׁרַי לֹא זָרַעְתָּ
וְכִנְסָה מֵאַשְׁרַי לֹא פִזַּרְתָּ:

24. wayigash gam-halqeach 'eth-hakikar ha'achath wayo'mar 'Adoniy y'da'tiyak kiy-'iysh qasheh 'atah qotser ba'asher lo' zara`at w'kones me'asher lo' phizar'at.

Matt25:24 "And the one also who had received the one talent came up and said, 'My Master, I knew you to be a hard man, reaping where you did not sow and gathering where you scattered no seed.'"

<24> προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας,

24 proselthōn de kai ho to hen talanton eilēphōs eipen, Kyrie, egnōn se hoti sklēros ei anthrōpos, therizōn hopou ouk espeiras kai synagōn hothen ou dieskorpisas,

25 כה וַאֲיִרָא וַאֲלֵךְ וַאֲטָמַן אֶת־כֶּכֶרְךָ בְּאַדְמָה
וַעֲתָה הֵא־לְךָ אֲשֶׁר־לְךָ:

25. wa'iyra' wa'ele'k wa'et'mon 'eth-kikar'ak ba'adamah w'atah he'-l'ak 'asher-la'k.

Matt25:25 "And I was afraid, and went away and hid your talent in the ground. See, you have what is yours."

<25> καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψε τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.

25:25 kai phobētheis apelhōn ekruua to talanton sou en tē gē; ide echeis to son.

26 כגוֹיֵאמֵר אֶלָּיו אֲדֹנָיו הֵטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת עֲבָד טוֹב וְנֶאֱמַן
:יָצִיאֲךָ מֵעֲבָדֶיךָ לְעֵשֶׂת יָמֶיךָ וְעַל־הַרְבֵּה אֶפְקִיחֶךָ בּוֹא לְשִׂמְחַת אֲדֹנָיֶךָ:

כַּוְיַעַן אֲדַנְיוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד הָרַע וְהֶעֱצַל אֶתְהָ יְרַעַת
כִּי־קִצֵּר אָנֹכִי בְּאֲשֶׁר לֹא זָרַעְתִּי וְכִנְסָ מֵאֲשֶׁר לֹא פָזַרְתִּי:

26. waya`an 'adonayu wayo'mer 'elayu ha`ebed hara` w'he`atsel 'atah yada`ta kiy-qotser 'anoki ba'asher lo' zara`tiy w'kones me'asher lo' phizar'tiy.

Matt25:26 “But his master answered and said to him, ‘You wicked, lazy slave, you knew that I reap where I did not sow and gather where I scattered no seed.’”

<26> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;

26 apokritheis de ho kyrios autou eipen autō, Ponēre doule kai oknēre, ēdeis hoti therizō hopou ouk espeira kai synagō hothen ou dieskorpisa?

27
כַּוְיַעַן אֲדַנְיוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד הָרַע וְהֶעֱצַל אֶתְהָ יְרַעַת
כִּי־לֶכֶן הָיָה עָלַיָּה לָתֵת אֶת־כֶּסֶפִּי לְשִׁלְחָנִים
וְאֲנִי בָבוֹאִי הָיִיתִי לְקַח אֶת אֲשֶׁר־לִי וְתַרְבִּיתוֹ:

27. laken hayah `aleyak latheth 'eth-kas'piy lashul'chaniym wa'anliy b'bo'iy hayiythiy loqeach 'eth 'asher-liy w'thar'biytho.

Matt25:27 “Then you ought to have put my money in the bank, and on my arrival I would have received my money back with interest.”

<27> ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

27 edei se oun balein ta argyria mou tois trapezitais, kai elthōn egō ekomisamēn an to emon syn tokō.

28
כַּח־עַל־כֵּן שָׂאוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּפֶר
וְתָנוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עֶשֶׂר הַכֶּפֶר:

28. `al-ken s'u mimenu 'eth habikar uth'nu 'el-ha'iysh 'asher-lo `eser hakikar.

Matt25:28 “Therefore take away the talent from him, and give it to the one who has the ten talents.”

<28> ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα·

28 arate oun ap' autou to talanton kai dote tō echonti ta deka talanta;

29
כִּטְכִּי מִי אֲשֶׁר יֵשׁ־לוֹ יִנְתֵּן לוֹ וַיַּעֲדִיקָ וּמִי
אֲשֶׁר אֵין־לוֹ יִקַּח מִמֶּנּוּ גַם אֶת אֲשֶׁר־לוֹ:

29. ki miy 'asher yesh-lo yinathen lo w'ya`diyph umiy

'asher 'eyn-lo yuqach mimenu gam 'eth 'asher-lo.

Matt25:29 “For to everyone who has, more shall be given, and he shall have an abundance; but from the one who does not have, even what he does have shall be taken away.”

<29> τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται,
τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.

29 tō gar echonti **panti dothēsetai kai perisseuthēsetai,**
tou de **mē echontos kai ho echei arthēsetai ap' autou.**

יָשׁוּב יִשְׁלַח אֶת-עֶבֶד הַבְּלִיעַל הַשְּׂלִיכּוּ אֶל-הַחֹשֶׁךְ הַחַיְצוֹן וְשָׁם
תִּהְיֶה הַיִּלְלָה וְהַרְק הַשֵּׁנַיִם:

**30. w'eth-`ebed hab'liya`al hash'liyku 'el-hachshe'k hachiytson
sham tih'yeh hay'lalah wacharoq hashinayim.**

Matt25:30 “Throw out the worthless slave into the outer darkness; in that place there shall be weeping and gnashing of teeth.”

<30> καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

30 kai **ton achreion doulon ekbalete eis to skotos to exōteron;**
ekei estai ho klauthmos kai ho brygmōs tōn odontōn.

לֹא וְהָיָה כִּי יָבוֹא בְּן-הָאָדָם בְּכָבוֹדוֹ וְכָל-הַמַּלְאָכִים
הַקְּדוֹשִׁים עִמּוֹ וַיָּשֶׁב עַל-כִּסֵּא כְבוֹדוֹ:

**31. w'hayah ki yabo' Ben-ha'Adam bik'bodo w'kal-hamal'akiym haq'doshiym `imo
w'yashab `al-kise' k'bodo.**

Matt25:31 “But when the Son of Man comes in His glory, and all the holy angels with Him, then He shall sit on His glorious throne.”

<31> Ὄταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ’ αὐτοῦ,
τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·

31 **Hotan de elthē ho huios tou anthrōpou en tē doxē autou kai pantes hoi aggeloi met' autou,**
tote kathisei epi thronou doxēs autou;

וְיָבֹאוּ אִתּוֹ כָּל-הַגּוֹיִם וְהַפְּרִיד בֵּינֵיהֶם כְּאִשְׁרַי יִפְרִיד
הָרְעָה בֵּין הַכְּבָשִׂים וּבֵין הָעֲתוּדִים:

32. w'ne'es'phu l'phanayu kal-hagoyim w'hiph'riyd beyneyhem

ka'asher yaph'riyd haro`eh beyn hak'basiym ubeyn ha`atudiym.

Matt25:32 “All the nations shall be gathered before Him; and He shall separate them from one another, as the shepherd separates the sheep from the goats;”

<32> καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,

32 kai synachthēsontai emprosthen autou panta ta ethnē, kai aphorisei autous ap’ allēlōn, hōsper ho poimēn aphorizei ta probata apo tōn eriphōn,

יְלַכְּמוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ 33
לְגַדְהֵצִיב אֶת־הַכְּבָשִׂים לְיְמֵינוּ וְאֶת הָעֵתוּדִים לְשְׂמֹאלוֹ:

33. w'hitsiyb 'eth-hak'basiym liymiyno w'eth ha`atudiym lis'mo'lo.

Matt25:33 “and He shall put the sheep on His right, and the goats on the left.”

<33> καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

33 kai stēsei ta men probata ek dexiōn autou, ta de eriphia ex euōnymōn.

וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ 34
לְדַאֵז יִאמַר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַנְּצִבִים לְיְמֵינוּ בְּאוֹ בְּרוּכֵי אָבִי
וּרְשׁוֹ אֶת־הַמְּלֻכוֹת הַמּוֹכְנָה לָכֶם לְמַן־הַיּוֹסֵד הָעוֹלָם:

34. 'az yo'mar haMele'k 'el-hanitsabiym liymiyno bo'u b'rukey 'Abiy ur'shu 'eth-hamal'kuth hamukanah lakem l'min-hiused ha'olam.

Matt25:34 “Then the King shall say to those on His right, ‘Come, you who are blessed of My Father, inherit the kingdom prepared for you from the foundation of the world.’”

<34> τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

34 tote erei ho basileus tois ek dexiōn autou, Deute hoi eulogēmenoi tou patros mou,

klēronomēsate tēn hētoimasmēnēn hymin basileian apo katabolēs kosmou.

וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ וְיִשְׁמְרוּן מִיְמֵינוּ 35
לְהַפִּי רָעַב הָיִיתִי וַתֵּאֶכְלֵנִי צָמָא הָיִיתִי
וַתִּשְׁקֵנֵנִי אֶרְחַם הָיִיתִי וַתִּאֶסְפוּנֵנִי:

35. ki ra`eb hayiythiy wata'akiyluniy tsame' hayiythiy watash'quniy 'oreach hayiythiy wata'as'phuniy.

Matt25:35 “For I was hungry, and you gave Me something to eat; I was thirsty, and you gave Me something to drink; I was a stranger, and you invited Me in;”

<35> ἐπέινασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με,

35 epeinasa gar kai edōkate moi phagein, edipsēsa kai epotisate me, xenos ēmēn kai synēgagete me,

36 :כֹּלֵךְ יָבֹאֲךָ כְּכֶבֶד אֲשֶׁר אֲנִי בְּמִשְׁמַר חֵילִי וְתַבְּרֹנִי אֶלַי 36
לו עָרוֹם וְתַכְסֹּנִי חוֹלָה וְתַבְּרֹנִי בְּמִשְׁמַר חֵילִי וְתַבְּרֹנִי אֶלַי

36. **arom wat'kasuniy choleh wat'baq'runiy bamish'mar hayiythiy watabo'u 'elay.**

Matt25:36 “naked, and you clothed Me; I was sick, and you visited Me; I was in prison, and you came to Me.”

<36> γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με.

36 gymnos kai periebalete me, ēsthenēsa kai epeskepsasthe me, en phylakē ēmēn kai ēlthate pros me.

37 :וְעַתָּה אֲנִי רָעֵב וְעַתָּה אֲנִי צָמֵא וְעַתָּה אֲנִי צָמֵא וְעַתָּה אֲנִי צָמֵא 37
לְזַעֲמוֹתֵינוּ הַצְדִּיקִים וְאָמְרוּ אֲדֹנָיֵנוּ מָתַי הָאֵינְנוּ רָעֵב
וְנִכְלְכְלָה או צָמֵא וְנִשְׁקָה אוֹתָהּ:

37. **w'anu hatsadiyqiym w'am'ru 'Adoneynu mathay r'iynuak ra'eb wan'kal'k'leak 'o tsame' wanash'qeh 'otha'k.**

Matt25:37 “Then the righteous shall answer Him, saying, ‘Our Master, when did we see You hungry, and feed You, or thirsty, and give You something to drink?’”

<37> τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;

37 tote apokrithēsontai autō hoi dikaioi legontes, Kyrie, pote se eidomen peinoṽta kai ethrepsamen, ē dipsōnta kai epotisamen?

38 :וְעַתָּה אֲנִי זָרָא וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ 38
לְחַיְמָתֵינוּ הָאֵינְנוּ אֹרְחַ וְנִאֲסָפָ או עָרוֹם וְנִכְסָ:

38. **umathay r'iynuak 'oreach wana'as'pha 'o arom wan'kassa.**

Matt25:38 “And when did we see You a stranger, and invite You in, or naked, and clothe You?”

<38> πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;

38 pote de se eidomen xenon kai synēgagomen, ē gymnon kai periebalomen?

39 :וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ 39
לְטוֹמָתֵינוּ הָאֵינְנוּ חוֹלָה או בְּמִשְׁמַר וְנִבְאֵ אֶלַי:

39. **umathay r'iynuak choleh 'o bamish'mar wanabo' 'eleyak.**

Matt25:39 “When did we see You sick, or in prison, and come to You?”

<39> πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

39 pote de se eidomen asthenounta ē en phylakē kai ēlthomen pros se?

40 :וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ 40
וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ וְעַתָּה אֲנִי חָלֵץ

מִוֹהַמְלֶךְ יַעֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמֵן אֲנִי לָכֶם
מִה־שָׁעֲשִׂיתֶם לְאַחַד מֵאַחֵי הַצִּעִירִים הָאֵלֶּה לִּי עֲשִׂיתֶם:

40. w'haMele'k ya`aneh wayo'mar 'aleyhem 'amen 'omer 'aniy lakem mah-she`asiythem l'echad me'achay hats'iyriym ha'eleh liy `asiythem.

Matt25:40 “The King shall answer and say to them, ‘Truly I say to you, to the extent that you did it to one of these brothers of Mine, even the least of them, you did it to Me.’”

<40> καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

40 kai apokritheis ho basileus erei autois, Amēn legō hymin, eph' hoson epoiēsate heni toutōn tōn adelphōn mou tōn elachistōn, emoi epoiēsate.

41 מֵאִזְ יֹאמֶר גַּם אֶל־הַנְּצִבִים לְשֹׂמְאֵלוֹ לְכוּ מֵעַלֵי אַרְוֵרִים
אֶל־אֵשׁ עוֹלָם הַמּוֹכֵנָה לְשָׁטָן וּלְמַלְאָכָיו:

41. w'az yo'mar gam 'el-hanitsabiyim lis'mo'lo l'ku me`alay 'aruriym 'el-'esh `olam hamukanah lasatan ul'mal'akayu.

Matt25:41 “Then He shall also say to those on His left, ‘Depart from Me, accursed ones, into the eternal fire which has been prepared for the devil and his angels;’”

<41> Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ [οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

41 Tote erei kai tois ex euōnymōn, Poreuesthe ap' emou [hoi] katēramenoi eis to pyr to aiōnion to hētoimasmenon tō diabolō kai tois aggelois autou.

42 מִבְּכִי רָעַב הָיִיתִי וְלֹא הָאֵכְלִיתֶם אוֹתִי צָמָא הָיִיתִי
וְלֹא הִשְׁקִיתֶם אוֹתִי:

42. ki ra`eb hayiythiy w'lo' he'ekal'tem 'othiy tsame' hayiythiy w'lo' hish'qiythem 'othiy.

Matt25:42 “for I was hungry, and you gave Me nothing to eat; I was thirsty, and you gave Me nothing to drink;”

<42> ἐπεινασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,

42 epeinasa gar kai ouk edōkate moi phagein, edipsēsa kai ouk epotisate me,

43 מִגְּאֲרֵם הָיִיתִי וְלֹא אָסַפְתֶּם אוֹתִי עָרוֹם
וְלֹא כִסִּיתֶם אוֹתִי חוֹלָה וּבִמְשָׁמֶר וְלֹא בִקְרַתֶּם אוֹתִי:

43 מֵאִזְ יֹאמֶר גַּם אֶל־הַנְּצִבִים לְשֹׂמְאֵלוֹ לְכוּ מֵעַלֵי אַרְוֵרִים
אֶל־אֵשׁ עוֹלָם הַמּוֹכֵנָה לְשָׁטָן וּלְמַלְאָכָיו:

43. 'oreach hayiythiy w'lo' 'asaph'tem 'othiy `arom
w'lo' kisiythem 'othiy choleh ubamish'mar w'lo' biqar'tem 'othiy.

Matt25:43 "I was a stranger, and you did not invite Me in; naked, and you did not clothe Me; sick, and in prison, and you did not visit Me."

<43> ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς
καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ με.

43 xenos ēmēn kai ou synēgagete me, gymnos
kai ou periebalete me, asthenēs kai en phylakē kai ouk epeskepsasthe me.

כְּשֶׁר יָכַח אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ 44
:שְׂמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ
מִדְּוַעֲנוּ גַם-הֵם וְאָמְרוּ אֲדֹנָיֵינוּ מָתַי רָאִינוּךָ רָעִיב אִו צָמֵא
אוֹ אֶרְחָם אוֹ עָרוֹם אוֹ חוֹלָה אוֹ בְּמִשְׁמַר וְלֹא שִׁרְתָּנוּךָ:

44. w`anu gam-hem w'am'ru 'Adoneynu mathay r'iynuak ra`eb
'o tsame' 'o 'oreach 'o `arom 'o choleh 'o bamish'mar w'lo' sherath'nuak.

Matt25:44 "Then they themselves also shall answer, saying, 'Our Master, when did we see You hungry, or thirsty, or a stranger, or naked, or sick, or in prison, and did not take care of You?'"

<44> τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;

44 tote apokrihēsontai kai autoi legontes, Kyrie, pote se eidomen peinōnta
ē dipsōnta ē xenon ē gymnon ē asthenē ē en phylakē kai ou diēkonēsamen soi?

כְּלֹא-אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶתְמוּנָתוֹ 45
:שְׂמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶת אֶתְמוּנָתוֹ
מִהֲאִז יַעֲנֶנָּה אַתֶּם לֵאמֹר אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם מִה-שְׂלֵא
עֲשִׂיתֶם לְאַחַד מִן-הַצְּעִירִים הָאֵלֶּה גַם-לִי לֹא עֲשִׂיתֶם:

45. 'az ya`aneh 'otham le'mor 'amen 'omer 'aniy lakem
mah-shel' `asiythem l'echad min-hats'`iyriym ha'eleh gam-liy lo' `asiythem.

Matt25:45 "Then He shall answer them, saying, 'Truly I say to you, to the extent that you did not do it to one of the least of these, you did not do it to Me.'"

<45> τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

45 tote apokrihēsetai autois legōn, Amēn legō hymin,
ep'h' hoson ouk epoiēsate heni toutōn tōn elachistōn, oude emoi epoiēsate.

שְׂלֵא אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶתְמוּנָתוֹ וְכִשְׁמֵר אֶתְמוּנָתוֹ 46
:מִוְהִלְכוּ אֵלֶּה לְמַעַצְבַּת עוֹלָם וְהַצְּדִיקִים לְחַיֵּי עוֹלָם:

46. w'hal'ku 'eleh l'ma`atsebeth `olam w'hatsadiyqiym l'chayey `olam.

Matt25:46 "These shall go away into eternal punishment, but the righteous into eternal life."

<46> καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
 46 kai apeleusontai houtoi eis kolasin aiōnion, hoi de dikaioi eis zōēn aiōnion.

Chapter 26

Matt26:1

אָלְכֵּן מְבַרְכֵּן אֶת-יְהוָה לְכֹל דְּבַר אֲתָּהּ כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וַיֹּאמֶר אֶל-תְּלָמִידָיו׃

1. way'hiy k'baloth Yahushua l'daber 'eth kal-had'bariym ha'eleh wayo'mer 'el-tal'miydayu.

Matt26:1 When Yahushua had finished all these words, He said to His disciples,

<26:1> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

1 Kai egeneto hote etelesen ho Iēsous pantas tous logous toutous, eipen tois mathētais autou,

2

בְּאַתְּמָם יִדְעַתֶּם כִּי עוֹד יוֹמִים וְהֶפְסֹחַ בֵּן
 וּבֶן-הָאָדָם יִמָּסֵר לְהַצִּילֵב׃

2. 'atem y'da'tem ki `od yomayim w'haPesach ba' uBen-ha'Adam yimaser l'hitsaleb.

Matt26:2 “You know that after two days the Passover is coming, and the Son of Man is to be handed over for crucifixion.”

<2> Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

2 Oidate hoti meta duo hēmeras to pascha ginetai,

kai ho huios tou anthrōpou paradidotai eis to staurōthēnai.

3

וַיִּקָּהְלוּ רָאִשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים
 וְזִקְנֵי הָעָם אֶל-חֶצֶר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּשְׁמוּ קַיָּפָא׃

3. wayiqahalu ra'shey hakohaniym w'hasoph'riym w'ziq'ney ha'am 'el-chatsar hakohen hagadol ush'mo Qayapha'.

Matt26:3 Then the chief priests and the elders of the people were gathered together in the court of the high priest, named Caiaphas;

<3> Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα

3 Tote synēchthēsan hoi archiereis kai hoi presbyteroi tou laou

eis tēn aulēn tou archiereōs tou legomenou Kaiapha

4 :פּוֹרְטָאֵלִים יַחְדָּו יִשְׁמְרוּ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בְּעָרְמָה וְלִהְמוֹתוֹ
דְּוַיִּנְעֲצוּ יַחְדָּו לְתַפְשׁ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בְּעָרְמָה וְלִהְמוֹתוֹ

4. wayiua`atsu yach`daw lith`pos `eth-Yahushua` b`ar`mah w`lahamiytho.

Matt26:4 and they plotted together to seize Yahushua by stealth and kill Him.

<4> καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν·

4 kai synebouleusanto hina ton Iēsoun dolō kratēsōsin kai apokteinōsin;

5 :וַיֹּאמְרוּ אֲדָם לֹא בְחָג פֶּן-תִּהְיֶה מְהוּמָה בָּעָם:
הַיּוֹמָה וְאֲדָם לֹא בְחָג פֶּן-תִּהְיֶה מְהוּמָה בָּעָם:

5. wayo`m`ru `a`k-lo` bechag pen-tih`yeh m`humah ba`am.

Matt26:5 But they were saying, Not during the festival, otherwise a riot might occur among the people.

<5> ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῶ.

5 elegon de, Mē en tē heortē, hina mē thorybos genētai en tō laō.

6 :וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַיְנִי בְּבֵית שִׁמְעוֹן הַמְּצָרֶע:
וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַיְנִי בְּבֵית שִׁמְעוֹן הַמְּצָרֶע:

6. way`hiy bih`yoth Yahushua` Beyth hiyniy b`beyth Shim`on ham`tsora`.

Matt26:6 Now when Yahushua was in Bethany, at the home of Simon the leper,

<6> Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

6 Tou de Iēsou genomenou en Bēthaniā en oikiā Simōnos tou leproū,

7 :וַתִּקְרַב אֵלָיו אִשָּׁה וּבִיָּדָהּ פֶּן מְרִקֶחֶת יִקְרָה מִאֵד
וַתִּצְקַע עַל-רֹאשׁוֹ בְּהִסְיָבוֹ לְאַכְל:
וַתִּקְרַב אֵלָיו אִשָּׁה וּבִיָּדָהּ פֶּן מְרִקֶחֶת יִקְרָה מִאֵד
וַתִּצְקַע עַל-רֹאשׁוֹ בְּהִסְיָבוֹ לְאַכְל:

7. watiq`rab `elayu `ishah ub`yadah pa`k mir`qachath y`qarah m`od
watitsoq `al-ro`sho bahasiybo le`ekol.

Matt26:7 a woman came to Him with an alabaster vial of very costly perfume,
and she poured it on His head as He reclined at the table.

<7> προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου βαρυτίμου
καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.

7 prosēlthen autō gynē echousa alabastron myrou barytimou

kai katecheen epi tēs kephalēs autou anakeimenou.

8 :חַיִּירְאוּ הַתְּלָמִידִים וַיִּכְעְסוּ וַיֹּאמְרוּ עַל-מָה הָאֵבֹד הַזֶּה:
חַיִּירְאוּ הַתְּלָמִידִים וַיִּכְעְסוּ וַיֹּאמְרוּ עַל-מָה הָאֵבֹד הַזֶּה:

8. wayir`u hatal`miydiym wayik`asu wayo`m`ru `al-mah ha`ibud hazeh.

Matt26:8 But the disciples were indignant when they saw this, and said, Why this waste?

<8> ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

8 idontes de hoi mathētai ēganaktēsan legontes, Eis ti hē apōleia hautē?

99 97H99 9Y999 97Y49 9X99 9499 9H999 9Y 9
:979909 9X99

ט כּי הַמְרַקְחַת הַזֹּאת הַיְתָה רְאוּיָה לְהִמָּכֵר בְּמַחִיר רָב
וְלָתֵת לְעֲנִיִּים:

9. ki hamir'qachath hazo'th hay'thah r'uyah l'himaker bim'chiyr rab w'latheth la`aniyym.

Matt26:9 For this perfume might have been sold for a high price and the money given to the poor.

<9> ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.

9 edynato gar touto prathēnai pollou kai dothēnai ptōchois.

499 9W49-94 949X 999 99994 99499 9W999 9499 9499
:9499 9XW9 9Y9 9W99

י וַיִּבְרַע יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָמָּה תִלְאוּ אֶת-הָאִשָּׁה הַזֹּאת
מִעֲשֵׂה טוֹב עֲשִׂתָּהּ עִמָּדִי:

10. wayeda` Yahushua wayo'mer 'aleyhem lamah tal'u 'eth-ha'ishah halo' ma`aseh tob `as'thah `imadiy.

Matt26:10 But Yahushua, aware of this, said to them, "Why do you bother the woman? For she has done a good deed to Me."

<10> γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ·

10 gnous de ho Iēsous eipen autois, Ti kopous parechete tē gynaiki? ergon gar kalon ērgasato eis eme;

:90-999 999999 99994 99949 99994 90-999 999999 999 999
יֵאָכֵר הָעֲנִיִּים בְּכָל-עֵת אֶתְכֶם וְאַנְכִי אֵינְנִי בְּקִרְבְּכֶם בְּכָל-עֵת:

11. ki ha`aniyym b'kal-`eth 'it'kem w'anoki 'eyneniy b'qir'b'kem b'kal-`eth.

Matt26:11 "For you always have the poor with you; but you do not always have Me."

<11> πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε·

11 pantote gar tous ptōchous echete meth' heautōn, eme de ou pantote echete;

9999 99999-90 9499 9H9999-94 9999 9W4 9Y 999
:949 9XW9 9X94

יב כּי אֲשֶׁר אִשְׁפָּכָה אֶת-הַמְרַקְחַת הַזֹּאת עַל-גּוּפִי לְחַנֹּט
אוֹתִי עֲשִׂתָּהּ זֹאת:

12. ki 'asher shaph'kah 'eth-hamir'qachath hazo'th `al-guphiy lachanot 'othiy `as'thah zo'th.

Matt26:12 "For when she poured this perfume on My body, she did it to prepare Me for burial."

<12> βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

12 balousa gar hautē to myron touto epi tou sōmatos mou pros to entaphiasai me epoiēsen.

אָפּוּסאַ גאַר האַטע תּוֹ מַיִרֹן תּוֹטוֹ עַל תּוֹ סוֹמָטוֹס מוֹ פֿרוֹס תּוֹ עֵנְטאַפּיאַסאַי מֵע עפּוֹיעֵסען. 13

יג אָמֵן אָמֵר אָנִי לָכֶם בְּכֹל-מָקוֹם אֲשֶׁר תִּקְרָא הַבְּשׂוּרָה
הַזֹּאת בְּכֹל-הָעוֹלָם גַּם אֶת-אֲשֶׁר עָשְׂתָה הִיא יִסְפָּר לְזַכָּרוֹן לָהּ:

13. 'amen 'omer 'aniy lakem b'kal-maqom 'asher tiqare' hab'sorah hazo'th b'kal-ha`olam gam 'eth-'asher `as'thah hiy' y'supar l'zikaron lah.

Matt26:13 "Truly I say to you, wherever this gospel is preached in the whole world, what this woman has done shall also be spoken of in memory of her."

<13> ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

13 amēn legō hymin, hopou ean kērychthē to euaggelion touto en holō tō kosmō, lalēthēsetai kai ho epoiēsen hautē eis mnēmosynon autēs.

אֶחָד מִשְׁנֵימָה וְיֵשׁוּעַ יְהוּדָה אִישׁ-קַרְיֹוֹת 14
אֶל-רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים:

יד וַיֵּלֶךְ אֶחָד מִשְׁנֵימָה וְיֵשׁוּעַ יְהוּדָה אִישׁ-קַרְיֹוֹת
אֶל-רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים:

14. wayele'k 'echad mish'neym he`asar ush'mo Yahudah 'lysh-q'riyoth 'el-ra'shey hakohaniym.

Matt26:14 Then one of the twelve, named Judas Iscariot, went to the chief priests

<14> Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἴσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς

14 Tote poreutheis heis tōn dōdeka, ho legomenos Ioudas Iskariōtēs, pros tous archiereis

וַיֹּאמֶר מַה-תַּתְּנוּ לִי וְאֶמְסְרֶנּוּ בְיַדְכֶם 15
וַיִּשְׁקְלוּ-לוֹ שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף:

טו וַיֹּאמֶר מַה-תַּתְּנוּ לִי וְאֶמְסְרֶנּוּ בְיַדְכֶם
וַיִּשְׁקְלוּ-לוֹ שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף:

15. wayo'mer mah-tit'nu liy w'em's'renu b'yed'kem wayish'q'lu-lo sh'loshiyim kaseph.

Matt26:15 and said, What are you shalling to give me to betray Him to you?

And they weighed out thirty pieces of silver to him.

<15> εἶπεν, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κάγῳ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;

οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

15 eipen, Ti thelete moi dounai, kagō hymin paradōsō auton? hoi de estēsan autō triakonta argyria.

טז וּמִן-הָעֵת הַהִיא בִּקְשׂוּ תַּאֲנָה לְמִסֵּר אוֹתוֹ: 16

16. umin-ha`eth hahiy' biqesh to'anah lim'sor 'otho.

Matt26:16 From then on he began looking for a good opportunity to betray Yahushua.

<16> καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῶ.

16 kai apo tote ezētei eukairian hina auton paradō.

יְהוֹשֻׁעַ מֵעַתָּה בָּרְאִישׁוֹן לְחַג הַמִּצּוֹת וַיִּבְרָא לְאֶתְהוֹשֻׁעַ
לְאָמַר אֵיפֹה נִכְיִן לְךָ לְאָכֹל אֶת־הַפֶּסַח:

17. way'hiy bari'shon l'Chag haMatsoth wayig'shu hatal'miydiym 'el-Yahushua le'mor 'eyphoh nakiyn l'ak le'ekol 'eth-haPasach.

Matt26:17 Now on the first day of the Feast of Unleavened Bread the disciples came to Yahushua and asked, Where do You want us to prepare for You to eat the Passover?

<17> Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

17 Tē de prōtē tōn azymōn prosēlthon hoi mathētai tō Iēsou legontes Pou theleis hetoimasōmen soi phagein to pascha?

יְהוֹשֻׁעַ לָכֵן הָעִירָה אֶל־פְּלָנִי אֶלְמָנִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה
אָמַר הַמּוֹרָה עֵתִי קְרוּבָה וּבְבֵיתְךָ אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפֶּסַח עִם־תְּלָמִידַי:

18. wayo'mer l'ku ha'iyrah 'el-p'loniy 'al'moniy wa'amar'tem 'elayu koh 'amar haMoreh `itiy q'robah ub'beyth'ak 'e`eseh 'eth-haPesach `im-tal'miyday.

Matt26:18 And He said, “Go into the city to a certain man, and say to him, ‘The Teacher says, ‘My time is near; I am to keep the Passover at your house with My disciples.’”

<18> ὁ δὲ εἶπεν, Ἵπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σέ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

18 ho de eipen, Hypagete eis tēn polin pros ton deina kai eipate autō,

Ho didaskalos legei, Ho kairos mou eggys estin, pros se poiō to pascha meta tōn mathētōn mou.

יֵטְוּוּעֵשׂוּ הַתְּלָמִידִים כְּאֲשֶׁר צִוָּם יְהוֹשֻׁעַ וַיִּכְיִנוּ אֶת־הַפֶּסַח:
יְהוֹשֻׁעַ מֵעַתָּה בָּרְאִישׁוֹן לְחַג הַמִּצּוֹת וַיִּבְרָא לְאֶתְהוֹשֻׁעַ לְאָמַר אֵיפֹה נִכְיִן לְךָ לְאָכֹל אֶת־הַפֶּסַח:

19. w'ya`aso hatal'miydiym ka'asher tsiwam Yahushua wayakiynu 'eth-haPasach.

Matt26:19 The disciples did as Yahushua had directed them; and they prepared the Passover.

<19> καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

19 kai epoiēsan hoi mathētai hōs synetaxen autois ho Iēsous kai hētoimasan to pascha.

כְּוַיְהִי בְּעָרְבַ וַיִּסַּב עִם־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרִי:
יְהוֹשֻׁעַ מֵעַתָּה בָּרְאִישׁוֹן לְחַג הַמִּצּוֹת וַיִּבְרָא לְאֶתְהוֹשֻׁעַ לְאָמַר אֵיפֹה נִכְיִן לְךָ לְאָכֹל אֶת־הַפֶּסַח:

20. way'hiy ba`ereb wayaseb `im-sh'neym he`asar.

Matt26:20 Now when evening came, He was reclining at the table with the twelve disciples.

<20> Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

20 Opsias de genomenēs anekeito meta tōn dōdeka.

21 כּא וּבְאַכְלָם וַיֹּאמֶר אֶמֶן אֲנִי לְכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי
21 כּא וּבְאַכְלָם וַיֹּאמֶר אֶמֶן אֲנִי לְכֶם אֶחָד מִכֶּם יִמְסְרֵנִי

21. ub'ak'lam wayo'mar 'amen 'omer 'aniy lakem 'echad mikem yim's'reniy.

Matt26:21 As they were eating, He said, “Truly I say to you that one of you shall betray Me.”

<21> καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὲν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

21 kai esthiontōn autōn eipen, Amēn legō hymin hoti heis ex hymōn paradōsei me.

22 כּבּ וַיִּתְעַצְבוּ מְאֹד וַיִּחְלְפוּ אִישׁ אִישׁ לֵאמֹר לּוֹ הֲאֵנֹכִי הוּא
22 כּבּ וַיִּתְעַצְבוּ מְאֹד וַיִּחְלְפוּ אִישׁ אִישׁ לֵאמֹר לּוֹ הֲאֵנֹכִי הוּא

אֲדֹנָי:
אֲדֹנָי:

22. wayith'`ats'bu m'od wayachelu 'iysh 'iysh le'mor lo he'anoki hu' 'Adoniy.

Matt26:22 Being deeply grieved, they each one began to say to Him, Surely not I, My Master?

<22> καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος, Μήτι ἐγὼ εἶμι, κύριε;

22 kai lypoumenoi sphodra ērxanto legein autō heis hekastos, Mēti egō eimi, kyrie?

23 כּגּ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
23 כּגּ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
הֲאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי
הֲאִישׁ אֲשֶׁר טָבַל עִמִּי אֶת־יָדוֹ בְּקַעֲרָה הוּא יִמְסְרֵנִי

23. waya`an wayo'mer ha'iysh 'asher tabal `imiy 'eth-yado baq'`arah hu' yim's'reniy.

Matt26:23 And He answered and said, “He who dipped his hand with Me in the bowl is the one who shall betray Me.”

<23> ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ οὗτός με παραδώσει.

23 ho de apokritheis eipen, Ho embapsas met' emou tēn cheira en tō trybliō houtos me paradōsei.

24 כּדּ הֵן בֶּן־הָאָדָם הַלּוֹךְ יֵלֵךְ בְּכַתּוּב עָלָיו וְאִנִּי לְאִישׁ
24 כּדּ הֵן בֶּן־הָאָדָם הַלּוֹךְ יֵלֵךְ בְּכַתּוּב עָלָיו וְאִנִּי לְאִישׁ
אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִמְסַר בֶּן־הָאָדָם טוֹב לְאִישׁ הַהוּא שְׂלֵא נוֹלָד:
אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ יִמְסַר בֶּן־הָאָדָם טוֹב לְאִישׁ הַהוּא שְׂלֵא נוֹלָד:

24. hen Ben-ha'Adam halo'k yele'k kakathub `alayu w'oy la'iysh 'asher `al-yado yimaser Ben-ha'Adam tob la'iysh hahu' shel' nolad.

Matt26:24 “The Son of Man is to go, just as it is written of Him; but woe to that man

by whom the Son of Man is betrayed! It would have been good for that man if he had not been born.”

<24> ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

24 ho men huio^s tou anthrōpou hypagei kathōs gegraptai peri autou, ouai de tō anthrōpō ekeinō di’ hou ho huio^s tou anthrōpou paradidotai; kalon ēn autō ei ouk egennēthē ho anthrōpos ekeinos.

כַּיָּא כַּלְכַּל כַּלְכַּל אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם 25
:אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם
כֹּה וַיֹּעַן יְהוֹדָה הַמָּסֵר אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר רַבִּי הֲאֲנִי הוּא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה אָמַרְתָּ:

25. waya`an Yahudah hamoser ‘otho wayo’mar Rabbiy ha’aniy hu’ wayo’mer ‘elayu ‘atah ‘amar’at.

Matt26:25 And Yahudah answered, who was betraying Him, said, Surely it is not I, Rabbi? Yahushua said to him, “You have said it yourself.”

<25> ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν, Μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

25 apokritheis de Ioudas ho paradidou^s auton eipen, Mēti egō eimi, hrabbi? legei autō, Sy eipas.

אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם 26
:אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם
כֹּו וַיְהִי בְּאֶכְלָם וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַלֶּחֶם וַיְבָרֵךְ וַיִּפְרֹס
וַיִּתֵּן לַתְּלָמִידִים וַיֹּאמֶר קַחוּ וְאֶכְלוּ זֶה הוּא גּוֹפִי:

26. way’hiy b’ak’lam wayiqach Yahushua ‘eth-halechem way’bare’k wayiph’ros wayiten latal’miydiym wayo’mar q’chu w’ik’lu zeh hu’ guphiy.

Matt26:26 While they were eating, Yahushua took some bread, and after a blessing, He broke it and gave it to the disciples, and said, “Take, eat; this is My body.”

<26> Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν, Λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.

26 Esthiontōn de autōn labōn ho Iēsous arton kai eulogēsas eklasen kai dous tois mathētais eipen, Labete phagete, touto estin to sōma mou.

אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם 27
:אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם
כֹּז וַיִּקַּח אֶת־הַכּוֹס וַיְבָרֵךְ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאמֶר שְׁתּוּ מִמֶּנָּה כֹּלְכֶם:

27. wayiqach ‘eth-hakos way’bare’k wayiten lahem wayo’mar sh’thu mimenah kul’kem.

Matt26:27 And when He had taken a cup and given thanks, He gave it to them, saying, “Drink from it, all of you;”

<27> καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες,

27 kai labōn potērion kai eucharistēsas edōken autois legōn, Piete ex autou pantes,

אֲמַרְתָּ עַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם וְעַל־בְּנֵי־אָדָם 28

כח כפי זה הוא דמי דם-הברית החדשה
הנשפך בעד רבים לסליחת חטאים:

28. **ki zeh hu' damiy dam-hab'riyth hachadashah hanish'pa'k b'`ad rabbiym lis'liychath chata'iyim.**

Matt26:28 “for this is My blood of the new covenant,
which is poured out for many for forgiveness of sins.”

<28> τούτο γάρ ἐστὶν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης
τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

28 **touto gar estin to haima mou tēs diathēkēs to peri pollōn ekchynnomenon eis aphenin hamartiōn.**

כט ואני אומר לכם לא אשתה מעתה מפרי הגפן הזה עד
היום שהוא אשר אשתה אתו עמכם והוא חדש במלכות אבי:

29. **wa'aniy 'omer lakem lo' 'esh'teh me`atah mip'riy hagephen hazeh `ad hayom hahu'`
'asher 'esh'teh 'otho `imakem w'hu' chadash b'mal'kuth 'Abiy.**

Matt26:29 “But I say to you, I shall not drink of this fruit of the vine from now on until that day
when I drink it new with you in My Father's kingdom.”

<29> λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

29 **legō de hymin, ou mē piō ap' arti ek toutou tou genēmatos tēs ampelou heōs tēs hēmeras ekeinēs
hotan auto pinō meth' hymōn kainon en tē basileiā tou patros mou.**

לויחי אחרי קראם את-ההלל ויציאו אל-הר הזיתים:

30. **way'hiy 'acharey qar'am 'eth-hahalel wayets'u 'el-har hazeythiym.**

Matt26:30 After singing a hymn, they went out to the Mount of Olives.

<30> Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

30 **Kai hymnēsantes exēlthon eis to Oros tōn Elaiōn.**

לא אז אומר אליהם יהושע אתם כלכם תפזלו בי הלילה
כי כתוב אכה את-הרעה ותפוזין הצאן:

31. **'az 'amar 'aleyhem Yahushua' 'atem kul'kem tikash'lu biy halay'lah ki kathub
'akeh 'eth-haro`eh uth'phutseyan hatso'n.**

Matt26:31 Then Yahushua said to them, “You shall all fall away because of Me this night, for it is
written, ‘I shall strike down the shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered.’”

<31> Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, γέγραπται γάρ,

Πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.

31 Tote **legei** autois **ho Iēsous**, **Pantes hymeis skandalisthēsesthe en emoi en tē nykti tautē**, **gegraptai gar**,

Pataxō ton poimena,

kai diaskorpisthēsontai ta probata tēs poimnēs.

32 אֲנִי לֹא אֶפְשָׁל לְעוֹלָם׃
לְגוֹיֵעַן פְּטָרוֹס וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם כִּי־יִפְשְׁלוּ בְּךָ כְּקֶדְמָי

32. **w'acharey qumiy 'ele'k liph'neykem haGaliylah.**

Matt26:32 “But after I have been raised, I shall go ahead of you to Galilee.”

<32> μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

32 **meta de to egerthēnai me proaxō hymas eis tēn Galilaian.**

33 אֲנִי לֹא אֶפְשָׁל לְעוֹלָם׃
לְגוֹיֵעַן פְּטָרוֹס וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם כִּי־יִפְשְׁלוּ בְּךָ כְּקֶדְמָי
אֲנִי לֹא אֶפְשָׁל לְעוֹלָם׃

33. **waya`an Pet'ros wayo'mer lo gam kiy-yikash'lu b'ak kulam 'aniy lo' 'ekashel l'`olam.**

Matt26:33 But **Kepha answered** and **said to Him**, **Even though all may fall away because of You**, **I shall never fall away.**

<33> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

33 **apokritheis de ho Petros eipen autō**, **Ei pantes skandalisthēsontai en soi**, **egō oudepote skandalisthēsomai.**

34 לְדַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ אָמֵן אֲמַר אֲנִי לְךָ כִּי בְלִיָּהּ הַזֶּה
בְּפֶטֶרָם יִקְרָא חֲתָרָנְגוֹל תִּכְחַשׁ בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים׃

34. **wayo'mer 'elayu Yahushua' 'amen 'omer 'aniy l'ak ki balay'lah hazeh b'terem yiq'ra' hatar'n'gol t'kachesh biy shalosh p'`amiym.**

Matt26:34 **Yahushua** said to him, “**Truly I say to you that this** very night, **before a rooster crows**, you shall deny **Me three** times.”

<34> ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσει με.

34 **ephē autō ho Iēsous**, **Amēn legō soi hoti en tautē tē nykti prin alektora phōnēsai tris aparnēsē me.**

35 וַיֹּאמֶר אֵלָיו פֶּטְרוֹס גַּם אִם עָלִי לָמוּת אֶתָּה לֹא אֶכְחָשׁ בְּךָ
 וְכֵן אֶמְרוּ גַם כָּל־הַתּוֹלְמִידִים׃

35. wayo'mer 'elayu Pet'ros gam 'im `alay lamuth 'it'ak lo' 'akachesh ba'k w'ken 'am'ru gam kal-hatal'miydiym.

Matt26:35 Kepha said to Him, Even if I have to die with You, I shall not deny You. All the disciples said the same thing too.

<35> λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Καὶ δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν.

35 legei autō ho Petros, Kan deē me syn soi apothanein, ou mē se aparnēsomai. homoiōs kai pantes hoi mathētai eipan.

36 כָּל־יְהוּדָיִם וְכָל־הַיְהוּדִים יָשָׁבוּ לָכֶם פֶּה עֵד-אֲשֶׁר אֵלֶיךָ שָׁמָּה
 וְהִתְפַּלְּתִי׃

36. 'acharey-ken ba' 'itam Yahushua' 'el-chatser haniq'ra' Gath-sh'maney wayo'mer 'el-hatal'miydiym sh'bu lakem poh `ad-'asher 'ele'k shamah w'hith'palal'tiy.

Matt26:36 Then Yahushua came with them to a place called Gethsemane, and said to His disciples, "Sit here while I go over there and pray."

<36> Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανὶ καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ ἕως [οὔ] ἀπελθῶν ἐκεῖ προσεύξωμαι.

36 Tote erchetai met' autōn ho Iēsous eis chōrion legomenon Gethsēmani kai legei tois mathētais, Kathisate autou heōs [hou] apelhōn ekei proseuxōmai.

37 וַיִּקַּח אֹתוֹ אֶת־פֶּטְרוֹס וְאֶת־שְׁנֵי בָנֵי זְבֵדָי וַיִּחַל לְהַעֲצֹב וּלְמוֹג׃

37. wayiqach 'ito 'eth-Pet'ros w'eth-sh'ney b'ney Zab'day wayachel l'he`atseb w'lamug.

Matt26:37 And He took with Him Kepha and the two sons of Zebedee, and began to be grieved and distressed.

<37> καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

37 kai paralabōn ton Petron kai tous duo huious Zebedaiou ērxato lypeisthai kai adēmonein.

38 וַיֹּאמֶר לָהֶם נִפְשִׁי מְרֵחָ לִי עַד-מָוֶת עֲמְדוּ בַּהּ וּשְׁקֻדּוּ עִמָּי:
38 wayo'mer lahem naph'shiy marah-liy `ad-maweth `im'du phoh w'shiq'du `imiy.

Matt26:38 Then He said to them, “My soul is deeply grieved, to the point of death; remain here and keep watch with Me.”

<38> τότε λέγει αὐτοῖς, Περὶλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μέيνατε ὦδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

38 tote legei autois, Perilypos estin hē psychē mou heōs thanatou; meinate hōde kai grēgoreite met' emou.

39 וַיֵּלֶךְ מְעַט מֵאַתָּם וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו וַיִּתְפַּלֵּל לֵאמֹר אָבִי
אֲם-יִוָּכַל לְהִיּוֹת תְּעַבְרָ-נָא מֵעָלַי הַכּוֹס הַזֹּאת אֵךְ לֹא
כִרְצוֹנִי כִי אֲם-כִרְצוֹנְךָ:
39 wayele'k m`at me'itam wayipol `al-panayu wayith'palel le'mor 'Abiy `im-yukal lih'yoth ta`abar-na' me`alay hakos hazo'th `a'k lo' kir'tsoniy ki `im-kir'tsoneak.

39. wayele'k m`at me'itam wayipol `al-panayu wayith'palel le'mor 'Abiy `im-yukal lih'yoth ta`abar-na' me`alay hakos hazo'th `a'k lo' kir'tsoniy ki `im-kir'tsoneak.

Matt26:39 And He went a little beyond them, and fell on His face and prayed, saying, “My Father, if it is possible, let this cup pass from Me; yet not as I shall, but as You shall.”

<39> καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατὸν ἐστὶν, παρελθάτω ἅπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ.

39 kai proelthōn mikron epesen epi prosōpon autou proseuchomenos kai legōn, Pater mou, ei dynaton estin, parelthatō ap' emou to potērion touto; plēn ouch hōs egō thelō all' hōs sy.

40 מוֹיִבֵּא אֶל-הַתְּלָמִידִים וַיִּמְצְאוּם יְשֻׁנִים וַיֹּאמֶר
אֶל-פֶּטְרוֹס הֲנָה לֹא-הֲיָה בִיכְלִתְכֶם לְשָׁקֵד עִמָּי שְׁעָה אַחַת:
40 wayabo' `el-hatal'miydiym wayim'tsa'em y'sheniym wayo'mer `el-Pet'ros hineh lo'-hayah biykal't'kem lish'qod `imiy sha`ah `echath.

40. wayabo' `el-hatal'miydiym wayim'tsa'em y'sheniym wayo'mer `el-Pet'ros hineh lo'-hayah biykal't'kem lish'qod `imiy sha`ah `echath.

Matt26:40 And He came to the disciples and found them sleeping, and said to Kepha, “So, you men could not keep watch with Me for one hour?”

<40> καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

40 kai erchetai pros tous mathētas kai heuriskei autous katheudontas, kai legei tō Petrō, Houtōs ouk ischysate mian hōran grēgorēsai met' emou?

41 וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית הַחֲדָשָׁה (New Testament) Hebrew-Greek-English color coded Interlinear – page 281

מאָ שְׁקִדוֹ וְהִתְפַּלֵּלוּ פֶּן-תָּבֹאוּ לְיַדֵי נְסִיוֹן הֵן הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
וְהַבָּשָׂר הַרָּפָה:

41. **shiq'du w'hith'pal'lu pen-tabo'u liydey nisayon hen haruach chaphetsah w'habasar rapheh.**

Matt26:41 “Keep watching and praying that you may not enter into temptation; the spirit is shalling, but the flesh is weak.”

<41> γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν·
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

41 grēgoreite kai proseuchesthe, hina mē eiselhēte eis peirasmon;
to men pneuma prothymon hē de sarx asthenēs.

42 42 אָבִי אֵלֹהִים אֲנִי מְבַרְכְּךָ כִּי אֵלֹהִים אַתָּה וְאֵלֹהִים אֲנִי מְבַרְכְּךָ
כִּי אֵלֹהִים אַתָּה וְאֵלֹהִים אֲנִי מְבַרְכְּךָ
מִבְּרִית לְלֶכֶת-לוֹ שְׁנִית וְהִתְפַּלֵּל לְאָמֵר אָבִי אֵלֹהִים-לֹא תוֹכֵל
הַכּוֹס הַזֹּאת לְעֵבֹר מֵעָלַי בְּלִתִּי אִם אֲשַׁתָּה אֶתָּה יְהִי כְרִצּוֹנְךָ:

42. **wayoseph laleketh-lo sheniyth wayith'palel le'mor**

'Abiy 'im-lo' thukal hakos hazo'th la`abor me`alay bil'tiy 'im 'esh'teh 'othah y'hiy kir'tsoneak.

Matt26:42 He went away again a second time and prayed, saying,
“My Father, if this cannot pass away unless I drink it, Your shall be done.”

<42> πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων,
Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

42 palin ek deuterou apelhōn prosēuxato legōn,

Pater mou, ei ou dynatai touto parelthein ean mē auto piō, genēthētō to thelēma sou.

43 43 מִן וְיִבֹא וְיִמְצְאֵם גַּם בַּפֶּעַם הַזֹּאת יְשָׁנִים כִּי עֵינֵיהֶם כְּבִדּוֹת:
מִן וְיִבֹא וְיִמְצְאֵם גַּם בַּפֶּעַם הַזֹּאת יְשָׁנִים כִּי עֵינֵיהֶם כְּבִדּוֹת:

43. **wayabo' wayim'tsa'em gam bapa'am hazo'th y'sheniyim ki `eyneyhem k'bedoth.**

Matt26:43 Again He came and found them sleeping again, for their eyes were heavy.

<43> καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

43 kai elthōn palin heuren autous katheudontas, ēsan gar autōn hoi ophthalmoi bebarēmenoi.

44 44 מִדְּבַר הַזֶּה עוֹד-הַפַּעַם כִּדְבַר הַזֶּה:
מִדְּבַר הַזֶּה עוֹד-הַפַּעַם כִּדְבַר הַזֶּה:
מִדְּבַר הַזֶּה עוֹד-הַפַּעַם כִּדְבַר הַזֶּה:
מִדְּבַר הַזֶּה עוֹד-הַפַּעַם כִּדְבַר הַזֶּה:

44. **wayaniychem wayoseph laleketh wayith'palel sh'liyshiyyth**
b'am'ro `od-hapa'am kadabar hazeh.

Matt26:44 And He left them again, and went away and prayed a third time,

saying the same thing once more.

<44> καὶ ἀφεῖς αὐτούς πάλιν ἀπελθὼν προσήύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν.

44 kai apheis autous palin apelthōn prosēuxato ek tritou ton auton logon eipōn palin.

יְהוָה אֵלֵינוּ יִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ 45

:יִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ

מִהַיְבֵא אֱלֹהֵי הַתְּלִמִּידִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נִימְנֵי עוֹד וְנִיחֵי

הַנֵּה הַשָּׁעָה קְרוּבָה וּבְנֵי-הָאָדָם נִמְסָר בְּיַדֵי חַטָּאִים:

45. wayabo' 'el-hatal'miydiym wayo'mer 'aleyhem numu `od w'nuchu

hineh hashah`ah q'robah uBen-ha'Adam nim'sar biydey chata'iyim.

Matt26:45 Then He came to the disciples and said to them, "Are you still sleeping and resting?

Behold, the hour is at hand and the Son of Man is being betrayed into the hands of sinners."

<45> τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε [τὸ] λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε·

ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

45 tote erchetai pros tous mathētas kai legei autois, Katheudete [to] loipon kai anapauesthe;

idou ēggiken hē hōra kai ho huios tou anthrōpou paradidotai eis cheiras hamartōlōn.

:שָׂרֵפְךָ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל 46

מִוִּימֵי וְנִלְכָּה הַנֵּה הַמִּסֵּר אוֹתִי הַלֵּךְ וְקָרֵב:

46. qumu w'nelekah hineh hamoser 'othiy hole'k w'qareb.

Matt26:46 "Get up, let us be going; behold, the one who betrays Me is at hand!"

<46> ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

46 egeiresthe agōmen; idou ēggiken ho paradidous me.

יְהוָה אֵלֵינוּ יִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ 47

:יִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ וְיִשְׁמַח בְּעֲשֵׂתֵנוּ

מִזְעוֹרְנֵי מַדְבַּר וְהַנֵּה יְהוּדָה אֶחָד מִשְׁנַיִם הָעֹשֵׂר בָּא וְעָמוּ

הַמּוֹן רַב בַּחֲרָבוֹת וּבַמְקַלּוֹת מֵאֵת רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְזִקְנֵי הָעָם:

47. `odenu m'daber w'hineh Yahudah 'echad mish'neym he`asar ba' w'imo hamon rab bacharaboth

ub'maq'loth me'eth ra'shey hakohaniym w'ziq'ney ha`am.

Matt26:47 While He was still speaking, behold, Judas, one of the twelve,

came up with Him accompanied by a large crowd with swords and clubs,

who came from the chief priests and elders of the people.

<47> Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς

μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

47 Kai eti autou lalountos idou Ioudas heis tōn dōdeka ēlthen

kai met' autou ochlos polys meta machairōn kai xylōn apo tōn archiereōn kai presbyterōn tou laou.

יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל 48

48: 48: 48: 48: 48:

מַה־וְהַמִּסֵּר אֹתוֹ נָתַן לָהֶם אֹת לְאֹמֵר הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶשְׁקֶהוּ
זֶה הוּא תְּפֹשֶׂהוּ:

48. w'hamoser 'otho nathan lahem 'oth le'mor ha'iysh 'asher 'eshaqehu zeh hu' tiph'sohu.

Matt26:48 Now he who was betraying Him gave them a sign, saying,
Whomever I kiss, He is the one; seize Him.

<48> ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων,
Ὅν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν, κρατήσατε αὐτόν.

48 ho de paradidous auton edōken autois sēmeion legōn, Hon an philēsō autos estin, kratēsate auton.

49: 49: 49: 49: 49:
מַטְוִי וּמְקִיד נִגַּשׁ אֶל-יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָךְ רַבִּי וַיִּנְשָׁק-לוֹ:

49. umiyad nigash 'el-Yahushua wayo'mer Shalom l'ak Rabbi way'nasheq-lo.

Matt26:49 Immediately he went to Yahushua and said, Shalom, Rabbi!, and kissed Him.

<49> καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, Χαῖρε, ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

49 kai eutheōs proselthōn tō Iēsou eipen, Chaire, hrabbi, kai katephilēsen auton.

50: 50: 50: 50: 50:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ רַעֲי עַל-מָה בָאתָ וַיִּנְשָׁא
וַיִּשְׁלַח אֶת-יְדֵיהֶם בְּיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְּפְשׂוּ אֹתוֹ:

50. wayo'mer 'elayu Yahushua re'iy `al-meh ba'tah
wayig'shu wayish'l'chu 'eth-y'deyhem b'Yahushua wayith'p'so 'otho.

Matt26:50 And Yahushua said to him, "Friend, do what you have come for."
Then they came and laid hands on Yahushua and seized Him.

<50> ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

50 ho de Iēsous eipen autō, Hetaire, eph' ho parei.

tote proselthontes epebalon tas cheiras epi ton Iēsoun kai ekratēsan auton.

51: 51: 51: 51: 51:
וַיִּשְׁלַח אֶחָד מִן-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִם-יְהוֹשֻׁעַ שָׁלַח יָדוֹ
וַיִּשְׁלַף חֶרְבּוֹ וַיַּךְ אֶת-עַבְדֵּי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּקְצֹץ אֶת-אָזְנוֹ:

51. w'hineh 'echad min-ha'anashiym 'asher `im-Yahushua shalach yado
wayish'loph char'bo waya'k 'eth-`ebed hakohen hagadol way'qatsets 'eth-'az'no.

Matt26:51 And behold, one of those who were with Yahushua reached the hand
and drew out his sword, and struck the slave of the high priest and cut off his ear.

<51> καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

51 kai idou heis tōn meta Iēsou ekteinas tēn cheira apespasen tēn machairan autou kai pataxas ton doulon tou archiereōs apheilen autou to ōtion.

אָרֹמֶן-לָא יִשְׁרָאֵל-אֶתְּ חֶרֶבְךָ אֶל-תַּעֲרֶהָ
נְבִיאִים אֵלֶיךָ יְהוֹשִׁעַ הָשִׁיב אֶת-חֶרֶבְךָ אֶל-תַּעֲרֶהָ
כִּי כָל-אֲחֵי חֶרֶב בְּחֶרֶב יִאֲבְדוּ:

52. wayo'mer 'elayu Yahushua hasheb 'eth-char'b'ak 'el-ta`rah
ki kal-'ochazey chereb bachereb yo'bedu.

Matt26:52 Then Yahushua said to him, “Put your sword back into its place; for all those who take up the sword shall perish by the sword.”

<52> τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.

52 tote legei autō ho Iēsous, Apostrepson tēn machairan sou eis ton topon autēs; pantes gar hoi labontes machairan en machairē apolountai.

כִּי לֹא יִכְלֶה לְשַׂאֵל עֲתָה מֵאֵת אָבִי
וַיִּצְוֶה לִי יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עֶשְׂרִי לְגִיּוֹנוֹת שָׁל-מְלֹאכִים:
אֲבִי יִשְׁלַח לִי אֶת-חֶרֶבְךָ אֶל-תַּעֲרֶהָ
כִּי לֹא יִכְלֶה לְשַׂאֵל עֲתָה מֵאֵת אָבִי
וַיִּצְוֶה לִי יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עֶשְׂרִי לְגִיּוֹנוֹת שָׁל-מְלֹאכִים:

53. hatho'mar b'lib'ak ki lo' yakol'tiy lish'ol `atah me'eth 'Abiy
wiytsaueh-liy yother mish'neym `asar lig'yonoth shel-mal'akiym.

Matt26:53 “Or do you think that I cannot appeal to My Father, and He shall at once put at My disposal more than twelve legions of angels?”

<53> ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων;

53 ē dokeis hoti ou dynamai parakalesai ton patera mou, kai parastēsei moi arti pleiō dōdeka legiōnas aggelōn?

וְאֵיכָכָה אֲכֹוֹא יְמִלְאוּ הַכְּתוּבִים כִּי-כֵן הָיָה תְהִיָּה:
אֲבִי יִשְׁלַח לִי אֶת-חֶרֶבְךָ אֶל-תַּעֲרֶהָ
כִּי לֹא יִכְלֶה לְשַׂאֵל עֲתָה מֵאֵת אָבִי
וַיִּצְוֶה לִי יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עֶשְׂרִי לְגִיּוֹנוֹת שָׁל-מְלֹאכִים:

54. w'eykakah 'epho' yimal'u hak'thubiym kiy-ken hayoh thih'yeh.

Matt26:54 “How then shall the Scriptures be fulfilled, which say that it must happen this way?”

<54> πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

54 pōs oun plērōthōsin hai graphai hoti houtōs dei genesthai?

אֲבִי יִשְׁלַח לִי אֶת-חֶרֶבְךָ אֶל-תַּעֲרֶהָ
כִּי לֹא יִכְלֶה לְשַׂאֵל עֲתָה מֵאֵת אָבִי
וַיִּצְוֶה לִי יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עֶשְׂרִי לְגִיּוֹנוֹת שָׁל-מְלֹאכִים:

גַּוְכַּבּ כְּאַבְכַּבּא כְּנִכְז כְּנִשׁוּכְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ
:כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ
נִה בְּשַׁעַה הַהִיא אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הַמּוֹן הָעָם כְּצִיָּאת עַל-פְּרִיָּן
יִצְאָתֶם בְּחַרְבוֹת וּבַמְקָלוֹת לְתַפְשֹׁנִי וְאֲנִי הָיִיתִי יָשִׁב
וּמְלַמֵּד בַּמְקֹדֶשׁ יוֹם יוֹם וְלֹא הִחַזְקֹתֶם בִּי:

55. basha`ah hahiy' 'amar Yahushua' 'el-hamon ha`am
k'tse'th `al-pariyts y'tsa'them bacharaboth ub'maq'loth l'thaph'seniy
wa'aniy hayiythiy yosheb um'lamed bamiq'dash yom yom w'lo' hechezaq'tem biy.

Matt26:55 At that **time** Yahushua said to the crowds,
"Have you come out with swords and clubs to arrest Me as you would against a robber?
Every day I used to sit in the temple teaching and you did not seize Me."

<55> 'En ekeinē tē hōrā eipen o 'Iēsous tois ochlois, 'Ωs epī lēstēn exēlthate metā machairōn
kai xylōn syllabein me; kath' hēmeran en tō ierō ekathezōmēn didaskōn kai ouk ekratēsate me.

55 En ekeinē tē hōrā eipen ho Iēsous tois ochlois, Hōs epi lēstēn exēlthate meta machairōn

kai xylōn syllabein me? kath' hēmeran en tō hierō ekathezomēn didaskōn kai ouk ekratēsate me.

זַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ **56**
:כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ

נִוּוּ כָּל-זֵאת הַיְתָה לְמַלְאָת כַּתְּבֵי הַנְּבִיאִים אֲז עֲזַבּוּהוּ
הַתְּלָמִידִים כְּלָם וַיִּנְוּסוּ:

56. w'kal-zo'th hay'thah l'mal'th kith'bey han'biy'iyim
'az `azabuhu hatal'miydiym kulam wayanusu.

Matt26:56 "But all this has taken place to fulfill the Scriptures of the prophets."
Then all the disciples left Him and fled.

<56> τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν.
Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

56 touto de holon gegonen hina plērōthōsin hai graphai tōn prophētōn.

Tote hoi mathētai pantes aphenentes auton ephygon.

כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ זַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ **57**
:כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ כְּזַבְכַּבּ-כְּזַבְכַּבּ

נִזְוּוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר תַּפְּשׂוּ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ הוֹלִיכֵהוּ אֶל-קַיִפָּא
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נִקְהְלוּ בְּבֵיתוֹ הַסּוֹפְרִים וְהַזְקֵנִים:

57. w'ha'anashiym 'asher taph'so 'eth-Yahushua holiykuhu 'el-Qayapha' hakohen hagadol
'asher niq'halu b'beytho hasoph'riym w'haz'qeniym.

Matt26:57 Those who had seized Yahushua led Him away to Caiaphas, the high priest,
where the scribes and the elders were gathered together in his house.

<57> Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

57 Hoi de kratēsantes ton Iēsoun apēgagon pros Kaiaphan ton archierea, hopou hoi grammateis kai hoi presbyteroi synēchthēsan.

כְּשֶׁעָלָה אֵת יֵשׁוּעַ אֶל-כַּיָּאֵפָאן אֲרִיֶזֶן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְיָבִיא
:אֶת-כָּל-הַכֹּהֵן הַקְּטָנִים וְיָשְׁבָה אֶת-כָּל-הַכֹּהֵן הַקְּטָנִים
נְהַיְתָה הַלֵּךְ אַחֲרָיו מִרְחוֹק עַד לְחֹצֵר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיָּבֵא
בְּנִימָה וַיֵּשֶׁב אֶצְלוֹ הַמְשָׁרְתִים לְרֵאוֹת מֵהַיְהוּיָה אַחֲרֵית הַדְּבָר:

58. uPhet'ros hole'k 'acharayu merachoaq `ad lachatsar hakohen hagadol wayabo' ph'niymah wayesheb 'etsel ham'sharathiyim lir'oth mah-yih'yeh 'achariyth hadabar.

Matt26:58 But Kepha was following Him at a distance as far as the courtyard of the high priest, and entered in, and sat down with the officers to see what was after the outcome.

<58> ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

58 ho de Petros ēkolouthei autō apo makrothen heōs tēs aulēs tou archiereōs kai eiselhōn esō ekathēto meta tōn hypēretōn idein to telos.

וְכָל-הַסּוֹפְרִים וְכָל-הַסְּנֵהֲדָרִין בְּקִשּׁוֹ עֵדוּת
שֶׁקָּרְבָה וַיִּשְׁעוּ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מִצְאוּ:
כָּל-הַכֹּהֵן הַקְּטָנִים וְכָל-הַסְּנֵהֲדָרִין בְּקִשּׁוֹ עֵדוּת
שֶׁקָּרְבָה וַיִּשְׁעוּ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מִצְאוּ:

59. w'ra'shey hakohaniym w'hasoph'riym w'kal-hasan'hed'riyn biq'shu `eduth sheqer b'Yahushua lahamiytho w'lo' matsa'u.

Matt26:59 Now the chief priests and the whole Council kept trying to obtain false testimony against Yahushua, so that they might put Him to death.

<59> οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν,

59 hoi de archiereis kai to synedrion holon ezētoun pseudomartyrian kata tou Iēsou hopōs auton thanatōsōsin,

וְכִי-בָאוּ שְׂמָה עֵדֵי שֶׁקֶר רַבִּים לֹא מִצְאוּ:
כָּל-הַכֹּהֵן הַקְּטָנִים וְכָל-הַסְּנֵהֲדָרִין בְּקִשּׁוֹ עֵדוּת
שֶׁקָּרְבָה וַיִּשְׁעוּ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מִצְאוּ:

60. w'aph ki ba'u shamah `edey sheqer rabbiym lo' matsa'u.

Matt26:60 They did not find any, even though many false witnesses came forward. But later on two came forward,

<60> καὶ οὐχ εὔρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο

60 kai ouch heuron pollōn proselthontōn pseudomartyrōn. hysteron de proselthontes duo

וְכִי-בָאוּ שְׂמָה עֵדֵי שֶׁקֶר רַבִּים לֹא מִצְאוּ:
כָּל-הַכֹּהֵן הַקְּטָנִים וְכָל-הַסְּנֵהֲדָרִין בְּקִשּׁוֹ עֵדוּת
שֶׁקָּרְבָה וַיִּשְׁעוּ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מִצְאוּ:

סא וּבִאֲחֶרֶוֹנָה נִגְשׂוּ שְׁנֵי עֲדֵי שָׁקֶר וַיֹּאמְרוּ זֶה אָמַר יֵשׁ
לְאֵל יְדֵי לְהָרִס אֶת-הַיְכָל הָאֱלֹהִים וּלְבָנוֹתוֹ בְּשִׁלְשֶׁת יָמִים:

61. uba'acharonah nig'shu sh'ney `edey sheqer

wayo'm'ru zeh 'amar yesh l'el yadiy laharos 'eth-heykal ha'Elohim w'lib'notho bish'losheth yamiym.

Matt26:61 and said, This man stated, I am able to destroy the temple of the Elohim
and to rebuild it in three days.

<61> εἶπαν, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομηῆσαι.

61 eipan, Houtos ephē, Dynamai katalysai ton naon tou theou kai dia triōn hēmerōn oikodomēsai.

62 אָמַר אֵלָיו הַלֵּא תַעֲנֶה דָבָר
מֵה־זֶה יַעֲדִידוּ בְּךָ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה:

62. wayaqam hakohen hagadol wayo'mer 'elayu halo' tha`aneh dabar
mah-zeh ya`iydu-b`ak ha'anashiyim ha'eleh.

Matt26:62 The high priest stood up and said to Him, Do You not answer?
What is it that these men are testifying against You?

<62> καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

62 kai anastas ho archiereus eipen autō, Ouden apokrinē ti houtoi sou katamartyrousin?

63 סָג וַיְהִי וַיִּשְׁעַ הַחֶרֶשׁ וַיַּעַן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר לוֹ מִשְׁבִּיעֶךָ
אֲנִי בְּאֱלֹהִים חַיִּים שְׂתֹאמַר לָנוּ אִם-אַתָּה הַמְּשִׁיחַ בֶּן-הָאֱלֹהִים:

63. w'Yahushua hecheriysh waya`an hakohen hagadol wayo'mer lo mash'biy`aak 'aniy
b'Elohiym chayiyim sheto'mar lanu 'im-'atah haMashiyach ben-ha'Elohim.

Matt26:63 But Yahushua kept silent. And the high priest answered and said to Him, I adjure You
by the living Elohim, that You tell us whether You are the Mashiyach, the Son of the Elohim.

<63> ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε
κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

63 ho de Iēsous esiōpa. kai ho archiereus eipen autō, Exorkizō se

kata tou theou tou zōntos hina hēmin eipēs ei sy ei ho Christos ho huioi tou theou.

64 סָד וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ אַתָּה אָמַרְתָּ וְאֲנִי אָמַר לָכֶם מֵעַתָּה
תִּרְאוּ אֶת-בֶּן-הָאָדָם יֹשֵׁב לְיְמִין הַגְּבוּרָה וּבֹא עִם-עַנְנֵי

64. wayo'mer 'elayu Yahushua' 'atah 'amar' at wa'aniy 'omer lakem me'atah tir'u 'eth-Ben-ha'Adam yosheb liymiyn hag'burah uba' `im-`an'ney hashamayim.

Matt26:64 Yahushua said to him, "You have said it yourself; nevertheless I tell you, hereafter you shall see the Son of Man sitting at the right hand of power, and coming on the clouds of heaven."

<64> λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

64 legei autō ho Iēsous, Sy eipas; plēn legō hymin,

ap' arti opsesthe ton huion tou anthrōpou

kathēmenon ek dexiōn tēs dynameōs

kai erchomenon epi tōn nephelōn tou ouranou.

כַּיְיָ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־אֲנִי וְאָמַרְתֶּם לָכֵן אֶת־בְּנֵי־אָדָם יוֹשֵׁב עַל־יְמִינֵי הַקּוֹחַ וְבָא עַל־עַנְנֵי שָׁמַיִם 65

וְיִקְרַע הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר מִגִּדְפוֹ הוּא
וּמֵה־לָּנוּ עוֹד לְבִקְשׁ עֵדִים הֲלֹא עָתָה שְׁמַעְתֶּם אֶת־גִּדְפוֹ:

65. wayiq'ra` hakohen hagadol 'eth-b'gadayu wayo'mar m'gadeph hu' umah-lanu `od l'baqesh `ediym halo' `atah sh'ma`tem 'eth-gidupho.

Matt26:65 Then the high priest tore his robes and said, He has blasphemed!

What further need do we have of witnesses? Behold, you have now heard the blasphemy;

<65> τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων, Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν·

65 tote ho archiereus dierrēxen ta himatia autou legōn, Eblasphēmēsen; ti eti chreian echomen martyrōn? ide nyn ēkousate tēn blasphēmian;

כַּיְיָ אָמַרְתֶּם לָכֵן אֶת־בְּנֵי־אָדָם יוֹשֵׁב עַל־יְמִינֵי הַקּוֹחַ וְבָא עַל־עַנְנֵי שָׁמַיִם 66

וְיִקְרַע הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר וַיֹּאמְרוּ אֵישׁ־מִן הוּא:

66. mah-da`t'kem waya`anu wayo'm'ru 'iysh-maweth hu'.

Matt26:66 what do you think? They answered, saying, He deserves death!

<66> τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν, Ἐνοχος θανάτου ἐστίν.

66 ti hymin dokei? hoi de apokrithentes eipan, Enochos thanatou estin.

כַּיְיָ אָמַרְתֶּם לָכֵן אֶת־בְּנֵי־אָדָם יוֹשֵׁב עַל־יְמִינֵי הַקּוֹחַ וְבָא עַל־עַנְנֵי שָׁמַיִם 67

וְיִקְרַעוּ בְּפָנָיו וַיִּכּוּהוּ בְּאֶגְרוֹף וַאֲחֵרִים הִכּוּהוּ עַל־הַלְּחִי:

67. wayaroqu b'phanayu wayakuhu b'eg'roph wa'acheriym hikuhu `al-halechiy.

Matt26:67 Then they spat in His face and beat Him with their fists; and others slapped Him,

<67> Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν

67 Tote eneptysan eis to prosōpon autou kai ekolaphisan auton, hoi de erapisan

שׁוֹמְרֵי אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן 68
סח ויִאמְרוּ הַנְּבִיא לָנוּ הַמְּשִׁיחַ מִי הוּא הַמְּכֹה אֹתְךָ:

68. wayo'm'ru hinabe' lanu haMashiyach miy hu' hamakeh 'otha'k.

Matt26:68 and said, Prophecy to us, You the Mashiyach; who is the one who hit You?

<68> λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παίσας σε;

68 legontes, Prophēteuson hēmin, Christe, tis estin ho paisas se?

אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן 69
:שׁוֹמְרֵי אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן
סט ויִכְחַשׁ בְּפָנָיו כָּלָם לֵאמֹר לֹא יָדַעְתִּי מַה אַתָּה אֹמֵר:
אחת לֵאמֹר גַּם-אַתָּה הָיִיתָ עִם-יְהוֹשֻׁעַ הַגְּלִילִי:

69. uPhet'ros yashab michuts labayith bechatser watigash 'elayu shiph'chah 'achath le'mor gam-'atah hayiytah `im-Yahushua haGaliyliy.

Matt26:69 Now Kepha was sitting outside in the courtyard, and a servant-girl came to him and said, You too were with Yahushua the Galilean.

<69> Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

69 Ho de Petros ekathēto exō en tē aulē; kai prosēlthen autō mia paidiskē legousa,

Kai sy ēstha meta Iēsou tou Galilaiou.

אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן 70
:שׁוֹמְרֵי אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן
עוֹיִכְחַשׁ בְּפָנָיו כָּלָם לֵאמֹר לֹא יָדַעְתִּי מַה אַתָּה אֹמֵר:

70. way'kachesh biph'ney kulam le'mor lo' yada'tiy mah-'at' 'omareth.

Matt26:70 But he denied it before them all, saying, I do not know what you are talking about.

<70> ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

70 ho de ērnēsato emprosthen pantōn legōn, Ouk oida ti legeis.

אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן 71
:שׁוֹמְרֵי אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן אֵימָרְיָא דְּכִיּוֹן
עא ויַעֲבֹר אֶל-פֶּתַח הַשַּׁעַר וַתֵּרָא אוֹתוֹ אַחֶרֶת וַתֹּאמֶר
לְאַנְשֵׁים אֲשֶׁר-שָׁם גַּם-זֶה הָיָה עִם-יְהוֹשֻׁעַ הַנַּצְרֵתִי:

71. waya`abor 'el-pethach hashar watere' 'otho 'achereth wato'mer la'anashiyim 'asher-sham gam-zeh hayah `im-Yahushua haNats'riy.

Matt26:71 When he had gone out to the gateway, another servant-girl saw him and said to those who were there, This man was also with Yahushua of Nazareth.

<71> ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

71 exelthonta de eis ton pylōna eiden auton allē kai legei tois ekei, Houtos ēn meta Iēsou tou Nazōraiou.

:wכּאָ-אָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ 72
עב ויִוֹסֶף לְכַחַשׁ וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר לֹא יָדַעְתִּי אֶת־הָאִישׁ׃

72. wayoseph l'kachesh wayishaba` le'mor lo' yada`tiy 'eth-ha'iysh.

Matt26:72 And again he denied it with an oath, saying, I do not know the man.

<72> καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

72 kai palin ērnēsato meta horkou hoti Ouk oida ton anthrōpon.

אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ 73
:אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ

עב ויִמְעַט אַחֲרַיִכֶן וַיִּגְּשׁוּ הָעַמֻּדִים שָׁם וַיֹּאמְרוּ
אֶל־פֶּטְרוֹס אָבְל גַּם־אַתָּה מֵהֵם כִּי גַם־לְשׁוֹנְךָ מִגִּלָּה אֹתָךְ׃

73. um`at 'acharey-ken wayig'shu ha`om'diyim sham wayo'm'ru 'el-Pet'ros 'abal gam-'atah mehem ki gam-l'shon'ak m'galah 'otha'k.

Matt26:73 A little later the bystanders came up there and said to Kepha, Surely you too are one of them; for even the way you talk gives you away.

<73> μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.

73 meta mikron de proselthontes hoi hestōtes eipon tō Petrō, Alēthōs kai sy ex autōn ei,

kai gar hē lalia sou dēlon se poiei.

אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ 74
:אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ

עד וַיִּחַל לְהַחֲרִים אֶת־נַפְשׁוֹ וַלְהַשָּׁבַע לֵאמֹר לֹא יָדַעְתִּי
אֶת־הָאִישׁ וַיִּמְדַּקְרָא הַתְּרַנְגּוֹל׃

74. wayachel l'hachariym 'eth-naph'sho ul'hishabe` le'mor lo' yada`tiy 'eth-ha'iysh umiyad qara' hatar'n'gol.

Matt26:74 Then he began to curse his life and to swear, saying, I do not know the man! And immediately a rooster crowed.

<74> τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

74 tote ērxato katathematizein kai omnuein hoti Ouk oida ton anthrōpon. kai eutheōs alektōr ephōnēsen.

אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ 75
אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ אָבּוֹאָבּ

עַה וַיִּזְכֹּר פֶּטְרוֹס אֶת־דְּבַר יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר
בְּטָרָם יִקְרָא הַתְּרַנְגּוֹל הַתְּכַחַשׁ בִּי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים׃

וַיִּצְאָה הַחֹזֶה וַיִּמָּרַר בְּבִכְיָו:

75. wayiz'kor Pet'ros 'eth-d'bar Yahushua' 'asher diber 'elayu le'mor b'terem yiq'ra' hatar'n'gol t'kadesh biy shalosh p'amiym wayetse' hachutsah way'marer babekiy.

Matt26:75 And **Kepha** remembered the word which **Yahushua** had said to him, **Before a rooster crows**, you shall deny **Me** three times. And **he** went out outside and **wept** bitterly.

<75> καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

75 kai emnēsthē ho Petros tou hrēmatos Iēsou eirēkotos hoti Prin alektora phōnēsai tris aparnēsē me; kai exelthōn exō eklausen pikrōs.

Chapter 27

Matt27:1 מַלְאָכָא דְּבַרְתָּא דְּיִשְׁרָאֵל וְיִהוּדָא וְכָל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

1. way'hiy liph'noth haboqer wayiua`atsu kal-ra'shey hakohaniym w'ziq'ney ha'am `al-Yahushua l'hamiytho.

Matt27:1 Now when morning came, all the chief priests and the elders of the people conferred together against Yahushua to put Him to death;

<27:1> Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν·

1 Prōias de genomenēs symboulion elabon pantes hoi archiereis

kai hoi presbyteroi tou laou kata tou Iēsou hōste thanatōsai auton;

2 מַלְאָכָא דְּבַרְתָּא דְּיִשְׁרָאֵל וְיִהוּדָא וְכָל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וְזִקְנֵי הָעָם עַל־יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־הַבְּקָר וַיִּוָּעְצוּ כָּל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים

2. waya'as'ru 'otho wayoliykuhu misham wayim's'ruhu 'el-Pon'tiyos Piylatos haheg'mon.

Matt27:2 and they bound Him, and led Him away and delivered Him to Pontius Pilate the governor.

<2> καὶ δήσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

2 kai dēsantes auton apēgagon kai paredōkan Pilatō tō hēgemoni.

3 גְּבִירָא יְהוּדָא הַמְסֵר אֹתוֹ כִּי הִרְשִׁיעָהוּ וַיִּנְחֵם וַיִּשָּׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֶל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וַהֲזִקְנִים לֵאמֹר:

וַיִּשָּׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֶל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וַהֲזִקְנִים לֵאמֹר: גְּבִירָא יְהוּדָא הַמְסֵר אֹתוֹ כִּי הִרְשִׁיעָהוּ וַיִּנְחֵם וַיִּשָּׁב אֶת־שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֶל־רֵישֵׁי הַכְּהֻנִּים וַהֲזִקְנִים לֵאמֹר:

3. wayar' Yahudah hamoser 'otho ki hir'shiy`uhu

wayinachem wayasheb 'eth-sh'loshiyim hakeseph 'el-ra'shey hakohaniym w'haz'qeniym le'mor.

Matt27:3 Then when Judas, who had betrayed Him, saw that He had been condemned, he felt remorse and returned the thirty pieces of silver to the chief priests and elders,

<3> Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις

3 Tote idōn Ioudas ho paradidous auton hoti katekrithē,

metamelētheis estrepse ta triakonta argyria tois archiereusin kai presbyterois

יָגַל-אֶשׁ יָאֶשְׁבֵּת יְלֹשִׁימִימֵי חֶסֶפֶת אֱלֹהֵי רֵאשֵׁי חֹהֲנֵי יָמֵי הַזְּקֵנִים לְמֹר 4
:אָבִיב אָבִיב אָבִיב אָבִיב

דְּחַטְאֵתִי כִּי-דָם נָקִי הַסְּגֵרְתִּי וַיֵּאמְרוּ מֵהַ-לָּנוּ
וְלִזְמַת אֶתְּהָ תִרְאָה:

4. chata'thiy kiy-dam naqiy his'gar'tiy wayo'm'ru mah-lanu w'lazo'th 'atah tir'eh.

Matt27:4 saying, I have sinned by betraying innocent blood.

But they said, What is that to us? See to that yourself!

<4> λέγων, Ἡμάρτον παραδούς αἷμα ἀθῶν. οἱ δὲ εἶπαν, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψη.

4 legōn, Hēmarton paradous haima athōn. hoi de eipan, Ti pros hēmas? sy opsē.

חַטְאֵתִי בְּיָדִי בִּלְעֵזֶר בְּחַטְאֵת דָּם-טָהוֹר וַיֵּאמְרוּ מֵהַ-לָּנוּ 5
:וַיִּשְׁלַךְ אֶת-הַכֶּסֶף אֶל-הַחֵיקָל וַיֵּפֶן וַיֵּלֶךְ וַיִּחַנֶּק:

5. wayash'le'k 'eth-hakeseph 'el-haheykal wayiphen wayele'k wayechanaq.

Matt27:5 And he threw the pieces of silver into the temple sanctuary and departed;

and he went away and hanged himself.

<5> καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγαστο.

5 kai hripsas ta argyria eis ton naon anechōrēsen, kai apelthōn apēgxato.

וַיִּשְׁלַךְ-כֶּסֶף יָאֶשְׁבֵּת יְלֹשִׁימִימֵי חֶסֶפֶת אֱלֹהֵי רֵאשֵׁי חֹהֲנֵי יָמֵי הַזְּקֵנִים 6
:כֶּסֶף אֶל-הַחֵיקָל וַיֵּפֶן וַיֵּלֶךְ וַיִּחַנֶּק

וַיִּקְחוּ רֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים אֶת-הַכֶּסֶף וַיֵּאמְרוּ לֹא-נִכּוֹן
לָנוּ לְתִתּוֹ אֶל-אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ כִּי-מְחִיר דָּמִים הוּא:

6. wayiq'chu ra'shey hakohaniym 'eth-hakeseph

wayo'm'ru lo'-nakon lanu l'thito 'el-'aron haqar'ban kiy-m'chiyr damiym hu'.

Matt27:6 The chief priests took the pieces of silver

and said, It is not lawful to put them into the temple treasury, since it is the price of blood.

<6> οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν,

Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.

6 hoi de archiereis labontes ta argyria eipan,

Ouk exestin balein auta eis ton korbanan, epei timē haimatos estin.

7 זַיְיָעֲצִו וַיִּקְנִי-בוּ אֶת-שָׂדֵה הַיּוֹצֵר לְקַבְרֹת הַגֵּרִים:
7 זַיְיָעֲצִו וַיִּקְנִי-בוּ אֶת-שָׂדֵה הַיּוֹצֵר לְקַבְרֹת הַגֵּרִים:

7. wayiua`atsu wayiq'nu-bo 'eth-sh'deh hayotser liq'burath hageriym.

Matt27:7 And they conferred together and with the money bought the Potter's Field as a burial place for strangers.

<7> συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν Ἄγρον τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
7 symboulion de labontes ēgorasan ex autōn ton Agron tou Kerameōs eis taphēn tois xenois.

8 חַעַל-כֵּן יִקְרָא לְשָׂדֵה הַחַיָּה הַזֶּה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
8 חַעַל-כֵּן יִקְרָא לְשָׂדֵה הַחַיָּה הַזֶּה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

8. `al-ken yiqare' lasadeh hahu' s'deh hadam `ad hayom hazeh.

Matt27:8 For this reason that field has been called the Field of Blood to this day.

<8> διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἄγρος Αἵματος ἕως τῆς σήμερον.
8 dio eklēthē ho agros ekeinos Agros Haimatos heōs tēs sēmeron.

9 טָאָז נִתְמַלֵּא מַח-שְׁנַאָמַר בְּיַד יְהוֹנָתָן הַנָּבִיא
9 טָאָז נִתְמַלֵּא מַח-שְׁנַאָמַר בְּיַד יְהוֹנָתָן הַנָּבִיא
וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֲדָר הַיִּקָּר אֲשֶׁר יָקָר מֵעַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף אֲדָר הַיִּקָּר אֲשֶׁר יָקָר מֵעַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

9. 'az nith'male' mah-shene'emar b'yad Yir'm'Yahu hanabiy'
wayiq'chu sh'loshiyim hakeseph 'eder hay'qar 'asher yaqar me`al-b'ney Yis'ra'El.

Matt27:9 Then that which was spoken through YirmeYahu the prophet was fulfilled, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of the one whose price had been set by the sons of Yisrael;

<9> τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος,
Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ,
9 tote eplērōthē to hrēthen dia Ieremiou tou prophētou legontos,

Kai elabon ta triakonta argyria, tēn timēn tou tetimēmenou hon etimēsanto apo huiōn Israēl,

10 וַיִּתְּנוּ אֹתָם אֶל-שָׂדֵה הַיּוֹצֵר כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי:
10 וַיִּתְּנוּ אֹתָם אֶל-שָׂדֵה הַיּוֹצֵר כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי:

10. wayit'nu 'otham 'el-s'deh hayotser ka'asher tsiuah Yahúwah 'othiy.

Matt27:10 And they gave them for the potter's field, as directed Me.

<10> καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.
10 kai edōkan auta eis ton agron tou kerameōs, katha synetaxen moi kyrios.

11 יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּשָׁע הָעָמֵד לְפָנָי הַהַגְמוֹן וַיִּשְׁאַלְהוּ הַהַגְמוֹן לְאָמֹר
11 יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּשָׁע הָעָמֵד לְפָנָי הַהַגְמוֹן וַיִּשְׁאַלְהוּ הַהַגְמוֹן לְאָמֹר

האָתָּה הוּא מֶלֶךְ הַיְהוּדִים וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲתָה אָמַרְתָּ:

11. w'Yahushua ha`amad liph'ney haheg'mon wayish'alehu haheg'mon le'mor ha'atah hu' Mele'k haYahudim wayo'mer Yahushua `atah `amar'at.

Matt27:11 Now Yahushua stood before the governor, and the governor questioned Him, saying, Are You the King of the Jews? And Yahushua said to him, "It is as you say."

<11> 'Ο δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη, Σὺ λέγεις.

11 Ho de Iēsous estathē emprosthen tou hēgemonos; kai epērōtēsen auton ho hēgemōn legōn, Sy ei ho basileus tōn Ioudaiōn? ho de Iēsous ephē, Sy legeis.

יב וְאִשִּׁי הַכֹּהֲנִים וְהַזְקֵנִים דִּבְרוּ עָלָיו שְׂטָנָתָם וְהוּא לֹא-עָנָה דָּבָר:

12. w'ra'shey hakohaniym w'haz'qeniym dib'ru `alayu sit'natham w'hu' lo'-`anah dabar.

Matt27:12 And while He was being accused by the chief priests and elders, He answer nothing.

<12> καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

12 kai en tō katēgoreisthai auton hypo tōn archiereōn kai presbyterōn ouden apekrinato.

יג וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילָטוֹס הַאִינְךָ שׁוֹמֵעַ כְּמָה הֵם מְעִידִים בְּךָ:

13. wayo'mer `elayu Piylatos ha'eyn`ak shome`a kamah hem m`iydiym ba'k.

Matt27:13 Then Pilate said to Him, Do You not hear how many things they testify against You?

<13> τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;

13 tote legei autō ho Pilatos, Ouk akoueis posa sou katamartyrousin?

יד וְלֹא עָנָהוּ אַף-דָּבָר אֶחָד וַיִּתְמָה הַהֶגְמוֹן עַד-מְאֹד:

14. w'lo'`anahu `aph-dabar `echad wayith'mah haheg'mon `ad-m'od.

Matt27:14 And He did not answer him with regard to even a single charge, so the governor was quite amazed.

<14> καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

14 kai ouk apekrithē autō pros oude hen hrēma, hōste thaumazein ton hēgemonan lian.

טו וְהַהֶגְמוֹן הָיָה מְתִיר לְעַם בְּכָל-חַג אֲסִיר אֶחָד אֵת אֲשֶׁר יִחַפְּצוּ:

15. w'haheg'mon hayah matiyr la'am b'kal-chag `asiyr `echad `eth `asher yech'patsu.

Matt27:15 Now at the feast the governor was accustomed to release for the people any one prisoner whom they wanted.

<15> Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.

15 Kata de heortēn eiōthei ho hēgemōn apoluein hena tō ochlō desmion hon ēthelon.

16 :בָּרַבְבָּאֵסִיר מִפְּרָסָם וּשְׁמוֹ בַר-אַבָּא
טז וּבְעֵת הַהִיא הָיָה לָהֶם אֶסִיר מִפְּרָסָם וּשְׁמוֹ בַר-אַבָּא

16. uba`eth hahiy' hayah lahem 'asiyr m'phur'sam ush'mo Bar-'aba'.

Matt27:16 At that time they were holding a notorious prisoner, called Barabbas.

<16> εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον [Ἰησοῦν] Βαραββᾶν.

16 eichon de tote desmion episēmon legomenon [hIēsoun] Barabban.

17 :וַיְהִי כִּשְׁשָׁנִים אֲשֶׁר נִקְהָלוּ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס אֵת-מִי תִרְצוּ
יז וַיְהִי כִּשְׁשָׁנִים אֲשֶׁר נִקְהָלוּ וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס אֵת-מִי תִרְצוּ
נְשֵׂאֵתִיר לָכֶם אֵת בַּר-אַבָּא אוֹ אֵת-יְהוֹנָשֶׁע הַנִּקְרָא בְּשֵׁם-מָשִׁיחַ

17. way'hiy ka'asher niq'halu wayo'mer 'aleyhem Piylatos
'eth-miy thir'tsu she'atiyr lakem 'eth Bar-'aba' 'o 'eth-Yahushua haniq'ra' b'shem-Mashiyach.

Matt27:17 So when the people gathered together, Pilate said to them,
Whom do you want me to release for you? Barabbas, or Yahushua who is called Mashiyach?

<17> συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, [Ἰησοῦν τὸν] Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

17 synēgmenōn oun autōn eipen autois ho Pilatos,

Tina thelete apolysō hymin, [hIēsoun ton] Barabban ē Iēsoun ton legomenon Christon?

18 :יָדַע כִּי יָרַע אֲשֶׁר מִקְנֵאתָם בּוֹ הִסְגְּרָהוּ
יח כִּי יָדַע אֲשֶׁר מִקְנֵאתָם בּוֹ הִסְגְּרָהוּ

18. ki yada` 'asher miqin'atham bo his'giruhu.

Matt27:18 For he knew that because of envy they had handed Him over.

<18> ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

18 ēdei gar hoti dia phthonon paredōkan auton.

19 :וַיִּשְׁבְּתוּ עָלָיו וַתִּשְׁלַח אֵלָיו אִשְׁתּוֹ
יט וַיִּשְׁבְּתוּ עָלָיו וַתִּשְׁלַח אֵלָיו אִשְׁתּוֹ
לֵאמֹר אַל-תְּהִי יָדְךָ בַּצְדִּיק הַזֶּה כִּי בַעֲבוּרוֹ הִרְבָּה
עֲפִיתִי הַיּוֹם בַּחֲלוּם

19. way'hiy b'shib'to `al-kise' hadiyn watish'lach 'elayu 'ish'to le'mor 'al-t'hiy yad'ak batsadiyq
hazeh ki ba`aburo har'beh `uneythiy hayom bachalom.

Matt27:19 While he was sitting on the judgment seat, his wife sent him a message, saying, Have nothing to do with that righteous Man; for today I suffered greatly in a dream because of Him.

<19> Καθημένους δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

19 Kathēmenous de autou epi tou bēmatos apesteilēn pros auton hē gynē autou legousa, Mēden soi kai tō dikaiō ekeinō, polla gar epathon sēmeron kat' onar di' auton.

לְכַוֹל מִיָּוֵא הַיְזַמְּא-חַב יְחַבְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא כְּבַלְּמַפְּרָא 20
:וּמַפְּרָא-חַב אֲבַלְּמַפְּרָא כְּבַלְּמַפְּרָא חַב מְבַלְּמַפְּרָא

כִּי וְיִשְׁרֵי הַכֹּהֲנִים וְהַזְּקֵנִים הִסִּיתוּ אֶת-הַמּוֹן הָעַם לְשֹׂאֵל
לָהֶם אֶת בַּר-אֶבְרָא וְלֹאבְד אֶת-יְהוֹשֻׁעַ:

20. w'ra'shey hakohaniym w'haz'qeniym hisiythu 'eth-hamon ha'am lish'ol lahem 'eth Bar-'aba' ul'abed 'eth-Yahushua.

Matt27:20 But the chief priests and the elders persuaded the crowds to ask for Barabbas and to put Yahushua to death.

<20> Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

20 Hoi de archiereis kai hoi presbyteroi epeisan tous ochlous hina aitēsōntai ton Barabban, ton de Iēsoun apolesōsin.

יְחַבְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא כְּבַלְּמַפְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא הַיְזַמְּא הַיְזַמְּא הַיְזַמְּא 21
:כְּבַלְּמַפְּרָא חַב יְחַבְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא

כִּי וַיַּעַן הַהַגְּמוֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶת-מִי מִשְׁנִיחֶם תִּרְצוּ
שִׂאֲתִיר לָכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶת בַּר-אֶבְרָא:

21. waya'an haheg'mon wayo'mer 'aleyhem 'eth-miy mish'neyhem tir'tsu she'atyr lakem wayo'm'ru 'eth Bar-'aba'.

Matt27:21 But the governor answered and said to them, Which of the two do you want me to release for you? And they said, Barabbas.

<21> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν, Τὸν Βαραββᾶν.

21 apokritheis de ho hēgemōn eipen autois, Tina thelete apo tōn duo apolysō hymin? hoi de eipan, Ton Barabban.

כְּבַלְּמַפְּרָא וּמַפְּרָא-חַב אֲבַלְּמַפְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא הַיְזַמְּא הַיְזַמְּא הַיְזַמְּא 22
:מְבַלְּמַפְּרָא חַב יְחַבְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא מְבַלְּמַפְּרָא

כִּי וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס וּמָה-אֲעֹשֶׂה לְיְהוֹשֻׁעַ הַנִּקְרָא
בְּשֵׁם-מָשִׁיחַ וַיַּעֲנוּ כֻלָּם וַיֹּצִיבוּ:

22. wayo'mer 'aleyhem Pylatos umah-'e`eseh l'Yahushua haniq'ra' b'shem-Mashiyach waya'anu kulam yitsaleb.

Matt27:22 Pilate said to them, Then what shall I do with Yahushua who is called Mashiyach? They all said, Crucify Him!

<22> λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες, Σταυρωθήτω.

22 legei autois ho Pilatos, Ti oun poiēsō Iēsoun ton legomenon Christon? legousin pantes, Staurōthētō.

:גלחזז זאמאזזז אדז זפוזחזזז אדז אדזז-אמזז זאמאזזז אמאזזזז 23
כגוואמזז הנהגמוזז ומתעששזז רעז ומצעקוז עוד וואמרוז זצלב:

23. wayo'mer haheg'mon umeh-`asah ra`ah wayits`aqu `od wayo'm'ru yitsaleb.

Matt27:23 And he said, What evil has He done? But they kept shouting all the more, saying, Crucify Him!

<23> ὁ δὲ εἶπεν, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες, Σταυρωθήτω.

23 ho de ephē, Ti gar kakon epoīēsen? hoi de perissōs ekrazon legontes, Staurōthētō

אדזגזז זאמזז אמזזזמזז זזזזז-זזז זזז זזזזזזזז זזזזזזזז 24
זזזז זזזזזזז זזזזז-זזז זזזזזזזז זזזזז זזזזז אמזזזאמזז אדזז
:זזזז זזזז אדזז זזזזזזז זזזז זזזזזזזז זזזזזזזז

כד ויהי כראות פילטוס כי לא-יועיל מאומה וכי רבתה
עוד המתהומה ויקח מים ויקחן את-ידיו לעיני העם
ויאמר נקי אנכי מדם הצדיק הזה אתם ראו:

24. way'hiy kir'oth Pylatos ki lo'-yo`iyl m'umah w'ki rab'thah `od ham'humah wayiqach mayim wayir'chats `eth-yadayu l`eyney ha`am wayo'mar naqiy `anoki midam hatsadiyq hazeh `atem r'u.

Matt27:24 When Pilate saw that he was accomplishing nothing, but rather that a riot was starting, he took water and washed his hands in front of the crowd, saying, I am innocent of this righteous Man's blood; see to that yourselves.

<24> ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὀψεσθε.

24 idōn de ho Pilatos hoti ouden ōphelei alla mallon thorybos ginetai, labōn hydōr apenipsato tas cheiras apenanti tou ochlou legōn, Athōos eimi apo tou haimatos toutou; hymeis opsesthe

:זזזזזזזז-זזזז זזזזזזז זזזז זזזזזזזז זזזזזזזז זזזזזזזז 25
כה ויענו כל-העם ויאמרו דמו עלינו ועל-בנינו:

25. waya`anu kal-ha`am wayo'm'ru damo `aleynu w'al-baneynu.

Matt27:25 And all the people answered and said, His blood shall be on us and on our children!

<25> καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, Τὸ αἶμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

25 kai apokritheis pas ho laos eipen, To haima autou eph' hēmas kai epi ta tekna hēmōn.

זזזזזזזז אדזזזזזזז זזזזזזז זזזזזזזז זזזזזזזז זזזזזזזז 26
:גלחזזז זזזזזזז זזזזזזזז

כוּ אֵז הַתִּיר לָהֶם אֶת בַּר-אָבָא וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן בְּשׁוֹטִים
וַיִּמְסֹר אוֹתוֹ לְהַצְלִיב׃

26. 'az hitiyr lahem 'eth Bar-'aba' w'eth Yahushua hikah basotiyim wayim'sor 'otho l'hitsaleb.

Matt27:26 Then he released Barabbas for them;
but after having Yahushua scourged, he handed Him over to be crucified.

<26> τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ.
26 tote apelysen autois ton Barabban, ton de Iēsoun phragellōsas paredōken hina staurōthē.

27
כִּזְוִיקָחוּ אֲנָשִׁי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְהַגְמוֹן אֶת-יְהוֹשֻׁעַ
וַיְבִיאוּהוּ אֶל-בֵּית-הַמְּשַׁפֵּט וַיֹּאסְפוּ עָלָיו אֶת כָּל-הַגְּדוּד׃

27. wayiq'chu 'an'shey hatsaba' asher laheg'mon 'eth-Yahushua
way'biy'uhu 'el-beyth-hamish'pat waya'as'phu `alayu 'eth kal-hag'dud.

Matt27:27 Then the soldiers of the governor took Yahushua and brought Him into the Praetorium
and gathered the whole Roman cohort around Him.

<27> Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαμβάντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον
συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.

27 Tote hoi stratiōtai tou hēgemonos paralabontes ton Iēsoun eis to praitōrion
synēgagon ep' auton holēn tēn speiran.

28
כַּח וַיִּפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ אֶת-בְּגָדָיו וַיַּעֲטֹפוּהוּ מְעִיל שָׁנִי׃

28. wayaph'shiyту 'otho 'eth-b'gadayu waya`at'phuhu m`iyl shaniy.

Matt27:28 They stripped Him of His own garments and put a scarlet robe on Him.

<28> καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
28 kai ekdysantes auton chlamyda kokkinēn periethēkan autō,

29
כִּטְוִישָׁרְגוּ קִצִּים וַיַּעֲשׂוּ עֶטְרֶת
וַיִּשְׁימוּ עַל-רֹאשׁוֹ וְקִנְיָה בִּימִינוֹ וַיִּכְרְעוּ לְפָנָיו
וַיִּתְלוּצְצוּ בוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם לָךְ מֶלֶךְ הַיְהוּדִים׃

29. way'saragu qotsiyim waya`aso `atereth wayasiymu `al-ro'sho w'qaneh biymiyno
wayik'r`u l'phanayu wayith'lotsatsu bo le'mor shalom l'ak Mele'k haYahudim.

Matt27:29 And after twisting together a crown of thorns, they put it on His head, and a reed
in His right hand; and they knelt down before Him and mocked Him, saying, Hail, King of the Jews!

<29> καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες, Χαίρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων,

29 kai plexantes stephanon ex akanthōn epethēkan epi tēs kephalēs autou kai kalamon en tē dexiā autou, kai gonypetēsantes emprosthen autou enepaixan autō legontes, Chaire, basileu tōn Ioudaiōn,

יְוָדָאִיִּם אֶת־הַקֶּנֶה וַיִּכְהוּ עַל־רֹאשׁוֹ׃
30 יָפְתוּ אֶת־הַקֶּנֶה וַיִּכְהוּ אֶת־הַמְּעִיל

30. wayaroqu bo wayiq'chu 'eth-haqaneh wayakuhu `al-ro'sho.

Matt27:30 They spat on Him, and took the reed and began to beat Him on the head.

<30> καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

30 kai emptysantes eis auton elabon ton kalamon kai etypton eis tēn kephalēn autou.

לְבִישׁוֹ אֶת־בְּגָדָיו וַיִּבְלִיְהוּ לְצֹלָב׃
31 וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל

31. w'acharey hith'lotsatsam bo hiph'shiytu 'otho 'eth-ham`iyli wayal'biyshuhu 'eth-b'gadayu wayobiyluhu lits'lob.

Matt27:31 After they had mocked Him, they took the scarlet robe off Him and put His own garments back on Him, and led Him away to crucify Him.

<31> καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

31 kai hote enepaixan autō, exedysan auton tēn chlamyda

kai enedysan auton ta himatia autou kai apēgagon auton eis to staurōsai.

וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל
32 וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל
לְבִישׁוֹ אֶת־בְּגָדָיו וַיִּבְלִיְהוּ לְצֹלָב׃
וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַמְּעִיל

32. way'hiy b'tse'tham wayim'ts'u 'iysh Quriyiny ush'mo Shim'on waye'en'su 'otho lase'th lo 'eth-ts'lubo.

Matt27:32 As they were coming out, they found a man of Cyrene named Simon, whom they pressed into service to bear His cross.

<32> Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα, τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

32 Exerchomenoi de heuron anthrōpon Kyrēnaion onomati Simōna,

touton ēggareusan hina arē ton stauron autou.

33 :x̄l̄l̄l̄ ṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄ ḵx̄l̄l̄l̄ ḵyṣ̄yṣ̄y-ḵy ṣ̄yṣ̄yṣ̄y 33
לְגַוְיָבֹאוּ אֶל-הַמָּקוֹם הַנִּקְרָא גִלְגֹּלְתָא הוּא מְקוֹם גִּלְגֹּלְתַי:

33. wayabo'u 'el-hamaqom haniq'ra' Gal'gal'ta' hu' m'qom gul'goleth.

Matt27:33 And when they came to a place called Golgotha, which means Place of a Skull, saying

<33> Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν Κρανίου Τόπος λεγόμενος,

33 Kai elthontes eis topon legomenon Golgotha, ho estin Kraniou Topos legomenos,

x̄yṣ̄yṣ̄y ṣ̄yṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y 34
:x̄yṣ̄yṣ̄y ṣ̄yṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y 34
לֹד וַיִּתְּנוּ-לוֹ לְשִׁתּוֹת חֵמֶץ מְסוּךְ בְּמַרְוֵרוֹת
וַיִּטְעֶם וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹת:

34. wayit'nu-lo lish'toth chomets masu'k bim'roroth wayit'am w'lo' 'abah lish'toth.

Matt27:34 they gave Him wine to drink mixed with gall; and after tasting it, He was unshalling to drink.

<34> ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.

34 edōkan autō piein oinon meta cholēs memigmenon; kai geusamenos ouk ēthelēsen piein.

ṣ̄yṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y-ḵy ṣ̄yṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y 35
ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y
ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y
:ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y

לְהַוְיָהּ כִּאֲשֶׁר צָלְבוּ אוֹתוֹ וַיַּחֲלְקוּ אֶת-בְּגָדָיו לָהֶם וַיַּפְּלוּ גוֹרָל
(לְמִלֵּאת אֶת אֲשֶׁר-נֶאֱמַר בְּפִי הַנְּבִיא יַחֲלְקוּ בְּגָדֵי לָהֶם
וְעַל-לְבוּשֵׁי יַפְּלוּ גוֹרָל):

35. way'hiy ka'asher tsal'bu 'otho way'chal'qu 'eth-b'gadayu lahem wayapilu goral
(('mal'th 'eth 'asher-ne'emar b'phiy hanabiy' y'chal'qu b'gaday lahem w'al-l'bushiy yapiylu goral).

Matt27:35 And when they had crucified Him,
they divided up His garments among themselves by casting lots. (To fulfill that was spoken by the mouth
of the prophet. They divided my garments among them: and upon my vesture have cast lots.)

<35> σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον,

35 staurōsantes de auton diemerisanto ta himatia autou ballontes klēron,

:ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y ḵyṣ̄yṣ̄y 36
לֹד וַיִּשְׁבּוּ שָׁמָּה וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתוֹ:

36. wayesh'bu shamah wayish'm'ru 'otho.

Matt27:36 And sitting down, they began to keep watch over Him there.

<36> καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

36 kai kathēmenoi etēroun auton ekei.

37 וַיִּשְׂמוּ אֶת-הַבֵּר אֲשֶׁמְתוּ מִמַּעַל לְרֹאשׁוֹ וַיִּכְתְּבוּ זֶה
 הוּא יְהוֹשֻׁעַ מֶלֶךְ הַיְהוּדִים׃

37. wayasiymu 'eth-d'bar 'ash'matho mima'al l'ro'sho wayik't'bu zeh hu' Yahushua Mele'k haYahudim.

Matt27:37 And above His head they put up the charge against Him which read, This is Yahushua the King of the Jews.

<37> καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

37 kai epethēkan epanō tēs kephalēs autou tēn aitian autou gegrammenēn;

Houtos estin Iēsous ho basileus tōn Ioudaiōn.

38 לַח וַיִּצְלְבוּ אִתּוֹ שְׁנֵי פְרִיצִים אֶחָד מִיְמֵינוּ וְאֶחָד מִשְׁמֵאלוֹ׃

38. wayitsal'bu 'ito sh'ney phariytsiym 'echad miymiyno w'echad mis'mo'lo.

Matt27:38 At that time two robbers were crucified with Him, one on the right and one on the left.

<38> Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.

38 Tote staurountai syn autō duo lēstai, heis ek dexiōn kai heis ex euōnymōn.

39 לֹט וְהִעֲבִירִים גְּדָפוּ אוֹתוֹ וַיִּגִּיעוּ אֶת-רֹאשָׁם׃

39. w'ha'ob'riym gid'phu 'otho wayaniy'u 'eth-ro'sham.

Matt27:39 And those passing by were hurling abuse at Him, wagging their heads

<39> Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν

39 Hoi de paraporeuomenoi eblasphēmoun auton kinountes tas kephalas autōn

40 מוֹיֵאמְרוּ אֶתְּהָ הַהִרִם אֶת-הַהֵיכָל וּבִנְהוּ בְּשָׁלֹשׁ יָמִים הַזֶּה לְבִנְיָנָהּ וְאַם בְּן-הָאֱלֹהִים אַתָּה רְבָה מִן-הַצֵּלָב׃

40. wayo'm'ru 'atah hahores 'eth--haheykal ubonehu bish'losheth yamiym hosha` l'naph'sheak w'im ben-ha'Elohim 'atah r'dah min-hats'lub.

Matt27:40 and saying, You who are going to destroy the temple and rebuild it in three days, save Yourself! If You are the Son of the Elohim, come down from the cross.

<40> καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, [καὶ] κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

40 kai legontes, Ho katalyōn ton naon kai en trisin hēmerais oikodomōn, sōson seauton,

ei huios ei tou theou, [kai] katabēthi apo tou staurou.

41 מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים 41
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים

41. w'ken hil'iygu gam-ra'shey hakohaniym `im-hasoph'riym w'haz'qeniym le'mor.

Matt27:41 In the same way the chief priests also, along with the scribes and elders, were mocking Him and saying,

<41> ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον,
41 homoiōs kai hoi archiereis empaizontes meta tōn grammateōn kai presbyterōn elegon,

42 מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים 42
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים

42. 'eth-'acheriym hoshiy`a ul`ats'mo lo' yukal l'hoshiy`a ('im-) Mele'k Yis'ra'El hu' yered-na' `atah min-hats'lub w'na'amiyn bo.

Matt27:42 He saved others; He cannot save Himself. (If) He is the King of Yisrael; let Him now come down from the cross, and we shall believe in Him.

<42> Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν.

42 Allous esōsen, heauton ou dynatai sōsai; basileus Israēl estin, katabatō nyn apo tou staurou kai pisteusomen ep' auton.

43 מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים 43
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים

43. batak b'Elohim `atah y'phal'tehu 'im-chaphets bo ki 'amar ben-ha'Elohim 'aniy.

Matt27:43 He trusts in Elohim; Let Elohim rescue Him now, if He delights in Him; for He said, I am the Son of the Elohim.

<43> πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
43 pepoithen epi ton theon, hrysasthō nyn ei thelei auton; eipen gar hoti Theou eimi huios.

44 מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים 44
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים
מֵאֵלֶיךָ מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים מְבַרְכֵי אֱלֹהִים

44. w'kazo'th cher'phuhu gam-hapariytsiym hanits'labiym 'ito.

Matt27:44 The robbers who had been crucified with Him were also insulting Him with the same words.

<44> τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ ληστὰὶ οἱ συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

44 to d' auto kai hoi lēstai hoi systaurōthentes syn autō ōneidizon auton.

כַּלְמַתָּא דְּאוֹטוֹ קַי הוּי לֵסְטַי הוּי סִיסְטַאוּרֹתְהֵנְטֵס שִׁין אוֹטוֹ ׀נֵידִיזוֹן אוֹטוֹן 45
:כַּלְמַתָּא דְּאוֹטוֹ 40

מִה וַיְהִי חֹשֶׁךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ מִן הַשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית
עַד הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית:

45. way'hiy choshe'k `al-kal-ha'arets min hashah'ah hashishiyth `ad hashah'ah hat'shiy'iyth.

Matt27:45 Now from the sixth hour darkness fell upon all the land until the ninth hour.

<45> Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.

45 Apo de hektēs hōras skotos egeneto epi pasan tēn gēn heōs hōras enatēs.

לְמַחְסֵי שָׁעָה שִׁשִּׁיתָּהּ חֹשֶׁךְ נָפַל עַל-כָּל-הָאָרֶץ עַד שָׁעָה תְּשִׁיעִיתָּהּ 46
:לְמַחְסֵי שָׁעָה שִׁשִּׁיתָּהּ חֹשֶׁךְ נָפַל עַל-כָּל-הָאָרֶץ עַד שָׁעָה תְּשִׁיעִיתָּהּ

מִוִּכְעֵת הַשָּׁעָה הַתְּשִׁיעִית וַיִּזְעַק יְהוֹשֻׁעַ בְּקוֹל גָּדוֹל
אֱלֹהִים אֱלֹהִים לָמָּה נָשַׁבְתָּנִי וְהוּא אֱלֹהִים אֱלֹהִים לָמָּה עָזַבְתָּנִי:

46. uk`eth hashah'ah hat'shiy'iyth wayiz`aq Yahushua b'qol gadol

'Eliy 'Eliy L'mah Sh'baq'taniy w'hu' 'Eliy 'Eliy lamah `azab'taniy.

Matt27:46 About the ninth hour Yahushua cried out with a loud voice, saying,

“Eli, Eli, Lamah Sabachthani?” that is, “My El, My El, why have you forsaken Me?”

<46> περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη λέγων,

Ἡλι ἡλι λεμα σαβαχθاني; τοῦτ' ἔστιν, Θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;

46 peri de tēn enatēn hōran aneboēsen ho Iēsous phōnē megalē legōn,

Ēli ēli lema sabachthani? tout' estin, Thee mou thee mou, hinati me egkatelipes?

מִזְוִישְׁמַעוּ אֲנָשִׁים מִן-הָעַמֻּדִים שָׁם
וַיֹּאמְרוּ הוּא קוֹרֵא אֶל-אֱלֹהֵיהֶם:

47. wayish'm`u 'anashiyim min-ha`om'diym sham wayo'm'ru hu' qore' 'el-'EliYahu.

Matt27:47 And some of those who were standing there, when they heard it, began saying,

This man is calling for EliYahu.

<47> τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος.

47 tines de tōn ekei hestēkotōn akousantes elegon hoti Ēlian phōnei houtos.

חֲמֵי וַיִּמְהַר אֶחָד מֵהֶם וַיִּרְץ וַיִּקְחָ סֶפֶג וַיִּמְלֵא אֹתוֹ חֹמֶץ
וַיִּשֶׂם עַל-קִנְיָה וַיִּשְׁקֵהוּ:

מִח וַיִּמְהַר אֶחָד מֵהֶם וַיִּרְץ וַיִּקְחָ סֶפֶג וַיִּמְלֵא אֹתוֹ חֹמֶץ
וַיִּשֶׂם עַל-קִנְיָה וַיִּשְׁקֵהוּ:

48. way'maher 'echad mehem wayarats wayiqach s'phog way'male' 'otho chomets wayasem `ai-qaneh wayash'qehu.

Matt27:48 Immediately one of them ran, and taking a sponge, he filled it with sour wine and put it on a reed, and gave Him a drink.

<48> καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἕξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν.

48 kai euthēōs dramōn heis ex autōn kai labōn spoggon plēsas te oxous kai peritheis kalamō epotizen auton.

יָלַץ יְחָזְקָא יָנִיחַ שֹׁמֵר יָבֹא אֶתְּכֵן 49
יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים
(יָנִיחַ יָבֹא יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים יִסְמַחְךָ אֱלֹהִים)
מִטְּוֵהוּ הַנִּיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן
וְנִיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן
(וְנִיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן):

49. w'yether ha'anashiym 'am'ru hanyichu lo w'nir'eh 'im-yabo' 'EliYahu l'hoshiy`o (w'iysh 'acher laqach chaniyth wayid'qor 'eth-tsal'`o wayets'u mayim wadam).

Matt27:49 But the rest of them said, Let us see whether EliYahu shall come to save Him. (And another man took a spear and pierced His side with it, and immediately blood and water came out).

<49> οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σῶσον αὐτόν.

49 hoi de loipoi elegon, Aphes idōmen ei erchetai Ēlias sōsōn auton.

יְחָזְקָא יָנִיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן 50
נִיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן
נִיחַ אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן אֶתְּכֵן

50. w'Yahushua hoshiyph liq'ro' b'qol gadol watetse' rucho.

Matt27:50 And Yahushua cried out again with a loud voice, and yielded up His spirit.

<50> ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλη ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.

50 ho de Iēsous palin kraxas phōnē megalē aphēken to pneuma.

וְהָיָה כִּשְׁעֵי הַמִּזְבֵּחַ נִסְּרָה 51
וְהָיָה כִּשְׁעֵי הַמִּזְבֵּחַ נִסְּרָה
וְהָיָה כִּשְׁעֵי הַמִּזְבֵּחַ נִסְּרָה

51. w'hineh niq'r`ah paroketh haheykal mil'ma`lah l'matah lish'nayim q'ra`iym watir'`ash ha'arets w'has'la`iym hith'baqa`u.

Matt27:51 And behold, the veil of the temple was torn in two pieces from top to bottom; and the earth shook and the rocks were split.

<51> Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,

51 Kai idou to katapetasma tou naou eschisthē ap' anōthen heōs katō eis duo
kai hē gē eseisthē kai hai petrai eschisthēsan,

52 :יָרָאֵם אֶת־עַבְדֵי־יְהוָה וְרַבִּיּוֹתַי וְרַבִּיּוֹתַי וְרַבִּיּוֹתַי וְרַבִּיּוֹתַי וְרַבִּיּוֹתַי
נב והקברים נפתחו ורבים מן הקדושים ישיני אדמת עפר נעורו:

52. w'haq'bariym niph'tachu w'rabbiym min-haq'doshiym y'sheney 'ad'math `aphar ne`oru.

Matt27:52 The tombs were opened, and many bodies of the saints who had fallen asleep were raised;

<52> καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν,

52 kai ta mnēmeia aneōchthēsan kai polla sōmata tōn kekoimēmenōn hagiōn ēgerthēsan,

53 :וַיֵּצְאוּ מִן־הַקְּבָרִים אַחֲרַי תְּחִיתוֹ
וַיִּבְאוּ אֶל־הָעִיר הַקְּדוֹשָׁה וַיֵּרְאוּ לְרַבִּים:
53 יצאו מן הקברות אחרי תחייתו
ויבאו אל העיר הקדושה ויראו לרבים:

53. wayets'u min-haq'bariym 'acharey th'chiyatho wayabo'u 'el-ha`iyr haq'doshah
wayera'u larabbiym .

Matt27:53 and coming out of the tombs after His resurrection they came to the holy city
and appeared to many.

<53> καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν
καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

53 kai exelthontes ek tōn mnēmeiōn meta tēn egersin autou eisēlthon eis tēn hagian polin kai
enephanisthēsan pollois.

54 :וַיֵּרְאוּ אֶת־הַרְעָשׁ וְאֶת־הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ הַשְּׂמָרִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
כִּרְאוֹתָם אֶת־הַרְעָשׁ וְאֶת־הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ הַשְּׂמָרִים אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
וַיֵּאמְרוּ אִכֵּן זֶה הָיָה בֶן־אֱלֹהִים:
54 ויראו את הרעש ואת הקדושים אשר איתו השמרים את יהושע
כראותם את הרעש ואת הקדושים אשר איתו השמרים את יהושע
ויאמרו אכן זה היה בן-אלהים:

54. w'sar-hame'ah w'ha'anashiym 'asher 'ito hashom'riym 'eth-Yahushua kir'otham 'eth-hara`ash
w'eth-'asher nih'y'thah nib'halu m'od wayo'm'ru 'aken zeh hayah ben-'Elohim.

Matt27:54 Now the centurion, and those who were with him keeping guard over Yahushua,
when they saw the earthquake and the things that were happening, became very frightened and said,
Truly this was the Son of Elohim!

<54> Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν
καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

54 Ho de hekatontarchos kai hoi met' autou tēroutēs ton Iēsoun idontēs ton seismon
kai ta genomēna ephobēthēsan sphodra, legontēs, Alēthōs theou huios ēn houtos.

55 וְנָשִׁים רַבּוֹת אֲשֶׁר הָלְכוּ אַחֲרַי יְהוֹשֻׁעַ מִן־הַגָּלִיל לְשָׂרְתוֹ
 וְהָנָה רֵאוֹת מִרְחוֹק׃
 55 w'sham nashiyim rabboth 'asher hal'ku 'acharey Yahushua min-haGalil l'shar'tho
 w'hengah ro'oth merachok.

Matt27:55 Many women were there looking on from a distance,
 who had followed Yahushua from Galilee while ministering to Him.

<55> Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι,
 αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ·

55 Ēsan de ekei gynaiques pollai apo makrothen theōrouσαι,
 haitines ēkolouthēsan tō Iēsou apo tēs Galilaias diakonousai autō;

56 נֹוּבְתוֹכָן מִרְיָם הַמַּגְדָּלִית וּמִרְיָם אִם־יַעֲקֹב
 וְיוֹסֵי וְאֵם בְּנֵי זְבֻדָּי׃
 56 ub'thokan Mir'yam haMag'daliyth uMir'yam 'em-Ya`aqob w'Yosey w'em b'ney Zab'day.

Matt27:56 Among them was Miriam Magdalene, and Miriam the mother of James and Yoseph,
 and the mother of the sons of Zebedee.

<56> ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ
 καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

56 en hais ēn Maria hē Magdalēnē kai Maria hē tou Iakōbou kai Iōsēph mētēr
 kai hē mētēr tōn huiōn Zebedaiou.

57 נִזְוִיהִי בְּעֶרֶב וַיָּבֵא אִישׁ עֲשִׂיר מִן־הָרְמָתִים וְשְׁמוֹ יוֹסֵף
 וְגַם־הוּא מִתְלַמְּדֵי יְהוֹשֻׁעַ׃
 57 way'hiy ba`ereb wayabo' 'iysh `ashiyr min-haramathayim ush'mo Yoseph
 w'gam-hu' mital'miydey Yahushua.

Matt27:57 When it was evening, there came a rich man from Arimathea, named Yoseph,
 who himself had also become a disciple of Yahushua.

<57> Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τούνομα Ἰωσήφ,
 ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·

57 Opsias de genomenēs ēlthen anthrōpos plousios apo Harimathaias, tounoma Iōsēph,
 hos kai autos emathēteuthē tō Iēsou;

58 וְהָיָה בְּעֶרֶב וַיָּבֵא אִישׁ עֲשִׂיר מִן־הָרְמָתִים וְשְׁמוֹ יוֹסֵף
 וְגַם־הוּא מִתְלַמְּדֵי יְהוֹשֻׁעַ׃

נח ויגיש אל-פילטוס לשאל את-גונת יהושע
ויצו פילטוס ותנתן לו:
:יִצוּ פִּילָטוֹס וַתִּנָּתֶן לוֹ:
:יִצוּ פִּילָטוֹס וַתִּנָּתֶן לוֹ:

58. wayigash 'el-Piylatos lish'ol 'eth-g'wiyath Yahushua way'tsaw Piylatos watinathen lo.

Matt27:58 This man went to Pilate and asked for the body of Yahushua. Then Pilate ordered it to be given to him.

<58> οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι.

58 houtos proselthōn tō Pilatō ētēsato to sōma tou Iēsou. tote ho Pilatos ekeleusen apodothēnai.

נט ויקח יוסף את-הגויה ויכרי אותה בסדין טהור:
:יִקַּח יוֹסֵף אֶת-הַגּוֹיָה וַיִּכְרֶהָ אֹתָהּ בְּסֻדִּיַן טָהוֹר:
:יִקַּח יוֹסֵף אֶת-הַגּוֹיָה וַיִּכְרֶהָ אֹתָהּ בְּסֻדִּיַן טָהוֹר:

59. wayiqach Yoseph 'eth-hag'wiyah wayik'ro'k 'othah b'sadiyn tahor.

Matt27:59 And Yoseph took the body and wrapped it in a clean linen cloth,

<59> καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ [ἐν] σινδόνι καθαρᾷ

59 kai labōn to sōma ho Iōsēph enetylixen auto [en] sindoni katharā

ס וישימה בקבר החדש אשר קצב-לו בפלע
ויגל אבן גדולה על-פתח הקבר ויילך לו:
:יִשִּׁימָהּ בַּקֶּבֶר הַחֲדָשׁ אֲשֶׁר קָצַב-לוֹ בַּפֹּלַע
:וַיִּגַּל אֶבֶן גְּדוּלָה עַל-פֶּתַח הַקֶּבֶר וַיֵּילֶךְ לוֹ:
:יִשִּׁימָהּ בַּקֶּבֶר הַחֲדָשׁ אֲשֶׁר קָצַב-לוֹ בַּפֹּלַע

60. way'siymeah baqeber hechadash 'asher chatsab-lo basala` wayagel 'eben g'dolah 'al-pethach haqeber wayele'k lo.

Matt27:60 and laid it in his own new tomb, which he had hewn out in the rock; and he rolled a large stone against the entrance of the tomb and went away.

<60> καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπήλθεν.

60 kai ethēken auto en tō kainō autou mnēmeiō ho elatomēsen en tē petrā

kai proskylisas lithon megan tē thyrā tou mnēmeiou apēlthen.

סא ומרים המגדלית ומרים האחרת היו יושבות שם ממול הקבר:
:יִשְׁבּוּת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר:
:יִשְׁבּוּת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר:

61. uMir'yam haMag'daliyth uMir'yam ha'achereth hayu yosh'both sham mimul haqaber.

Matt27:61 And Miriam Magdalene was there, and the other Miriam, sitting opposite the grave.

<61> ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

61 ēn de ekei Mariam hē Magdalēnē kai hē allē Maria kathēmenai apenanti tou taphou.

62
:יִשְׁבּוּת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר:
:יִשְׁבּוּת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר:
:יִשְׁבּוּת שָׁם מִמּוּל הַקֶּבֶר:

64 keleuson oun asphaltsthēnai ton taphon heōs tēs tritēs hēmeras, mēpote elthontes hoi mathētai autou klepsōsin auton kai eipōsin tō laō, Ēgerthē apo tōn nekrōn, kai estai hē eschatē planē cheirōn tēs prōtēs.

קלפסוסין אונ קאפאלסטהנאי טון טאפון העוס תעס תריטעס העמערס, מעפוטע עלתונטעס הוי מטהטאי אוטו קלפסוסין אונ קאי עיפוסין תו לאו, עגרתה אפו טון נעכרון, קאי עסאי הע עשחאטע פלנע צהירון תעס פרוטעס.
65
סח ויאימר אלהיהם פילטוס הנה לכם אנשי משמר
לכו סכרוהו באשר ידעתם:

65. wayo'mer 'aleyhem Pylatos hineh lakem 'an'shey mish'mar l'ku sik'ruhu ka'asher y'da'tem.

Matt27:65 Pilate said to them, You have a guard; go, make it as secure as you know how.

<65> ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Ἔχετε κουστωδῖαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

65 ephē autois ho Pilatos, Echete koustōdian; hypagete asphaltisasthe hōs oidate.

66
סו ויילכו ויסכרו את פי הקבר
ויחתמו את האבן ויעמידו עליו את המשמר:

66. wayel'ku wayis'k'ru 'eth-piy haqeber wayach't'mu 'eth-ha'aben waya`amiydu `alayu 'eth-hamish'mar.

Matt27:66 And they went and made the grave secure, and along with the guard they set a seal on the stone and placed it to them.

<66> οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

66 hoi de poreuthentes ēsphalisanto ton taphon sphragisantes ton lithon meta tēs koustōdias.

Chapter 28

28:1
אואחרי מוצאי השבתות כשהאיר לאחד בשבתות
באה מרים המגדלית ומרים האחרת לראות את הקבר:

1. w'acharey motsa'ey haShabbatot k'shehe'iyr l'echad baShabbatot ba'ah Mir'yam haMag'daliyth uMir'yam ha'achereth lir'oth 'eth-haqaber.

Matt28:1 Now on the eve of the Shabbats, as it began to dawn toward the first of the Shabbats, Miriam Magdalene and the other Miriam came to look at the grave.

<28:1> Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον.

1 Opse de sabbatōn tē epiphōskousē eis mian sabbatōn, ēlthen Mariam hē Magdalēnē kai hē allē Maria theōrēsai ton taphon.

28:1
2

אָנְגֵל מִן־הַשָּׁמַיִם
בְּהִינֵה רָעַשׁ גָּדוֹל הָיָה כִּי־מִלְאָךְ יְהוָה יָרַד מִן־הַשָּׁמַיִם
וַיִּגֹּשׁ וַיָּגֵל אֶת־הָאֶבֶן מִן־הַפֶּתַח וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ:

2. w'hineh ra`ash gadol hayah kiy-mal'a`k Yahúwah yarad min-hashamayim wayigash wayagel 'eth-ha'eben min-hapethach wayesheb `aleyah.

Matt28:2 And behold, a severe earthquake had occurred, for an angel of אַנְגֵל descended from heaven and came and rolled away the stone from the door, and sat upon it.

<2> καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

2 kai idou seismos egeneto megas; aggelos gar kyriou katabas ex ouranou

kai proselthōn apekylisen ton lithon kai ekathēto epanō autou.

3 וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה הַבְּרָק וּלְבוּשׁוֹ לָבָן כַּשֶּׁלֶג:
3 וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה הַבְּרָק וּלְבוּשׁוֹ לָבָן כַּשֶּׁלֶג:

3. umar'ehu k'mar'eh habaraq ul'busho laban kashaleg.

Matt28:3 And his appearance was like lightning, and his clothing as white as snow.

<3> ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών.

3 ēn de hē eidea autou hōs astrapē kai to endyma autou leukon hōs chiōn.

4 דְּוַיִּבְהַלּוּ הַשֹּׁמְרִים מִפְּחָדוֹ וַיִּהְיוּ כַּמֵּתִים:
4 דְּוַיִּבְהַלּוּ הַשֹּׁמְרִים מִפְּחָדוֹ וַיִּהְיוּ כַּמֵּתִים:

4. wayibahalu hashom'riym mipach'do wayih'yu kamethiym.

Matt28:4 The guards shook for fear of him and became like dead men.

<4> ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί.

4 apo de tou phobou autou eseisthēsan hoi tērountes kai egenēthēsan hōs nekroi.

5 הַיָּעַן הַמִּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הַנְּשִׂיִם אַתֶּן אֶל־תִּירְאֵן הֵן יָדַעְתִּי
5 הַיָּעַן הַמִּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הַנְּשִׂיִם אַתֶּן אֶל־תִּירְאֵן הֵן יָדַעְתִּי

5. waya`an hamal'a`k wayo'mer 'el-hanashiym 'aten 'al-tiyre'an hen yada`tiy ki 'eth-Yahushua hanits'lab 'aten m'baq'shoth.

Matt28:5 The angel answered and said to the women, Do not be afraid; for I know that you are looking for Yahushua who has been crucified.

<5> ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε·

5 apokritheis de ho aggelos eipen tais gynaixin, Mē phobeisthe hymeis,

oida gar hoti Iēsoun ton estaurōmenon zēteite;

6 אָמַר בְּאֵינָהּ אֲשֶׁר שָׁכַב-שָׁם הָאָדוֹן׃
וְהִיא אֲיִנְנָה פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאֵינָהּ
וְהָיָא אֲיִנְנָה פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאֵינָהּ
וְהָיָא אֲיִנְנָה פֹה כִּי-קָם כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּאֵינָהּ׃

6. hu' 'eynenu phoh kiy-qam ka'asher 'amar bo'nah
ur'eynah 'eth-hamaqom 'asher shakab-sham ha'Adon.

Matt28:6 He is not here, for He has risen, just as He said.
Come, see the place where the Master was lying.

<6> οὐκ ἔστιν ὧδε, ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.
6 ouk estin hōde, ēgerthē gar kathōs eipen; deute idete ton topon hopou ekeito.

7 אָמַר אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה
וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה
וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה׃

7. lek'nah maher w'higad'ten l'thal'miydayu ki qam min-hamethiyim
w'hineh hu' hole'k liph'neykem haGaliliah w'sham tir'uhu hineh 'amar'tiy laken.

Matt28:7 Go quickly and tell His disciples that He has risen from the dead;
and behold, He is going ahead of you into Galilee, there you shall see Him; behold, I have told you.

<7> καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
7 kai tachy poreutheisai eipate tois mathētais autou hoti Ēgerthē apo tōn nekrōn,
kai idou proagei hymas eis tēn Galilaian, ekei auton opsesthe; idou eipon hymin.

8 חֲתֹמֵי הַבְּרִיאָה וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה
וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה וְהִנֵּה אֲנִי אֲבָרַח אֶתְכֶם אֶל-גַּלִּילָאָה׃

8. wat'maher'nah watetse'nah min-haqeber b'yir'ah ub'sim'chah g'dolah
watarots'nah l'saper 'el-tal'miydayu.

Matt28:8 And they left the tomb quickly with fear and great joy and ran to report it to His disciples.

<8> καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου
καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
8 kai apelthousai tachy apo tou mnēmeiou meta phobou
kai charas megalēs edramon apageilai tois mathētais autou.

9 טְהִינָה הַלְכוֹת לְסִפְרָא אֶל-תְּלַמִּידָיו וְהִנֵּה יְהוֹשֻׁעַ נִקְרָה אֲלֵיהֶן
וְהִנֵּה הַלְכוֹת לְסִפְרָא אֶל-תְּלַמִּידָיו וְהִנֵּה יְהוֹשֻׁעַ נִקְרָה אֲלֵיהֶן׃

ויאמר שלום לכן ותגשנה ותאחזנה ברגליו ותשתחוין לו:

9. **henah hol'koth l'saper 'el-tal'miydayu w'hineh Yahushua niq'reh 'aleyhen wayo'mer shalom laken watigash'nah wato'chaz'nah b'rag'layu watish'tachaweyan lo.**

Matt28:9 And behold, Yahushua met them and said to them “Be you rejoiceing!” And they came up and took hold of His feet and worshiped Him.

<9> καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

9 kai idou Iēsous hypēntēsen autais legōn,

Chairete hai de proselthousai ekratēsan autou tous podas kai prosekynēsan autō.

ויאמר אליהן והושע אל-תיראן לכנה והגדנה לאחי וילכו הגלילה ושם יהאויני:

10. **wayo'mer 'aleyhen Yahushua 'al-tiyre'na lek'nah w'haged'nah l'achay w'yel'ku haGaliylah w'sham yir'uniy.**

Matt28:10 Then Yahushua said to them, “Do not be afraid; go and take word to My brethren to leave for Galilee, and there they shall see Me.”

<10> τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται.

10 tote legei autais ho Iēsous, Mē phobeisthe; hypagete apaggeilate tois adelphois mou hina apelthōsin eis tēn Galilaian, kakei me opsontai.

ויאמר אליהם והנה אנשים מן-המשמר באו העירה ויגידו לראשי הכהנים את כל-הנעשה:

11. **way'hiy b'lek'tan w'hineh 'anashiymin-min-hamish'mar ba'u ha'iyrah wayagiydu l'ra'shey hakohaniym 'eth kal-hana`asah.**

Matt28:11 Now while they were on their way, some of the guard came into the city and reported to the chief priests all that had happened.

<11> Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

11 Poreuomenōn de autōn idou tines tēs koustōdias elthontes eis tēn polin apēggeilan tois archiereusin hapanta ta genomena.

יב ויקהלו עם-הזקנים ויתיעצו

וַיִּתְּנוּ כֶסֶף לָרֹב אֶל-אַנְשֵׁי הַצָּבָא לֵאמֹר:

12. wayiqahalu `im-haz'qeniym wayith'ya`atsu wayit'nu-keseiph larob 'el-'an'shey hatsaba' le'mor.

Matt28:12 And when they had assembled with the elders and had taken counsel, they gave a large sum of money to the soldiers,

<12> καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἰκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις

12 kai synachthentes meta tōn presbyterōn symboulion te labontes argyria hikana edōkan tois stratiōtais

13 אֶלְכַלְכַל יִצְדַּקְיָאֵלְכַלְכַל יִצְדַּקְיָאֵלְכַלְכַל 13
:יִצְדַּקְיָאֵלְכַלְכַל יִצְדַּקְיָאֵלְכַלְכַל יִצְדַּקְיָאֵלְכַלְכַל

וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ וַאֲנַחְנוּ יְשָׁנִים:
יִגְאָמְרוּ-נָא כִּי-בָאוּ תַלְמִידָיו לְיָלְדָה

13. 'im'ru-na' kiy-ba'u thal'miydayu lay'lah wayig'n'bu 'otho wa'anach'nu y'sheniym.

Matt28:13 and said, You are to say, His disciples came by night and stole Him away while we were asleep.

<13> λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.

13 legontes Eipate Hoi mathētai autou nyktos elthontes eklepsan auton hēmōn koimōmenōn.

14 יִדְוָאֵם-יִשְׁמַע הַדְּבָר בֵּית הַהֶגְמוֹן אֲנַחְנוּ נִפְיִסְהוּ
:יִדְוָאֵם-יִשְׁמַע הַדְּבָר בֵּית הַהֶגְמוֹן אֲנַחְנוּ נִפְיִסְהוּ

וְאַתֶּם אֶל-תִּירָאוּ:
יִדְוָאֵם-יִשְׁמַע הַדְּבָר בֵּית הַהֶגְמוֹן אֲנַחְנוּ נִפְיִסְהוּ

14. w'im-yishama` hadabar beyth haheg'mon 'anach'nu n'phay'sehu w'atem 'al-tiyr'a'u.

Matt28:14 And if this should come to the governor's ears, we shall win him over and keep you out of trouble.

<14> καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν [αὐτὸν] καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.

14 kai ean akousthē touto epi tou hēgemonos, hēmeis peisomen [auton]

kai hymas amerimnous poiēsomen.

15 טו וַיִּקְחוּ אֶת-הַכֶּסֶף וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר שָׁמוּ בְּפִיהֶם
:טו וַיִּקְחוּ אֶת-הַכֶּסֶף וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר שָׁמוּ בְּפִיהֶם

וַתִּצָּא הַשְּׂמוּעָה הַזֹּאת בֵּין הַיְהוּדִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
וַתִּצָּא הַשְּׂמוּעָה הַזֹּאת בֵּין הַיְהוּדִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

15. wayiq'chu 'eth-hakeseph w'ya`aso ka'asher samu b'phiyhem watetse' hash'mu`ah hazo'th beyn haYahudim `ad hayom hazeh.

Matt28:15 And they took the money and did as they had been instructed; and this story was widely spread among the Jews, and is to this day.

<15> οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν.

Kaì diephēmísthē ó lógos oútos parà ’Ioudaíois méchri tḗs sḗmeron [hēméras].

15 hoi de labontes ta argyria epoiēsan hōs edidachthēsan.

Kai diephēmisthē ho logos houtos para Ioudaiois mechri tēs sēmeron [hēmeras].

16 430-64 362-613 2763 32432763 170 2xw02 16
:ow232 336 174 174

טז ועשיתי עשר התלמידים הלכו הגלילה אל-ההר
אשר אמר להם יהושע:

16. w`ash'tey `asar hatal'miydiym hal'ku haGaliylah `el-hahar `asher `amar lahem Yahushua.

Matt28:16 But the eleven disciples proceeded to Galilee, to the mountain which Yahushua had designated.

<16> Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος
οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

16 Hoi de hendeka mathētai eporeuthēsan eis tēn Galilaian eis to oros hou etaxato autois ho Iēsous,

17 796 968 174 337 w22 26-224xw22 244 24122 17
יז ויבא איתו וישתחוו-לו ויש מהם אשר חלק לבם:

17. wayir'u `otho wayish'tachawu-lo w'yesh mehem `asher chalaq libam.

Matt28:17 When they saw Him, they worshiped Him; but some of them were doubtful in heart.

<17> καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν.

17 kai idontes auton prosekynēsan, hoi de edistanan.

18 1746 33264 19422 0w232 w122 18
:r-1422 327w9 706w-6y 26-7x

יח ויבא וישע ויבב אליהם לאמר
נתן-לי כל-שלטון בשמים ובארץ:

18. wayigash Yahushua way'daber `aleyhem le'mor nitan-liy kal-shal'tan bashamayim uba'arets.

**Matt28:18 And Yahushua came up and spoke to them, saying,
"All authority has been given to Me in heaven and on earth."**

<18> καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων,
Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῶ καὶ ἐπὶ [τῆς] γῆς.

18 kai proselthōn ho Iēsous elalēsen autois legōn, Edothē moi pasa exousia en ouranō kai epi [tēs] gēs.

19 32432763 2702 322113-6y-64 276 3242 19
:w44 4212 1922 243-3w6 324 324202

יט ואתם לכו אל-כל-הגוים ועשו תלמידים
וטבלתם אתם לשם-האב והבן ורוח הקודש:

19. w'atem l'ku 'el-kal-hagoyim wa`aso thal'miydiym ut'bal'tem 'otham l'shem-ha'ab
w'haben w'Ruach haQodesh.

Matt28:19 “Go therefore and make disciples of all the nations, baptizing them in the name of the Father and the Son and the Holy Spirit,”

<19> πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,

19 poreuthentes oun mathēteusate panta ta ethnē, baptizontes autous eis to onoma tou patros kai tou huiou kai tou hagiou pneumatou,

אָנְכִי אֶתְכֶם כָּל־הַיָּמִים עַד־קֵץ הָעוֹלָם אָמֵן׃
כּוֹלְמַדְתֶּם אֹתָם לְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְהִנֵּה
אָנְכִי אֶתְכֶם כָּל־הַיָּמִים עַד־קֵץ הָעוֹלָם אָמֵן׃ 20
אָנְכִי אֶתְכֶם כָּל־הַיָּמִים עַד־קֵץ הָעוֹלָם אָמֵן׃

20. w'limad'tem 'otham lish'mor 'eth-kal-'asher tsiuiythy 'eth'kem
w'hineh 'anoki 'it'kem kal-hayamiym `ad-qets ha`olam 'Amen.

Matt28:20 “teaching them to observe all that I commanded you;
and lo, I am with you always, even to the end of the age.”

<20> διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν·
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

20 didaskontes autous tērein panta hosa eneteilamēn hymin;

kai idou egō meth' hymōn eimi pasas tas hēmeras heōs tēs synteleias tou aiōnos.